دوکوب بر بوچق درم قدرین سجق صو ایله ایچسه‌لر یورکن
صنجوسنه نافعدر اکر زیتله و سجق صو ایله ایچسه‌لر یوردکدن
صوغلجانلری چیقرر و چچککی قوقمق دماغه قوت ویرر و یلکده‌ی
تحلیل ایلر زکامی دفع ایلر خاتون کشیلر کورسه‌لر حیضلرین
ادرار ایلر و عقرب صوقمش ادم قیندوب صوین ایچسه نافعدر
و چچکندن کل صوبی کبی صو چیقررلر چچک صوبی دیرلر
مشهوردر صوقدن اولان باش اغریسنه سورسه‌لر دفع
ایلر و نازله‌لره نافعدر و صوقدن اولان خفقانی دفع ایلر
معده‌یه قوت ویرر شهوت جماعی ارترر **تمر هندی**
مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه‌ده بارد ایکنجی درجه‌ده
یابسدر صفرایی سورر و قان غلیانی تسکین ایلر و صوسزلغی
کسر خصوصا استه‌لرده غایت نافعدر و سیجقدن اولان
خفقانی کیدررر و قوصمغی منع ایلر و صفرادن اولان غثیانی
دفع ایلر و سسته‌لره نافعدر و صقلماغی و یانغنی دفع ایلر و فرح
ویرر **تدرج** عربجه دراج دیرلر طبیعتی حرارتده اعتدال
یقیندر اتی ککلک اتندن لطیفدر منی زیاده ایدوب جماعه
قوت ویرر خسته لکدن قلقان ادملره مناسبدر و دماغه

و فهمی ارترر **تذرو** عربجه دجاج دیرلر اتی معتدلدر دماغه
و قوایه قوت ویرر ایوسی اولدر که یمرطلمامش یا اوتمش
خروس اوله اوازی کوزل ایلر و تیز هضم اولور لکن بو طارنك
اتی و کوکسی اتی چوق ییمک سدّه کتورر بلوق غایت لطیفدر تیز
هضم اولور و اندن حاصل اولان غدا بدنه زیاده قوت ویرر
اکر بر قوجه خروسی وافر صو ایله بشرسه‌لر ایچنه بر زبسفایج
دخی قتسه‌لر بشرکن بعده سزوب صوینی ایچسه‌لر بر خوشجه
اسهال ایلر و سودایی سورر چقرر **توت** مشهوردر عربجه
دخی توت دیرلر و فرصاد دخی دیرلر بیاضنک طبیعتی انجیر
طبیعتنه یقیندر لکن بونک غداییتی انجیردن ازدر اکشی
سیکه قره توت دیرلر طبیعتی بارد رطبدر بر مقدار قبضی
واردر خناقه نافعدر غرغره ایده‌لر طعامه اشتها کتورر
خامنک طبیعتی سماق طبیعتی کبیدر و توت کوکنک قبوغنی
قیندوب ایچسه‌لر اسهال ایلر و نماز بورقوردینی چیقررر
وارقه اغریسنی دفع ایلر اکر بیراغیله قبوغنی قیندوب اغزده
مضمضه ایتسه‌لر دیش اغریسین تسکین ایلر **ترب** عربجه
فجل دیرلر طبیعتی حار یابسدر طعامی تیز هضم ایلر معده‌یه

غاية البيان في تدبير الانسان

دیش اتلری شیشوب اغریسه علاجنی بلدرور ١٦٧	اغز اغریسی و یاره اولسه و شیشسه اولسه علاج بلدورور ١٦٧	اغزك یاره‌سی قفوسی علاج بیان ایدر ١٦٨	بوغازه سلوك یاپیشسه تمك دورسه علاج بیانذر ١٦٨	کوچك دیل دوشدیکنه علاج بیانذر ١٦٨
صناق اولسه علاجی دواسی بیانندەدر ١٦٩	صوت توتولسه علاجنی بیانذر ١٧٣	او کسوریك علاج بلدورر ١٧٣	ضیق النفس علاجنی بلدرر ١٧٤	ذات الجنب مرضنك علاج بیان ایدر ١٧٥
ذات الرئیه علاجی بیانذر ١٧٦	سیل مرضنك علاجنی بیانذر ١٧٦ یعنی ورم	امراض القلب علاجی بیانندەدر ١٧٨ یعنی خفقان	معده‌نك وقزل اوکوکك مرضنه علاج بلدورر ١٨٣	معده صوقلوغنه علاج بلدورر ١٨٤
معده شیشوب و بللرینك مرضنه علاج بلدورور ١٨٧	انجقرق مرضنه علاج بلدورر ١٩٠	قوصمق علاجی بلدورر ١٩٠	قان قوصمنك علاجنی بلدورر ١٩١	عطش یعنی صوصمق علاج بلدورر ١٩١
طعامی هضم ایتمسه اشتها علاج بلدرر ١٩١	هیضه یعنی قوصوب یوروکی سوره‌نه علاج بلدورر ١٩٢	امراض الامعاء یعنی بوغرسقلرك مرضنه علاج بیان ١٩٣	زحیر مرضنه علاج بلدورر ٢٠٢	کوبکی دوشنه علاج بلدورر ٢٠٤
کوبك بودسینك علاجی بیانندەدر ٢٠٥	قولنج مرضنك علاجی بیانندەدر ٢٠٦	ایلاوس قولنج انواعندن بر مرضدر علاجنی بلدورر ٢٠٩	قورتلر اولان قوردلوه علاج بیانندەدر ٢١٠	قورتنه بلاذن کرسنه علاجی بیانذر ٢١٣
مقعد مرضلرینك علاجنی بیانذر ٢١٥	مقعد یاریلدیغنك علاجنی بیانذر ٢١٧	مقعد شیشلرینك علاجی بیانندەدر ٢١٧	مقعد ناسورینك علاجی بیانندەدر ٢١٨	مقعد چقدیغنك علاجنی بیانذر ٢١٨
جکر خسته‌لکلرینك علاجی بیانندەدر ٢١٨	سدد علاجی بیانندەدر ٢٢٠	جکر شیشنك علاجی بیانندەدر ٢٢١	سوء القنیه علاجی بلدورر ٢٢٢	استسقاء زقی علاجی بیانندەدر ٢٢٣

استسقاء طبلی علاج بیانندەدر ٢٢٤	استسقاء لحمی علاج بیانندەدر ٢٢٤	طلاق مرضنك وسدلرینك علاج بلدورر ٢٢٥	طلاق شیشنك علاجی بیانندەدر ٢٢٦	طلاق بکلکنك علاج بیانذر ٢٢٧
صاریلق مرضنك علاجی بیانندەدر ٢٢٨	قره صاریلق مرضنه علاج بلدورور ٢٣٠	بکرك مرضلرینك علاجی بیانذر ٢٣٠	بکرکلرده قوم وطاش اولسه علاج بلدورر ٢٣٢	سدول مرضنکه ایجدیکی صو بول بولنمز حقاد وحرارت دفع اولمز علاج ٢٣٣
بکرك ایچنده یاره اولسه اریدلفسه علاج ذکر اولنور ٢٣٤	مثانه مرضلرینك علاجی بیانذر ٢٣٤	مثانه‌ده طاش اولسه علاج بیان اولنور ٢٣٥	مثانه‌ده اولان حراجلرك وایرینك دفعنه علاج بیانذر ٢٣٥	حرقة البول یعنی بول صوقلغی علاجی بیانذر ٢٣٥
تقطیر البول علاج بیانندەدر ذکر اولنور ٢٣٨	سلس البوله ود وشکه تبول ایدرسه علاج بیان ٢٣٨	ذکر وحیاشته علاج ذکر اولنور ٢٣٩	ذکرده وحیالرده اولان جراحتلره علاج بیانذر ٢٤٠	فتق یعنی قاسق یاریغنه علاجنی بلدرر ٢٤١
جماعه قوت ویرن مقویات علاجی ذکر اولنور ٢٤٣	دائم ذکر قالقوب قائم اولمز علاج بیانندە ذکر اولنور ٢٤٤	بیل صوقلغی علاجی بوننده ذکر اولنور ٢٤٥	امراض الرحم رحمده اولان مرض وشیشلرك علاج ذکر اولنور ٢٤٥	رحمده اولان بك شیشلرك علاجی بیانندەدر ٢٤٧
رحمده یاره‌لری اولانه علاج بلدورر ٢٤٧	حیض قانی انقطاع حبس اولسه علاج بیانندەدر ٢٤٨	اختناق الرحم بر مرضدرکه خاتونلره صرع دوتکبی عارض اولور علاج ٢٤٩	حیض قاننك افراطیله اقسه علاج بیان اولنور ٢٥٠	قصر اولوب حامله اولمیان خاتونه علاج بیانذر ٢٥١
بر مرضکه خاتونلره عارض اولورکه کبی اولور اماده کلمز علاج بیانذر ٢٥٣	اسان طوغورمق علاج بیانذر ٢٥٤	مفاصل اغریلری وعرق النسا وتقرسیه علاج بیانذر ٢٥٥	امراض حمیاته یعنی سیتمه‌لری بیانذر ٢٥٨ یومیه علاج	حمای عفنیته بلدورر علاج ٢٥٩
حمای دقه علاج دوا ذکر اولنور ٢٦٨	حمای وبائیه علاج بلدورر ٢٧٠	حمایه ملحق اولان امراضك وطاعونك علاج ٢٧٢	شیشلر وغده‌لری فرنك یعنی وجذام واویوزلق وکوکلونك بلغم بونلره بکزرلره علاج ٢٧٧	صوق وقتی شیشلرك علاجی بیانندەدر ٢٨٠

جواهر زواهر حمد وثنا اول واجب الوجود
ومفيض الخير والجود صانع عالم ودافع امراض
بنی آدم اولان حكيم چاره ساز وكريم بنده
نواز جلت عظمته وعظمت قدرته جنابنه
دار الشفاء كائنات وملتجای حاجتمندان ممكنات
اولان درگاه رفيع حكمت مدار وبارگاه منيع
مغفرت نثاری صونه اهدا اولنور كه قدرت
كامله وحكمت شامله سيله اركان مختلفة
الطباع واجسام متباينة الاوضاع بربريله
مختلط ومؤتلف ايدوب بين الروح والجسد كمال
بعد ومنافرت واريكن لطافت وكثافت جهتندن
بحسب تعديل الامزجه بربريله حسن امتزاج
وحامل حمل امانت كبری اولان انسانك بازار
اعتبار واشتهارينه رواج وريب دوش استعداد
واستيهالنه زينطراز ولقد كرمنا ايله معلم

ومطرز وشان معالی نشانلرين ولقد
خلقنا الانسان فی احسن تقويم ايله مكرم ومعزز
ايلدی بر حكيم بی علت وشفا بخش بی بخل
وضنتدر كه دار الشفای كرمنه التجا ايدن
عباد مذنبين وعصات مؤمنينك علل واسقام
صوريه ومعنويه لرين محو وازاله ايچون محض لطف
وكرمندن داروی وعد ووعيد ايله مركب
شراب طهور معرفت تعبيه ايليوب مبتلای مرض
برسام جهل وغوايت اولان ارباب ضلالتی
تشريح قانون شريعت وتوضيح منهاج طريقت
ايله صراط مستقيمه صحتياب تدبير ارشاد وهدايت
ايتمكله جنت عدنده ما لا عين رأت ولا اذن سمعت
تهيئه ايلدی ولآلی غرر صلوات وتسليمات
اول علة غائيه كائنات ونتيجه بهيجه موجودات
ترياك سموم جهالت وعلاج برء الساعة ضلالت
وغوايت اولان سلطان كونين ورسول الثقلين
مخاطب خطاب لولاك مشرف بتشريف وما

ارسلناك پادشاه هردوسرا وشهنشاه سریر
قاب قوسین او ادنى محمد المصطفى علیه صلوات
الاوفى حضرتلرینك روضهٔ منوّره ومشهد
معطّرلرینه ایثار ونثار اولنورکه علوم علما
قطرهٔ نهر حقیقتی وحکمت حکما غرفهٔ بحر معرفتی
اولوب کافهٔ عالم وجملهٔ بنی ادم مبتلای داء
عضال غیّ وضلال ومرض مزمن خذلان ونکال
اولمغله سرجملهٔ فاسد المزاج وبر طبیب
حاذق الهینك علاجنه اشدّ احتیاج ایله محتاج
ایکن برفحوای صدق احتوای ما انزل الله داء
الّا وانزل فیه دواء مکمن غیبی ومخزن لاریبی‌دن
کافّهٔ صغیر وکبیر وشریف ووضیعی سقامتدن
اوج استقامته ترفیع ایچون اعدل امزجه ایله
ارسال اولنوب مشارب مختلفه وامزجهٔ
متنوعه‌یه موافقه قوانین کلیهٔ معالجات صوریه
ومعنویه‌یی حاوی برکتاب سماوی دخی انزال
بیورلمغله هرکسك مزاجنه موافق ومشربنه

مطابق نوشدا روی حکمت وشراب طهور معرفت
ایله ازالهٔ مرضنه بامر الله تعالى وحکمته بذل
قدرت وصرف معاجین موعظه ونصیحت ایلیوب
ارتفاع وتصاعد ابخرهٔ ردیهٔ شرك وذلل ایله
بصر بصیرتلرینه سبل وعیون قلبلرینه خلل
عارض اولان اصحاب امراضك قیفالِ حواسلرندن
استفراغ دم فاسد ووسواس ایلیوب ملیّنات آیات
بیّنات وعیدیه ایله قلوب قاسیه لرین تلیین
ووعاء عقاید باطله اولان معدهٔ فهم واذعانلرین
اشربهٔ آیات وعدیه ایله تنقیه ایتمکله راه حقّی تبیین
ایلیوب اول کحّال شریعتك مکحلهٔ چشم جاننه
کحل اجابت اصابت ایلین امّت عالی منزلت راه
حقدن صاحب نظر وصراط مستقیمده حدید
البصر اولوب دعوت عامّه سنه اجابت
وشفاخانهٔ کرمنه التجا ایتمین ارباب شرك وضلالت
تیه جهالتده سرکردان ووادیٔ بوادیٔ غوایتده
واله وحیران اولدیلر صلّی الله علیه وعلى آله واصحابه

واتباعه واجبابه **اما بعد** مدح وثنای
سلطان ومحمدت خاقان اوان سنت سنیه
اهل تصنیف وقاعدهٔ مقننهٔ اصحاب تالیفدر
خصوصا زمانمزك پادشاه كردون وقار وخلیفهٔ
روی زمین عالی تباری كه مدح وثنالرنده مادح
وواصف ومنشیٔ كامل وعارف درجهٔ اغراقه
ارتقا وقصر ایجاز واطنابده وساده تعبیرات
وجیزه یه اتكا ایلسه هنوز تباشیر صباح الخیر
خصال حمیده لرندن برذره وصفا ولنمادین
شیرازهٔ اوراق مؤلفاته ابریشیم زرتار ایام
كهایت انمیدی حالا سریر عالم مصیر سلطانی
وتخت آسمان جهانبانی اوزره كامبین وكامران
اولوب كلید هفت اقلیم ربع معمور ومقالید
امور جمهور كف پركرملرینه مسلّم اولان
سلطان سلاطین جهان خاقان خواقین زمان
شهریار فرخنده فر جهاندار بلند اختر
مؤیّد ید ومظفر فر دارا حشم سكندر خدم

كردون

كردون رخش جهان بخش پادشاه دین پناه
شاه عالی جاه وظلّ اله السلطان الاعظم
والخاقان الافخم مالك رقاب الامم ظلّ الله
الظلیل فی العالم مستخدم اعاظم الخواقین
خلاصة الماء والطین سلطان الغزاة والمجاهدین
حامی بلاد اهل الایمان ماحی آثار الكفر والطغیان
ناصب لواء الشرع فی الآفاق باسط بساط
الرأفة فی العالمین علی الاطلاق شاه معدلت پرور
دین پناه ملك دستگاه فلك بارگاه مدار
المعالی ملاذ الامم ولی الایادی مفیض النعم
شهریار جهان مطاع مالك الرقاب تاجدار
واجب الاتباع آسمان جناب صبح خجسته طلوع
عالم اجلال مهر جهانبان سپهر اقبال امین
خلافت عظمی مدار امانت كبری نتیجهٔ كارگاه
تكوین خلاصهٔ الطاف رب العالمین معز الدنیا
والدین غیاث الاسلام والمسلمین خادم
الحرمین الشریفین ناظم مناظم المقامین العظیمین

كاسر الاكاسرة وقهرمان القروم سلطان العرب
والعجم والروم السلطان بن السلطان بن السلطان
السلطان الغازى السلطان محمد خان بن السلطان
ابراهيم خان لازالت سلسلة سلطنته باقية
الى اخر الزمان ومابرحت جنوده منصورة الرايات
مدى الاوان فى كل حين وان حضرتلريكه اعتدال
مزاج صحت امتزاجلريله مزاج عالم اعتدال
وقوام بدن شريف پاك نهادلريله سكان اقاليم سبعه
حسن انتظام حال بولمق چون امر مقرر وصحايف
وزبرده مسطور ومحرردر بو داعى ضعيف وحركات
وسكناتده اسماء شريفهٔ الهيه دن اسم شريف لطيفه
متشبث صالح بن نصر الله بنده لرى خدمت جليل
القدر رياست اطباء خاصه ايله زمان دولت
عليه واوان شوكت سنيه لرنده مشرف اولوب
لحظات عين كرم واحسانلرينه ملحوظ ومسرور و
دل خزين خراب دست معمار لطف فراوانلريله معمور
اولدوغى حالده برساعت مبارك وميمون وبر

وقت شريف نمونده بو اقل انام وخواهندهٔ صحت
مزاج وامتداد اياملرينه حسن خطاب مستطاب
بيورروب چون استقامت وجود بهبود ايله دور
فلك مستقيم الحال وحفظ صحت مزاجم ايله مزاج
عالمه حسن اعتدال حصولى كالشمس فى وسط النهار
واضح واشكاردر فن طبده تدبير حفظ صحت
مزاجمزى محتوى بر كتاب جامع تصنيف وبر مجموعهٔ
منتخبه ترتيب وترصيف اولنسه كه اصول فندن
نيچه قواعد جليله وجزئيات وفروعنده نيچه فوائد
جزيله يى مشتمل ومنطوى اوله ديو فرمان قدر توان
وقضا جريان شرف صدور بولدى بو خطاب مستطابى
مايهٔ چندين هزار فتح باب وفصل خطاب عد ايدوب
فى الحال من غير تراخ ولا اهمال بو فن جليل
الشان باهر البرهانك كتب معتبره وزبر مطوله
ومختصره سندن تحرير زوايد وجهى اوزره التقاط
وانتخاب فوايد اولنمغه مباشرت ومبادرت ايدوب
علماء صناعه دن بر فردك ذكر ايلمديكى مجربات عجيبه

ومعالجات غریبه‌یی وبعض مفرداتکه زمانمزده
بروز وظهور ونیچه امراض که اوانمزده حدوث
ووجود بولمشدر ثبت وتحریر اولندوغندن غیری
نیچه فوائد اخر دخی بیان اولنمشدرکه بزدن
مقدم کلن اصناف تصنیفك مصنفاتی فواید
مذکوره‌دن خالیه‌در وجهی بودرکه بوصناعت
مدة زمان امتداد بولدقجه ظهوری زیاده بولمقده‌در
ودخی بو تالیف خواص مفردات ومنافع مرکبات
وبعض امراضك حدوثندن که اول مرضلر زمان
سلفده وجود بولمامغله کتابلرنده تدوین اولنمامشدر
حالا عصرمزده حدوثی ووقوع وحصولی واصل
رتبهٔ شهرت اولماغله انلری دخی بوکتابه درج ایلمکه
اهتمام اولندی حب افرنجی ومرض شعر وبونلرك
امثالی مرضلرکه هنوز بیان اولنان وجه اوزره اسامیلری
کتب سلفده تحریر اولنمامشدر انلری دخی تکثیرا للفواید
وتوفیرا للزواید اشبو کتابده تحریر وذکر ایلیوب بوکتاب
مستطابك اسمنی غایة البیان فی تدبیر بدن الانسان

تسمیه

تسمیه ایلدوکمدن صکره بر مقدمه ودوت
مقاله وبر خاتمه اوزرینه ترتیب قلندی

المقدمه

مقدمه علم طبك موضوعی وتعریفی بیاننده‌در
وبو علم طبك شریف اولوب محتاج الیه اولدوغی بیانده‌در
اما بو علم طبك موضوعی بدن انساندر صحیح ومریض
اولدوغی جهتدن یعنی بو علم طبده بدن انسانك صحیح
اولدوغی ویا مریض اولدوغی احوالدن بحث اولنور
اما بو علم طبك تعریفی بو بر علمدرکه بدن انسانك
صحیح اولوب ویا مریض اولماسی بو علمله معلوم اولور
وبدنك صحتی نه طریقله حفظ اولنور ومرضی
نه کونه ازاله اولنور بو علمله بیلنور اما بو علمك
شریف اولدوغی هم عقل ایله وهم نقل ایله ثابتدر
اما عقل ایله ثابت اولدوغی ایکی وجهله‌در
بری بودرکه هر علمك شریف اولماسی موضوعنك شریف
اولماسیله اولور بو علم طبك موضوعی اشرف
مخلوقات اولان انسانك بدنی اولماغله اشرف علومدن
اولدوغی ظاهردر بر وجهی دخی بودرکه صحیح

المزاج اولان كمسه لر صحتلرين حفظ ايتمده و مريض
اولنلر مرضلرين ازاله ايتمده بو علم طبّه اشدّ
احتياجله احتياجلردر ۞ پس بو علم طبّك شريف
اولدوغى عقلا ايكى وجهله ثابت اولدى ۞ امّا
بو علم طبّك شريف اولدوغى نقل ايله ثابت اولدوغى
بعض اخبارده وارد اولمشدركه ۞ اَلعِلْمُ عِلْمَانِ
عِلْمُ الاَبْدَانِ وَعِلْمُ الاَدْيَانِ ۞ يعنى علم ايكى درلودر
۞ بريسى علم ابداندر ۞ يعنى علم طبدر ۞ بريسى دخى
علم اديانندر يعنى علم فقه در ۞ علم ابدانى علم اديان
اوزرينه تقديم ايلدى زيرا بدن انسان صحتده اولمدقجه
درستجه عبادت وطاعت اولمز ۞ پس درستجه عبادت
وطاعت بدن انسانك صحتده اولماسنه توقف ايلدى
۞ بدن انسانك صحتنى حفظ ايلمك علم طب ايله اولور
۞ پس علم طبّك شريف اولدوغى متعيّن اولدى ۞ وبو
دخى پيغمبر عليه الصلوة والسلام بيورمشلردركه
۞ اَلعِلْمُ عِلْمَانِ عِلْمُ الدِّينِ وَعِلْمُ الدُّنْيَا ۞ يعنى علم ايكى
درلودر ۞ برى علم ديندر يعنى علم فقه در ۞ وبريسى

دخى

دخى علم دنيادر مراد علم طبدر ۞ زيرا انسانك دنياده
حياتده اولوب عبادت وطاعته مشغول اولماسى
وحفظ صحّت ايليوب ودفع مرض ايلمسى بو علمله در
۞ امّا بو علم طبّه احتياج واريدوغى بيان زيرا
تحصيل منافع دنيويّه وكسب سعادت اخرويّه اولمز
الّا بدن انسان اعتدالده اولوب وعقل سليم اولماغله
اولور ۞ پس هر كسه واجبدركه حفظ صحّت وازالهٔ
مرض ايلمكه سعى ايده لر ۞ وبو حفظ صحّت وازاله
مرض اولمز الّا اسباب ستّهٔ ضروريّه تعديل ايله
اولور ۞ يعنى انسانك تندرستا اولماسنك سببلرى
ويا خسته اولماسنك سببلرى التى در ۞ طبيبلر اكا
اسباب ستّهٔ ضروريّه ديرلر اول التى سببلر بونلردر
۞ اولكيسى زمان ابدانمزى محيط اولان هوادر ۞
ايكنجيسى يمك واچمك ۞ اوچنجى حركت وسكون
بدنيّه ۞ دردنجى حركت سكون نفسانيّه ۞ بشنجى
اويومق واويانقلق ۞ التنجى استفراغ واحتباس
پس بزه واجب اولديكه بو اسباب ستّهٔ ضروريّه نك

تعدیلنك کیفیتنی علی‌حده بیان ایلیه‌وز

اولکی مقاله

اسباب ستهٔ ضروریه‌نك تدبیری
بیاننده‌در بو دخی اون فصلی و بر خاتمهٔ مشتملدر

اولکی فصل

هوانك تدبیری بیاننده‌در
اوّلا هوایی تقدیم ایلدك زیرا انسانك هوایه اشدّ
احتیاجله احتیاجی واردر زیرا انسان بر ساعت
حبس نفس ایلیوب تنفّس ایتمکه قادر دکلدر بلکه
تنفّس ایلمسه هلاك اولور ۞ زیرا روح حیوانینك
حیاتی و اعتدالی تازه تازه هوا ایله تنفّس ایلمکله
اولور ۞ پس اکر هوا مادامکه معتدل اوله و بخار
و دخان قریشمش اولمیه و چرکین قوقولر ایله متکیّف
اولمیه صحّتی حفظ ایلر و مرضی ازاله ایلر ۞ امّا
بو مذکوراتك ضدّیله اولورسه خسته‌لغه سبب
اولور ۞ معلوم اوله که اکر هوا زیاده اسّی اولورسه
یورکی قزدرر و صوسادر و بکزی صاری ایلر و ارقلدر
و قوّتلری ضعیف ایلر و بدنده اولان اخلاطك عفونتنه
سببدر ۞ و مزاجی حرارتاوزرینه اولنلره باش

اغرسی و برون قنمسی عارض اولور و دولودر لوستهلره
سببدر ۞ پس اسّی هوانك ضررین دفع ایلمك کرك
صوق مزاجلو دوالرقوقماغله ۞ مثلا کافور قوقمق کبی
و صندل و کل صوینی قوقمق کبی و یوزنی و اللرینی اوییقلریله
صوق صو ایله یومق دخی اسّی هوانك ضررین دفع
ایلر ۞ و غذا الطبیعتی بارد غذالر ییه‌لر قورق صویله
قباق اشی کبی و سرکه‌لو زیتله مارول صلاته‌سی کبی
و یا اجی مارول صلاته‌سی کبی و خیارك ایچی دخی
ییمك نافعدر ۞ و شربتلردن لیمون شربتی شاذجه
یا کل شربتیله ایچه‌لر و قورق شربتی ایچمك زیاده
نافعدر و عنبر باریس شربتی و نیلوفر شربتی و ریباس
شربتی ایچمك دخی نافعدر ۞ امّا اکر صفرا غلبه
ایلمش ایسه طبیعتنی اسهال ایلیه‌لر ۞ تمر هندی
صویله قدرت حلواسیله یا کل مکرّری ایچه‌لر نیلوفر
شربتیله یا مکرّر بنفشه شربتی ایچه‌لر ۞ امّا اکر
هوا صوق اولورسه بدنی پکشدرر و حرارت
غریزیه‌یی آرتورر ۞ امّا افراطله صوق اولورسه حرارت

غریزیه‌یی سوندیرر و بدنده اولان اخلاطی تعفین
ایدوب هلاکه سبب اولور ۞ پس صوق هوانك
ضررین دفع ایلمك کرك تدریجله حمامه کرمکله و کوده‌سنی
اوغمغله و کیکی و پاپدیه چیچکنی و بنفشه و ابم
کومجینی قیندوب صوینی الوب سجق سجق حمامده
یقنه‌لر و ال و ایق صوقلمقدن صاقنه‌لر اللرینی
و ایقلرینی اوغه‌لر سجق یاغلر ایله ۞ مثلا بلسانك
یاغی و چورك اوتی یاغی و سناب یاغی و نفت یاغی
کبی ۞ و یورك قزدرر معجونلر استعمال ایده‌لر ۞ دواء
مسك کبی و جوارش جالینوس کبی و مثرودیطوس ۞
و تریاك کبیر و تریاك اربعه کبی و زنجبیل مرباسی
و زرنباد مرباسی استعمال ایده‌لر ۞ و عنبر شرابی
و قرنفل شرابی و عود شرابی قیندوب سجق سجق
قهوه کبی ایچه‌لر ۞ اکر هوایه رطوبت غالب اولورسه
یغمورلر یاغوب سیللر اقمغله اخلاطك عفونتنه
سبب دور و حواسه کدر ویرر و اعضایی کوشك ایلر
۞ بو مرطب هوانك ضررین دفع ایلمك کرك اکر بدنده

کدر

حرارت اولوب قانی چوغیسه قان الدره‌لر و کلبشکر
ییه‌لر ۞ و اشربه‌لردن کل شرابی و صندل شرابی
و عنبر باریس شرابی و دیباس شرابی و قورق شرابی
کبیلردن ایچه‌لر ۞ اکر حرارتی یوغیسه مجففات
معتدله استعمال ایده‌لر ۞ دواء مسك کبی کلبشکر
ایله یا کلنکبین ایله استعمال ایلیه‌لر و عنبرلی کل
شرابی و دارچینیله و عودیله صندل شرابی
مناسبدر ۞ و مفرحات یاقوتیه و معجون جواهر که
فرنکلر اکا دیاسنتا دیرلر استعمال ایلمك غایت
مناسبدر ۞ اکر هوا زیاده یابس اولورسه بدنی
قورودر صفرا و سودا ارتر و ترلمه خسته‌لغی و حمای
محرقه‌یه سبب دور و مالیخولیا و جنون ایراث ایلر
و قورو بجیك و اویوزبیثا اولمسنه سبب دور ۞ بویله
یابس هوانك ضررینی دفع ایلمك کرك رطوبت ارتورجی
شربتلر استعمال ایلمکله نیلوفر شرابی و بنفشه شرابی
کبی ۞ و رطوبت ویرجی غدالر تناول ایلیه‌لر قباق اشی
و مارول و اسفناخ و سمز اوتی کبی سمز تاوق ایله بشوب

بیه لر و مرطب یاغلر سرونه لر طاتلو بادم یاغی کبی
وبنفشه یاغی ونیلوفر یاغی کبی و مرطب حمامه
کیره لر که صویی طاتلو اوله و جماعی ترك ایده لر و راحت
اوتوروب چوق حرکت ایتمیه لر و معلوم اوله که
کاهی جوهر هوایه فساد عارض اولوب کیفیت ردیّه
ایله متکیّف اولوب انسانه و حیوانه و نباته ضرر ایدر
و حمّای وبائیّه ایراث ایلر و چیچك و قزامق و طاعون
و اکله مثللو مرضلر پیدا اولور و اکثر ضرری دموی
المزاج اولنلره و معصوملره در و بونك حدوثنه
سبب یا ارض جهتندندر و یا سما جهتندندر
امّا ارض جهتندن حدوثنه سبب بودر که مثلا
حیوانات اولوب و قوقوب دفن اولنمامق کبی و یا
بر یرده جنك اولوب اولنلر دفن اولنمیوب قوقوب
یمك هوانك فسادنه سببدر و چرکین قفولر و کاریز
قفولری و بعض صولر اقمیوب قوقمق کبی و صزندی
صولر هب بونلر هوانك فسادنه سببدر امّا
سما جهتندن حدوثنه سبب بودر که مثلا برقاج

بلدنلر

یلدزلرك بر یره جمع اولماسی و قرانی کبی عادت الله
جریان اتدوکی اوزرینه هوانك فسادنه سبب اولوب
و با حادث اولور امّا حق بودر که بونك سببی کثرة
معاصی و ارتکاب کبایردر پس امدی بویله محلّلرده
لازم اولان استغفار و توبه ایدوب حق سبحانه و تعالییه
یالواروب اول مصیبتك دفع اولماسنی طلب ایده لر
و بوده جائزدر که ارتکاب معاصی سبب اوّل اوله
تغیّرات هوایه که و با ظهورنه اسباب عادیه در
و حکیم بقراط ایدر که یاز فصلنك اخرنده و کوز
فصلنده شهاب که خلق اکا یلدز دوشدی دیرلر
چوق واقع اولسه و با ظهورنه علامتدر دیر و قیش
فصلنده لدوس ییلی چوق اسسه و با ظهورنه دلیلدر
دیر و قچان بلوطلر چوق اولسه امّا یغمور یاغمسه
و هوا بولانسه و کوندز سجاقلر اولوب کیجه هواسی
صوق اولسه و با ظهورنه دلیلدر دیر پس قچان
بو علامتلر بلورسه دموی المزاج اولانلر دمل قان
الدره لر و دخی لطیف مسهل ایله طبیعتلرینی اسهال

ایلیه لر ۞ مثلا راوند کبی و صبر کبی و سنا مکی
و هلیلج اصفر کبیله یوره کبی سوردورنلر و اکثر
کونلرده حب الهی استعمال ایلیه لر ۞ زیرا بو حب الهی
بر مبارک دوادرکه بدندن عفونتی دفع ایلر و بدندن
فاسد رطوبتلری ازاله ایلر و هواء وبائیه نک سمیتنی
دفع ایلر زیرا بو حبده تریاقیت واردر ۞ و بو حب
الهینک صفتی بزم یانمزده مختار اولان بودر ۞ صبر
اسقطوری اون درهم ۞ و مرصافی و زعفران بشر
درهم ۞ بونلری خوانده دوکوب کل صویله یا
مسکی الماصویله حبلر ایده لر ۞ بیوک ادملر برر
درهم قدری استعمال ایلیه لر ۞ و معصوملر نصف
درهم قدری آزاجق استعمال ایده لر ۞ و کرکدر که
وبا زماننده هوانک فسادنی ازاله ایدجک بخورلر
یاقلر ۞ عود کبی و عنبر کبی و لادن و آق کونلک و قره
کونلک کبی بخورلر ایده لر ۞ زیرا بونلرک دخانی هوانک
فسادنی دفع ایلیوب اصلاح ایلر و دائما صندل
و کافور و مسک و کل صویی قوقولیه لر و ساکن اولدقلری

منزلده

منزللرده سرکیله کلابی قرشدروب صحه لر و جماع اتمکدن
زیاده صاقنه لر و حمامه کرمیه لر و افراطیله حرکت
ایتمیه لر و ممکن اولدوغی قدر غضبه کلمدن و غم و غصه دن
صاقنه لر ۞ و غدالردن سرکلی مرجمک آشی ییه لر و سماقله
قوروغ طعاملرده چوقجه استعمال ایده لر و بلجی قوروق
صویله یا لیمون صویله استعمال ایده لر ۞ و شربتلردن
قوروق شرابی و ریباس شرابی و قوزی قولاغی شرابی استعمال
ایلیه لر ۞ و هرکون قوروق صوینک ایچنه بش درهم کل
صویی قتوب و اون درم شکر و یارم درم طین مختوم
قتوب ایچه لر ۞ زیرا بو دوادرکه عفونت دفعنده بونک
نظیری یوقدر و قانک غلیانی منع ایلیوب تسکین ایلر
و فرنکلرک دیاسنتا دیدکلری جواهر معجونندن کاهیجه
استعمال ایلیه لر ۞ زیرا بو معجون اعضای رئیسیه قوت
ویروب چوق مرضلری دفع ایلر غایتله نافع معجوندر
هرکون بر درم قدری یا زیاده مناسب شربتلر ایله استعمال
ایده لر ۞ اما حار معجونلردن استعمال ایتمیه لر الا متر
دیطوس و تریاق کبیر استعمال ایده لر زیرا بو ایکیسی

عفونتیجه دفع ایلر و فاسد هوانك تأثیرندن ابدانی
حفظ ایلر. حتی جالینوس دیرکه زمانمزده عظیم وبا
واقع اولدی تریاق استعمال ایدنلر قورتلدیلر اما غیریلری
وفات ایتدیلر دیر. اما بو فقیر دیرین که کرچه بو تریاق
زهرلرك ضررین دفع ایلر و وبا زماننده هوانك ضررین
خاصیتله دفع ایلر زعم ایتدکلری کبی لکن مزاجی حار
یابس اولان کمسه لره ویرمك لایق دکلدر مکر مزاجنی
تعدیل ایلر اشیا ایله استعمال اولنه. مثلا بنفشه
خمیره سی کبی ویا نیلوفر خمیره سی کبی یا کلبشکر ایله
استعمال ایده لر یا خود بعد الاستعمال اوزرینه
بارد شربتلر ایچه لر ریباس شرابی و نیلوفر شرابی کبی
واغاج قاوونی کشنینك شرابی که عربجه شراب حماض
الاترج دیرلر و لیمون شرابی کبی یا سکنجبین سکری کل
صویله ایچه لر. ومعلوم اولا که ایام وباده باد
زهر حیوانیدن دورت قیراط قدرینی کل صویله ازوب
اکثر یا استعمال اولنسه عظیم منفعتی واردر و طین
ارمنی دن ویا طین مختومدن هر کون بر مقدار ازوب

ایچمك

اچمك وبا زماننده عظیم نفعی واردر و اول
کونلرده تنزوی خطایی ازوب کل صویله استعمال
ایلمك دخی مجربدر. زیرا بو تنزوی خطایی مشهور
نفعی ظاهر بر غریب ترکیبدر. حق سبحانه و تعالینك
احساننه بیك بیك شکرلر اولسون که بو ترکیب
عجیبك مفرداتنه و کیفیت ترکیبنه بو فقیری مطلع
ایلدی بز بو ترکیبی کراتله دوزدك ونیچه نیچه تجربه سین
دخی ایلدك عظیم نفعنی بولدق بونده اولان منافع
بر ترکیبده یوقدر

ایکنجی فصل

یمك و ایچمك
تدبیرینك بیاننده در. معلوم اولسون که طعامدن
اول بر زحمتجك ایدوب کزنمك لازمدر حتی معده ده
طعامدن قلن بقیه معده دن اشغه اینوب معده
خالی قلوب اشتهاء صادق پیدا اوله بعده طعام
یمکه مباشرت ایده لر اما طعام یدکدنصکره زیاده
حرکت ضرردر زیرا هنوز طعام هضم اولمادن خام
ایکن طمرلره چکلوب سده یه سبب اولور. و بر
نوبتده طعام یرکن یاب یاب ییوب چوق ایلنمك

كرك زيرا ياپ ياپ يمكده اولكى ييدوكى طعام هضم
اولنمغه باشلر صكره ييدوكى طعام هضمدن دوڭر اولور
هضم بردوز يا اولمز پس طبيعت هضمده زحمت چكر
ادخال الطعام على الطعام ضررى كبى ضرر ايدر
وغايتله تيز دخى يميه بلكه اعتدال اوزرينه برخوشجه
چينيوب بوطه چينه دن يوطميه زيرا معده هضمه
كوچلك چكر ولازمدركه معتدل المزاج اولان كمسنه لر
حفظ صحتى ايچون معتدل غذالر يا اعتداله قريب غذالر
استعمال ايلمك كرك تاوق اتى كبى وككلك وچيل قوشى
وتراج قوشى وسوكلون قوشى وكوكرجن ياورسينك
اتلرى كبى وقيون اتى ويتشمش قوزى اتى واوغلاق اتى
وبوزاغى اتى كبى ورفدن بشمش يمرطه استعمال ايليه
وتازه قيمق يمك شكر ايله مناسبدر وسكرى بقلوا
وسكرى مهلبيه وسكرى پالوده وسودلو پرنج اشى
وتاوق وپايچه ايله بشمش پرنج پلاوى وستونه ازاجق
بوبر اكوب ييه لر وكپكندن پاك اولمش بغداى اتمكى ييه لر
وقزل اوزوم خوشابى ايچه لر ولسان ثور شرابى وعنبرلى

نجون

ليمون شرابى ايچه لر اما مزاجى حار اولان كمسنه
اكر صفراوى ايسه مزاجنى اعتداله كتورر بارد غذالر
وشربتلر استعمال ايليه خصوصا يازين سجق كونلرده
قباق اشى كبى قروق صويله واسفناخ كبى وملوخيا
كبى وسركه ايله زيتله خيار صلاتهسى كبى وخيار ايله
يوغورت كبى اشربه لردن شراب نيلوفر وليمون
شرابى وورشنه خوشابى وماردين اريكى خوشابى
ايچه لر اما اكر مزاجى اسى اولان كشى دموى اولورسه
غذاسى قوروقلى وسماقلى وليمونلى وعنبرباريسلى غذالر
اوله ومرجمك اشنه سركه قتوب ييه لر اما مزاجى
بارد اولان كمسه لر اكر بلغمى اولورلرسه غذاسى كباب
اوله اوزرينه بوبر ودارچينى وكمون اكه لر بعده
تناول ايده لر وقيون اتيله بشمش پرنج پلاوينه بوبر
ودارچينى اكوب تناول ايده لر وكوكرجن اتى وكيك
اتى دخى مناسبدر اما اكر مزاجى بارد اولان كمسه لر
سوداوى اولورلرسه غذاسى مرطب وحرارتى از غذالردن
اولمق كرك خصوصا كوز فصلنده مثلا قباق ايله بشمش

یعنی وقبق طولماسی وازاجق بوبرودارچینی ایله یاپلمش
آت کوفته سی وقیون اتیله یاکنج تاوق اتیله پشمش
اسفناخ ایچنه برز معدنوس دخی قوب تناول ایلیه لر
واَرِشته اشی وچرکس قولاغی دیدکلری آش وقیون
کرد انیله یاسمز تاوق ایله پشمش چوربالر مناسبدر
وروفدن پشمش یمرطه ومهلبیه وشیرخرما وغاشوده
اشی ویالوده وسکری بقلوا تناول ایلمك مناسبدر
وشربتلردن نسان تور شربتی وعنبرلی لیمون شربتی
اچمك كرك ومعلوم اولاكه انسان اجقمدقجه
طعام یمك كرك وبك اجقدغی زمان دخی طعام
تاخیر ایلمیه لر زیرا بدندن معده یه رطوبتلر
دوکلوب معده یی افساد ایلر وغثیان وکوکل دونمك
کتورر ویاز کونلرنده طعامی صوغدوب یمك كرك
وقیش کونلرنده طعامی سجاق یمك كرك وبوده
معلوم اوله که مختلف طعاملری بر وقتده یوب
بربره جمع ایلمك غایت ضرردر زیرا طبیعت برخوشجه
هضم ایلیه مز پس مختلف خلطلر پیدا اولوب مرکب

مرضلر حدوثنه سبب اولور ونازله لر ومفصل اغریلری
پیدا اولور ومعده یه ضعف کلور وبدنی وسکرلری
کوشك ایلر اما لذیذ غدایی طبیعت اقبال تام
ایله اقبال ایدوب کوزل هضم ایلر اما آنی دخی چوق
یمیه لر وطعام هضم اولمزدن اول وستونه برشی یمیه لر
مکر هضمه معین اولان معجونلردن یییه لر واداب
اکلده لایق اولان لطیفنی تقدیم اتمك كرك غلیظنی اوزرینه
مثلا طعام مقوله سندن اسفناخ ویا زوومارول
وقبق اشی وبونك کبیلری ابتدا یمك كرك بعده ترید
بعده یمرطه بعده قوش اتلری بعده سایر حیوانانك
اتلری یعنی بومذکورلردن هرقنقیسی بولنورسه
بوترتیبه رعایت اوزرینه تناول اولنه وبودخی
معلوم اوله که یاش یمشلر که ملین اوله طعامدن
اول یییه لر مثلا یاش اوزوم کبی ویاش انجیر وقاون
وقارپوز وشفتالو ویاش اریك کبی اما قابض
اولان یمشلری طعامدن صکره یییه لر ایوه وانار
والما وقزلجق وامرود وبونلره بکزینلر کبی ودائما

اکشی یمك سکرلره ضرر ویرر و تیز قوجالدر و جماعه
ضعف کتورر ۞ و دائما طوزلو یمك بدنی قورودر و ارقلدر
و بصره ضعف ویرر و اویوز و کچیك و تمرکو ایراث ایلر
۞ و دائما طاتلو یمك بدنی قزدرر و معده یی کوشك
ایلر امّا سکرلره موافقدر ۞ اکر اکشی یمك ضرر
ایلسه ضررینی طاتلو یمکله دفع ایده لر ۞ و طتلونك
ضررین اکشیلر ایله دفع ایلیه لر ۞ و طوزلونك ضررین
یاغلولر ایله دفع ایلیه لر ۞ و یاغلولرك ضررین
طوزلولر ایله دفع ایده لر ۞ و صحیح المزاج اولان کمسه
اتّفاقی برایکی کون اکشیلر یمك واقع اولسه اوچنجی
کون طاتلو ییه لر حتّی اکشیدن حاصل اولان ضرری
دفع ایلیه ۞ اکر برایکی کون طاتلو یمك واقع اولسه
عقبنجه برایکی کون اکشیلر ایله طاتلونك ضررین
دفع ایلیه لر ۞ اکر برایکی کون طوزلو یمك اقتضا
ایلسه ایرتسی کونلرده برایکی کون یاغلی ییه لر حتّی
طوزلونك ایتدوکی ضرر دفع اوله ۞ کذلك برایکی کون
طاتسز نسنه لر یمك واقع اولسه مثلا قبق کبی ایرلستی

حریف

حرّیف یعنی اجیرق نسنه کبی شیلر ییه لر تا که ضرری
دفع اوله ۞ مثلا معدنوس کبی و نعناع و تره کبی و یا
اکشی مقوله سی یمکله دفع ایلیه لر ۞ اکر برقاچ کون
حدّتلی اجی شیلر تناول ایتمك واقع اولسه ارد نجه
برایکی کون طاتسز غدالر تناول ایده لر که ضررین دفع
ایلیه ۞ حاصل کلام حافظ الصحّه اولان کمسنه نك
اوزرینه لازمدر که هر شیئك ضررینی ضدّیله تدارك
ایلیه تا کیم مزاجنه انحراف کلیه دائما تندرست اوله
۞ امّا زیاده پرهیز ایتمك دخی قوّته ضعف ویرر و بدنی
ارقلدر حتّی دیمشلردر که ۞ اَلْحِمْیَةُ فِي الصِّحَّةِ ۞
كَالتَّخْلِيطِ فِي الْمَرَضِ ۞ یعنی مزاجی صحّتده اولان کمسنه
پرهیز ایدوب دائما غدالرك لطیفن ییوب غلیظندن
بالکلیه پرهیز ایلمك ضرردر خسته لکی حالنده
پرهیز ایتمیوب تخلیط طعام ایتمك ضرری قدر ۞
و معلوم اوله که طعام یرکن هنوز اشتها باقیکن
طعامدن ال چکمك کرك زیرا اول باقی قلان اشتها تام
دکلدر بلکه اوّلکی اجلق تقضاسندن اولان اشتهانك

بقیه سیدر ۞ اکر طعامدن ال چکوب بر زمانجق
صبر اولنسه اول اشتها قلمز زیرا طعام معده ده
قینیوب شیشر و معده یی طولدورور پس اول طعامه
باقی قلن اشتها دفع اولور پس معده طعامی برخوشجه
هضم ایلر و ادمه بر نشاطجق حاصل اولور و بدن خفیف
اولور زیرا بو جنس هضمدن فضول حاصل اولمز ۞
امّا اکر اشتهاسی ساقط اولنجه طعام ییجك اولورسه
معده اوزرینه طعام ثقیل اولور و هضمی کج اولور
و برخوشجه هضم ایده مز پس معده ده فضول تولّد
ایلر و یللر پیدا اولور بدنی سست اولور زحمتلر چکر
۞ اکر بر کیشی اقتضا حسبیله مثلا ضیافته راست کلك
کبی طعامی چوق یمش اولسه ایرتسی بر معتدل مکانده
اچ اوتوره و اوزونا اوزادویه او یقو اویویه و دراحت
اولوب اوتوره اکر یمك اقتضا ایدرسه لطیف ۞
غدالردن اژییه ۞ و معلوم اولا که طعامی ایکی کونده
اوج نوبت یمك کرك یعنی بر کون صباحله و بردخی اخشام
و ایرتسی اویله وقتنده ییوب اخشامین ییمیه لر

ومعده سی اسّی اولان کیشی قهوه اجمزدن اوّل لیمونلی
کلبشکردن و وشنه مربّاسندن و قزلجق مربّاسندن
بر ایکی لقمه اتمکله تناول ایلیه بعده قهوه ایچه
خصوصا یاز کونلرنده ۞ و اجلغه صبر ایلیوب اویودمق
کرك زیرا اجلق معده سی ایسی اولنه و صفرا و یره
کشیدره و بکثره ضرردر ۞ و معلوم اولا که زیاده
ضررلی شی طعام هضم اولمدن اوزرینه اخر طعام
یمکدر غایتله احتراز لازمدر و طعامدن صکره
ازاجق حرکت ایلیوب کزنمك کرك تا که طعام معده ده
برز الیشه بعده ساکن اولوب اوتوره تا معده
طعامی برخوشجه هضم ایلیه ۞ امّا زیاده فرح
و زیاده خوف و حزن و غضب طعامی برخوشجه
هضم اولمغه قومز ۞ و معلوم اوله که ابدان و عادات
ایچون خواص واردر بعضی غدایی هضم ایدوب ۞
بعضیسنی هضم ایتمه مده مثلا چوق غدا واردر که
مضر ایکن طبیعته مالوف اولدوغندن طبیعت
انی برخوشجه هضم ایلر و چوق غدا واردر که

طبیعته و بدنه نافع ایکن مالوفا ولماغیله طبیعت
انی یوهضم ایتمیوب و زحمت چکر و احتمالدرکه ضرر
ایلیه ۞ وشول کشی که دائما برامز غدالر یبوب هضم
ایلرهضمنه مغرورا ولماسون زیرا زمانله برکون ضرردن
اظهار ایدر ۞ ولازمدرکه یمك و اچمك بابنده عادته
رعایت ایلیه لر زیرا برکمسه که کونده ایکی کرّه طعام
یمکه معتاد اوله اگر کونده برکرّه یسه قوّتی ضعیف
اولور ۞ وشول کمسه که کونده برکرّه طعام یمکه
معتاد اوله اگر ایکی کرّه یسه معده سنده طعام
فاسد طعام ویوردکی شیشر و اکشی اکرمکه بشلر
وکاهی هم قصوب وهم یوردکی سودمك عارض اولور
پس عادته رعایت لازمدر و معده ده طعام برخوشجه
الشمدقجه یاتوب اویومیه ۞ ومعلوم اوله که چوق
یاش یشلر یمك قانك مائیتنی آرتروب بدنده غلیان
ایدوب عفونته سبب اولور نته که خارجده بعض
صولو شیلرده حرارت مستولی اولسه اکثر قورتلر
ایچنده اولان رطوبت دخی آنکله اولوب برامز ستمدّه

مبراه

سبب اولور ۞ امّا یابس غدالری چوق یمك قوتی دوشردر
لونی فساده ویرد طبیعتی قورودر ۞ و امّا یاغلو غدالردن
چوق تناول ایلمك بدنه کسل کتورر طعامه اشتها کتورر
۞ وبلمك کرکدرکه پینیر ایله سودی بریردن یبوب
جمع ایتمیه لر و اوزدلرینه سرکه اچمك دخی ضرردر
و یمرطه اوستونه پینیر یمیه لر و بالق اوستونه ایوه
یمیه لر زیرا قولنج کتورر و امتلا ایلر و اصحاب تجربه
دیمشلردرکه بعضی نسنه لر واردرکه معده ایچنده
انلرك ایکیسی جمع اولمق وجوده ضرر ویرر مثلا سود
ایله اکشی جمع اولمق کبی و بالق ایله سودی دخی جمع
ایتمیه لر و یوغورت ایله پینیری دخی جمع ایتمیه لر
و باش یدکدن صکره اوستونه اوزوم یمیه لر و هریسه
یدکدن صکره اوستونه نار یمیه لر امّا اوزومدن
صکره باش یسه لر و ناردن صکره هریسه یسه لر
ضرر ایلمز ۞ و کرکدرکه پرنجیله سرکه یی بریرده جمع
ایلمیه لر و یوغوردی توریله جمع ایلمیه لر و کوکرجن
یاورسیله صارمسق و صوغان و خردل جمع ایلمیه لر

وتاز بالق ایله انجیری جمع ایلمیه لر زیرا خوف واردر که
بهق وبرص پیدا اوله ۞ ومعلوم اوله که مزاجی بارد
ورطبا اولنلر صوسزلغه صبر ایلیوب صو سوز اویومق
ایودر اما مزاجی اسّی اولنلره ضرردر وطعام اوستونه
صویی اولقدر چوق اچمک لایق دکلدر که اجدوکی صو
معدهنک التنه کیده وطعام صونک اوستونه کلوب
معدهنک قعرندن طعام ایریله لکن بر زصو سوزلغه صبر
ایلیه تاکیم طعام معدهدن ناشفه اینه اکر صوسوزلق
غلبه ایلرسه صوق صودن از اچه زیرا حرارتی
تسکینده صوق صو اوفقدر ومعدهیی بر یره جمع
ایلر وهضمه معین اولور ۞ حاصل کلام اکر طعامدن
فارغ اولدوغی محلده طعامک یبوستین دفع ایده جک
قدر صو اچمک جائزدر خصوصا طعام یابس اولسه
کباب وپرنج پلاوی کبی وقرو اتمک کبی ۞ ومعلوم
اولا که صوق صو انسانک صحتینی حفظ ایلر ورطوبات
اصلیه یی حفظ ایلر وبدنک لوننی تازه وکوزل ایلر
وحرارتی تر ورو بدنی ترطیب وتبرید ایلر وصوسزلغی

یجود

کیدررویورک حرارتن دفع ایلر وستمه حرارتینی
تسکین ایلر وطمرلرده اولان عفونتلری منع ایلر
ومعدهیی تکثیف ایلر یعنی جمع ایلر حتی طعامی بر خوشجه
احاطه ایدر ۞ اما صوق صویی چوق اچمک بدنی
کوشد ایلر وسکرلری صوغودر ورعشه کتورر وبارد
مرضلر ظهورینه سببدر اما صویی حاجت قدرندن
از اچمک بدنی قوریدر وارقلدر وطعامه اشتهاسنی
ضعیف ایلر وجماع شهوتنی دخی ازایلر وبصره وجمیع
حواسه ضعف ویرر وسهر ایراث ایلر وتیز قوجلدر
۞ وصولرک ایوسی اولدر که طادی لذیذ ولونی صافی
وباشی ایراق اوله ومعدهدن تیز اینه ووزنده یینی
اوله وتیز اسینه وینه تیز صوغویه وایرمق صولری
اوله پاک طبراق اوزرندن یا قوم اوستوندن یا طاش
اوستوندن اقه بویلجه اولیجق عفونت قبولندن بعید اولور
خصوصا شمال جانبنه یا مشرق جانبنه اقه واوستو
اچق اولوب کونش طوقنه ۞ ومعلوم اوله که شول
صوکه فنا وطوزلو اوله اکر قرعه وانبیق ایله تقطیر

اولنسه يرامزلغي كيدوب لطافت تحصيل ايلر مثلا
اتفاقي بركمي اينكنده كيدركن ايام بوليوب دريا ده
قالسه واچه جك طاتلو صولري دوكنسه طاتلو صو
تداركنه علاج بودركه درياصويندن تجربه قويه لر
ونا ايچنه برچنق قيوب تجره نك قپاغني برترشقه يرلر
وصويي قينده لر اول صونك بوغندن قيق تليوب
چنق ايچنه دوكلور بعده تجره دن اول چناغي چيقروب
ايچه لر لطيف طاتلو صو بوله لر بو طريقله وافر صو
پيدا ايلمك ممكندر ۞ وكركدركه حمامدن صكره
وجماع عقبنده وزياده حركت ايلدكدن صكره واويقودن
اوياندقدن صكره صواچميه لر زيرا سكرلره ضرر ايلر
ورعشه كتورر وچوق اولور كه استسقايه مؤدي اولور
۞ وقارلو وبوزلو صو نفس التلرينه وسكرلره ضرردر
واوكسروك كتورر وبوغز بوغلق ونزله ايراث ايلر خصوصا
معتاد اولمينلره اما معتاد اولنلره ضرري آزدر
مكر افراطله استعمال ايليه لر خصوصا بارد المزاج
اولان كشيلره زياده ضرردر ۞ ومعلوم اوله كه صونك

غدائيتي يوقدر زيرا بسيطدر غدا ايسه مغتذيه
شبيه كركدر مغتذي ايسه اعضاي انساندر اول
ايسه عناصر اربعه دن مركبدر پس غدا اولان شيلر
دخي عناصر اربعه دن مركب كرك وصونك استعمالي
صوسوزلغي كسمك ايچون وبدنك حرارتن تعديل ايچوندر
وغدايي ترقيق ايدوب طمرلره تنفيذ ايچوندر وفضولك
خروجني تسهيل ايلر ترلمك ايله وبول ايله ودفع فضلات
ايتمك ايله **اوچنجي فصل** بدنك حركتي وسكوني
تدبيرينك بياننده در وبونلره متعلق اولان احوال
بياننده در ۞ معلوم اوله كه انسان هضم طعام
ايتدكدن صكره باقي قلان فضله يي تحليل ايچون
وحفظ صحت ايچون حركته محتاجدر ۞ پچان بركيشي
دونكي يدوكي طعامدن بعد الهضم معده سنده بر
بقيه جق حس ايلسه بوانكله بيلنور كه مزاجنده فتور
اولوب كسل اوزرينه اولور وكرنمك واسنمك پيدا
اولور وطعامه اشتهاسي آز اولور واغزينك صوتي
چوق اولور پس بو علامتلر اولبجق اول كمسه نك اوزرينه

حركت و رياضت ايلمك واجب اولور يورومك كله وجريد
اوينامغله واوقاتمغله وبونلره بكزر حركتلر ايله
حركت ايليه حتى بدنى قرزه ترلمك مرتبه سنه وارر بو
جنس حركته اطبا رياضت تعبير ايدرلر پس بويله
حركتدن صكره طبيعته بر نشاطلق كلور و بر ز اشتها
غالب اولور غدا قبولنه سبب اولور و اعضاسى
و مفصللرى پكشدرر و بدنى قوى ايلر و زونبلى اشلر
اشلمك كا آسان كلور و امراض ماديه دن امين اولور
۞ زيرا اول حركت سببى ايله ماده تحليل اولور كيدر
مرض ظهورينه مجال قلمز و بعض امراض مزاجيه دخى
مندفع اولور مريض صحت بولور و اعضايى تليين
و مسامارى واسع ايلر و رطوبات زايده متحلل اولمغه
سبب اولور ۞ و معلوم اولا كه رياضتدن يعنى
بو مقوله حركتدن اول مذكور اولان منافع شول
وقت حاصل اولور كه وقتنده اوله اعتدال طريقيله
استعمال اولنه ۞ و رياضة معتدله شول حركته ديرلر كه
حركتده بشره سى قرزره و ترلمكه باشليه اما افراطله

اولان حركت كه چوق ترليه ضرردر زيرا اولا بدنى
قزدرر و ثانيا بدنى صوغودر و اخلاطى تحريك ايدوب
تعفين ايلر و خفقانه ايراث ايلر و بايلمق كتورر و سكرلره
ضرر ايدوب يورلمق كلور ۞ و معلوم اوله كه هر
عضوكه رياضتى يعنى حركتى چوق اوله اول عضو قوى
اولور خصوصا اول فعل اوزرينه زياده قوى اولوركه
رياضتى اول نوع اوزرينه اوله ۞ مثلا بر كمسنه حفظه
تقيد ايليوب چالشسه قوت حافظه سى قوى اولوب
چوق شيلر حفظ ايلمكه قادر اولور ۞ و بر كمسنه كه
فكرى چوق ايلسه قوت مفكره سى قوى اولور ۞ و هر
عضوك بر مخصوص رياضتى واردر مثلا كوزك رياضتى
كوزل صورتلره بقمق و طبيعت ميل ايلديكى مفرح
شيلره بقمق ايله دردر زيرا بو جنس رياضت بصره جلا
ويرر و ظلمت بصر ايراث ايلين كدورتدن كوزى تنقيه
ايلر ۞ و قولاغك رياضتى كوزل آوازلر دكلمكدر و موافق
كلمه لر اشتمكدر ۞ و برونك رياضتى كوزل قوقولر قوقمق
ايله اولور مثلا مزاجى صوق اولان كمسنه لر عنبر و عود

ولادن قوقمق کبی ○ ومزاجی اسی اولنلر کافور وصندل
وکل صوینی قوقمق کبی ○ وذوقك ریاضتی جلا ایدجی طعملر
طاتمقدر شکر ولیمون کبی ○ ولمسك ریاضتی یومشق
شیلره یاپشمقدر وسمور وقاقم کورك کیمك وکتان بزی
وحریر کیمك دخی بو ریاضتندر ویومشق تنلو محبوبه
جاریه‌لره یاپشمق دخی بو ریاضتندر زیرا قوت لامسه
ملایم اولوب ادراکی زیاده اولور وبدن سمریر ○ اما
پك وخشین شیلره یاپشمق وخشین شیلر کیمك بدنی ارقلدر
وبدنك دریسنی خشین ایلر ○ ومعلوم اوله که اته بنمك
اعتدال ایله اولورسه جمیع بدنك ریاضتیدر جمیع بدن
قوی اولور وبدندن ماده‌لری تحلیل ایلر بدنی ازاجق
قزدرر ویکی خسته لقلردن قالقن ادمله مناسبدر
زیرا بدنلرنده مرضدن باقی قلان شیلری تحلیل ایلر ○
وصالنجاغه بنمك ویابجه صالنمق دخی خسته لقدن
قالقنلره مناسبدر اما اتی زیاده یلدرمك چوق
تحلیل ایلر وبدنی زیاده قزدرر ○ اما ات قوشمق وجرید
اوینامق هم بدنك وهم نفسك ریاضتیدر ○ بدنك

ریاضتی

ریاضتی اولدوغی ظاهردر زیرا بدن حرکتده در ○
اما نفسك ریاضتی اولدوغی زیرا جرید اوینایان ادم
غالب اولورسه نفسنه بر فرح وسرور کلور اکر مغلوب
اولورسه غضبه کلور ایکی صورتده دخی نفسده
حرکت وریاضت بولنور ○ وعربه‌یه وقوچویه بنمك دخی
قوی ریاضتدر اسکی باش اغریلری کیدر وغلیظ ماده‌لردن
اولان باش اغریسنه نافعدر ○ زیرا قوچونك سلکلمه
سیله ماده‌لر یرندن قوپر مندفع اولور ○ اما قوچویه
بندکده یوزینی قوچونك ایچنه دونسه ضعف بصره
وظلمت بصره غایت نافعدر زیرا قوچینك سلکمه‌سی
اوکنه اولمغله مقدم راسدن ماده مؤخر دماغه
منجذب اولور پس مقدم دماغ پاك اولوب کوز مجلا
اولور ○ وانواع ریاضاتدندر بدنه کیسه سورنمك
وبدنی اوغدرمق اکر خشین ایله اوغرلرسه بدنك
لونینی قزدرر زیرا قانی بدنك ظاهرنه چکر وبدنی سمردر
اکر افراطله اولمانسه ○ اما اکر اعضایی قوتله اوغرلرسه
اعضاء ضعیفه‌یی قوی ایلر زیرا فضولنی تحلیل ایلر ○

واکر اعضایی یومشق اوغرلرسه بدنی کوشه در اکرچوق
اوغرلرسه بدنی ارقلدر چوق تحلیل واقع اولمغه سببی
ایله ۞ امّا اکر اعتدال ایله اوغرلرسه بدنی سمردر ۞
ولایق اولان بودرکه هر ریاضتده یعنی حرکتده اوّلا
رفقله یعنی یاوجه یاوجه بشلیه لر تدریجله ارتره لر
تا مقصود اولان مرتبه یه وارنجه بعده ینه تدریجله
ازالده لر تا حرکت قلمیوب سکونه وارنجه ۞ زیرا
سکوندن صکره دفعةً حرکت قوی وحرکتدن صکره
دفعةً سکون عظیم مضردر ۞ ومعلوم اولاکه هر
ریاضتدن اوّل اعضایی برز اوغمق واجبدر حتّی
ریاضتله فضلات دفع اولمغه استعداد کلوب ریاضت
ایله دفع اولمغه مکار اولور وریاضتدن صکره دخی
اوغمق واجبدر حتّی ریاضتله دفع اولمیوب باقی قلان
مادّه لر اوغمغله دفع اولوب کیده

فصل دردنجی

حرکت وسکون نفسانی بیاننده در معلوم اولاکه
حرکات نفسانیه نك بدنده نفع وضرر جهتندن اولقدر
تاثیری واردرکه بادزهرانك ویردوکی نفعی ویرمکه

قادردر کلدروانك ایلدوکی ضرری زهرایلیه مز اول
حرکات نفسانیه دیدیکمز غضبدر وفرحدر وهمّدر
واوتنمقدر ومحزون اولمقدر وقورقمقدر ۞
امّا غضب اکر معتدل اولورسه حرارتی وروحی دفعةً
خارج بدنه تحریك ایلر پس بوحرکتدن بدن قزرر وقوایه
وارواحه نشاط کلور ۞ امّا افراطله غضب ایلمك
قانی قیندرر وصفرایی تحریك ایلر ولونی ابتداده قزردر
امّا صکره صارردر زیرا ارواح متحلل اولمغله بشره ده
رونق قالمز پس مزاجی حار اولنلره غضب ایلمك ضرردر
۞ امّا مزاجی بارد اولنلره اکرحددن اشری اولمزسه
نافعدر ۞ امّا فرح اکر اعتدال اوزرینه اولورسه
لونی کوزل ایلر وسمرددر وچوق مرضلری دفع ایلر خصوصا
سوداوی مرضلری دفع ایلر ۞ اکر فرح افراطله اولورسه
قلبی ضعیف ایلر وبعض وقتده هلاکه سبب اولور ۞ امّا
غم وقورقمق بوایکیسنده روح داخل بدنه توجّه ایلر
بوسببدن محزونك وقورقانك بکزی صاری اولور ۞
امّا بوایکیسنك افراطی مهلکدر ۞ امّا همّ واوتنمق

بو ایکیسنده روح گاه داخل بدنه وگاه خارج بدنه
حرکت ایلر ۞ اما سکون نفسانی که انسان نه سوینه
ونه محزون اوله ونه قورقه ونه اوتنه مذموم مدر مزاج
روحی تبرید ایلر وذهنی کند ایلر زیرا ذکا وجودة فهم
اولمز الا روحك لطافتی وحرارتیله اولور روح ایسه
لطیف اولمز الا حرکت ایله اولور زیرا حرکت فضولی تحلیل
ایلر وحرارة غریزیه یی تحریك ایلر وروحی تلطیف ایلمکه
قوی اولور قچان روح لطیف اولسه علوم ومعانی
فهمده کوج چکمز تیز فهم اولور ۞ اما سکون بو
مذکوراتك ضدینی اشلر بوندن اوتوری قانی غلیظ
اولان ادم زیاده کند وابله اولور واکلمه سی قیت اولور
اما قانی رقیق اولان کمسنه ذکی وتیز فهم اولور ۞
ومعلوم اوله که اغلمق دخی حرکات نفسانیه جنسندندر
زیرا اغلمق الم وحزنه تابعدر وبو اغلمغك سببی اولدر که
الم وحزن سببی ایله روح حیوانی منقبض اولور ودماغك
اجزاسی صقلر اول صقلمق سببی ایله دماغده اولان
رطوبت مائیه کوزدن اقر چیقر اغلمق پیدا اولور وبعض

زمانده سونمکدن دخی اغلمق عارض اولور سببی اولدر که
سونمك سببیله روح منبسط اولور وحرارت یایلور
دماغه چیقر ودماغك رطوباتنی اریدر اول اریین صو
کوزدن اقر چیقر اغلمق پیدا اولور بو اسباب مذکوره دن
اوتوری محزون اولانك کوزی یاشی بارد اولور و
فرحدن اغلیانك یاشی ایسیجق اولور ۞ وکولمك دخی
حرکات نفسانیه جنسندندر ۞ وبو کولمکك سببی
اولدر که انسان بر غریب وعجیب شیء کورمکله یا
بلمکله روحه بر انبساط کلور وریه دن خارج اولان
بخار شیئا فشیئا بر صوتله قصبه ریه یه حرکت ایلر اول
صوته ضحك دیرلر ۞ اما غضبك ضررینك تداركی
قلبه قوت ویرجی بارد شربتلر اچمکدر الما شرابی
وصندل شرابی وکل لیمون شرابی کبی وبارد جواهر
معجونی وبارد مفرحاتدن تناول ایلمکدر ۞ وعجیب
وغریب حکایه لر وکولدورجی کلمات ولطیفه لر وکوزل
نغمه لر دکلمکدر وظریف ومحبوب کشیلر مجلسه
حاضر اولوبانلر ایله مصاحبت غضبك شدتنی دفع

ایلر ۞ امّا غم وخوفك مضرّتنی دفع ایلمك محبوبه‌لر
یوزونه بقمق وکوزل صوتلرد کلمکله اولور وعنبرلی
لسان ثور شرابی وقرمز شرابی اچمك ایله اولور وقرمز
معجونی بو بابده غایت نافعدر ۞ ومعلوم اوله که
انفعالات نفسانیّه افراطله وقوعنك ضررینی دفع
ایتمك تدبیرنده اصل علاج روحانیدر مثلا انسان
همّتنی عالی قلوب وبو عالمك بقاسی یوغیدوغنی یقینا
بیلوب فانی اولوب سریع الزّوال ایدوکنه اعتماد ایدوب
حوادث زمانیّه‌یه حقارت کوزیله باقوب قورقجق
شیلردن قورقمیه وبر رغبتا تدوکی شیئك فوتندن
محزون اولمیه ومحبوبه وصالیله فرحناك اولمیه ۞
یعنی نه بولدوغنه سوینه ونه بولمدوغنه یرینه زیرا
بو دنیانك نعمتنه اعتماد و محنتنه دخی امتداد یوقدر
دیوکندینه تسلّی ویره وحافظك بو بیتنی اوقیوب متسلّی
اوله **بیت** بهست ونیست مرنجان ضمیر وخوش
میباش کنیستیست سرانجام هر کمال که هست ۞
معناسی دیمکدر که وارلغیله ویوقلغیله درونکی انجتمه

وخوش قانع اول زیرا هر کمالك صوکی یوقلقدر **بنتنجی**
فصل اویومق واویانقلق بیاننده در ۞ اویومق
نفسك حواسّ ظاهرا استعمالنی ترکدن عبارتدر یا استراحت
ایچون یا طعامی هضم ایتمك ایچون حرارت غریزیّه باطنه
توجّه ایلمك سببیله روح نفسانی دخی اول حرکته
تابع اولور ۞ امّا اویانقلق عبارتدر روح نفسانیدنك
آلات حسّ وحرکه ظاهره انصبابندن وآلات حسّ ۞
ظاهری استعمالندن عبارتدر ۞ پس اویومق سکونه
مشابهدر زیرا انده راحت واردر وغدایی هضم
ایلمکه یاردم ایلر ۞ امّا اویانقلق حرکته مشابهدر
زیرا حواسّك حرکتی اکا تابعدر وهما اویانقلق بدنی
تجفیف ایلر امّا نوم قوای طبیعیّه‌یی قوی ایلر حرارت
غریزیّه‌یی باطنده حبس ایلدیکندن اوتوری وقوای
نفسانیّه‌یی کوشکلک ایلر روح نفسانینك یوللرینی ترطیب
ایلدیکندن اوتوری واورواحك تحللنی منع ایلر وهضمه
معیندر وحرکات شدیده‌دن حاصل اولان ضعفی کیدرر
ویورغونلقدن وجماعدن واسهالدن وبونلر مثللردن

حاصل اولان ضعفی کیدررر. امّا معتدل اویقو اعتدال
اخلاطه مصادف اولسه بدنی ترطیب ایلر و قزدررد حرارت
غریزیه یه قوت ویرر. نومك افضلی اولدرکه مقداری
معتدل اوله و مستغرق اویویه و طعام معده ده برز
الشوب و کرولدوسی کسلدکدن صکره یاته اویویه.
امّا معده طلو ایکن اویومانك نیجه وجهله ضرری
وارددر اولا دوشکده یوارلنه یوارلنه اویویامز
و دماغی بخارله طولر و هضمی افساد ایلر و نازله یی
تحریك ایلر و درلو درلو مرضلر ایراث ایلر و کوندوز
اویقوسی یرامزدر امراض رطوبیه ایراث ایلر نازله لری
تحریك ایلر هضمی و لونی افساد ایلر و طلاق مرضی کتورر
و کسل ویرر و ورملر ظهورینه سببدر و سستملره سببدر
و نومك افضل هیئاتی اولدرکه اولا صاغ یاننه یاته
بعده صول یاننه یاته و قرنی اوستنه یاتمق هضمه معیندر
امّا صرتی اوستنه یاتمق یرامزدر یرامز مرضلره سبب اولور
سکته و سل و اوکسروك و اوجاع مفاصل و سکرلر اغریسی
و ارقه اغریسی و نازله و فالج کبی مرضلره سببدر. زیرا

فصول

فصول معتاد اولان مجراسندن مثلا بروندن اقرکن
خلافنه میل ایلر بونك کبی مرضلرك حدوثنه سبب اولور
لکن جماعه قوت ویرر فکری کوزل ایلر و مشهوردر خلقك
لساننده صرتی اوستنه یاتمق یرامز دیرلر بونکله مراد
نومه مستغرق اولمزسه دیمشلر زیرا فکری کوزل ایلر
دیرلر. امّا بو فقیر دیرکه بونکله مراد اویومقسزین
یاترسه دیمکدر زیرا فکره قوت ویرر سببی محلنده بیان
اولنمشدر و بر کمسنه دائما اویودقجه ترلسه و سبب
ظاهریسی دخی اولمسه مثلا هوا سجقلغی کبی و معده سنده
غذا چوقلغی کبی معلومدرکه انك بدنی ممتلیدر استفراغه
محتاجدر. امّا سهر یعنی ویانقلق شهوتی زیاده ایلر
و اجقدرر ماده سندن متحلل اولمق سببیله و هضمه
نقصان کلور قوتندن متحلل اولمق سببیله. امّا
اویود ایله اویانقلق ما بیننده یاتمق جمله دن ضرردر
و نوم حالنده غالبا اولان بودرکه حرارت باطنه
توجه ایلر پس خارج بدنده برد ظاهر اولور بوندن
اوتوری اویویان کمسنه زیاده اورتویه محتاج اولور

التنجی فصل استفراغ واحتباس بیانندهدر
بو ایکیسی حیاتده اولنلره البتّه ضروریدر پس بو
ایکسندن معتدل اولان لایق اولدوغی مرتبه فضلات
طشره چیقوب وبدنده صالح اولان خلط محتبس اولوب
قالمقدر صحتی حافظ اولوب نافع اولان بودر ⊙ امّا
اکر استفراغ افراطله اولسه قوّت وشهوت ساقط اولور
وخفقان وحمّای دقیّه ایجاب ایلر وبدنی قورودوب ⊙
صوغودر الّا مکر استفراغ اولنان شی بارد یابس اوله
سودا کبی بو تقدیرجه بدنی قزدررو ترطیب ایلر بالعرض
قچان استفراغ افراطله کتسه عروقه یبوست عارض
اولدوغندن سدّه ظاهر اولور بعده تشنّج یعنی سکر
بوزلمک وکزاز یعنی سکر قورلمق عارض اولور ⊙ امّا
افراط احتباس که مادّهنك توفریدر طبیعتك ثاندن
استغناسیله بو احتباسه لازم کلور سدّهلر وعفونت
وکسل وفتور وشهوتی ساقط اولمق وبدن ثقیل اولمق
وبدن کوشك اولمق وتشنّج رطب ودخی حرارت غریزیهنك
بدنده صیقلوب نارّیته دونمهسی وطمرلر چاتلمق

ودخی

ودخی ورم وبثور ایراث ایلر پس بویله اولجق طبیعتی
کورهلر اکر محتبس ایسه تلیین ایلیهلر حتی قولنج حادث اولمیه
⊙ ومعلوم اولا که اکر طبیعت فضلاتی دفع واخراج
ایلمک استسه حبس ایلیوب همان اخراج ایلمک کرك
خصوصا طعام یمکه بشلمزدن اوّل وریاضت ایتمکه
بشلمزدن اوّل ونومدن وحمّامدن اوّل ⊙ وطبیعت تلیین
ایلین اشیانك یومشی یاغلو چوربالردر یا زوفیله
واسفناخ ایله واصیر تخمینی نجیریله استعمال ایلمک
خصوصا قوجه آدملره وشراب بسفایج ساده یا مدبّر
پیرلره مناسبدر وتمرهندی وارك مکرّر بنفشه ایله
یا کل مکرّرله یکتره ومزاجی حارّ اولنلره مناسبدر سکر
ایله مربّا اولان کل یعنی کلبشکر جملهیه نافعدر ونباتله
دوزلمش مصطکی سفوفی طبیعتی تلیین ایتمده ومعدهیه
قوّت ویرمده ویللری تحلیل ایلمکده بی نظیردر ⊙
وطبیعتی رفقله تلیین ایدندندر خصوصا یورکنده
ورمی اولانه مناسبدر تازه یاغی الوب ایچق صویله یقیوب
قرنی وایاکولری وکوبکی اوغرلیودکه لینت ویرد قچان

معصوم ملرك طبيعتی قبض اولسه فاره بخاستيدن شاف
يا يوب طاتلو بادم ياغنه بولايوب باشغه دن كوره لر
ياخود عسلی يا سكری عقد ايدوب فاره بخاستيله
ياخود كوك سوسن كوكيله شاف يا پوب كتورده لر
ياخود پازو بوذاغندن مخروطی شاف يا پوب وقيون
اودنی چينی طشره چورو با ول مخروطيه كيدوروب
شاف ايده لر ياخود ازاجق عسل يدوره لر وقرينتی
ساده ياغيله يا شيروغن ايله ياغليه لر ياكو بكلرينه
صغر اودی سوره لر يا بخور مريم سوره لر اكر اولا
مذكور اولنلر كفايت ايلمزسه بقراط حكيم ايدر
شول كمسه كه يكيت ايكن طبيعتی لينت اوزرنه اوله پير
اولدوغی زمان طبيعتی قبض اوزرنه اولوردير وشول
كمسه كه يكيت ايكن طبيعتی قبض اوزره اوله پير اولدوغی
زمان طبيعتی لينت اوزره اولوردير ومعلوم
اوله كه بر كمسه نك طبيعتی زياده يك سورسه اكر تازه
يكت ايسه يا مزاجی حار كمسه ايسه طبيعتنی آيوا ايله
يا قورق يا سماق ايله طوته لر واكر مزاجی بارد كمسه ايسه

پرنج

پرنج هريسه سين سماق قله يدوره لر يا اسكی كلبشكر
يدوره لر وآيوه مرباسی يدوره لر يا ايوه يی ازاجق
مصطكيله وعوديله ودارچينی ايله بشروب يدوره لر
وطعامنده دهنی آز استعمال ايده لر وجماع ايله
حمام مستفرغات معتاده دن اولدوغندن اوتوری
هر برينی بيان ايلمك لازم كلدی پس هر برينی بر فصلده
ذكر ايده لم

يدنجی فصل جماع بياننده در

جماعك افضلی كيجه نك نصف اخيرنده اولاندركه
طعام هضم اولمش اوله وبدنده حرارت وبرودت
ورطوبت ويبوستده معتدل اوله ويك طوق ويك
آج دخی اولميه زيرا بدن حرارتده ايكن جماع ايلمك
حمايه سببدر اكر بدن بارد ايكن جماع ايلسه رعشه
احداث ايلر وطوق قرنله جماع ايلمك امراض سدديه
ايراث ايلر حمای عفنيه كبی دخی وجع مفاصل ونقرس
ودوالی وفتق كبی ودخی اورام خبيثه كبی اكر يك
آچ قرنله جماع ايدرسه كوزه ضعف ويرر وبدنی
ارقلدر وخفقان كتورر وصاريلق وسل وحمای دق

ایراث ایلر اگر حرارتی و برودتی وار ایسه دق
شیخوخیته مؤدی اولور و تازه بالق ییدکدن صکره
و یا سود ییدکدن صکره جماع ایلمیه لر زیرا فالج مرضی
حدوثندن قورقلور و اکشیلر ییدکدن صکره جماع
ایلمک سکرلره ضعف ویرر و رعشه ایراث ایلر
و معلوم اوله که جماعدن صکره صو ایچمدن صاقنه لر
و جماعدن اول و صکره فصد و اسهالدن صاقنه لر
زیرا بدنه ضعف ویرر و ارقلدر و ورم مرضلره دوشرر
و انزال منی وقتنده منیی حبس ایلمیه لر زیرا
بوکرکلرده و مثانه ده و مجاری منیده یاره لر حدوثنه
سبب دور و مزاجی افساد ایلر و لایق اولان بودر که
مزاجی یابس اولانلر جماع ایتمکدن صاقنه لر و کذلک سکرلری
ضعیف اولانلر و کوکس و قولق و کوز اغرسنه مبتلا
اولانلر و مثانه سنده طاش اولانلر و سلس البوله مبتلا
اولانلر و حرقة بوله و عسر بوله مبتلا اولانلر و اوجاع
مفاصله و قان توکورنلر و محموم اولانلر و جماعدن
احتراز اتمک کرک شول کمسه که جماعدن صکره ارقه سنده

صوقلق

صوقلق بوله و شول کمسه دخی جماعدن حذر ایلسون
که جماع حالنده یا بعده اعضاسنده رایحهٔ کریهه
بوله زیرا انک بدننده ورم خلطلر واردر اول
خلطلری تنقیه ایلمک لازمدر و لایق اولان بودر که
جماع اسراف ایلمیه لر زیرا قوتی و شهوتی اسقاط ایلر و
سکرلره و کوزه زیاده ضعف ویرر و رعشه و تشنجه
ایقاع ایلر و قلبه ضعف ویروب خفقان احداث ایلر
و روح حیوانینک جوهرندن نقصان ایلر و دق مرضنه
استعداد ویرر و سهر ایجاب ایلر و تیز قوجلدر و تکلف
ایله جماع اتمک و مشتهی اولمیانه جماع ایلمک بو مذکور
مرضلرک اکثرین ایراث ایلر و لایق اولان بودر که
قوجه قاریلره و پک کوچکلره و حایضه خاتونه و نفسایه
و چرکین یوزلویه و قزاوغلانه و کبه اولمز خاتونه زیرا
بونلره جماع ایلمک خاصیتله ضعف ویرر جالینوس
دیر که شول کمسه که حفظ صحت مراد ایلسه الی یاشنی
تجاوز ایلمش خاتونک جماعندن حذر ایلسون زیرا
سم قاتلدر ارسطو حکیم دیدر بر کمسه کندیدن

کوچوکه جماع ایلسه نشاطی آرتر اما کندی یاشنده برابر
اولنه جماع ایلسه انك ایچون خسران مبین وارد راما
کندیدن یاشلویه جماع ایلسه اول کمسه کندنه موت
کتورر ۞ معلوم اوله کم کوزل کشیه جماع ایلمك
نفسه فرح ونشاط ویرر لذتی سببیله ومطلوبنه ظفر
بولدوغندن اوتوری وقلب ودماغ جانبندن بخارلری
دفع ایلر ۞ ولایق اولان اولدرکه جماع ایتمك استین
کمسنه اولا اول محبوبه ایله ملاعبه ایلیه حتی ایکی
جانبدن شهوت تقضا ایلیه بعده جماع ایده و بو جنس
جماع خاتونك حامله اولمسنه سببدر **سکزنجی**

فصل حمامه کرمه نك تدبیری بیاننده در ۞ حمامك
خیرلوسی شول حمامدرکه یاپوسی اسکی وایچی کنکش وصویو
طاتلو وحرارتی معتدل اوله ۞ اولکی بیتی مبرد مرطبدر
۞ ایکنجی بیتی مسخن مرطبدر ۞ اوچنجی بیتی مسخن مجففدر
۞ ولایق اولان بودرکه بیچق حلوتنه تدریجله کیره دفعة
کیرمیه وچقدوغی زماندخی تدریجله چیقه دفعة
چقمیه وحمامده چوق اکلنمیه لر زیرا غشیان ایراث

ایلر وخفقان کتورر اخلاطی تحریك اتدوکندن اوتوری
وبیچق هوا استنشاق اتدوکندن اوتوری روحلردخی
دخی اقزر ۞ ولازمدرکه فصد واسهالدن ومسهل
اجدکدن صکره حمامه کرمیه لر ۞ وشول کمسه دخی
حمامه کرمیه که انك ورم ظاهریسی یا ورم باطنیسی اوله
بر عضوده که کثیر الشرایین اوله یاخود عضو رئیسیه
یقین اوله وماده سی یرامز اوله اکر بویله اولمزسه حمام
نه کوزل علاجدر ماده یی لبشرمده وتلیینده وتحلیلده
بوندن اوتوری حمامه کرمکله امر ایدرلر جبانلرده
وخراجاتده ۞ وحمامه کرمك کرك شول کمسه که انکله
تفرق اتصال اوله یاخود حمای عفونت اوله که ماده سی
نضج بولمامش اوله ۞ ومعلوم اوله که حمام فضولی
ایلر وجلدی پاك ایلر ویورغونلغی کیدررد واسهالی
قبض ایلر ویللری تحلیل ایلر واویوزی وکجیکی وسوجلری
وجبانلری کیدررد واخلاطك حدتنی تعدیل ایلر وجعلری
وحمای یومیه یی وحمای دقی کیدررد واسکی سته لری
نضج بولدقدن صکره کیدررد وسهری ازاله ایلر وبدنی

ترطيب ايلر . اكر حمامك صوينى هواسندن زياده استعمال
ايلرلرسه وحمامه داخل اولمزدن اول برزجك حركت قلرلر
وياز كونلرنده تازه يكتلر ومزاجى حار اولنلر حمامدن
چيقدقدن صكره كل صوينى استعمال ايده لر ونيلوفر
وبنفشه وكل وصندل قوقه لر . اما قيش كوننده ومزاجى
بارد اولنلر عود وعنبر بخور ايده لر ولادن قوقه لر
وحمامدن چيقنجه ادمه لازمدر كه زياده بورونه خصوصا
قيش كونلرنده . وحمامده يمكدن واچمكدن صاقنه لر
ومعلوم اوله كه طعامدن صكره حمامه كرمك بدنى
سمردر لكن سده ايراث ايلر ديو قورقلور . اما حمامدن
چيقدقدن صكره غدايمك بدنى سمردر اعتداليله وسده
خوفندن امين اولور . حمامه كرمك وقتنك ايوسى
طعام هضم اولدقدن صكره در زيرا اچ قرنله حمامه
كرمك رعشه وخفقان ايراث ايلر وقوت ساقط اولور
تيز قوجمك ايراث ايلر . اما طوق قرنله حمامه كرمك تيز
قوجلدر سده ايراث ايدر ووجع مفاصل وحواسه
ثقل ايراث ايلر . اما اعتدال اوزرينه كرمك نفسه نشاط

ويرد

ويرر وقواى تحريك ايلر يورغونلغى كيدررو عفوناتى
دفع ايلر . ولايق اولان بودركه حمامدن چقدقدن صكره
صوسزلغه صبر ايليه لر ممكن اولدوغى قدر . وكبريتلى
ايلجه لرده يقنمق فضولى تحليل ايلر وفالجه ورعشه
وتشنجه نافعدر واويوزى وچيكى كيدررو عرق
النسايه واوجه اغريلرينه نافعدر لكن معتدل بدنك
مزاجنى بوزر وعفونته استعداد ويرر ونازله پيدا
اولور . وايلجه حمامنده چوق اكلنمك استسقايه
سببدر واكثريا صاريلق دخى پيدا اولور . اما صوق
صويه كرمك اعضايه قوت ويرر ونشاط ويرر وقويلره
قوت ويرر حرارت غريزيه داخل بدنده جمع اولدوغندن
اوتورى وشهوتى ارتررو هضمى كوزل ولونى كوجك
ايلر . وصوق صويه كرمنك زمانى يازكونلرنده اويله
وقتنده كيره لر كرن ادم تازه يكت اوله مزاجى حار
اوله وتنى معتدل اوله سمزلكده واروقلقده . اما
اريق اولان كشى ومعده سى ضعيف اولنلر ونازله سى
اولان ودخى اسهالى يا امتلاسى اولان كشيلر صاقنه لر

صوق صویه کرمیه لر ۞ بعضلر دیدیلرکه تازه بالق
یدکدنصکره برکمسه صوق صویه کرسه فالج مرضنه
مبتلا اولور ۞ معلوم اوله که حفظ صحتده وازاله
مرضده فصد ایتمك ومسهل اچمك رکن عظیم اولدوغندن
بو ایکیسینك تدبیرینی دخی ذکر ایلمك لازم کلدی ۞

طقوزنجی فصل

قصد ایلمك تدبیرین بیلدررر
معلوم اوله که فصد استفراغ کلیدر یعنی بو فصدیله
طمرلرده اولان صفرا وسودا وبلغم قانله بیله چیقر
۞ معلوم اوله که بدنك قوامی قانله در بو قان حرارت
غریزیه یه نسبت قندیلك یاغی کبیدر وقوت حیوانیه نك
بقاسی وحفظی بو قانله در وقان بدنه رونق وحسن
ویرر اکر مقدارده وکیفده معتدل اولورسه ۞ اما
اکر بحسب الکیف اعتدالدن چیقرسه ضدیله تدبیر
اولنور پس اکر اعتدالدن خروجی حرارتده اولورسه
مبردات ایله تدبیر اولنه غذالردن دوالردن وشربتلردن
وصوق هوالرده اوتوره ۞ اکر اعتدالدن برودته
میل ایلدیسه غذالردن ودوالردن مسخنات ایله تدبیر

اولنه ۞ اکر اعتدالدن رطوبته میل ایلدیسه غذا و
دوالردن مجففات ایله تدبیر اولنه ۞ اکر اعتدالدن یبوسته
میل ایلدیسه رطوبت ویریجی غذالر ایله تدبیر اولنه ۞
اما بحسب الکم اعتدالدن نقصان اوزره اولورسه قان
اوترجی غذالر ایله تدبیر اولنه نیمبرشت یمرطه واتلی
چوربالرکبی تناول ایلیه لر حتی حرارت غریزیه سونمیه نتکم
یاغ ازلقدوغی زمان چراغ سوییندوکی کبی ۞ اکر قان
بحسب الکم اعتدالدن زیاده اولورسه قانی ازلتمغه سعی
ایده لر حتی حرارت غریزیه یی بوغمیه مثلا اکر وقت مساعد
ایدرسه یاب یاب غذالی ازلده رق قانه دخی نقصان کله
۞ اکر وقت مساعد اولمزسه همان فصد ایلمك یا حجامت
اتمك ایله یا بورنی قناتمغله یا سلوك یا پشدرمغله قانی
اکسلده لر ۞ ومعلوم اوله که قان زیاده لکندن مراد طمرلرده
قانله طولمقدر حقیقتده وکاهیجه قان زیاده لکندن
حقیقة امتلاء عروق مراد اولماز بلکه قوته نسبت ایله
امتلاء عروق دینور ۞ مثلا اول قانك بحسب الکیف فاسد
اولماسی کبی پس قان المق کاهیجه امتلای حقیقیدن اوتوری

وكاهيجه قوتده نسبت امتلادن ناو توری اولورو كاهيجه ايكسندن
اوتوری اولور وحكما ديرلركه فصد ايله چقن خلطك بر
برينه نسبتی اول فصد اولنان طمرده اولان اخلاط اربعه‌نك
بر برينه نسبتنه يقيندر بو فقير ديركه حكما نسبته قريبله
ديوب برابر ديمدكلرينك اصلی زيرا اچان طمرلرده قانله
يا پشق بلغم اولسه اول بلغمدن قانله برشی چيقمز وكذلك
اكر طمرلرده غليظ سودا اولسه كه قانك دبنه چوكمش اولسه
اول سودادن برشی چقمز الا رقيق اولنلر چيقر وطمرلرده
اول اخلاط غليظه دن پاك اولمز بوندن ناو توری
شيخ ابو سينا نضج اولمادقجه قان المغی منع ايلدی بو شيخك
منع ايلمه سبی اكر خسته هلاك اولمق خوفی اولمزسه در
ويا اول خسته لقدن يرامز خسته لق واقع اولمه سی
محتمل دكل ايسه دروافقده بو كلام صوابدن بعيد
دكلدر اكر مراد فصددن شول فصد اوله كه بالكليه
ماده‌يی چيقروب علتی دفع ايلمك اوله اما اچان مراد
ماده‌يی تخفيف وتنقيص اوله ومريض برز راحت بولمق
مراد اولنه ازاجق قان المده بأس يوقدر اكر برقاچ دفعه

اولورسه ده

اولورسه ده طبيعت اوزرينه مؤنة خفيف اولمق ايچون
زيرا بو تقديرجه طبيعت كما ينبغی اخلاطی پشرمكه حركته
كلور زيرا ماده‌يی تقليلده طبيعته اعانت واردر فعلنی
برخوشجه اشلر بر ايسه طبيعته معاونتله مامورز
شيخ ابو علی سينا ايدر ستمه لرده فصده احتياج يوق
ايكن فصد اولنور زيرا فصد ماده‌يی پشرمك اوزرينه
طبيعته قوت ويرر ماده‌يی تقليل سببيله اما
قاندن اولان ستمه ده البته فصد ايلمك لازمدر ابتداده
وبو فقير ديرين كه اكر قانله صفرا اولجق اولورسه
اكر بدنك جميع عروقنده منتشر ايسه فصد يله چيقن
نسبت طبيعی اوزرينه اولور وقانله چقدقدن صكره صفرا
حركتدن قورقلمز اكر جميع طمرلرده طاغلمش اولمزسه
مثلا جكر طمرنده واطرافنده يا ماساريقاده محصور
اولدوغی كبی بو تقديرجه فصد له چقمز اكر چقرسه ده
اخر فصدده چقر اچان فصد له قان چقسه دم صفراوی
تخلخل ايلر شيشر وبدنك اكثر طمرلرينه منتشر اولور اذا
اولوب بو جنس فصددن يا نقيين وصفراوی ستمه پيدا

اولور وكاهيجه طبيعت خارج بدندن دفعنه تقيّد ايدوب
فصددن صكره بكيك اوويوز حادث اولور بوندن اوتورو
متقدّمون فصددن منع ايلديلر اكثر امراض صفراويّه ده
لكن اول منع كلّى دكلدر سزه ديدوكم كبى اكر بو مذكوردن
برشى واقع اولسه طبيب ايچون تكرار دخى فصد ايليه
حتى اول مرض تيز دفع اوله وبز بونى چوق تجربه ايلدك ۞
وحكما ديديلركه زياده يانغنى اولان ستمه لرده فصد اولنمامق
كركدر زيرا فصد ستمه نك شدّتنى زياده ايلر مكركه نبض
عظيم اوله وقاروره غلظته وحمرته ميل ايليه ۞ اما قچان
بول رقيق اوله نادر اوله فان المقدن صاقنه سز ديديلر
۞ فقير ديرينكه اذا اولور نبض صغير اولور مادّه ثقيل
اولوب قوّت صقلدغندن اوتورى بو تقديرجه فصد
جائز اولور وكذلك بول رقيق اولور سدّه اولدوغندن
اوتورى پس فصد نافع اولور سدّه لرى فتح ايتمك وراحت
اولمق ايچون پس طبيبه لايق اولان اولدركه تامل ايليه
بونلرك جميعسنى دليل اخر ايله حتى غلطه دوشميه زيرا بو
مثللولردن تلف نفس واردر زياده تامّل لازمدر ۞

وچوق نبض صغير مختلف كوردك فصددن صكره اول
نبضك اختلافى وصغرى كيدوب معتدل اولدى ۞ وبو
دخى معلوم اوله كه نبض عظيم وممتلى اولور ريح حار
يا بخار حار سببيله پس لايق اولان بودركه اخر دليللر
ايله استدلال ايلمك كرك ۞ وفصدك ساير استفراغات
اوزرينه فضيلتى اولدركه قچان فصد ايلسك قانك رنكنى
كورديرز وقوامنى وقوّة خروجنى بلرز وتحمّلى قدر چقررز
استديكمز زمان قانى حبس ايلرز ۞ امّا مسهل وقىء
ايلمك بوكه مخالفدر زيرا دوانك عملنده واقع اولان
افراطى تدارك واكر دوانك تقصيرى اولورسه تقصيرنى
تدارك اولمز الّا اينه ادويه ايله اولور بونده ايسه
ظاهر خطا مقرّردر ۞ وفصد ايتمك كاهيجه طبيعى حبس
ايلر خلافه جذب ايتدوكندن اوتورى فقير ديرينكه اذ
اولور فصددن صكره اسهال وقىء ايتمك دخى حاصل اولور
شول صفرا حركت ايتدوكندن اوتوريكه بعض مواضعده
محتبس ايدى فصد انى تحريك ايلديكندن اوتورى طبيعت
انك دفعيله مقيّد اولوب يا اسهال ايلر يا قوصدورر بوندن

اوتوری دیدیلر که فصد اخلاطی تحریک ایلر ساکن اولنجیه دک
فقیر دیر نکه از اولور فصد ایلمک خصوصا اسیلمدن
یاباسلیقدن سبب اولور طبیعتک احتباسنی دفع ایلمکه
جکرک حرارتنی تعدیل ایلدیکندن اوتوری پس کبد
ثقللک رطوباتنی جذب ایلمه سی از اولور و طبیعت ملایم
اولور ۞ قجان ستمه لرده فصد ایلمک واجب اولسه تعجیل
ایلمک اوفقدر ضعف عارض اولمزدن اول اکر قوت و سن
مساعد ایدرسه فصد جائزدر اکر قرق کوندن صکره بله
اولورسه ۞ وواجبدر که فصد ایلمیه لر مزاجی زیاده
باردکمسدن و زیاده بارد ولایتلرده و زیاده ارق
و زیاده سمز ادملردن و بیاض و کوشک و صارو اولوب
قانی از اولنلردن و ممکن اولدوغی قدر قان المق کرک وچوق
زمان خسته اولمش بدندن دخی قان الیه لر مکر دمنک
فسادی فصد اقتضا ایلیه بو تقدیرجه فصد ایده لر
ازاجق قان چیقره لر دفعاتله تدریجله و قوتنه رعایتله
ایده لر قوت ویره جک یوغدالر ایله دخی مفرح معجونلر
و شربتلر ایله که حرارت غریزیه یه قوت ویره ۞ وحامله

خاتونلردن

خاتونلردن قان الیه لر مکر بر عظیم مقتضی اوله وحیض
کورن خاتونلردن دخی قان الیه لر ۞ ولایق دکلدر که وجع
شدید قتنده قان اله لر بلکه وجعن تسکین ایلیه لر بعده
قان اله لر و جماعدن و مسهلدن صکره دخی قان الیه لر
و حرکت شدیده دن اول و صکره قان المق لایق دکلدر
مادامکه بر زمان کجمدکجه اقلی بر کون بر کیجه در ۞ و
قان الدرمق استین ادم قان الدرمزدن اول و صکره
صاقنمق کرک حرکات نفسانیه دن غضب و حزن کبی و
ستمه نوبتی یقین کلجک فصد ایتمکدن صاقنه لر و طعامدن
ممتلی ایکن دخی فصد ایتمیه لر و طبیعت قبض اوزره ایکن
و اون ایکی یاشنی کچمین معصومدن و التمش یاشنی کچمش
کمسه دن قان الیه لر ۞ فقیر دیر که بو دیدکلری فصد
اختیار ایده در امّا ضرورتده فصد جائزدر اکر بر یللق
دخی اولورسه نته که متاخرین قتنده مختار اولان دخی
بودر و طمرلری ایری اولوب مزاجی قوی اولاندن دخی
المق جائزدر اکر سکسان یاشنده دخی اولورسه ۞
و معلوم اوله که ناسک بعضیسی اکر ستمه لی ایسه نه ده

متحمل اولور التیوز درهم قان چقرمغه ونا سك بعضیسی
اكر صحتده ایسه ده یوز درم قان اقتمغه متحمل اولمز وهر
كسك تحملی نقدر اید وكی اوج شیدن بیلنور اولا قانك
قوتله وضعفله چیقدوغندن وثانیا قانك رنكندن وثالثا
نبضدن پس طبیب اولانه واجبدركه بو اوج علامتی یك
حفظ ایلیه اكر قانك خروجی ضعیفا اولورسه وقانك لونی
متغیر اولدیسه ونبض دخی متغیر اولدیسه خصوصا
ضعفه متغیر اوله قانی حبس ایلمك واجب اولور وینه قانی
حبس ایلمك كرك اكر اسنه مك یا كرنمك یا انجقرق یا غثیان
عارض اولورسه ۞ وفصددن صكره نفسی تسكین ایدجی
شربتلر اجمك لازمدر لیمون شرابی ولفا ن انارینك
شربتی وقوروق شربتی كبی ماصاقنه سكنجبین اجمیه زیرا
غثیانی ایجاب ایلر ۞ اكر فصد ایتدرمك استین كشینك
معدهسنك حبتی زیاده ایسه وصفراوی ایسه فصد
ایتمزدن اول پاك اتمك لقمه لرندن برقاج لقمه كشی شربتلرده
اصلدوب یمك كرك بعده فصد اتدرمك كرك ۞ وشول
كمسه كه قان الدردغی زمان بایلق عارض اوله فصددن

اول رمانین شربتی ایچه لر یا اكشی الما شرابی یا ایوه
شرابی یا قوروق شرابی ایچه لر اكر مزاجلری حرارتا اوزرنه
ایسه ۞ اما اكر مزاجلری برودتا اوزرنه ایسه ایوه
شرابی ایچه لر قرنفل ایله وعود شرابی ودارچینی شرابی
وعنبر شرابی اجمك كرك وصرتی وستونه یا توب قان
المق كرك ۞ اما فصددن اول قوصمق یا بلمانغی منع ایلر
۞ وقان الدردن كمسنه فصددن صكره غلیظ طعاملردن
صاقنه ووردی الكیموس اولان غدالری یمیه خصوصا
طوزلولردن صاقنه زیرا اویوزو بهق وتمركو ظهورنه
سببدر ۞ وفصددن اول طبیعتی ملاین ایلمك واجبدر
حقنه لینه ایله یا اراك صوییله بنفشه شربتی ونیلوفر
شربتی ایچه لر ۞ صفراوی ودموی وسوداوی اولنلر
ماء الجبن ایله شراب لسان ثور ایچه لر وبلغمی اولنلر
شراب زوفا ایله انجیر ایچه لر ۞ بدننده اخلاط غالب
اولان كمسه دن فصد ایلسه لر فصد سببا اولور اخلاط
حركتنه واعضایه جریاننه پس بو تقدیرجه محتاج اولوردر
بر ایكی كره دخی فصد ایلمكه حتی بدننه خفت كله لكن بو

فصد پیرلك وقتنده یرامز مرضلره سببدر سكته
كبی فالج كبی ضعف هضم كبی ۞ و معلوم اوله كه الدن
قان الجق طمرلر التیدر ۞ اولكیسی قیفالدر اول شول
طمردر كه قولده درسكك ایچری جانبنده اولان بوكلمده
اولان طمرلرك اوستونده اولاندر خلق اكا باش طمری
دیرلر اول طمردن قان المق دماغ مرضلرینه نافعدر
باش اغرسی كبی و یارم باش اغرسی كه شقیقه دیرلر
و سرسام مرضنه و كوز مرضلرینه و برون مرضلرینه و
بوغز مرضلرینه و دیش مرضلرینه و طوداق مرضلرینه
و دل مرضلرینه و بوغز شیشنه و خناقه نافعدر حاصلی
بویندن یوقاری اولان امراضك جملهسنه نافعدر
۞ ایكنجیسی اكحلدر مشترك دیدكلری طمر بودر قیفالك
التنده قولك اورتهسنده اولور بو طمردن قان المنك نفعی
مشتركدر بدنك اعلاسنك و اسفلنك امراضنه زیرا
بو طمر مركبدر قیفالدن بر شعبه ایله باسلیقدن بر
شعبه ایله ۞ اوچنجیسی باسلیقدر بوكا جكر طمری
دیرلر بو طمر اكحلك التنده اولور قولك اشغهسنده

اولور بوندن قان المق كوكس مرضلرینه نافعدر ذات
الجنب كبی و ذات الریه كبی و اورام حجاب كبی و غدد
التلرینك امراضنه دخی نافعدر و اورام معده
و اورام كبد كبی و جكر سدهسی كبی صول قولك
باسلیقندن قان المق جكرك ورملرینی و سدهلرینی
دفع ایلر و باسلیقدن قان المق بدنك اشغهسنده
اولان علتلره نافعدر بوكركده و مثانهده و ذكرده
و خصیتینده اولان ورملر كبی و رحم و مقعد ورملری
كبی و نقریسه و عرق النسایه نافعدر ۞ دردنجی باسلیق
ابطیدر بو طمر اولكی باسلیقك التندهدر و اندن بر
بوداقدر بوندن قان المنك نفعی باسلیق مقدمك
نفعی كبیدر ۞ بشنجی حبل الذراعدر بو طمر باش
پرمق ایله صلوات پرماغنك اراسنده اولور بوندن
قان المق قیفالدن قان المق منفعتنی افاده ایدر زیرا
اندن بر شعبهدر التنجیسی اسیلمدر بو بر طمردر كه
كوچك پرمق ایله یاننده كی پرمغك اورتهسنده اولور
صاغ الده اولان اسیلمدن قان المق جكر مرضلرینه و ورمنه

وجكرسده سنه نافعدر ۞ وصول الده اولان اسيلمدن
قان الموق طلاق شيشنه وسده لرينه نافعدر ۞ معلوم
اوله كه اسيلمدن وحبل الذراعدن قان المده الني سجق صو
ايچنه صوقمغه محتاجدر تا غليظ قانك چقمه سى آسان
اوله ۞ اما ايقده قان الجق طمرلر اوجدر ۞ اولكيسى عرق
النسادر اول بر طمردركه اويلوغك طشره جانبندن
طشره كى طبوغه وارنجه چكلمشدر بوندن قان الملكو اولبجق
طبوغه يقين يرندن اله لر زيرا طبوغه يقين يرده طمر سججيلر
آتان اولدوغندن پس فصد ايلمك آسان اولور و بو طمردن
قان النمق مراد اولدوغى زمان حمامه كرمك واجبدر زيرا
بو طمردن چيقه جق غليظ بلغم ايله مختلط قاندر حمامك
سجق صوى بلغمى تلطيف ايلر پس چقمه سى آسان اولور بو
طمردن قان الموق نسا زحمتنه نافعدر و يان باش اغرسنه
و ايوق اغرسنه و نقرسه نافعدر اگر ماده عضوده مستقر
اولوب حالا دوكلده دكل ايسه زيرا اگر ماده دوكلمده
ايسه فصد جائز دكلدر بلكه اول باسليق طمرندن الهلر
بعده ماده نك دوكلمه سى منقطع اولبجق و ماده عضوده

قرار بولبجق بو عرق النسادن الهلر ۞ ايكنجيسى صافندر
بو بر طمردر كه انجيك اوستندن چكلمشدر ايچرى جانبندن
ايچ طبوغه وارنجه بو صافندن قان الموق حيضى ادرار ايچون
عظيم نافعدر و عرق النسا طمرندن قان المنك اتدوكى نفعى
بودخى ايلر ورحمك وخصيه لرك وذكرك يارهلرينه وورملرينه
نافعدر ۞ اوچنجيسى عرق مابضدر اول بر طمردر كه ديز
التنده در بو مابضدن قان الموق يورك ايچنده اولان
اغريلره و ارقه اغرسنه و بوكركلر شيشنه ومقعد شيشنه
نافعدر ۞ حاصل كلام بو مابضدن قان الموق صافندن قان
المقدن انفعدر ۞ و باشك اطرافنده فصد اولنان
طمرلردن برسى عرق الجبهه در بو بر طمردر كه ايكى قاشلك
اورته سنده اولور بو طمردن قان المق باشك و كوزلك
اغرلغنه و دائما اغريان اسكى باش اغريلرينه نافعدر ۞
و بر طمر دخى شاه طمرلردر بوينوك ايكى جانبندن اولور
جذام مرضنك ابتداسنده و دخى خناق شديده ده و ضيق
نفسده و بوغز بوغلمقده و كثرة دمدن اولان صولوغان لقده
بو شاه طمردن قان الورلر و بوندن قان الموق طلاق علتلرينه

ويانْ اغريلرينه دخى نافعدر وبرطمر دخى واردر ديل

التنده چكه ايچنده خناقده واورام حلقده اندزقان

الورلر وبرطمر دخى واردر ديل التنده ديله متصل

قاندن اولان ديل اغريلغنى دفع ايچون اندن قان الورلر وبوندن

قان الدقده طولاكرك زيرا عرضًا السه لرقانى اقمق كوج اولور

وحجامت دخى فصد بابنه ملحقدر بوحجامت حقنده

احاديث شريفه وارد اولمشدر اول احاديثدن بريسى مالك

حضرتلريندن روايت اولنان دربيوردرلركه رسول الله صلى

الله عليه وسلم حضرتلرى بيورمشلركه **اِنْ كانَ دَوآءٌ**

يَبْلُغُ الدّآءَ فَالْحِجامَةُ تَبْلُغُهُ يعنى اكر درده يتشور

دوا بولنورسه پس حجامت دردَه يتِشور بردوا در

بيورمشلر بوحديث شريفدن مراد حجامتك نفعنده

مبالغه دردزيرا نفعى ظاهر ومشاهددر زيرا بوحجامتله

چوق رُوح چقمز واعضاء رئيسيه دخى ضرر اتمز قلب

كبى وجكر كبى وبوحجامتدن چقمه سى واجبا ولان شى چقر

غيريسى چقمز زيرا نفس عضودن چقر شيخ ابو على سينا

ديركه حجامتك اطراف جلددن تنقيه سى زياده در فصدك

تنقيه سندن

تنقيه سندن وحجامت دمِ رقيقى زياده چقرر دمِ غليظدن

بوحجامتك نفعى غليظ الدم اولان سمزلرده ازدر وحجامتى

اىْ اولنده اتميه لر زيرا اخلاط هنوز حركت اتمشدر وايك

اخرنده دخى حجامت اتميه لر زيرا اخلاط نقصان بولوب

وعمقِ بدنه غور ايلمشدر بلكه ايك اورته سنده اخلاطك

حركتى وقمرك نورنك زياده لكيله اخلاطك زياده لكى وقتنده

حجامت ايده لر وايك نورنك زياده لكيله رطوباتِ عالم

زياده اولدوغى ظاهردر مثلا دماغ زياده اولور و

ايلكلر زياده اولور ومد وجزر صاحبى اولان صولر زياده

اولور وحجامتك افضلى وقاتى نهاردن ايكنجى ساعت

يااوچنجى ساعتدر وحجامت اتمك صبيانه وفصد

اتمكه قادر اولمينلره صالح اولور وبوحجامت اسيسى

ولايتلرده فصددن افضل واسلمدر زيرا اسيجق ديارلرك

ادميسنك قانى رقيقدر اما صوق ولايتلرده قان الدرمق

حجامت اتمكدن افضلدر وقفادن حجامت مشترك

طمرندن قان المغك نفعنى ويرر وقيقدرك وقاشلرك

ثقلنه وكوزك جربنه وكوز اغريسنه وكوزه اينن نازله لره

وبرونه وكوكسه وبوغزه اينن نازله لره نافعدر وبوغز
شيشنه ودل شيشنه وديش اتلرينك شيشديكنه واغز
قفوسنه نافعدر لكن نسياني ايراث ايلر ◦ وقولقلره حجامت
ايتمك وقولقلري جزمك اسي باش اغرسنه وكوز قپقلرينك
اغرلغنه نافعدر وايكي ياغرين اراسندن حجامت ايتمك دموي
كوكس مرضلرينه نافعدر ودموي صولوغانلغي كيدرر
◦ واويلوغلك ايچ يوزندن حجامت ايتمك خصيتينك
شيشلرينه واويلوقده وانجكده چقن چبانلره نافعدر
◦ ديز التندن حجامت ايلمك اخلاط حاره دن اولان ديز
اغريلرينه نافعدر وانجكده واياقلرده اولان
اسكي يارهلره ويرامز چبانلره نافعدر ◦ وطوپوق اوزرندن
حجامت ايلمك حيض طوتولدوغنه وعرق النسايه ونقرسيه
نافعدر ◦ وانجكلردن حجامت ايتمك فصده يقيندر
وقاني صافي وحيض ادرار ايلر وحبس نفسه وفساد
ذهنه واويوزه وچيچكه وبتركويه نافعدر ومحترق سودالي
چيقرر ◦ واوستره ايله جزمه‌دن قرو شيشه چكمك خصوصا
اتشله اوله نافعدر غليظ يللري تحليل ايلر وشديد اغريلري

كيدرر

كيدررنتكه قولنجدن واوتوري كوبكا وستونه يدرلر وماده‌يي
خلافنه جذب ايلمكله دخي نفع ايلر نتكم ممه‌لرك اوستنه
قرو شيشه چكرلر رحمدن اقن قاني طوتمق ايچون ◦ شيخ
داود ديركه مقعد اوزرينه قرو شيشه چكمك ايو تدبيردر
يورلماغي وكسلي دفع ايلمده وبدنك جميع اغريلريني كيدرمده
◦ وسلوك دخي حجامت يرينه طوردر ابتدا سلوك ياپشدرمغي
پيدا ايدن حكماء هندايدي وسلوكي اقرصودن ياخود
چوق قوربغه يوصكلي صودن اله‌لر وسلوكك باشي مدور
وكوچك اوله يا انجه اوزون اوله قارني قزل اوله ارقه‌سنده
ايكي يشل خط اوله بو مذكورك ماعداسي يرامزدر زهرلودر
حذر ايتمك كرك ◦ وسلوك ياپشدرمق مراد ايتدوكي
زمان ياپشدره‌جق يري يويه‌لر واوغه‌لر حتي قزره بعده
سلوك ياپشدره‌لر قچان سلوك طولسه كنديسي دوشمسه
اوزرينه ازه جق طوز اكه‌لر في الحال دوشر وسلوك قاني
شيشه چكمكدن زياده چكر ◦ معلوم اوله كه مقعدك
اطرافنه وبواسير اوزرينه سلوك ياپشدرمق قاني
جميع بدندن چكر ومحترق خلط فاسددن قاني صافي ايلر

وطلاق مرضلرینه وطلاق شیشنه ومالیخولیای مراقیه
نافعدر واویوزه وکجیکه وتمرکویه وفرنك چچکنه
وخفقانه نافعدر ○ فقیر دیرینکه لایق دکلدر حجامت
ایلمك وسلوك یاپشدرمق الّا بدنی تنقیه اتدکدن صکره
قان المغله ومسهل اجمکله تاکه بدنده یرامز فضله
قلمیه حتّی سلوك یا حجامت اولندیغی خلطی چکوبا واعضو
کتورمیه زیرا ضرری زیاده اولور اکر قان طوتمغه احتیاج
اولورسه ماضی وشبّی یا قوب دوکوبا که لر فی الحال
اقن قانی طوترا **اونجی فصل** مسهل شربت اجمك
تدبیرینك بیاننده در مسهل شربت اجمکده برقاچ شیئه
رعایت واجبدر ○ اوّلا قوّت کرکدر زیرا زیاده ضعیف
اولانه شربت ویرممك کرك ○ بردخی مزاجنی کوره لر اکر
حرارتی ویبوستی زیاده ایسه یا برودتی زیاده ایسه
شربت ویرمیه لر ○ وزیاده ارق وزیاده سمز کمسیه شربت
ویرمیه لر ○ ویاشلی آدمه ومعصوملره ویرمیه لر ○
وزیاده صُوُقده وزیاده سجقده ویرمیه لر ○ وزیاده
ایسی ولایتلرده وصوق ولایتلرده مسهل ویرمیه لر ○

ودخی شول کمسه که مُسْهِل شربته معتاد اولمیه ویورکی
اسهاله مستعد اوله ویکتك اوله قوی شربت ویرمیه لر
وشول کمسه که عظیم فکری اوله ویا مشکل مهم ایشی اوله
یا زیاده فرحی اوله مسهل ویرمیه لر الّا بواعراض دفع اوله
بعده جائزدر ○ ومعلوم اوله که بو مذکور اولان
احکامه رعایت اسهالِ اختیاریده در یعنی حفظِ صحّت
ایچون مسهل ایچن حقّنده در امّا ضرورتده خصوصا
شدید مرضلرده قوّته رعایت وامتلاء بدنه رعایت ایلر
○ ومسهلی عادت ایدینوب چوق اجمك ایو دکلدر زیرا قوّته
ضعف ویرر ومعده یی وجکری وبغرصقلری ضعیف ایلر
وکرکدرکه مسهل اجمك مادّه یی یشردکدن صکره ایچه لر
وخُرُوجه استعداد ویردکدن صکره کرك خصوصا مزمِن
امراض بلغمیّه ده وسوداویّه ده امّا امراض حادّه که
صفراوی اوله یا صفرا ایله مخلوط دموی اوله ابتداده
مسهل ویرمك جائزدر امّا نضجه منتظر اولمق مستجبدر
○ وواجبدر مسهل اجمزدن اوّل منضج شربتلر ایله اخلاطی
یشره لر وحمّامه کیره لر ومعتدل ریاضت ایلیه لر ودخی

موافق غذالر بیه لر امّا قبض شدید اوزرینه صاقنوب
مسهل ویرمیه لر زیرا ضرردر بلکه اوّلا طبیعتنی تلیین
ایلیه لر ارك صویله و بنفشه شربتیله و تمرهندی
صوینی شکریله ایچه لر یا شیافلریله یا حقنهٔ لینه ایله
و واجبدر مسهل ایچن کشینك معده سنی و ایقلرینی
تسخین ایلیه لر اکر قزمش بزلریله ده اولورسه و مسهل
اجدکدنصکره بر زطوره بعده قالقه ازاجق حرکت
ایلیه زیرا حرکت مسهلك اثرینی تیزجه اظهارینه معیندر
و لایق اولان بودرکه مسهل اجدکدنصکره حمّامه
کرمیه لر امّا ایرتسی کیره و خفیف مسهل اجدکدنصکره
اویومق یا حرکت ایلمك یا طعام ییمك عملنی قطع ایلر
امّا مسهل قوی ایدکن اوّلا اویومق عملنی کوزللایلر امّا سورمکه
بشلدقدنصکره اویومق عملنی قطع ایلر و لایق اولان
بودرکه مسهل زیاده طاتلو اولمیه زیرا طاتلو اولیجق
معده هضم ایلر بدن غدا اولور پس اخلاطی سوره مز
مقصود حاصل اولمز اکر شربت اجدکدنصکره غثیان
کلورسه دفع ایلیه لر ایوه یی چینیوب صوینی صورمغله

یا الما یا لفّان انار صوینی صورمغله و کل صوینی سرکیله
قرشدروب قوقلر و صندل و کل ادمنی قاوورنلر اوزرینه
کل صویله سرکه صاچه لر و قوقلر مزاجی حار اولان کشیه
موافقدر امّا مزاجی بارد اولان کشیه معدنوس و کرفس
و نعناع قوقمق نافعدر و بازولرینی بر باغیله باغلیه لر و
صوغان قوقمق دخی غثیان دفع ایلر و مسهلك رایحه سنی
کیدررو مسهل اچمکی کریه کورن کمسه اوّلا طارخون
یپراغنی چینه سون یا عنّاب یپراغنی چینه سون بعده ایچسین
اکر مسهلك عملی بطی اولورسه بر درهم مصطکی یی دوکوب
بر درم شکریله تناول ایلیه لر یا ایوه شرابندن برز ایچه لر
یا ایوه دن برزجك ییه لر زیرا ایوه قوت ویرر و مسهلك
عملنی تیزجه اشلدر و مسهل ایچن کمسه نك کوبکی بورسه
ایوه چکردکی لعابنی شکریله و ازاجق کلابله سحقله ایچه لر
مزاجی حار اولنه مناسبدر امّا مزاجی بارد اولان
انیسون صوینی ایچه یا سمزیلچ صویندن بر فنجان ایچه لر
اکر مسهل ایچن کمسنه کوبك بروسندن و صنجودن قورقسه
اوّلا قره باش چچکنی ازاجق صعتر ایله و کرفس تخمیله قیندوب

مسهلك وستونه ایچسه لر یوركك بورمسینی دفع ایلر خصوصا
مزاجی بارد اولنلره ومعده سنده وبغرصقلرنده غلیظ
یللر اولانه غایت مناسبدر ۞ ومسهل ایچن كشی زیاده
یك اوزتونیه وانفعالات نفسانیه دن صاقنه مثلا غضب
كبی وزیاده غم كبی ۞ ولایق اولان بودر كه مسهل ایچمزدن
اول وصكره جماعدن وتعبلی حركتدن صاقنه لر ومسهل
ایچدوكی كون زیاده صو ایچمكدن صاقنه لر زیرا استسقادن
وامراض عصبیه دن فالج كبی ورعشه كبی واویوشقلق
كبی وبغرصق صیرندیسی كبی مرضلرك حدوثنه سبب اولور ۞
ومسهلك عملی تمام اولدقدن صكره لطیف غدالردن یییه
مثلا پلیج كبی اما قارنی طویجه ییمیه بلكه اجلغی دفع ایدجك
قدر ییه ۞ ومسهلدن بر كون اول حمامه كرمك مسهله
معیندر ومسهل عملی تمام اتدكدن صكره ایرتسی حمامه
كرمك اطراف جلدده باقی قلان اخلاطی تحلیل ایلر بو دیدكلر
شول كمسه ایچوندر كه حمامه كرمك جائز اوله وحمامه كرمدن
حظلنه ۞ اكر مسهلدن صكره ستمه طوترسه وحرارت
كلورسه اریه صویی ایچمك غایت مناسبدر

خاتمه

فصول

فصول اربعه ده تدبیر حفظ صحت نیجه اولور انی بیان
ایلر ۞ معلوم اولا كه فصول اربعه نك اشرفی واعدلی بهار
فصلیدر لكن قیش كونلرنده جمع اولوب بریكن ماده لر
قیشك صووغیله منجمد اولوب حركت ایلمز بهار فصلی
كلیجك بهارك اعتدالیله اول ماده لر چوزولور اعضای
ضعیفه یه دوكلور هر كسك استعدادینه كوره بعض كمسه لرك
كوزلرینه اینر كوز اغریسی پیدا اولور بعضیسنك دشلرینه
اینر دیش اغریسی حاصل اولور اكر بوغازه اینرسه خناق
اولور اكر اق جكره اینرسه اوكسروك یا ضیق نفس یا سل اولور
اكر یانلره اینرسه یان اغریسی وعرق النسا زحمتی اكر ارقه یه
اینرسه ارقه اغریسی بیله اینرسه بل اغریسی دیزلره اینرسه
دیز اغریسی ایاق پرمقلرینه اینرسه نقرس حاصل اولور
۞ اكر سكرلره دوكلورسه یا فالج یا لقوه یا تشنج كبی مرضلر
ظهور ایلر ۞ حاصلی هر كسك ماده سی چوقلوغنه وازلغنه
كوره واعضالرینك ضعفنه وقوتنه كوره درلو درلو
مرضلر ظهور ایلر وكاهیجه قیش كونلرنده دخی هوالرك
اصنمه سیله یا بر سبب اخر ایله ماده دوكلوب امراض مذكوره دن

بعضیسی ظهور ایلر پس امدی عاقل اولانه لازمدر که
اول قیشده جمع اولان مواد اعضایه دوکلمزدن اول
تداریکن کوروب موادی تقلیله وتنقیهٔ دماغ وبدن
ایتمکه سعی ایلیه لر کاهیجه دماغی تنقیه ایلر حبلردن ومعجونلردن
استعمال ایلیه لر مثلا حب ایارج وحب قوقیا وحب الذهب
کبی ومعجون اطریفل وقره باش معجونی کبی اما لایق اولان
بودر که بو تدبیرلری بر حکیم حاذق مشاوره سیله ایلیه لر که
هر کسک مزاجنه ومادهسنه مناسب اولان هر قنغیسی ایسه
اول حکیم تعیین ایلیوب انی استعمال ایلیه لر کندی رأیلریله
ایلمیه لر زیرا خوف خطردر اما بهار فصلنک طبیعتی
حار رطبدر بو فصلده بدنده قان غالب اولور پس بو فصلده
تدبیر قان الدرمقدر اکر قان غالب ایسه والا قوصمق
تدبیرین ایده لر زیرا قوصمغله قیش کونلرنده معدهده
جمع اولان بلغم چیقر بدن پاك اولور وطعامی قیشین
یدیکندن از ییه لر ولطیفلرندن ییه لر ویمکدن اوکدین
از اجق ریاضت ایدوب حرکت ایلیه لر اما زیاده حرکت
ایتمیه لر وزیاده اسی حمامه کرمیه لر واسی وتیز وطوزلو

واجی نسنه لردن پرهیز ایده لر واول بهارده سنجاب کورك
کیمک کرك ویوفقه پنبه لو قفتان کیمک مناسبدر اما
یاز فصلنک طبیعتی حار یابسدر بو فصلده بدنه صفرا غالب
اولور بو فصلده صفرایی کسیجی بارد غذالر وشربتلر استعمال
ایده لر وطعاملرینی قوروق یا انار یا لیمون یا تورنج اکشیلریله
استعمال ایلیه لر وطعامی از ییه لر اما یمشلردن زیاده ییه لر
اریك کبی قریوز خیار کبی زیرا بونلر حرارتی تسکین ایلر
وحرارت ویریجی شیلردن صاقنه لر وریاضتی وجماعی
از ایلیه لر وچوق حرکت ایتمیه لر وساکن وراحت اولوب
اوتوره لر وقوصمغه قادر اولان کشی برقاج کره قوصمق
مناسبدر وقوتلو مسهل اچمیه لر مطبوخ فاکهه وخیار
شنبه وکل مکرر وشراب بنفشه کفایت ایلر اما کوز
فصلنک طبیعتی بارد یابسدر بو فصلده بدنه سودا غالب
اولور بو فصلده طبیعتی حار رطب غذالر ییه لر ویبوست
ویرن شیلردن وکثرت جماعدن صاقنه لر واویله وقتنده
اولان اسیدن وصباح صووغندن صاقنه لر وبو فصلک
اخرنده مسهل اچمك مناسبدر وقوصمق ایو کلدر

امّا قیش فصلنك طبیعتی بارد رطبدر بو فصلده بدنده بلغم
غالب اولور بو فصلده ریاضتی چوق ایلیه لر و غدالرینی
زیاده ییه لر زیرا هاضمه قوی اولور و طبیعتی اسّی طعاملر
استعمال ایلیه لر و کبابلر و قاورمه لرك اوزرینه دارچینی
اکوب ییه لر و طبیعتی صووق طعاملردن صاقنه لر و هر کشی کم
قیش کوننده خسته اوله تیز جك استفراغ تدبیرن ایده لر
اندن اوتوریکه بر قوی سبب اولمایینجه قیش کوننده زحمت
عارض اولمز و قیش کوننده استفراغی اسهال ایله ایتمك
یکرکدر قوصمغله ایتمه دن **ایکنجی مقاله** ایکی
بابی مشتملدر **اوّلکی باب** مفردات بیاننده در
معلوم اولا که انسانك استعمال ایلدیکی اکر غدا و اکر دوا
بدنِ انسانه قیاسله یا معتدل یا غیر معتدلدر معتدل
اولدرکه بعد الاستعمال بدنده بر کیفیتِ زائده احداث
ایلمیه یعنی حرارتدن و برودتدن و رطوبتدن و یبوستدن
بر شی اثر ایتمیه و غیرِ معتدل اولدرکه بعد الاستعمال
بدنده بر کیفیت زائده احداث ایلیه یعنی بدنده یا حرارت
یا برودت یا رطوبت یا یبوست اثر ایده اکر اول کیفیتك

بدنده حدوثی بلنمز ایسه یعنی تاثیری زیاده اولمیوب
کوجله محسوس اولورسه اطبّا اصطلاحنده اول مرتبه
درجۀ اولی دیرلر اکر بدنده تاثیری محسوس اولوب لکن
بدنه ضرر ایریشمجك مرتبه ده کل ایسه اکا درجۀ ثانیه دیرلر
اکر بدنه ضرر ایلیوب لکن ضرری قتل مرتبه سنه یتشمسه
درجۀ ثالثه دیرلر اکر ضرری قتل مرتبه سنه یتشور سه
درجۀ رابعه دیرلر و بو درجۀ رابعه ده اولان دواره
دواء سمّی دیرلر زیرا سم کبی قتل ایلر و معلوم اولا که
حکماء متقدّمینك کتابلردن مشهور و مستعمل اولان
مفرداتی حروفِ تهجّی اوزرینه ترتیب ایلیوب منافعنی بو
کتابده بیان ایلدم و اندن فضله بر ز مفرداتِ شریفه
دخی ضم ایلیوب منافعین بیان ایلدم که حکماء متقدّمینك
کتابلرنده یوقدر زیرا بونلردن صکره ظهور ایلدی **حرف
الالف** انجیر عربجه تین دیرلر طبیعتی اسّی و یاشدر
غدائیتی سایر میوه لردن چوقدر بدنی سمرد روا و کسور کی
و صرعه نافعدر جکرك و طلاغك سدّه لرینی اچر و بوینی
ادرار ایلر و بوکرکی و مثانه یی پاك ایلر و غدانك مجراریني

اچر خصوصا جوزیله یا بادم ایله استعمال اولنه وانجیر
اغاجنك سودونی عقرب یا بوی دیدکلری جانورکه
اورو مجکه بکزر دانك صوقدوغی یره یا قدوزکلب
اصردوغی یره سورسه لر نافعدر زهرلرینی دفع ایلر لکن
صفراوی مزاجه ضرردر اوزرینه سکنجبین ایچه لر ضررین
دفع ایلر وبو انجیری یبوب چوق مدا ومت ایدن ادمك
بیت چوق اولور و چوق چبان چیقرمغه سببدر وابی
دردا رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه
وسلمه برطبق انجیر هدیه کتوردیلر اول انجیردن یبوب
اصحابه بیوردیلرکه کُلُوا فَلَوْ قُلْتُ اَنَّ فَاكِهَةً نَزَلَتْ مِنَ
الْجَنَّةِ قُلْتُ هٰذِهِ لِاَنَّ فَاكِهَةَ الْجَنَّةِ بِلَا عَجَمٍ فَكُلُوا
مِنْهَا فَاِنَّهَا تَقْطَعُ الْبَوَاسِيرَ وَيَنْفَعُ مِنَ النِّقْرِسِ یعنی بو
انجیردن یيك اکر بن جنتدن فاکهه اندی دییدم اولاینی
فاکهه بو انجیردر دریدم زیرا جنتك فاکهه لرینك چکردکی
یوقدر بو انجیردن یيك تحقیق بو انجیر بواسیری کسر ونقرسه
نافعدر انار اولادر عرب رمان دیرلر طاتلوسنك طبیعتی
استیدر یاشدر معده یه وجکره قوت ویرر و بوغزه وکوکسه

واقجکره نافعدر وطعام اوستونه یسه لر طعامی فسادن
منع ایلر اکشیسینك طبیعتی صوق و قرودر معده نك
حرارتنه نافعدر و صفرایی تسکین وقیء منع ایلر وحرارت
کبده و خفقان صفراویه نافعدر اما الفان طبعه
وفعلده طاتلو یله اکشی اورته سنده در ابن عباس
دن رضی الله عنهما روایت اولنورکه رسول الله صلی
الله علیه وسلم بیورمشلرکه مَا مِنْ رُمَّانٍ مِنْ رُمَّانِكُمْ
هٰذَا اِلَّا وَهُوَ مُلَقَّحٌ بِحَبَّةٍ مِنْ رُمَّانِ الْجَنَّةِ یعنی سزك
انارکزدن بر انار یوقدرکه الا اول انار جنت انارندن
بر حبه یی حاملدر وحضرت علی رضی الله عنهدن
مرویدرکه بیوررلر ایمش كُلُوا الرُّمَّانَ بِشَحْمِهِ فَاِنَّهُ
دِبَاغٌ لِلْمَعِدَةِ یعنی اناری ایچندکی صاری زاریله بله
یيك تحقیق اول معده یی دباغت ایدوب پاك ایلر
ایوه عربجه سفرجل دیرلر طاتلوسینك طبیعتی صوق
ویاشدر و اکشیسنك طبیعتی صوق و قرودر معده یه
قوت ویرر و قوصمغی منع ایلر و طعامی هضم ایدوررر اکر
طعامدن اول یسه لر قبض ایدر واکر طعامدن صکره یسه لر

اسهال ایلر و قوقلمه سی نفسه سرور ویرر و تازه چچکی
باش اغرسین تسکین ایلر و دماغه و قلبه قوت ویرر اما
چوق یمك قولنجه ضرر ویرر اصلاحی بال ایله یا شکر ایله
تربیه ایلمکدر طلحة بن عبد الله دن مرویدر که بر کون
رسول الله صلی الله علیه وسلمه واردم صحابه کرامندن
بر جماعت ایله اوتورمشلر ایدی مبارك اللرنده بر ایوه وار
ایدی اوینادردی بن اوتوردیغمجه ایوه‌یی بکا یوارلادی
بعده بیوردیلر که دونکها ابا محمد فانها یشد
القلب ویطیب النفس ویذهب بطخاء الصدر یعنی
الب ایوه‌یی تحقیق بو ایوه قلبه قوت ویرر نفسی کوزل
ایلر کوکس ثقلتن دفع ایلر بر حدیث شریفده دخی
بیورمشلر که اطعموا حبالاکم السفرجل فانه یجم
الفؤاد ویحسن الولد یعنی حامله اولان خاتونلره یکز
ایوه یدیرك زیرا ایوه قلبه راحت ویروب صقلماغی
دفع ایلر و قارننده اولان اولادینی کوزل ایلر یعنی طوغن
اولاد کوزل یوزلو طوغرا اغاج قاوونی عربجه اترج
دیرلر ایچندن اکشیسی صوق قورور اوچنجی درجه ده

معده‌نك وجکرك حرارتنی دفع ایلیوب قوت ویرر
وصفرایی قطع ایلر و صفرادن اولان قیئ دفع ایلر و خفقان
حاره‌یه نافعدر و طعامه اشتها کتورر و صفرادن اولان
اسهالی قطع ایلر و قانی صافی قلور و قلبه قوت ویرر و مفرحدر
و وبا کونلرنده قوقلمق عفونتی دفع ایلر اکر چکردکنی صویوب
اوچ درم قدرین زهرلو جانور صوقدقده ایچرسه لر
زهرك ضررین دفع ایلر و تریاق اکبر قدر نفعی واردر
پیغمبر علیه السلام اغاج قاوونه باقمغی سوردیلر و بوندن
فرح اولدوغندن اوتوری وهم بیوردیلر مثل المؤمن
الذی یقرأ القرآن کمثل الاترجة طعمها طیب وریحها
طیب یعنی قرآن اوقوین مؤمنك مثالی اغاج قاوونی کبیدر
طعمی کوزل و رایحه‌سی کوزلدر اوزوم یاشنه عربلر
عنب قورسنه زبیب دیرلر طبیعتی اسیدر یاشدر غداسی
کوزلدر بدنه قوت ویرر ایوسی کمال ایله اولوب برقاچ
کون اونك اولاندر قبوغی یل ارتر و چکردکی قابضدر
و معده‌سی ضعیف اولوب یللی اولانه ایو دکلدر اکر یرلرسه
اوزرینه رازیانه و کمیون یه‌لر ضررینی دفع ایلر و قولنج

ریحه‌یه مبتلا اولنلره ضرردر ○ برموق وزوم اوزوم
انواعنك لطیفدر نفخی از غداسی لطیفدر ○ ویاش اوزوم
اوستونه صوق صو اچمیه‌لر زیرا افساد ایلر و طبیعتی تغییر
ایلر و کج هضم ایتدورر ○ اما قورو اوزوم اوکسورکه
وقصبهٔ ریه‌یه نافعدر و بوکرکلره و مثانه‌یه فائده‌سی واردر
○ اکر چکردکیله یرلرسه بغرسقلرده اولان یاره‌لره نافعدر
معده‌یی و بغرسقلری جلا ایلر و جکری و بدنی سمردر اما
مزاجی زیاده ایسی اولانه ضرردر اصلاحی اوزرینه سکنجبین
ایچه‌لر و اکشی میشلر صوینی صوره‌لر اما مزاجی بارد اولان
اصلاحه محتاج دکلدر بلکه جماع قوتنی زیاده ایلر ○
پیغمبر علیه السلام دن مرویدر که بیورمشلر نعم
الطعام الزبیب یطیب النکهة ویذهب البلغم یعنی
قورو اوزوم نه کوزل طعامدر اغز قوقوسن کوزل ایلر
وبلغمی کیدررر الما عربجه تفاح دیرلر طبیعتی صوق
ویاشدر یورککه و معده‌یه قوت ویرر ○ اکشی الما صفرادن
اولان صوسوزلغی کسر و کوکل دونمه‌سنی دفع ایلر و شکر
ایله یاپلن شرابی صفرادن اولان قوصمغی دفع ایلر ○ لکن

دائما المایمك ذات الریه ایراث ایلر و نسیان کتوررو
حمایه استعداد ویرر ارك عربجه اجاص دیرلر طبیعتی
صوق و یاشدر مخوشی یورکك حرارتن تسکین ایلر و صفرای
کسر و طبیعتی اسهال ایلر ○ اما طاتلیسی معده‌یی کوشك
ایلر و قورسنی اصلدوب شکر ایله اچسه‌لر ترلمه خسته‌لغنه
نافعدر صوسوزلغی و یانغنی دفع ایلر امرود عربجه
کمثری دیرلر طبیعتی بارد یابسدر صوسوزلغی و صفرای
تسکین ایلر و معده‌یه قوت ویرر و طبیعتی قبض ایلر و بعد
الطعام ییسه‌لر دماغه بخار چقمغی منع ایلر الج
عربجه زعرور دیرلر صفرانك غلبه‌سنی و قانك حدتنی
دفع ایلر معده‌یه قوت ویرر مزاجی ایسی اولنلره تقویت
ویرر موشموله و اوزدیدکلری ینه الچ انواعندندر
ایکده عربجه غبیرا دیرلر طبیعتی بارد یابسدر سلس
البوله و اوکسروکه نافعدر اسهالی و قوصمغی دفع ایلر
چچکنی قوقمق و ییمك جماع قوت ویرر اما هضمی ضعف
ویرر اصلاحی شکر ایله در اوغول اوتی اطبا بادر
رنجبویه دیرلر طبیعتی حار یابسدر ایکنجی درجه‌ده جمیع

امراض بلغمیه یه و سوداویه یه نافعدر خصوصا سوداندن
اولان و یوزی کیدررو اغز قوقوسنی دفع ایلر و سده لری
اچر و خفقانی کیدررو بیر اغندن بش درهمدن اون
درهمه وارنجه ایچسه لر قدوز کلب اصردیغنه و عقرب
و بوی صوقدوغنه نافعدر و تخمندن نصف مثقال
سفوف اتسه لر دماغه قوت ویرر و اغز بصغنی دفع ایلر
املج مشهوردر طبیعتی صوقدر اولکی درجه ده قورودر
ایکنجی درجه ده قلبه قوت ویرر و قانک حرارتنی تسکین
ایلر و فهمی ارتررو کوزه قوت ویرر و معده یی پاک ایلر
و اشتها کتورر و قوت جماعی زیاده ایلر و کوزک نورینی
زیاده ایدر و بواسیره نافعدر خصوصا مرباسی **انیسون**
مشهوردر طبیعتی حار یابسدر اوچنجی درجه ده یللری
طاغدر و بلغمدن اولان صوسوزلغی کیدررو سودی
و منی یی چوغلدر و زهرلرک ضررین دفع ایلر و جکرک
و طلاغک و بوکرکلرک و مثانه نک و رحمک سده لرینی اچر
یوزده و الده و ایقده اولان شیشلری کیدررو کوزه
کحل ایدوب چکسه لر کوزدن سبلی کیدررد **اکر** عربجه وج

دیرلر طبیعتی حار یابسدر ایکنجی درجه ده یان اغرسنه
و کوکس اغرسنه و کوبک بروسنه نافعدر و طلاغک پکلکنی
کیدررو بولی و حیضی ادرار ایلر و اخلاط غلیظه یی تلطیف
ایلر و بیاض بهقه اچ قرنله قرق کون مداومت ایدرلرسه
غایتله نافعدر و عقرب صوقدوغنه نافعدر و دیش
صزیسنی چینمک ایله دفع ایلر **اسپنق** عربجه اسفناخ
دیرلر طبیعتی بارد رطبدر درجه اولیده غذاسی لطیفدر
بطنی تلیین ایلر کوکسه و قزل جکره و ارقه اغرسنه موافقدر
ابه کومجی ملوخیای یبانیدر عربجه خبازی دیرلر
طبیعتی بارد رطبدر بوغازی و کوکسی یومشادر و طبیعتی
تلیین ایلر بوکرکلره و مثانه یه نافعدر و قورو اوکسروکی و سحجدن
اولان اوکسروکی کیدررو اری صوقدوغی یره یاقو ایلسه لر
نافعدر و بوی صوقدوغنه دخی موافقدر **اصرقزدیکنی**
عربجه انجره دیرلر طبیعتی حار یابسدر درجه ثانیه ده
جماعه قوت ویرر و کوکسده و قزل جکرده اولان فضلاتی
چیقرر و طبیعتی تلیین ایلر و بیر اغن دوکسه لر برون قانینی
دکمین کمسه نک بورننه اوفورسه لر قانی دکدره و بیر اغنی

تخمیله دوکوب آکلیه اکسه لر دفع ایلر و کلب اصردیغی یره
یپراغنی یاقو اتسه لر نافعدر افتیمون مشهوردر ولکن
یک ایوسی کریدجزیره سنده اولور تورجه ککك صاچی دیرلر
استانبولده مستعمل اولان افتیمونك نفعی یوقدر ایوسی
مزبور جزیره ده اولان و اندن کلندر طبیعتی اوچنجی
درجه ده حار اولکی درجه ده یابسدر بلغمی و سودایی
سوردر و صرع و مالیخولیایه نافعدر و صوغلجانی چیقرر
وقارن شیشنی تحلیل ایدر و اصلدوب صوینی اج قرنله بر
قاح کون ایچسه لر سیاه بهقی زائل ایدر افیون مشهوردر
طبیعتی درجهٔ رابعه ده بارد و اوچنجی درجه ده یابسدر
اسکی اوکسروکی کیدرر اغریلری ساکن ایلر باش اغرسنه کلر
یا غیله ازوب سوره لر تسکین ایدر بلکه جمیع اغریلری
ساکن ایلر و اسهالی طوترر و اویودیجیدر و عورت سودیله
و زعفرانله قرشدروب نقرسه سوره لر اغرسین تسکین
ایدر لکن هضمی ابطال ایدر مصلحی قند زخایه سیددر و ایکی
درهمنی عمرنده افیون یمه مش ادم ییسه هلاك ایدر
علاجی شرابله و سیجق یاغ ایچروب قوصدوره لر و کسکین حقنه لر

ایده لر ابوجهل قارپوزی عربلر خنظل دیرلر طبیعتی اوچنجی
درجه ده حار ایکنجی درجه ده یابسدر وجع مفاصله و عرق
النسایه و نقرسه و سکرلر اغرسنه نافعدر و جذام مرضنه
و داء الفیل مرضنه سوره لر نافعدر و دیش صزیسنه کلسه
بشروب مضمضه اتسه لر اغرسین تسکین ایلر و بلغمی اسهال
ایلر سکرلردن و مفاصلدن و بدنك عمقندن اخلاطی چکوب
الوب سوررچیقرر و سودایی دخی سوررو باش مرضلرنده
عظیم فائده سی واردر صرعه و شقیقه یه و باش اغریسنه
و نسیانه و فالجه و یوز و اغز اکلدیکنه و غلیظ نازله لره
و اسکی اوکسروکه نافعدر اما چکردککی و قابنی استعمال
ایتمیه لر شربتی نصف درهمدر کثیرا مصلحیدر ابریشیم
مشهوردر طبیعتی اولکی درجه ده حار یابسدر ایوسی
ابنجه و خام اولانیدر قلبه غایتله فرح و قوت ویرر و خفقانی
ازاله ایلر و بدنی سمردر و سودایی کیدرر و حزنی دفع ایلر
و ذهنی تیز ایلر و بدنه قوت ویرر و کحل ولنسه کوزه قوت
ویرر و حریر کیمك بیت تولدندن منع ایلر انس بن
مالکدن مرویدر که عبد الرحمن بن عوف و زبیر حضرتلرینه

بجیلك عارض اولدی پیغمبر علیه السلام حریر کیمکه رخصت
ویردی ۞ بر روایتده غزاده انلرده بیت پیدا اولدی
حریردن کوملك کیمکه رخصت ویردیلر **انجو** عربجه لؤلؤ
دیرلر طبیعتی بارد یابسدر خفقانه نافعدر تفریحده التونه
معادلدر وغمی ازاله ایلر واعضایه قوت ویرر ووجع قلبی
وسودادن اولان خوفی کیدرر وجنون ووسوسه‌یی ازاله
ایلر وزهرلری دفع ایلر واغزده طوتمق ویا کتورمك ضعف
قلبه نافعدر **الماس** مشهوردر طبیعتی بارد یابسدر
بعضلر حاردر دیمشلر بو الماس جمیع طاشلری کسر ایدر
اما کندینی بر شئ کسر ایده مز الا قرشون کسر ایدر و بو الماس
سم قاتلدر نصف درهمی قتل ایلر علاجی ایچق صو یله ویاغله
قوصدورەلر وبیجق صغر سودی ایچرەلر و الماسی اغزه
قومیەلر زیاد شلری پانەلر **اصفهانی سورمه** عربجه
اثمد دیرلر طبیعتی اولکی درجەده یابسدر کوزه غایت نافعدر
قوت ویررو کوزك سکرلرینی قوی ایلر وکوزك صحتنی حفظ
ایلر وضعفنی کیدرر خصوصا بر زمسکله خلط اید و بچکه لر
ویپرلره غایت مناسبدر ۞ ابن عباس دن رضی الله عنهما

مرویدرکه پیغمبر صلی الله علیه وسلم بیورمشلرکه ۞
خیر اکحالکم الاثمد یجلو البصر وینبت الشعر یعنی سزك سورمه‌لرك یکرك
خیرلوسی اثمددر بصره جلا ویررو کرپکلری بتررر **اوغلاق**
عربجه جدی دیرلر اتی غایت ایله لطیفدر بدنه قوت ویرر
وخسته‌لکدن قالقمش کمسه‌لره مناسبدر واودنی کوزه
چکسه‌لر کوزك پرده‌سنی کیدرر وجکرینی یمك بجیله کوزلری
کورمین ادملره مناسبدر وجکرینی کباب اید و بازاجق
اوستونه زنجبیل ودار فلفل اکوب قینیوب چقن کوپوکنی
شب کور اولان کوزه چکسه‌لر غایت نافعدر **اوردك**
طب کتابلرنده بط یازرلر اتی کچ هضم اولور معده‌یه ضرر در
اما صوتی صافی ولونی کوزل ایلر وجماعه قوت ویررو بدنی
سمردر **اربه** عربجه شعیر دیرلر طبیعتی بارد یابسدر
غدائیتی بغدایدن ازدر اربه اتمکی قابضدر اما صوینی
ملیندر حرارتی دفع ایلر و اوکسروکه نافعدر و بوغازك
خشونتن کیدرر و بولی ادرار ایلر محموملره غایت مناسبدر
انجبار مشهور بر قرمزی کوکدر طبیعتی بارد یابسدر
هر نره‌دن اولورسه اقن قانی کسر مثلا توکرك ایله کلن قانی

وبو اسیر قانینی وجکردن کلن قانی کسر وبغرصقلرك یاره سی
اوکلدر واسکی اسهاله نافعدر وبغرصقلره قوت ویرر
وبورکی قبض ایلر واق جکرده اولان یاره لری اوکلدر وقان
ایشیَنه نافعدر وقوصمغی منع ایلر وصِنِق کمکلری ابو ایلر
اکر اجمکله اکر یاقو ایلمکله وجراحتلری اوکلدر وقانی کسر
اکر بیراغینی دوکوب وستونه اکرلرسه اَنْذِز عربجه راسَن
دیرلر طبیعتی حار یابسدر اوچنجی درجه ده بولی وحیضی
ادرار ایلر مالیخولیایه نافعدر ارقا اغرسنه ومَفاصِل
اغریلرینه نافعدر وجکرك وطلاغك سده لرین اچر قلبه
قوت ویرر اکر شکر ایله یا بال ایله قیندروب کا هیجه یکه سه لر
ضیق نفسه نافعدر ایرلتی عربجه سُرخَس دیرلر طبیعتی درجهٔ
ثانیه ده حار واولیده یابسدر سده لری اچر وقارندن
نمازبُور قوردنی وصوغلجانی چیقرر اکر عورتلر اچسه لر
حامله اولمدن منع ایلر اکر حامله ایسه دوشرر اکر قوروب
دوکوب اوکلماز یاره لره اکسه لر اوکلدر ایکی قرداش
قانی عربجه دم الاخوین دیرلر طبیعتی اوچنجی درجه ده
بارد وایکنجی درجه ده یابسدر غایتله قابضدر قلح لوق

یاره لرندن

یاره لرندن اقن قانی کسر واوکلدر وهر نره دن قان کیدرسه
قانی کسر جکرك ومعده نك حرارتنی کیدررر وبغرسق یاره لرینه
نافعدر اکر بوندن نصف درم قدرین بر مثقال وارنجه
نیمبرشت یمرطه ایله استعمال ایلسه لر معده یه قوت ویرر
ومقعده کا رنده اولان چتلقلره نافعدر انزرُوت
مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار ایکنجی درجه ده
یابسدر کوزه اینن صولری منع ایلر اکر ایچنه اکسه لر
ویاره لری بترجیدر آتْ بترجی مرهملره قترلر بتردکندن
اوتوری وبلغمی اسهال ایلر اکر بال ایله فتل یاپوب ارِیك
اقن قولاغه صوقسه لر برقاج کون ایچنده اوکلدر اسپید
یاغی فرنکلر دهن اسپیکو دیرلر طبیعتی حار یابسدر
اوچنجی درجه ده صوق معده یه وجکره نافعدر اجمکله
وسورمکله وعُسْر بوله نافعدر ویللردن عارض اولان
معده اغرسنه نافعدر وبغرصقلردن اسهالی کسر وصوق
نازله نافعدر قوقمه سی وسورمه سی واجمه سی ونزله نك
کوکسه اینمه سنی منع ایلر ۞ وبونی خزامه دیرلر رنکی قرمزی
ایله کوکه مائلدر اچق بنفشه رنکنه بکزراندن تقطیر

وانبيق ايله چيقرلر **افراجيا** بوبر اوتدركه يپراقلری
كوچكدر وقره بالدر يپراغنه بكزر لكن بونك يپراغی خشين
و يكدر طادی اجيدر كوچك چچكلری اولور بياض قرزيله
مائل اكثر صحرالرده وچايرلرده بتر ۞ بو بر مبارك اوتدركه
كوزه قوت ويرمه ده نظيری يوقدر ضعف بصره نافعدر
هرنه اصل اولورسه خاصيتله فائده ايدر بال ايله معجون
ويا شكر يله سفوف ايدوب استعمال ايدهلر يا قيندروب
صوينی ايچهلر وكوزه سورمه ايدوب چكمك خاصيتله كوزك
جميع مرضلرينه نافعدر ۞ بو اوتك بردرلوسی دخی واردر كه
كوچكدر كراس كبی بيشی اولور يومشق چكردكی اولماز تركجه
چلك ديرلر طبيعتی معتدلدر كوزك ضعفنی كيدررو اولكی كبی
ولكن بونك اولكی وزرينه زيادهسی واردر ۞ بو ادرار
بول وسدهلری فتح ايلر وجكر شيشلرينه نافعدر و اقفی
عضودن اولورسه قانی كسر و دشلری پكشدرر ونازله كی
منع ايلر **حرف الباء** **پرنج** عربجه ارز ديرلر
طبيعتی معتدلدر بكزی كوجلك ايلر معده يه قوت ويرر
يوره كی سوينه نافعدر اگر سود يله وشكر يله پشروب

ييسهلر بدنی سمردرومنی زياده ايلر نفعی چوقدر لكن سدهسی
اولانك سدهسينی ارتررو مصلحی شكر يا عسلدر ۞ حضرت
عليدن كرم الله وجهه مرويدر پيغمبر عليه السلام
بيورمشلر كه كل شيء اخرجته الارض ففيه داء و
شفاء الا الارز فانه شفاء لا داء فيه يعنی هر شيكه
ارض انی چيقررو بتررانده هم دردو هم دوا واردر الا
پرنج دكل زيرا پرنج شفاء محضدر انده درد يوقدر
بغدای عربجه حنطه ديرلر طبيعتی معتدلدر و بغدای
اشی غليظدر نفاخدر كمونيله ييهلر نفخنی دفع ايلر بغدای
اتمكی آدمی سمردوب تندرست ايلر ۞ خاص اتمك معتدلدر
تيز هضم اولور اما يا غلو چورك غليظدر كچ هضم اولور
بقله مشهوردر طبيعتی بارد يابسدر اما اعتداله
قريبدر نفاخدر كوكسه ايودر او كسروكی دفع ايلر قانی
دكمين يارهيه بقلهيی ايكی ياروب ياپشدرسهلر قانی طوترر
لكن چوق يمك ذهنی افساد ايلر ومشوش واقعهلر كوسترر
اصلاحی پرنج ايله يمكدر بو سببدن عجم بقلهيی پرنج پلاوی
ايله يرلر واندن او توری بقله پلاوی ديرلر زيرا كه بقله

مُشَوَّشْ واقعه کوستردیرنج ایسه کوزل واقعه کوسْترد
ایکیسینك جمعی ایله معتدل اولور **بوکرلجه** عربجه لوبیا
طبیعتی حار یابسدر کوکسه واق جکره نافعدر وحیضی
ادرار ایلر لکن نفاخدر وشهوت جماعی زیاده ایلر وزکامی
اولانه مُضِرْ در **بنفشه** عربجه بنفشج دیرلر طبیعتی
اوّلکی درجه ده بارد رطبدر اتّسیدن اولان باش اغرسنه
قوقمه سی نافعدر وبنفشه شرابی ذات الجنبه وذات الرّیه
وبوکرکلر اغرسنه وقروُ اوکسروکه نافعدر لکن معده یی
کوشلك ایلر ومعده حرارتنی دفع ایلر وکوکسی یومْشَدِرْ
ومعده ده اولان صفرایی اسهال ایلر **بلدرجین** عربجه
سُمانی دیرلر ایوسی سمز اولانیدر وجع مفاصله نافعدر امّا
مزاجی حار اولانه چوق یمیه ومصروع اولان کمسه اوُدنْدن
هرکون برجه قدر بالیله یکه سه نافعدر اتّنی یمك مثانه ده
اولان طاشی پاره لرچیقرر وبولی ادرار ایلر وجماعه قوّت
ویرر **بادنجان** مشهوردر طبیعتی حاردر وبعضلر ایکنجی
درجه ده حار یابسدر دیرلر سَوْدا ارترر وسُدّه وباش دونمك
وکُونْدقرمق ایراث ایلر وجرب وبواسیر وجذام مرضنی اورترد

ولونی فساد ایلر اغِزده سولجیلر پیْدا اولور بادنجانی
یمسنه معتاد اولمیانه بو اصِلْ مرضلر ظاهر اولور امّا یمسنه
معتاد اولنلره چوقلق ضرری ظاهر اولمز اصلاحی سَمِزْ
قوزی اتیله یا اوُغْلاقْ اتیله تربیه ایده لر واوزرینه انار صوی
اجمك یا انار اکشیسیله بشرمك ضررین دفع ایلر حاصلی ضرری
چوقدر نفعندن بونك حقنده بعضِ حدیث ایراد ایدرلر جمله‌دن
بری اَلْبادِنْجانُ لِمَا اُکِلَ لَهُ حدیث موضوعدر **پاچه** عربجه
کراع دیرلر غداسی ایودر اوکسروکه نافِعْدر هضمی صالحدر
بوکرك عربجه کُلْیَه دیرلر معتدلدر امّا خلطی ردیدر
کیج هضم اولور ایو دیسه اوُغْلاقْ بوکرکیدر **بالق** عربجه
سمك دیرلر انواعی چوقدر طبیعتی بارد رطبدر معده ده هر
قنقی خلطی بولورسه اکا دونر وصاریلغه نافعدر **قیه**
بالغی سایر بالقلره نسبتله اعتداله قریبدر ایوسی خُرْدَه
اولانیدر ضرری سایر بالقلردن اَزْدر **پسی بالغی**
بالق انواعنك لطیفیدر تیز هضم اولور اندن کوزل غدا حاصِل
اولور جماعه قوّت ویرر هرنه زمان ییسه لر ایودر **قلقان**
بالغی کیج هضم اولور بلغمی کشیلره ضرردر امّا اوّل بهاردن

یمك مناسبدر ۞ و معده سی ضعیف اولان کشیلره لایق
اولان بودرکه هاضم حار دوالر ایله استعمال ایلیه لر لوفز
بادامی لغی تیز هضم اولور اما اندن یرامز خلط حاصل اولور
چوق استعمال ایلیه لر قیش کونلرنده کباب ایدوب بعض ۞
اجزا الریله ییه لر اصلاحی بودر تکیر بادامی لغی تیز
هضم اولور بوندن حاصل اولان خلط ایودر معتدل غداسی
واردر اما چوق استعمال ایلمك کوزه ضرر ور ۞ صازان
بالغی اکر ماء جاریدن و صافی اولوب متعفن اولمیان صودن
اولورسه غداسی کوزلدر تیز هضم اولور ۞ اما اکر اقمز
و قورقولولردن اولانرسه هضمی کوجدر و معده یی فاسد
ایلر هکال بالغی تیز هضم اولور و غداسی چوقدر اکر ایو
صودن چیقرسه اما یرامز صودن چقانی معده یی افساد ایلر
ستمه لره سببدر ۞ قلج بالغی کج هضم اولور غلیظدر معده دن
کج اینر لایق اولان بودرکه معده سنده علت اولان کشیلر
و بو کرکلرنده طاش تولد ایدنلر و وجع مفاصلی اولانلر و خفیفی
طوتلان عورتلر ییه لر اما معده سی قوی اولانلره چوق غدا
ویرر یلان بالغی طبیعتی بارد رطبدر معده یه ضرر ایلر

و مثانه سنده طاش تولدی معتاد اولنلره و وجع مفاصلی
اولنلره دخی ضرر ایلر دریاده اولانینك ضرری طاتلو صوده
اولاندن اندر اصلاحی شکر ایله و دارچینی ایله و دفنه
یپراغیله در طورنه بالغی طبیعتی بارد رطبدر معده ده
کج هضم اولور سکرلره ضرر ور مصلحی زعفراندر قره
بالق عربجه سمك جری دیرلر سایر بالقلردن بونك طبیعتی
سجقدر کج هضم اولور معده یه ثقلت ویرر اما او کسروکه
وارقراغرسنه نافعدر ۞ معلوم اولاکه جمله بالقلرك
طبیعتی بارد رطبدر لکن دریاده اولان بالقلرك طبیعتی
حرارته مائلدر و رطوبتی ازدر ۞ و بوده معلوم اولاکه
مطلقا بالق مزاجی صوق اولنلره ضرر ور و صفراوی اولنلره
نافعدر و منی یی زیاده ایلر ۞ و لازمدر که اتیله بالغی
بر یرده جمع ایلمیه لر و بالق ایله یمرطه و سودی دخی جمع
ایتمیه لر و بیك حرکت ایلیوب و یوریلوب صقلدقدن صکره
ییمیه لر و ییدکدن صکره غضبه کلمکدن و زیاده حزندن
صاقنه لر بال عربجه عسل دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده
حار یابسدر معده یه قوت ویرر و اشتهایی اچر و بطنی اسهال

ایلر اکر طورقاو تیله قیندوب تمرکویه سورسه لر کیدرر اکر
بال شربتیله غرغره اتسه لر بوغاز اینده یکنه نافعدر و بولی
ادرار ایلر پیغمبر علیه السلامدن مرویدر بیورمشلر که
عَلَیْكُمْ بِالشِّفَائَیْنِ الْعَسَلِ وَالْقُرْآنِ یعنی سزا یکی
شفایه ملازمت ایلك بری بالدر و بری قران عظیمدر پینیر
عربجه جبن دیرلر تازه سی بارد رطبدر لطیفدر کثیر الغذادر
سمردر لکن سُدّه ایراث ایلر و دائما چوق یمکدن قاوقده
و بوکرکده طاش پیدا اولور جوز و عسل ضررینی دفع ایلر
اما قوری پینیر آدمی اورقلدر معده یه ضرر ایلر کج هضم اولور
اکر اسکی پینیری زهرلی حیوان اصردوغی یره یاقو ایلسه لر
ضررینی دفع ایلیوب اغرسین ساکن ایلر پیغمبر چیچکی
کوکی طبیبلر اَنْتَلَه دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر
اکر دوکوب بال ایله معجون ایلیوب استعمال اولنسه هر نره دن
قان اقسه طوترکرك حیض قانی کرك برون قانی کرك جکردن
و کرك بغرصقلردن و کرك بواسیر قانی جمله سنی کسر اکر قیندوب
صوینی شکر ایله اچسه لر ینه بو فائده لری ایلر و خنازیر
ایچون کونده اوچ دورت درم قدر بال ایله یا یمرطه ایله

یاطعامه

یا طعامه اکوب یسه لر بر قاچ کون مداومت ایلسه لر
یکرمی اوتوز یللق دخی اولورسه کیدرر پیغمبر
اغاجی بونی حکماء متقدّمین کتابلرنده یازمامشلردر
زیرا بلمزلر ایدی امّا فرنکلر بونی یکی دنیاده بولدیلر
انلرك دلنجه بوکاغیاقودیرلر فرنکلر لینیو صانتو دیرلر
و یالوصانتو دیرلر معناسی مبارك اغج دیمکدر یکی دنیاده
بوچوق بیتر اغاجی و یپراغی لسان العصفور اغاجی کبیدر
جمیع ولایتلردن کتورمشلردر حتّی قسطنطنیه یه
بلکه کلمشلردر اندن بچاق صابلری و طرقلر یاپرلر مشهوردر
اولمشدر طبیعتی ایکنجی درجه نك اخرنده حار یابسدر
بر پك اغجدر اغردر طاشره سی صارویه مائل ایچروسی
سیاهه مائلدر حتّی بعضلر اول دیارك ابانوسیدر
دیمشلر پك ایوسی بو مذکور صفاتله متصف اولاندر
و ایچروسی یاغلو اولور چراکی یانر و قوقوسی حار یابسدر
امّا بو سُبتی اوچنجی درجه ده در طادی بر مقدار
اجیدر طوداقلری و طماغی اناجق یقرو از اجق لینتی واردر
قورودیجیدر و غلیظ خلطلری اینجه ایلر و قیندوب صوینی

اجمك بولمادر ادرار ایلرو ادمی ترلدرترلدجی اولدوغندن
امراض بارده نك اكثرینه نافعدر ضیق نفس و فالج و تشنج و وجع
مفاصل و نقریس بارد و یان اغریلری و بل اغریلری كیدره
نافعدر و صرعه دخی نافعدر و سباته و نسیانه نافعدر و كوزه
اینن صویی قطع ایلرو باشك دامله لرین حبس ایلرو اغزك بد
رایحه سنی كیدررو جكرك و طلاغك اسكی سده لرین اچر
و سده دن ناشی اولان مرضلری كیدررو معده یه و بغرصقلره
قوت ویررو بارد ورملری بشررو اول دیارك اكثر امراضی
فرنك مرضی اولماغله بو مبارك اغاجدن قیندوب ایچرلر اول
زحمتدن خلاص اولورلرو بو مبارك اغاج اسكی یاره لری
قورودرو اسكی اویوزه نافعدرو طوزلو بلغمی كیدررو مجربدر
كراتله تجربه اولنمشدر بوبر عربجه فلفل دیرلر طبیعتی حار
یابسدر معده ده و بغرصقلرده اولان غلیظ یللری طاغدر
و لزج خلطلری قطع ایلرو سكرلری و عضلاتی تسخین ایلر
و صوق زهرلری و صوق زهرلی جانورلرك صوقدوغنه
نافعدر اوكسروكه نافعدر و كوكس اغریسنی دفع ایلرو طعامی
هضم ایتدوررو اكر زفت ایله قریشدروب خنازیره اورسه لر

تحلیل ایلرو یللری طاغدر مزاجی بارد اولنلره مناسبدر
اما مزاجی حار اولنلره مضردر اصلاحی سركه و اكشی یمشلر یمكدر
بادم عربجه لوز دیرلر طاتلیسی معتدلدر اجیسی حار یابسدر
حیضی ادرار ایلرو طاتلوسی بدنی سمردرو اوكسروكه نافعدر
و جكرك و طلاغك سده لرین اچر اما هضمی كوجدرو بوندن
حاصل اولان خلط لطیفدر بوكركی و مثانه یی پاك ایلرو طاشلری
پاره لر بخور مریم مشهوردر طبیعتی حار یابسدر طلاغه
یاقو ایلسه لر غایت نافعدرو بال ایله كوزه چكسه لر كوزه
اینن صویه نافعدرو صاریلغی دفع ایلرو جكرسده لرین اچر
و صوولوغانلغه نافعدر بالقاو ییتی عربجه مرزنجوش
دیرلر طبیعتی حار یابسدر معده یه قوت ویررو انجقرغی
دفع ایلرو سركیله قیندوب اغزده طوتسه لر دیش اغریسین
ساكن ایلرو مطبوخندن هركون اون درم قدر ایچسه لر
استسقایه نافعدرو عقرب صوقدوغنه سركیله یاقو ایلسه لر
دفع ایلرو صوقدن باش اغریسنه قیندوب صوینی باشه دوكسه لر
اغریسین كیدررو شقیقه یه نافعدر انس بن مالك رضی الله
عنه پیغمبر علیه السلامدن روایت ایدرلر كه بیورمشلر

عليكم بالمرزنجوش فانه جيد للخشام يعنى بالقاوتنه
ملازمت ايلك زيرا زكامه نافعدر بسفايج مشهوردر
طبيعتى ايكنجى درجه ده حار واوچنجى درجه ده يابسدر سودايى
وبلغمى ويوركده اولان صويى اسهال ايلر ويورك شيشنى
كيدررو قولنجى تحليل ايلر وجميع امراض سوداويه نافعدر
اكر برقوجه خروسى بسفايج ايله بشرسه لر ايچنه برز تازه رازيانه
يپراغى بله قتسه لر قفوسنى تطييب ايچون بعده صوينى سوزوب
ايچسه لر لطيفا اسهال ايلر وماليخولياى دفع ايلر پلديه عربجه
بابونج ديرلر طبيعتى اوّلكى درجه ده حار يابسدر صاروالغه
نافعدر بوّلى وحيضى ادرار ايلر ودماغه واعضاى عصبيه
قوت ويرر صداعه نافعدر قرنده اولمش اوغلانى واوغلان
صوكونى چيقررو قولنج ايلاووسه نافعدر پلين عربجه
افسنتين ديرلر طبيعتى حار يابسدر ايكنجى درجه ده صفراى
اسهال ايلر بولى وحيضى ادرار ايلر صاروالغه نافعدر ومعده
وجكره قوت ويررو بواسيره نافعدر واسكى ستمه لرى كيدررر
وصوغلجانى وبناز بورقوردنى چيقرر بليله عربجه بليلج
ديرلر طبيعتى اوّلكى درجه ده بارد ايكنجى درجه ده يابسدر

معده

معده يه قوت ويررو معده نك رطوباتنى دفع وسوداينى
ازاله ايلر اكر نصف درم قدرينخدو كوبا ليوب مثلى قدر
شكر ايله هر صباح استعمال ايلسه لر اغزدن اقن صويى
كسررو كوزك نورينى ارترر پليد يوسوكى عربجه اشنه
ديرلر طبيعتى اوّلكى درجه ده حار يابسدر يوركه وجكره
ومعده يه قوت ويررو معده نك رطوبتنى دفع ايلر وجكر
اغرسنى كيدررو روح حيوانيه يه قوت ويررو خفقانى
ازاله ايلرو مثانه ده اولان طاشى اريدرو كونه چكسه لر
قوت ويرر بهمن مشهوردر ايكى درلودر برى قزل وبرى
بياضدر طبيعتى ايكنجى درجه ده حار يابسدر قلبه قوت
ويررو خفقانى ازاله ايلرو منى زياده ايدرو جماعه قوت
ويررو بدنى سمردرو مثانه ده اولان طاشى كيدررر
بزرقطونا مشهوردر طبيعتى اوّلكى درجه ده بارد ايكنجى ده
رطبدر لعابى صوسوزلغى كسر حمالرك حرارتنى دفع ايلر طبيعتى
تليين ايلر اكر باشه ياقو ايلسه لر صجقدن اولان باش اغرسنى
دفع ايلر وسركه ايله اورام حاره يه ياقو ايتسه لر نافعدر اكر
قاورولوب كل ياغيله استعمال اتسه لر طبيعتى قبض ايلرو بغرسق

سیرندیسنی دفع ایدر **بلوط** مشهوردر طبیعتی اولکی درجه ده
بارد ایکنجی درجه ده یابسدر بغرسقلرده اولان یاره لره
وبغرسق سیرندیسنه نافعدر اسهالی قبض ایدر وقانی توکورمکی
منع ایدر ومعده نک رطوبتنی کیدررد **بالدری قره** اطبا
لساننده پرسیاوشان دیرلر مثانه ده اولان طاشلری پاره لر
وکوکسده واقجکرده اولان اخلاط غلیظه‌یی چیقرر وصاری بلغمه
وصولوغانلغه نافعدر وبولی ادرار ایدر ومعده ده وبغرسقلرده
اولان سوداوی اسهال ایدر **پیروزه** عربجه فیروزج دیرلر
طبیعتی بارد یابسدر عقرب صوقنه برز سحق ایدوب ایچرسه لر
زهرینی دفع ایدر وپیروزه ایچن کمسه یه زهر تاثیر ایلمز ۞
وپیروزه کوترن ادم خصمیله مقابل اولسه خصمنه غالب
اولور **پازی** عربجه سلق دیرلر طبیعتی حار رطبدر جماعه
قوت ویرر واوکسروکه نافعدر ومفتحدر ومحللدر **بسبریه**
اطبا لساننده اکلیل الجبل دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده
حار یابسدر قورودیجیدر ملطفدر قلبه وجکره ودماغه
قوت ویرر وقلبه فرح ویرر وبولی وحیضی ادرار ایلر
وصاروالغه نافعدر وسنجه‌لری ایچرو معده دن وبغرسقلردن

یللری سوررر وطلاغه نافعدر وسده سنی فتح ایدر وبالیله
خلط ایدوب قروح اوزرینه قوسه لر پاک ایدر وقورودوب
اوکلدر ۞ اکر قیندوب صوینی الوب بالیله خلط ایدوب
یاره لری بیقسه لر ینه بو فائده لری ایلر وپک شیشلری
تحلیل ایدر خنازیر کبی وعصاره سنی بالیله کوزه چکسه لر
کوزه قوت ویرر ۞ اکر باشی التنه قیوب اویوسه لر
قورقلو دوشلر کورمدن قورتله ۞ وبوندن یاغ چیقررلر
تقطیر ایله فرنک ولایتلرندن استنبوله کتوررلر اول
یاغ صوقدن اولان مفصللر اغرسنه وفالجه نافعدر
ایچه لر وطلا ایده لر وباشده اولان صوق نازله لره سورسه لر
کیدررد **پانزهر** بو بر طاشدر که جمیع سمومک ضدیدر
بو طاش خطا وختندن کلور لکن یکی دنیاده پیرو ولایتندن
کلن افضلدر تجربه اولنمشدر اول سمتده طاغ کچیلری اولور
انلرک دلنجه پازم دیرلر بیوکلوکی معتدل لونی صاری ایله
قزل بیننده در بو طاش اول حیوانک معده سنده اولور
اکر اول حیوان کنج ایسه چیقن طاش کوچک اولور اکر یاشلی
ایسه اول طاش بیوک اولور وبو طاشک ایچنده بر اینجه

چوب پاره‌سی بولنور بو طاش اول چوبوك اوستونه
قات قات اولور بعضیسی زیتونی شکلدر و بعضیسی مدوردر
و بعضیسی کوشه‌لی و طاشره‌سی مجلا براق اولور لونی یشل
ایله سیاه بیننده زیتونی رنکنده اولور بیوکی مقبولدر
بش درم قدری اولور ● فرنك حکیمی واقریوا ایدر بز اول
حیوانی بوغزلدق اول طاشی معده سندن چیقردق و انك
ایچنده بر پاره چوب پاره‌سی وار کوردك ● و بو طاشك
اسمی اول حیوانك اسمندن ماخوذدر اهل هند اول طاشی
زهرلی جانورلر صوقدقده زهرینی دفع ایلمك ایچون استعمال
ایلرلر و سودادن اولان جمیع مرضلره نافعدر تنقیهٔ بدن
ایتدکدن صکره هر کون اونجبه مقدارین کل صویله
انوب استعمال ایده‌لر کاهیجه اوتوز حبه قدر دخی استعمال
اولنور بن بونی استعمال ایلدم امراض سوداویه‌ده تنقیهٔ
بدن ایتدکدن صکره مدا و متا تدردم خصوصا اویوزده
و چیکده و جذامده و طوزلو بلغمده و فرنك چیچکنده
و حمای ربعده جمله دفع اولدیلر و اطبا علاجندن مایوس
اولدوغی مرضده استعمال ایدوب مدا و متا ایتدردم برء تام

ایله اول مرضدن قورتلدیلر ● و بو طاش جمیع سمومات
و طاعونه و حمیات وبائیه‌یه فائده ایدر ترایله ماده‌نك
زهرینی چیقرر زیرا زیاده معرقدر یعنی ترکتوریجیدر و زهری
ترایله یا ادرار یا لینت ایله دفع ایلر لکن اکثریا ترایله دفع
ایلر و بو طاشدن سحق ایدوب زهرلو جانور صوقدوغی یره
قوسه‌لر زهرینی دفع ایلر اکر زهرلو طاعون یقیجه‌سی اوستنه
و طاعونك کندی اوستنه اورسه‌لر غایتله نافعدر و اکر
کوچك و اکر بیوك بو طاشدن ایچسه‌لر قرنندن صوغنجانی
چیقرر و جمیع سمه‌لره نافعدر ●

بلسان

معلوم اولا که
بلسان اغاجنك حالا وجودی یوقدر زیرا مصرده عین
شمس دیدکلری یرده بتر ایمش اندن غیری یرده بتدوکی معلوم
دکلدر حالا ایسه اول یرده یوقدر و دهن بلسان که تریاك
کبیرك رکن اعظمیدر حالا بولنمامغله تریاك اکبر ناقص قلمش
ایدی پس دهن بلسان مقامنه قائم اولور بر شی رادیلر
یکی دنیاده بر اغاج بولدیلر الما اغاجنه یقین یپراغی ضرمشق
یپراغنه بکزر اول اغاجی جیزدلراندن بر یاپشق شی اقر
فعلی و خاصه‌سی اوللا مذکور اولان دهن بلساندن قلمز

واول اغجدن غیری طریقله دخی یاغن چیقررلر مثلا اول
اغاجك بوداقلرینی اوفق طوغرارلر بعده صویله قینادررلر
صویك اوستونه یاغی چیقر بعده صویی صوغودررلر اوستونه
کلن یاغی الوب حفظ ایدرلر بو یاغ سیاهه مائل برصاری
یا پشق یاغدر و کوزل قوقوسی واردر یکی دنیادن فرنك
ولایتنه کلور فرنك ولایتندن استنبوله کلور بو بر شریف
یاغدر جمیع امراض بارده یه نافعدر خصوصا سلوغنه واسکی
اوکسروکه و معده یه و دماغه قوت ویرر و جکرك و طلاغك
سده لرینی اچر و بولی و حیضی ادرار ایلر اجمکله و سورمکله
و کتورمکله واسکی مفصللر اغرسنه نافعدر زیرا مفاصلك
شیشلرین تحلیل ایلر و وترلرینی محکم ایلر و بکلکنی کیدررو اکا
ماده دوکلمدن منع ایلر و بارد بوکرکلر اغرسنه سورمك نافعدر
واجمك دخی نافعدر و مقداری شربتی ربع درهمدر علته
مناسب شربتلر ایله و سل مرضنه و احتناق رحمه دخی نافعدر
و یومشق بلغمی شیشلری تحلیل ایلر و معده یه طشره دن
سورسه لر یللرینی طاغدر و فالجه نافعدر سکرلر بتدوکی
یرلره طلا ایلسه لر و تشنج رطبه و عرق النسایه نافعدر

وبودهن بولنمغله تریاق اکبر ترکیبی کامل اولدی وبودهن
تازه یاره لری تیز بترر و اوزون و اسکی ستمه لره نافعدر
اکر ستمه طوتمزدن یارم ساعت اول صرتنك ایکی یاغرینه
اورته سنه سورسه لر دترتمه سنی و اوشومه سنی ساکن اولور
بعده ازاجق کل صویی ایچه پیان کوکی عربجه عرق
سوس دیرلر طبیعتی حرارته مائلدر رطوبت و یبوستده
معتدلدر اصلدر و ب صوین ایچسه لر التهاب معده یی یعنی
معده علولندیکنی دفع ایلر و اوکسروکه نافعدر کرك رطوبتدن
کرك یبوستدن اولسون و کوکسه و جکره نافعدر و اعضاء
باطنه یی غسل ایلر اکر نصف درهم بوندن ربع درهم شکر
و رازیانه تخمیله هرکون مداومت اولنسه بدنك جمیع
مجرالرینی جلا ایدر و ریحلرینی کیدررو لونی کوزلجك ایلر
و بشره یی قزدررو اسکی مرضلره نافعدر

حرف التاء

ترنج عربجه نارنج دیرلر ایچنك طبیعتی بارد
یابسدر صفرایی قطع ایلر مزاجی حار اولنلره نافعدر
قبوغنك طبیعتی حار یابسدر صوقدن اغریان دیشك
اوستونه قوسه لر اغرسین ساکن ایلر و قبوغنی قورودوب

واول اغجدن غیری طریقله دخی یاغن چیقررلر مثلا اول
اغاجك بوداقلرینی اوفق طوغرډلر بعده صویله قینډلر
صویك اوستونه یاغی چیقر بعده صویی صوغوډلر اوستنه
کلن یاغی الوب حفظ ایدرلر ۞ بو یاغ سیاهه مائل بر صاری
یاپشق یاغدر وکوزل قوقوسی واردر یکی دنیادن فرنك
ولایتنه کلور فرنك ولایتندن استنبوله کلور بو بر شریف
یاغدر جمیع امراض بارده یه نافعدر خصوصا سلوغنه واسکی
اوکسروکه ومعده یه ودماغه قوت ویرر وجکرك وطلاغك
سده لرینی اچر وبولی وحیضی ادرار ایلر اجمکله وسورمکله
وکتورمکله واسکی مفصللر اغرسنه نافعدر زیرا مفاصلك
شیشلرین تحلیل ایلر وطمرلرینی محکم ایلر وبکلکنی کیدررو کا
ماده دوکلمدن منع ایلر وبارد بوکرکلر اغرسنه سورمك نافعدر
واجمك دخی نافعدر ۞ ومقدار شربتی ربع درهمدر علته
مناسب شربتلر ایله وسل مرضنه واحتناق رحمه دخی نافعدر
ویومشق بلغمی شیشلری تحلیل ایلر ومعده یه طشره دن
سورسه لر یللرینی طاغدر وفالجه نافعدر سکرلر بتدوکی
یرلره طلا ایلسه لر وتشنج رطبه وعرق النسایه نافعدر ۞

وبو دهن بولنمغله تریاق اکبر ترکیبی کامل اولدی وبو دهن
تازه یاره لری تیز بتورر واوزون واسکی ستمه لره نافعدر
اکر ستمه طوتمزدن یارم ساعت اول صرتنه ایکی یا غرینی
اورته سنه سورسه لر دترمه سنی واوشومسی ساکن اولور
۞ **پیاز کوکی** عربجه عرق
بعده ازاجق کل صویی ایچه
السوس دیرلر طبیعتی حرارته مائلدر رطوبت ویبوستده
معتدلدر اصلدوب صوین ایچسه لر التهاب معده یی یعنی
معده علولندیکنی دفع ایلر واوکسروکه نافعدر کرك رطوبتدن
کرك یبوستدن اولسون وکوکسه وجکره نافعدر واعضاء
باطنه یی غسل ایلر اکر نصف درهم بوندن ربع درم شکر
ورازیانه تخمیله هر کون مداومت اولنسه بدنك جمیع
مجرالرینی جلا ایدر ورحلرینی کیدرر ولونی کوزل ایلر
وبشره یی قزدررو اسکی مرضله نافعدر ۞ **حرف**
التاء ترنج عربجه نارنج دیرلر ایچنك طبیعتی بارد
یابسدر صفرایی قطع ایلر مزاجی حار اولنلره نافعدر
قبوغنك طبیعتی حار یابسدر صوقدن اغریان دیشك
اوستونه قوسه لر اغریسین ساکن ایلر وقبوغنی قورودوب

قوت ویرر بلغمی قطع ایلر لکن نفاخدر کج هضم اولور جماعه
زیاده قوت ویرر و بشروب ییسه لر اسکی اوکسروکی کیدررو
طلاغه یاقو ایلسه لر موافقدر و توببی تخمی بولی ادرار ایلر و طلاق
شیشین کیدررو ایکی درهم بوندن الیجق بال صویی ایله ایچه لر
بلغمی و صفرایی معده دن چیقرر قوصمق ایله و ستمه دوتمزدن
برساعت اول سکنجبین ایله ایچسه لر زیاده فائده سی واردر
خلطی اخراج ایتدوکی ایچون ۞ تره عربجه حرف دیرلر رشاد
دخی دیرلر طبیعتی حار یابسدر معده دن کج چیقر قارن ایچنده
اولان قوردلری اولدورر و یللری تحلیل ایلر و بلغمی قطع ایدر
لکن معده یه و مثانه یه مضردر تقطیر بول احداث ایلر مصلحی
هندبا ایله سرکه در ۞ ابن عباس حضرتلری رضی الله عنه
پیغمبر علیه السلامدن روایت ایدرلر که بیورمشلر ۞
ماذا في الأمرين من الشفاء الصبر والثفاء یعنی صبر ایله
تره نك ویردوکی شفایی برشی ویرمز ثفادن مراد تره در ۞
ترخون عربجه طرخون دیرلر طبیعتی اوچنجی درجه ده
حار یابسدر اشتها کتوررو کاینردر و اغز قوقوسن کوزل
ایلر اوزرینه صو ایچمك لذیذ کلور لکن کج هضم اولور رطوبتی

قورودر اغز اغرسنه نافعدر ۞ لایق اولان بودر که بوندن
چوق ییمیه لر زیرا قانی یقر و جماع شهوتنی کسرو لونی افساد
ایلر کرفسله بله ییه لر که ضررینی دفع ایلیه حرف
الجیم چورك اوتی عربجه شونیز دیرلر طبیعتی اوچنجی
درجه ده حار یابسدر بلغمی قطع ایلر یللری و یورك
شیشنی تحلیل ایلر بال شربتیله قیندوب ایچسه لر بوکرکده
و مثانه ده اولان طاشنی ریدوب چیقرر بلغمدن و سودادن
اولان حمایه نافعدر قچان قاورسه لر بر بزه بغلیوب دائما
قوقسه لر زکامه نافعدر اکر ییسه لر یاخود قرنینه یاقو
ایلسه لر قارن ایچنده اولان صوغلجانی قرر چیقرر
و حیضی ادرار ایلر اچمکله و بخور ایتمکله و صوقدن اولان
باش اغرسنه یاقو ایلسه لر دفع ایلر و قچان قیناتسه لر
و اغزده مضمضه اتسه لر دیش صزیسن تسکین ایلیه ۞
ابو هریره رضی الله عنه پیغمبر علیه السلامدن روایت
ایدرلر که پیغمبر علیه السلام بیورمشلرکه ۞ علیکم
بهذه الحبة السوداء فان فيها شفاء من كل داء الا
السام یعنی بو چورك اوتنه ملازمت ایلك زیرا انده هر

دردە شفا واردر الا اجله دكل جوز رومی مشهوردر
طبیعتی درجهٔ ثانیه ده حار درجهٔ اولده یابسدر اكر
جوزی انجیر ایله و سذاب ایله یسه لر زهر كار ایلمز و جوز یمك
یوركده نماز بور قوردینی اولدورر و تازه جوزدنی خرده
ایكن بال ایله تربیه اولنسه جماعه قوت ویرر و بواسیره
غایتله نافعدر جوز بوا مشهوردر طبیعتی ایكنجی
درجه ده حار یابسدر دماغه و معده یه و جكره قوت
ویرر اغز قوقوسنی كوزل ایلر لقوه یه و فالجه نافعدر طلاق
اغرسین كیدرر قوصمغی منع ایلر سل مرضنه نافعدر اكر جوزی
سحق ایدوب حیضدن صكره خاتونلر كتورسه لر گبه اولمغه
معین اولور اكر معجون ایدوب یسه لر جماعه قوت ویروب ذكری زیاده
قوی ایلر اكر كحل ایدوب كوزه چكسه لر كوزه قوت ویرر و معدەنك
رطوبتنی كیدرر و بغرسق سیرندیسنه و یورك سورنه نافعدر
و استسقای لحمیه نافعدر جوز هندی مشهوردر
بیوك جوزدر طبیعتی ایكنجی درجه ده حار اولكی درجه ده
رطبدر منی یی چوغلدر و جماعه غایت قوت ویرر و تیز تیز
صودوكمه كی دفع ایلر غدا یئتی چوقدر و اسكی ارقا غرلكرینه

نافعدر و اغز قوقوسن كیدرر لكن معده دن كیچ اینر صدره
خشونت ویرر اصلاحنی شكر ایله در مزاجی بارد اولنلر و پیرلر
مصلحه محتاج دكللردر لكن مزاجی حار اولنلر اوزرینه
میخوش ییشلر صوینی ایچه لر یا اكشی بارد شیلر ییه لر لیمون
شربتی قوروق شربتی كبی ایچه لر چلاپا بو بر شریف كوكدر
حكماء متقدمین بونی بولمامشلردر بو كوك یكی دنیادن
كلور اول دیارده چلاپا دیرلر بر شهر واردر اندن كلور
طبیعتی ایكنجی درجه ده حار یابسدر بونك فعلی و منافعی
محوقان دیدكلری كوكك فعلنه و منافعنه بكزر لكن بو
قویدر بونك دخی شربتی نصف درهمدن ایكی درهمه دكدر
طبیبك رایی ایله ایچه لر و منافعی بودر ضاریلغه
و باش اغرسنه و خنازیره و صرعه و اسكی نازله لره و وجع
مفاصله و عرق النسایه و بوكرك اغرسنه و قولنجه و اسكی
او كسروكه و اسكی ستمه لره و فرنك مرضلرینه نافعدر
و بلغمی و مائیتی اسهال ایلر استسقایه ایو علاجدر حكماء
متقدمین استسقایه ماذریون استعمال ایلرلر ایدی بو ماذریوندن
لطیفدر ماذریون استعمالی خطردن خالی دكلدر بو ضرسز

برشریف دوادر چوب چینی بونی دخی حکماء
متقدّمین یازمامشلردر صکره دن بولنان اجزانك
اشرفندندر بو چین ماچین وخطا وختن ولایتلرندن
کلور واکثریا بونی پورتقال کمیلری کتورر وقره دن
عجم بازرکانلری دخی کتورر بو براوتدرکه صوکارلرنده
بتر قامشه بکزر حتّی بعضیلر اول دیارك قمشیدر دیرلر
بونك دخی طبیعتی معتدلدر سدّه لری اچر وترکتورر
وبو برعجایب شریف دوادرکه جمیع امراضه ومزاجه یارر
قانك عفونتنی کیدرر وسدّه لری اچر فرنك زحمتنه غایت
نافعدر واسکی ستمه لره نافعدر ومفاصل اغریلرینی وتقرسی
کیدرر ومعده ضعیفلغنه قوّت ویرر وجکر وطلاق
ششلرینه وضعفنه زیاده نافعدر واسکی کوز اغریلرینی
کیدرر ویرامز چبانلرکه شیرپنجه وبادشنام ویانی قره
کبی غایت نافعدر واسکی جربه وطوزلو بلغمه وجذامه
وبدنده اولان اوکلماز زیاره لره غایت نافعدر واستسقانك
انواعنه نافعدر وجکرك مزاجنی تعدیل ایدوب بدنی
سمردر بونك طریق استعمالی بودرکه بوندن یکرمیسی

دورت درم الوب اون رطل صو ایله قینده لر لکن ایچنه برز
پیان کوکی وبرز قرو اوزوم قتسه لر کوزل اولور یاری قالنجه
قیندوب اللیشر درم قدر هر کون استعمال ایده لر بر سجق
یرده اوتوروب ترلیه لر جیل قوشی عربجه طیهوج
دیرلر طبیعتی حار رطبدر جماعه قوّت ویرر آدمی سمردر مغذیسی
ضعیف اولنلره وخسته لکدن قلقنلره مناسبدر لکن
امراض حارّه دن قلقنلره مناسب دکلدر پلیچ بوندن زیکدر
چلقفا مشهور کوکدر طبیعتی حار یابسدر چلقفا
کیمك وجع مفاصل دفع ایلر وریح بواسیری تحلیل ایلر
یکتلره چلقفا کیمك ضرردر امّا پیرلره غایت مناسبدر
چطیانا مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار
یابسدر جکر ومعده ویان اغریلرینه نافعدر ودوکوب
سرکیله اصلدوب بهقه طلا اتسه لر نافعدر بوکوك تریاق
اربعه نك جزء اعظمیدر بوکوکده تریاقیت واردر زهرلرك
ضررین دفع ایلر وحیضی ادرار ایلر وقارنده اولان اولی
جنینی چیقرر چادرا وشاغی مشهوردر عربجه اوشق
دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار اولکی درجه ده یابسدر

برمثقالنی سریکه ایچسه لر طلاغرنا فعدر و یللری تحلیل
ایلر و ارقا اغریسنه و فالجه و اویوشقلغه نافعدر
چاوشیر مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار
یابسدر اوکسروکه و کوبك بروسنه نافعدر و بولك طامله
طامله ایچمه سنی دفع ایلر و مثانه نك اویوزنه و صرعه و ام
الصبیانه نافعدر و صوقدن اولان اغریه سورسه لر کیدرر
اکر بالیله عورتلر ازوباشغه دن کوترسه لر حیضی ادرار
ایلر و قرننده اولان ولدینی دوشرر حرف الحاء
حب العزیز مشهوردر عربجه حب الزلم دیرلر طبیعتی
حار یابسدر منیٔ زیاده ایلر جماعه قوت ویرر جرمی و قبوغی
غلیظدر معده ده کچ هضم اولور اکر چینیوب یوزده اولان
اثرلره سورسه لر کیدرر حب النیل چوید تخمید طبیعتی
اوچنجی درجه ده حار یابسدر بدنی بلغمدن پاك ایلر و وجع
مفاصله و برصه نافعدر و قارن ایچنده اولان صوغلجانی
ونماز بوری چیقرر لکن کوبکی بوزر اصلاحی زیاده سحق ایدوب
بادم یاغیله حب ایده لر بعده استعمال ایده لر شربتی بر درهم
دکدر حرف الخاء خضض مشهوردر خولان هندی

دیرلر طبیعتی معتدلدر قدوز کلب طلاینه ایچرسه لر نافعدر
و شیشلره سورسه لر دفع ایلر و کوزك ظلمتنی کیدرر و کوزك
اویوزنه و کچیکنه و کوزدن اقن یاشه و قولقدن اقن رطوباته
نافعدر کیدرر اکر خنازیره یاقو ایلسه لر نافعدر خیار
شنبر مشهوردر طبیعتی معتدلدر محترق صفرانی اسهال
ایلر و قانك حدتن دفع ایلر و ایچریده و طشره ده اولان
ورملری تحلیل ایلر و کوکسی یومشدر و بوغز شیشنی و جکر
اغریسنی کیدرر و هندبا صوییله ایچسه لر یرقانه نافعدر
اکر نقرسه و وجع مفاصله سورسه لر نافعدر اکر بوللرینی
اغزده دوتوب بارید جه یوتسه لر خناقی دفع ایلر اکر تمر هندی
صوییله ایچسه لر صفرانی زیاده سورر اکر تربد ایله ایچسه لر
بلغمی زیاده سورر لکن کوبك بروسنی پیدا ایلر اصلاحی بادم
یاغیله و کثیرا ایله در و فی زماننا فرنك طبیبلری برزدار
چینی ایله اصلاح ایدرلر غایتله کوزل اولور خیار مشهوردر
طبیعتی ایکنجی درجه ده بارد رطبدر غداسندن غلیظ بلغم
تولد ایلر معده نك سکرینه ضرر ایدر غدایی بشرمکه قومز
لایق اولان اولدرکه ایچنی بیه لر جکرك و معده نك حرارتنی دفع

ایلر اما جکردکی احتراق صفرایه ایودر و جکرک و طلاغنک
ورملرینی دفع ایلر و اوقجکراغرسنه و یاره لرینه مناسبدر
و بولحادرار ایلر خرما مشهوردر عربجه تمر دیرلر طبیعتی
ایکنجی درجه ده حار اولکی درجه ده رطبدر غداسی ردیدر
مصدّعدر طلاغه مضردر بدنی قزدرر و کوکسه و اق
جکره ایودر کوز اغرسنی و باش اغرسنی اترر ● لایق
اولان بودر که محرور المزاج اولان یمیه اکر یرسه اوزرینه
سکنجبین سکّری یا اکشی انار صوبی ایچه حتی ضررینی دفع
ایلیه اما مزاجی بارد اولنلره نافعدر جماعه قوتین
ارتررو ارقا اغرسنه نافعدر ● پیغمبر علیه السلامدن
مرویدرکه بیورمشلر ● من اکل سبع تمرات
علی الریق لم یضره ذلک الیوم سمّ یعنی بر کمسه اچ قرنله یدی
دانه خرما یسه اول کون اکا زهر تاثیر ایلمز الله اعلم سمدن
مراد طبیعتی صوق زهر اوله خشخاش مشهوردر طبیعتی
اوچنجی درجه ده بارد رطبدر یپراغیله باشلرینی قیندوب
یکیله اویقوسی کلمین ادمک باشنه دوکسه لر اویقوسی
کتوروب اویوده و ایچرسه لر دخی اویودر اکر باشلرینی قیندوب

قوتی

قوتی صویی چقنجه بعده سوزسه لر تکرار بالیله قیناتسه لر
قیولنجه بو بالدن یسه لر اوکسروکه و اسکی اسهاله نافعدر
اکر تخمندن اون درم قدرین دوکوب الیوب شکریله یسه لر
اویودر و اوکسروکی کیدرر اکر قبوغندن دوکوب صباح
اخشام یارم درم قدرین صوق صویله استعمال ایلسه لر
حرارتلی و یا نغیلی اولان اسهالی کسر و یورکدن قان کیدنه
دخی نافعدر خصیة الثعلب مشهوردر ایکنجی درجه ده
حار رطبدر جماعه غایت قوت ویرر عجم دیارنده غایت
معتبردر دوکرلر الرلر بالیله یا شکریله یا لوده کبی پشروب
سجق سجق قهوه کبی ایچرلر خردل مشهوردر طبیعتی دردنجی
درجه نک ابتداسنده حار یابسدر نقریسه یا قوا ایلسه لر
نافعدر اکر انجیریله قرشدروب یا ناغیلرینه و طلاغنه یاقو
ایلسه لر نافعدر زیرا هر اغریه نافعدر اکر بالیله یسه لر رطوبتدن
اولان صلوغانلغه و اوکسروکه نافعدر اکر صرلین دیش اوزرینه
قوسه لر اغرسین تسکین ایلر ● ولایق اولان بودرکه بو خردلی
دائما یمیه لر و ازیه لر و غلیظ غذالر ینده یکی وقتن یه لر
تا اول غذایی هضمه معین اوله خطمی مشهوردر طبیعتی

مرکبد راسنجی ایله صوقدن اغریلره یا قوا ایلسه لر اغرسین
ساکن ایلر تخمنی ایچسه لر بوکرکده اولان طاشلری
اریدر اکر سرکیله قیندوباغزده مضمضه ایلسه لر دیش
اغرسین ساکن ایلر اکر تخمنی دوکوب سرکیله قرشدروب
کونشده بهقه سورسه لر کیدرر اکر یپراغنی دوکوب
زیتله قرشدروب آتش یقدوغی یره وزهرلو جانورلر
صوقدوغی یره یا قوا ایلسه لر نافعدر ● خربق مشهوردر
ایکی درلو اولور بری سیاه وبری بیاض سیاهنه عوام
دلنده چوپلمه دیرلر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار
یابسدر تمرکوبیه واویوزه وکچیکه نافعدر اچمکله یا
سرکیله سورمکله دفع ایلر اکر نصف مثقالنی ایچسه لر
بلغمی وسودائی سورر لکن قوی دوادر قوی یکتلره ایچرلر
ضعیف اولنلره ایچرمیه لر وکاهیجه مرحمکله یا غیری باغلو
چوربالر ایله بشروب ایچرلر صرعه ومالیخولیایه ودیوانه لکه
ومفاصل اغریلرینه وفالجه فائده ایلر ● اما بیاض خربق
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر زیاده قوصدورر
قوقیه لر اغسردر اکر اوینکله قرشدروب خمیر ایدوب

اولک بوجقلرینه قوسه لر فاره لر ییسه لر بینلری هلاک
اولور اکر سحق اولنوب سرکیله خمیر ایلیوب تمرکوبیه وبرصه
وبهقه سورسه کیدرر اکر چوروک دیش اوستونه قوسه لر
دیشی قوپاروب چیقرر ● خولنجان مشهوردر طبیعتی ایکنجی
درجه ده حار یابسدر معده یه کوزلدر واغز قوقوسن کوزل
ایلر طعامی هضم ایلر یللری طاغدرر ودائما قولنجه مبتلا
اولانه واکشی اکشی ککرنه وبلغمی اولنلره نافعدر وجماعه
غایت قوت ویرر اکر بر درهمنی دوکوب الیوب اون درم قدر
صغر سودینک اوستونه اکوب اخ قرنله ایچه لر جماعه غایت قوت
ویرر وصوق جکره ومعده یه وبولنی طوتامین ادملره ودوشکه
ایشینه نافعدر ●

حرف الدال

دارچینی مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر سده لری
اچر واستسقای لحمیه وزقیه نافعدر وقلبه فرح ویرر
ومعده یی قوی ایلر وهر عفونتی اصلاح ایلر وباشدن
وکوکسدن یاشلقلری دفع ایلر واوکسروکه نافعدر وزکاتی
ارترروکابلیله استعمال اولنه غایت زکایه نافعدر ویللری
تحلیل ایلر اکر کحل ایدوب کوزه چکسه لر کوزک نورینی ارترر

ویوزده اولان اثرلره سورسه لر کیدرر دارفلفل
مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر طعامی
تیز هضم ایتدورر و معده یی قوی ایلر و منیء زیاده ایلر و جماعه
قوت ویرر و اغز قققوسن کوزل ایلر و قوصماغی دفع ایلر و عقرب
و بوی صوقدوغنه بیوب و سورسه لر نافعدر دیش
اوتی فرنکلر سالبیه دیرلر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار
یابسدر یاره لری بترر اکر اوستونه اکسه لر اکر قیندوب
ایچسه لر و یبراغنی چینسه لر دیل اغرلغنی کیدره اکر قیندوب
صویله قنه یی اصلدوب شانچه صقاله سورسه لر قللری
سیاه ایلیه و اکر چینسه لر دیش صزیسن دفع ایلیه دلکو
عربجه ثعلب دیرلر کوردکی غایت سجقدر قوجه لر و مزاجی
صوق اولنلره مناسبدر اکر دلکوی صوده بشرسه لر
و مفاصل اغریلرینه یا قوایلسه لر اغرسین ساکن ایلیه اکر
زیت یاغنده بشرسه لر اول یاغی مفصللره سورسه لر
یومشادوب بکلکنی کیدره اکر اق جکرینی قورودوب سحق
ایلیوب بر مثقالنی بال صویله ایچسه لر صولوغانلغه واو کسروکه
نافعدر اکر دلکونک ایج یاغیله الدی و ایقلری یاغلسه لر

سفرلرده

سفرلرده صوق تأثیر ایلمز دمورد یکنی عربجه حسک
دیرلر طبیعتی اسیدر و انده یاشلق و قورولق دخی واردر
اسی شیشلره یا قوایلسه لر شیشلری کیدرر اکر صوینی
ایچسه لر بوکرکلرک طاشنی اریدر و مقویدر اکر قیندوب
صوینی یره اولان یرلره صاچسه لر یره لری کیدرر

حرف الراء

رازیانه عربجه رازیانج دیرلر
طبیعتی ایکنجی درجه ده حار اولکی درجه ده یابسدر سودی
ارترر بولی ادرار ایلر صوقدن اولان بوکرک و مثانه اغریلرینه
و جانور صوقدوغنه نافعدر اکر کوکنی بال ایله بشوروب
قدوز کلب طلا دیغی یره یا قو ایلسه لر نافعدر اکر یبراغنی
دوکوب صقوب کوزه قویسه لر کوزی کسکین ایلر و طلاغک
سده لرینی اچر و غلیظ یللری طاغدرر و یمشی دخی کوزی
کسکین ایلر و یان اغریلرینه نافعدر راوند مشهوردر
ایوسی چینی اولاندر ایکی جوهردن مرکبدر یعنی هم اسیدن
و هم صوقدن بو ایکی جوهردن مرکب اولدوغندن اوتوری
بعضیلر حار و بعضیلر بارددر دیمشلر بونده باد زهریه
واردر زهرلره نافعدر خصوصا عقرب صوقنه نافعدر

وبونده مسهللك دخی واردر غلیظ خلطلری سورر وباردر
معده یه وجکره نافعدر فضله لرینی کیدروب پاك ایلر
یللرینی طاغدرور واستسقانك جمیع انواعنه وصاروlغه
نافعدر وسکنجبین ایله ایچسه لر طلاغه نافعدر وانیسون
ایله وسیجاق صو ایله ایچسه لر انجقرمغی واکشی ککرمکی دفع ایلر
اکر سرکه ایله قرشدروب تمر کویه وبره لکنمش یرلره سورسه لر اثرلرین
کیدررر اکر قابض شیلر ایله استعمال ایلسه لر اسهالی قبض
ایلر **ریباس** مشهوردر طبیعتی ایکنجی درجه ده باردر
یابسدر قابضدر معده یه قوت ویرر صوسزلغی کسر وقوصماغی
دفع ایلر صفرادن اولان خفقانه نافعدر طعامه اشتها
کتورر دیمه سی بواسیره نافعدر چچه که وقزامغه وطاعونه
نافعدر ودائما ییمك چوق چبان چیقرمغی دفع ایلر وقانك
حدتن کیدررر

حرف الزاء

زعفران مشهوردر
ایکنجی درجه ده حار اولکی درجه ده یابسدر سده لری آچر
ویللری طاغدرر وطبیعتی قبض ایلر وخلطلری بشرور ولونی
کوکجك ایلر واویودیجیدر وقلبه قوت ویرر مفرحدر اکر
کوزه چکسه لر کوزه جلا ویرر وبولی وحیضی ادرار ایلر

لکن طعامه اشتهایی اسقاط ایلر اکر زعفرانی سحق ایلیوب جوز
قدر برطوبا یدوب دلوب طوغورمده زحمت چکن خاتونك
بوینینه اصسه لر اسانلغله طوغورور واوغلان صوینی
فی الحال چیقره اکر بر مثقالنی بروسی طوتن خاتون ایچرسه لر
ساعتنده طوغرر **زنجبیل** مشهوردر طبیعتی اوچنجی
درجه ده حار ایکنجی درجه ده یابسدر حفظی ارتررر معده نك
وجکرك صوقلوغنی کیدروب اصلاح ایلر وجماعه قوت ویرر
وغلیظ بلغمی اریدوب اسهال ایلر معده ده وبغرصقلرده
اولان غلیظ یللری سوررر وطعامی هضم ایلمکده معین اولور
ومعده ده یاش میوه لر استعمالندن حاصل اولان
یاشلغی کیدررر وباشده وبوغازده اولان یاشلغی کیدررر
اکر زنجبیلی مصطکی ایله چینسه لر دماغده اولان بلغمی چکر
ایندررر دماغی پاك اولور اکر سورمه ایدوب کوزه چکسه لر
کوزك نورینی ارتررر **زیتون** مشهوردر طبیعتی حار یابسدر
معده یی قوی ایلر واشتها کتورر اما سودا ارتررر واویقوسزلق
وباش اغریسی کتورر پیراغنی دوکوب اغزده چینسه لر اغز
اغریسنی کیدررر اکر پیراغنی قیندوب اغزده طوتسه لر دیشلری

ییندیکنه نافعدر دشلره قوت ویرر اکر بیان زیتونک
یبراغنی یاقوب کسکین سرکیله خمیر ایدوب یان اغرسینه مبتلا
اولان کمسه دیزندن دورت پرمق یوقارو طشره جانبندن
یاقوایلسه طورسه تا دوکول کبی یاره ایدنجه اول یردن
ماده اقوب اول مرضدن خلاص اولور زیتون یاغی
عربجه زیت دیرلر طبیعتی بارد یابسدر اکر خام زیتوندن
ایسه اما اولمشدن اولورسه طبیعتی اسیدر طاتلو زیت
یاغی حار رطبدر اکر طاتلو زیت یاغندن اللی درم قدرینی
اربه صوییله یا بیجق صوییله ایچسه لر یوره کی سورر اکر
اسکی زیت یاغنی کوزه چکسه لر کوزه قوت ویروب نورینی
ارترر اکر عقرب صوقمش ادمك دبرینه اسکی زیت یاغنی
اسیدوب سورسه لر فی الحال اغریسنی کیدرر ابو هریره
حضرتلری رضی الله عنه پیغمبر علیه السلامدن روایت
ایلرلرکه بیورمشدر کلوا الزیت وادهنوا به فانه من
شجرة مبارکة یعنی زیتون یاغنی ییك وانکله یاغلنك
زیرا اول یاغ مبارکدر اغاجدندر بر حدیث شریفده
دخی بیورمشدرکه علیکم بزیت الزیتون فکلوه

وادهنوا به فانه ینفع من البواسیر یعنی زیتون یاغنه
ملازمت ایلك ویيك وانکله یاغلنك زیرا اول یاغ بواسیره
نافعدر زرنباد مشهوردر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار
یابسدر قلبه قوت ویرر مفرحدر یورك اوینامسنی کیدرر
وحشتی دفع ایلر یللری طاغدر قوصمغی منع ایلر و زهرلو
جانورلر صوقدوغنه نافعدر حتی جدواره معادلدر دیرلر
وجکره قوت ویرر و بولی وحیضی اقیدر وجماعه قوت ویرر
اکر بو زرنباددن بر مقدار پارهسنی دلوب کتورسه لر جماعدن
قلانلرك جماعه قوتنی ارترر اکر اغزه الوب زیاده طوتسه لر
دیش صزیسن دفع ایلر زبرجد مشهور طاشدر طبیعتی
بارد یابسدر شکلده زمرده بکزر اما لونی بر مقدار
بیاضه مائلدر اکر زبرجددن بر دانق قدر سحق ایدوب
ایچسه لر قلبه قوت ویرر اکر کوزه سورمه کبی چکسه لر
کوزه قوت ویرر اکر سحق ایدوب هر کون نصف درهم قدر
ایچسه لر جذامه نافعدر زمرد مشهور طاشدر طبیعتی
بارد یابسدر اکر بر دانقنی ازوب زهر ایچمش ادمه یا زهرلو
حیوان صوقمش ادمه ایچرسه لر زهرك ضررینی دفع ایلر

اکر بر کمسه زمرد طاشلی خاتم طاقنسه یا کوترسه صرع مرضی
اندن دفع اوله ● حکیم ارسطودن روایت ایدرلر که زمانلرنده
خذمتنده اولدوغی پادشاهلره وصیت ایدوب دیرایدیکه
شاهزاده لره طوغدوغی زمان بیونلرینه زمرد اصه لر
● تا که صرع زحمتندن امین اوله لر و طاعون اصابت ایلمیه
و زهرلو حیوان اکا ظفر بولمیه زیرا زمرد طاشلی خاتم کوترن
کمسه نک یانینه زهرلی حیوان کلمز و بعضیلر دیرلر که اکر افعی
یلانی زمردی کورسه کوزلری کورمز اولور و بو زمرد قان
چکنه نافعدر ایچه لر و کتوره لر زنبق مشهور چیچکدر طبیعتی
حار یابسدر قوقولمق ایله دماغی پاک ایلر و دماغک یاشلغنی
کیدرر اکر زنبق ایله یوزی یوسه لر یوزده اولان لکه لری کیدرور
یوزه جلا ویرر نرین قدح عربجه نرجس دیرلر طبیعتی
ایکنجی درجه ده حار یابسدر قوقسه لر یاشلقدن و سوداندن
اولان باش اغریسنی کیدرر خصوصا حمامدن صکره قوقلر
و دماغک سددلرینی اچر و صوق نازله لره نافعدر اما مزاجی
استی اولان قوقسه باشی اغرر اکر معدنوس صوییله و سرکه ایله
قرشدروب بقه سورسه لر کیدرر ● ابن زهر ایدر نرکس

قوقلمق

قوقلمق معصوملرک صرعنی کیدرر ● و بو نرکس قوقمده
اولان فواید جالینوسک عود الصلیبده یازدوغی فائده لری
افاده ایلر ● انس بن مالکدن مرویدر رضی الله عنه پیغمبر
علیه السلام بیورمشلر که عَلَیْکُمْ بِشَمِّ النَّرْجِسِ
فَاِنَّ فِی الْقَلْبِ حَبَّةً مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُذَامِ وَالْبَرَصِ لَا یَقْطَعُهَا
اِلَّا شَمُّ النَّرْجِسِ یعنی نرکس چیچکنی قوقمغه ملازمت ایلک زیرا
قلبده جنوندن و جذامدن و برصدن بر حبه جک واردر
انلری کیدرمز الا نرکس قوقمق کیدرر ● زوفا مشهور اوتدر
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر اکر صوییله و انجیر
و سذاب و بال قوب قینانسه لر بعده سوزوب ایچسه لر
● اسکی او کسروکه و اق جکر شیشلرینه و صولوغانلغه
و باشدن کوکسک اطرافنه اینن نازله لره نافعدر و نفسی
کوجله الوب ویرمکی کیدرر و قرنده اولان قوردلری قرر
اکر سرکه ایله قیناندوب مضمضه ایلسه لر دیش اغریسین ساکن
ایلر **حرف السین** سورنجان مشهور کوکدر
طبیعتی اوچنجی درجه نک ابتداسنده حار ایکنجی درجه ده
یابسدر بلغمی اسهال ایلر ایراق یرلردن یاپشوق خلطلری

چكر چيقرر و جماع شهوتنى زياده ايلر لكن معده يه ضرردر
ايلر مصلحى شكردر يا زنجبيل يا مصطكى يا كمونددر اكر
دوكوب شرابله يا سركيله قرشدروب مفصللره سورسه لر
اغرسين ساكن ايلر **سنا** مشهوردر ايوسى مكى اولاندر
طبيعتى اولكى درجه ده حار يابسدر لكن حرارتى ويبوستى
چوق دكل جميع خلطلرى سوررو يانمش خلطلرى سور چيقرر
نقرسه و يان اغرسنه و مفصللر اغرسنه و سودادن
اولان وسوسه يه و جميع سوداوى مرضلره اويوزه و كچيكه
و سيوجيلره و صرعه فائده ايدر صوينى اچمك يكدر كنديني
يمه دن پيغمبر عليه السلامدن مرويدر كه بيورمشلر
لَوْ كَانَ شَيْءٌ يَشْفِي مِنَ الْمَوْتِ كَانَ السَّنَا يعنى اكر اولومدن
قورتارر برشى اولايدى اول شى سنا مكى اولوردى **سنبل**
هندى مشهوردر طبيعتى اسيدر اولكى درجه ده قورودر
اوچنجى درجه ده صوق جكره نافعدر و جكرك مرضلريني
دفع ايلر و صاريلغى كيدررر اكر صوق صويله ايچسه لر غشيانى
دفع ايلر خفقانه نافعدر و صوق بوكركه نافعدر و معده نك
اغرينى قوى ايلر بولهادرار ايلر و كوكسك و دماغك باشلقلرين

كيدرر **سمزاوت** عربجه بقلة الحمقا ديرلر طبيعتى بارد
رطبدر اكر صويندن اون درهم قدرينى ايكى درهم نباتله
ايچسه لر صفرايى كسر و حرارتى ساكن ايلر و چينسه لر ديش
اغرسين ساكن ايلر اسيدن اولان باش و كوز اغرسنه ياقى
ايلسه لر دفع ايلر مزاجى حار اولنلره و سيتمليلره بشروب
يمك نافعدر خصوصا اسى شهرلرده و اسى كونلرده اما
مزاجى صوق اولنلره مناسب دكلدر **سكرلى يپراق**
عربجه لسان الحمل ديرلر طبيعتى بارد يابسدر اكر يپراغنى
چينسه لر صيجقدن اولان ديش اغرسين ساكن ايلر اكر يپراغنى
دوكوب صيقوب صوينى الوب ايچسه لر حرارتله اولان
اسهالى كسر و تخمى جكرك و بوكركلرك سددلرينى اچر و يپراغنى
دوكوب صوينى صيقوب الوب دائما اغزده مضمضه ايلسه لر
اغزده اولان ياره لرى اوكلدرور و قان كيدنه مناسبدر هر
نره دن كيدرسه طوترر و اسى شيشلره نافعدر **سركه** عربجه
خل ديرلر ايكى مختلف جوهردن مركبدر يعنى اسيدن و صوقدن
حرارتلى معده يه نافعدر هر قنقى عضودن اولورسه قان
كيتمكى كسر طعامه اشتها كتورر و طعامى هضم ايلر و صفرايى

کسر اغزده مضمضه ایلسه لر دیش دبلرین محکم ایلر اکر
بدنی سرکله یقسه لر کیجکی کیدررو اشتی زهرلو حیوانڭ
صوقدوغی یره سورسه لر نافعدر اکر سجقله ایچوب قوصسه لر
قتال شیلرڭ ضررینی دفع ایلر خصوصا افیون یمش اولسه
بو سرکه حقنده پیغمبر علیه السلام نعم الادام الخل
بیورمشدر یعنی نه کوزل قاتق اولور سرکه سنبلوجه او
بعضلر بو اوته توپوزلق دیرلر زیرا تخمی توپوز کبیدر اکر
دوکوب معجون ایدوب ییسه لر دم باسوره نافعدر اول
دم فاسدی سورر بعده طوتر بو خاصه دکمه اوتده
بولنمز و بدنده اولان سکللری دوشرر اکر انادن بله
طوغدیسه ده سذاب مشهوردر طبیعتی اوچنجی
درجه ده حار یابسدر اکر طورقاوتیله قیندوب ایچسه لر
کوبك بروسنی دفع ایلر و یان اغرسنی و مفصللر اغرسنی
و کوکس اغرسنی و اوکسروکی دفع ایلر اکر بالیله مفاصله
یاقو ایلسه لر اغرسنی کیدرر اکر برونه صوقسه لر برون قانن
کسر اکر بوندن هرکون بر درهم قدر ایچسه لر فالجه و آل
دتره مسنه و سکر بوزلدیکنه نافعدر اکر معصوملرڭ

بورننك ایچنه بونك صوینی سورسه لر ام الصبیان مرضنی
دفع ایلر اکر تخمندن ایکی درهم قدر ایچسه لر عقرب و بوکی
صوقدوغنه نافعدر سماق طبیعتی بارد یابسدر اسکی
اسهالی کسر و طعامه اشتها کتورر اکر چچك چیقرن کمسه نڭ
کوزنه بونك صویندن طاملدسه لر کوزده چچك چقمغی منع
ایلر اکر صوییله اغزده مضمضه ایلسه لر اغز اغرسینی
دفع ایلر اکر پیراغینی معصوملرڭ قرننه یاقو ایلسه لر بورکلرین
طوتر اکر سماقله اتی پشروب ییسه لر اسهالی کسر اکر کلابله ازوب صلدوب
صوینی اسیدن اولان کوز اغرسنڭ ابتداسنده کوزه طاملدسه
نافعدر و کوزڭ کیجمه سنی دفع ایلر سرمسق عربجه ثوم
دیرلر اوچنجی درجه ده حار یابسدر اکر ییسه لر نمازبور
قوردینی چیقرر و بوللی ادرار ایلر و یلان و بوکی صوقدوغنه
و قدوز کلب طلادغنه نافعدر و صولوڭ ضررین دفع ایلر
اکر چیك اکر پشروب ییسه لر اسکی اوکسروکی ساکن ایلر قیش
کونلرنده ییسه لر عظیم منفعتی واردر بدنی قزدرر غلیظ
خلطلری کسر و نقرسه و مفاصل اغرلرینه نافعدر و دهری
صوق حیوانلرڭ صوقدوغنه تریاقدر خصوصا عقرب

صوقنه نافعدر لکن کوزه ضعف ویرر و مزاجی اسی اولنلره
و بواسیره و زحیره و یورکی سورنه و خنازیره و حامله
خاتونه و اولاد امزرن خاتونلره ضرردر **سود** عربجه
لبن دیرلر سود اوچ جوهردن مرکبدر ⊙ صو و یاغ و پینیر
صوینک طبیعتی حار رطبدر مسهلدر یاغی معتدلدر پینیری
بارد یابسدر قابضدر سودلرك ایوسی انسان سودیدر
بعده صغر سودی بعده کچی سودی بعده قیون سودیدر
مادامکه سود معدهده فاسد اولمیه غداسی ایودر ⊙
دماغی زیاده ایلر جماعه قوت ویرر سودی چوق اچمك
دیشلره و سکزلره ضرردر ⊙ اصلاحی شکر ایله یا بال ایله
بشره لر سود غایت لطیف اولدوغندن معدهده بوزلدوغی
خلطه دونر ⊙ ابن مسعود حضرتلری پیغمبر علیه
السلامدن روایت ایدرلر بیورمشلر که عَلَیْکُمْ بِأَلْبَانِ
الْبَقَرِ فَإِنَّهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ یعنی صغر سودنه ملازمت
ایلك زیرا صغر سودی هر درده شفادر ⊙ بر حدیث شریفده
دخی بیورمشلر عَلَیْکُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا شِفَاءٌ
وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ یعنی صغر سودنه ملازمت ایلك زیرا صغر سودی

شفادر

شفادر و یاغی دوادر ⊙ اما اغز دیدکلری سودکه ابتدا
صاغلن سوددر سوددن غلیظدر کچ هضم اولور و معده
انجیدر اغزی چوق یمکدن بدنده یرامز خلط حاصل
اولور ⊙ بال و شکر ایله بله یه لر که ضررینی دفع ایلیه
سودی و اغزی دائما یین ادمده بیت چوق اولور دیمشلر
سولون عربجه تدرج دیرلر طبیعتی حار یابسدر اتی
سایر قوشلرك اتندن یکدر دماغه قوت ویرر و عقلی زیاده
ایلر اکر اودنی مجنونك و وسوسه سی اولانك کشنك بورننه
چکسه لر نافعدر و اکر اتندن بشر و یا اوچ کون قدر علی
التوالی یدرسه لر ینه جنونی و وسوسه یی دفع ایلر **سرچه**
عربجه عصفور دیرلر طبیعتی حار یابسدر بدنی قزدرر منی
زیاده ایلر جماعه غایت قوت ویرر خصوصا بینی بادم یاغی ایله
و بعض مقوی دوالر ایله بشروب یه لر یاودیلری جماعی
تحریکده قویدر بو کوزل غدادر مزاجی صوق و یاش اولنلره
و یللردن شکایت ایدنلره ⊙ اما مزاجی اسی اولنلره ضرردر
پس مزاجی اسی اولنلر یدکدن صکره اوستونه انار صویی
یا قوروق صویی ایچه لر لکن کمکی یمیدن احتراز ایده لر ضرردر

سوسام عربجه سِمسِم دیرلر طبیعتی حار رطبدر هضمی
کیج اولور اغز قوقوسنی پیدا ایلر اوُدُ یقدوغی یره سورسه لر
نافعدر اکر قاوُروُب ییسه لر سودایه نافعدر معده سنی
ضعیف اولنلره یرامزدر سنجاب مشهور کوردکدر طبیعتی
معتدلدر قاقمدن اسیدر یکلره مناسبدر اکر چچك
چیقرنلر سنجاب کیسه لر نافعدر سمّور مشهور کوردکدر
طبیعتی جمله کورکلردن اسیدر حار المزاج اولنلره و یاز
زماننده مناسب دکلدر زیرا قزدروب قانلرین یاقر امّا
پیرلره و طبیعتی صوق اولنلره و قیش ایامنده نافعدر
بلغمدن اولان نقرسی دفع ایلر و ایقده اولان مرضلرک
جمله سنه نافعدر و مزاجی رطوبتا و زره اولنلرک جماع
قوتلرین ارتر سرکله عربجه شیطرج دیرلر اوچنجی درجه ده
حار یابسدر اکر بپراغنی یان اغرسنه یاقو ایلسه لر نافعدر
و طلاغه یاقو ایلسه لر طلاغی کیدرر لکن تیزجك قلدره لر
زیرا جلدی یقر اکر کوکنی دوکوب سرکیله بیاض بهقه و برصه
سورسه لر نافعدر بعضیلر دیمشلر که اکر کوکنی دیشی صزلین
ادم بوینه اصه قوسه لر دیش اغریسنی کیدرر دیمشلر سمر

قو

قبق عربجه قاشرا دیرلر اوچنجی درجه ده حار ایکنجی
درجه ده یابسدر اکر کوکنی انجیر یله طلاغه یاقو ایلسه لر
طلاغی اریدر اکر سرکیله اویوزه سورسه لر کیدرر اکر
بال ایله یکسه لر اسکی اوکسروکی دفع ایلر و یان اغرسین
کیدرر اکر کونده بر مثقال قدر استعمال ایلسه لر صرعه
و فالجه و اعضا اویوشدوغنه نافعدر اکر یلان صوقن
کمسه ایکی مثقالنی ییسه زهرینی دفع ایلر

حرف الشّین

شلغم عربجه شلجم دیرلر طبیعتی ایکنجی
درجه ده حار اوّلکی درجه ده رطبدر غداسی چوقدر
منی زیاده ایلر کیج هضم اولور و یللر حاصل اولور او زرنه
کمّون ییه لر یللرین دفع ایلر تورشیسی طعامه اشتها کتورر
اکر قیندوب صُویله صوقدن یارلن پیرلره یاقو ایلسه لر
نافعدر و تخمی جماع قوتن زیاده ایدر شاهتره
مشهوردر عربجه شاهترج دیرلر طبیعتی مرکّبدر صوق
ایله سجقدن ایکنجی درجه ده یابسدر سدّه لری اچر صفرایی
بول یولندن سورر جکری ضعیف اولانه نافعدر یانمش
خلطلری چیقرر و سودادن اولان مرضله زیاده

نافعدر طعامه اشتهایه معیندر وقانی صافی ایلر وصوینی
یانمش صفرایی کیدرر وطوزلو بلغمدن یا قانك یانمه سندن
وصفرادن اولان کچیکه واویوزه نافعدر اکر صوییله قینه
اصلدوب حمامده سورنسه لر اویوزی وکچیکی کیدرر اکر
دوکوب صقوب صوینی الوب تمرهندییی اول صوده اصلد
بعده ایچسه لر اویوزه وکچیکه زیاده نافعدر ومعده یی
قوی ایلر وسدّه لری اچر شفتالو عربجه خوخ دیرلر طبیعتی
بارد رطبدر اما غلیظدر عفونته استعداد ویرر طعامدن
صکره یمیه لر زیرا طعامی فاسد ایلر اکر یپراغنی دوکوب
صوینی قولاغه طاملدسه لر قولاغه ایچنده اولان قوردی
اولدوررر واکر معصوملرك کوبکی اوستونه یاقو ایلسه لر
قرنی ایچنده اولان صوغجانی قرر اکر چچکندن کلبشکر کبی
معجون ایدوب یاکل مکرر کبی شربت ایدوب ایچسه لر ایوشر
برخوشجه سوررر وصوغجانلری قررچیقرر وچکردکنك یاغنی
قولاغه طاملدسه لر اغرسین ساکن ایلر اکر چکردکنك ایچنی
چینسه لر دیش اغرسنی ساکن ایلر اکر چکردکنك قبوغنی دوکوب
بردرم ایچسه لر اسهالی قبض ایلر شکر عربجه سکر دیرلر

طبیعتی حار رطبدر بوغازی وکوکسی یومشادر وخشونتی
کیدررسدّه لری اچر معده یه موافقدر الّا صفراویه
موافق دکلدر زیرا صفرایه دونر وبلغمی ازاله ایلر ویوره کی
یومشادر وسودایی ملایمتایله اخراج ایدر وبرادم
دائم ییکده وایچمکده شکر استعمال ایلرسه کچ قوجر
وسکرلره قوّت ویروب حفظ ایلر اکر ساده یا غیله ایچسه لر
حبس بولی اچر اکر سیجق صوایله ایچسه لر اوکسروکه نافعدر
اکر زکام ایچون بخور ایدوب تتوننی برونه چکسه لر زکامی
دفع ایلر اما نبات اکر اغزه قیوب صوینی یوتسه لر صوتی
جلا ویرر وخشونتی کیدرر وکوکسی یومشادر واوکسروکه
نافعدر شقایق مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه ده
حار یابسدر اکر چینسه لر بلغمی باشدن جذب ایلر اوکسروکه
وذات الجنبه غایتله نافعدر بالخاصه فائده ایدر وکا
خاتونلر دوتنسه لر حیضلرین اقیدر اکر چچکنی یاش جوزك
یشل قابیله دوکوب قللره سورسه لر سیاه ایدر اکر
تمرکوییه سورسه لر تمرکوبی کیدرر اکر چچکنی دوکوب صوینی
صقوب کوزه طاملدسه لر کوزده اولان بیاضی کیدرر

چیچکی

خصوصا معصوملرده اوله شبیوی عربجه منثور دیرلر
خیری دخی دیرلر طبیعتی حار یابسدر اکر سحق اولنوب
کوزه چکسه لر کوزده اولان اثرلری ایجلادر اکر اوج درم
قدر خاتونلر ایچسه لر حیضلرین اقیدر و قارننده اولان
اولجاوغلانی چیقرر

حرف الصاد

صعتر مشهوردر سعتر دخی دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار
یابسدر اکر بال ایله ییسه لر یاشلقدن اولان اوکسروکی
کیدرر اکر قیندروب صوینی حمامده استعمال ایلسه لر اویوزی
و کچیکه وصارولغه نافعدر اکر معده سنده طعام فاسد
اولنلر یا غثیانی اولنلر استعمال ایلسه لر دفع ایلر و طعامی
هضم ایلر و طعامه اشتها کتورر و معده یی غلیظ بلغمدن
پاك ایلر و یللری طاغدر و کوبك بوسنی کیدرر اکر قیندروب
صوینی بال ایله ایچسه لر صوغلجانی قرر چیقرر و جکرك و معده نك
و کوکسك و اوقجکرك یاشلقلرینی کیدرر اکر انجیر ایله ییسه لر
لونی کوزلك ایلر اکر ایکی مثقالنی طوز ایله و سرکه ایله ایچسه لر
سودایی و بلغمی اسهال ایلر و اکر اوچ درهمنی بال ایله
ایچسه لر عقرب صوقدوغنه نافعدر و ذهنی و لونی کوزل

ایلر و یورکك اغریسنی و قولنجی دفع ایلر ● انس بن مالکدن
مرویدر که بر کون رسول علیه السلام بر دیواره
اوغرادی انده صعتر بتمش ایدی اول صعتر پیغمبر علیه
السلامه دیدی خذنی یا رسول الله فو الذی بعثك ما
انزل الله من داء الا و فی منه دواء یعنی یا رسول
الله بنی آل سنی کوندرن تکری حقیچون الله تعالی بر درد
ایندرمدی الا اول درده بنده دوا واردر دیدی
صغر عربجه بقر دیرلر انی غلیظدر طبیعتی بارد یابسدر
● سودا ارتررو سوداوی مرضلره زیان ایلر و طلاغی
بیوددر ایوسی بوزاغی ایتدر غداسی چوق قدر شهوتی زیاده
ایدر جماعه قوت ویرر ● اکر بوینوزینی دردبولیوب بر مثقال
قدر صوق صو ایله ایچسه لر برونن قانینی طوترر ● اکر طرناغی
یاقوب ایکی مثقال قدر بال ایله ایچسه لر تاتار قوردی
چیقرر ● اکر اودینی بوغز اغریسنه بال ایله طشره دن
یاقو ایلسه لر نافعدر ● اکر نجاستنی اری صوقدوغی
یره اورسه لر زهری اولور و مستسقی اولنلرك جمیع
بدننه سورسه لر اکر ایچنه بوره دخی قترلرسه اعلا

اكرقيه قروغنى صوييله يا سمزاوتى صوييله خمير ايدوب اسيتدن
اولان نقرسه وحرارتلى شيشلره ياقوايلسه لر نافعدر صمغ
عربى مشهوردر طبيعتى اسيتلكده معتدلدر ايكنجى درجه ده
قورودر اوكسروكى ساكن ايلر واق جكرك يارهلرينه نافعدر صوتى
صافى ايلر معدهيه قوت ويرر اكر كل ياغى ايچنده قاورسه لر
وييسه لر كوكسدن واق جكردن كلن قانى كسر اكر كلاب ايله حل
ايدوب كوزه طاملدسه لر كوز اغرسنه نافعدر وكوزك
قپقلرينك خشونتنى كيدرر وكوزك يانمه سين ساكن ايلر
صغر قويروغى عربجه بوصيرا ديرلر انواعى چوقدر طبيعتى
حار يابسدر اكر سركه ايله جراحتلره ياقوايلسه لر اوكلدر وعقرب
صوقدوغى يره اورسه لر نافعدر اكر يپراغنى لبشروب بلغمى
شيشلره ياقوايلسه لر كيدرر وكوزه دخى ياقوايلسه لر مناسبدر
اكر تازه يپراغنى اتش يقدوغى يره ياقوايلسه لر نافعدر
صاصفراس بو بر شريف اغجدر كه حكماء متقدمينك انكا بلرنده
يوقدر زيرا بولنامشلردر بو بر اغجدر كه قبوسى رازيانه يه
بكزر اصلى بر اغجدر كه يكى دنياده فلوريدا ديرلر بر يرده بتر اول
ولايتك عرضى يكرمى بش درجه در بو اغاج الآن اول ولايتده

اولور استسقاى دفع ايلر اما برقاچ كره ايدهلر وهم
بهار فصلنده اولان نجاستيدر نافع اولان زيرا اول
موسمده نباتات يتشوب هر اوتدن يمكله نفعى زياده
اولور ◦ اكر قانى قرودوب سحق ايدوب قانى دكمين يارهلره
اكسه لر قانى في الحال طوتر صاقز عربجه مصطكى ديرلر
طبيعتى ايكنجى درجه ده حار يابسدر معدهيه نافعدر
كيرديجيدر هضمه قوت ويرر صوق معدهيه وجكره قوت
ويرر ومعدهنك يللرينى ورطوبتلرينى تحليل ايلر اكر
معده اوزرينه ياقوايلسه لر قوصمغى منع ايلر اكر چينسه لر
باشدن بلغمى ايندررو بكزى كوزل ايلر اكر قان كسيجى
دوالر ايله بله استعمال اولنسه قان طوتمه ده ياردم
ايلر صندل مشهوردر اوچ درلو اولور برى صارى
وبرى بياض وبرى قزلدر ايوسى صارى اولان وبياض
اولندر طبيعتى اوچنجى درجه ده بارد ايكنجى درجه ده
يابسدر مزاجى اسى اولنلره ويا نغنى اولنلره مناسبدر
صفرادن اولان خفقانى اچمكله وطاشره دن سورمكله
كيدررو اسيدن اولان باش اغرسنه سورسه لر كيدرر

اسپانیه یه کلورواندن استانبوله وغیری مملکتلره کیدر
واول جانبڭ آدمیسی اعتقاد ایدرلرکه بو اغاجڭ امراض
مختلفه یه نفعی واردر تجربه ایله ذکر ایلدکلری نفع بولندی
اول جانبده بو اغاجه بوآمیه دیرلر وفرانسز حکیملری اکا
صاصفراس دیرلر بو اغاج چام اغاجنه مشابهدر قدی
قامتده معتدلدر وبو اغاجڭ قبوغی واردر بعضیسی قالك
وبعضیسی انجه دردارچینیه بکزر لونده واندن
کسکنلجك واردر وکوزل قوقوسی واردر رازیانه قوقوسنه
بکزر لکن قوقوسی قویدر اگر بریرده اول اغاجدن برپارچه
اولسه قوقوسی اورتالغی طوتر بورایحه نڭ قوتی قبوغندندر
یپراغی مدوردر اما اطرافنده اوچ سیوریسی واردر
قالکلغی امرود اغاجی یپراغی کبیدر رنکی قویوشدر سیاهه
مائل یپراغی دخی کوزل قوقر خصوصا قورودقدن صکره
اما چچکی ویمشی معلوم دکلدر معتدل یرلرده یعنی نه یومشق ونه
پك یرده بتر اول ولایتده قاتی چوق بتر اول ولایتده
رایحه سی پك کسکیندر حتی اول دیاره واروب داخل
اولنلر اول اغاجلری دارچینی صانمشلر بو اغاجڭ جمله سی

مختلف

مختلف مرضلره نافعدر اما اقواسی قبوغیدر طبیعتی ایکنجی
درجه ده حار یابسدر اما قبوغی اوچنجی درجه یه واردر
سده لری اچیجی وادرار ایدیجی وغلیظ خلطلری یومشادیجیدر
ایچرو اولان اعضایه قوت ویرر وصوقدن ویاشلقدن
اولان امراضڭ جمله سنه نافعدر خصوصا صولوغانه
واسکی اوکسروکه ونازله لره وبوکرك اغریلرینه وبوکرکده
اولان طاشه ویللری تحلیل ایلر ورحمی اصلاحه کتورر وحیضی
اقیدر وحامله اولمغه یاردم ایدر معده یه قوت ویرر ومعده اشتهاسنی
قزدرر ومعده نڭ هضمنه یاردم ایدر وقوصمغی منع ایلر
وانحقرغی کیدرر وطبیعته لینت ویرر وبا وطاعون کونلرنده
برپاره سنی اغزده طوتمق هوانڭ عفونتنی دفع ایلر ومزاجی
یاشلو اوزرنه اولنلره نافعدر اما بوندن چوق استعمال
ایلمك مزاجی اسی وقورو اولنلره ضرردر مکر بعض
مصلحاتیله وسمردیجی شیلر ایله استعمال اولنه زیرا سمردیجی
شیلره معین اولوب بدنڭ غورینه یتشدرر بو مبارك اغاجڭ
استعمالنڭ کیفیتی بویله درکه بو اغاجدن قبوغیله بش التی
درم قدر الوب بچاغیله یومشق طوغره یه لر ویوز درم قدر

صابانی صو ایله برچولمکده اصلده لر بر کیجه بعده اغزنی محکم
صوه یوب اتش اوستونه قیوب اوج بلوکدن ایکی بلوکی کیدنجه
قینده لر بعده سزوب صوین الهلر دبنده قلان شیئك اوستونه
ینه اول قدر صوقوب نصفی قالنجه قینده لر و سوزه لر و صو
یرینه دائم بو صکره کی صودن ایچه لر اولکی صودن هر کون
ربعی مقدارنی بحقله ایچه لر و اوردونوب یاته لر حتی ترلیه
تمام ترلدکدن صکره ترینی سله لر غیری ثیاب کیه لر ینه دوشکه
کیروب یك صاقنمغه حاجت یوقدر اما چوب چینیده و صپاتسنه ده
زیاده یك صاقنمق لازمدر اما بونده لازم دکلدر طعامی
صباحله یارم بشمش تاوق اوله و برزجك قوروتمکله دخی قزل
اوزوم و قاورلمش بادم بیه اخشامن اول علته مناسب بعض
مربالر استعمال اولنه بو طریقله استعمال ایلسه لر شدید
مفصللر اغرسنه و فرنك چچکلرینه فائده ایلر بو اغاجك
فعلی و منافعی چوب چینیدن ازدکلدر اکر بو اغاجدن بر
پاره سینی اغزده اغرین دیش جابنده طوتسه لر اغرسین
ساکن ایلیه **صغین کیکی** عربجه ایل دیرلر طبیعتی بارد
یابسدر انخنیمك سود ادرار اکر بو بنوزندن برمثقال قدر

اکه یوب مصروعه یدرسه لر صرعی زائل اوله اکر بو بنوزدنی
یاقوب بر مثقالنی برابری کثیرا ایله ایچسه لر اسکی اسهالی قطع
ایلر و صاروقلغی کیدرر و بغرسقلر یاره سنه نافعدر و قان
توکونه مناسبدر اکر دیشه سوررسه لر دیشلری اغرددن
و محکم ایلر اکر دریسندن بر پاره کوترسه لر مضر جانورلر
اکه یقین اولمیه اکر قانینی قاورسه لر بر مثقال قدر ایچسه لر
اسکی اسهالی کسر و بغرسق یاره لرینی بو ایلر اکر ذکرینی قورودوب
ایچسه لر یلان صوقدوغنه نافعدر اکر سرکیله ایچسه لر
جماعه قوت ویرر اکر بر ادم بازوسنه بغلیوب کوترسه
اول ادمه یلان یقین کلمیه **حرف الطاء** **طوشان**
عربجه ارنب دیرلر فارسیجه خرکوش دیرلر بیاضی سیاهندن
ایودر بعضلر دیرلر که بر ییل ارکك و بر ییل دیشی اولور دیرلر
اما چوق طوشان اولینلر نقل ایلدیلر که ارککك قارنی یاردقده
ایچندن یاوریسی چقدی دیرلر و بو نقل تواتر مرتبه سنه ایرشدی
اما خاطره بو کلور که بونلر خنثی اولمق کرك یعنی هم ارکك وهم
دیشی اوله زیرا بعضلر دخی نقل ایلدیلر که ارککی دیشیسنه
اشدوغی کبی دیشیسی دخی ارککنه اشر کن کوردك دیدیلر

پس خنثی اولماسنی بو قول دخی مؤیددر • طبیعتی حار یابسدر
اکر دماغنی بشروب ییسه لر خسته لکدن صکره عارض اولان
آکل ایو دتره مسنی دفع ایلر • اکر طوشان مایه سنی سرکه ایله
مصروعه ایچرسه لر صرعی منع ایلیه و قتال ادویه لره بادزهر
کبیدر خصوصا یلان صوقمه نافعدر • اکر طوشان مایه سنی
بر عورت حیضندن پاك اولدقدن صکره اوچ کون دك
یارم مثقال درم ایچسه حامله اولیه • اکر قاننی بهقه سوره لر
بهقی کیدرر • اکر باشنك جمله سنی یاقوب اوننی ایچ یاغیله
و سرکیله قرشدروب ساچی و صقالی دوکولن یرلره سوره لر
اول مرضی کیدرر • اکر طوشانك جمله سنی یاقوب اندن اوچ
مثقال قدرینی بوکرکلرنده طاش اولان کمسیه ایچرسه لر
طاشلرینی پاره لیوب چیقره • اکر طوشانی بشروب نقرسی
و اوجاع مفاصلی اولان کمسه لر صوینی سزوب ایچنه کیروب
اوتورسه لر غایت نافعدر • اکر طوشانك نجاستندن
یارم درهمدن بر درهمه وارنجه دوشکه اشین کمسیه
ایچرسه لر اشمز اوله اکر اتنی ییمکه مداومت ایلسه لر ینه دوشکه
اشمدن خلاص ایلر • اکر طوشانك صاغ کوزنی بر کمسه کندوده

کندوده

کوترسه خلق کوزینه هیبتلو کورنه • اکر طوشانك قاننی
قاورسه لر زهرلو اوق یاره لرینه اکسه لر زهرین دفع ایدوب
اوکلده • اما طوشانك اتی یمدن غلیظ قان تولد ایدر
اصلاحی یاغیله بشرمکدر مزاجی اسی اولان طوشان
اتی ییدکدن صکره اوستونه میخوش نار صوینی ایچه لر **طین**
مختوم لیمیه اطه سنه مخصوصدر جمیع ولایته اندن
کیدر طبیعتی بارد یابسدر جمیع زهرلرك تریاقدر و جمیع
زهرلی جانورلرك زهرنی دفع ایلر و زهری قوصدورر و قلبه
قوت ویرر و مفرحدر تقویت قلب ایچون کلاب ایله استعمال
ایلیه لر و زهرلری دفع ایچون سیجق صویله و طورقا اوتی
صویله استعمال ایده لر و هم صوقدوغی یره طلا ایده لر
و قدوز کلب اصردیغنه دخی نافعدر و یرامز یاره لرك
اوستونه بالیله قرشدروب یاقو ایلسه لر نافعدر و یکی
و اسکی اوکلماز یاره لری بتورر **طورقا اوتی** عربجه
شیت دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار اوّلکی درجه ده
یابسدر یللری تحلیل ایلر و خلطلری بشرر و طبیعتی تلیین
ایلر اکر زیتله قیندوب اغریلره سوره لر کیدرر و اویوز

اکر یا قوب ذکرده اولان اوکلماز یاره لره اکسه لر بتر ر اکر قیند وب
صوغنا یچسه لر بولی ادرار ایلر و صنجو یی دفع ایلر و قارن شیشن
و بوکرك و مثانه اغریلرین کیدررو تازه سنی دوکوب صیقوب
صوینی الوب قولاق اغرسنه طاملدسه لر اغرسین کیدرر اما
دائمایمیه لر زیرا کوزه ضعف ویرر و منی قطع ایلر **طوز**
عربجه ملح دیرلر طبیعتی حار یابسدر یللری طاغدر یاشلقلری
قورودر و جلا ور جیدر و طوکمش خلطلری ارید ر طوزی اعتدال
ایله استعمال ایلمك لونی کوزل ایلر اما زیاده استعمال اولنسه
قانی یقر بکزی صار ر د ر فضلاتك چقمه سنی اسان ایلر
معده دن طعامی ایندر ر اکر طوزی سرکه ایله حل ایدوب
مضمضه ایلسه لر دیش اتلرینك قنادیغنی دفع ایلر اکر
سجقله اغزده طوتسه لر دیش صزیسن دفع ایلر اکر غرغره
ایلسه لر بلغمی کسر و دماغی پاك ایلر اکر آکله یاره لرینی طوز
ایله و سرکه ایله یقسه لر ایو ایلر

حرف العین

عنبر
مشهوردر ایو سی اشهب اولانیدر طبیعتی ایکنجی درجه ده
حار اولکی درجه ده یابسدر قوجه کشیلره نافعدر دماغه
غایتله قوت ویرر و قلبه و روحه قوت ویرر حواسه صوق

معده اغرسنه نافعدر و غلیظ یللری سورر و سدّه لری اچر
صوق باش اغرسنه و شقیقه یه بخور ایلسه لر نافعدر و نازله لری
کیدرر و وبا کونلرنده قوقمق و بخور ایتمك و اچمك هوانك
عفونتنی دفع ایلر اکر شمامه سنی فالج اولان و اغزی اکیلن
دائما قوقسه اول مرضلردن قورتله و کثرت استعمالی قانه
غلیان ویرر اصلاحی سکنجبین و اکشی ایوه در **عود** مشهوردر
طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر سدّه لری فتح ایلر یللری
طاغدوب یاشلقلری کیدرر سکرلره قوت ویرر دماغه زیاده
نافعدر قلبه و حواسه قوت ویرر و فرح ادتر و بخور اتسه لر
باشدن بلغمی ایندورر صوقدن اولان ادرار بولی دفع
ایلر و معده نك عفونتنی و یاشلغنی کیدرر و معده یه عظیم
قوت ویرر **عناب** مشهوردر طبیعتی معتدلدر قانك
غلبه سنی و حدّتنی دفع ایلمیه سندن کوزل قان حاصل
اولور او کسر وکه و صلوغانلغه و بوکرکلر و مثانه و کوکس
اغریلرینه نافعدر قورو سنك کوکسه نفعی یاشندن
زیاده در خامینیمك طبیعتی قبض ایدر اما اولمشی اسهال
ایدوب حرارتی سویندورر و قورو د اشنی دید کلری مرضی

دفع ایلر خصوصا عنّاب صویی سکنجبین ایله ایچەلر اکر
پیراغنی دوکوب آکله اوستونه اکسەلر نافعدر امّا ابتداء
اکله نك اوستونه بال سوروب بعده اکەلر اکر پیراغنی قیندوب
برقاج کون ایچسەلر ایچیکه نافعدر عود الصّلیب فاوانیا
دخی دیرلر طبیعتی حار یابسدر کوزمسی صرعه و معده
اغریسنه و نقرسه و بره لره نافعدر ییمشنی بخور ایلمك صرعه
و جنونه نافعدر اکر ییمشندن معصوملرك بوینینه طاقسەلر
اغلمەلرینی دفع ایلر و ییمشندن دوقوزیکن یاغنی صرع طوتنك
بورننه چکسەلر مسکله زعفرانله سذاب صویله اول
مرضدن خلاص اولور اکر کوکنی دوکوب بر بزه بغلیوب
مصروع اولان دائما قوقلسه نافعدر بعضلر دیدیلر که
کوکنی و ییمشنی بخور ایلمك هر مرضه نافعدر اکر بیابانلرده کزن
آدم کوکندن یاننده کتورسه جمیع آفاتدن امین اوله اکر
کوکندن بر درهم قدر بال صویله خاتونلر ایچسەلر حیضلرین
اچر عود القهر عربجه عاقرقرحا دیرلر طبیعتی اوچنجی
درجەده حار یابسدر صوقدن اولان دیش اغریلرینی
ساکن ایلر خصوصا سرکەده اصلدوب بعده اول اغریان

دیش ایله اصیره دورر اکر چینسەلر زیاده بلغم چکر اکر
دوکوب باشه اکسەلر دماغی قزدررو نازلەلری دفع ایلر
و غلیظ خلطدن اولان صرعه و چینەمسی دخی صرعه نافعدر
خصوصا صاقز ایله چینسەلر معدەدن بلغمی کیدرر
و جماعه قوّت ویرر خصوصا مزاجی صوق و یاش اولنلره
اکر سرکیله قیندوب مضمضه اتسەلر کوچك دل دوشدوکنه
نافعدر و بلغمی مزاج اولنلرك دیللری کوشکلکنی زائل
ایلر عبد السّلام عربجه یبروح الصّنم دیرلر حالا
خلق ایچنده مشهور اولان لفاح نوعندندر طبیعتی
بارد یابسدر اقویسی کوکنك قبوغیدر امّا ییمشی کچیله
اویومغه قادر اولمیانلره نافعدر اویودر و صفراوی
اولنلره قوقمەسی نافعدر ییمەسی دکل و اویوشدیریجی
و اویودیجیدر و غثیان کتورر و قوصدورر امّا چوغی
قاتلدر و تخمینا اکر ییسەلر بدنی شیشردر و یوزی سمردر و قزاردر
حتی کورنلر حمّامدن چقمش صانورلر امّا مقدار استعمالی
نصف درهمی تجاوز ایلیه کوکنك قابندن دخی استعمال
اولونجق نصف درهمی کچمیه اکر التی قیراط قدر بال صویله

ایچسه‌لر بلغم وصفرایی قوصدورر وکوزاغریلرینی
دیکدررمیکچون دخی استعمال اولنور زیرا مجرّبدر یعنی
اویوشدر جیدر **عقیق** مشهور طاشدر طبیعتی
بارد یابسدر انواعی چوقدر ایوسی یمنیدن کلور عقیقدن
خاتم کوترمك فقری ازاله ایلر قلبه قوّت ویرر نته کم
پیغمبر حضرتلری علیه السّلام بیورمشلر که تَخَتَّمُوا
بِالْعَقِيقِ فَاِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ یعنی عقیق یوزك طاقنك
زیرا عقیق فقری افنا ایلر عقیقده اوچ خاصّه واردر
اوّلکیسی عقیق کوترن آدم خصمنه جواب ویررکن جوابدن
عاجز اولوب الزام اولمز ایکنجی خاصّه هر قنقی عضودن
قان اقسه اقمز اوله اوچنجی خاصّه کوترن آدمك دشلری
علتلردن امین اوله اکر بو عقیقی یاقسه‌لر تا کول اولنجه
لطیف اولور قوّتی زیاده اولور ایکی دانق قدر ایچسه‌لر
قلبه قوّت ویرر خفقانی کیدرر کوز اوتلرینه قوسه‌لر کوزه
قوّت ویررو کریکلری کوزل ایلر اما یانمادوغی هر نره‌دن
اولورسه قانی طوترر اکر ظاهر بدنده ایسه اوستنه اکه‌لر اکر
داخل بدنده ایسه ایچه‌لر بر مثقاله دك ایچمه‌سی جائزدر

حرف الغین

غوتاغنبا حکماء متقدّمینك
کتابلرنده اولمیانك بریسی دخی بودر بو چین ماچیندن
کلور بر صاری صمغدر صاری صبره بکزر قوقوسی وطادی
یوقدر طبیعتی حار یابسدر بعضلر بونی راوند عصاره‌سی
صانمشلر ایله دکلدر بو بر شریف دوادر مختلف خلطلری
چقرمقده عجایب فعلی واردر قوصمغله چقررر وسهولتله
تیز سوررو اسکی مرضلردن قورتاررو استعمالی دخی اساندر
خصوصا نازك مزاجلره واوغلنجقلره حتّی حامله خاتونلره
بله ضرر ایلمز دیدیلر مقداری شربتی دورت حبّه‌دن التی
حبّه‌یه دك مزاجی قوی اولمیانلره اما مزاجی قوی اولنلره
اون ایکی حبّه‌یه دك جائزدر کلبشکر ایله استعمال ایده‌لر
خصوصا نقرسلرین کوجله الوب ویرنلره ومقعدهٔ استسقای
زیرا قانك صوینی اسهال ایلر وایچه رطوباتی سوررو استسقانك
مائیتنی سوررو یاپشق بلغملری معده‌دن چقررر قوصمغله
وسورمکله بو فعل ایله استسقایه نافعدر وصوق دماغك
مرضلرینه وجکرك ومعده‌نك بکلکلرینه وسدّه‌لرینه
وغیری مرضلرینه وضادولغه وصوق کوکس مرضلرینه نافعدر

وبولی وحیضی ادرار ایلر ومفصللر وکوز اغرسنه وکوزه
صو اینمه سنه وقولنج چکلمسنه واوتمه سنه وقولق صاغرلغنه
وخفقانه وانواع جنونه نافعدر ۞ حاصل کلام براسکی
ماده لی مرض یوقدرکه بونی کیدرمیه جمله سنی ازاله ایلر
برمبارك شریف دوادر **غاریقون** مشهوردر ایوسی بیاض
اولوب ینکی اولاندر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر غلیظ
خلطلری کسر وجکرك سده لرین اچر وصارولغی کیدرر وصرعه
وعقرب ویلان صوقمه نافعدر اوستونه یاقوایسه لر
وعقرب صوقمه شرابله برمثقال ایچه لر وداخل بدنده
اولان اغریلرك جمله سنه نافعدر قلبه قوت وفرح ویرر
وبلغمی وسودایی سوررر اکر برابری اسارونله بالیله
معجون ایدوب استعمال ایده مداومت اولنسه استسقای
لحمیه وزقیه نافعدر اکر برابری بیان بالیله استعمال
اولنسه اسکی بلغمی اوکسروکه نافعدر ۞ وراوندیله
استعمال اولنسه بوکرککرده اولان طاشی پاره لر چقرر
واوقا اغرسنی دفع ایلر **غافث** مشهوردر بعضلر قیون
اوتی دیرلر طبیعتی حرارته مائلدر اولکی درجه ده یابسدر

لطیفدر

لطیفدر جکرك سده لرینی اچر ومجاریلرینی پاك ایلر معده
وجکره قوت ویرر اکر خنزیرك ایچ یاغیله قرشدروب
اوکلمازیاره لره اورسه لر ایو ایلر وسده دن اولان ستمه لرده
عظیم نافعدر

حرف الفاء

فرنجمشك فلنجمشك
دخی دیرلر ۞ طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر دماغك
سده لرینی قوقمغله وبیمکله وسورمکله اچر وبلغمدن
وسودادن اولان خفقانی دفع ایلر وصوق معده یه وقلبه
قوت ویرر وغلیظ طعامی هضم ایلر وکوزل کیردر ووسوسه لری
دفع ایلر ودشلری ودبنك اتلرینی پکشدرر وزیاده قوت
ویرر **فراسیون** بعض دیارده ایت سیه کی دیرلر طبیعتی
ایکنجی درجه ده حار یابسدر جکرك وطلاغك سده لرینی
اچر وکوکسی واق جکری پاك ایلر اکر قیندوب صوینی شکر
ایله یا بالیله یا انجیر ایله ایچسه لر صولوغانلغه واوکسروکه
نافعدر داخل بدنده اولان اعضایی پاك ایلر وقوت ویرر
فندق عربجه بندق دیرلر طبیعتی اولکی درجه ده حار
یابسدر معده یه یرامزدر ثقیلدر اکر قبوغنی قیندوب ایچسه لر
بلغمی دفع ونوازلی منع ایلر ونازله دن اولان اوکسروکه غایت

نافعدر اکر فندق ایچنی دوکوب اون ایکی درهم قدر بال
صویله ایچسه لر اسکی اوکسرو کی کیدررد اکر فندق ایچی
قاورو با زاجق بوبر ایله قرشدروب ییسه لر صوق نازله کی
بشرر و دماغك جوهر ینی آرترر و جماعه قوت ویرر اکر فندقی
انجیر یله و سنا بله دوکوب بال ایله قرشدروب ییسه لر صوق
زهرلرك ضررین دفع ایدر خصوصا عقرب صوقمش آدم ییسه
غایت نافعدر **فستق** مشهوردر ایکنجی درجه ده حار
رطوبتده یبوستده معتدلدر فستق یمك صوق زهرلره
و صوق زهرلی جانورلرك صوقدوغنه نافعدر و قلبه
قوت ویرر و کوبك بروسنی ازاله ایدر جماعه قوت ویرر
و اوکسروکه نافعدر اوست قبوغی معده یه قوت ویرر
و اسهالی حبس ایدر اکر اوست قبوغی اغزده چینسه لر اغز
ققوسین کوزل ایدر اکر اول اوست قبوغندن شکر ایله ترتیب
یاپوب ایچسه لر وبا کونلرنده هوانك فسادنی اصلاح ایدر
فسلکن مشهوردر عربجه ریحان دیرلر طبیعتی حار
یابسدر اکر قوقسه لر قلبه و دماغه قوت ویرر اکر اوزرینه
صو صچوب قوقلسه لر اویقو کتورر اکر تخمندن ایچسه لر

صفرایی اسهال ایدر کوبك بروسنی دفع ایدر امراض سوداویه یه
نافعدر بخاری حدیثلرندندر پیغمبر علیه السلام
بیورمشلرکه من عرض علیه ریحان فلا یرده فانه خفیف
المحمل طیب الرایحة یعنی شول کمسه که اکا ریحان ویره لر انی
رد ایلمسون آلسون زیرا ریحان کتورمسی یکنیدر و کوزل
قوقولودر

حرف القاف

قهوه مشهوردر
عربجه بن دیرلر یمن دیارنده بتر جمیع دیاره یمندن کیدر
استعمالی شایع اولوب اکثر ناس مبتلالردر قاوررلر یانموم ترتبه
وارنجه بعده دوکرلر و صویله بشروب فنجانلر یله شکر ایله
یا شکرسز ایچرلر بونك طبیعتی ظاهرا بودرکه تجربه اعتدالیله
صوق اوله زیرا انده قبض واردر و بر جزئی حار مفتح دخی واردر
پس مرکب القوی در اما یبوستی درجه ثانیه ده در قاوررل
دقدن صکره بر حرارت کسب ایدر اکر عادت مشهوره اوزرینه
بشروب صویندن ایچسه لر قاندن و بلغمدن اولان رطوبتلی
مرضلره نافعدر زیرا قورودیجیدر و اخلاطی عفونت قبولندن
منع ایدر و معده یه قوت ویرر و جکرك سدهلرینی آچر و بولی
ادرار ایدر و وجع مفاصله و فالجه نافعدر خصوصا عودیله

وعنبر ایله استعمال اولنسه وفکری قوی وذهنی صافی
ایلر ونازله لره ورطوبتدن اولان اوکسروکه نافعدر لکن
قهوه یی چوق اچمك سودا ارتررر و باش اغریسی کتورر و بواسیرلی
کمسنه لره ضرردر اصلاحی شکر ایله یا بادم یاغیله در یاخود
قهوه اچمزدن اول شکر ایله قیمق بیه لر یا بادم یا فستق بیه لر
بعده قهوه ایچه لر ضرر ایلمز ◉ اما لایق اولان بودر که
صفراوی و سوداوی اولنلر وارق کشیلر از ایچه لر چوق
اچمیه لر **قاترقویروغی** عربجه رتمه دیرلر چچکی صادر واولور
کوزل قوقر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر چچکنده رطوبت
واردر کوکل بولاندرجی سدّه لر اچیجیدر غلیظ خلطلری
قطع ایلر وادرار ایلیجیدر و معده ده غثیان کتورر اصلاحی
کل بالیدر یا مصطکی یا انیسون یا رازیانه در مرپاسندن
مقدار شربتی ایکی درهمدن بش درهمه دکدر تخمندن
بر درهمدن ایکی درهمه دکدر غلیظ بلغملری و مفاصلده
◉ اولان فضلاتی چقرر و بوکرکلری پاك ایلر و بولها درار
ایلر و بوکرکك و مثانه نك طاشلرین ازیدر و بردخی تولد
ایتمکی منع ایلر اکر قورو چچکندن روفدن بشمش یمطه صادر وسیله

استعمال

استعمال ایلسه لر خنازیری تحلیل ایلر و بونکله یا پسلن
سکنجبین طلاغك سدّه لرین اچر و طلاغك چکلکنی کیدرر
اکثریا قوصمقدن او بوری استعمال اولنور پس بونکله قوصسه لر
◉ یازاغریلرنی و نقرسی و بوکرك مرضلرینی دفع ایلر **قرجه**
جیران انواعندندر لکن بو قرجه رومك جیراندر عربیسی
جیرانله فرقی عزنی کوچلان اتیله سایر بارکیرلر فرقی کیبیدر
اتی صغین کیکی اتندن ایودر غلیظ قان حاصل ولور سودا ویلره
مناسب دکلدر مزاجی بارد رطب اولنلره مناسبدر **قره**
باش مشهوردر عربجه استخطوس دیرلر ایکنجی درجه ده حار
یابسدر اکر قیندوب صوینی ایچسه لر کوکس اغریسین کیدرر
وسودا و بلغمی اسهال ایلر اکر بونکله اسهاله مداومت اولنسه
صرعدن و مالخولیادن قورترر شربتی ایکی درهمدن بش درهمه
دکلدر اصلاحی کثیرا ایله در اکر سکنجبین ایله ایچرلرسه
اصلاحه حاجت یوقدر بو اوت خاصیتله دماغدن و قلبدن
سودایی سورر قلبه قوت ویرر و اخلاطی عفونتدن منع ایلر
والات بوله قوت ویرر اکر چچکنی شکر ایله یا بال ایله کلبشکر
کبی بشرسه لر دورت بش درم قدر هر کون استعمال ایلسه لر

سوداىی كیدررو فرح ویررو صوقدن اولان شیلرك
جمله سنی كیدررر **قرنفل** مشهوردر هندستاندن كلور
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر اغز قوقوسن كوزل
ایلر سلس البولی و بول طامله طامله كلدیكنی كیدررر اكر
صوقدن ایسه اكر قرنفلدن نصف درهم قدر سحق ایدوب
تازه سودیله اچ قرنله ایچسه لر جماعه عظیم قوت ویرر
و استسقاء لحمیه دخی نافعدر زیرا صوق جكری قزدرر
وقوت ویررو دماغی دخی قزدروب قوت ویررو نازله لرك
اینمه سنی منع ایلر و امراض سوداویه یه نافعدر حاصل
كلام اعضاء رئیسیه قوت ویرر جماعی زیاده ایلر نه اصل
استعمال اولنورسه **قاقله** مشهوردر ایكی درلو اولور بری
كبیر بری صغیردر كبیرنك طبیعتی ایكنجی درجه ده حار
یابسدر هاضمه ریللری تحلیل ایلر معده یی قزدررر قلبه
قوت و فرح ویرر غثیانی و قوصمغی منع ایلر اما صغیرنك
طبیعتی درجهٔ اولیده حار درجهٔ ثانیه ده یابسدر جكره
و معده یه قوت ویرر هاضملغی كبیرندن زیاده در كوكسده
و بوغازده و معده ده اولان یاشلقلری كیدررر **قنطریون**

مشهوردر

مشهوردر ایكی درلودر بری صغیر و بری كبیردر طبیعتلری
ایكسنكده اوچنجی درجه ده حار یابسدر اكر كبیرنی قیندروب
شكر یله ایچسه لر ضیق نفسی و اسكی اوكسروكی كیدررر و
حیضی ادرار ایلر و قرنده اولان اولی و غلانی چقررر
و دیر لیسنی اچمكله و اشغه دن كوترمكله افساد ایلر و قان
توكورنه نافعدر اما صغیرینك تازه سی اسكی اوكلمان
یاره لری بترر و قروسنی ملهملره قتوب استعمال اولنسه
یاره لری بترر اكر ایكی مثقالنی قیندروب سكر ایله ایچسه لر
بلغم ایله صفرایی سوررر و صرعه نافعدر و صاری صوینی
اسهال ایلر **قنه** عربجه حنادیرلر مشهوردر طبیعتی
معتدلدر اكر صو یله قیندروب آتش یقین یره دوكسه لر
نافعدر اغزده اولان یاره لره مضمضه اتسه لر كیدررر
اكر معصوملر چچك چقرمغه باشلسه قنه یی صو یله
خمیر ایدوب ایاقلرینك طبانلرینه یاقه لر كوزه چچك چقمغی
منع ایلر اكر معصوملرك النه یاقو ایلسه لر كوزلرینه
ماده اینمكدن منع ایلر خصوصا یاش كشنج صو یله خمیر
ایدوب اوره لر بو كشنج صو یله خمیر اولان قنه یی آتش

یقدوغی یره اورسه‌لر زیاده نافعدر قارپوز مشهوردر
عربجه بطیخ اخضر دیرلر طبیعتی بارد رطبدر حمای محرقه‌یه
وکون اشری طوتان ستمه‌یه نافعدر و معده سنده و جکرنده
صفرا تولدنی منع ایلر بولی ادرار ایلر مثانه‌یی ییقر اکر اوندے
قارپوز صوینده اصلدوب ایچسه‌لر نافعدر قاون
مشهوردر عربجه بطیخ اصفر دیرلر طبیعتی بارد رطبدر
اما طاتلیسی حرارته مائلدر بولی ادرار ایلر و قاوقنده
و بوکرکده اولان طاشه نافعدر و بکزی صافی ایلر و چوق
یمك معده‌ٔ کوشك ایلر و معده‌ده قنقی خلطی بولورسه
اکا دونر و معده‌یی افساد ایلر اکر قاون معده‌ده فاسد
اولسه زهر کبی اولور پس سکنجبین ایچوب قوصمق کرك
لایق اولان بودرکه ایکی طعام اراسنده ییه‌لر طعام ایله
بله ییمیه‌لر و ایام وباده قاون ییمك جائز دکلدر اکر کوکنك
قورسندن بر مثقالنی دوکوب بال صوییله ایچسه‌لر معده‌ده
اولان اخلاطی قوصمغله چیقرر اکر چکردکنی دوکوب صوییله
ازوب صوینی سوزوب ایچسه‌لر اسی اوکسروکه وکوکس
اغرسنه نافعدر اکر صوق صوییله ایچسه‌لر صوسوزلغی کسر

وحمای

وحمای محرقه‌یه و حمای صفراویه‌یه نافعدر و جکرلك
سده‌لرین و بولك یوللرین اچر قبق عربجه قرع دیرلر
طبیعتی بارد رطبدر اکر بشروب یالکز ییسه‌لر هر قنقی
خلطی بولورسه اکا دونر اکر خلط بولمزسه اندن حاصل
اولان خلط بلغمی اولور صالح اولور اکر غذالر ایله
یرلر ایسه اغلبنه دونر اکر قباغی بشروب صوینی صقوب
الوب بال ایله و از اجق نطرونله ایچسه‌لر معتدل اسهال
ایلر اکر سکر ایله تربیه اولنورسه طاتلولرك اصلحی اولور
و دماغ و امراض سوداویه‌یه زیاده نافعدر سودای
ازاله ایلر کوزل قان حاصل اولور بو قبق طبیعتی اسی
اولنلرك طعامیدر صوسوزلغی و حرارتی تسکین ایلر
و ستمه‌ره و حرارتکده نافعدر انس رضی الله عنه
حضرتلرندن مرویدر که پیغمبر علیه السلامدن
قبقی چوق یر کوردی و بیوردرلر مشکه إِنَّهُ يُكثِرُ
الدِّمَاغَ وَيَزِيدُ فِي العَقلِ یعنی بو قبق دماغی چوغلدر و عقلی
زیاده ایلر قیه قوروغی عربجه حی العالم دیرلر طبیعتی
بارد رطبدر اسی شیشلره یاقو ایلسه‌لر نافعدر و اتش

یقدوغی یره سورسه‌لر فائده ایلر اکر کل یاغیله قریشدروب
اسیدن اولان باش اغریسنه سورسه‌لر کیدررد اکر بچقدن
کوز اغریسنك ابتداسنده صویندن کوزه چکسه‌لر نافعدر
تمر کوبی ایچمکله و طلا ایتمکله ایودر علی الرتق ایکی اوچ کون
استعمال اولنه واویوزه و جربه ایچمکله و طلا ایتمکله
عظیم فائده‌سی واردر **قیمق** عربجه زبد دیرلر طبیعتی
حار رطبدر اکر شکر یله ییسه‌لر صوتی کوزل ایلر اکر بال ایله
ییسه‌لر ذات الجنبه و ذات الریه‌یه نافعدر ماده‌لرینی
بشرمکه معیندر و ادمی سمردر اکر یلان صوقدوغی یره
سورسه‌لر نافعدر اکر شکر یله و یا بادم ایله ییسه‌لر
اوکسروکی دفع ایلر و بوغازك خشونتنی کیدررد **قاز**
عربجه اوز دیرلر طبیعتی اوردك طبیعتی کبیدر سودایی
تحریك ایلر ایوسی یاوریکن استعمال اولنماقدر مزاجی
بارد اولنلرك منیسنی ارترر و جماعه قوت ویرر **قایسی**
عربجه مشمش دیرلر طبیعتی بارد و رطبدر تازه‌سی صفرا
ارترر قوروسی صفرایی قطع ایلر و قانك حدتن تسکین
ایلر و معده ده هر قنقی خلط بولورسه اکا دوزتانه سنك

وقوروسنك ضررنی شکر و انیسون دفع ایلر اکر چکردکندن
بر درهمن ایچسه‌لر صوغلجانی قیررر و سوررر **قرنجق** عربجه
قرانیا دیرلر طبیعتی معتدلدر قابضدر اکر یمشندن
ییسه‌لر اسهاله و بغرسق یاره‌لرینه مناسبدر صفرایی
کسر و معده‌یه قوت ویرر و بخاری منع ایدر و جکر
حرارتنی سوندرور **قوروق** عربجه حصرم طبیعتی
بارد یابسدر صفرایی کسر اسهالی طوتر قانك حرارتن
تسکین ایلر صوسوزلغی کسر صفرایی سوررر و سستمه
حرارتن سوندرور و معده علونی کیدررر و جکره
قوت ویرر **قزلبویه** عربجه فوه دیرلر طبیعتی ایکنجی
درجه‌ده حار یابسدر جکری و طلاغی پاك ایلر
وسده‌لری اچر و بولی و حیضی ادرار ایلر اکر سرکیله
قیندروب بیاض بهقه سورسه‌لر کیدررر اکر بال صوی ایله
ایچسه‌لر صاریلغه نافعدر **قابلوبغه** عربجه
سلحفات دیرلر طبیعتی رطبدر حرارته مائلدر اکر
اتندن ییسه‌لر ارقه‌یه و جماعه قوت ویرر و منی زیاده
ایلر و سله و حمای دقه نافعدر **قندزخایه‌سی**

عربجه جند بید ستر دیرلر اوچنجی درجه ده حار یابسدر
صوق زهرلو جانورلر صوقدوغنه نافعدر اکر عقرب
صوقدوغی یره سورسه‌لر نافعدر اکر بورونك دلکلرینه
سورسه‌لر ام الصبیانه نافعدر مزاجی بارد اولنلره
غایت مناسبدر بلغمی وصوقدن اولان خفقانی
وقولنج بلغمی‌یی وریحی‌یی اچمکله وسورمکله کیدرر
قدرت حلواسی عربجه شیرخشت دیرلر وبر
نوعی دخی ترانکبین دیرلر معتدلدر حرارتدن اولان
اوکسروکه نافعدر مزاجی ایسی اولنلره مناسبدر اکر
اربه صوییله ستمه طوتنلره ایچرسه‌لر غایت مناسبدر
مقدار شربتی یکرمی درهمه دکدر **قسطرون** تونکلی
بتونکا دیرلر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر
بولی ادرار ایلر ومسهلدر صرعدن وجنوندن خلاص
ایلر وصوق جکر اغریسنی کیدرر اکر بر مثقالنی بالیله
سرکه‌یله ایچسه‌لر طلاق اغریسین کیدرر اکر بعد الطعام
بقله مقداری بالیله قرشدروب ییسه‌لر طعامی
هضم ایلر واکشی ککرمکی کیدرر اکر بالیله ییسه‌لر آق

جکرده اولان اسکی یاره‌لره نافعدر اکر قیندوب صوینی
الوب اغریان کوزه انکله ییقسه‌لر کوز اغریسین کیدرر
وقولاق اغریسنه دوکوب صقوب صوینی الوب طاملدهلر
نافعدر **قلیه مسك** مشهوردر عربجه زباد دیرلر
مغرب دیارنده بیابان کدیسنه بکزر بر حیوان واردر
اول حیوانك کوبکیله دبری اراسنده بر چقوری واردر
اول موضعده حاصل اولور قاشقله صیروب الورلر
ابتدا الندقده اغر قوقر بر زطوردقدنصکره کوزل قوقر
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار اولکی درجه ده رطبدر
یا معتدلدر اکر زعفرانله ایچسه‌لر وسوسه‌یی وجنونی
ومالیخولیایی کیدرر وزیاده فرح وحواسه وذهنه قوت
ویرر اکر نعناع صوییله ایچسه‌لر غثیانی وخفقانی
کیدرر ومعده اغریسنی دفع ایلر واولاد کتورمدوکده
خاتونلر کوچ چکمیوب اسانلغله طوغره اکر شیشلره
وچبانلره سورسه‌لر بشر واسکی یاره‌لری کیدرر واو کلدر
اکر اجی بادم یاغیله قرشدروب صاغر قولاغه طاملدسه‌لر
قولاغنی اچر وسمعی قوی ایلر وقولاغك صحتن حفظ ایلر

اکر کوزه چکسه لر کوزده قیل تمه سنی منع ایلر و قیقلری
قوی ایلر اما مزاجی حار اولانه مناسب دکلدر زیرا باش
اغردر و سوء خلقه سبب اولور اصلاحی صندل و کافوردر
● اکر صقل و بیق یرینه سورسه لر قیلری تیز بترمکه
سببدر مقدار شربتی بر دانکدر ●

حرف الکاف

کهربا مشهوردر حکماء متقدمین حوز رومی دیدکلری
اغاجک صمغی اولمق اوزرینه تحقیق ایلمشلردر عشابینك
استادی اولان دیسقوریدوسدن دخی بویله منقولدر
و جالینوسدن منقول اولان دخی بویله در و بعض ناس دخی
بونی دوزمه صندیلر صغیر سکزلریله دریسندن توتقال
یاپدقلری کبی یاپرلر دیمشلر بو مذکوراتك جمله سی خلاف
صوابدر ● اما بزم قتمزده متحقق اولان حکیم سنادتونسك
علم طبده اولان کتابنده نقل ایلدیکیدر که کتابنده دیرکه
کهربا دریایه یقین بر بیکاردن قینر چیقر عنبر و نفط
یاغی قینیوب چقدوغی کبی اول بیکاردن اقر چیقر هوا
طقونجق بولندوغی صورت اوزره طوکر اکر طوکمازدن
اول ایچنه نه دوشرسه طاشدن اغاجدن حیواندن بله

طوکر ایچنده قالور ● بو کهربا اوچ نوعدر بری بیاض
و بری صاریدر فرنجه اکا امبراغریسا دیرلر یعنی عنبر
ذهبی دیمك اولور ● بری دخی قزلدر سیاهی دخی بولنور
اما ییرامزدر ● معلوم اولسونکه بو کهربانك معدنی
نفط یاغی معدنی کبیدر یعنی اقجیدر لکن اول بلادده
اول معدنده زاجیت یا شبیت بولنوب اول کهربانك
طوکماسنی ایجاب ایلر ● فقیر ظن ایدرمکه انك طوکماسی
اول یرك و اول بقعه نك خواصندن اوله بو کهربانك
اکثر چقمه سی اقلیم سابعه ده در مثلا نمچه و اسویج
و فلمنك و فرانسه ولایتلرینك بعض یرلرنده اولور
ایوسی اسویج ولایتنده بروسیا دیرلر بر قلعه واردر
اندن کلندر ● بو کهربا یله سایر اکا بکزر صمغلر بیننده
فرق اولدر که یقجان بو کهربایی قزنجه بر شیشه سورسه لر
بعده صمانه یاقلشه یقین ایلتسه لر صمانی و قیلی قپارالور
کهربا دیمك دخی صمان قاپیجی دیمکدر زیرا که و کاه
فارسیجه صمانه دیرلر ● ربا قاپیجی دیمکدر ● و انواعنك
ایوسی صاری اولوب شفاف و براق اولاندر ● و بو

کهربانک معدنی طبیعتده نفط یاغنه و زفته یقین اولوب
کانّ بو ایکیسندن مرکب اولدوغنه دلیل بودرکه چقان
قرعه و انبیقله تقطیر اولنسه انبیقدن کچوب طاملین
نفط یاغی کبیدر قعوده ده و نفط کبی توتشمده قرعه‌نک دبنده
قلان زفت کبیدر ○ طبیعتی حار یابسدر جمیع نازله‌لره
و صرعه و سکته‌یه و فلجه و اختناق رحمه نافعدر و قانی
کسرهنه یردن اقرسه و سل مرضنه نافعدر و منی و مذی
و ودی اقدیغنی کسر و عسر بولی دفع ایلر و عسر ولادته نافعدر
اکر بر یرده کهربایی بخور ایلسه‌لر اول یردن جانورلر قچه
○ شیخ ابو علی سینا ایدر اکر کهربادن نصف درهم قدر
دوکوب صوق صو ایله ایچسه‌لر خفقانی و قان توکورمکی
و قوصمغی ازاله ایلر و معده‌دن ردی خلطلری منع ایلر
اکر مصطکیله استعمال اولنسه معده‌یه قوت ویرر و ذخیره
نافعدر ○ گل عربجه ورد دیرلر طبیعتی اولکی درجه‌ده
بارد ایکنجی درجه‌ده یابسدر صویی یالماغی دفع ایلر
و حرارتدن اولان باش اغریسنه سورسه‌لر کیدرر و سرولنسه‌لر
بدننک رایحه‌سنی کوکچک ایلر معجونی معده‌یه و جکره قوت

ویرر و طعامی هضم ایتدورر و کوکله فرح و قلبه قوت
ویرر و حرارتدن اولان خفقانه زیاده نافعدر و بلغمی
و صفرایی اسهال ایلر اکر قورو کلی دوکوب اغز اغریسنه
○ سورسه‌لر دفع ایلر و چچک و قزامق چیقرنلرک چقن
یرلرینه دوکوب اکسه‌لر زیاده نافعدر ○ کافور
مشهوردر طبیعتی اوچنجی درجه‌ده بارد یابسدر اکر
دوکوب برونه چکسه‌لر بروُن قانی کسر اکر حرارتدن
اولان باش اغرسنه کلاب ایله سورسه‌لر اغریسنی دفع ایلر
اکر اغز اغریسنه سورسه‌لر کیدرر و امتی شیشلره سورسه‌لر
نافعدر لکن چوق قوقماسی سهر ایراث ایلر و جماعه ضعف
ویرر و محرور المزاج اولنلرک حواسنه قوت ویرر و امّی
زهرلرک تریاقیدر ○ کرفس مشهوردر انواعی چوقدر
جمله‌سنک طبیعتی حار یابسدر اکر ییسه‌لر اغز قوقوسن
کوزل ایلر و سدّه‌لری اچر و ترلدر و اغریلری ساکن ایلر
و یللری تحلیل ایلر و اوکسروکی کیدرر و جکره و طلاغه
و بوکرکلره و مثانه‌یه زیاده نافعدر اکر قیندوب صوینی
ایچسه‌لر استسقایه و عسر بوله نافعدر و مثانه‌ده

اولان طاشلری پاره لیوب چیقرر و جماع شهوتنی زیاده
ایلر امّا مصروعه ضرردر صرعنی تحریك ایلر و عقرب صوقن
ادم کرفس یمك غایت ضرردر و تخمنی یمك یا ناغریلرینه
نافعدر و انجقرقی دفع ایلر لکن حامله خاتونلر کرفسدن
چوق یمیه لر زیرا طوغان اولادی یا مصروع یا مجنون
اولور دیمشلر غایت احتراز ایده جکدر **کراس** عربجه
قراصیا دیرلر طبیعتی حار و رطبدر معده ده اکلنمز تیز اینر
اکثر زمانده چوق ینسه امتلا ایلر پس طعامك اوستونه
یمیه لر زیرا امتلا ایلر و معده ده هر قنقی خلطی بولورسه
اکا دونر و طبیعتی اسهال ایلر خصوصا چکردکله یمیه لر
کونیك عربجه هندبا دیرلر برّیسی اولور و بستانیسی
اولور طبیعتی بارد و رطبدر سدّه لری آچر معده یه و جکره
قوّت ویرر مزاجی اسّی اولنلره بالکیفیه فائده ایلر مزاجی
بارد اولنلره بالخاصیّه نافعدر اکر اسیّدن اولان
خفقانی یا قوایلسه لر دفع ایلر و قلبه زیاده قوّت ویرر
و کوز اغریسنه نافعدر و سودنی کوزه طاملدسه لر
کوزه دوشن بیاضی کیدرر اکر کوکنی اصلدوب ایچسه لر

یلان صوقدوغنه و عقرب و ارو صوقدوغنه نافعدر
پیغمبر علیه السّلامدن مرویدرکه بیورمشلر
كُلُوا الهِندَبَا وَلَا تَنفُضُوهُ فَإِنَّهُ لَيسَ يَومٌ مِنَ الأَيَّامِ
إِلَّا وَقَطَرَاتٌ مِنَ الجَنَّةِ يَقطُرنَ عَلَيهِ یعنی
هندبایی ییك و سلکمك یعنی توزونی سلمك زیرا کوندن
برکون یوقدر الّا اول هندبانك اوستونه جنّت قطره لرندن
قطره لر طاملر **کمّون** عربجه کمّون دیرلر طبیعتی حار
یابسدر یللری تحلیل ایلر و رطوباتی قورودر و قابضدر
و عسر بوله نافعدر و مثانه ده اولان طاشلری پارلر
و بولی ادرار ایلر و یمکله و یا قوایلمکله یلدن اولان
طلاقشیشنی کیدرر اکر شرابله ایچسه لر عقرب صوقدوغنه
نافعدر **کستانه** عربجه شاه بلّوط دیرلر طبیعتی
معتدلدر اکر ییسه لر سدس البولی کیدرر و غداسی چوقدر
و جماعه قوّت ویرر و طبیعتی قبض ایلر زهرلره نافعدر
لونی کوزل ایلر امّا استسقایه ضرردر و ریحه موافق
دکلدر **کمادریوس** مشهوردر ترکجه قصّجه محمود
دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر اسکی اوکسروکه

نافعدر استسقانك ابتداسنده استعمال اولنسه فائده
ایلر بولی وحیضی ادرار ایلر وقارنده اولمش اوغلانی چیقرر
اکر قیندروب ایچسه‌لر سببی سده‌لردن اولان صاریلغی کیدررر
ومثانده اولان طاشی پاره‌لر **کمافیطوس**
مشهوردر طبیعتی ایکنجی درجه‌ده حار واوچنجی درجه‌ده
یابسدر صارولغه زیاده نافعدر وجکرك سده‌لرینی
اچر وحیضی وبولی ادرار ایلر اکر بال صویله قیندروب
ایچسه‌لر یان باش اغریسنه نافعدر اکر ارقا اغریسنه
ویان اغریسنه یاقو ایلسه‌لر دفع ایلر **کل ارمنی** مشهوردر
عربجه طین ارمنی دیرلر طبیعتی بارد یابسدر یورك اسهالنی
طوترر وقان تکنه وقان توکورنه نافعدر ورحمدن اقن قانی
کسر وکوکسه اینن نازله‌لری دفع ایلر اکر کلابله یا شرابله
یا سرکیله ایچسه‌لر وبای عظیم نافعدر وضیق النفسه وسل
اولنلره غایت نافعدر وطاعون چیقرن کمسه ایچسه
امین اولور **کوکنار ایچی** چام فستقنه دیرلر
عربجه حب الصنوبر دیرلر طبیعتی حار یابسدر ملیندر
خلطلری لیشرور یللری تحلیل ایلر وغداسی چوق قدر منی

زیاده

زیاده ایلر اکر بال ایله استعمال ایلسه‌لر جماعه زیاده قوت
ویرر واوکسروکی کیدررر واق جکری رطوبتدن پاك
ایلر وبوکرکدن وقاوقدن قوملری چقرر اکر دائما یسه‌لر
اعضایی قوی ایلر وکوشك بدنی محکم ایلر **کونلك** عربجه
کندر دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه‌ده حار اولکی درجه‌ده
یابسدر ضعیف معده‌یه قوت ویرر وصوق خفقانی
کیدررر وقوصمغی منع ایلر اکر چینسه‌لر باشدن بلغمی چکر
آلور اکر موز کله چینسه‌لر دیل اغرلغنی دفع ایلر وبلغمی
زیاده جکر وطاعون زماننده بخور اتمك وبایی دفع
ایلر واکر چینسه‌لر رطوبتدن اولان اسکی اوکسروکی
کیدررر ودشلرك دبلرینی ودشلری محکم پکشدررر وقلبه
قوت ویرر ودماغك روحنی زیاده ایلر اما چوق استعمال
ایتمیه‌لر زیرا جذام یا بهق ایراث ایلر **کدی اوتی** عربجه
اسارون دیرلر کدی اوتی دیدکلرینه سبب اکر کدینك
اوکنه قوسه‌لر یوزنی کوزنی سورر اوستونه یوارلنور سودر
اندن اوتوری کدی اوتی دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه‌ده
حار یابسدر اکر بر درهمدن اوج درهمه وارنجه مزاجی

صوق و یاش اولان کمسه ایچسه منی زیاده ایلر و جماعه
قوت ویرر و معده لرینی و جگرلرینی قزدرر ادراری ایله
واسهال ایله ارتق رطوبتلری چقرر و بولی و حیضی ادرار
ایلر و بوکرکلره و مثانیه قوت ویرر و بوکرکلرک طاشنی
پاره لر و بول یولنی خلطلردن پاک ایلر **کوکرجن** عربجه
حمامه دیرلر طبیعتی حار یابسدر جماعه غایت قوت ویرر
خصوصا یاوریسی یلچیدن خفیفدر لکن مزاجی ایسی
اولنلر قورق صو ایله ییه لر اگر کوکرجن یاوریسی دیکن
قارنی یاروب یلان و عقرب صوقدوغی یره اورسه لر
زهرنی چکر الور **ککلک** عربجه حجل دیرلر طبیعتی
حار رطبدر ادمی سمرد و جماعه قوت ویرر لکن کیچ هضم
اولور ککلک اودنی بر کمسه مسکله قرشدروب یانسه
کوزه سه خلقتک کوزنه شیرین کورنه اگر جگرندن سجقله
یارم مثقال قدر مصروع اولان ادمه یوتدورسه لر غایت
نافعدر اگر اودنی کوزه چکسه لر کوزک نورنی ارتروب
ظلمتنی دفع ایلیه **پچی** عربجه معز دیرلر اتی غلیظدر سودا
ارترر اگر طرناغنی بر اوده بخور اتسه لر یلانلر قچرلر اگر تکه نک

طرناغنی یاقوب بال ایله قرشدروب صو ایله دوشکه اشین
ادمه ایچرسه لر ایشه مز اوله **کنه تخمی** عربجه خروع
دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر اگر تخمندن
اون دانه سنی سحق ایدوب بال شربتیله ایچسه لر بلغمی
اسهال ایلر و معده یی کوشك ایلر غثیان کتورر و اشتهایی
کیدرر اگر دوکوب سکلره اورسه لر کیدرر و یوزده اولان
لکه لره سورسه لر کیدرر اگر یپراغنی دوکوب ارپه اونیله
قرشدروب بلغمی شیشلره یاقو ایلسه لر تحلیل ایلر و اغرسین
ساکن ایلر **کبره** عربجه کبر دیرلر اگر کوکنك قبوغنی
سرکه ایله ایچسه لر طلاغك و جگرك سددلرین اچر اگر بال ایله
طلاغه یاقو ایلسه لر کیدرر اگر چچکنک اچلمادیغنی سرکه ایله
تربیه ایدوب ییسه لر شهوتی تحریك ایلر و معده دن بلغمی
سورر **کثیرا** مشهوردر معتدلدر اگر کسروکه
واق جگرك خشونتنه نافعدر اگر بال ایله قرشدروب
اغزه قیوب اربیه نخی یوتسه صوتی طوتلن کمسه نك صوتنی
اچار اگر اصلدوب کوز اغرسنه طاملدسه لر نافعدر
پچی بوینوزی عربجه خرنوب دیرلر طبیعتی حرارتده

بروتده معتدلدر ایکنجی درجه ده یابسدر تازه سی
اسهال ایلر قوروسی اسهالی قبض ایلر اگر یاشنی دوکوب سگللره
سورسه‌لر گیدررلر اگر چکردگنی دوکوب صو ایله قینادوب
برتك یرلره سورسه‌لر نافعدر

حرف اللام

لسان ثور مشهوردر طبیعتی اولکی درجه ده حار
رطبدر قلبه غایت قوت و فرح ویرر و طبیعتی یومشدر
و سودایی و یانمش خلطلری سوررر و وسوسه‌لری و یورك
اوینامسنی دفع ایلر اگر قینادوب صوینی شکر ایله ایچسه‌لر
اوکسروکی و کوکسده اولان خشونتی دفع ایلر اگر یپراغنی
یاقوب کولنی معصوملرك اغزینه سورسه‌لر اغز اغرسین
دفع ایلر **لیمون** مشهوردر قابنك طبیعتی حار یابسدر
معده‌یه قوت ویرر و طعامی هضمه معین اولور و اغز
قوقوسن کوزل ایلر و زهرلرك ضررنی دفع ایلر و قلبه قوت
ویرر لیمونك ایچی بارد یابسدر اگر بهقه و تمرکویه
سورسه‌لر گیدررر و غلیظ خلطلری کسر و بلغمی تحلیل
ایلر و چیچکی صوقدن اولان زکامه نافعدر و سده‌لری
اچر و چکردگنك طبیعتی حار یابسدر چینسه‌لر دیش

اغرسین

اغرسین گیدررر اگر اکشیسنی ایچسه‌لر صفرادن اولان
قوصماغی و غثیانی و باش اغریسنی و باش دونمه‌سنی و کوز
قرارمسنی و سودادن اولان خفقانی ازاله ایلر مستعملو
کشیلره غایت مناسبدر و زهرلو جانورلرك زهرینی
دفع ایلر **لاهنه** عربجه کرنب دیرلر طبیعتی حار یابسدر
غلیظ و نفاخدر سودا ارتورر اصلاحی یاغله و کمونله
یاسمزله بشرمکدر منی چوغلدر و جماعه اشتها کتورر و اسکی
اوکسروکی گیدررر و یورکی اسهال ایلر اگر مناسب شربتلر
ایله قرشدروب یلان صوقدغی ادمه ایچرسه‌لر نافعدر
اگر صوینی بورنه چکسه‌لر باشی تنقیه ایلر و رعشه‌یی ازاله
ایلر اگر چیك یپراغنی سرکه ایله یسه‌لر طلاغی گیدررر اگر
تخمندن ایکی مثقال ایچسه‌لر قارنده اولان صوغلجانلری
قرچیقرر **لعل** مشهور طاشدر طبیعتی معتدلدر اسی یوق
بدخشان ولایتندن گلندر اگر بر کمسنه برماغنده یکرمی
ارپه اغرلغی لعلدن یوزك طاشی ایدوب گندیره کوره سه
اول کمسنه قورقولی دوش کورمیه لعل گتورمك جماع
شهوتنی تحریك ایلر دیمشلر **لاجورد طاشی** مشهوردر

طبیعتی حار یابسدر سودایی کوزل سوررچقررو قانه
قاریشن غلیظ خلطلری سوررقانی صافی ایلر ولونی کوزل
ایلر و غشی وقساوتی کیدررو قلبه قوت ویررو مالخولیایه
وسوداویلره نافعدر وحیضی ادرار ایلر واکر سکلره
سرکیله سورسه لر کیدرر شربتی بر مثقاله دکدر **لادن**
مشهوردر طبیعتی حار یابسدر اکر کل یاغیله حل ایلیوب
قولاغه طاملدسه لر اغرسنی ساکن ایلر اکر پاپدیه یاغیله
حل اولنوب هر اغریلره سورسه لر تسکین ایلر اکر معصوملری
باشنه سورسه لر نازله لرینی دفع و اوکسروکلرین ازاله
ایلر اکر باشه یاقو ایلسه لر نازله لره نافعدر اکر معده
اوستونه یاقو ایلسه لر معده یه قوت ویررو غثیانی
ومعده نک یاشلغنی ازاله ایلر

حرف المیم

مجوقان حکماء متقدمینک کتابلرنده یازلمیش شریف
اجزالردن بریدخی بوددر بوبر بیاض کوکدر طادی یوقدر
اناجق یقمه جغی واردر یکی دنیاده مجوقان دیرلر
برشهردن کلور بو کوکک یکی دنیادن چقوب بزم دیار
لرمزده شهرت بولالی اوتوز ییل قدر واردر بوبر

اوتدر کوکلری چوق اولورو بوداقلری یر اوستونه
دوشنور یپراغی مدوّردرو یپراغنده طمرلر واردر
کشنج کبی یمیشلری اولور سالقم تموز اینده یتشور
وکوکی قالک اولور سمزقوق کوکی کبی حتی بعضلر اول دیارده
سمزقوق کوکی صانمشلر اما دکلدر زیرا سمزقباغک یقمه سی
وحدتی ظاهردر اما بو کوکک اویله دکلدرو بو کوکی
بالیله یا شکریله تربیه ایلرلر سایر کوکلری تربیه ایتدکلری
کبی طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر اندہ هم قوّة
مسهله وهم قوّة قابضه واردر بلغمی وصوبی رفقله
اسهال ایلر وصاریلغه وباش اغریسنه وخنازیره وصرعه
نافعدر واسکی نازله لری کسراندن اوتوری مفصللر اغریسنه
ویان اغرسنه نافعدرو بوکرکلر اغریسنی وقولنجی دفع ایلر
وصولوغانلغه واسکی اوکسروکه واسکی سیتمه لره وفرنک
مرضنه نافعدر بونک شربتی اوغلنجقلره یارم درم بیوکلره
بردرم وکنج یکتلره ایکی درهمدر ماددی بشروب وطبیعتی
تلیین ایلیوب ومجرالری اچدقدنصکره علته مناسب
شربتلر ایله ویره لر رازیانه صویله یا انیسون صویله

یا دارچینی صویله هر قنقسیله اولورسه اولور استرلرسه
سفوف ایدوب بیه لر استرلرسه اصلاوب صوینی ایچه لر
اگر مسهل کل شربتیله ایچرلرسه زیاده موافقدر خصوصا
صفراوی اولنلره و دیمشلر که اگر بر کدنصکره یا دم ساعت
قدر اویوسه لر گوزل اسهال ایدر و گوگل دونکی منع ایدر
خصوصا مسهل اچمکی کریه گوروب نفرت ایدنلره غایت
مناسبدر ۞ اصلاحی راوند اصلاحی کبیدر و جگرده
و ایچنده طمرلرده و رحمده اولان سددهلری اچر و اختناق
رحمه نافعدر ۞ اما حکیم ناکوتو ایدر شربتی ایکی درهمدن
اوچ درهمه دگیندر دیر ۞ بونک بر نوعی دخی واردر
چلاپا دیرلر طبیعتده و منافعده بونک کبیدر لکن بو
اندن قویدر محموده یونانجه سقمونیا دیرلر
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر صفرایی زیاده
سوررو بدنی صفرادن پاک ایدر ۞ لایق اولان بودر که
مزاجی حار اولنلر و صبیلر و قلبی ضعیف اولنلر و خفقانلی
اولنلر استعمال ایلمیه لر و زیاده اسی گونلرده و زیاده
صوق گونلرده استعمال ایلمیه لر و اصلاح ایلمدکجه

استعمال

استعمال ایلمیه لر ۞ اصلاحی بودر که بر المانک یا ایوه نک
باشنی کسوب و ایچنی اویوب ایچنه محموده یی طولدرهلر
دخی قپاغنی قپایوب اغاجدن چوبجگز ایله مخلیه لر و اوستنی
خمیر ایله قبلیوب فرونده خمیری پشنجه طوره بعده چقروب
قویه لر صوغویه بعده چقروب استعمال ایلیه لر مقدار شربتی
بر دانکدر ایکی دانکه دگیندر ۞ و دخی معده یه قوت ویرر
و بغرسقلردن ضررنی دفع ایلرشیدرله استعمال اولنه
مصطکی گبی و کتره گبی ۞ ولایق اولان بودر که زیاده
پک بیجق ایلمیه لر زیرا عملی ضعیف اولور و عقب صوقنه
سورمه سی و اجمه سی نافعدر اما حامله خاتونلر ایچرمیه لر
زیاد وشر دریا قرنده گبی اولدوردر ۞ مسک مشهوردر
طبیعتی اوچنجی درجه ده حار ایکنجی درجه ده یابسدر
اگر مزاجی حار اولان کمسه تازه خالص مسکی قوقسه
بروندن قانی اقیدر اسکدکجه حرارتی ازالور سوداذن
ضعیف اولمش قلبه زیاده قوت ویرر و ادمک تریخ
گوزل ایلر و ظاهرده و باطنده اولان اعضالره قوت
ویرر خصوصا اعضای رئیسیه زیاده قوت ویرر اگر

ازاجق زعفرانله برونه چکسه لر صوقدن اولان باش
اغرسنی دفع ایلر و دماغه قوّت ویرر و مالخولیای کیدرر
پیرلره و مزاجی رطوبتا و زره اولنلره خصوصا صوق
ولایتلرده و صوق زمانلرده نافعدر امّا یکتلره و مزاجی
حرارتا و زره اولنلره و اسّی شهرلرده و اسی کونلرده
ضرردر و سوادادن اولان خفقانی کیدرر و فکری کودرر
ایلر و فلج مرضنه و سکته یه نافعدر **مارول** عربجه
خس دیرلر طبیعتی درجهٔ ثانیه ده بارد رطبدر اکر بشروب
ییسه لر غداسی زیاده اولور اکر قوپاروب ییقه مدن
ییسه لر معده نك النه نافعدر یورکی یومشدر و بولی
ادرار ایلر اکر تخمندن ایکی درهم قدر ایچسه لر احتلامی
کسر جماع شهوتنی ضعیف ایلر دائما چوق ییمك کوزه ضرردر
و صوسوزلغی کسر و کیجه اویومین ادملره مناسبدر اویودر
و بعضلر دیدیلر که صولرك اختلافنه دوادر اکر صوییله
ادویه اوتنی خمیر ایدوب اغریان کوزه یاقو ایلسه لر اغرسین
ساکن ایلر اکر سرکیله ییسه لر صفرا بخارندن اولان باش
اغرسین دفع ایلر امّا صولوغان اولان کمسه و کوکسنده

بلغم

بلغم اولان کمسنه لر ییمیه لر زیرا ضرردر **مرسین** عربجه
أس دیرلر طبیعتی بارد یابسدر یمشی قان توکورنه و مثانه
سنده احتراق اولنه مناسبدر معده یه قوّت ویرر
و بولی ادرار ایلر و عقرب صوقنه نافعدر و اوکسروکی
کیدررر و قوصمغی منع ایلر و صوسوزلغی کسر اکر یمشنی قینادوب
صاچه یاقو ایلسه لر صاچی قرردر اکر ادیله و نیله کوز
اغرسنه یاقو ایلسه لر نافعدر و یپراغنك عصارهسی
صاچی مبالغیله قرردر اکر ایچسه لر اسکی اسهالی کسر
و قولنق قفوسنی کیدرر و قلبه قوّت ویرر و خفقانی دفع
ایلر اکر یپراغنك صقندیسندن بش درم ایچسه لر
زیاده ترلکی دفع ایلر اکر یپراغنك صوینی کوبك التنه
سورسه لر صفرادن اولانی اسهالی کسر **مکّه ایریغی**
عربجه اذخر دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر
بولی و حیضی ادرار ایلر و جکر و مدینه نافعدر سنکلری
اچر و اخلاطی بشررو مثانه ده اولان طاشی پاره لر
و استسقایه و بوکرکلره و اقجکره نافعدر اکر قیندوب
صویله مضمضه ایتسه لر صوقدن اولان دیش اغرسین

کیدرر مرجان مشهوردر طبیعتی ایکنجی درجه ده بارد
یابسدر قابضدر قان پکنه نافعدر قانی طوترر و فرح ویرر
اکر دیشه سورسه جلا و قوت ویررو بعضلر دیرلرکه
اکر جن طوتانک و نقرس مرضنه مبتلا اولانک بوینونه
اصسه لر خلاص اولور دیمشلر مصر بقله‌سی عربجه
ترمس دیرلر طبیعتی درجهٔ اولیده حار و ایکنجی درجه ده
یابسدر اکر دوکسه لر کوبک اوستونه یاقو ایلسه لر ویا
ییسه لر ویا قیندوب ایچسه لر قارنده اولان صوغلجانی
قورر اکر قیندوب بهقه یا اویوزه سورسه لر کیدرر اکر
اناجق بوبرایله وسنا بله ایچسه لر جکرک و طلاغک
سده لرین اچر و حیضی اقیدر اکر مربله و بالیله اشعه‌دن
کوررلرسه قارنده اولان اولمش ولدی دوشرر اکر قیندوب
صوینی دیوارلره واو صاچسه لر تخته بتی قررر مرجمك
عربجه عدس دیرلر طبیعتی حرارتده و برودتده معتدلدر
ایکنجی درجه ده یابسدر چوق ییه لر زیرا سودا ارتدرور
خبیث مرضلر ظهورینه سبب اولور جذام کبی و شیرپنجه کبی
و قانی قویلدروبولی ازلدر و حیضی حبس ایلر چچك چیقرنلره

واسی ورمی اولنلره سرکه‌یله یا قوروق صویله بشروب
ییمك نافعدر امراض سوداویه و مالیخولیا ۞ عارض اولنلره
لایق اولان بودرکه ییه لر دائما ییمه سنه معتاد اولنلر
کاهیجه مطبوخ افتیمون ایچمکله ضررینی دفع ایلیه لر ۞
مازو عربجه عفص دیرلر طبیعتی ایکنجی درجه ده بارد
اوچنجی درجه ده یابسدر اکر سرکه‌یله بشروب و سحق ایدوب
مقعد شیشلرینه و مقعد چقدیغنه یاقو ایلسه لر نافعدر
اکر لحم زاید اوزرینه اکسه لر کیدرر اکر دیش دبلرینه سورسه لر
دبلرینی محکم و اوینامش دیشی پکشدرر اکر چورومش دیش
ایچنه مازونك ایچندن بر پاره قوسه لر اغریسین ساکن
ایلر اکر سرکه ده اصلدوب صاچه سورسه لر صاچی قرر
اکر سحق ایدوب صونك اوزرینه اکوب ایچسه لر اسکی اسهالی
کسر و بغرسق یاره لرنی اوکلدر اکر سرکه‌یله سحق ایدوب تمر کوبیه
سورسه لر کیدرر مازریون بعض یرلرده قولاپه دیرلر
طبیعتی درجهٔ رابعه ده حار یابسدر کوچکلره و ضعیف
پیرلره و محرور المزاجه ویرمیه لر ۞ اصلاحی پیرا یعنی
کسکین سرکه ده ایکی کون ایکی کیجه اصلده لر بعده سرکه سنی

دوکوب طانلو صو ایله یویه لر ایکی کره بعده کولکده قوروده لر
بعده دوکوب دهن بادام ایله اووه لر بعده استعمال
ایلیه لر اکر سودا و یا بلغم اسهال ایلمک مراد اولسه اسهالنه
معین اولور اجزا ایله استعمال ایلیه لر تربد کبی و افتیمون
کبی و ملح هندی کبی اکر صفرا و صوا اسهال ایلمک مراد اولسه
هلیلج اصفر ایله و غافث و افسنتین ایله استعمال ایلیه لر
شربتی نصف درهمدر **معدنوس** مشهوردر کرفس
انواعندندر طبیعتی حار یابسدر کرفسدن لطیفدر طعامی
تیز هضم ایتدورر و اغز قوقوسن کیدررر و شیشلری تحلیل
و بولی ادرار ایلر کوکی قاوقده و بوکرکده اولان طاشی
اریدور و حیضی اقیدر

حرف النون

نعناع مشهوردر ایکنجی درجه ده حار یابسدر ییسه لر جماعه
قوت ویرر و قارن ایچنده اولان صوغلجانی قرر چقرر
اکر صوینی سرکه ایله قرشدروب ایچسه لر قان توکورمکی و
انجقرمغی و قوصمغی دفع ایلر و معده یه غایت نافعدر و صوقدن
ویلدن اولان باش اغرسنه یاقو ایلسه لر اغرسین ساکن
ایلر و قدوز کلب اصردیغی یره طوز ایله یاقو ایلسه لر نافعدر

اکر چینسه لر دیش صزیسین ساکن ایلر اکر چینیوب عقرب
صوقدوغی یره اورسه لر زیاده نافعدر **نخوۀ هندی**
فارسیجه نانخواه دیرلر معناسی اتمک استیجی دیمکدر یعنی
طعام اشتها کتورجی دیمکدر خصوصا اتمک خمیرنه قرشدره لر
چوق کلر بشره لر عربیجه کمون الملوکی دیرلر اوچنجی درجه ده
حار یابسدر کوبک بروسن دفع ایلر و عسر بولی و جانورلر
صوقدوغنه نافعدر اکر قیندوب عقرب صوقدوغی
یره اورسه لر اغرسین ساکن ایلر و طعامی هضم ایتدورر
و کیردر و قارن اغرسین و کوکل دونمسنی دفع ایلر و صوق
معده یی و جکری قزدررر اما معده سی و جکری حار اولنلره
ضرردر مکر که سرکه یه اصلیوب بعده اناجق استعمال
ایلیه لر و بوکرکده و مثانه ده اولان طاشلری اریدور
و قارندن صوغلجانی و تاتار قوردنی چقررر اکر بال ایله
یرلرسه **نوروز اوتی** عربیجه مخلّصه دیرلر اکر بر
کمسه بر درهمدن ایکی درهمه دک ایچسه اول کمسه نی
زهرلو جانور صوقسه کار ایلیه اکر صوقدقدن صکره
ایچسه زهرنی دفع ایلیه ⊙ اختیارات بدیعی صاحبی

ایدر اکر کونش حمل برجنه نازل اولدوغی کون یعنی نوروز
کونده اوچ کونه دک بر مثقال مخلّصه یی دوکوب
ایچسه اول ییل ایچنده اکا نقد دن زهر ویرسه لر کار ایتمیه
وبو اوته مخلّصه دیدکلری اندن اوتور دید که زهرلردن
خلاص ایلر بویله اولدوغندن نوروز کونلرنده اکثر
خلق متّریله بو اوتدن یرلراندن اوتوری بوکا نوروز
اوتی دیرلر **نیلوفر** مشهوردر طبیعتی اوّلکی درجه ده
بارد رطبدر چچکنی قوقمق اویقو کتورر دماغی صوق
اولنلر چوق قوقمیه لر زیرا دماغلرینی فاسد ایلر امّا
دماغی حار اولنلره نافعدر مفرّحدر قلبه قوّت ویرر
قوقمغله وحرارتدن اولان خفقانی کیدرر دماغنده
وکوکسنده حرارتی اولنلره وحرارتلی ستمه یه وزیاده
یوسته غایت نافعدر وحرارتدن اویقوسی کلمینلرک
اویقوسین کتورر قوقمغله واچمکله **نخود** عربجه
حمّص دیرلر طبیعتی اوّلکی درجه ده حار یابسدر سودی
ومنیٔ زیاده ایلر جکرک وطلاغک وبوکرکلرک ستّلرین
اچر وجماع شهوتنی زیاده ایلر وبولی ادرار ایلر سیاهی

ادرارده

ادرارده بیاضندن قویدر اکر نخود صوییله اویوز
وتمرکوبی یوسه لر نافعدر اکر خصیتین شیشنه یاقو
ایلسه لر کیدرر قولنج اردنده اولان شیشلره دخی
یاقو ایلمک نافعدر نخود یمک دیریه کوزل غدا حاصل
اولور دیرنک یارهلرینه نافعدر اکر نخودی اصلدوب
قرنی اچ ایکن چیله ییسه لر وصوینی اوستونه ایچسه لر
ذکره زیاده قوّت ویرر وبشهوتی زیاده ایلر **حرف**
الواو **ورتنه** عربجه قراصیای حامض دیرلر طبیعتی
بارد یابسدر معده یه قوّت ویرر وصفرانی کسر وحرارتی
تسکین ایلر وصوسوزلغی دفع ایلر واسهالی کسر خصوصا
قروبسی قابضدر وکوکل دونمکی منع ایلر وصمیغی اوکسروکه
مناسبدر اکر کوزه چکسه لر نورین زیاده ایلر **وشق**
مشهور کوردکدر طبیعتی حار یابسدر لکن حرارتی سمّوردن
ازدر ارقا غرسنی بوکرکده ومثانه ده صوقدن اولان
علّتلری دافعدر وجماعه قوّت ویرر وبدنی قزدررر پیرلره
مناسبدر امّا مزاجی حار اولنلره ضرردر وشق کورکی کیمکی
عادت ایدینن ادملر بواسیر ونقرس زحمتلرندن امین اولورلر

حرف الهاء

هلیله مشهوردر اوچ درلو اولور جمله سنك طبیعتلری اوّلكی درجه ده بارد ایكنجی درجه ده یابسدر بریسی كابلی هلیله در حواسنی حفظ و عقلی زیاده و ذهنی صافی ایلر و باش اغریسنی دفع ایلر و سودا و بلغمی اسهال ایلر بواسیره و ریح باسوره نافعدر ایكنجی بریسی صاری هلیله در صفراوی و دقیق بلغمی اسهال ایلر اكر اصلندن صوینی ایچسه لر اسهالی قوی اولور امّا بشرسه لر اسهالی ضعیف اولور معده یی پاك ایدوب قوّت ویرر بریسی دخی قره هلیله در سودایی اسهال ایلر و بدنك لونینی و ادواح بدنی صافی ایلر و قانی پاك ایلر و جذامه و بواسیره نافعدر و طلاق اغرسین كیدرر و معده یه قوّت ویررو یاشلغنی الور كیدرر

هلیون مشهوردر طبیعتی حار رطبدر سدّه لری اچر و بوكركی تنقیه ایلر و بولی ادرار ایلر و مثانه ده اولان طاشی چقرور و جماعه قوّت ویررو بوی صوقدوغنه مناسب شربتلر له ایچرسه لر نافعدر و اغزده مضمضه ایلسه لر دیش اغریسین كیدرر

هاوج عربجه جزر دیرلر طبیعتی حار یابسدر جماع شهوتنی تحریك و حیضی ادرار ایلر اكر بالیله تربیه ایلسه لر هضمی كوزل اولور جماعه قوّت ویرر منی زیاده ایلر تورشیسی جكره و معده یه نافعدر و طلاغی ازیدر مزاجی حار اولنلره مناسب دكلدر مكر سركله استعمال ایلیه لر امّا مزاجی بارد اولنلره نافعدر خصوصا حار اجزا ایله بله استعمال اولنه اكر معده ده یاشلق وار ایسه معده یه قوّت ویروب رطوبتنی كیدرر

هیوفاریقون بر صاری چچكلی اوتدر طبیعتی اوچنجی درجه ده حار یابسدر قوزدجیدر حیضی ادرار ایلر پیراغی یارن لری بتررر اكر چچكندن دوشروب زیتله بر شیشه یه قیوب كونشه اصسه لر بر قرمزی كوزل یاغ اولور یارنلره سورسه لر بتررو دردك یارن لرك ایچنه اقتسه لر بترر قیندوب صوینی ایچسه لر یان باش اغریلرینه نافعدر اكر تخمندن برز الوب یاریسی قدر سذاب تخمیله ایچسه لر حمّای ربعی كیدرر اكر هر كون نصف درهم قدر الوب دوكوب بال صوسیله ایچسه لر یان اغریلرینی دفع ایلر

حرف الیاء

یمرطه عربجه بیض دیرلر افضلی تاوق یمرطه سنك روفده نیمبرشت صاروسیدر بدنه تیز سكر كثیر الغدادر كوزل قان

حاصل اولور امّا یک پیشن ایو دکلدر زیاده بخار تولد
ایلر اکر یاضنی یوزه سورسه لر کونش تاثیرینی منع ایلر
و آتش یقدوغی یره سورسه لر دفع ایلر اکر کوزه یا قواسنه لر
کوز اغرسین کیدررا و کسر و که نافعدر و خشونت صدری
کیدررد و آواز بوغلدوغنه نافعدر وسلّ وضیق النفسه
وقان توکورنلره زیاده مناسبدر خصوصا صاروسنی
اسیدوب ایچه لر اکر زحیر اولان ادمک حقنه سنه قاتوب
احتقان ایلسه لر فی الحال طوتر و وجعن ساکن ایلر
نافع بن عمر رضی الله عنه پیغمبر علیه السلامدن
روایت ایلر انبیادن بریسی حق سبحانه و تعالی یه ضعفدن
شکایت ایلدی حق سبحانه و تعالی یمرطه یمکله امر ایلدی
یاقوت مشهور طاشدر اوچ درلو اولور قزل
وصاری وکوک ایوسی نار دانه سی کبی اولاندر اکا
یاقوت رمّانی دیرلر ویاقوت جمیع طاشلردن اغردر
وقزل یاقوته خاصه آتش تاثیر ایلمز اکر سحق ایدوب قرنفل
ایله ییسه لر قلبه زیاده قوت ویرر و یورک اوینامسنی
دفع ایلر اکر معجون ایدوب ییرلرسه جمیع زهرلرک ضررینی

دفع ایلر و زیاده فرح ویرر وحکیم ارسطو ایدر
یاقوت خاتم طاقنن و یا بوینونه اصوب کورن آدمه طاعون
اصابت ایلمز دیر و خلقک کوزنه هیبتلو کورینور و یلدرم
اورمز و صویه غرق اولمز برماغنده یاقوتدن خاتم
اولان کمسه نک صویه غرق اولدوغی کورلمشدر واهل
هنددن مرویدر بر آدمک یاننده یاقوت اولسه اول
آدم غیری زمانده چکمکه قادر اولمادوغی یایی یاننده
یاقوت اولدوغی زمان چکر و غایت صوصامش کمسه یاقوتی
اغزنه قویسه صوسوزلغی کچر و غایتله فرحناک اولور
یشم مشهور طاشدر طبیعتی بارد یابسدر یشم
کورن آدمه یلدرم طوقنمز اکر بر شهره چوق چوق یلدرم
دوشسه اول شهرده بر یوکسک میل اوستونه یشم قوسه لر
بامر الله تعالی اول شهره صاعقه اینمیه اکر معده سی
اغریان کمسنه معده سی اوستونه اصه قوسه اغریسی کیدر
وهم کورن آدمه بر امر کوزدکمز و سحری منع ایلر و قان
توکورن و یورکدن قان کلنه ایچرسه لر دفع ایلر و خفقانی
وخناقی دفع ایلر کوترمکله **یاغ** عربجه سمن دیرلر طبیعتی

حار رطبدر خلطلری بشرر کوکسی و بوغازی یومشدر
کوکسک خلطلرینی بشرر خصوصا بالیله و بادمله اوله
و زهر ایچنده ایچرسه لر تریاق قدر نفعی واردر حتی بر کمسنه‌نی
یلان صوقمش یانندە اسکی صغر یاغی وارمش اندن اچمش
زهری دفع ایلمش اکر حبس بولا ایچون بش التی درم قدر الوب
یاری شکر ایله اریدوب ایچرسه لر فی الحال ادرار ایدر اکر
اسکی یاغی قیندله خلط ایدوب اسکی اویوزه سورسه لر کیدر
یاسمین مشهوردر طبیعتی حار یابسدر ایکنجی درجه ده قوقسه
بیراده ودماغی صوق اولنلره نافعدر و غلیظ یللری طاغدر
و اکر باشه سورسه لر صوقدن اولان باش اغرسین دفع ایدر
اما چوق قوقلمق بکزی صررر در اصلاحی کل صوینه باتروب
قوقمق کرک اما یاغی صوقدن اولان مرضلره نافعدر خصوصا
فلجه و صرعه و لقوه یه و یارم باش اغرسنه و صوقدن اولان
باش اغرسنه سورسه لر نافعدر و ترلدیجیدر و مفاصل
اغرسنه نافعدر **یاربوز** عربجه فودنج دیرلر طبیعتی
حار یابسدر اکر قیندوب ایچسه لر زهرلو جانورلر صوقدقده
زهرنی دفع ایدر اکر سرکله قیندوب طلاغا ورسه لر کیدر

اکر ایچسه لر قارنده اولمش اوغلانی چقرر اکر طوزله
و بالیله ایچسه لر معده ده اولان اخلاطی چقرر و سودی
اسهال ایدر اکر قورودوب بعده یاقوب دیشلرینه سورسه لر
دیشلری پکیتدرر **سیلغون** عربجه طرفا دیرلر اکر
قیندوب مضمضه اتسه لر دیش صزیسنی دفع ایدر و ایچسه لر
طلاغی کیدرر اکر سیلغون اغاجندن برچنق یاپوب صوی
اندن ایچسه لر طلاغه نافعدر و اسکی اسهالی کسر و صالوغه
نافعدر اکر کوکنی زیتله قیندوب جذام مرضنه مبتلا
اولان کمسنه یه ایچرسه لر غایتله نافعدر اکر بوداقلرینی
زکامه و چچک چیقرندره توتسی ایلسه لر عجایب نفعی واردر
اکر بیراغنی بوغان یاپشسلوکه توتسی ایلسه لر فی الحال
دوشردر **یبان فسلکانی** فرنکلر مرقولیاس
دیرلر عربجه حلبوب دیرلر ایکی درلودر بری دشی بری
ارکک طبیعتی ایکنجی درجه ده حار یابسدر اکر قیندوب
صوینیدن اوتوز مثقال ایچسه لر صفرایی و یورکده اولان
صویی سورر بعضلر ایله زعم ایتدیلر که خاتونلر حیضندن
پاک اولدقدن صکره ارککینك بیراغندن دوکوب شاف

کبی کتورسه ارکك اوغلانه حامله اوله اکر دشیسنی ایلسه
دشیه حامله اوله

ایکنجی باب

مرکّبات بیاننده در معلوم اوله که مفرد دوا ایله علاج
ممکن ایکن مرکّب دوا ایله علاجه تعرض ایلمزز لکن هر زمان
مقصوده کافی مفرد بولنمادوغندن مرکّباته علاجه
محتاجز زیرا علاج ایلیجکمز دواء مفردك یا طادی زیاده
اجید رطاتیله ترکیب ایدرز مثلا صبری بالیله قرشدرد دغمز
کبی یا ققوسی یرامزدر رایحه سی کوزل شیلرله ترکیب ایلرز
مثلا خیارشنبری کل صویله اصلاح ایدرلر یاخود اول
مفرد دوانك قوّتی ضعیفدر مرض ایسه قویدر مرضه
مقاوم اولهمدیغندن قوّتی ارترجق دوالر ایله ترکیب اولنور
یاخود دوانك قوّتی قویدر مرض ضعیفدر دوانك
قوّتی ضعیف ایدیجی شیلر ایله ترکیب اولنور یاخود
دوانك نفوذی قوی اولوب ثابت اولمامغله ثابت قلجی
شیلرله ترکیب اولنور یا نفوذی بطیدر نفوذ ارترجی شیلر
ایله ترکیب اولنور خصوصا بعض اعضایه مخصوص دوالر
واردر اول اعضایه نفوذی مقصود اولدوغی زمان اولـ

مخصوص

مخصوص دوا ایله ترکیب ایدرلر مثلا قلبه متعلق علاجلرده
زعفران قترلر یاخود مرض مرکّبدر بردوا کفایت ایلمز
مرضنه کوره ترکیب ایلمك اقتضا ایلر پس مرکّباته دخی
احتیاج اولدوغندن مرکّباتدن مجرّب اولنلری بو بابده
ایراد ایلدك واون فصل اوزرنه ترتیب ایلدك

اوّلکی فصل

چوق مرضلرده استعمال اولنان مرکب شربتلر
بیاننده در **شراب الاصول** که ابن ماسویه نك
مختاریدر بلغمدن وصفرادن اولان ستملرك ابتداسنده
نافعدر وسدّه لری فتح ایلر صنعتی بودر کرفس کوکی
ورازیانه کوکی وهندبا کوکی وهردم بهار کوکی وهلیون
کوکی بو کوکلرك هربرندن قرقدرم الوب وافرجه صویله
قیندوب بعده سوزوب ایچنه دورت رطل شکر قتوب بینه
قینده لر تا قوامه کلنجه بعده برچینی قوده نوسده حفظ ایده لر
شراب الدیناری ابن ماسویه نك مختاریدر غلیظ
خلطلری چقرر وهر سدّه یی اچر وسدّه لردن اولان مرضلره
نافعدر فرنكلر بو شربتی زیاده سیله استعمال ایلرلر صنعتی
بودر هندبایی دوکوب صقوب صوین الهلر وکرفسی دخی دوکوب

صوین الەلر هر برندن ایکی رطل وهمیلی دخی دوکوب
صوین الەلر ویبان لسان ثوری وبستانی لسان ثوری
دخی دوکوب هر برینك صولرندن بر ر رطل الەلر ویمرطه
اغیله پکوکی کسدروب بسزوب شکر ایله قوام کتوره لر
شراب بزنتین الکبیر بو دخی ابن ماسویه نك
مختاریدر سدەلری فتح ایلمده اولکیدن اقویدر
صنعتی بودر هندباصقندیسی وکرفس صقندیسی هر برندن
ایکیشر رطل وهمیل ولسان ثوربیانی وبستانی هر برینك
عصارەسندن بر ر رطل یمرطه اغیله عصارەلری کسدروب
صافایلیوب بعده اون التی درم قروکل ودورت درهم
بیان کوکی وکرفس تخمی وانیسون وبزر رازیانج هر برندن
اوچر درهم وسنبل هندی ایکی درهم ایکی رطل سرکه ایله
قند وبسزوب شکر ایله قوامه کتوره لر شراب
شاهترج ابن ماسویەنك مختاریدر جکره ومعدەیه
قوت ویررو سدەلری اچر ودری یوزنده اولان امراضه
غایتله نافعدر اویوزکی طوزلو بلغم کبی وبرص وبهق
وشیرپنجه کبیلره زیاده موافقدر صنعتی بودر

صنادر

طاری هلیله وکابلی هر برندن یکرمی درهم ولسان ثور
چچکی وبنفشه وپلین وکشوث هر برندن اون التی درم
بیان کوکی وقروکل هر برندن دورت درم افیتمون وبسفایج
هر برندن یدی درم ارك یوزدانه وچکردکسز قرواوزوم
یارم رطل اون رطل صویله قینده لر ثلثی قالنجه بعده
سوزه لر وشاهترەیی دوکوب صقوب صویندن وشکر
هر برندن اوچ رطل قنه لر وتمر هندی وخیارشنبر بابی
هر برندن ایکی وقیه قتوب قیندروب قوامه کتوره لر شراب
نعناع ابن ماسویەنك مختاریدر معدەیه قوت ویرر
وقوصمغی منع ایلر واسهالی کسر صنعتی بودر ایوه عصارەسی
وطاتلو انار ایله اکشی انار صولری هر برندن بر ربوچق
رطل قرو نعناع وقروکل هر برندن اون التی درم قدر الوب
اول صولرا یچنده اصلده لر برکون برکیجه طوره بعده
قیندروب سوزه لر وشکر ایله یا بال ایله قوامه کتوره لر اکر
قرو نعناع یرینه یاش نعناعك عصارەسی اولسه دخی
اعلا اولور السکنجبین المدبر حکیم نیقولاوسك
مختاریدر سدەلری اچر وقانی صافی ایلر واسکی ستمه لره

نافعدر صنعتی بودر بالدری قره والتون اوتی
وطاش قنه سی وبنفشه ورازیانه کوکی وهردم بهار کوکی
وهلیون وایرق کوکی هر برندن برابر الوب کفایت قدر انار
صویی وسرکه ده اصلدوب بعده قینده لر وسوزوب شکر
ایله قوامه کتوره لر **شراب عرق السوس** یعنی
بیان کوکی شرابی کوکسی واقجکری اخلاطدن پاك ایلر
واوکسورکه وضیق نفسه وذات الجنبه نافعدر
صنعتی بودر بیان کوکی اون التی درم بالدری قره سکز
درم زوفا دورت درم دورت رطل صوده اصلده لر
بر کون بر کیجه وقینده لر وسوزه لر وبال وشکر وشکر پینزی
هر برندن التمش دورت درم وکل صویی اللی درم قیندوب
قوامه کتوره لر **شراب زوفا** کوکسی واقجکری اخلاطدن
پاك ایلر واوکسروکه وضیق نفسه وذات الجنبه نافعدر
صنعتی بودر زوفا وکرفس کوکی ورازیانه کوکی وفطراسالیون
وبیان کوکی هر برندن اونر درهم وقابی صویلمش ارپه دورت
درم وابه کومجی تخمی وایوه چکردکی وکثیرا هر برندن اوج
درم بالدری قره التی درم سپستان وعناب هر برندن اوتوز

دانه قرو اوزوم یکرمی درم وانجیر وخرما هر برندن
اونر دانه شکر پینزی ایکی رطل قیندوب قوامه کتوره لر
شرابُ الغافث ابن ماسویه حکیمك مختاریدر
جکر سده لرینی اچر سوء القنیه یه واستسقانك انواعنه
نافعدر وبولی ادرار ایلر وبوکرکده اولان طاشلری طاغیدر
وطبیعتی تلیین ایلر صنعتی بودر رازیانه وکرفس کوکی
وهندبا وبیان کوکی ومکه ایریقی وکشوث وپلین وکل
قروسی هر برندن التیشر درم بالدری قره وبادآورد
ولسان ثور چچکی وانیسون ورازیانه تخمی وغافث هر
برندن بشر درم راوند ومصطکی اوچر درم سنبل واساروندن
هر برندن ایکی درم هندبا عصاره سی وکرفس عصاره سی
هر برندن ایکی رطل شکر کفایت قدر **شراب الاسطخودس**
یعنی قره باش شرابی ابن ماسویه حکیمك مختاریدر صوق
دماغك مرضلرینه وسکر لر مرضلرینه نافعدر فلج وتشنج
واعضا اویوشمق ویوز وکوز اکلمك کبی دخی بونلرك غیری
کبیلره نافعدر صنعتی بودر قره باش چچکندن اوتوز
درم ککك ویاربوز وصعتر وانیسون وعود القهر هر

برندن یدیشر درم دار فلفل اوج درم زنجبیل ایکی درم
دارچینی وسنبل وزعفران هر برندن بر بوچق درم قرو
اوزوم دورت درم بال ابش رطل قیندوب قوامه کتوره لر
شرابُ الافتیمون سودادن اولان مرضلره نافعدر
کرك ایچرده اولسون کرك طشره ده اولسون برص وشیر
پنجه کبی وخبیث یاره لر کبی ⊙ صنعتی بودر یکرمی درهم
افتیمون وصاری هلیله وقره هلیله هر برندن اون بش
درم کشوث وشاهتره هر برندن اون درم ککك ولسان
ثور ویارپوز واملج وبلیله وپیان کوکی وبسفایج
وغاریقون وقره باش هر برندن التی درم وکل ورازیانج
وانیسون هر برندن ایکی بوچق درهم ارك یکرمی دانه
قرو اوزوم اوتوز ایکی درم تمر هندی یکرمی درهم کفایت
قدر صو ایله واوج رطل شکر وایکی رطل اوزوم صوییله
قیندوب قوامه کتوره لر ⊙ **شراب عناب** ابن ماسویه
حکیمك مختاریدر اوکسروکه وذات الجنبه نافعدر واوازی
صافی ایلر وکوکسی یومشدر ⊙ صنعتی بودر عناب التمش
عدد بنفشه وابه کومجی تخمی هر برندن بشر درم وبالدری

قره وقابی صویلمش ارپه وپیان کوکی هر برندن سکزر درم
وایوه وقاون چکردکی ومارول تخمی وکثیرا هر برندن
اوچر درهم کفایت قدر شکر وصو ایله شربت ایشره لر
⊙ **شراب افسنتین مدبّر** یعنی پلین شرابی ابن
ماسویه حکیمك مختاریدر معدهیه وجکره والات غذایه
قوت ویرر وومرضلرینه نافعدر ویللری تحلیل ایلر واخلاطی
ادرار ایله چیقررر ومعده مرضلرنده عجایب فائده سی
واردر ⊙ صنعتی بودر نصف رطل قدر پلین واون
سکز درهم قرو کل واوج درم سنبل هندی وایکیشر
بوچق رطل شراب ریحانله ایوه صوینی ایچنده ادویه لری
برکون برکیجه اصلده لر بعده قیندوب سوزه وکفایت
قدر شکر ایله قوامه کتوره ⊙ **شرابُ الخشخاش**
قرو اوکسروکه نافعدر ونازله یی منع ایلر واویقو کتورر
⊙ صنعتی بودر بیاض خشخاش قبوغی الّی دانه باش اوله
وقره خشخاش قبوغی وبالدری قره هر برندن اون بشر درم
وپیان کوکی بش درهم وعنّاب اوتوز دانه ومارول تخمی
قرق درهم وابه کومجی تخمی وایوه چکردکی هر برندن التیشر

درم غایت قدر صو ایله قیندوب و سوزوب غایت قدر
شکر ایله و فانید ایله قوامه کتوره لر

ایکنجی فصل

معجونلر و جوارشلر بیاننده در ○ **معجون الجواهر**
البارده فرنکلر بوکا معجون دیاسنتا دیرلر بو نسخه
حکماء متقدمینک کتابلرنده یوقدر بو ترکیبک نفعی عظیمدر
و قدری جلیلدر سودادن اولان مرضلره نافعدر و
خفقانی کیدررو بایلماغی دفع ایلر و ورم مستملرده قوت
○ ساقط اولدقده یدورسه لر قوت ویررو وبا و طاعون
کونلرنده هر صباح بر مثقالنی لسان ثور صو ایله یا قوزو
قولاغی صو ایله استعمال ایلسه لر نفعنه نهایت یوقدر
حمای دقه و حمای ربعه و سل مرضنه و قان توکورنلره
و یورکدن قان کیدنلره غایت نافعدر و یورک مرضلرینک
جمله سنه و حرارت کبده و معده یه غایت فائده ایلر
و عفونتی منع ایلر بو نسخه فرنک کتابلرندن التمشدر و دولو
درلو نسخه لر واردر بز بو نسخه یی اختیار ایلدک ○ صنعتی
بودر یاقوت اصفر فرنکلر بوکا دیاسنتا دیرلر اندن اوتوری
بو معجونک آدنی دیاسنتا قومشلردر ○ و قزل مرجان و طین

مختوم

مختوم هر برندن اون ایکیشر درم قرمز و طورمنتیلا
و مشک طرامشیع و اغاج قاوونی چکردکی و زعفران و مر
○ صافی و قزل کل و بیاض صندل و قزل صندل و صاری
صندل و صغن کیکنک یورکنده بولنان کمک و صغین
کیکنک یانمش بوینوزی و قزو قولاغی تخمی و سمزاوت
تخمی و فیل کمکی براده سی هر برندن دردر درهم قزل
یاقوت و زمرد و کوک یاقوت و یاقوت رمانی یعنی لعل
و دلنمدک انجو و خام ابریشم و التون ورق و کومش ورق
○ هر برندن ایکیشر درهم بادزهر بر درهم کافور و مسک
و عنبر هر برندن ربع درهم طاشلری و جوهرلری سماقی
مرمر اوستونده کل صو ایله سحق ایلیه لر بر مرتبه سحق ایلیه لرکه
یاغ کبی اوله اصلا ایریلک قلمیه و باقی اجزالی دخی سحق
ایلیوب جواهر ایله قرشدورلر و اغاج قاوونی شرابندن
بشیوز درهم قدر الوب قرشدروب معجون ایلیوب چینی
یا کموش قوه نوسده حفظ ایلیه لر ○ **معجون القرمز**
بو ترکیبی اول ایجاد ایلین ابن ماسویه حکیم ایدی بعده
فرنک طبیبلری تصحیح ایلیوب هر برامز مرضده استعمال

ایلدیلر اعضاء رئیسیه و روحلره قوت ویرر و حرارت
غریزیه یی تحریک ایلر و قلبه فرح ویرر و نفسی مسرور ایلر
و جماعه قوت ویرر و اغربصماغی و اونوتقانلغی کیدرر
و یارم باش اغریسنی و باش دونمه سینی دفع ایلر و فلجه
و ال و ایاق دتره مسینی زائل ایلر و حفظی ارترر و حواسه
ذکا زیاده ایلر و قلبه قوت ویرر و خفقانی ازاله ایلر
و مالخولیانک انواعنه و اوکسروکه و صولوغانلغه
و سل مرضنه غایت فائده ایلر و معده یه قوت ویرر
و هضمه یاردم ایلر و سودادن اولان یللری و بواسیر
یللرینی طاغدر و جگره قوت ویرر و سده لرین اچر و لونی
صافی ایلیوب و یوزی نورلندرر و حامله خاتونلره
زیاده نافعدر و قرننده ولدنی دوشمدن حفظ ایلر
و معصوملره یدی ورسه لر انلره عارض اولان صرعی دفع
ایلر و اغلمه لرنی دفع ایلر و معده لرنی اصلاح ایلر
و اسکی اسهاله و یورکدن قان یکنه و بواسیره و طلق
مرضلرینه و استسقایه و فرنک مرضلرینه و جذامه و شول
مرضکه فرنکلر اکا اسکوربوط دیرلر زیاده فائده ایلر

وطاعونه

وطاعونه و حمای وبائیه یه و غیری امراض ردیه نک جمله سنه
نافعدر صفتی بودر ۞ خام ابریشم یوز درم و مسکی
الماصوئی و کل صوئی هر برندن یوز الی درهم شکر ایکیوز
درم قرمز اون درم عنبر و عود و دارچینی هر برندن
التی درم لاجورد و انجو هر برندن درر درهم و التون
ورق بر درم مسک یارم درهم ابریشمی الماصوئینده و کل
صوئینده بر کون بر کیجه اصلادهلر بعده یومشق اتش اوستونه
قویه لر صوئی یاریسی کیدنجه قینده لر بعده قرمزی یومشق
دوکوب اول صویه یایچنه قویه لر براز اجق قینیه بعده
اتشدن اندوره لر و حریری و قرمزی اوغه لر بعده سوزه لر
و اول صوئک ایچنده شکری اذه لر و اتش اوزرنه قویوب
قینده لر تا معجون قوامنه کلنجه بعده اتشدن ایندوره لر
صوغویه و سایر اجزایی دوکوب ازازایچنه قویوب قرشدره لر
والتوندن یا کومشدن یا فغفوریدن قوه نوسنه ایچنه قویوب
حفظ ایلیه و وقت حاجتده مناسب شربتلر ایله بر مثقال استعمال
ایلیه لر **دواء مسک حلو** ابن ماسویه حکیمک
مختاریدر اعضاء رئیسیه قوت ویرر و مالخولیایه نافعدر

اکرستمه سی بوغیسه ونسیانه وصرعه وفلجه وتشنجه وبور
کوزاکلدیکنه وخفقانه وضیق نفسه نافعدر شربتی بر درمدن
بربوچق درهمه دك استعمال ایلیه لر صفتی بودر زعفران
ودرونج وزرنباد وعود وبسباسه هر برندن ایکی درم
انجو ویانمش ابریشم وکهربا ومرجان هر برندن بر بوچق
درهم وریحان تخمی وقرص سك هر برندن بر بوچق درهم
بیاض بهمن وقزل بهمن ودارچینی وسنبل هندی
وقرنفل هر برندن بر درهم زنجبیل وکبابه ودارفلفل
هر برندن بر بوچق درهم مسك ثلث درهم کفایت قدر
بال ایله معجون ایلیه لر **دواء العنبر** ابن ماسویه
حکیمك مختاریدر اعضاء رئیسیه قوت ویرر ومعده
قزدرر وهضمه قوت ویرر وبرودتدن اولان رحم مرضنه
نافعدر وپیرلره وعورتلره مناسبدر شربتی بر درهمدن
ایکی درهمه دکدر صفتی بودر دارچینی ودرونج وقرنفل
وبسباسه وجوزبوا وخولنجان هر برندن اوچر درهم
سنبل هندی وقاقلهٔ صغیر وقاقلهٔ کبیر هر برندن بر درهم
زنجبیل وعود وصاری صندل ودارفلفل هر برندن

ایکیشر

ایکیشر درهم عنبر بر درهم مسك یارم درهم کفایت قدر
شکر ایله یا کل شرابیله معجون ایلیه لر **دواء اللؤلؤ**
اعضاء رئیسیه قوت ویرر وقلبه فرح زیاده ایلر و
خفقانه ومالیخولیایه نافعدر صرعه وفلجه ولقوه یه
فائده ایلر منافعی چوقدر جواهر معجونی قدر نفعی واردر
صفتی بودر صاری صندل وبیاض صندل وقزل
صندل هر برندن اوچر درهم کل وبنفشه ونیلوفر وقوزی
قولاغی تخمی وهندبا تخمی وقاون چکردکی وقرص الورد
هر برندن ایکی درهم وصغیر کیکك یورکندن چیقن
کمك دورت دانه طباشیر وسنبل وزعفران وانجو وکوك
کوك یاقوت وصاری یاقوت ومرجان وخام ابریشم
هر برندن بر درهم عود وفیل کمکی براده سی هر برندن
اوچر درهم کافور سدس درهم التون ورق ایکی دانه
استرلرسه سفوف ایده لر استرلرسه کفایت قدر شکر ایله
وکل صویله معجون ایده لر **دواء الورد المقوی**
فرنکلر ارماتیکم الروزا تمدیرلر اعضای رئیسیه قوت
ویرر هضمه یاردم ایلر معده ده اولان رطوبتلری قورودر

وهر مزاجه یارر صفتی بودر قرو گل اون درهم وعود
وصاری صندل هر برندن ایکی درهم دارچینی دورت
درم مصطکی بر درهم وثلث درم عنبر ثلثان درهم
کفایت قدر گل شرابیله معجون ایلیه لر **معجون**
الجواهر الحار ابن ماسویه نك مختاریدر اعضاء
رئیسیه قوت ویردر برودتدن اولان هر مرضه نافعدر
فلج گبی سکته گبی وخفقانه و یورك بایلماسنه ووسوسه
وجنونه ومالخولیایه زیاده نافعدر شربتی بر درهمدن
بربوچق درهمه دکدر صفتی بودر بیاض انجو اوچ
درهم وقزل یاقوت وکوك یاقوت وعقیق ویاقوت
رمانی وزمرد هر برندن بربوچق درم زرنباد مستطیل
وتورنج واغاج قاونی قبوغی وبسباسه وریحان تخمی
هر برندن ایکی درهم وفیل کمکی براده سی ومرجان
وکهربا هر برندن بر درهم وثلثان درهم واق بهمن
وقزل بهمن وقرنفل وزنجبیل ودارفلفل وسنبل وقاقله
وزعفران هر برندن بر درم قرص الورد وعود هر
برندن بش درهم دارچینی وخولنجان وزرنباد مدور

هر برندن بربوچق درهم آلتون وگومش ورق هر
برندن ثلثان درهم مسك نصف درهم عنبر ایکی
درهم کفایت قدر امله بالیله معجون ایلیه لر **معجون**
ملوکی ابن ماسویه نك مختاریدر اعضاء رئیسیه
قوت ویرر ومنی زیاده ایلر وجماعه قوت ویرر
صفتی بودر چام فستقی اتمش دورت درهم انجو وقاقله
صویلمش بادم هر برندن اللی درم دارچینی اون ایکی درم
قرنفل وصندال هر برندن اوچ درهم عود دورت
درهم عنبر بر درهم مسك سدس درهم کفایت قدر
شکری گل صویله اذوب قیندوب قوامه گتوروب
معجون ایلیه لر **جوارش خولنجان** ابن ماسویه نك
مختاریدر غلیظ یللری دفع ایلر ومعده یه قوت ویرر
وهضم معیندر واکشی گکرمکی ازاله ایلر معده یه
غایت نافع علاجدر شربتی بر درهمدن بر مثقاله دك
صفتی بودر خولنجان وعود هر برندن التیشر درهم قرنفل
وبسباسه وکراویا هر برندن ایکیشر درهم زنجبیل ودار
فلفل وبیاض بوبر واکر ودارچینی هر برندن بر مثقال

ويارپوزو قرونعناع وقاقله وسنبل هندی وكرفس تخمی
ورازيانه تخمی وانيسون هر برندن برر درهم بياض شكر
سكسان درهم غايت قدر باليله معجون ايليه لر

جوارش دارچينی ابن ماسويه نك مختاريدر
هضمه معيندر ورطوبتلری قورودر وغدايی بدنه اولشدرر
شربتی بر درهمدن ايكی درهمه دكدر صفتی بودر دار
چينی اون بش درهم كمون واندز هر برندن دردر درهم
خولنجان يدی درهم قرنفل ودارفلفل وقاقلۀ كبير وقاقلۀ
صغير وزنجبيل وبسباسه وجوزبوا وعود هر برندن
اوچر درهم زعفران بر درهم ومسك ثلثان درهم شكر قرق
درهم غايت قدر باليله معجون ايليه لر

معجون اطريفل صغير باش اغرسنه نافعدر باشه بخار
چقمغی منع ودماغی تنقيه ايلر كوز اغرسنه نافعدر
وحفظی زياده ايلر ونسيانی كيدرر وبواسيره نافعدر
صفتی بودر كابلی وصاری هليله وقره هليله واملج
وبليله هر برندن برابر الوب دوكوب اوج اغری باليله
معجون ايليه لر بو مذكور اولان معجونلر وجوارشلر مسهل

دكلردر

دكلردر

اوچنجی فصل

مسهل اولان معجونلر وجوارشلر بياننده در

معجون سنا مع خيار شنبر حكيم نيقولاوسك مختاريدر يوركی سوددن
وستمه لرك حرارتن منع ايلر ويبوسنی كيدرر وسودادن
وصفرادن اولان مرضلره نافعدر صفتی بودر دارك
اون ايكی دانه وبنفشه بر قبضه وقابی صويلمش ادريه وانيسون
وبسفايج واصيره تخمی هر برندن بش درهم قره بالدرك
ككك وافتيمون هر برندن يارم اوچ قروا وزوم سكز درهم
ورازيانه تخمی وسمزاوت تخمی وبيان كوكی هر برندن
اوچر درهم صو ايله قيندوب سوزه لر وايكی رطل خيار
شنبه بالنی اول صوده ازه لر وتمر هندی بالی سكز درهم
وشكر بر رطل قينده لر معجون اولنجه بعده دوكلمش اون
التی درم سنا مكی واوچ درهم دارچينی خلط ايدوب
حفظ ايليه لر

معجون دياقاتيليقون نيقولاوس حكيمك مختاريدر معناسی معجون الجامع ديمكدر جميع
اخلاطی سوررو سده لری اچر وهر مرضی دفع ايلر
شربتی بش درمدر سكز درهمه دك صفتی بودر

بسفایج اون التی درهم ورازیانه تخمی التی درهم هایت
قدر صویله قینده وب سوزه لر و ایکی رطل شکر و خیار
شنبه بالی و تمر هندی بالی هر برندن اون التی درهم بونلری
اول صو ایچنده ازوب قینده لر معجون اولنجه بعده
راوند و بنفشه و اینسون و بسفایج هر برندن سکزر
درهم و پیان کوکی و فانید و نبات و خیار و قاوون و قاربوز
وقبق چکردکی ایچلری هر برندن ایکیشر درهم بونلری
دوکوب الیوب اول معجونه قرشدروب حفظ ایلیه لر

معجون امرق کبیر ابن ماسویه نك مختاریدر
صفرادن اولان مرضلره و طوزلو بلغمه و ظاهر
بدنده اولان علتلرك جمله سنه اویوز و گجیك و جذام
واق بهق و قره بهق و شیر پنجه کبیلره نافعدر شربتی
ایکی درهمدر اوچ درهمه دك صفتی بودر کابلی
و صاری هلیله و قره هلیله و راوند هر برندن اون
التی درم غاریقون و شحم حنظل و بسفایج هر برندن
یکرمیشر درم وبلیلج وکلکك و سنامکی هر برندن سکز
درهم بنفشه بش درهم افیتمون اون التی درم اینسون

ورازیانه

ورازیانه وگل هر برندن التیشر درهم شاهتره صوی
بر رطل و چکردکسز قورو اوزوم اللی درم اریك قرق
دانه هایت قدر ماء جبن ایله بش کون قدر اصلیه لر
بعده یومشق اتشده قینده وب سوزه لر بعده خیار
شنبه بالندن اوتوز ایکی درهم و تمر هندی بالی قرق
درم قدرت حلواسی اون التی درهم شکر بر بوچق رطل
بونلری اول سزولن صونك ایچنده ازه لر بینه قینده لر
حتی معجون قوامنه کلنجه بعده صاری هلیله و کابلی
و قره هلیله هر برندن دردر درهم بلیله و املج و راوند
و شاهتره تخمی هر برندن اوچر درم سنبل هندی
و اینسون هر برندن ایکی درهم و محموده اون ایکی
درهم بونلری دوکوب اول معجونله خلط ایدوب حفظ
ایلیه لر و محموده سز دخی حفظ ایلسه لر جائزدر

معجون دیافنیکون ابن ماسویه نك مختاریدر
اسکی و مرکب سیتمه لره نافعدر و صفراوی و غلیظ بلغمی
اسهال ایلر و قولنجه عجایب نفعی واردر قرین ایچنده
اولان اغریلری دفع ایلر مقدار شربتی دوورت درهمدر

یدی درهم وارنجه ⊙ صفتی بودر اتلی خرما اللی درهم
سرکده برکون برکیجه اصلده لر شکر یاخود بال بربوچق
رطل قینده لر حتی معجون اوله بعده کرا ویا ایکی درم چام
فستقی وطاتلو بادم هر برندن اون بشر درهم تربد اون
ایکی درهم محمودة اون درهم نبات اون التی درهم دار
فلفل وزنجبیل ودارچینی وبسباسه ورازیانه وانیسون
ودوقو وخولنجان وعود هر برندن ایکیشر درهم بونلری
دوکوب اول معجونله قرشدوره لر وحفظ ایلیه لر **معجون**
دیابیرونس حکیم نیقولاوسك مختاریدر ارلك
معجونیدر حمای محرقه نك ابتداسنده وحدتلی ستمه لرك
ابتداسنده هر کون ویره لر ⊙ صفتی بودر ارك یوزدانه
نهایت قدر صویله قینده لر والکدن چوره لر بربر رطل
بوندن الهلر وشکر ایکی رطل خیارشنبه وتمرهندی هر
برندن اون التیشر درهم اولکی قینده لر بعده اق صندل
وقزل صندل وطباشیر وراوند ودارچینی هر برندن
اوچر درم کل وبنفشه وسمزاوت تخمی وهندبا تخمی وعنبر
باریس وپیان بالی هر برندن ایکیشر خیار وقبق وقاون وقاریز بوزی

چکرد کلرینه

چکرد کلرینك هر برینك ایچلرندن بربر درهم بونلری دوکوب
اول معجونه قرشدوره لر حفظ ایلیه لر اکر بو ترکیبدن
هر یوزدرهمنه سکز درهم محمودة قته لر کوزل ⊙
مسهل اولور اوچ درهمدن بش درهمه (وارنجه) ادمیسنه
کوره ویره لر **معجون صوکوالروزا تمر** ابن ماسویه نك
مختاریدر کل عصاره سی معجونیدر صفرایی سوردوصفرا(دن)
اولان مرضلره نافعدر وحرارتدن اولان مفصللر
اغرسنه وباش اغرسنه وکوز اغرسنه وصارولغه
نافعدر مقداری شربتی بش درهمدر ⊙ صفتی بودر کلی
دوکوب صقوب صوین الهلر دورت رطل قدر اوله بیاض
شکر بربوچق رطل قدرت حلواسی اللی درهم قینده لر (حتی)
معجون اوله بعده محمودة اون ایکی درهم عنبرباریس
قرصی دورت درهم طباشیر قرصی سکز درهم قرص غالیه
وزعفران هر برندن ایکی درم بونلری دوکوب اولکی معجونه
قرشدروب حفظ ایلیه لر ⊙ **دردنجی فصل** حبلر
بیاننده در **حب الافاویة** معده یه ودماغه قوت
وحواس خمسیه قوت ویرر وخلطلرك عفونتنه نافعدر

وغليظ بلغمی اسهال ایلر وهضمه قوّت ویرر صفتی بودر
دارچینی وکبابه وعود واکر وبسباسه وجوزبوّا وقاقله
وقرنفل واسارون ومصطکی ومکّه ایریغی وسنبل هر
برندن سکزدرهم قرو پلین وکل قروسی هر برندن بشر درم
بونلری دوکه‌لر اون ایکی رطل صو ایله قینده‌لر اوچ
بلوکده بری قالنجه بعده سوزه‌لر بعده یغمور صوییله
یقنمش صبر بر رطل الوب بو مطبوخله ازوب کونشده
یا بومشق اتشده قوروده‌لر حتی قیولوب حبا ولمغه صالح
اوله بعده مرصافی ومصطکی هر برندن بشر درم زعفران
اوچ درم بونلری دوکوب صبر ایله قرشدروب حبلر
ایده‌لر واستعمال ایلیه‌لر بو نسخه ابن ماسویه نکدر لکن
حکیم نیقولاوس ومتاخرین صبری بش جنس هلیله
صولریله یقرلر واعتقاد ایدرلر که بو اولکیدن
افضل اوله **حبّ النوّر الکبیر** ابن ماسویه نك
مختاریدر کوزده صوقدن ویاشلقدن اولان مرضلری
جمله سنه نافعدر وبخاری منع ایلر ودوحلره قوّت ویرر
وعقلی زیاده ایلر وحفظی ادترر وبدنك صحتن حفظ

ایلر صفتی بودر کل وبنفشه وپلین وحنظل وتربد
واکر وجوزبوّا وسنبل وافیتمون وحب بلسان وعود
بلسان وسیسالیوس وسناب تخمی ومکّه ایریغی
واسارون ومصطکی وقرنفل ودارچینی وانیسون
ورازیانه وکرفس وزعفران وبسباسه هر برندن ایکی درم
کابلی وصاری هلیله وقره هلیله وامله وبلیله وراوند
هر برندن دردر درهم غاریقون سنا مکی هر برندن بشر
درم افراجیا یدی درهم صبر جمله اجزا برابری حبلر
ایلیوب بر درهمدن ایکی درهمه دك استعمال ایلیه‌لر
حبّ الراوند ابن ماسویه نك مختاریدر غلیظ
خلطلری سوررو مرکّب ستمه‌لره وجکر اغرسنه نافعدر
وسدّه‌لری اچر واستسقانك ابتداسنده ایودر
صفتی بودر راوند اوچ درهم پیان بالی وپلین ومصطکی
هر برندن بر ردرهم صاری هلیله اوچ بوچق درم
رازیانه تخمی وکرفس تخمی هر برندن یارم درم قرص
ورد اوچ درم سفوف فیقرا اون درم رازیانه صوییله
حبلر ایلیوب ماء جبن ایله استعمال ایلیه‌لر **حبّ**

مثلث معده وكوكس ودماغ مرضلرینه نافعدر
صفتی بودر راوند وغاریقون وصبر جمله برابر الوب
سحق ایلیوب كل بالیله حبلر ایلیوب استعمال ایلیه لر
حب الذهب نیقولاوسك مختاریدر دماغی تنقیه
ایلر حواس خمسیه قوت ویرر وغلیظ یللری طاغدر
صفتی بودر صبر ومحموده هر برندن بشر درم كل وكرفس
تخمی هر برندن ایكی بوچق درهم رازیانه تخمی بربوچق درهم
زعفران ومصطكی وشحم حنظل هر برندن بر درهم
كثیرا لعابیله حبلر ایلیه لر **حب قوقیا** دماغ
مرضلرینه ومعده یه نافعدر ایارج فیقرا اون
درهم شحم حنظل اوچ درم محموده ایكی بوچق درم
تربد وقره باش هر برندن بشر درهم نخود قدر حبلر
ایلیوب استعمال ایلیه لر **حب الشاهتره** ابن
سینانك مختاریدر ظاهر بدنده اولان مرضلره نافعدر
اویوز وگجیك وطوزلو بلغم گبی صفتی بودر صاری
هلیله وكابلی وقره هلیله هر برندن بشر درم صبر
التی درم محموده بش درم شاهتره صوییله برقاج

دفعه

دفعه اصلدوب حبلر ایلیه لر وحكماء متاخرین بشر
درم راوند وسنامكی زیاده ایلمشلردر **حب**
الغاریقون ابن ماسویه نك تركیبیدر گوگسدن غلیظ
بلغملری چقرر وصولوغانلغه وضیق نفسه واسكی
اوكسروگه نافعدر صفتی بودر غاریقون اوچ درهم
وگوك سوسن كوكی وایت سیاكی دیدكلری اوت هر برندن
بر درهم تربد بش درهم وایارج دورت درم حنظل
وانزروت هر برندن ایكی درهم مر صافی بر درم حبلر ایدوب
ایكی درهم دك استعمال اولنه **حب سورنجان كبیر**
ابن ماسویه نك مختاریدر برودتدن اولان مفاصل ویان
اغریلرینه ونقرسیه نافعدر صفتی بودر سورنجان
وصاری هلیله وتربد وحنظل ومقل وسكبینج هر برندن
التیشر درهم قند زخایه سی وانزروت وفرفیون وجاوشیر
واوزرلك تخمی وكرفس تخمی اوچر درم زعفران بر درم
لاهنه صوییله حبلر ایلیه لر **حب المقل** ابن ماسویه نك
مختاریدر بواسیر وحیض قانی كسر وبغرسقلرده اولان
یاره لره ایودر صفتی بودر مقل اون ایكی درهم ونخود

هندی اوج درم وکابلی هلیله وصاری هلیله وقره
هلیله واملج وبلیله ویانمش حلزون وکهربا هر برندن
بر بوچق درهم براسه صویله حبلر ایلیه لر **حبّ الهی**
للوباء عفونتی دفع ایلرو بدنک صحتن حفظ ایلر
صفتی بودر صبر دورت درم مرّ صافی وزعفران هر
برندن ایکیشر درم کل صویله حبلر ایلیه لر **حبّ**
لاجورد ابن ماسویه نک ترکیبدر سودادن اولان مرضلره
نافعدر صفتی بودر لاجورد التی درم افتیمون وبسفایج
وغاریقون هر برندن سکزر درم محموده وخربق اسود
وملح هندی هر برندن ایکیشر درهم قرنفل وانیسون هر
برندن برر درهم ایارج بش درم هندبا صویله حبلر
ایلیوب ماء جبن ایله استعمال ایلیه لر **حبّ قابض**
اسهالی وقئ نی کسر ومعده یه قوت ویرر وریحی تحلیل ایدر
وبوری تسکین ایدر صفتی بودر کونلک وایکی قرداش قانی
وکهربا ومصطکی وزعفران واکر وافیون وصمغ عربی برابر
جمله سنی دوکوب الیوب مرسین یپراغنک صویله نخود
قدر حبلر ایلیوب بر دانه صباح اخشام استعمال ایلیه لر

حبّ السعال حرارتدن اولان اوکسروکه نافعدر
صفتی بودر پیان بالی ونشاسته وکثیرا وصمغ وقابی صویلمش
بادم هر برندن بر جزء بیاض شکر جمله اجزا قدر ایوه
چکردکی لعابیله حبلر ایلیه لر **حبّ السعال** صوقدن
اولان اوکسروکه نافعدر صفتی بودر صیغه له بالی
اوج درم کونلک ومرّ صافی وزعفران وپیان بالی وافیون
هر برندن برر درهم حبلر ایلیه لر **حبّ السعال** انذرز
کوکی وایوسا هر برندن ایکیشر درم جاوی بر درم پیان
بالی اوج درهم بر از کثیرا ایکی کلابله اصلدوب اجزا ایله خلط
ایدوب حبلر ایلیوب استعمال ایلیه لر **حبّ ایارج فیقرا**
بو زمانده استعمال اولنان بودر دماغ وکوکس مرضلرینه
ومعده یه وجکره وطلاغه وبوکرکلره ومثانیه ورحمه
نافعدر وسدّه لری اچر وحواسّه قوّت ویرر صفتی بودر
دارچینی وسنبل هندی وزعفران ومکّه ایریغی واسارون
وسلیخه وعود وکبابه وبنفشه وبلین وافتیمون وغاریقون
وکل قوسی وتربد وشحم حنظل ومصطکی هر برندن اوچر
درم صبر اون بر درم ومحموده بر مثقال دوکوب حبلر ایلیه لر

بشنجی فصل قرصلر بیاننده در قرص الغافث

ابن ماسویه نکدر جکرك وطلاغك سدّه لرین اچر استسقایه
وصاررولغه واوزون سیتمه لره نافعدر ۞ صفتی بودر
قدرت حلواسی وغافث صویی هر برندن سکز درم گل
قروسی دورت درم طباشیر اوج بوچق درم سنبل اوج
درم راوند واسارون وانیسون هر برندن ایکیشر بوچق
درهم کشوث صویله قرصلر یاپه لر قرص الافسنتین
ابن ماسویه نکدر جکرك ومعده نك وطلاغك سدّه لرین
اچر غدا الاتنه قوّت ویرر ۞ صفتی بودر گل قروسی وانیسون
هر برندن ایکیشر درم راوند وغافث واسارون وبرز
کرفس واجی بادم وسنبل هندی ومصطکی وساذج
هندی هر برندن برر درهم هندبا صویله قرصلر یاپه لر
قرص الراوند ابن ماسویه نکدر جکرك سدّه سنی
اچر وقرین ایچنده اولان شیشلری کیدرر وسوء القنیه
وصاررولغه واستسقایه نافعدر ۞ صفتی بودر راوند
چینی اون درهم غافث واجی بادم هر برندن درردر درهم
وگل ورغی اوج درهم پلپن وانیسون واسارون وکرفس

تخمی وقرنل بویه وسنبل هندی هر برندن برر درم گل صویله
قرصلر دوزه لر قرص الکبر ابن ماسویه نکدر طلاق
مرضلرینه غایت نافعدر ۞ صفتی بودر کبره کوکک
قبوغی واید تخمی هر برندن التی درم چادر اوشاغی دورت
درم وقره چورك اوتی ویارپوز واجی بادم وغافث
وسناب بیراغی وزراوند مدوّر وخردل هر برندن ایکی
درم القون اوتی بر درم چادر اوشاغی سرکیله ازوب
سایر اجزایی قرشدروب قرصلر دوزه لر قرص غالیه
ابن ماسویه نکدر قلبه قوّت ویرر ضیق نفسه نافعدر
معده یه ودماغه قوّت ویرر معجونلرده استعمال اولنان
قرص غالیه بودر ۞ صفتی بودر عود بش درم عنبر اوج
درم مسك بر درم ازاجق کثیرایی گل صویله اصلدوب
اجزالریله قرشدروب قرصلر دوزه لر قرص کهربا
قانی طوترنه سببدن اولورسه اولسون بواسیر وحیض
قانی وقان توکورمك کبی وسل مرضنه نافعدر وکوکسده
اولان یاره لره فائده ایلر ۞ صفتی بودر کهربا سکز درم
یانمش صغین کیکی بوینوزی وقاورلمش صمغ عربی واقاقیا

وكثيرا وتكه صقالى صوبى وقترانا رچچكى ومصطكى ولك
وقره بزربنج وكونلك وزعفران وافيون هر برندن ايكى درم
بزرقطونا لعابيله قرصلر دوزه لر **قرص م** حيضى
اقيدرو سدّه لرى اچر صفتى بودر مرّ صافى اوج درهم
ترمس بش درم سناب يپراغى ويا رپوز وكميون وقزل بويه
وحلتيت وسكبينج وجاوشير هر برندن ايكى درم ايوه دانه
صو بيله قرصلر دوزه لر **قرص طباشير** ابن ماسويه نكدر
حدّتلى ستمه لره نافعدر واسهالى كسر وباكونلرنده استعمال
اولنمق مناسبدر صفتى بودر كل قروسى اون ايكى درهم
وطباشير اون درهم وقوزى قولاغى تخمى التى درم وسمز
اوتى تخمى وكشنج وسمّاق هر برندن بر بوچق درهم
نشاسته وقترانا رچچكى وعنبر باريس هر برندن ايكيشر درم
صمغ عربى ايكى بوچق درهم قوروق صوييله قرصلر دوزه لر
قرص الصندل ابن ماسويه نكدر هر مزاج حارّه
نافعدر صفتى بودر صارى صندل ايكى درم وخيار
چكردكى ايچى وصمغ عربى هر برندن بردرم وپيان باديه
ومارول تخمى وسمزاوت تخمى وكثيرا هر برندن يارم درهم

سمزاوت صوييله قرصلر دوزه لر **قرص ديا روزون**
نيقولاوسكدر رايحه سى خوب اولان معجونلرده استعمال
اولنور صفتى بودر كل قروسى دورت درم طباشير ايكى
درم بياض صندل وقزل صندل هر برندن بر بوچق درم
زعفران ثلثان درم كافور اون ايكى حبّه **قرص الورد**
كل قروسى اوج درم پيان كوكى دورت درم عود وسنبل
هندى ايكيشر درم وثلثان درم مصطكى ايكى درم طباشير
وزعفران هر برندن ثلثان درهم قدر دوكه لر دارچينى
صوييله قرصلر دوزه لر

الفصل التاسع

سفوفلر بياننده در **سفوف للمعده** معده يه قوت ويرر
صفتى بودر دارچينى بر درم زنجبيل وقرنفل وجوز
بوا وخولنجان وقاقله ودارفلفل هر برندن سدس درم
شكر اوج اجزا اغرى اوله اكر سحق كونلرده استعمال
اولنورسه اجزانك هر بر درهمنه سكز درم شكر قته لر
سفوف مثانه ضعفنه ودوشكه اشينه وبوللنى
طوتميانلره نافعدر صفتى بودر تاووق قاتسنك ايچنده
اولان زاردن دورت درهم غافث سكز درم ويانمش بورسوق

اوج درم پاترکن بر درم قدر بیه لر سفوف دماغ
قوت ویرر و نازله یی منع ایلر ۞ صفتی بودر یارپوز
و فلسکن و اغاج قاوونی قبوغی و مرزنجوش و قره باش
و بتونکه و سنددوس و قرنفل هر برندن برابر الوب
باشی تراش ایتدکدن صکره باشه اکه لر و استرلرسه لادن
ایله یوغروب یاقو ایلیه لر سفوف قابض اسهالی
قبض ایلر مصطکی و کوندلك هر برندن برر درم ایکی قرداش
قانی اوج درم و کل قوروسی و قشر انار چیچکی ایکیشر درهم
مرسین یمشی التی درم کل ارمنی جمله اجزا اغری اوله ایچردن
وطشره دن استعمال ایلیه لر یدنجی فصل لعوقات
بیاننده در لعوق صانو ابن ماسویه نکدر قورو اوکسروکه
وانجه حار نازلیه و ستملرده اولان اوکسروکه و ذات
الجنبه وهر اوکسروکه نافعدر ۞ صفتی بودر بیاض
خشخاش باشندن یکرمی بش دانه بادم و چام فستقی و صمغ
عربی و کثیرا و بیان بالی هر برندن اونر درم و نشاسته
و ماروالخمی و هندبا تخمی و ایوه چکردکی هر برندن دردر
درم زعفران بر درم پینر شکر و توز ایکی درم خشخاش

شرابی یکرمی بر درم لعوق دوزوب استعمال ایلیه لر
لعوق ضیق نفسه و صولوغانه و اسکی اوکسروکه و غلیظ
بلغمی چیقرر ۞ صفتی بودر بشمش اطه صوغانی دورتر درم
۞ و کوك سوسن دبی و زوفا و ایت سیاکی دیدکلری اوت
هر برندن برر درهم مر صافی و زعفران هر برندن یارم درم
کفایت قدر بالیله لعوق یاپه لر ۞ لعوق ضیق نفسه
و صولوغانه و اسکی اوکسروکه نافعدر ۞ صفتی بودر
دارچینی و زوفا و بیان کوکی هر برندن دورتر درم عناب
و سپستان هر برندن اوتوزر عدد انجیر و خرما و قورو
اوزوم هر برندن اونر انیشر درم بوی تخمی بش درم قره
بالدر برقبضه اینسون و رازیانه و کوك سوسن کوکی
و کتان تخمی و یارپوز هر برندن دردر درم بونلری کفایت
قدر صو یله قیندروب سوزه لر و کفایت قدر پینر شکر یله
۞ لعوق دوزه لر و بو ادویه لری بله قته لر چام فستقی بش
درم طاتلو بادم و بیان کوکی و کثیرا و صمغ عربی هر برندن
دردر درم کوك سوسن دبی ایکی درم بونلری دوکوب اکا
قته لر لعوق ریة الثعلب آق جکر یاره سنه

وکوکسده اولان یاره لره وسل مرضنه وضیق نفسه
نافعدر ⊙ صفتی بودر دلکونك اقجکری مدبّرا وله
وپیان بالی وانیسون ورازیانه وقره بالدرهم برندن
سکزر درم هکایت قدر شکر یله لعوق یاپه لر سکنجبی

فصل مرهملر بیاننده در **مرهم دیالیتا کبیر**
نیقولاوس کدر خطمی مرهمیدر تلیین ایلر وقزدرر وترطیب
ایلر کوکسی یومشدر وذات الجنبه نافعدر وهر مرضکه
تسخین وترطیبه محتاج اوله اکا نافعدر ⊙ صفتی بودر
خطمی کوکی ایکی رطل کتان تخمی وبوی تخمی هر برندن بر
رطل اطه صوغانی الّی درم زیت یاغی دورت رطل بالمومی
بر رطل ترەمنتی وصمغ لبلاب وقاصنی هر برندن اون التی درم
⊙ چام صاقزی وراتینج هر برندن اللّی درم صو یله اصلدوب
لعابلری استخراج اولنوب زیتله وبالمومیله قینده لر
مرهم اولنجه **مرهم اغریبا** نیقولاوس کدر استسقایه
وبلغمی شیشلره نافعدر وسکلری یومشدر وبوکرکلر
ومثانه اغرسنه نافعدر ویورکی اسهال وبولی ادرار ایلر
صفتی بودر سمز قبق کوکی ایکیوز درم واجدولك کوکی یوز

درهم واطه صوغانی یارم رطل وکوك سوسن کوکی یکرمی
بر درم وایرلتی کوکی ومُرْوَرْ چجکی ودمودکنی هر برندن
اون التی درهم بالمومی یوز یکرمی درم زیت یاغی دورت
رطل کوکلری دوکه لر وزیت یاغنده اصلده لر سکز کون
⊙ بعده قینده لر ازاجق اتشله یاب یاب بعده سوزوب
بالمومیله مرهم ایلیه لر **قیروطی الصّندلین** یعنی
ایکی صندل مرهمی ابن ماسویه نکدر قاندن وصفرادن اولان
حرارتلی شیشلره ومعده وجکر حرارتنه غایتله نافعدر
⊙ صفتی بودر کل قروسی اون ایکی درم قزل صندل اون
درهم بیاض صندل وصاری صندل هر برندن التی درهم
کل ارمنی یدی درم طباشیر دورت درهم کافور ایکی درهم
بیاض بالمومی اوتوز درم کل یاغی بر رطل **مرهم توتیا**
نیقولاوس کدر جراحتی اوکلدر ⊙ صفتی بودر کل یاغی
بیاض بالمومی هر برندن الّی درهم دلکوا وزوی صوی واستوبج
هر برندن اون التی درم یانمش قورشون وتوتیا وکونلك هر
برندن سکزر درم مرهم ایدوب حفظ ایلیه لر **مرهم
المقناطیس** جراحتلری اوکلدر ⊙ صفتی بودر سحق اولنمش

مقناطيس سكز درم مرد سنك اون التى درم اوستوبج
دورت درم توتيا سكز درم تره منتى التى درم بياض
بالموى اون ايكى درم صغرك ايج ياغى اون التى درهم
كونلك بش درم مرصافى ايكى درم كافور بر بوچق درهم
مرهم ايده لر **مرهم الكافور** حرارتلى يارەلره واتش
يقدوغى يارەلره مناسبدر ● صفتى بودر كل ياغى بر
رطل بياض بالمومى سكز درم اوستوبج يوز درم بيرطه
اقى التى عدد ايكى درهم كافورى كل صويله ازوب مرهم
دوزه لر **مرهم اسرب** يعنى قورشون مرهمى اوكلماسى
كوج هراسكى يارەلره مناسبدر ● صفتى بودر ياتمش
قورشون ومرد سنك هر برندن قرق درم اوستوبج واتيمون
هر برندن اون التى درم كل ياغى ايكى رطل بياض بالمومى
التمش دورت درم تره منتى اوتوز ايكى درم مرهم دوزوب
حفظ ايليه لر **مرهم عطية الله** فرنكلر بوسينى
اوكلماز يارەلرده استعمال ايلرلر وهرشيشلرده وهر
يارەلرك اخرنده اكر سكرده اولورسه بله غيريلرك
اوتوز كونده بترمدكى يارەلرى بو ملهم بش كونده

بترروشير پنجده وطاعونده ويقمچه سندەو نار
فارسيده استعمال ايلرلر ونقريس اغريسينى وبواسير
اغريلرينى تسكين ايلر ● صفتى بودر چادر اوشاغى
اون التى درهم قاصنى وجاوشير ومقل ومرصافى وكوكنلك
ومصطكى وزرا وندطويل وجنكار هر برندن سكز
درهم مقناطيس وشادنج عدسى هر برندن درردرهم
مرد سنك وزيت ياغى هر برندن بربوچق رطل بالمومى
وتره منتى هر برندن اللىشر درهم قفر اليهود دورت درم
مرهم دوزوب حفظ ايليه لر **طقوزنجى فصل** ياغلر
بياننده در **دهن القسط** ابن ماسويه نكدر قزدرر
وسدّه لرى اچر وسكرلرى يومشدر معدەيه وجكره قوت
ويرر ● صفتى بودر قسط اون التى درم دارچينى سكز
درم مرزنجوش اوتوز ايكى درم شيروغن ياغى يكرمى
دورت درهم اجزالى هكايت قدر شرابدن دونه سركه ده
بركون بركيجه اصلده لر بعده ياغله قينده لر تا سركه كيدوب
ياغ قله بعده سزوب حفظ ايده لر **دهن السنبل** ابن
ماسويه نكدر صوقدن اولان مرضلرك جمله سنه نافعدر

صفتی بودر سنبل هندی اون التی درم مرزنجوش اون
التی درم عود واندزوسادج وخولنجان وتوپلاق
ومكه ایریغی وقاقله هر برندن اون ایكیشر درم شرابدن
دونمه سركه بر بوچق رطل اجزایی بر كون بركیجه سركه ده
اصلدوب بعده یاغله قینده لر سركه كیدنجه بعده
سزوب حفظ ایده لر **دهن العقرب** یعنی عقرب
یاغی ابن ماسویه نكدر مثانه ده اولان طاشلری پاره لر
وبولی ادرار ایلر و وبایه و زهرلره نافعدر صفتی بودر
زراوند طویل وچنطیانا وتوپلاق وكبره كوكی هر برندن
سكزر درهم اجی بادم یاغی بر بوچق رطل عقرب اون بش
دانه قرق كون كونشده شیشه ایله قویه لر بعده سزوب
حفظ ایلیه لر **دهن هیوفاریقون** جراحتلری اوكلدر
واتش یقد وغیره سورسه لر نافعدر وبولی ادرار ایلر
ومثانه اغریسنی دفع ایلر بو یاغ مرهملرده دهن بلسان
یرینه استعمال اولنور صفتی بودر هیوفاریقون یكرمی
دورت درهم شرابدن دونمه سركه ایله اصلده لر بعده سوزه لر
وینه ایچنه یكی هیوفاریقون قویه لر اصلده لر ینه سوزه لر

اوچ كره بویله تازه تازه هیوفاریقون قویوب اصلده لر
بعده سوزه لر تره منتی سكز درم زیت یاغی اللی درهم
زعفران ثلث درهم بونلری اول سركه یه قویوب قینده لر
سركه كیدوب یاغ قلنجه اندن حفظ ایلیه لر **اونبجی**

فصل شیاف بیاننده در **شیاف ابیض** ابن
ماسویه نكدر كوز اغریسنه نافعدر وجعنی تسكین ایلر
صفتی بودر انزروت كه اشك سودیله پروردە
اولمش اوله بش درم نشاسته دورت درم كثیرا اوچ
درم افیون بر درم كونلك بر بوچق درم اوستوبج اون
درم كل صویله شافلر یاپه لر **شیاف احمر** ابن
ماسویه نكدر كوزك اویوزنه وكوزه صوا ینمكه وظفره
نافعدر صفتی بودر كندر تخمی اوچ درهم
راسنوق طاشی ومرصافی هر برندن ایكیشر درم زعفران
بر درم قلمجنكار ونشادر وقره بوبر هر برندن یارم
درم یغمور صویله شافلر دوزه لر **شیاف الكندر**
كوزدن اقن یاشی كسر صفتی بودر كونلك وتوتیا هر برندن
اونر درم اوستوبج قرق درم افیون وصمغ عربی هر

برندن الیتیشر درهم شافلر دوزه لر شیاف توتیا
ابن ماسویه نکدر جمیع کوز اغریلرینه خصوصا سنجقدن
اولنلره نافعدر ۞ صفتی بودر توتیای مغسول
خاتونلر سودنده اصلنمش اوله اون درم یقنمش اوستوبج
سکز درم کل صویله یقنمش دمور بوقی دورت درهم
کثیرا وصمغ عربی هر برندن درر درهم افیون ایکی درهم
یغمور صویله شافلر دوزه لر

اوچنجی مقاله

الصداع باشدن ایاغه وارنجه هر عضوه مخصوص
اولان مرضلرك سببلرینی وعلاجلرینی بیان ایدر ۞
باش اغریسنه دیرلر بونك سببی ایکیدرلودر برسی سنجقدن
وبریسی صوقدن اولور ۞ سنجقدن اولان باش اغریسنك
سببلری یا خارج بدندندر یا داخل بدندندر خارج
بدندن اولان مثلا سیجق کونشده چوق کزمدن اولور
ویا آتش کارنده چوق اوتورمدن ویا حمامده چوق
ایلنمکدن اولور ۞ اما داخل بدندن اولان مثلا قان
حرکتندن یا صفرا حرکتندن ویا زیاده سیجق دوالر استعمال
ایلمدن ویا صوغان وصرمسق استعمال ایلمدن اولور

واتی باش اغریسنك علامتی باشی زیاده اسی اولمقدر
واویقوسزلقدر ومضطرب اولوب راحت اولمامقدر
وصوق شیلردن حظ ایلمکدر علاجی اکر کونشدن
ویا آتش قرشوسنده اوتورمدن اولورسه بو طلایی
سوره لر غایت نافعدر صفتی بودر ۞ کل یاغی سکز درم
بزرقطونا لعابی وایوه چکردکی لعابی هر برندن درر درهم
الوب بر بوچق درم بالموم ایله مرهم ایدوب باشه سوره لر
وشربتلردن بنفشه شربتی ونیلوفر شربتی ایچره لر واکر ۞
سهر واریسه واغریسی شدید ایسه بو طلایی ایده لر سنجقدن
اولان صداعك جمیع انواعنه غایت مجربدر کندی ۞
مجربیاتمزدندر صفتی بودر ۞ ارپا اونی اون درم قبق
چکردککی ایچی دورت درم مارول تخمی اوچ درم خشخاش
تخمی اوچ درم طاتلو بادم یاغی اوچ درهم بونلری جمع ۞
ایلیوب یمرطه آغیله وکل صویله خمیر ایدوب بر بز اوستونه
سوروب باشه یاقو ایلیه لر واکر قان غلبه سنك علامتی
واریسه کوزی ویوزی قزل اولوب وطمرلری قالك اولمق
کبی کوده طمرندن یا باش طمرندن قان الهلر ۞ واکر صفرا

علامتی ظاهر اولورسه مثلا یوزك و کوزك صاررمسی کبی
و اغزی آجی اولمق کبی صفرایی سورن جك شیلر ویره لر ایوسی
بودرکه ⊙ اوتوز درهم تمر هندی اصلدوب صوین سوزوب
اوتوز درم بنفشه شربتی یا کل مکرّر شربتندن یکرمی درم
قدر اول صوده ازوب ایچه لر صفرایی سورر و حرارتنی
تسکین ایلر اکر بو فصددن و بو شربتدن صکره ینه اغزی
قلورسه بو قارووده مذکور اولان طلایی باشه سورن لر
دفع اولور ⊙ و غذاسی لیمون صویله یا قوروق صویله
اسفناخ بورانیسی بشره لر یا سمز اوتی بورانیسی یا قبق بورانیسی
بشوروب یدورن لر اکر باش اغریسی صوقدن اولورسه علامتی
باشی صوق اولوب سجق شیلردن حظ ایلیه و طبیعتی سست
اولوب کسل اوزره اوله و صوقدن حظ ایلمیه و اغریسی
اکسه جانبنه مائل اوله ⊙ بونك سببی یا خارج بدندن
اولور قیش کونلرنده صوق هواده کزمدن اولور یا داخل
بدندن اولور مثلا بلغم زیاده اولمق کبی یا طبیعتی زیاده
صوق شیلر استعمال ایلمك کبی مثلا قارلی و بوزلی صولر
ایچمك کبی بو صوقدن اولان باش اغریسنك اکثری زکامه

ونازله‌یه مؤدّی اولور **العلاج** اوّلا باشی قزدرمق
کرك کیکی و یا طارینی قزدروب بر کیسه‌یه قیوب باشه اورن لر
⊙ و شربتلردن قره باش شربتی و وج معجونی استعمال
ایلیه لر و بو سفوف غایت مجرّبدر هم باش اغریسنی کیدرر
و هم نازله‌یی کسر و دماغه قوّت ویرر صفتی بودر ⊙ جوز
بوّا و بسباسه و سرکیله تدبیر اولنمش کشنج و رازیانه
و کونلك و دارچینی هر برندن ایکیشر درهم کهربا نصف درم
شکر قرق درم بونلری دوکوب سفوف ایلیوب اوچر درهم
استعمال ایلیه لر اکر بلغمك علامتی ظاهر اولورسه مثلا
باشی زیاده اغر اوله و زیاده اویویه برقاج کون قره
باش شربتی ایچروب بعده بلغمی ازاله ایدجك حبلر استعمال
ایتدورلر جك نسخه‌سی بودر ⊙ تره منتی دورت درهم
⊙ صبر اوچ درم غاریقون بربوچق درهم حبلر ایلیوب بر
درهمدن ایکی درهمه دك ایتدورلر و بو یاقی باشه قویه لر
صفتی بودر ⊙ قرنفل و کونلك و بسباسه هر برندن ایکی
درم مرجان و عنبر هر برندن بربوچق درم سروقوزه‌لاغی
اوچ درم و اصطراك و سندروس هر برندن دردر بوچق

درم لادن اون سکز درم تره منتی یکرمی دورت درهم
اجزالری دوکوب اصطرا اکله تره منتی ولادنی ملایم آتشده
اریدوب اجزایی قرشدروب بر بزا وزرینه یادراتینی لر
اوزرینه یا اطلاس اوزرینه سروب واغرینك اوزرینه یاپشدرن
وبو یاقی بر مجرب دوادرکه دماغك یاشلغنی قرودر
واسکی نازله یی منع ایلر ❁ واکر سودا علامتی ظاهر
اولورسه مثلا اویقو کلمك وبکزی طونوق اولمق واغزی سی
کوزه متصل اولمق واغرسی اخشامه قرشو زیاده اولوب
کیجه نك اوج ساعتنه دك ارتمقدر **علاجی** اکرقان
غلبه سنك علامتی واریسه وطمرلری طلو ایسه قان
الهلر وطبیعتی دائما ملایم طوته لر وبش درم دیا قاتیلیقون
بر درم قرمز معجونیله قرشدروب ویره لر غایت مجربدر
خصوصا بونك اوزرینه ماء جبن ایچرلرسه زیاده نافع
اولور ❁ وشربتلردن لسان ثور شربتی ومسك الماسی
شربتی وبنفشه خمیره سی ولسان ثور چیچکی خمیره سی
وابکومجی چیچکی خمیره سی وقرمز معجونی وجواهر معجونی
بو جمله سی غایت نافعلردر ❁ وباشی بادم یاغیله

وطورقا

وطورقا وتی یاغی وبا پدیه یاغیله یغلیه لر قره باش
واخلاموریپراغی واوغول اوتی وسنامکی وابکومجی
وخطمی بونلری قیندروب صوینی باشه دوکه لر وبو
صداع سودا ویه بلکه جمیع سودادن اولان مرضلره
یارار هرکیمی علاج اولمز وبو معجون غایت مجربدر باش اغریسنه
وخفقانه وجمیع سودادن اولان مرضلره خصوصا
ملوکه غایت مناسبدر صفتی بودر ❁ لسان ثور چیچکی
خمیره سی وبنفشه خمیره سی هر بریندن یتمش ایکی درهم
اوغول اوتی واغاج قاوننك قابی هر بریندن یکرمی دورت
درهم ابو عنبر وسحق اولمش انجو هر بریندن اوج درهم
یارار هر بر درهم بونلری قرشدروب الماشربتیله معجون
ایلیوب صباح اخشام اوچر درهم قدر استعمال ایلیه لر
❁ وطعاملردن سمزتاوقلر وپلجلر لسان ثور بورانسیله
یا ابکومجی بورانسیله یه لر وملوخیا بورانیسی وروفدن
یمرطه یه لر ❁ اکر باش اغریسی بخاردن ویلدن اولورسه
علامتی اغریسی بریرده قرار ایتمیوب کزمکدر وقولقلری
کورلر اکثر بوحمالردن صکره اولور وحیض قانی ودم بواسیرلر

عادتا وزره اقمامسندن حاصل اولور **علاجي** قان
الدرمقد روحب قوقيا ويا ايارج استعمال ايلمكدر
واكر حما يله بله اولورسه ابم كومجي ويا پديه وبنفشه
ييراغي وار په قيندوب صوينك ايچنه ايقلريني صوقوب
ايقلريني اووه لر وسركيله كلابي وبيجق صويله قرشدروب
برونه چكه لر ويوزيني يقيه لر وبخاري منع ايلمك ايچون كابلي
مرباسي استعمال ايليه لر بوصفتله ● كابلي مرباسني الوب
صيجق صوده يقيه لر وكل صويله بنفشه شربتيني ازوب
بوكابلي اول شربتده بركيجه اصلده لر بعده كابليدن ايكي
دانه سني هركون صباحله يا اخشام استعمال ايليوب شربتندن
برز ايچه لر بوجميع دماغده اولان مرضلره نافعدر باش
اغرسنه وكوز اغرسنه وغيريسنه اكر ملازمت ايدرلرسه
حواس ظاهره يه وباطنه يه زياده قوت ويرر اكر بوتدبيرله
املج مرباسني دخي استعمال ايدرلرسه بودخي نافعدر ●
وباش اغرسيندن برنوع دخي واردركه شقيقه ديرلر
بر مزمن يادة مزمن مرضدركه كلوركاه كيدر حما كبي نوبتي واردر
وبعضيسي اني زياده اولدقجه اول مرض دخي زياده اولور

واغري كسلدكجه اكسلور **العلاج** ماده سني كورهلر
قنقي خلط غالب ايسه اول خلطي اسهال ايليه لر وبوحب
شقيقه يه وجميع انواع صداعه نافعدر بوكا حب فاشرا
ديرلر صفتي بودر ● صبر اون ايكي درم فاشرا يعني سمز
قبق ومصطكي هربرندن درد درد درم بونلري دوكوب قره
باش شربتيله خمير ايدوب جلر دوزه لر وسناميكي ماء
جبنله ايچرمك غايت مجربدر وبعض محلده بوشقيقه
زياده مشتد اولور اول وقتده اغرسني تسكين ايليجي شيلر
ايله علاج ايليه لر مثلا خطمي ويا پديه وابم كومجي واكليل
الملك ونيلوفر چچكي وخشخاش قبوغي بونلري قيندوب قينزكن
اوستونه طاتلو بادم ياغي قويه لر بعده ايندروب بوياغله
صويه سونكري با تروب وبرز جك صقوب باشه يا قوايليه لر
ايكي سونكر ايليوب برين قلدروب برين قويه لر تا ساكن اولنجه
واكر باش اغرسي وشقيقه اسكي اولوب چوق زمان علاج
اولوب تاثير ايلمزسه چوب چيني وصپارينه وپيغمبر
اغاجي وصاصفراس بودورت اجزادن هربريني درلو درلو
قيندوب صوييني بيجق يرده ايچه لر ترلد مرضي دفع ايلر وبو

دورت اجزانقدر مشكل مرضلرو اديسه دفع ايلر امّا
شرايطيله استعمال اولنمق كرك محلنده تفصيل اولنور
فرانيطس بو سرسام حاردر ○ بونك سببی دماغی
مشتمل اولان پردەلره صفراوی قان منصب اولوب بر
شیشه سبب اولور بو مرض بر قورقولو برامز مرضدر علامتی
○ سته وسهردر وهذیان سوزلر سویلمك واضطراب
اوزره اولوب راحت اولمامقدر و باشی زیاده اغرمقدر
وكوزلری قزل اولوب یاشرمقدر العلاج ابتدا
قان الدرمشتركدن بعده باش طمرندن امّا قان الدرمزدن
اول طبیعتی تلیین ایلیه لر یا احتقان ایله ویا غیری ملیّن شیلر
ایله جمیع زمانده كه قان النمق لازم اوله بو شرایطه رعایت
واجبدر طبیعت قبض اوزره ایكن قان الیه لر و قان
الندقدن صكره بو صفتله حقنه لینه ایده لر صنعتی بودر
○ ایكی كومجی یپراغی و ماروال یپراغی ویا پشقان و بنفشه
یپراغی هر برندن بر طوطام الەلر ایكیوز درم قدر صو ایله
قینده تایوز درم صو قلنجه بعده سوزه لر اوزرینه
سكز درم شكر یكرمی دورت درم بنفشه یاغی قوب

احتقان

احتقان ایده لر ○ وشربتلردن بعد التنقیه نیلوفر
شربتی یا بنفشه شربتی اربه صوی ایله ازوب ایچره لر اكر
هذیانی چوق اولوب اویقو كلمزسه بعض منوّم شیلر
استعمال ایلیه لر ایچردن وطشره دن مثلا قاون وقارپوز
وخیار وقبق چكردكلری وبیاض خشخاش تخمی بونلرنی
دردر درم الوب دوكوب صو ایله سودنی چقروب نیلوفر
شربتیله ویرز كل صویی قتوب ایچره لر و نیلوفر و ماروال
وكل وخشخاش قبوغی واخلاموربونلری قیندوب صوینی
سوزوب الوب برابریق ایچنه قویه لر وایلجق ایكن باشه
دوكه لر امّا پك صیجق اولمیه واكر حرارتی وسوزلغی
زیاده اولور سه نیلوفر صوینی انبیقله چقمش اوله
وكل صویی ولسان ثور صویی هر برندن سكز درهم الوب
والتی درم ریباس شربتی اول صوده حل ایلیوب اوزرنه
برایكی طامله اسبریت ویتریول طاملده لر و ایچره لر
بوغایتله حرارتی تسكین ایلر هیچ حرارت سوینمدوب
صوسوزلق كسمه بونك نظیری یوقدر ○ اطباء
متقدمین بو اسراره واقف اولمامشلردر بو اسبریت

ویتریول دیدیکمزی اطباء کیمیا ویلر بولمشلردر معناسی
روح الزاج دیمکدر زاجی قرعه وانبیقله تقطیر ایدوب
صوینی چیقررلر اما چقرمسی کوجدر هرکس چیقره مزونکر
بونی چیقروب استنبوله کتوروب صاترلر ذاتنده بر لطیف
شیدر حرارت سوندرمده نظیری ومثلی یوقدر
لیثرغس یونانی لفظدر معناسی نسیان دیمکدر بو
سرسام بارددر بو مرض دماغك مجرالرنده بلغمدن
حاصل اولور بر شیشدر ● بونك سببی بلغم زیاده
ایدجی شیلری چوق تناول ایلمکدن حاصل اولور مثلا
یوغورت وسود کبی ومنجمد شیلر استعمال ایلمکدن اولور
مثلا چوق اچمك کبی وصوغن یمك کبی **علامتی** بر خفیفجه
باش اغریسی وکاهیجه برستمه کلور که صاحبی طوتیا زود ائما
اویقودن کوزن اچه مز واشتدیکنی اونودر نسیانی
غالب اولور ودلی بیاض اولور وکوز قپقلرینی اچمده کوجلندر
اجر وعقلی پریشان اولمقدر وبو مرضدنخی قورتلومرضدر
خصوصا که چوق ترلیه قورتلور که قوتی ساقط اولوب
موته یتیشه **علاجی** اولا حقنه لینه ایده لر بعده قان

الدرلر فصدله یا حجامتله بعده بو حقنهٔ حادهٔ ایده لر که بدنك
ایراقلرندن مادهٔ یی چکر صفتی بودر ● یا پشقان
ویبان فسلکانی ودیش اوتی ومرزنجوش وبتونکا وقنطریون
هر برندن بر طوطام غاریقون وابوجهل قربوزنك قبوغی
هر برندن اوچردرم بال صوییله قینده لر وسوزه لر
یوز درم بو صودن الوب ایچنده دورت درم ایارج
فیقرا ازه لر وسناب وسوسن یاغندن سکزدرهم
وکل بالی التی درهم وبر درهم طوز بونلری قرشدروب
احتقان ایلیه لر اما یوقارودن قوی مسهل ویرمیه لر
اکر اقتضا ایلرسه غاریقون وراوند ویره لر یا ایارج
فیقرا ایله واکر ستمه ظاهر اولورسه سیجق شیلردن ممکن
اولدوغی قدر صاقنمق کرك وبرزکل یاغی وقندز خایه سی
سرکه ایله قرشدروب باشه یاقوایده لر وایقلرینی دزلرینه دك
سیجق صو ایچنه صوقوب یاقطاشیله ایقلرینی اوغه لر
خصوصا بعد الطعام بر ایکی ساعت کچدکدن صکره
اوغه لر زیرا طعامك رطوبتنی اشغه چکر واویقویی
منع ایلر زیرا اویقو اویومق ضرردر **سبات سهری**

بو بر مرضدر که سرسام حارله سرسام بارددن مرکبدر زیرا
بونك مادّه‌سی دماغده برشیشدر که صفرا ایله بلغمدن
حاصلدر ○ بو مرضك سببی چوق ییمك وچوق ایچمکدن
حاصل اولور ○ وعلامتی ایکی سرسامك بیله علامتلریدر
بولنمقدر ○ وعلاجی قانون مشهور اوزره قان آلدرمق
وحقنه‌لردر وطعامدن منع ایلیه‌لر بر ایکی کون واگر
معده‌ده امتلا علامتی وار ایسه قوصدرمق نافعدر
○ برز تُرُبْ تخمنی دوکوب برزبال وسرکیله قرشدروب
ایچره‌لر قوصدُورُوب باشنه کل یاغنی سرکیله قرشدروب
سُوره‌لر وایقلرینی سجق صویه صوقوب یوق طاشیله اوغه‌لر
وبردرهم مجوقانی سحق ایدوب بیه‌لر واوستونه یکرمی درهم
کل مکرّر شربتی ایچه‌لر ○ وغداسی معتدل اوله بلج صوبی
کبی سمز اوتیله ومعدنوسله بشمش اوله ایچره‌لر واریه
جلابی واریه صوبی ایچره‌لر ○ سهر بو بر مرضدر که آدم
اویویه‌مز اکثر سببی یا سودادن یا صفرادن اولور علاجی
اگر صفرادن ایسه تمرهندی صوینی نیلوفر شربتیله
یا بنفشه شربتیله ویره‌لر واریه صوینی نیلوفر ایله وخشخاش

قبوغیله

قبوغیله قیندروب سوزوب جلّابنی ایچره‌لر وبو نطولیله
هم باشنی وهم ایقلرینی بیقیه‌لر صفتی بودر ○ نیلوفر
ومارول واخلامور وخشخاش قبوغی بونلری قیندروب
صُویله باشنی بیقیه‌لر ونیلوفر چچکی وبنفشه چچکی وخیار
قوقلر ○ وبو بر مجرّب صُودر که عجایباتدندر صفتی بودر
○ سیاه خشخاش وبیاض خشخاش تخمی هر برندن سکز
درهم افیون وطوشان اُودی هر برندن ایکشر درهم مارول
صُویی الّی درهم اجزالری سحقدن صکره مارول صوینده
اوچ کون اصلده‌لر سجق یرده قویه‌لر بعده قرعه انبیقله
تقطیر ایلیه‌لر بونك برطامله‌سی برساعت ایکی طامله‌سی
ایکی ساعت اویقو کتورر نیلوفر شربتنه یا مارول
صُوینه طاملدوب ایچره‌لر ○ وغداسی مارول بوراسی
وسمز اوتی بوراسنی پیجلر ایله بشروب ویره‌لر وکا هیچه
بو سهر طوزلو وحدّتلی بلغمدن حاصل اولور اول
زمان یکی تریاقدن ویا فلونیادن براز اجق یدوره‌لر
سبات بو مرض اکثر دماغك رطوبتندن حاصل
اولور یا اویوشدیریجی شیلر تناول ایلمکدن اولور افیون

کبی و بنکلك کبی **العلاج** اکر بلغم غالب ایسه بلغم سوروجی
شیلر ویره لر مجوقان کبی و تربد کبی و غاریقون کبی و مسك
و مرزنجوش قوقمق و عود بخور اتمك و دواء مسك و دواء
العنبر و جواهر معجونی یدوره لر ● غاسی کوکرجن اتی
و نخود اباوله دارچینیله و کمونله و معدنوس ایله و باشنه
قند زخایه سنی پاپدیر یاغیله ازوب سوره لر و سناب
و عود القهر و قند زخایه سنی قیندوب صوینی باشنه
دوکه لر و سرکیله قند زخایه سنی ازوب قوقه لر و باشه
سوره لر **مالخولیا** بو بر سودای مرضدر بو مرضك
صاحبی قورقیجی شیلردن قورقر و خلقه سوء ظن اوزرینه
اولورو فاسد فکرلر ایلر و اصلی یوق شیلر تخیل ایلر و کیمسی
کوك اوزرینه یقیلور دیو قورقر طشره چقمز و کیمی یرینه
یودر دیو کزمکه قورقر و بعضیسی قرنمده یلان واردر
دیر بر کون جکرمی یر اولورم دیر و کیمی جندن و کیمی خرسزلردن
قورقر بر کون بنی بصرلر اولدورورلر دیو و کیمی کندی شیشه
اولمش تخیل ایلر یاننه کمسه واردیغندن فریاد ایدر
طوقنورلرده قریلیرن دیو قورقر و بعضلری دخی کندی صغر

اولمش صانورلر ایمش حتی حکایت ایلرلر که بر کمسه کندی
صغر صانور ایمش قصابلره واردینی بوغازلك بن صغرین
بنم اتمدن کوزل کشکك اولور مسلمانلر بیوب حظ ایلسونلر
دیر ایمش قصابلر سن صغر دکلسین انسانسن دیرلر ایمش
قصابلره طاریلر بن کندیمی بلمزمیم سزك عقلکز یوقدر حیوانسنز
دیر ایمش بر دکانه دخی وارر ایمش هر کون قصاب دکانلرینه
بو منوال اوزره طولاشر ایمش بوغازلمدقلرینه غایت محزون
اولور ایمش بو کا بر شی یدروب علاج ایلیه مزلر اول شهرده
بر ظریف طبیب وار ایمش بن بونی بو دردن خلاص ایدرین
دیر اقرباسی مدد غایت ایله کرمدرنه استرسك ویره لم
دیرلر اول طبیب بکنه قصابلر کبی پشتمال قوشانوب و قصاب
بچاقلرینی و مصادینی بلنه طاقنوب صاتور واصنه حق
چنکل الور اول ادمك اوینه وارر اقرباسنه بو صغری
بوغزلیه لم اتیله بر فاخر کشکك ایشره لم مسلمانلر بیسونلر
صفا ایلسونلر دیر اول مجنون بو سوزی اشیدیجك سوینیی
بوغازلییوردلر دیو صفا ایلر طبیب قصابلر کبی بچاغنی
چیقروب اول مجنونك قرشوسنده مصده چالر مجنونه

یك یا پشوب چکر اشغه یقوب النته الور مجنون صفاسندن
بوینونی اوزادر تیزجه بوغازلسون دیو طبیبه دخی بچاغنی
النه الوب باشنی چاوردر بوغزلیه یین دیرکن الیله مجنونك
قارننی وارقه سنی یوقلادرا قرباسنه غضبه کلوب سوکر
سز بو صغره نیچون یمك ویرمدیکز ایشده آرق قلمش آت
یاغ قلمامش دریله کمك قلمش بوندن کسکك اولمز بونی
بوغازلسون یا زقدر دیبانه کیدر کوپکلر بله یمز سز بونی بز
قاج کون بسلك سمرسین یینه بن کله یین بوغازلیه لم اتندن
بر فاخر کشکك بشره لم قوکشیلره ضیافت ایلیه لم ییسونلر
صفالر ایلسونلر دیر چقرکیدر مجنون یرندن قالقربکاش
تیز طعام کتورك ییه یین سمرین دیر طعام کتوررلر وافر ییر
وهم طعامنك ایچنه نافع دوالر قترلر بیله ییرا ویقو غلبه
ایدوب وافر اویور اویاندقده عقلی باشنه کلور واقع
حالی بیان ایدرلر طبیبه وافر احسان ایدرلر ● و بونلردن
بری دخی باشنی بالیله طولو کوپ صانور ایمش یاننه کمسه
کتورمز ایمش فریاد ایدر ایمشکه طوقنولر بالی دوکرلر دیو
ودائما باشنی طوغرو طوترایمش بر جانبه هیچ اکمز ایمش

وباشن

وباشن یصدوغه قوب اویومز ایمش باشنده اولان بال
دوکلمسون دیو بوکا بر علاج ایلیه مزلر بر طبیب ظریف ●
بونك علاجی بونك وهمنی کیدرمکدر دیر تعلیم ایلر بونك
هر زمان کجدیکی یولده بر مناسب یرده یوقاروپنجره ده
بر کوپ قودرلر ایچنده بالیله طلو واول مجنون اورادن
کچرکن اول محله کلدکده حریفك بریسی قرشودن سکردیر
بوفریاد ایلرکلمه طوقنمه دیو حریف واردطوقنور یوقارودن
کوپی اول محلده اشغه اترلر کوپ دوشوب قریلوب بال
دوکلور مجنون اول باشی صاندوغی کوپی صانور حریفله
چکشور بنم بالمی دوکدك کوپمی قردك دیو قاضیه کتمك
استر مجنونه بر قاج اقچه ویررلر اول کوپ وبال مقابله سنده
اول مجنون باشنی کوپ صاندوغی وهمندن خلاص اولور
یاتوب اویومغه باشلر ● بو مالخولیاده چوق کمسه لر
بونیله درلو درلو وهمده اوغردهر بری یازلسه کتاب
مطول اولور ● بو مالخولیانك ابتدا ظهورنك علامتی
موحش واقعه لر کورمك وادنا سببله قورقمق وغضبه
کلمك وخلقدن وحشت ایلمك وسببی سودا زیاده لکیدر

یا سودانك فسادیدر بو مالخولیا اوچ قسمدر ۞ برسینك
ماده‌سی جمیع بدنه شاملدر ۞ وبرسینك دماغده
اولور ۞ وبرسینك مراقده اولور اکا مالخولیای مراقی
دیرلر جمیع بدنه شامل اولانك علامتی بدنی سیاهه مائل
اوله وبدنی اریق اوله وبدنده قللر چوق اوله ونبضی صلب
اولوب مختلف اوله ۞ ودماغده اولانك علامتی
فکری زیاده اوله ووسوسه‌سی چوق اوله ویوزی
وکوزی طنوق اوله وبدنی پك اریق اولمیه ونبضی بطی
وصغیر ومختلف اوله ۞ ومراقیانك علامتی طعام
یدکدنصکره معده‌سی شیشه واکشی اکشی کیره ویا
معده‌دن توتونی کیره وکوکلی صقلمقدر **علاجی**
اکر قانده غلبه ویا فساد وار ایسه قان الموق کرك اکر
ماده‌سی جمیع بدنده ایسه قانی مشترکدن الهلر اکر
ماده‌سی دماغده اولورسه قیفالدن یعنی باشطمرندن
الهلر اکر ماده‌سی مراقده ایسه باسلیقدن الهلر اما
قان المده قاعده بودرکه اکر اقن قان آل رنك ایسه
قانی فی الحال طوتوب اقتیه‌لر اکر سیاه وغلیظ ایسه تحملی

قدر اقیده‌لر بعده حقنه لینه ایله احتقان ایلیه‌لر
۞ وشربتلردن مناسب اولان الماشرابی ولسان ثور
شربتی ونیلوفر شربتی وشاهتره شربتی ولسان ثور صویی
واوغلاوتی صویی ایچره‌لر ۞ وبو مرضه کافی بر مغلاب
واردر ماده‌سنی پشرمده ودفع ایلمه‌ده هیچ نظیری
یوقدر قریمو طارطرو دیرلر ثور تیه‌دن یاپرلر برشیدر
حکمای کیمیا ویلرك اختراعیدر غایتله مجربدر امراض
۞ سوداویه‌یه وسته‌لره وسده‌لری فتح ایلمه‌ده بی نظیردر
نصف درهمدن بر درهمه دك الوب بنفشه خمیره‌سیله
یا لسان ثور چچکی خمیره‌سیله قوشدروب ویره‌لر اوقستونه
یکرمی درهم قدر بو شربتدن ایچره‌لر صفتی بودر ۞ افیمون
اون درهم مسکت الماسی صویی وچیوز درهم التون اوتی
بش درهم اولا التون اوتنی وچیوز درهم صوده قیندره‌لر
قوتی صویه چقنجه بعده ایندرجك محلده ایچنه افیمونی
قته‌لر برکره جك قینیوب اندره‌لر وسوزه‌لر وایچنه
الما صوینی قتوب ایکیوز درهم شکر ایله قوامه کتوره‌لر
ولازم اولدقده لسان ثور صویله ازوب اولخمیره‌نك

اوستونه ایچه لر بو مغلاب کافیدر غیریه احتیاج یوقدر
بعده بو سفوفی ماء جبنله یا ییلج صوییله استعمال ایلیه لر
صفتی بودر ● افیتمون دورت درم غاریقون و مفسول
لاجورد هر برندن ایکی درم ایوه ایچنده بشمش محموده دن
بر درم قرنفل اوتوز دانه بونلری دوکوب سفوف ایده لر
بر درهمدن ایکی درهمه دك ماء جبنله هفته ده بر کره
ایچه لر وارا یرده اول مغلا بدن ایچه لر هیچ بونك کبی تحفه
و لطیف علاج اولمز ● و بو شربت مراقیه یه غایت نافعدر
معده دن یللری سوررو سودایی بشررصفتی بودر ●
بسفایج اللی درم لسان ثور بستانی و یبانی بر قبضه و تو[ق]بلا
و کبره کوکنك قبوغی و اکر و اسارون هر برندن سکز درم
سنامکی و افیتمون هر برندن یکرمی دورت درم مارول
تخمی و هندبا تخمی هر برندن اوناتی درم جمله سنی بر
وقیه سجق صو یله اصلده لر اما افیتمونی قومیه لر بر کون
بر کیجه بر سجق یرده طوره بعده قینده لر صو یك ربعی کیدنجه
بعده افیتمونی ایچنه قویه لر بر ایکی قیند قده ایند روب
سوزه لر ایکی یوز اللی درم قدر شکر یله قینده ب شربت قوامنی ویره لر

بوندن یکرمی درهمدن اوتوز درهمه دك الوب لسان
ثور صوییله یا بادرنجبویه صوییله یا ماء جبنله ازوب
ایچه لر ● و بو جب غایتله قویدر مالیخولیای مراقی ایچون
و معده یللرینه و سده لری اچمده بی نظیردر و خلطی بر
خوشجه تنقیه ایلر بو بر مجرب حبدر ● صفتی بودر صبر
اون ایکی درم راوند و غاریقون هر برندن سکز درهم
اوشق چادری و سریکله سحق اولمش پولاد مدبر هر برندن
نصف درم زنجبیل و افسنتین و مصطکی و جنطیانا و قنطریون
صغیر هر برندن ثلث درهم اجزایی بر خوشجه سحق ایلیوب تره
منتیله قرشدروب حب دوزه لر شربتی نصف درهمدن
بر درهمه دکدر ● و اموق معجونی و دیاقاتیلیقون و شاهتره
جتی و شاهتره شربتی غایت نافعدر تنقیه دنصکره مدبر
افسنتین مدبره شربتنه و مفرح معجونلره ملازمت ایده لر
جواهر معجونی و قرمز معجونی و انجو سفوفی کبی و الحاصل قرمز
معجونینك امراض سودا اویه ده نظیری یوقدر ● و غدالری
رطوبتار تر رشیدکرك و یلج واو غلاق و بوزاغو اتکری
و ورو فدن بشمش یمرطه صاروسی و قیه بالغی و اوزوم و بادم

اوله وطعامنك ایچنه لسان ثوردن چوقجه قیوب بله بشوره‌لر
ومسك الماسی وکوزل قوقولو نسنه‌لر نافعدر وکوزل آواز
دیکلمك نافعدر وسودا اولان ترشیلردن صاقنه‌لر **مانیا**
بو بر لفظ یونانیدر معناسی ارسلان قدورماسی دیمکدر
زیرا بو مرض صاحبی قدورمش ارسلان کبی خلقه هجوم ایلر
اولدرمك استر وچوق اولمشدر که بو مرض صاحبی کمسی اناسین
وکمی باباسین اولدورمشدر وکمی قرداشین واوغلن وجاریه‌سین
اولدرمشدر ۞ بو مرضك سببی صفرادن یانمش سودادر
وکا هیجه قانك احتراقندن دخی اولور **العلاج** اکر قان
غلبه‌سی وار ایسه فصد ایلمکدر بعده مزاجنه رطوبت ویره‌جك
شیلر ایچره‌لر نیلوفر شربتی وبنفشه شربتی ولسان ثور شربتی
کبی وماء جبن کل مکرر شربتیله وبنفشه شربتیله غایت نافعدر
۞ واسهال ایتمك معجونیله ویا دیاقاتیلیقون ایله ماء جبن
ایله ایلیه‌لر ۞ اکر سهری زیاده اولورسه بیاض خشخاش
شربتیله بزور بارده سودین ایچره‌لر بزور بارده‌دن مراد
قاون وقارپوز وقبق وخیار چکردکلریدر وباشنه دلکی
اوزوم یوقیه قروغی وخشخاش یاغی قویه‌لر فرنك حکمالری

دیرلر که اکر ثلج معدنیدن یعنی معدنی قاردن نصف درهم
قدر لسان ثور صوییله استعمال ایلسه‌لر حرارتنی غایت تسکین
ایلر وبو مرضه غایت نافعدر ۞ وثلج معدنی دیدکلری
فرنکلر کوهرجله‌دن یاپرلر آدینه انلر صالیرونیلا دیرلر
استانبوله فرنکلر کتوردلر صاتارلر حالا شمدی استانبولده
یاپرلر وبز دخی یاپریز ۞ وبر شی دخی واردر بو خصوصده
۞ غایت نافعدر بو قاروده ذکر اتدك ایدی روح زاج
دیرلر فرنکلر اکا اسپریت ویتریول دیرلر بوندن ایکی اوج
طامله لسان ثور شربتیله ویا غیری مناسب شربتلر ایله
ایچره‌لر وسنامکی ویابونج واخلامور ولسان ثوری
قیندوب بونلرك صوییله باشنی وایقلرینی واللرینی یقیه‌لر
بعده باشنی وبورننی وکوبکنی وطبانلرینی یاغیله‌لر بنفشه
یاغیله ویا نیلوفر یاغیله ۞ وغدالرنده بلج ایله مارول
یا سمزاوتی یا لسان ثور قوب بله بشوروب یدوره‌لر ۞
العشق عشق بر مرضدرکه قلبه عارض اولور بعض
کوزل صورتلره باقوب انك کوزللکنی تحسین ایلیوب چوق
زمان فکر ایلمکدن پیدا اولور وبو عشق کیدرك جنونه

ووسوسه يه و مانيا مرضنه مؤدّى اولور بو دخى ايكى قسمدر
برقسمى معشوقيله انجق مصاحبت و مكالمه ايتمكله قانعدر
● و برقسمى شهوانيدر بو عشق ادكن اولنلره واشى وخدمتى
اولمينلره عارض اولور ● بونك علامتى عاشقك يوزى
صاره رر و كوزى چقورلانور و باقشى كوكج باقشلى اولور
وكيجه لر كوزنه اويقو كلمز و حسرت چكمك و نبضى نظامسز حركت
ايلر اگر معشوقنى كيمدكنى ديسه بلمنك طريقى بودركه طبيب
نبضنه ياپشه و معشوق اولمغه احتمالى اولان كمسنه لرك
اسملرينى بر بر ياننده سويليه لر يا محله سنى يا شهرينى هر
● قنقى اسمده نبضى و بكزى متغيّر اولورسه معشوقى اول
كمسنه ايدوكى متعيّن اولور **علاجى** جهة شرعيه ايله
وصال ممكن ايسه اندن ايو علاج اولمز و اگر اولمز ايسه
● دوستلرى نصيحت طريقيله علاج ايليه لر زيرا بو مرض
سودادندر اصلى يوق بر هوسدر صوكى جنونه واردر اولكيسى
فارغ اولمقدر لكن بينه بو نصيحت اثناسنده مالخوليا علاجنى
و تدبيرنى دخى ايليه لر ملايم سودا سوره جك شربتلر ايچره لر
لسان ثور شربتى كبى وغيرى مناسب شربتلر ايله طبيعتنى تليين

ايليه لر و رطوبت ويريجى شربتلر ايچره لر بنفشه شربتى كبى
و مفرّح معجونلر يدوره لر جواهر معجونى كبى و انجو سفوفى
و لسان ثور خميره سى و كلبشكر كبى و بنفشه خميره سى
مناسبدر و حكايه كتابلرى و قصّه خونلر دكلمكله مشغول
ايليه لر و شطرنج اويونى كبى و اوه كمك و اوقاتمق و جريد
اويناموق كبى شيلره مشغول ايليه لر و تحصيل علومه مقيّد
ايليه لر و وعظ كتابلرينى مطالعه ايتدوره لر و وعظ دكلمكه
مشغول ايليه لر **الدوّار** باش دونمه سنه ديرلر اكثر آدم
اوتوردكن يوقارى قالقسه عارض اولور جميع اشيانى دونر
صانور ● بونك سببى بر بخاردر كه دماغه چيقر
دماغده دوران ايلر انك دوراننده سائر اشيانى دخى
دونر صانور نته كه طشره ده ايكى دوزكار بر برينه طوقوب
قاصرغه پيدا اولور يعنى دوزكار چويريلر دونز و كاهجه
انسان مولويلر كبى دونوب بعده ساكن اولدقده اولرى
و اشجارى و سائر اشيانى دونر كوردانك سببى اول ادم
دونمكله دماغده اولان ارواح و بخار بيله دونر اول
ادم ساكن اولسه اول ارواح و بخار تزيه ساكن اولمز بر

زمان دوکزانك دوکمه سندن طشره ده اولان اشیالی
دوکزصانوز مثلا بر فنجانی صو یله طولدروب بر زچویروب
بعده قوسه‌لر ایچنده اولان صو ساکن اولمایوب بر زمان
دخی اول صو دونرده ماغده اولان روح دخی بویله دونر
علاجی اولدوغی حالده النی وایاغنی اوکرو بورننه
سرکیله کلاب ویا عنبر چکه‌لر واغسرتمق دخی نافعدر بعد
کوره اکر قان غالب اولمق علامتی وار ایسه باش طمرندن قان
الەلر ویا بالدرلرینی حجامت ایلیه‌لر واکر بو مرض تیز تیز عارض
اولورسه شربته وحقنه‌یه محتاجدر ۞ وبو جب بو مرض
ایچون مجرّبدر نظیردر ۞ صفتی بودر غاریقون اوج
درهم کابلی اوج درهم کابه بر بوچق درهم مصطکی وقاقله
وسنبل هر برندن بر درهم شحم الحنظل بر درهم وبونك مجموعی
قدر صبر ایله حب ایلیوب کیجه یدوره‌لر غایت مجرّبدر ۞
واکر صفرا غلبه‌سی وار ایسه تمرهندی صوینی کل مکرّر شربتیله
یا بنفشه شربتیله ویره‌لر بعده بخاری منع ایلیجك سفوفلر
ییه‌لر بو سفوف مجرّبدر صفتی بودر ۞ کهربا دورت درهم
فلوانیا بر بوچق درهم دیاریزون سفوفی بر درهم سحق ایده‌لر

وبر اغزی نبات سحق ایدوب قرشدروب استعمال ایده‌لر
۞ وبو سفوف دخی بر مجرّب سفوفدر بو مرضه غایت
نافعدر وبخاری منع ایلر وقلبه قوّت ویرر ویارده مز
واقعه‌لر کورمکی منع ایلر اجزاسی بودر ۞ زمرّدوك یا
سننا یعنی ترکجه اغداپی طاشی دیرلر وانجو ومرجان هر برندن
درر درهم عنبر بر درهم دارچینی بر درهم سرکده بر
قاچ کون اصلنمش بعده قورومش کشنج ایکی درهم جمله‌سنی
سحق ایلیوب برابری شکریله سفوف ایلیه‌لر ۞ بونك
شربتی نصف درهمدن بر درهمه دك اج قرنله ویاتدوغی
زمان استعمال ایلیه‌لر ۞ ومرضك یلدن وبلغمدن
اولاننه ازاجق اسپیك یاغی ایچرسه‌لر وبر زباشنه
سورسه‌لر نافعدر **الکابوس** یعنی اغربصمقدر
بو بر مرضدرکه انسان ابتدا اویقویه وارد قده عارض
اولور بر ثقیل خیال اوستونه کلوب چوکمش حس ایلر صقلور
نفسی کسلوب بوغلمق مرتبه‌سنه وارر ۞ بو مرضك تیز
تیز کلمه‌سی بو اوج مرضدن برینه مقدّمه‌در یا سکته‌یه
ویا صرعه ویا مانیا مرضنه ۞ وبو مرضك اکثریا سببی

بر بخار دردماغه چقر غلیظ دموی خلطدن ویا بلغمی
خلطدن ویا سوداوی خلطدن حاصل اولور اویقویه
وارد وغی حینده واکثریا معصوملره عارض اولور هضملرنده
قصور اولدوغندن وبعضیسی بورکنده صوغلجان اولدوغندن
اولور ۞ وبو مرض کاهیجه طاعون کبی جمیع خلقه اولاشر
حتی نقل ایلرلرکه قزل الماده برزمان ظهور ایدوب بربرینه
اولاشوب جمیع خلقی بومرضه اوغرادیلر وبعض اطباء
متاخرین دیدیلرکه بومرض برخفیفجه صرعدر زیرا کاهیجه
اویانقلقده بله عارض اولور وفقیر استانبولده مشاهده
ایلدک بعض اکابرده بومرضی وزمانه نک اطباسی تشخیص
وتمییزنده عاجز قلدیلر لطف حق ایله فقیر اومرضی تشخیص
ایلدک صرع خفیف علاجنی ایلدک دفع اولدی **علاجی**
اولا فصد ایلیه لر بعده هرقنغی خلط غالب ایسه انی اسهال
ایلیه لر ودماغه قوت ویرر وبخاری منع ایدر شیلر استعمال
ایده لر ومالخولیانک علاجنده یکن علاجلر بوکا نافعدر
۞ وبو فقیرک بومرضه برمجرب علاجمز واردر بوعلاجله
چوق کمسیه علاج ایلدک حق ایله هیچ تخلف ایلمدی اولا هر

صباح مغلاب بربنه بش درم لسان ثور چچکی خمیره سنه
یادم درم قریوطاطر وقنوب دورت بش کون بونی ویردک
بعده لاجورد حبی ویردک بو نسخه ایله بو نسخه دخی بزم
ترکیبمزدر ۞ صفتی بودر صبر اسقطوری یدی درم افیتمون
بش درم لاجورد مغسول دورت درهم غاریقون اوج
درم محموده ایکی درم قرنفل وپیان بالی هربرندن بر
درم مصطکی بوچق درم بونلری سحق ایلیوب قره باش شربتی
ایله خمیر ایلیوب بادم یاغیله نخود قدر حبلر ایلیه لر بو
حبدن یدی دانه دن طقوز دانیه دک ویره لر بوجمله
برقاچ کره بدنی سوردروب اخلاطدن پاک ایلیه لر بعده
قرمز معجونی استعمال ایتدوره لر ۞ وبو معجوندن کیجه
یاتر کن ویره لر بخاری منع ایلمک ایچون ۞ صفتی بودر سرکه ده
اصلنمش بعده قورومش کشنیج اون ایکی درم سفوف اترج ومایتیم
الزورا تم یعنی بهارلی کل سفوفی دیمکدر وانیسون وقاوانیا
ومرجان ورازیانه هربرندن ایکی درهم بو اجزایی سحق
ایلیوب کفایت قدر کلبشکر ایله معجون ایدوب یاتجق وقتنده
بوندن یه لر بخاری منع ایدر وطعامی هضم ایدر ومعده نک

يللريني طاغدرن ۞ واطباء كيمياوي بو مرضه انجو ومرجان
ولاجورد وكهربا ياغني وبو برنيه ياغيكه تقطير ايله استخراج
اولنمشدر انكله علاج ايدرلر بودخي مناسب علاجدر ۞
وبو مرضه فاوانيانك كوكي ويشم طاشي كتورمك بالخاصه
نافعدر وبو مرضه مبتلا اولان كمسنه كونش شعاعنه
بقمه دن وبرقه وبيوك يانمش آتشه بقمه دن صاقنه ويل
تولد ايلين شيلردن پرهيز ايليه بقله كبي وبوكرلجه كبي
ولاهنه كبي وبخار ويرن شيلردن صاقنه صوغان وصرمسق
وپراسه كبي وطعامنده لسان ثوردن وصعتردن وازاجق
كشنج قتوب استعمال ايليه لر ومرزنجوشي وسنابي وبوبرستي
چوق چوق قوقليه لر وبو اوتلري ياندوغي يره دخي قويه لر

الصرع بوكا خلق جن طوتدي ديرلر وطورتاسي طوتدي
ديرلر بو بر مرضدر كه بعض اعضادن بر يارمز بخار دماغه
چيقر حس وحركتي منع ايلر لكن تمام منع ايلمز تمام منع ايلسه
سكته اولوردي مصروع اولان كمسه يره دوشر وجميع
اعضاسي حركت ايلر بونك كمسنك وقتي مضبوط اولور يعني
ييلده بر ويا هر آيده ويا هر هفته ده بر نوبتي كلور طوتر

كمسي

كمسي مضبوط اولمز وقتلي وقتسز طوتر ۞ بو مرضك سببي اكثريا
بلغمدن اولور وسوداد دن وقاندن دخي اولور اما صفرادن
اولماسي نادردر وكاهيجه زهرلو يارامز قيتولردن اولور
يا بعض اعضادن فاسد بخار صعود ايلر مثلا قارننده
صوغلجان اولسه يا معده ده طعام فاسد اولسه اندن
اولور ۞ وكاهيجه بو مرض انادن وبابادن ميراث اولور
واكثريا خسوف قمرده طوغنلره عارض اولور وبعض ۞
كمسه لره جندن اولور ومانع يوقدر كه جنك مصروعه
تعلقي بو يارامز كيفيتلردن برينك عارض اولماسي ايله اوله

العلاج علاجي ايكي درلودر بر علاجي طوتدوغي
حالده افاقت ايچون اولور اولا اللريني وايقلريني محكم
بغليه لر تا كه بغلدقلري يير اجيه واللريني وموزدن
اشغه وارنجه وايقلريني ديزدن اشغه وارنجه محكم
اوغه لر وعود صليبدن بر درهم قدر دوكوب اخلاموز
چچككي صويله قرشدروب مصروعك اغزيني اچوب
بوغازنه اقيده لر ويا آدم باشنك كوكلندن بو چوق درم
قدرينه اخلاموز چچكي صويله يا دارچيني صويله

قرشدروب بوغازنه دوکه‌لر ۞ وبزم مجرّباتمزدندر
طوتدوغی حالده تریاق فاروقك مقطّر صویندن بر
کوچك قاشق ایله بوغازنه اقیده‌لر فی الحال افاقت بولور
۞ بو تریاقك مقطّر صوینی فرنکلر پیدا ایلمشلردر بعض
اجزالر ایله قرعه وانبیق ایله تقطیر ایدرلر غایت مقبولدر
تریاقدن مقبولدر فرنکستاندن استانبوله کتوردلر
صاترلر عزیزدر بزدخی کوناکون طریقله چقردایز بر
شریف شیدر ۞ ویا صدف صوینی ویا کهربا یاغنی
بورننه اقیده فی الحال افاقت بولور وبورننه قاصنی
واردج یمشنی وکهربایی تولستی ایلیه‌لر افاقت بولور امّا
بو تولستی ایله افاقت بولدقدن صکره ایلمیه‌لر زیرا
طوتدوغی حالده نافعدر امّا افاقتدن صکره ضرردر
جائزکه ینه صرع کتوره ۞ وبر علاجی دخی افاقتدن صکره
اولور بو علاج کلیدر اصل علاج بودر اوّلا احتقان
ایلیه‌لر بعده فان الدره‌لر بعده مادّه سینه کوره منضج
مغلابلر ویروب بعده اسهال ایلیه‌لر ۞ بو مغلاب بلغمی
انضاج ایدر ودماغه نافعدر وجمیع امراض دماغیّه یه

نافعدر

نافعدر صرع کبی سکته کبی ونازله‌یی دفع ایدر ۞ صفتی
بودر بوده‌ج دیدکلری اوتك اغاجندن ویپراغندن سکز
درم دیش اوتی وزوفا هربرندن بر طوطام اخلامود
چچکندن یارم اوج عود صلیب تخمی ورازیانه تخمی هر
برندن ایکی درم اکوجوز بوّا هربرندن اوچر درم دار
چینی التی درم بونلری الی‌یوز درم صو ایله قینده‌لر دورت
یوز درهم قالنجه بعده الی درم بو صودن اون درهم شکر
ایله یا قره باش شربتیله صباح اچ قرنله ویا یتجق وقتن ۞
ویره‌لر ۞ بو مغلاب سودایی منضجدر صفتی بودر
بسفایج وعود الصّلیب هربرندن اوچر درم بتونکا وبادر
رنجبویه وبوبرّیه هربرندن برطوطام قره باش چچکی واخلامود
چچکی هربرندن یارم اوج چکردکسز اوزوم سکز درهم
بیان کوکی دورت درم بروقیه صو ایله قینه‌لر ثلثی کیدنجه
اوّلکی کبی ایچره‌لر ۞ واکر بلغه صفرا علامتی وارایسه بو مغلابدن
ویره‌لر صفتی بودر ۞ عود صلیب وکونک کوکنك قابی
۞ وایرق کوکی وهلیون کوکی وبوده‌ج اغاجنك یپراقلری
وبو اقلری هربرندن دردر درهم اجی مارول یپراغی

و پرسیاوشان هر برندن بر طوطام و عود صلیب تخمی و هندبا
تخمی هر برندن بر درهم سابق کبی بونلری دخی قیند و هندبا
شربتیله ایچره لر و ماده‌یی انضاجدن صکره بلغم اسهال ۞
ایلمک ایچون قوقیاجی و غاریقون حبی ویره لر ۞ اکر سودا
غالب ایسه لاجورد حبی و مطبوخ افتیمون ویره لر و اِمق
معجونی بو خصوصده غایت نافعدر بلکه جمیع انواع صرع
نافعدر ۞ اکر صفرا غالب ایسه بو شربتی ویره لر ۞
صفتی بودر صاری هلیله قابلی ایکی درهم سنا مکی ایکی درم
راوند بر بوچق درهم سنبل هندی دورت بغدای اغری قدر
بونلری ایکی فنجان هندبا صویله بر چولمکده اصلده لر ۞
بش التی ساعت قدر سجق کولده و ستونده طوره بعده سزوب
صویی صاف ایلیه لر بعده اون ایکی درم کل مکرر شربتی و اون
ایکی درهم فرنکی قدرت حلواسی بونلری اول صویله حل ایلیوب
اچ قرنله صباح ایچره لر بر قاج مجلس عملدن صکره بر فنجان
پلج صویی ایچره لر ۞ و بو زمانده اطبّاء کیمیا ویلر انتیمونله
علاج ایلرلر انتیمون دیدکلری دمور بوزن دیدکلری یدر
انی بشرلر تربیه ایلرلر صرچه کبی یاقوت کبی برّاق شی اولور

اندن

اندن دورت بغدای اغری قدر بر زکلبشکر ایله قرشدروب
ویررلر و اقعده صرعه و ماخولیایه غایتله نافعدر قوتلو
سوررو قوصدوررو غلیظ خلطلری چقرر چوق مشکل مرضلر
بونکله دفع اولور ۞ لکن بونی قوی ادملره ویرمک کرک
ضعیفه ویرمیه لر ۞ و بو سفوف عجایبلردندر جمیع انواع
صرعه بالخاصه نافعدر ۞ صفتی بودر بوریج اغاجی و عود
الصّلیب کوکی و تخمی هر برندن التی درم مرجان و انجو
ایکیشر درم و اَدم قفاسنک کولی دورت بوچق درم بیان
اشکی طرناغنک کولی اوج درم و کهربا بر بوچق درم عنبر
و پانزهر هر برندن بر درم بونک مقداری شربتی ثلث درمدن
بر درهمه دک اخلاموز چچکنک صویله ویره لر و اکر خسته نک
طبیعتی قبول ایلمزسه کلبشکر ایله قره باش معجونیله قرشدروب
ویره لر ۞ و قولنج صویی بو مرضه بالخاصه فائده ایلر
۞ صفتی بودر قرق دانه قولنجی بوغازلیوب توییدن و بغرصقلرندن
پاک ایلیه لر بعده ایکی طوطام سذاب و سکز درم جند
بید ستر بونلری بیک درم صرب سرکه ایچنه قیوب قرعه
و انبیق ایله تقطیر ایلیوب بو مقطردن صباح و اخشام

بردقاشق ویره‌لر واکر بوقاروده مذکور اولان سفوفی
بو صو ایله استعمال ایلیه‌لر دخی قوی اولور وکاهیجه مریضک
باشنی جوز بوا یاغیله وکهربا یاغیله یاغلیه‌لر ودائما
مرزنجوش وسذاب قوقلیه‌لر وعود صلیب ویشم طاشی
وزمرد طاشی ومرجان بونلردن هر قنقسی اولورسه ⊙
کتورمک بالخاصه بو مرضی دفع وحدوثنی منع ایلر اکر
بو مرض معصوملره عارض اولورسه معصومک اغزینه
بو دوایی اناسی سودیله ازوب اقیده‌لر ⊙ صفتی بودر عود
الصلیب بر درم مرجان طوزی نصف درم التون ورق
اوچ دانه بونلری خلط ایلیوب بونلردن اناجق اناسی
سودیله ازوب بوغازینه اقیده‌لر ⊙ وامزیرن خاتون
مبخراتدن مثلا بقله وصوغان وصرمسق وبوکرلجه
کبی شیلردن پرهیز ایلیوب بلچ اتی وککلک وچیل قوشی
ییه‌لر ⊙ ومقدما ذکر اولنان سفوفلردن امزیرن خاتونه
یدوره‌لر ومعصومک بوینونه زمرد طاشی اصه‌لر وقوردی
دیشی کوزده‌لر وبو مرضه مبتلا اولنلر دائما اطه صوغانی
سرکه سیله یاپلمش سکنجبین استعمال ایلیه‌لر واطریفل

صغیر

صغیر معجونی عند النوم استعمال ایلیه‌لر بو مرض ذاتنده
مشکلدر یکرمی بش یاشنه وارمیتلره علاج اولنور اما
یکرمی بش یاشنی کچنده ویکرمی بش یاشندن صکره عارض
اولنلره علاج مشکل وعسیردر ⊙ **السکته** بر
مرضدرکه دماغ ایچنده روحک مجرالرنده روحک
نفوذندن مانع سده عارض اولور اعضا حس وحرکتدن
قالور بونک یرامزی اولدرکه مریض میت کبی یاتوب تنفسی
ظاهر اولمیه وشول مریضک که اغزی کوپوره وخورلیه
اول کمسه اول درددن خلاص اولمز اسانی اولدرکه
نفسی ظاهر وسالم اوله ⊙ شیخ ابو علی سینا قانوننده
ذکر ایلرکه کاهیجه بو سکته مرضی بعض کمسه‌یه عارض ⊙
اولوب میتله فرق اولنمز ونفس دخی ظاهر اولمز ونبض دخی
ساقط اولور بعده ینه خلاص اولوب نیچه زمان یاشر
بویله چوق کمسه‌لر کوردک خلاص اولدیلر دیر اطبانک
استادی اولان ابقراط دیرکه السکتة ان کانت قویة
لم یبرأ صاحبها وان کانت ضعیفة لم یسهل برؤه یعنی
سکته مرضی اکر قوی اولاجق اولورسه اول کمسه اول

مرضدن قورتلمز و اکر ضعیف اولورسه علاجی مشکلدر
آسان دکلدر ◎ و اکر میتمیدر و یا مسکوتمیدر حالی ظاهر
اولمیوب مشکوك قالسه مستحب اولان بودر که یتمش ایکی
ساعت کچنجه دفن ایتمیوب صبر ایلیه‌لر اما حال متبیّن
اولدقدن صکره تاخیرك معناسی یوقدر بو مسکوتیله میتك
بینی فرقده اون وجه یازمشلردر بو کتاب مطوّل اولمسون
دیو جمله‌سنی یازمدق اما ایوسی اولدر که مریضی بر ایدنلق
یره چیقره‌لر و کوزلرینك کوبکنه باقه‌لر اکر باقن کمسنه کندی
خیالنی ایچنده کورر سه اول مریض دریدر و اکر کورمزسه
میتدر بو علامت جمله‌سندن اصح و اقویدر اما خلق
آراسنده مشهور اولان علامت بودر که آغزینه آیینه طوترلر
اکر آیینه‌نك یوزی دونرسه دریدر دونمزسه میتدر
دیرلر اما فقیر دیر که آیینه‌نك یوزی دونمغله حیاتنه
استدلال ضعیفدر زیرا جائزدر که ایچرسنده اولان
بخارك خروجندن طونر زیرا دائما بدن صحیقدر بدننك
ایچنده بخار مقرردر خصوصا یاز کونلرنده میتك بدنی
کچ صوغور پس آیینه ایله استدلال ضعیفدر و بوسندنك

سببی بودر که یا دموی خلط دماغك بوش یرلرینه و یا
روحك مجرالرینه دوکلور روحك نفوذینی منع ایلر و یا
خلط بلغمیدر و کاهیجه سودادن دخی اولور ◎ و کاهیجه
کثرت قاندن طمرلر طولوب روحك نفوذنی منع ایلیوب آدم
بایلور دوشر خلق ایچنده اکا قان طوتدی دیرلر اکر اول
آدمدن تیز یره قان المزلرسه اول آدم اولور کیدر و کاهیجه
سببا خردن اولور مثلا دوشمدن و یا باشه بر شی طوقنمدن
دماغه شیش پیدا اولوب سکته عارض اولور و کاهیجه
یرامز بخارك دماغه صعودندن اولور مثلا کمور بر منفذی
اولمیان طار مکانده تمام بر خوشجه یانمدن کموردن چقن
بخار استنشاق طریقیله دماغه صعود ایلیوب سکته
عارض اولور **علاجی** اکر قان غلبه‌سنك علامتی وار
ایسه ایکی قیفالدن و ایکی شاه طمرلردن قان الهلر و بالدرلر
حجامت ایلیه‌لر بعده حقنهٔ متوسطه ایلیه‌لر بعده
حقنهٔ حادّه ایده‌لر ◎ صفت حقنهٔ متوسطه ◎ بیاض
فسلکانی و یازی پیراغی و دیش اوتی و صعتر و بتونکا
هر برندن بر درطوطام بابونج و قنطریون صغیر هر برندن

یارم طوطام سناب تخمی و رازیانه تخمی هر برندن بر درم
بو اجزالری یوز الی درهم صو ایله قینده‌لر طقساندرم قالنجه
بعده سوزه‌لر ایکی درم سحق اولمش غاریقون و التی درهم
ایارج فیقرا معجوننی بو صونک ایچنده حل ایلیه‌لر و اون
درم خام شکری دخی بو صوده حل ایلیه‌لر و بو چوق درهم
افلاح طوزی قته‌لر و یاپدیر یاغی و زنبق یاغی و گل یاغی
هر برندن التیشر درهم الوب اول صویه قرشدروب احتقان
ایلیه‌لر بو حقنه‌یی امراض دماغیه‌نک ابتداسنده استعمال
ایلرلر سکته گبی و صرع و فالج و لقوه گبی مرضلرک ابتداسنده
بو حقنه‌یی استعمال ایلیه‌لر بوکا حقنهٔ متوسطه دیرلر
اگر بلغمدن اولورسه بلغمدن اولان صرعده یازیلان
علاجلر ایله علاج ایلیه‌لر و قوی حقنه ایله احتقان
ایلیه‌لر ● صفة حقنهٔ قویه ● کوک سوسن کوکی اوچ
درم سناب و یارپوز و زوفا و قنطریون صغیر و دفنه
یپراغی و قره باش و خزاما هر برندن یارم طوطام سنامکی
و عصفر تخمی هر برندن در درد درهم آردج یمشی و غاریقون
هر برندن ایکی درهم ابوجهل قارپوزینک ایچی بر درهم بونلری

یوز الی درم صو ایله قینده‌لر یوز درم قالنجه بعده سوزه‌لر
ایارج فیقرا معجونندن التی درهم ایارج لغازیا معجوننندن
ایکی درم دیافینکون یعنی معجون تمری التی درم ملح اندرانی
بر درم سناب یاغی اون التی درم بوکه حقنهٔ حاده دیرلر
● و معلوم اوله که دمور بوزاندن زعفران معدنی
یاپرلر بوندن بر درم قدرینی بال صو ایله اصلده‌لر بعده
احتقان ایلیه‌لر زیاده فائده ایلر بو تدبیرلر سکته
حالنده ایکندر اما سکته‌دن افاقت بولدقدن صکره
علاجی صرع علاجنده یازیلان علاجلر ایله علاج ایلیه‌لر
مسهل شربتلردن قوقیاجی و ایارج مقوی حبی گبی و لاجوردحبی سودادن اولنلره غایت مناسبدر و عود القهر ایله
خردل تخمنی تریاقله قرشدروب اغزنده طوته‌لر اغزدن
رطوباتی چکوب اقدوره مرزنجوش و بوینوقاوتی و جوز
بوا بونلری بریره قرشدروب بورننه چکه‌لر حتی دماغی
تنقیه ایلیه و باشنی اسیسکو یاغیله و بوبریه یاغیله و گرمید
یاغیله یاغلیه‌لر و دارچینی صویی و اخلاموری چچکک
مقطر صوینی ایچره‌لر ● و بو سفوف بو علته غایت مجربدر

نسخه سی بودر ○ کهربا و سفوف دیا روزون و عود
الصلیب هر بریندن برابر الوب شکر ایله سفوف ایلیه لر
بوندن بر درهم بیوبا و ستونه یکرمی درهم دارچینی صو
ایچه لر ○ و بو صرعله سکته مرضلرنده اکر بالکلیه دفع
اولمایوب بقیه قالورسه اکسه دن طاغ اوره لر یاخود
ایکی قوللرینه طاغ اوروب چشمه چوبا شلده لر غایت
نافعدر یوغورتدن و سوددن و صوغان و صارمسقدن
و بو مقوله شیلردن پرهیز ایلیه لر ○ و غذاسی کوکرجن
و ککلك و پلچ و چیل قوشی اتلرینی کباب ایلیوب یه لر و صو
یرینه چوبچینی و صاصفراس قیندوب صوینی ایچه لر
و خام صودن صاقنه لر **الفالج** بو بر مرضدر که
بعض اعضاده اولور مثلا ال و یا ایق طوتماز اولور و کاهیجه
بدنك بریانی باشدن ایاغه دك طوتماز اولور و کاهیجه بوتون
بدن طوتماز اولور حس و حرکت قالمز و یا از قالور ○ بو مرضك
سببی یا سوء مزاجدندر ماده سز و یا ماده نك عضوه دوکلمسندن
روحك منفذلری منسد اولوب روح نفسانی نفوذ ایلیه مز
و یا سکر کسلمکدن اولور و اطبا متاخرین دیرلر که فلج

مرضی اخلاط اربعه نك هر بریندن اولور دیرلر روحك یوللری
قپانور و یا سکرلری صقر روحك کچه جك یرلری طار اولوب
روح نفسانی اشغه کچه مز نته که بر عضوی محکم بغلسه لر
روحك منفذلری صقلماغله اشغه نفوذ ایلیه مز اول
عضو اویوشور حس و حرکتدن قالور حکماء متقدمین صفرادن
اولماسنه ذاهب اولمامشلردر ○ اما اسکندر یونانی
دیرکه بن خلط صفراویدن مفلوج اولمش کمسه کوردم
اول زمانك اطباسی مشهور فلج علاجلرینی ایلدیلر فائده
ویرمدی بن اکا ایارجدن بر شربتلك ایچردم بر قاچ مجلس
صفرا اسهال ایلدی و بارد و رطب غذالر و شرابلر ایچردم
اول مرضدن خلاص اولدی دیر ○ و بولس طبیب دخی بویله
ذکر ایلدی یعنی اسهال صفرا ایله و مبرد و مرطب غذالر و شربتلر
ایله فالجه علاج ایلیوب خلاص اولدی دیر ○ اما بو فقیر دیرکه
کرچك بز دخی صفرادن اولدوغن کوردك اما خالص صفرادن
کلدر بر ز بلغم رقیق مختلط اولمشدر ○ اما بو مرضه سبب
سابق بیك صوق هوالرده یوله چقمق و چوق شراب ایچمك
و صولر کنارنده و نمناك رطوبتلی یرلرده اویومق و بو

قبيلدندر يكى ياپلوب دخى طوبتى كيمه مش اولان اوده
يا توب قالقمق واى ايدننده ياتوب اويومق وچوق
جماع وچوق چوق يمك واچمكدر **علاجى** اولا حقنهٔ
لينه ايليه لر بعده حقنهٔ متوسّطه بعده حادّه ايليه لر
اكر قان غلبه سى علامتى وار ايسه قان الدرلر سكته ده
ذكر ايلديكمز حقنه لر بوكا نافعدر بعده بلغمى بشرجى
مغلابلر ويره لر ○ وبو مغلابلك ايوسى كمافيطوس شربتيدر
○ صفتى بودر كمافيطوس ايكى طوطام مرزنجوش وبسبايه
وجعده وصعتر وپارپوز وككك وزوفا وبيان سنبلى
وتونكاه هر برندن بر طوطام اكروزونباد وفو وسمزفق
وچنطيانا ومشك طرامشيع وعود القهر هر برندن دردر
درم رازيانه كوكى وبطراسايلون كوكى وهيلون وكرفس
○ وهردم بهار كوكلرى هر برندن سكزر درم قره باش ليوس
وانيسون ورازيانه تخمى وتخمهٔ هندى وكراويا
هر برندن اوچر درهم چكردكسز قزل اوزوم يكرمى درهم
بو جمله اجزانك اون ايكى اغرى قدر صو ايله قينده لر صونك
ثلثى كيدنجه وباقى قالان صويه برابرى بال قتوب قوامه

كتوره لر

كتوره لر صباح اچ قرنله ايكى قاشق بيبريه صو ايله ازوب
ايچره لر ○ بو مغلاب بلغمى بشرر وجميع امراض دماغيه
وعصبيّه يه صرع كبى سكته كبى لقوه كبى فالج كبى غايت نافعدر
وسدّه لرى اچر مادّه نضج بولدقدن صكره مسهل ويره لر
غاريقون حبّى سورنجان حبّى كبى وقوقيا حبّى دخى مناسبدر
وديافنيكون معجونى يعنى معجون تمرى خصوصا انده
برز صفرا وار دو دخى حرارت اولنورسه بو معجوندن ويره لر
○ وبو حب غايتله نافع ومجرّبدر ○ ايارج فيقرا
يدى درم غاريقون ومحوقان هر برندن اوچر درهم
حنظلك ايچى ومحموده برر بوچق درم زنجبيل ودار
چينى وقرنفل وانيسون هر برندن يارم درم بو جمله ادويه
○ سحق ايليوب بر درهم مقلى قره باش شربتيله حل ايليوب
اول محلول ايله اجزايى قرشدروب حب ايليه لر هفته ده
ايكى كره بو حبدن ايكى مثقال ويره لر وبو مطبوخى اوستونه
ايچه لر ○ صفتى بودر سنامكى دورتدر درم تربد وسورنجان
هر برندن برر بوچق درم پيغمبر اغاجى وصپارينه هر
برندن برر درهم دارچينى بوچق درم قرنفل وانيسون هر برندن

بردنك بونلری سحق صو ایله اصلده لر برکون برکیجه طوره
بعده قینده لر برزجك قیندقدن صکره ایندروب
سوزه لر و بو مغلا به برز شکر یا بنفشه شربتی قتوب ایچه لر
اولجه‌دن تجید وقنده بیه لر صباح بو مطبوخدن ایچه لر
عمل تمام اولدقدن صکره سمزیلجی صوینی برزجك دارچینی
اکوب ایچره لر بدن تمام تنقیه اولدقدن صکره ینه بو شربتدن
ویره لر ● بیبر تیری قیندروب صوینی اچمکه ملازمت ایلیه لر
یا صوینی تقطیر ایلیوب ایچره لر ● واکر بو مرض اسکی ایسه
وبو علاج ایله بالکلیه دفع اولمزسه بو ادویه شریفه
ایله ترلده لر ● صفة مطبوخ معرق ● پیغمبر اغاجی
التمش دورت درهم و پیغمبر اغاجی قبوغی وعود الصلیب
واغاج قاونی قبوغی وکوك سوسن کوکی واندز کوکی بونلری
حوان ایچندن قره لر بیك درم سحق صو ایچنده برکون و بر
کیجه اصلده لر بعده قینده لر صوینك ثلثندن زیاده سی
کیدنجه بعده سوزه و مریضی بر بك سحق یرده و یا حمامده
اوتورده لر که هوا طقونمیه بو صودن التمش درم مقداری
برز شکر ایله و برز دارچینی قتوب ایچروب ترلده لر اکر حمام

اولمزسه قالنجه اثواب اورته لر و یکرمی درهم چوپ چینی بیك
درهم صو ایله قینده و صوینی صو یرینه ایچه لر و بو معجون بالخاصه
بو مرضه نافعدر اللی درم بشمش طوشان بینیسی و کافیطوس
و بتونکاهر برندن یکرمی دورت درهم دارچینی و قرنفل و بوبر
هر برندن بردرم تیره منتی یکرمی دورت درم شکر و یا صافی
بال اوج اجزا اغرلی اوله قوام کتوروب معجون ایلیه لر هر صباح
دورت درهمدن التی درهمه دك استعمال ایلیه لر و اوج ساعت
کچمدکجه طعام یمیه لر ● و بو یاغ عجایب نافعدر اللی درهم
صوغلجانی الوب پاك ییقیه لر بعده قوروده لر خولنجان و زنجبیل
هر برندن درردرد درهم جمله سنی سحق ایلیوب زنبق یاغیله خلط
ایلیوب سرونه لر غایت نافعدر ● و یا غلردن بیبر یاغی و کهربا
یاغی و بیاض نفط یاغی و اسپیك یاغی غایت نافعلردر و کیمیا
اطباسی ثلث درهم قدر انجو طوزینی بیبر تیه نك مقطر صویله
و یا اسپیك یاغیله و یا کهربا یاغیله ویررلر عظیم فائده ایلر
و تقطیر ایله چقمش قاصنی یاغی مفلوج اولمش یرلره سوررلر
غایت نافعدر ● واکر فالج صفرادن و یا امراض حاده دن صکره
عارض اولورسه اشبو ادویه لر ایله علاج بوکا ضرردر لکن واجب

اولان بودرکه اوّلا ملایم احتقان ایله صفرایی چیقره لر
بعده بوملیّن ایله اسهال ایلیه لر ایکی درهم راوندی
اوفق طوغریه لر ایچنه بر ایکی چکردک دارچینی قرشدره لر
ایکی فنجان هندبا صوینده اصلدوب سیجق یرده قویه لر بعده
صوینی سزوب اون ایکی درهم ترنجبین اون التی درهم کل مکرر
شربتنی بو صو ایله ازوب ایچره لر بونی برقاچ کرّه ایچره لر
تا صفرایی سروب بدن پاک اوله بعده روح الزاجدن
دورت چکردک لسان ثور صوسیله ایچره لر بعده تر
کتورمک ایچون کهربا یاغندن ثلث درهم قدر ایچره لر
صاصفراس و پیغمبر اغاجی و لسان الثور و هندبا
یپراغی بونلری قینده ب اوستونه ایچره لر بر سیجق یرده
اورته لر تا ترلیه و بو معتدل یاغلر ایله صکره یاغلیه لر
یاپدیه یاغی و زنبق یاغی و طورقاوتی یاغی کبی امّا شول
فالجکه بدنک امتلاسندن اوله یا بر یردن دوشمدن
یا بر ضرب طقونمدن اوله انک علاجی اوّلا قان المق کرک
بعده حقنهٔ متوسّطه ایله حقنه ایلیه لر بعده معتدل
یاغلر ایله یاغلیه لر **التشنّج** بو بر مرضدرکه بزولور

مریض

مریض اعضاسنی اوزاتمغه و چکمکه قادر اولمز بودخی
ایکی درلودر ● برسی یبوستدن اولور اکثریا حمّای حادّه
دن صکره عارض اولور و چوق اسهالدن و استفراغدن صکره
حاصل اولور سکرلر کیدر قورویوب قیشه دونر مریض اعضاسنی
استدوکی کبی تحریک ایلیه مز ● و برسی دخی رطوبتدن
اولور سکرلره و بالوقاتکرینه بلغمدن یا سودادن یا قاندن
یا بونلردن مختلط خلط دوکلور سکرلر بوزولور اعضاسنی
اوزاتمغه قادر اولمز ● و بر جنس تشنّج دخی واردر اکثریا
یاره لردن اولور بو جنس تشنّج قتّالدر خصوصا اول یاره
سکر اوستونده و یا سکره یقین یرده اوله اطبّاء متقدّمین
تشنّج امتلائی خلط صفراویدن اولماسنه ذاهب اولمشلردر
امّا متأخّرین خلط صفراویدن دخی اولماسنی تحقیق ایلمشلردر
● و بو فقیر دیرکه اگر صرف صفراء لذّاعه دن اولورسه
تشنّج امتلائیدن اولمز بلکه یبسیّات مقوله سندن اولان
تشنّج انواعندن اولور ● اگر صفراء لذّاعه اولمیوب
حرّتی رطوبتله منکسر صفرادن اولورسه تشنّج امتلائیدن
اولور لکن صرف صفرادن اولمامش اولور ● و کاهیجه

تشنج ریحدن اولور سکرلره اغریله کیروب اعضا بزولور
چکمکه و اوزانمغه قادر اوله مز اغرر بر زاو غشدر مغله
تیز منحل اولوب دفع اولور وخلق اکثرنده قولنج دیدکلری
کار قده براغریدر بو تشنج ریحی انواعندندر **علاجی**
خلط غالبی اسهال ایلمکدر و دیمشلردر که اکر قان غلبه سی
وار ایسه قان الدرمق واجبدر و قان غلبه سی یوغیسه
ینه قان الدرمق معقولدر زیرا ماده یه بر تخفیف کلمکله
طبیعت مرضی دفعه قوی اولور و فالج مرضنده ذکر اولنان
مسهلات وحقنه لر بو مرضه نافعدر ۞ و بو مرضده مسهلاتدن
قند زخایه سی بله قته لر زیرا بو مرضه غایت نافعدر و زنبق
یاغی و تلکی یاغی و دیالیتا یاغی و کری یاغی بو یاغلر بو مرضه
نافعدر ۞ و بو یاغ بو مرضه مجرب بی نظیردر صفتی
بودر ۞ تره منتی و صوغلجان یاغی هر برندن اون ایکی درم
انسان یاغی سکز درم و کلب یاغی دورت درم بونلری
جمع ایلیوب مرهم ایده لر ۞ و معجونلردن مثرو تریاق و جواهر
معجونی استعمال ایلیه لر ۞ و بولس حکیم ایدر دوه دکنی
قندیل بصوینی اچمک استرلرسه کوکنی دوکوب معجون ایلیه لر

بو مرضه غایت نافعدر و قنطریون صغیر دخی بو یله نافعدر
۞ اکر صفرادن اولورسه صفرایی سوردرش بتلر و حقنه لر
استعمال ایلیه لر فالج صفراویده ذکر اولنان دوالری
ایده لر و مقناطیس طاشنی و یا مرجان کوترمک بو مرضه نافعدر
الرعشه آل و ایاق دترهمسنه دیرلر ۞ بونک سببی
سکرلرک ضعفندن اولور شرابی چوق اچمکدن و کیجه لرده
چوق صو اچمکدن و زیاده غضبدن و زیاده خوفدن اولور
و زنجفره نک و جیوه نک بخارندن دخی اولور **علاجی**
۞ تشنجده مذکور اولان علاجلر بو کاده دخی علاجدر و قره
باش معجونی و شربتی بو مرضه بالخاصه نافعدر و وج معجونی
دخی نافعدر و حکایه ایدرلر که التمش یاشنده بر خاتونه
باش دترهمسی عارض اولدی زمانه نک اطباسی چوق علاجلر
ایلدیلر دفع اولمادی بر طبیب بیقوش اتی یمکله علاج ایلدی
دفع اولدی بعده چوق کمسه لر بیقوش اتی یمکله بو مرضدن
خلاص اولدیلر و صوغلجان یاغی و تره منتی یاغی و نفط یاغی
سرونه لر غایت نافعدر و معلوم اوله که چام فستقنی بالیله
یا اوزوم ایله صباح صباح استعمال ایلیوب مداومت

ایلمک جمیع سکزلره وسکزده اولان جمیع امراضه نافعدر
الخدر اعضا اویوشمغه دیرلر بونک سببی وعلاجی
همان فالجک سببی وعلاجی کبیدر بو خدر فالجک ضعیفدر
حتی دیدیلر که اکر زیاده اولورسه فالج اولور وبو مرهم
بو مرضه غایت نافعدر ۞ صفتی بودر صابون اللی درهم
دفنه یاغی ملایم آتش اوستونده حل ایلیه لر ایکی
درهم صوتره سی تخمی وبر درهم قرنفل وبر درهم زنجبیل بونلری
سحق ایلیوب اول صابونله قرشدروب مرهم ایلیه لر واسپیک
یاغی وبیبر یاغی دخی نافعدر **الاختلاج** اعضانک
سکرمسنه دیرلر کوزده وسایر اعضاده اولور اما بتون
بدنده واقع اولسه سکته مرضنک مقدمه سی اولور
۞ سببی بر ریح بخاریدن ایتیله دریارسنده اولور
چقمق استرچقه مدیغندن سکرمک عارض اولور ۞
بونک علاجی بعینه فالجک وتشنجک علاجی کبیدر وبایدن
واکلیل ملک ومرزنجوش قینادوب بوغنه سکیرن اعضانی
طوتره لر دفع اولور **النازله** بو مرضی سایر مرضلر اوزرینه
تقدیم ایلدک زیرا اکثر کوز اغریسی وسایر مرضلر نازله دن

اولمغله

اولمغله تقدیم ایلدک ۞ معلوم اوله که اکثر بو نازله نک
ماده سی مقدم دماغدن اینرسه زکام اولور اکر کوزه
اینرسه کوز اغریسی اکر قولاغه اینرسه قولاق اغریسی وصاغرلق
وکورولدی پیدا اولور اکر بوغازه اینرسه خناق اولور که
بوغاز دیرلر واکر صدره وریه یه اینرسه اوکسروک وقان
توکورمک حاصل اولور ۞ بو نازله نک دائما اینمه سنک
حظی یوقدر زیرا سل وضیق نفس مرضلری حاصل اولور
والحاصل معده امراضی وجکر امراضی ومفاصل مرضلری
اکثر بو نازله نک دوکلمسندن اولور وبو سببدن استاد
ابقراط دیمشدر که الدماغ مدینة مبدأ الامراض یعنی
دماغ بر شهردر که مرضلر اول شهردن سایر ولایتلره
یایلور ۞ ونازله نک سبب اولی دماغک هضمی ضعیف
اولدوغندن وبخار چوق صعود ایلدوکندندر ۞ ویا
دماغک صوقلوغندندر ۞ وسبب خارجیسی هوانک
غایت صوق اولماسیدر ور طوبتیدر وچوق یغمورلر یغمق
وصولر کنارنده اوتوروب قالقمق معتاد اولمیلره ومکانک
رطوبتی وکندولرده اویومق وطعام اوستونه صو ایچوبن

یاتمق وحمامدن چقوب صوق هوایه طوقنمق بو جمله‌سی
نازله‌نك ظهورینه سببدر ولدوس یلی برقاج کون اسوب بعده
بویراز اسسه نازله ظهورینه سببدر وکاهیجه هوانك
فسادندن اولور جمیع خلقه سرایت ایلر جمله‌سی اوکسروك
اولورلر نته‌که بیك التمش بری سنه‌سنده بوغاز حصاری
سفرنده یالیلرده کفار بدفعالی وافر قردیلر لشلری متعفن
اولوب لدوس هواسیله عفونتی استنبوله وادرنه‌یه واروب
اندن جمیع ولایته یایلدی خلقه نازله واوکسروك وحما
عارض اولدی اول سنه اول خسته‌لغك ادنی ادرنه خسته‌لغی
قودیلر اول سنه اول خسته‌لکه اوغرامدق ادم قلمدی
⊙ وبر سبب دخی اول کونلردن مقدم قرق طقوز کون قدر
لدوس اسوب بعده پویراز اسدیدی بو دخی بقراط قولی
اوزرینه عفونتدن غیری بر سبب اخر دخی اولدی ⊙ وشیخ
ابو علی سینا ایدر کاهیجه قان الدردقدن صکره بدنلر کوشکلك
کلور بدن استی وصوق قبولنه مستعد اولوب نازله حادث
اولور خصوصا چوق قان الدقدن صکره ⊙ نازله‌نك
سببی یا حرارتدن اولور علامتی یوزی وکوزی قزرمق

وبدنی استی اولمق وکاهیجه حما عارض اولور وصوق
شیلردن منتفع اولوب حظ ایلمکدر وصوس ⊙
اما برودتدن اولانك علامتی اقن شی صوق صوق اقه
واستی شیلردن منتفع اوله وبدنده حرارت حس اولنمیه
وصوسمایه **علاجی** اکر حرارتدن ایسه طبیعتی تلیین
ایلیه‌لر اماسیه اریکی عنابله قیناد وب صوینی شروب
بنفشه شربتنی ویا خمیره‌سنی ویا قدرت حلواسنی اول صوده
ازوب ایچه‌لر بعده قان الدرلر بعده عناب شربتی ونیلوفر
شربتی ولسان ثور شربتی هرقنقیسی اولورسه استعمال ایلیه‌لر
واکر اقن ماده ایسه ماده‌یی قوولدمق کرك خشخاش
شربتی استعمال ایلمك ایله یا عناب شربتی ایچه‌لر وبو جلاب
مجربدر ⊙ صفتی بودر ایکی دانه خشخاش باشی یکرمی بش
دانه عناب بونلری قیناد وب بایوه چکردکنی بوصویه صالده‌لر
تا لعابی چقه بعده سزوب نباتله وکل صویله قینادوب
ایچه‌لر غایت نافعدر هم ماده‌یی قوولدر وهم نازله‌یی
منع ایدر ⊙ وبو جبی اغزینه قیوب ارید بجه یوده‌لر بوکا کل
ارمنی جبی دیرلر اوکسروك ایله اولان نازله‌یه بو جب غایت

نافعدر صفتی بودر ◉ کل ارمنی وصمغ عربی وکثیرا
هربرندن ایکی درم بیاض خشخاش تخمی اوچ درم جوز
بوا بربوچق درم نبات شکری اون ایکی درم بونلری سحق
ایلیوب اینوه چکردکی لعابی ایله خمیر ایلیوب حبلر ایلیه لر
بعده استعمال ایده لر واریه جلابی ایچره لر وقاوون وقاربوز
وقبق وخیار چکردکلرینی بیاض خشخاش تخمیله دوکوب
سودنی چقروب نیلوفر شربتی ایله ازوب ایچره لر زیاده
نافعدر ◉ اکر مسهل اچمک لازم اولورسه دیاقا
تیلیقون وامق معجوننندن سکز درم ویره لر اوزرینه
ارك صوینی ایچه لر یا دواء الورد المسهلدن فونکلرا کا
صوکو الروزا تمر دیرلر اندن دورت درم استعمال ایلیه لر
وحب الذهب دخی نافعدر وماده یی تنقیه اتدکدنصکره
دماغه قوت ویرمک ایچون کلبشکر ودیادوزون سفوفی
ودیاسنتا معجونی واجوسفوفی غایت نافعدر وباشنه
دماغه قوت ویره جك یاقوقولر بویاقو دماغه غایت قوت
ویرد و نازله حاره یه نافعدر ◉ صفتی بودر صندل ومرجان
وکل قروسی ومرسین یپراغی وقمنار چچکی وانار قابی هر

برندن بر درم کونلك وسندروس هربرندن بوچق درم
لادن بش درم بالموی بش درهم مرسین یاغی بش درم
بو اجزایی دوکوب بونلرله مرهم ایلیوب باشی تراش ایلدکدن
باشه یاقوایده لر ◉ واکر نازله صوقدن اولورسه
وبدن ممتلی وطمرلر طولو ایسه اول زمان فاز المولا باسدر
بعده ملین حقنه لر ومسهللر ایله بدنی تلیین ایده لر وشراب
زوفانی مغلاب یرینه ایچره لر اکر بلغم زیاده یاپشق
ایسه اطه صوغانی سکنجبینی عناب شربتیله ویره لر
وبو مغلاب غایت مجربدر غلیظ بلغمی بشر دوا وکسروکی
دفع ایلر وطبیعتی ملایم طوترا سهالدن اول وصکره
جائزدر ودائما ملازمت ایده لر مجربدر ◉ صفتی بودر
انجیر یدی دانه بیان کوکی وزوفا هربرندن بش درم
بالدری قره برطوطام رازیانه تخمی ایکی درهم کول سوسن
کوکی وقره باش چچکی هربرندن بر درم بونلری بش یوز
درم صو ایله ثلثی کیدنجه قینده لر بعده سزوب شکر ایله
استعمال ایلیه لر سحق سحق وبونك مسهلاتی حب قوقیا
وغاریقون حبی کبی اوله وبعد التنقیه دماغه قوت ویره جك

شيلرا استعمال ايليه لر قرمز معجونى وجواهر معجونى ودوا
مسك معجونى ويره لر اكر مادّه سى زياده اقرسه مرزنجوش
سكز درهم مسك ايكى حبّه عنبر ايكى حبّه بونلرى دوكوب
يازى صوييله ازوب بورننه چكه لر ۝ وبر مجرّب صو
واردر غايت مجرّبدر زياده فائده ايدر پيغمبر اغاجى
سكز درهم الوب يوز درهم صو ايله قيندره لر اللى درهم قالنجه
بعده ايچنك محلده بر درهم مرزنجوشى دوكوب ايچنه قته لر
بعده سزوب بو صو ايله غرغره ايده لر وبرونه چكه لر غايت
نافعدر ۝ وباشنه دماغه قوّت ويرجك يا قوقوتيه لر
بو ياقو باشه غايت قوّت ويرر ۝ صفتى بودر مصطكى
وسندروس وجوز بوا وقرنفل هر برندن ثلث درهم لادن
التى درهم سحق اوان ايچنده ازاجق مصطكى ياغيله قرشدره لر
مرهم كبى اوله بعده باشه ياقو ايده لر ۝ بر اخر ياقى دخى كه
دماغه قوّت ويرمكده نظيرى يوقدر وصوقدن اولان
باش اغريسنى كيدررو ونسيانى دفع ايلر وحفظى ارتررر ۝
صفتى بودر كهربا وسندروس ومصطكى وحصبان هر
برندن بشر درهم عنبر اوچ درهم قرنفل ايكى درهم اسطراك

بر بوچق درهم سنبل هندى بر درهم لادن اون التى درهم
تره منتى اون ايكى درهم اجزالرى دوكوب ملايم اتش
اوستونده بر برينه خلط ايليه لر مرهم كبى اولوب باشه
ياقو ايليه لر ۝ واكر نازله اسكى اولورسه وعلاجلريله
منتفع اولمزسه كسكين حقنه لر ايليوب بعده ايكى قولنه
ياقو ياقوب بخورد ايله اشلده لر لكن شمديكى زماندن نازله
حار اولمدوغى صورتده چوب چينى وصاصفراس وصيانشنه
وپيغمبر اغجيله بو شريف دوالرى قيندروب صوييله تره لدرلر
برقاچ كرّه استعمال ايلرلر دفع اولوركيدر ۝ ونازله يه مبتلا
اولان ادمله لازمدركه چوق صو ايچميه لر وقارلو وبوزلو
شربتلردن صاقنه لر وكندزن اويقوسى اويوميه لر وياش
ميوه لر ييميه لر مكر انجيريه لر وامرود بعد الطعام ييمك
نافعدر واكثريا ييجكلرى فندق ايله اوزوم وكوكرجن
كبابى وچيل كبابى وپلج وككلك كبابى مناسبدر ۝ فى
امراض العين معلوم اوله كه كوزك مرضلرى اقسامى
چوقدر باشقه كتابلرده تفصيل اولنمشدر اكر بو كتابده
تفصيل اولنسه زياده مطوّل اولور پس اول مرضلردن

اوله وکوزینك چپاغی اذا اوله اول زمان صفرایی اسهال
ایلیجی شیلر ویره لر ◦ صفتی بودر ◦ قدرت حلواسی بنفشه
◦ مکرّری اون بش درهم یکرمی درهم تمر هندی صو ییله ازوب
ایچره لر واکر بله بلغم علامتی وار ایسه مثلا آغرلق وکوزك
قپقدی شیشمك کبی وچپاغی چوق اولمق وکوزك آغریسی آز
اولمق ولونی بیاضه مائل اولور ایسه بلغمی سورنجك شربتلر
ویره لر قوقیا حبّنی بنفشه شربتیله ویره لر ویا ایارج فیقرا
ویره لر ویا قاتیلیقون معجونندن سکز درهم ویره لر بر درهم
راوند ایله هم بلغمی وهم صفرایی وهم سودایی سورر مشترك
علاجدر ◦ وبو مسهل کوز آغریسنه غایت نافعدر ومجرّبدر
خیار شنبر یاغی سکز درهم تمر هندی یاغی دورت درهم راوند
بر بوچق درهم دیاروزون سفوفی بوچق درهم بونلری قریشدروب
صباح آچ قرنله یه لر اوزرینه بنفشه شربتی وارك صویی
ایله ایچه لر بعده برقاچ مجلس عملدن صکره ادیه صویی نیلوفر
شربتیله یا بر فنجان طوزسوز بلج صویی ایچه لر معده یی پاك
ایلر ◦ کوز آغریسنده کسکین شربتلر ویرمیه لر زیرا آغریسنی
ارتردمیغنا ثلها اسهال کفایت ایدر ◦ ومعلوم اوله که

چوق واقع اولوب مشهور اولنلری بو کتابده بیان ایلیه لم
الرّمد کوز آغریسنه دیرلر کوزك آغی قزردوب شیشر
وقپقدی دخی کاهی شیشر وکاهی شیشمز بونك اکثری قاندن
وقانله صفرادن اولور وکاهیجه قانله بلغمدن وقانله
سودادن دخی اولور ◦ وبو رمدك اکثری باشدن
◦ اینن نازله دن اولور اکثریا بو مرضك مقدّمه سی کوز
قزدیروب یاشرور وبولانور بعده شیشر رمد حاصل اولور
بونك سببی چوق قدر کونشده چوق کزمك ویا آتش قرشوسنده
چوق طورمق ودخان وبخار کبی شیلردن وحمّامدن
چقدقدن صکره روزکاره طوقونمق کبی علاجی اوّلا
طبیعتی تلیین ایلیه لر مکرّر بنفشه شربتی ماردین اریکی
صوییله ایچه لر بعده قان آله لر اکر بدن ممتلی ایسه اوّلا
◦ بدن طمرندن بعده قیفالدن آله لر اکر قان آلمدن منع
ایلر مانع اولورسه ایکی کوردکلری النّدن حجامت ایلیه لر
جالینوس دیرکه بو مرضه قان المق علاج کافیدر خصوصا
دمدن اوله قان آلدردقدن صکره اکر صفرا علامتی ظاهر وار ایسه
مثلا کوزك قزللغی صاروییه مائل اوله وصنجوسی زیاده

اسهالیله وفصدیله تنقیه دنصکره کوزك اوستونه یاقو
ایلمك جائزدر تنقیه دن اول اتمیه لر ۞ اکر کوزك حرارتی
واریسه اوّلا کل صوییله یمرطه اغنی چلقیه لر ویا کل صوییله
سکرثلی بیراق صویی قرشدروب کوزه یاقواید لر بعده
بشروب کل صوییله قرشدروب کوزه یاقوایده لر وبو یاقو
عجایبدر هم حرارتنی وهم اغریسنی تسکین ایدر ۞ صفتی بودر
کولده بشمش المادن وایوه دن هر برندن سکزر درم اله لر
حوانده دوکه لر وسکز درم ادیه اونی قرشدره لر مرهم
کبی اوله وسماق وکلنار وکل قورسی هر برندن نصف درهم
الوب دوکوب اول مرهم ایله قرشدوره لر وبرز کل صوینه
وسکرثلی بیراق صویی قوب قرشدروب کوزه یاقوایده لر
اکر بونکله ساکن اولمزسه ایچنه برز کل یاغی ویمرطه آغی
قرشدره لر بعده یاقوایده لر ۞ واغریسی شدید اولدوغی
زمان تسکین ایچون تازه پینری کل صوییله قرشدروب
کوزك اوستونه یاقوایلیه لر ۞ وکوزه قز سودی طامزدمق
دخی اغریسنی تسکین ایدر لکن ینه تیز یقمق کرکدر بعده
یمرطه صاروسی ایله کل یاغنی ایچوقاید وب کوزا وستونه

یاقوایده لر اغریسین کیدرد وفائده ایلر وشیاف ابیضی کل
صوییله یا یمرطه اغیله ازوب کوزك قپقلرینه یاقوایده لر
۞ بوقطوری کوزه طامله ده لر اغریسنی کیدرر مجرّبدر
صفتی بودر ایوه چکردکنك لعابی وبزر قطونا لعابی وبیاض
خشخاش سودی هر برندن سکزر درم بشمش یمرطه آغی بش
درم زعفران وکافور هر برندن التی بغدای آغری بونلری
بربرینه قرشدروب محکم سحق ایلیوب بربزدن صقوب سحقله
کوزه طامله ده لر وقپقلرینه سوره لر بوعلاجلر بعد التنقیه
مرضك ابتداسنده اولور امّا مرضك زیاده لکی محلنده
شیاف ابیضی رازیانه صوییله ازوب طلا ایلر لر ومرض
برزا شغه قومغه میل اتدوکی وقتده بوقطوری کوزه
طامله ده لر ۞ صفتی بودر یا پدیه وکل هر برندن اوچر درم
یوزدرم لسان الحمل صوییله ملایم آتش اوستونده
قینده لر تا ثلثی کیدبچه بعده بوصودن یکرمی درم صواله لر
وایچنه بربوچق درم سحق اولمش انزروت وبربوچق درهم
یقنمش توتیای مرضی قوب سحق ایلیوب کوزه ایلجوق طامله ده لر
وبو دخی ایودر اون درهم افراجیا صویی واون درهم

رازیانه صویی و بر درم زعفرانِ معدنی بر باقرحوا کنده
سحق ایلیوب بو صودن کوزه طامله لر غایت نافعدر
و بو شیاف کوز اغرسنک آخرنده عجایبلردندر صفتی بودر
انزروت آلتی درم رازیانه صویله یقنمش صبر اوچ درم
کثیرا بر درم زعفران ثلث درم بونلری سحق ایلیوب افراجیا
صویله یا رازیانه صویله خمیر ایلیوب شافلر دوزه لر بعده
لازم اولدقده رازیانه صویله حل ایلیوب کوزه قویه لر
و کوز اغرسنک آخرنده شیاف احمر لین غایت نافعدر
واکر ماده سی غلیظ اولوب بلغمیت زیاده اولورسه ابتداسنده
بو شیافی ایده لر صفتی بودر صبر و حولان و زعفران و کل
بونلری سحق ایلیوب شیاف دوزه لر بعده کل صویله اذوب
کوزه قویه لر واکر شیشی وارایسه بو یاقویی اوزرینه
قویه لر صفتی بودر پاپدیه چچکی و بوی تخمینک ونی
واکلیل الملک هر برندن ایکی درم آق انزروت و چشمه زک هر
برندن بر درهم کل یاغی اون درم بال مومی اوچ درم بال
مومنی کل یاغیله اریدوب سایر اجزایی دوکوب ایچنه اکله لر
بعده کوزه یاقو ایلیه لر اغریسین تسکین ایدر و شیشنی کیدرر

اکر کوزک ماده سی باشدن اینرسه نازله ده ذکر اولنان
علاجلر ایله علاج ایلیه لر واکر سببی حرارتدن اولورسه
بونی باشه یاقو ایلیه لر غایت نافعدر صفتی بودر
کل ارمنی درت درم کل قورسی و دم الاخوین هر برندن
ایکی درهم مصطکی و نارقبوغی هر برندن بر درم بونلری
سحق ایلیوب یمرطه اغیله خمیر ایلیوب باشه یاقو ایلیه لر
اکر رطوبت زیاده اولوب بلغمیت وارایسه بو یاقویی
ایلیه لر صفتی بودر کوندلک و صبر و مصطکی هر برندن
بشر درهم قرنفل ایکی درم یمرطه اغیله خمیر ایلیوب باشه
یاقو ایلیه لر لکن شمدی فرنکلر بر صمغ بولمشلردر اکا تکاماکا
دیرلر جمیع نازله لره و باش و کوز اغرسنه و شقیقه یه
غایت نافعدر سحق ایلیوب یمرطه اغیله قرشدروب
برز اتشره اسیلوب باشه یاقو ایلیه لر غایت مجربدر
و کوزی اغرینلر چوق شیلردن احتراز ایتمک کرک توزدن
و بخاردن و یازویه و نقشلو شیلره و ایدنلغه بقمه دن
و کوزینه سیاه پوشی اورته و قبضدن صاقنه طبیعتی دائم
ملایم اولمق کرک اقلی اراک صویله بنفشه شربتی هر کون

ایچه وغداسی معتدل اولمق کرک ملوخیا کبی وابم کومجی
وقبق بورانیسی کبی پلج اتلریله وکاهیجه نیمبرشت یمرطه یمک
نافعدر وطعامنه اکشی ازقته زیرا اکشی کوز اغرسنه ضرردر
بوغدالر مرضک ابتداسنده در اما مرضک اخرنده بوزایغی
اتی وپلج وقوین اتی ضرر ایلمز ۞ وکوز اغرسنک بر نوعی دخی
واردر قرو در جیشر بر محترق تیز خلطدن اولور علامتی
کوزی زیاده جیشر وکوزنک قپاغی قالک اولور وچوق اولور کر
بو مرض کوز اغرسندن صکره پیدا اولور **علاجی** ۞ بدنی
تنقیه اتمک کرک رمدده ذکر اولان دوالر ایله بعده هندبا
یپراغی وماردول یپراغی ونیلوفر چچکی وایت اوزومی وکل
هر برندن بر طوطام بوی تخمی اون التی درم خطمی کوکی اون
ایکی درم بونک اوستونی دورت برمق قدر اوتوبجه صو
قیوب تقطیر ایلیه لر بو مقطر صو ایله کوزی بقیه لر واچنه
طاملده لر ۞ وبو مرهم بو مرضه غایت نافعدر تازه تره
یاغی طوزسوز وتازه کل یاغی هر برندن اون ایکی درم صبر
ایکی درم مردسنک بر درم کافور بوچق درم اجزایی سحق ایلیوب
یاغله مرهم یاپوب کوزه طلا ایلیه لر کوزک جربنی کیدرر وکوزه

غایت نافعدر **کوزک جربی بیانندهدر** معلوم
اوله که کوز اغرسنک صوکنده کاهیجه کوزه جرب عارض
اولور کوزک قپقلرینک ایچی قزیر واوفجق یومرلر اولور
وکاهیجه رمدسز طوزلو بلغمدن وصفرادن دخی اولور ۞
علاجی اولا بدنی تنقیه ایلیه لر شاهتره شربتی ایله
وشاهتره حبی دخی یوددر واکر قان زیادهلکی وار ایسه
فصد ایلیه لر بعده کوزی بو مشادیجی شیلر مثلا ارپه
وبوی تخمی وخطمی بونلری قینتوب بخارنه کوزی طوته لر
وصونکری باتروب کوزک اوستونه قویه لر ۞ وبو صو کوز
جربنه مجربدر وکوزی جلا ایدر ونورنی ارتر ۞ صفتی
بودر سناب یپراغی وهلیله وهندبا هر برندن بر طوطم
زاج وشاب هر برندن دورت درم کافور بر درم بونلری
رازیانه صوییله اصلده لر بعده قرعه وانبیقله صوینی
چقره لر وحفظ ایده لر بو صو کوزک چوق مرضلرینه نافعدر
وقت حاجتده کوزه طاملده لر ۞ اکر کوزک اغرسی وحرارتی
وار ایسه بویله کسکین شیلری قومزلر بلکه صبر کل صوییله
ازوب کوزه طاملده لر ویا انزروتی قزسوتیله ازوب کوزه

طاملده لر ۞ واکر بیك اسکی اولورسه قپاغندن ایچنی
پیجه شکر ایله محکم سورترلر تا قنایجه بعده سحق کل صوییله
یبقیه لر اما شمدی بو مرضه فرنکلر لابطه یی چوق استعمال
ایلرلر مثلا لابطه کوکنی قیندرلر صوینی کوزه طاملدرلر ۞
وبو مرهم چوق مستعملدر یاقوایلرلر ۞ صفتی بودر تازه
طوز سوزتره یاغی سکز درم کل صوینی ایکی درم تره منی بر
درم بر دانه یمرطه اغی بونلری بر ملایم آتش اوستونده
قرشدررلر حتی جمله سی مرهم اوله وقت حاجتده کوزك
اوستنه یاقوایلیه لر **ظفره نك علاجی بیاننده در**
وکاهیجه کوزك اغرسندن صوکنده کوزك بیکارندن بر پرده
پیدا اولور یاب بیبویه دك کوزك سیاهنی بله اورتر
اکا ظفره دیرلر بو پرده نك رنکی کاه صاری وکاه قزل وکاه
طونوق رنکلی اولور بونك علاجی جریده ذکر اولنان علاجی کبیدر
اولا بدنی فصد یله واسهال یله تنقیه ایلیه لر بعده اکلیل الملك
وبابونج وخطمی واربه وطورقاوقی وابر کومجی بونلری قیندروب
کوزی بونلرك بخارنه طوته وسونکری بو صویه باتروب کوزك
اوستنه قویه لر بعده نبات شکری وکونلکی رازیانه صوییله

قرشدروب

قرشدروب حل ایلیوب کوزه طاملده لر ۞ وبو اوت
بنم ترکیبمدر غایت مجربدر ۞ صفتی بودر راستوق طاشی
بر درم ویانمش شاب بر درم ونبات شکری اوج درهم
بونلری سحق ایلیوب ظفره نك اوستنه اکه لر یا پیجه یا پیجه
یرکیدروجریده مذکور اولان صو بو مرضه غایت نافعدر
ایچنه نبات قیوب بعده تقطیر ایلیه لر کسکین اولور ۞
کوزه آق دوشمسنك علاجی بیاننده در ۞
قنطریون صغیر ورازیانه هر برسنی دوکوب صوینی صیقوب
هر برسنك صوییندن الیشر درهم اله لر بال اون ایکی درم
انجو قابی یانمش اوله ویانمش کیك بوینوزی هر برندن بر درم
یانمش شاب بوجق درهم جمله سنی سحق ایلیوب کوزی سحق
صونك بخارنه طوتدقدنصکره یا حمامدنصکره کوزه
چکه لر ۞ وبو ذرور غایت مجربدر ۞ صفتی بودر مرضی
ومرجان وکوك یاقوت هر برندن بر درهم ولمندك انجو ثلث
درهم کافور وآق زاج هر برندن اون بغدای آغری بونلری
محکم سحق ایلیوب حمامدنصکره کوزه قویه لر **کوزه بر شی**
طوقنمقدن حاصل اولان مرضکه اکا طرفه دیرلر

علاجی بیاننده در اوّلا اقتضا ایدرسه قان آله‌لر
وکل صویی وسکرلی یپراق صوینی ایچنه برقاج کرّه طاملده‌لر
تا حرارتنی آله ۞ ویا بردانه تازه فندقی یدی دانه رازیانج
تخمیله اغزده محکم چینیوب بعده بربزه قویوب صقه‌لر
بوچقن صودن کوزه طاملده‌لر وکوکرجن قاننی سجقله
کوزک ایچنه اقتمق بو مرضه بالخاصّه غایت نافعدر ۞
ضَعْفُ البَصَر کوز کورمه‌ده ضعیف اولور بو مرضک
اسبابی چوقدر **علاجی** اوّلا بدنی پاک ایلدکدن صکره
حبّ الذهب واطریفل معجونی استعمال ایده‌لر وکابلی مربّاسنه
ملازمت ایده‌لر ۞ وبو معجون ضعف بصرک جمیع انواعنه
غایتله نافعدر بو ابن ماسویه‌نک ترکیبیدر بوکا معجون
العمیا دیرلر یعنی کورلره بیله نافعدر فائده‌سی چوق
اولدوغندن صفتی بودر ۞ افراجیا اون التی درهم
رازیانه تخمی بش درهم بسباسه وکابه وداوچین وقرنفل
هر بریندن بر درهم بونلری سحق ایلیه‌لر بعده یوز درهم بال
رازیانه عصاره‌سنی وسذاب عصاره‌سی وهلیله
عصاره‌سی هر بریندن اوتوز درهم بونلر ایله بالی قینادوب

قامه

قوامه کتوروب اجزایی قتوب معجون ایلیه‌لر بوندن اوج
درهم قدر اچ قرنله استعمال ایلیه‌لر ۞ ویا هلیله
عصاره‌سی ورازیانه عصاره‌سنک هر بریندن سکز
درهم آله‌لر بال اون التی درهم کککلک اودی دورت درهم
بونلری بر ملایم آتش اوستونده قرشدره وکوزه چکه‌لر
کوزه غایت جلا وقوّت ویرر ۞ وبو صو ضعف بصره غایت
نافعدر وجلا ایلر بو بزم مجرّبیاتمزدندر ۞ صفتی بودر بال
ورازیانه صویی وسذاب عصاره‌سی وهلیله صویی
هر بریندن اوتوز درهم کوز طاشی بش درهم توربخ وکلنجک
چیچکی هر بریندن اوتز درهم محکم سحق اولنمش مرضی بش درهم ۞
بونلری بریره جمع ایلیوب بر سجق یرده قویه‌لر بر هفته
قدر طوره تا بر خوشیجه قریشه بعده قرعه وانبیق ایله
صوینی چیقره‌لر وحفظ ایده‌لر وقت حاجتده کوزه
طاملده‌لر کوزک مرضلرینک اکثرینه نافعدر ضعف ۞
بصره وکوزک جربنه وسبلنه وبیاضنه نافعدر ۞
کوز صوانمه‌سنک علاجی بیاننده‌در بو بر
مرضدرکه کوزه بر صو اینر بونک اکثر سببی بدن ممتلی

اولمقدن وچوق زمان بدنی تنقیه اتممکدن وطعامی
یبوب طوق قرنله یاتمقدن ویا تجغی وقتن بخاروبرجی
شیلر ییکدن وزیاده یك حرکتدن وطعام هضم اولمزدن
اول جماع ایلمکدن وبدن ممتلی ایکن باشنه یك ىسجق
صودوکمکدن اولور وکوزه صوایمه سنك علامتی
کوزنك اوکنده دائما سنکلر اوچر کبی کورر وکوزی طونوق
اولمق وباشنی اردینه چویردیکی وقتن روشن اولمق
وکوزبرلیسنی یومدقده اخر کوزنك حلقه سی بیوك اولمق
بونك علاجی تمام ایندکدنصکره واسکیدکدن صکره
میلدن غیری اولمز اما ایکی ایکن علاج کوجدر اما ممکندر
اکر طمرلری طلو ایسه واخرصوایمه دن قورقرلسه قان
الدرلر اکر مزاجی بارد ایسه قان المیه لر بعده حب الذهب
وقوقیاحبی ویره لر ومعجون افراجیا که معجون العمیان
دیرلر استعمال ایدرلر وبومطبوخ غایت نافعدر
قینلوب ایچره لر صفتی بودر چوب چینی ایکی درهم
حك
صپارینه اوچ درم ایکوز درم صو یله قینده لر واینذ
زمان ایچنه افراجیا ورعی الحمام یعنی فرنکلرك بربینه

دیدکلری وهلایله هربرسندن برطوطام وایکی درم
کشنج بونلری ایچنه قیوب برایکی قینتدقدن صکره ایندروب
سوزه لر بومطبوخدن هرکون آج قرنله الليشر درهم قدر
ایچه لر ایلماریوس فرنك حکیملرندن برمعتبر حکیمدر
اولایدربو صویی کوزنه صوایمن کمسه لره تجربه ایلدم دفع
ایلدی دیر صفتی بودر هلایله عصیری اللی درم آق
زاج ومرضی هربرندن بردرم انیسونکه بشوب صرچه یکیی
اولمشدراندن نصف درم الوب محکم سحق ایلیه لر نبات
شکری ایکی درم بونلری برشیشه ایچنه قیوب یدی کون
کونشده اصه لر وکاهیجه چلقیه لر بعده سزوب کوزه طامله لر
غایت نافعدر وجالینوس حکیم ایدر بن بونی تجربه
ایلدم نافع بولدم قان قانی ایکی درم خروس اودی دورت
درم قرسودیله قرشدروب کوزه طامله لر وایکی کوزك
یانندن بالدرلرندن حجامت ایلیه لر وطبیبك رایله اکسه
چوقوروندن ویا قولترندنی اولور چشم ایچوب نخودله اشلده لر
ویاش شیلردن ومیوه لردن ونباتاتدن پرهیز ایده لر
دائما یابس شیلر استعمال ایلیه لر قوشلر کبابی کبی کوکرجن

وككلك وچيل قوشنك اتلريني كباب ايليوب استعمال
ايليەلر ويچكلرندە برز دارچيني وكشنج استعمال ايليەلر
وسعتري دخي يچكلرينە قتەلر وسفوف ايليوب كاهيجە
استعمال ايليەلر **قولاق اغريسنك بيانندەدر** قولنق
اغريسي كاهيجە صوقدن اولور علامتي صوق هوا اولدقدە
اغريسي ادتر واسي شيلردن حظ ايلر علاجي قولاغنە
سناب ياغي ويا اجي بادم ياغي سجقلە طاملدەلر
وكاهيجە قولاق اغريسي سجقدن اولور علامتي قولاق پك
صيجر ويانر وصوق شيلردن حظ ايلر اسيلردن اغريسي ادتر
علاجي قرسودني ماروله صويلە قولاغنە طاملدەلر
وياغلردن كل ياغي وبنفشە وقبق ياغي بونلردن طاملدەلر
وكاهيجە قولق اغريسي يلدن وبخاردن اولوريا
ايچريدن وياطشرەدن علامتي قولاغنك كوولدوسي اولور
علاجي يلي طاغدجي شيلر ايلە علاج ايليەلر مثلا پاپاديەدي
طورقاوتيلە قيند وبو قولاغي انك بخارنە طوتەلر وقولاغنە
سناب ياغي طاملدەلر بردنك زبادي يعني قليە مسكي بش
درم اجي بادم ياغيلە حل ايليوب انك طاملدەلر قولاق

اغريسنك

اغريسنك نواعنە نافعدر خصوصا يلدن وصوقدن
اولنلرە زيادە فائدە ايدر وكاهيجە قولاق اغريسي
شيشدن اولور علامتي اغريسي شديد اولە وستمەسي وپاتنغي
اولە وكاه بايلور عقلي كيدر وعقلي پريشان اولور علاجي
قيفالدن قان الەلر بعدە طبيعتي تليين ايدەلر مسهللرلە
وبو مسهل غايتا يوددر صفتي بودر نيلوفردي
دانە عناب طاتلو ارك يكرميشر دانە تمرهندي بش درهم
مسهل كلبشكر وبنفشە خميرەسي اونر درم بونلري التي
ساعت قدر سجق صويلە اصلادەلر بعدە سزوب ويرەلر
بعدە قولاغ اغريسني تسكين ايدجي شيلر قويەلر مثلا ايوە
چكردكي كلابلە اصلادوب قولاغە طاملدەلر ويا قرسودني
طاملدەلر بعدە اتمك ايچي سودلە بشرەلر بولاج كبي
اولە قولاغە ياقو ايليەلر وبو ياقو عجايبدندر هم اغريسني
تسكين ايدر وهم مادەسني بشردمجربدر صفتي بودر
ابەكومجي وماروله وبنفشە يپراغلري هر برندن بر قبضە
پاپديە واكليل ملك وكلا هر برندن يارم قبضە ايوە
چكردكي وابەكومجي تخمي هر برندن ايكي درم بونلري قيندەلر

مرهم کبی اوله اندن یاقو ایلیه لر ۞ و اکر شیشی دشیلوب
ارینلو اولرسه ایچنه کل بالی طاملده لر یا قنطریون ویا فراسیون
عصیرلرینی بالیله قریشدروب طاملده لر و پلینی دوکوب
صقوب صوینی اول بالله قریشدروب قولاغه طاملده لر ینه
نافعدر ۞ یاخود انزرونی بالیله قریشدروب برفتیلی اکا
بولاشدروب قولاغه صوقه لر نافعدر ۞ اکر قولاغک اجیسی
اسکی اولورسه مصر مرهمنی سرکه ایله حل ایلیوب یا معصوم
سدیکله حل ایلیوب قولاغه طاملده لر **قولاق کرولدوسی**
وطوتلماسنک علاجی بیانندهدر بو مرض اکثریا یلدن
ویا برغلیظ خلطک بخارندن اولور **علاجی** بدنی و دماغی
تنقیه اتمکدر حب قوقیا ایله ویا ایارج فیقرا غاریقون ایله
استعمال ایلیه لر بعده سناب یاغی ایچنده جزئی زبادی
حل ایلیوب قولاغه طاملده لر ۞ وبو علاج مشترکدر هر
قنغی سببدن اولورسه دفع ایلر صفتی بودر ۞ قندز
خایه سی و بلدران تخمی هر بریندن برابر الهلر سحق ایلیوب
سرکه برزقیندوروب ایلیجق قولاغه طاملده لر ۞ و مرصمه
پیراغنک صوینی قریسودیله ویا یالکز ایلیجق قولاغه طاملده لر

جمیع قولاق اغریلرینی و دوورتابش یللو اغریسینی و اشیتمزلکنی
و کرولدوسنی کیدرر مجربدر ۞ و اکر مرصمه صوینی قره قیون
اودیله و صرمسق صوینی و چوقی بریره قریشدروب قولاغه
طامزیره لر کرولدوسنی و صاغرلغنی کیدرر ۞ و قولاق
کرولدوسنه برمجرب شیدر ۞ پراسه تخمی و قرنفل هر بریندن
بردرهم مسک اون بش چکردک مرزنجوش صوییله حل ایلیوب
ایلیجق قولاغه طامزره لر ۞ واکر کرولدوسی اسکی ایسه
تره منتی و کراویا و انیسون یاغی هربرسی تقطیر ایله چقمش
اوله قولاغه طاملده لر و قرنفل و کهربا یاغی بو مرضه غایت
نافعدر ۞ و سناب یاغی و اجی بادم یاغی صغر اودی ایله
قریشدروب قولاغه طاملده لر کرولدوسنی و اغریسنی
کیدرر و قولاق طوتلدیغنی اچر ۞ اکر قولاق ایچنه حیوان
کیرسه پیره یا غیری حیواناتدن یا قولاق ایچنده قورد
پیدا اولسه علاجی قرغه دوکلکن صوینی طاملده لر یا انت
یاغنی بچقله طاملده لر ۞ و پلینی دوکوب صوینی صقوب
قولاغه طاملده لر قولاقده اولان قوردی اولدورر **برون**
طوتلماسنک علاجی بیانندهدر غاریقون ویا زرنوز

ومرزنجوش بو اوچنی دوکوب پاروصو ییله ازوب سحقله
برونچکه‌لر ○ **بروون ایچنده اولان یاره‌لرك علاجی**
بیاننده‌در اکر اقتضا ایدرسه اولا فصدله و اسهال ایله
بدنی تنقیه ایلیه‌لر بعده مرجان و صندل و کل قورسی بو
اوچنی محکم دوکوب اکه‌لر ○ و بو مرهم غایت مجربدر
اسکندر یونانینك مجرباتندندر صفتی بودر ○ مرصافی
و کوزللك هر برندن ایکی درهم سموکلی بوجك قابیله و ایچیله
بش دانه بو جمله‌یی محکم سحق ایلیه‌لر بعده بال مومی اوچ درهم
اون ایکی درهم مرسین یاغیله آتش اوستونده حل ایلیه‌لر
○ بعده اجزایی دوکوب قرشدروب آتشدن ایندروب
ایچنه بر دانه یمرطه آغی قرشدره‌لر بو مرهمدن طلا ایلیه‌لر
○ و اکر اغرسی وار ایسه بیاض کافور مرهمی و یا کل مرهمی
دوره‌لر **بروون قانی دیکمسه انك علاجی بیاننده‌در**
اکر بدنی ممتلی ایسه قان الالر بعده بو مسهلی ویره‌لر مجربدر
صفتی بودر ○ صاری هلیله قبوغی ایکی درهم تمرهندی
بش درهم عناب اون دانه نیلوفر چیچکی بش دانه ایکی اوچ
فنجان قدر سکزلی پیراق صو ییله ملایم آتشده التی ساعت

قدر قوییه‌لر بعده سوزه‌لر بو صویه یکرمی دورت درهم قدر
کل مکرر شربتی قتوب ایچره‌لر اکر اقتضا ایدرسه بو شربتی برقاچ
کره ایچره‌لر ○ اکر زیاده اقوب کسلمزسه بر درهم فلونیای
فارسی خشخاش شربتیله ویره‌لر ○ و بو شربت بزم مجربمزدر
کندی اوغلمز بش التی ییل قدر بروون قانته مبتلا اولدی
کونده بر ایکی کره قانرایدی کوناکون علاجلر ایلدك دفع
اولمیوب ممتد اولدی عاقبت بو شربتله علاج ایلدك دفع
اولدی و بو شربت هم بروون قانینی کسر و جمیع قانك غلیانینی
تسکین ایدر و حرارتی سوندرر صفتی بودر ○ خشخاش
قبوغی و نیلوفر چیچکی هر برندن اون بش دانه و قزل صندل
و صاری صندل هر برندن دورت درهم انجبار کوکی یدی
درهم سکزلی پیراق ایکی طوطام عناب یوز دانه قبوغی چقمش
مرجمك اون درهم مامولخنی بش درهم کل قورسی اوچ درهم
بونلری الیتوز درهم سحق صو ییله اصلده‌لر یکرمی دورت
ساعت قدر طوره بعده ثلثی کیدنجه قینده‌لر بعده سزوب
اوچیوز درهم شکر ایله شربت قوامنی ویره‌لر استرلرسه
هر کون صباح آج قرنله بر فنجان قدر بو صودن ایچنه

شکر قتوب ایچره لر ۞ و باشنه صوق شیلر قویه لر کلـ
وسکزلی یپراق صوینی برزدنجی سرکه کل ارمنیله قرشدروب
باشه سوره لر ۞ و برز کافوری ماورد صوییله حل
ایدوب برونه چکه لر ۞ و بنم مجربم تمزدندر اوّل مجلك
آغندن بر قتل یاپوب مرکبه باتروب و ستونه برز کافور
اکوب برونه صوقه لر غایت مجرّبدر ۞ و اصرغان اوینی
بالخاصه نافعدر حتی دیمشلردر که النده طوتماغله بله
دفع اولور ۞ اکر قروسنی برونه چکسه لر یا یاشنی دوکوب
صوینی برونه چکسه لر قانی دفع ایدوب غیری علاجه حاجت
قلمز ۞ و شربتلردن مناسب اولان ریباس شربتی و قرو
قولاغی و قروق و عناب شربتی اما بو شربتلرده مسك و املق
کرك و برون قانینه مبتلا اولنلر غضبه کلمدن و صقلمدن
صاقنمق کرك و آتش قرشوسنده و کونشده اوتورمقدن
صاقنه ۞ و یشم طاشنی و مرجان کتوررمك بالخاصه
نافعدر و آت چوق یمیه و سماق آشنی و قروقلی چوربالر
و سرکلی مرجمك آشنی یمیه و جمله اکشی چوربالر نافعدر
دیلك یارلمه سی و سیاه اولماسی و یاسلنمه سی

و خشونتنك علاجلری بیاننده در بونك سببی اکثریا
متعفن آشی بخارك صعودندن اولور و حمای محرقده
و جکرك ورمندن اولور علاجی ایوه چکردکی لعابی
و بزر قطونا لعابنی دیله سوره لر ۞ و بوداید مضمضه
ایلمك نافعدر صفتی بودر ۞ نیلوفر چچکی یدی دانه
بنفشه چچکی بر ازاجق ادیه سکزدرم سمز اوتی یارم اوچ
ایوه چکردکی دورت درم بیان کوکی ایکی درم بونلری
قینده لر صوینی توت شرابیله قرشدروب مضمضه ایلیه لر
دیلك التی دید کلری مرضك علاجی بیاننده در عربجه
اکا ضفدع دیرلر بو بر دکمه شیشدر دیل التنده اولور
اکثریا یشله مائل اولور اکر نشترایله آچسه لر ایچندن
یمرطه بیاضی کبی و یا صاری مترق یا پشوق شیلر چقر کاهیجه
اوفق طاشلر چقر سببی باشدن اینه نازله ایله قارشق
دم در یا بلغم غلیظدر علاجی اکر بدنی ممتلی ایسه قان
الهلر و طبیعتنی تلیین ایده لر و عود الهر و سعتر و طوز
بونلری سحق ایلیوب و ستونه بصه لر جالینوس ایدر مازو
و نار قابی و شاب بونلری دوکوب و ستونه بصمق کافیدر

دیر ۞ وینجه حکیملردن باش حکیم سنارذوتس ایدر
بزم مجربمز بودر بر جوزی قبوغیله یا قوبا اون ایکی
دانه بوبر واوج بغدای اغرلغی کونلك بونلری دوکوب ۞
بالیله قرشدروب دیل التنه سورهلر اکر کندی دشلرینه
نشترایله دشه لر بعده بو علاجلری ایدهلر ۞ **دیل
طوتلماسی علاجی بیانندهدر** بونك اکثریا سببی
یالکز مزاجك صوقلوغندن اولور یا ماده فالجده
وسکتهده اولدوغی کبی ۞ اما دیلك یلتکلی اکثریا
حار یا بارد رطوبتدن اولور معصوملرده وسرخوشلرده
اولدوغی کبی **علاجی** سکتهده وفالجده ذکر اولنان
علاجلریله واحتقانلر وغرغرهلر ایله علاج ایلیهلر وبو
مضمضه مجربدر ۞ صفتی بودر قره باش وزوفا وسعتر
وکبره کوکی وزنجبیل وعود القهر وچورك اوتی هر برندن
بر پاره الوب قیندوروب مضمضه ایدهلر ۞ وخولنجان
معجونی ویا مثرو ویا تریاق بونلردن هر قنقیسی حاضر ایسه
بقله قدر دیل اوستونه قویهلر بر ز طورن بعده اطه صوغانی
سرکهسیله مضمضه ایلیهلر واکسه سکرلینی وقفاسنی

اسپیکو

اسپیکو ویا قسط ویا سنبل یاغیله یاغلیهلر اکر
بالکلیه دفع اولمزسه کی المخمصه ایدهلر اکسه سنه
یا بازولرینه یعنی چشم اچوب نخودیله اشلدهلر **طوطاق
چاتلمهسی** کاه سستمهدن وکاه صوق هوادن وکاه بخاردن
اولور **علاجی** بعد التنقیه بو مرهمی سورهلر ۞ صفتی
بودر اون بش درهم تاوق یاغی ایکی درهم بال مومیله اریدهلر
بعده کل صویله برقاج کره یقیهلر بعده طوطاقه سورهلر
۞ وحرارتدن اولانه کل صوینی بر زمغله حل ایلیوب
سورهلر ۞ دیش اغریسی ایکی درلودر بری سیجاقدن وبری
صوقدن اولور سیجاقدن اولانك علامتی صوق هوا ویا صوق
صو طوتنسه حظ ایلر سیجاقدن اغریسی دتر اما صوقدن
اولانك علامتی سیجق هوا طوتنسه ویا سیجق شیلردن اغریسی
تسکین اولور وصوق شیلردن اغریسی دتر **علاجی** اکر
سیجاقدن ایسه وبدن ممتلی ایسه تنقیه بدن ایدهلر وسرکهلی
کل صویله برز سماقله اصلدوب اغزده طوتهلر اکر اغریسی
زیاده ایسه ایچنه براز اجق کافور دخی قتهلر ۞ وبو
مضمضه غایت مجربدر اغریسنی تسکین ایلر ۞ صفتی بودر

باك تخمی و خشخاش تخمی هر برندن ایکی درم خطمی کوکی
و یا پدیه و گل هر برندن اوچر درم سرکله و صو ایله قیندروب
اغزده مضمضه ایلیه لر دیش اغرسین تسکین ایدر ○
اگر صوقدن اولورسه بو مضمضه ایله مضمضه ایلیه لر
صفتی بودر ○ سعتر و دیش اوتی و مرزنجوش و بیبریه
و قره باش هر برندن یارم طوطام چورك اوتی و عود القهر
هر برندن ایکی درم بونلری التی درم سرکله و التی درم صو ایله
بشوره لر ثلثی کیدنجه بعده اغزده مضمضه ایده لر ○ و بو
قرصکه عود القهر قرصی دیرلر غایت مجربدر هم اغرسنی تسکین
ایدر صفتی بودر ○ عود القهر سکز درم قزل بهمن و بلك
تخمی هر برندن درد درد درم یانمش شاب و کثیرا هر برندن
ایکی درم بونلری دوکوب سرکله قرص ایلیه لر وقت حاجتده
سرکله اذوب اغرین دیش اوستنه قویه لر اغرسین تسکین
ایلر ○ یاغلردن اسپیکو یاغی و جوز بوا و قرنفل یاغی
سوره لر و بالخاصه نافع اولنلردن مشك طرامشیع
و هلالیه دیدکلری اوتی دوکوب دیش اوستنه قویه لر
اغرسین کیدرر

دیشلرك قورمه‌سی و دبی قنه‌مسینك

علاجی بیانندهدر

بونلك علاجلری چوقدر اما بر سنون
یا بدق غایت کوزلدر صفتی بودر ○ انجو و مصطکی
و کوك سوسن کوکی هر برندن بردرم مرجان و یانمش کیك
بوینوزی هر برندن بوچق درم و دورت بغدای اغری مسك
بو جمله‌یی سحق ایلیوب صباح صباح مسواکله و جونی بو
اجزایه باتروب دیشلره سوره لر ○ بو سنون دخی دیشلره
غایت جلا ویرر و هم قوت ویرر و مجربدر و مختصردر صفتی
بودر ○ بلور معدنی ایکی درم مرجان و یانمش کیك بوینوز
هر برندن بردرم بونلری سحق ایلیوب دیشلره سوره لر دیشلری
اغردروقانی کسر و دیشلره قوت ویرر ○ و بر مرهم مختص مجربدر
وارد دیشلری غایت بیاض ایلر ○ مرتبانی قرقلری اوچ
درم عود کموری ایکی درم افلاح طوزی بر بوچق درهم
توپلاق بر بوچق درم سحق ایلیوب دیشه سوره لر

دیش اتلرینك شیشوب و اغریمه‌سنك علاجلری بیانندهدر

اگر شیشی و اغرسی زیاده اولاجق اولورسه اقتضا ایدرسه
قصد ایده لر و طبیعتنی اسهال ایلیوب تنقیه بدن ایده لر
و بو دوا ایله مضمضه ایلیه لر ○ صفتی بودر سکز

پیراغنك صویی یکرمی دورت درم کل صویی و اون ایکی درم
توت ربنی التی درم کل یاغی اوچ درم ثلث الحکما بوچق درهم
بونلری بر یرده حل ایلیوب بونکله مضمضه ایلیه‌لر یا بو
دوا ایله مضمضه ایلیه‌لر صفتی بودر ○ اربه و مرجمك
و ابه کومجی و سکزلی پیراق هر برندن بر طوطام بونلری قینده‌لر
بو صو ایله ازاجق توت ربنی ازوب مضمضه ایلیه‌لر اغز

اغزیسی و یاره‌لری و شیشلرینك علاجی بیانندهدر

بو اکثر صفرا ایله قانك قریشمه‌سندن یا طوزلو بلغمك قریشمه‌سندن
یا چیوم جی یمکدن اولور و کاه اغز خسته‌لکدن زوستمه‌لردن
دخی اولور **العلاج** بوکرتلان پیراغنی قینده‌وب صویله
مضمضه ایده‌لر ○ و یا سکزلی پیراغنی و مرجمك و عنابی
قینده‌وب توت ربیله مضمضه ایده‌لر ○ و بو دوا اغزده
و دیشلرده بنده اولان یاره‌لره نافعدر صفتی بودر ○
زراوند مدور و قشر نار چیچکی و کل قروسی هر برندن
درد درهم و مر صافی و شاب هر برندن ایکی درم دارچینی
و سنبل بر درهم بونلری سحق ایلیوب اغزه سوره‌لر ○
و سنیر توس حیکنلر ایدر بروندن و اغزده یرامز خبیث

یاره‌لره

یاره‌لره بو صویی تجربه ایلدك غایت نافعدر صفتی بودر
○ بر درم قلمی جنکار کل سرکه‌سی یکرمی دورت درم کل
صویی و ایتاوزومی صویی هر برندن اون ایکی درم بونلری
برز قینده‌لر بعده سوزه‌لر بو صویه بر پنبه باتروب اغزده اولان
یاره‌لره سوره‌لر اگر برون ایچنده ایسه بر فتیل یاپوب بو
صویه باتروب برونه صوقه‌لر **اغز قوقوسیکه عربجه بخر**
دیرلر انك علاجی بیانندهدر بو حب اغز قوقوسنی کوزل
ایدر و دیشلره قوت ویرر و نازله‌یی دفع ایلر صفتی بودر
○ قرنفل و جوز بوا هر برندن اوچر درم کل التی درم کوك
سوسن کوکی بر بوچق درم قاقله و عود و دارچینی هر برندن
بر درم قرص غالیه یارم درم بونلری سحق ایلیوب کل صویله
حل اولنمش کثیرا ایله قریشدروب حب ایدوب بر دانه‌سنی
اغزه الوب ادیدجه یوده‌لر **بوغازم سلوك یاپشمسی و یا**
کمك طورمسی علاجی بیانندهدر اگر بوغازه سلوك یاپشیشه
خردلی سرکه ایله قینده‌وب غرغره ایده‌لر یا چورك اوتی سرکه ایله
قینده‌وب غرغره ایلیه‌لر یا پلینی سرکه ایله قینده‌وب غرغره ایده‌لر
یاخود امیکینه قطران یاقوا ایلیه‌لر فی الحال دوشر اگر سلوك

دوشدکدن صکره قانی دیکمسه برز کلنار و کوزنلك و ایکی
قرداش قانی بونلری دوکوب بوغازنه اوفوره لر ○ اکر بوغازن
طعام ییرکن بیدوکی لقمه طورسه اکسه سنی یومروق ایله
برقاج یومروق اوره لر و اوستونه ازاز صو یوده لر یاخود
قوصدوره لر ○ اکر بوغازه کمك ویا قلچق طورسه بری بری
اردنجه بیوك لقمه لر یوده لر اکر چقمز ایسه حمامه کیره لر
زیت یاغنی ایچه لر برقاج کره بعده صغراتندن بیوك لقمه لر
یوده لر یاخود انجیری برابر شیم ایله بغلیوب یوده لر اول
باتن کمیکل اوته یوزنه یچیجك براوغوردن چکه چقره
یاخود برقروسونکر پارەسنی بغلیوب یوده اول کمکك
التیانه یچه بعده اوستونه صو ایچه بعده تیزجه چکه
چیقره ○ **کوچك دیل دوشدوکنك علاجنی بیان ایدر**
اکر حرارتی و قان علامتی وار ایسه قان آله لر و یا حجامت ایده لر
بعده مرسین یپراغنی و کل قروسنی و سکرلی یپراغنی قینده وب
صوینی توت شرابیله اذوب غرغره ایده لر اکر حرارتی یوق
ایسه بونك ایله غرغره ایده لر ○ دیش اوتی و زوفا هر
برندن بر طوطام بونلری اوجیوز درم صو ایله قینده لر

یوز التی درم قالنجه بعده سکز درم کل بالی و سکز درهم
قره توت ربّی و بوچق درم شابله حل ایدوب غرغره ایلیه لر
اما جالینوس ایدر بو نزوور غایت مجرّبدر صیفتی بودر خام
مازو و نشادر و شاب هر برندن برابر الوب سحق ایلیه لر بعده
بوغازه اوفوره لر یاخود بر کوچك قاشغه قویوب پرماغله
کوچك دیله باصه لر و بر مجرّب شیء واردر مثلا کهربایی
سحق ایدرلر اکشی خمیر ایله یوغروب امیکه یا قوایدرلر مجرّبدر
○ واکر کوچك دیلده شیش اولور سه یا قاندن اولور علامتی
اسّی اولور و اسّی شیلردن حظ ایلمز و صوق شیلردن حظ
ایدر علاجی قیفالدن قان اله لر و اکر فصددن مانع وار ایسه
اکسه دن یا ارقه ده ایکی کورك اورته سندن حجامت ایلیه لر
بعده بر ملیّن حقنه ایله احتقان ایده لر و اللرینی و ایقلرینی
محکم اوغه لر و محکم باغلیه لر بعده بوکرتلان فلزلرینی اله لر و سکرلی
یپراق و کل و سمّاق هر برندن بر داوج بونلری قیندروب صوینی
الوب توت ربّیله یا اکشی نار ربّیله اذوب غرغره ایلیه لر
واکر بو غرغره ایچنه برز ثلج الحکمادن قوب غرغره ایدرلر ایسه
غایت نافع اولور **خناقك علاجنی بیانندەدر** بو بر

شیشدرکه انسانڭ بوغازنده اولور یا طعامی کوجله یودر
یا نفسنی کوجله آلور یا هم نفسنی کوجله آلور وهم طعامی کوجله
یودر ۞ وبر جنس دخی اولور هیچ طعام یوده مز بو غایت
یرامزدر بوکا خناق کلبی دیرلر ۞ بونڭ سببی یا قاندن
یا صفرا ایله قاندن اولور یا بلغمیله قاندن اولور واکثریا
باشدن اینمك طریقیله اولور اکر قاندن اولورسه علامتی
یوزی وکوزی قزل اولوب وطمرلری یوغون اولماسیدر
صفرادن اولورسه حرارتی زیاده اولوب وصنجوسی
زیاده اوله ودیلی صاروا اولوب واغزی آجی اوله ۞
وبلغمدن اولانڭ علامتی دیلی بیاضه مائل اوله واغزیسی
وحرارتی آز اوله العلاج اولا فی الحال قان آله لر قان
آلماده اصلا توقف ایتمیه لر ۞ سنیرتوس حکیم ایدر
اولا قیفالدن یا مشترکدن قان آله لر اما طمرلریك طلو
ایسه بو ایکی طمرلردن آله لر ۞ ومعلوم اولدکه اکر اغری
بر طرفده ایسه قانی خلافندن آله لر بعده ینه اغری جانبندن
آله لر واکر اغری ایکی جانبده ایسه صاغ طرفدن قان آله لر
زیرا قانڭ منبعی جکردر صاغده در ۞ وجالینوس بو

مرضده

مرضده دیرکه قان الوب قانی اقیده لر تا بایلنجه وحکماء
یونانیون دخی جالینوسه تابع اولمشلردر ۞ اما متاخرین
حکماء اسلامیوندن واکثر فرنکلردن بو سوزه قائل اولمدیلر
دیدیلرکه تدریجله آلمق کرك برقاج کره قان آله لر هر قانڭ
اراسنده هیچ اولمزسه بش ساعت کجمك کرك بش ساعتدن
اقلده قان آلیه لر اکر خسته نڭ اوزرنه قورقو یوق ایسه
قانڭ اراسنده بر ایکی کون کجمك دخی معقولدر حتی شیخ
ابن سینا دیرکه اکر تاخیر ممکن ایسه ماده نضج بولنجیه دك
تاخیر ایلیه لر ۞ اما بو فقیر دیرکه اکر ماده یالکز قاندن
یا صفرا ایله قاندن اولورسه نضجه تاخیرك معناسی یوقدر
اما اکر قان غلیظ اولسه وغلیظ خلطیله قریشق اولسه بلغم
کبی سودا کبی اول زمان اکر تاخیردن قورقو یوغیسه ماده
نضج بولنجیه دك تاخیر اولنسه لا باسدر وشیخ ابن سینانڭ
دخی تاخیردن مرادی بر نوعدن در هر نوعده دکلدر ۞ اکر
فصددن مانع وار ایسه حجامت ایده لر ارقه ده ایکی کورکڭ
اورته سندن یا بالدرلردن یا ایکی قوللرڭ ایچ یانندن
اما مسهل ویرمه ده اطباء متقدمین ایله متاخرین بیننده

اختلاف واردر ○ اطبّاء متقدّمين و بعض اسلاميّين
ذاهب اولديلركه اكر قانده خلط ردی وار ايسه ابتداده
مسهل ويرمك جائزدر ديديلر جالينوس حيلة البرء ايله
مسمّى اولان كتابنك اون دردنجی مقاله سنك سكزنجی ○
بابنده ايدر بر خناق اولمش آدمدن صباحله قان الدم
كوردمكه ديلنده شيش وار اغزندن طشره چقمش بوندن
بلدمكه قانده قارشوق خلط وار اخشام وقتنده مسهل
ويردم مرضنه خفّت كلوب ايو اولدی ○ حكيم اسكندر
يونانی ايدر بر خناق اولمش آدمه وار دم الندن قان الدردم
بعده ديلی الندن قان الدردم مرضی خفّت اولمادی محموده دن
بر شربتلك اربه صو ايله ويردم بر قاچ مجلس اجابت ايلمش
صباح كوردم مرضی خفّت بولمش بر داخی قان الدم اول مرضدن
خلاص اولدی دير حكيم اسكندر ديركه بو علاج ايله چوق كمسه
علاج ايلدم جمله سی خلاص اولديلر پس بو علاجی قانون و معتاد
قلدم ○ و اطبّاء متأخّرينك بيوكلری اسلاميّونك و فرنك
طبيبلرينك اكثری ذاهب اولمشلردركه بو مرضك ابتداسنده
مسهل ويرمكی جائز كورمديلر مادّه نضج بولمادقجه مسهل

ويرمه

ويرميه لر ديديلر ○ بو فقير ديركه اكر مرض پك شديد
اولوب مادّه حركتده اولوب اعضای رئيسه دوكلمك
خوفی اولور ايسه مسهل ويرمك كرك مادّه نك نضجنه منتظر
اولمامق كرك اكرچه مخاطره دن خالی دكلدر لكن مريضی هلاكه
تسليمدن اولیدر و اطبّانك عادتی مسهلی صباحله ويره
كلمشلردر امّا بو مرضده هر نه زمان اولور ايسه ويررلر حتّی
اخشاملرده و كيجه لرده بيله جائزدر هيچ بر وقته اختصاصی يوقدر
همان ويرمك كرك و بو مرضده كسكين مسهللر ويرمزلر بلكه
خفيف مسهللر ويررلر خيار شنبر كبی و داوندكی و كل مكرّر
شربتی و بنفشه مكرّری كبی و ديا قاتيليقون معجونی غايت
نافعدر اكر صفرا غالب ايسه اوتوز ايكی درم كل مكرّری
هندبا صو ايله ويره لر يا اون التی درم ترنجبينی ارك
صو ايله ويره لر و اكر بلغم غالب ايسه اون درم خيار
شنبر بالی و بر درم غاريقونی قرشدروب و برزد ارجينی
قنبيطی ويره لر و اكر سودا قانله قريشق ايسه سنامكی ايله
ترنجبين ويره لر اكر مريضك بوغازندن برشی كچمز ايسه حقنهٔ
متوسّطه ايله احتقان ايده لر ○ صفة حقنهٔ متوسّطه

ابه کومجی یپراغی ویا پشقان وقنطریون صغیر و بیان
فسلکانی هر برسندن بر طوطام بونلری ایکوز درم صو
ایچنده یاریسی کیدنجه قینده لر بعده یوز درم بو صودن
صوکوالرّوز اتمر دورت درم دیاقاتیلیقون دورت درم
کل بالی سکز درم بنفشه یاغی اون التی درم برازاجق طوز
قتوب احتقان ایده لر ● غرغره لردن اریه صویله توت
رُبی ازوب ایچنه ازاجق شاب قوُب غرغره ایلیه لر و تازه
جوزك یشل قابغی قیندوب ربنی ازوب غرغره اتمك عجایبلردندر
● صفة غرغره ابتداء خناقده غایت نافعدر صفتی بودر
خطمی کوکی دورت درم یانمش شاب ایکی درم بکر تلاون
یپراغی برقبضه بونلری صویله قیندوروب سُزوُب سکسان
درم بو صودن الوب ایچنده سکز درهم مرسین شربتی
واون ایکی درهم کل بالی ازوب غرغره ایلیه لر صوق اولمیه
بلکه ایلیجق ایکن غرغره ایده لر ● بو غرغره اغریسی زیاده
اولدوغی زمان ایودر اغریسنی تسکین ایدر صفتی بودر ●
مرجمك وارپه هر بریندن بر اوُچ پیان کوکی اوچ درهم
عناب اون دانه نیلوفر چچکی بش دانه قزل اوزوم بش درهم

سکزلی

سکزلی یپراق بر طوطام بونلری قیندوُب صوُیله غرغره
ایده لر اغریسنی تسکین ایدر ● وا غری زیاده اولدوغی
وقت سُود یله غرغره ایتمکی جائز کوردیلر خصوصا مرض کوندن
کونه ارتوق اوزدینه ایکن غرغره ایتمك نافعدر لکن سُودُ ●
یك ایسیجق اولماموق کرك وازالقده اولکی غرغره یی دخی ایده لر
تسکین وجع ایچون بعده ارپه اونی واوزوم بالی وزالتی
درم وخطمی کوکی سکز درم بونلری دوکوب برزطالو
بادم یاغیله قرشدروب طشره دن بوغازه یاقوایده لر
ودیالتام مرهمنی بقله اونیله قرشدروب یاقوایلیه لر
وبو محلّلرده خیارشنبه بالی یا پدیه یاغیله مناسبدر
یاقوایده لر بو مشادیجیدر اکر طاغلمغه استعدادی
واریسه طاغیدر اکر طاغیلجق دکل ایسه بو غرغره ایده لر ●
مثلا سودی خیارشنبه بالیله یا انجیریله قیندوروب
ایچنه جزئیجه زعفران قتوب برقاج کره بونکله غرغره
ایده لر وطشره دن بو یاقویی ایلیه لر صفتی بودر ● ابه
کومجی یپراغی وکتان و بوی تخملری وزنبق کوکی بونلری
سوُدله قیندوب مرهم کبی بوغازه یاقوایده لر بو خصوصده

برزمجرّبمزدر ۞ قوینك بوطلری اراسنده اولان یاغلو
بیاغیی الوب یالکز یا پدیه یاغیله اوستونه یا قوایلیه‌لر
هم یومشدر وهم وجعی تسکین ایدر غایت مجرّبدر اکر بوغاز
دشیلمزسه بال صوینی زاجی خردل ایله قینادوب غرغره
ایلیه‌لر فی الحال دشر دشیلدکدن صکره کل بالی اریه صوتیله
اتوب غرغره ایلیه‌لر بعده غافث قیندوب صو بیله غرغره
ایلیه‌لر بعده سرو قوزالغنی قیندوب صو بیله غرغره
ایلیه‌لر ۞ اکر صارمشق اغاجندن برقاشق یا یوب طعامی
اتکله یسه‌لر بالخاصّه خناقی تحلیل ایدر و بردخی خناق
اولمز ۞ وقورد ك قصبة الریّه سنی یعنی بوغوز تلاسنی
قرودوب زاجی بال صو بیله ایچرمك بالخاصّه خنّاقه
نافعدر ۞ وخواصده دیمشلر که برکمسه قرلنقج یاورو
سینك برداننسین یسه بر ییله دك خناق کورمز ۞ وینجك
کولندن برپاره چکی بال صو بیله ازوب ایچرسه‌لر بالخاصّه
خناقه نافعدر ۞ وقندز دیشنی کورمك خناقه بالخاصّه نافعدر
۞ غبالردن اریه صوینی شکر ایله استعمال ایلیه‌لر یا
چکردکلر سودنی شکر ایلمیه‌لر و بلج صوینی و نیمبرشت یمرطه

صکره

ضاروسی یبه‌لر مناسبدر ۞ شربتلردن بنفشه شربتی
ویره‌لر و اکر بلغمیت غالب ایسه بال صوینی ویره‌لر ۞ اکر
بوغازدن طعام و شراب کچمزسه بلج صوینی و یمرطه ضاروسی
شکر ایله یا بال ایله احتقان ایلیه‌لر بدنه غدا اولوروحلوره
قوّت ویرن شیلردن مثلا قرمز معجونی کبی و یا انجو سفوفی کبی
بونلردن برزجك احتقانه قرشدروب احتقان اتسه‌لر بدنه
زیاده قوّت ویرر **بحّة الصّوت** یعنی سس طوطلماسنه
دیرلر ۞ سببی یا نازله دن یا زیاده یك صوق صو اچمکدن
یا زیاده یك چاغرمقدن یا یك اکشی شیلر یمکدن اولور
علاجی اکر نازله‌دن ایسه اولا برملین ویره‌لر مثلا خیار
شنبر یالندن اون درم بادم یاغی و برزدا رچینیله ایچره‌لر
۞ اکر بلغم علامتی وار ایسه برزم مرکاتده یا زدوغمز حب
غاریقوندن ویره‌لر بعده بو مغلابی ویره‌لرکه بلغمی کسر
چقر دصفتی بودر ۞ بیان کوکی وزوفا و بالدری قره هر
برندن درد درهم اوزوم و عنّاب هر برندن اون بش دانه
وانجیر بش دانه بونلری قیندوب صوینی بنفشه شربتیله یا
شکر ایله بسحق سحق ایچه‌لر ۞ شربتلردن بالدری قره شربتی

وزوفا شربتی مناسبدر ۞ و غذالردن بادم حریره سی نبات
شکریله مناسبدر و ایوه چکردکی قیندوب صوینی الوب
نباتله پالوده مثال ایچه لر ۞ اکر بك صوق صو ایچمکدن اولدیسه
بو جنسی اغزنه قیوب ارید بجه یوده لر صفتی بودر ۞ اصرغان
تخمی و انجی بادم و دارچینی و کونلك بودوری اجزا برابر
اوله دوکه لر اکیوب بر پاره ترمنتی ایله جلد ایلیوب استعمال
ایده لر و اوزومی بادم ایله بیه لر و چام فستقی یمك دخی
مناسبدر **السعال** اوکسروکه دیرلر ایکی درلودر ۞
بری صوقدن و بری ایسجقدن اولور ۞ صوقدن اولان
صوق هوا طوقنمقدن و یا صوق شیلر تناول ایلمکدن اولور
۞ ایسجقدن اولان یلیاسی هوادن و یا صفرادن اولور
و کاه هیجه توزدن و توتوندن و اکشی شیلر استعمالندن دخی
اولور و اکثریا باشدن نازله اینمکدن اولور ۞ صوقدن اولانك
علامتی اسی شیلردن حظ ایلیوب صوق شیلردن ازتروشو
اقبال ایلمز ۞ و ایسجقدن اولانك علامتی بدننده حرارت
اولمق و یوزی بز قرمزی اولمق و صوصمق و صوق شیلردن
حظ ایلمك ۞ اما قورو اوکسروکك علامتی قرنی اج اولدوغی

زمان اوکسروکی ارتر و قرنی طوق اولدوغی زمان اوکسروك
ساکن اولور و چوق حرکت ایتدوکی زمان اوکسروکی ارتر
و ساکن اولوب اوتوردوغی زمان اوکسروکی خفت بولور
العلاج اکر نازله دن ایسه نازله ذکر اولنان علاجلر ایله
علاج ایده لر ۞ و بو مغلاب اوکسروکك جمیع انواعنه نافعدر
خصوصا نازله دن اوله صفتی بودر ۞ بالدری قره بر طوطام
قزل اوزوم اون درهم پیان کوکی اوچ درهم کوك سوسن
کوکی اوچ درهم عناب اون بش دانه کلنجك چچکی بر طوطام فندق
قبوغی بش درهم خشخاش قبوغی اون باش بونلری قیندوب
بنفشه شربتیله و یا نباتله ایچه لر اوکسروکك جمیع انواعنه
نافعدر ۞ و ایسیدن اولان اوکسروکه بنفشه شربتی و عناب
شربتی و نیلوفر شربتی مناسبدر و بنفشه خمیره سی و ایوه
چکردکی لعابی نباتله پالوده بشروب ایچه لر و مرکبانده
ذکر اولنان حرارتدن اولان سعاله نافع حبی استعمال
ایده لر ۞ و صوقدن و بلغمدن اولانك علاجی صوقدن صاقنه
و زوفا شرابی مناسبدر و بو مطبوخ غایت نافعدر صفتی بودر
۞ انجیر اون دانه پیان کوکی و اوزوم هر برندن دورت درهم

انیسون ورازیانه هر برندن ایکی درم بالدری قره وزوفا هر
برندن بر طوطام بونلری قیندوب شکر یا عسل ایله ایچره لر
وکوکسنی دیالیتا یاغیله ویا پدیر یاغیله یاغلیه لر وکاهیجه
اقتضا ایدرسه یکی تریاقدن ویا فلونیادن بر بقله قدر ویره لر
وبو حب غایت مجربدر صفتی بودر ۞ نشاسته وصمغ عربی
وبیان بالی ومرصافی هر برندن درر درهم افیون ایکی درهم
عنبر بر درهم حصلبان بر درهم بونلری سحق ایلیوب کل صویله
حبلر یاپوب ایکیشر اوچر دانه استعمال ایده لر وخاصیتله
هر اوکسروکه نافعدر کیکلک آق جکرنی وبوغورتلاغنی قورودوب
دوکوب بالیله معجون ایدوب یدوره لر **ضیق النفس**
والربو خلق ایچنده ضیق نفس دیمکله مشهوردر بو بر
مرضدرکه الات نفسده اولور تیز تیز صولور ونفسنی کوجله
الور وبورغون ادم کبی صولور بو علت اکر پیرلرده اولورسه
بو مرضدن خلاص اولمق اولمز اکر بو مرض یکیتلرده اولورسه
علاجی کوجدر ۞ سببی یا بر غلیظ خلطدر بوغورتلقده
یاپشمشدر ویا آق جکرک تجویفلرنده اولور ویا اق جکرک
شریان طمرلرنده اولور بو نوعی غایت یرامزدر وکاهیجه ایچنده

صولو خلطدن اولور ایز دیریه دوکلور وبو مرضک اکثریسی
نوبتله کلور وکاهی ایک نوبتنک زیاده اولوب ارتمه سیله بو
مرضدخی زیاده اولور ونوبتی اکسلدکجه بو مرضدخی نقصان
بولور وکاه ضیق نفس سودا بخارندن اولور بونک علامتی
یورکی بایلور وخفقان اولور وکاه بیاغی بخارلردن ویللردن
خصوصا بواسیریللرندن حاصل اولور بو مرض اسکیدکدن
صکره خصوصا بلغم چقمیه استسقایه مؤدی اولور
العلاج اکر غلیظ خلطلردن ایسه مسهلاتله خلطلری
اسهال ایلیه لر غاریقون حبی کبی واکر قان علامتی وارایسه
وطمرلری طلو ایسه قان الهلر بعده کوکسنه دیالیتا مرهمی
سوره لر زنبق یاغی ویا پدیره وسناب یاغی بونلری دخی
سورمک مناسبدر ونوبت زماننده بونی ویره لر اون
ایکی درم دارچینی صویی وسکز درم اطه صوغانی سکنجبینی
قرشدروب ایچره لر وبو مرض کبی نوبت محلنده ویره لر غایت
مجربدر صفتی بودر ۞ تصعید اولنمش کبریت بر بوچق درهم
مسک ایکی چکردک حصلبان بر چکردک چادر اوشاغی
اوچ بغدای اغرلغی زعفران ایکی بغدای اغرلغی بخور

بونلری سحق ایلیوب سفوف ایده لر بوندن بوچق درم پنج
صوییله ویره لر نوبت زماننده تریاق ومثرا استعمال
ایلمک دخی جائزدر وراجح ایامنده بو مغلابی ویره لر
صفتی بودر زوفا وفراسیون وپیان کوکی هربرندن
اوچر درم وبالدری قره برطوطام انجیر یدی دانه قورو
اوزوم یدی درهم اندز کوکی وکوک سوسن کوکی هربرندن
اوچر درم رازیانه وانیسون هربرندن بر درم بونلری
بشیوز درم صویله قینده لر ثلثی کیدنجه بعده سوزوب
اللیشر درهم قدر استعمال ایده لر اکر بلغم پک یلمشک
ایسه اون درم سکنجبین عنصلی ایله ویره لر بو مغلابی
برقاچ کون ایچوب ماده بشدکدن صکره مسهلات ایله
اسهال ایده لر مثلا غاریقون حبی کبی وشمدی یکی دنیادن
کلان مجوقان دیدکلری کوک غایت مناسبدر وبو مسهل
دخی غایت مناسبدر صفتی بودر مجوقان بر درهم
غاریقون بوچق درم زنجبیل کوکی وخولنجان هربرندن
ایکیشر چکردک بونلری دوکوب سفوف ایدوب بیسه لر
اوستونه نبات شکری شربتی یا پلج صوی ایچه لر وبعد

التنقیه

التنقیه بو معجون ضیق نفسه ودبوه غایت نافعدر مجربدر
صفتی بودر کوک سوسن کوکی واندز کوکی هربرندن دردر
درم خرما وقزل اوزوم چکردکسز اوله اوچر درهم
تودری قبوغی واغاج قاونی قبوغی هربرندن ایکی درهم
حصلبان بر درم زعفران بوچق درم بونلری دوکوب
کفایت قدر بال قوامه کتوروب معجون ایده لر ایکیشر درهمدن
اوچر درهمه دک استعمال ایلیه لر ومتاخرین بو مرضه ایکی
درم تره منی دورت درهم بنفشه شربتی وبر درم بادام
یاغیله قرشدروب استعمال ایدرلر غایت نافع ومجربدر
وسودا بخارندن اولان ضیق نفسه سودای مراقیده
ذکر اولنان علاجلر ایله علاج ایده لر وریح باسوردن
اولان ضیق نفسه اشغه بواسیرده ذکر اولناجق علاجلر
ایله علاج ایده لر وبو مرض صاحبی صاقنمق کرک رطوبتلو
یمشلردن وطعامی چوق یمکدن وچوق ایچمکدن وکوندوز
اویقوسندن وقوی حرکتدن وجماعدن غایت صاقنه لر
وغدالردن ککلک اتی وتراج اتی وچیل قوشی اتی
مناسبدر وطاتلو بادم ایله اوزوم یمک مناسبدر وصو

یرینه پیغمبر اغاجنی قیند و بصوینی ایچه‌لر **ذات
الجنب** بو بر مرضدر که کوکس ایچنده یا بجابده چبان
کبی بر اسی شیشدن اولور بش علامتی واردر ستمه‌سی
اولوب حرارتی اولور و صنجوسی اولور و اوکسروکی
اولور و نفسی طار اولور صولور و نبضی دستره
دیشلری کبی مختلف اولور **علاجی** اکر بدن طلو ایسه
و ماده حالا دوکلمده ایسه طرفِ مخالفندن قان الدرلر
یعنی اکر اغری کوکسک صاغ طرفنده ایسه صول قولدن
باسلیقدن یا مشترکدن قان الدرلر اکر کوکسک صول
طرفنده ایسه صاغ قولدن الدرلر و اکر ماده تمام اینمش
ایسه اغری طرفندن الدرلر اکر قان الدقده چقن قان سیاه
ایسه اقیده‌لر تا رنکی دونوب قرمزی اولنجه اکر چقن قان
قرمزی ایسه ینه قانی اقیده‌لر تا قانک سیاهی چقنجه زیرا
بو مرضده کاهیجه قانک قرمزیسی اول چقوب صکره سیاهی
چیقر بعده احتقان ایده‌لر حقنهٔ لینه ایله و یا ملین شربتی
ویره‌لر مثلا خیار شنبر پالی کبی و یا کل مکرر شربتی و یا
قوت حلواسی کبی ویره‌لر اکر ماده‌سی غلیظ ایسه

دیاقاتیلیقون معجونی ویره‌لر بعده ارپه صوییله بنفشه
شربتی ویره‌لر و اکر صنجو ساکن اولمزسه تکرار قان الدرلر
و یا پاپدیه چچککی قرعه و انبیقله مقطر صویندن اوتوز
ایکی درهم شکر ایله ایچره‌لر اغرسین تسکین ایدر و ترلدر
و علته خفت کلور مجربدر و تاووق یاغنی طاتلو بادم
یاغیله ایلیجق کوکسه برقاچ کره سوره‌لر بعده تازه تره
یاغیله یاغلیه‌لر بعده دیالیتا مرهمنی طاتلو بادم یاغیله
قرشدروب کوکسه سوره‌لر بعده پاپدیه یاغنی و طورق
اوتی یاغنی سوره‌لر و اکر اویقوسزلق عارض اولورسه خشخاش
شربتنی ویره‌لر یا چکردکلرک خشخاشیله مستحلبنی بنفشه
شربتیله ویره‌لر و اکر ماده طاغلمیوب دوشیلرسه سل مرضنده
ذکر اولناجق علاجلرله علاج ایده‌لر **ذات الریه**
بو براسی شیشدر اق جکرده اولور و ستمه‌سی اولور و
اوکسورر و نفسنی کوجله الور سببی اکثریا قاندن
و کاهیجه بلغمدن دخی اولور علامتی یکاقلری قزل اولور
و نفسی طار اولوب نفس المده زحمت چکر و دیلی کاه سیاه
و کاه صاری اولور ذات الجنب ایله بونک فرقی زیرا ایکسنک

دخی اوکسروکی وسته سی اولورو نفسی طار اولور اما
ذات الجنبده صنجو اولور و ذات الریه ده اغری اغرلق حس
ایلمکله اولور و ذات الریه ده نقدر صو ایچسه صوسزلغی
کتمز اما صوق هوا استنشاقیله حرارتی خفت بولور علاجی
اولا فصد ایدهلر و حقنهٔ لینه ایله احتقان ایلیهلر و خیار
شنبه بالی طاتلو بادم یاغیله ویرهلر اگر اغری کوکسک
ایکی طرفنده اولورسه ایکی قولک باسیلقلرندن قان الهلر
بعده منضجات ویرهلر زوفا و پیاون کوکی و انجیر ماء العسل
ایله ویرهلر و بو مرکب ذات الریه یه نافعدر هر قنغی سببدن
اولورسه دفع ایلر صفتی بودر پیاون کوکی دورت درم
بالدری قره و زوفا و اسقاپیوزا و کلنجک چچکی هر برندن
جگر اوتی در
بر درطوطام سپستان عناب هر برندن اون بر دانه انجیر
دورت دانه ابه کومجی و قاون چکردکی هر برندن ایکی درم
قزل اوزوم سکز درم بونلری قیندوب سوزهلر نبات شکریله
ازوب ایچهلر سل خلق ایچنده وَرَم دیمکله مشهوردر
بو بر یاره در اق جکرده اولور و بوکا بر حمای دق عارض
اولور دائما حرارتی کتمز و اق جکرده اولان یاره اکثریا

باشدن

باشدن اینن بر خلط صفراویدن یا طوزلو خلطدن اولور
وکاهی قان توکورمکدن صکره اولور وکاهی ذات الجنبدن
وذات الریه دن صکره انتقال طریقیله عارض اولور بو مرض
کاهی بو مرض صاحبیله مخلط اولان آدمه اولاشور بو
مرض اکثریا اون سکز یاشندن اوتوز بش یاشنه وارنجه
عارض اولور بو مرضک علامتی ابتداده بر اینجه خفیف
حُمّا اولور و قورو اوکسروکی اولور و طعامدن صکره حرارتی
زیاده اولور و کندکجه حرارت مشتد اولوب بدنی اریلمغه
بشلر و نفسی طار اولور اما بو مرضک اخرنده اوکسروکله مدور
بیاض ایریک چقمغه بشلر بدرایحه لی بو چقن شیئک بلغمدن
فرقی بودر که بلغم صونک دیبنه باتمز اما بو چقن صونک دیبنه
باتر العلاج اللهم عافنا بو مرضک علاجی غایت مشکلدر
واطبانک اکثری بو مرضدن قورتلمق ممکن دکلدر دیدیلر
وبعضیلری علاج ممکندر دیو علاج ایدرلر بو فقیر دیرکه
علیلک قوتی یرنده ایکن وضعف بولمزدن اول علاج ممکندر
اما طبیعته ضعف کلدکدن صکره ممکن دکلدر اولا علاج
بدنی قوی ایسه بدنی تنقیه ایدهلر و باشدن اینن نازله یی

منع ایده‌لر و اوجکرده اولان یاره‌یی اوکلدوجی نشتیلر
استعمال ایلیه‌لر مسهلاتدن قدرت حلواسندن اون بش
درهم الوب بلج صویله حل ایلیوب ایچره‌لر اما متاخرین
خیارشنبر بالنی بیان بالیسله و نبات شکریله ویررلر
و فرنك اطباسنك متاخرینی بو مرضه راوند ویرمکی تجویز
ایلدیلر مثلا ایکی درهم راوندی التمش درهم ماء الجبن ایچنده
اصلده‌لر و ایچنه بر پاره‌جك سنبل هندی قویه‌لر بعده سزوب
ویره‌لر و یا بر مقدار کل مکرر شربتی و یا قدرت حلواسی
و یا بنفشه شربتی بله ویره‌لر ⊙ اما شمدیکی حالده فرنکلر
قابلو بغه‌دن بر شربت پیدا ایلمشلردر و اقعدر غایت
نافعدر صفتی بودر ⊙ قاورلمش اریه بکرمی دورت درهم
⊙ و ایرموق بنجکندن اون ایکی دانه پاك ییقیه‌لر و قابلو بغه
اتندن ییقنمش اولسه اون التی درهم و قره بالدرك ایکی درلوسندن
یارمش طوطام یا پشقان اوتی و زوفا و اندز کوکی و رع
الحمام که فرنکلر بر بنیا دیرلر و صغر قویروغی دیدکلری اوت
و اصرقن دکنی یپراغی هر بریندن بر طوطام دفنه یمشی و بیاض
خشخاش تخمی هر بریندن دردر درهم عناب و سپستان و قرو

اوزوم

اوزوم هر بریندن سکزر درهم بونلری صویله قینده و بعده
سوزه‌لر نهایت قدر شکر ایله قیندوب قوامه کتوره‌لر مقداری
شربتی اون التی درهمدر صباح وقتنده ایچه‌لر و بو مرضه قز
سودی و اشك سودی غایت مناسبدر اکر بونلر بولنمزسه
تازه کچی سودی ایچره‌لر مناسبدر اکر بو سودلری قابلو بغه
شربتیله ویرسه‌لر مناسبدر ⊙ لکن سود ایچرمك هر
کسك کاری دکلدر حاذق طبیبك کاریدرکه مریضی کوره
اکر عفونتدن حماسی یوغیسه ویره‌لر اما اکر عفونتدن
حماسی وار ایسه ویرمیه‌لر زیرا سود عفونته امداد ایدوب
حرارتی دخی زیاده اولور خسته‌نك تیز هلاکنه سبب اولور
بو زمانده جاهل طبیبلر بلمیوب مطلق سود نافع صانورلر
هر کسه سود ایچردلر مریضك علتینی ارتوب هلاکنه سبب
اولورلر ⊙ اما ماء الجبن بو مرضك ابتداسنده و اخرنده
نافعدر ضرری یوقدر همه بدنی ترطیب ایلر و سمردر و یاره‌لری
ییقیوب پاك ایدر غایت مناسبدر ⊙ فرنك طبیبلرندن
والس قویس دیرکه بر کیشیده بو سل مرضی عارض اولدی کوننا
کون علاجلر ایلدیلر فائده ایلمدی بن بو معجونی ترکیب ایلیوب

ویردم شفا بولدی غایت نافع معجوندر صفتی بودر مسحوق
مرجان وکهربا وحولان وطین مختوم وتکه صقالی وپیان
کوکی وپیان بالی وطباشیر وقاون وقرپوز وقبق وخیار
چکردکلری وصمغ عربی وکثیرا وکل قروسی هر بربندن بردرم
چام فستقی وشام فستقی وطاتلو بادم هر بربندن ایکی درم
بونلری سحق ایدهلر وکفایت قدری کلبشکر ایله قرشدروب
معجون ایدهلر صباح اخشام اوچر درم قدر استعمال ایدهلر
ودائما بو مرضده یکی کلبشکر یهلر اتمکله طعام یرینه یه
بلدکلری قدر هر کون یهلر ۞ غدالردن مناسب اولان
اوغلاق اتی وپلیچ اتی وپاچه وسکری پالوده وارشته
اشی مناسبدر وبادم حریرهسی غایت مناسبدر واکر
نازلهسی وارایسه بادم ایله بیاض خشخاشدر وکوب سودین
چقروب نبات قتوب ایچرهلر وصو یرینه ارپه صوینی ایچرهلر
اکر ارپه صوینی قبول ایلمزسه لسان ثور صوینی اکر انی دخی
قبول ایلمزسه نیسان صوینی ایچرهلر وبو مرض صاحبلری
تاسهدن وغمدن ضاقنهلر ویاش یرلرده اوتورمیهلر

امراض قلب بیانندهدر بو قلب اعضای رئیسهنک

شریفدر

اشرفیدر وبدندن ابتدا حرکت ایلین قلبدر واخر ساکن
اولان دخی قلبدر وانا رحمنده اعضالردن ابتدا ظهور
ایلین قلبدر وبو قلب روح حیوانینک محلیدر وحرارت
غریزیهنک منبعیدر شکلی صنوبری الشکلدر کوکس اورتهسندهدر
لکن اشغه اینجه اوجی صول جانبه مائلدر واوچ قلبی
قبله مشددر قلبک یپلانزهسی ودوشکی شکلندهدر هر بر
جانبه یاتسه اکا طیانور ویا کوکس کمکلرینه طوقونمدن حفظ
ایلر بو قلبک مرضلری چوقدر اما جملهسنه ینه خفقان
لازم اولور پس بز خفقانک علاجنی بیان ایلیهلم ۞
خفقان دیو یورک دترمسنه دیرلر خفقان ایکی درلودر
یا سجقدن ویا صوقدن اولور بو ایکیسی دخی یا مادهایله
اولور یا مادهسز اولور ۞ سببی برشیدرکه قلبه الم
ویرر قلب دخی اندن چقنوب دترر وکاهیجه یلدن ویا بخاردن
اولور ۞ بو خفقانک سببی برشیدرکه قلبه ایذا ایلیه
یا نفس قلبدن یا قلبک پردهسندن یا قلبه یقین اولان
اعضادن قلبه ایریشر یورک انی دفع ایلمک ایچون دترر
ویا لکن صوقدن ویا سجقدن دخی اولور واخلاط اربعهنک

هر برسندن دنجی اولورو قلبه وارن قانك ورووحك مجرالرنده
سدّه اولمدن اولورو كاهيجه يلدن ويرامز بخاردن اولوركه
بعض اعضادن قلبه صعود ايلر مثلا معده كبی طلاق كبی
والات منی كبی وكاهيجه جميع بدنك مشاركتيله اولور ستمه لرده
اولدوغی كبی خصوصا حمای وبائيه ده وكاهيجه يقيننده
برشيش اولمادن ويا پرده سنده برقورد اولمادن اولور
وچوق واقع اولوركه معده ده يا پشق خلط يا حدتلی خلط
اولمقدن اولورو كاهيجه آق جكرك قلبدن جانبنده سدّه
واقع اولوب نفس قلبه واصل اولمامدن اولور امّا بو نوعی
يرامزدر وكاهيجه دوشر هلاك اولورو كاهيجه سمومدن
وكاهيجه قرين ايچنده صوغلجانلردن اولور ◉ اكر خفقان
حرارتدن اولورسه علامتی بر صوسوزلقدركه صو ايچمكدن
حرارتی اولقدر ساكن اولمز امّا صوق هوا استنشاقنده
زياده ساكن اولورو نبضی تيز تيز اتر ونفسی تيز تيز آلور
وتاسه لنور وصيقلر وطاريلر وسببسز غم وقساوت چكر
◉ واكر خفقان صوقدن اولورسه نبضی كيچ كيچ حركت ايليه
ونفسی كيچ كيچ آله ومرحمتلو وقورقاق اولورو سبجق شيلردن

حفظ ايلر ◉ واكر خفقان يبوست ايله بله اولورسه نبضی
پك اولورو بدنی قرو اولور ◉ واكر خفقان رطوبتدن
اولورسه نبضی يومشق اولورو بدنی كوشك اولورو
طبيعتی جزئی شيدن منفعل اولور وهر مزاجك علاجی
ضدّيله اولور مثلا اسيجقدن اولنه صوقلر ايله وصوقدن
اولنه اسيلرله علاج ايليه لر ورطوبتدن اولنه يبوست ويرجی
شيلرله ويبوستدن اولنه رطوبت ويرجی شيلرله علاج
ايده لر ◉ خفقان حارّه واسيدن اولان جميع امراض
قلبه نافع اولان ادويه بارده بونلردر ◉ انجو ومرجان
وطين مختوم وكل ادمنی وصندل وكيك بوينوزی وعنبر
باريس وقزو قولاغی وريباس وتودنج اكشيسی ولسان ثور
واغاج قاونی اكشيسی وليمون وطباشير وكافور ونيلوفر
واكشی الما بونلر جملهسی خفقان حارّه نافعلردر ◉ و
خفقان بارده وصوقدن اولان جميع امراض قلبه نافع
اولان ادويه حارّه بونلردر ◉ اوغل اوتی وفسلكان
وبيبريه واندزوا نجليقا وتودنج قبوغی واغاج قاونی
قبوغی وخزامه وعود ودارچينی وقرنفل وزرنباد ودرن زعفران

وعنبر ومسك وقرمز ○ ویورکل صوقدن وسچقدن
اولان جمیع امراضنه بالخاصه نافع اولنلر بونلردر ○
یاقوتڭ جمله انواعی والتون وکومش وانجو ومرجان ولعل
وفیروزه وسیلان وزمرد وپازهر ○ وخفقان یابسده
بومذکور اولان ادویهٔ قلبیه لری مرطبشیلرله ویره لر مثلا
سمزاوتی تخمی وخیار وقاون وقبق وقاپوز چکردکلرینڭ
مستحلبیله ویره لر ولسان ثور وچچکی خفقانڭ انواعنه نافعدر
وقرمز معجونی خفقان بارده دارچینی صوییله استعمال
ایده لر غایت نافعدر دواء المسك ودواء العنبر دخی ○
نافعدر دواسی جواهر معجونی بارد خفقانه نافعدرکه
بارد جواهر معجونی خفقان حارّه نافعدر اکر خفقانله
اخلاط وار ایسه اکر قان غالب ایسه باسلیقدن قان الهلر
اکر صفرا غالب ایسه صفرایی اسهال ایده لر کل مکرر شربتیله
ویا تمرهندیله قدرت حلواسی ویروب سوردوره لر ○ واکر
بلغم غالب ایسه بلغمی غاریقونله ومجوقانله اسهال ایده لر
○ واکر سودا غالب ایسه حب لاجورد کبی نافع حبلر ایله بدنی
تنقیه دن صکره اول مذکور اولان ادویهٔ قلبیه‌یی استعمال

ایلیه لر

ایلیه لر ○ وبو صو خفقان حارّه ویواسیدن اولان امراض
قلبیه نڭ جمله سنه غایت مجربدر هم بوکه غایت قوت ویرر
صفتی بودر ○ لسان ثوریابانی وبستانینڭ چچکلری وبنفشه
وکل ونیلوفر واغاچ قاونی قبوغی هر برندن اون التی درهم
ایوه چکردکی واغاچ قاونی چکردکی وقزل قولاغی تخمی هر
برندن اوچر درهم مازول وهندبا تخملری وبادرنجو
سفوفی هر برندن بر درهم زعفران بربوچق درهم مازول
وقزل قولاغی یپراقلری وسمزاوتی وهندبا یپراغی هر برندن
○ یارم طوطام قاون وقارپوز وخیار وقبق چکردکلری هر
برندن ثلث درهم وقزل قولاغی صویی واغاچ قاونی اکشیسی
ولفار انار اکشیسی هر برندن اون ایکی درهم کل صویی ولسان
ثور صویی واوغلاوتی صویی هر برندن یوز درهم بعده بر سمز
ایبلق الهلر پاك ایتلیوب پاره پاره ایلیوب بو اجزالر ایله قرعیه
قیوب انبیقله صوینی تقطیر ایلیه لر بو صویی حفظ ایلیوب وقت
حاجتده سکز درهم قدر بو صودن ایچه لر غایت نافعدر ○ وبو
صویه ماء حیات دیرلر صوقدن اولان خفقانه وصوقدن
اولان امراض قلبیه نڭ جمله سنه نافعدر صفتی بودر ○ اوغل

اوتی ایکی طوطام فسلكان وبیبنیه هر برندن بر طوطام كل
وبنفشه ولسان ثور وقزل قرنفل بستانی چچکی هر برندن یارم
طوطام اغاج قاوونی قابی دورت درم وچكردكی ایكی درهم
قرنفل اوچ درم دارچینی سكز درم عود وبسباسه وزرنباد
هر برندن بر درم زعفران بوچق درهم مسك وعنبر هر
برندن اون بغدای اغری بونلرك اوستونی اورتجك قدر
كل صویله اصلده لر بعده تقطیر ایلیه لر بو ماء مقطردن
دورت درهمدن سكز درهمه وار نجه ایچره لر غایت نافعدر
وبو معجون سنیر تومس تركیبندندر خفقانك حارنه وباردینه
غایت نافعدر صفقی بودر ۞ قرمز معجونی دورت درهم
بادزهر وانجو هر برندن ثلث درم اغاج قاوونك تقطیر
ایله چقمش یاغندن التی قطره قدر اوله بونلری قرشدروب
معجون كبی اولور ثلث درهم قدر بوندن لسان ثور صویله
ویره لر غایت مجربدر ۞ ومعلوم اوله كه پانزهر خفقانك
جمیع انواعنه وقلبك جمیع مرضلرینه غایت نافعدر ۞
وغذالردن قلبه قوت ویروب وروحك جوهرینی ارتدرر
غذالر ویره لر مثلا حیواناتدن ات صویی كبی وپلچ وسوكلون

ایچون

وچیل وككلك وبیتشمش قوزی اتلری كبی وروفدن بشمش
یمرطه صاروسی یوركه غایت قوت ویرر واندن كوزل قان
ویتیجر اتی وتكیر بالغی وپیسی بالغی ولسان ثور بورانیسی یالكز
یا اوغل اوتیله بله پشره لر ۞ وبو صلاتة خفقانه ویورك
مرضلرینه غایت نافعدر صفقی بودر ۞ اوغل اوتنك
تازه یپراغی نعناع یپراغی لسان ثور چچكی اجی مارول هر برندن
بر مقدار بونلردن صلاته یاپوب كل سركسیله وكل یاغیله
بعده استعمال ایلیه لر ۞ ومیوه لردن اغاج قاوونی وامرود
وطاتلو مسكت الماسی وشام فستقی وانار بونلر مناسبدر
۞ وقلب مرضلرندن بر مرض دخی واردر كه اكثر صبیلره
وكاهیجه بالغ اولنلره دخی عارض اولور علامتی ابتدا
خفقان عارض اولور وبایلور والری وایقلری صوغور
ونفسنی كوجله الور ویربونك حالی بر زمان میت حالنه
بكزر كندیدن كچر بعضا ایلور مصروع صرعدن ایلدوغی
كبی وبو مرض كاهیجه نوبتله وكاهیجه نوبتسز كلور ایده بر
وبش كونده بر اولور ۞ بونك سببی قلبی محیط اولان غلافده
بر قورد پیدا اولور بخاری قلبه صعود ایلر بو مرضی اطباء

متقدمین یازمشلردر واطباء اسلامیه‌دن متاخرین
دخی یازمشلردر زیرا بلممشلردر اما متاخرینده‌ن فرنك
حکیملری بلمشلردر بلمه‌سنه سبب بو مرض برکسه‌یه
عارض اولمش مثلا بعض وقتده خفقان و بایلق عارض
اولوردیمش ومیت کبی یاتورمش ایمش بونکله کلوردیمش بو
مریضه ادویهٔ قلبیه ایله خفقان وضعف قلب وبایلق
علاجلرینی علاج ایلمشلر فائده اتممش عاقبت اول مرضدن
وفات اتمش اول مریضك قارننی وکوکسنی یاردوب بر علت
بولمشلر یورکنه باقمشلر قلبی محیط اولان غلافنده بر
قورد بولمشلر بلمشلر که بو مرضك سببی اول قورددر اول
قوردك اوستونه درلو درلو شیلر طاملدمشلر اولمش
ضارمسق صوینی طاملدمشلر اولمش بو مرضك علاجنده
ضارمسق صوینی استعمال ایلمشلر بعده توروب وخردل
صوینك دخی نفعی بولمشلر وقروبرنجاسفدن که خلق ایچنده
کافور دیمکله مشهوردر اوچ درم ایچرسه‌لر نافعدر
وبو سفوف دخی بو مرضه تکرار تجربه اولندی چوق کمسه
خلاص اولدیلر صفتی بودر ○ چنطیانا وعود صلیب هر برندن

ایکی

ایکی درم مرجانی بر درم بونلری دوکوب سفوف ایده‌لر قلبه
قوت ویرر صولرایله بو سفوفدن بر درهم ایچه‌لر ○ غشی
قلب امراضندن بری دخی غشیدرکه بایلمقدر اکر صووقدن
ایسه مسك وعنبر وقلیه مسك واخلاموری وچیچك صوی
قوقلرو قرمز معجونی ویا دواء المسك یدوره‌لر ○ واکر سببی
حرارتدن اولورسه کل صویی وکل سرکه‌سی صندل ایله قوقه‌لر
وخیاردی ایکی یاروب قوقلده‌لر ○ واکر اختناق رحمدن
اولورسه قندزخایه‌سی وسذاب قوقلده‌لر اما اغاج قاوونی
یاغنی اجمك وقوقمق وسرونمك غشینك جمیع انواعنه نافعدر
○ وبو ترکیب غشینك جمیع انواعنه غایت نافعدر هیچ
نظیری یوقدر مجربدر صفتی بودر ○ مسك الماسی
صویی وشفتالو صویی وکل صویی وسکوت صویی هر برندن
○ اونر درم عنبر بش بغدای پانزهر اون بغدای مسك اوچ
بغدای اغری نبات شکری اون درم بونلری اول صولرك
ایچنده حل ایلیوب بر درم زیاده سحق اولمش عودی یتوب
اوستونه بو صودن ایچه‌لر ○ داود انطاکی دیرکه بو مذکور
ترکیب ایله اکر دفع اولمزسه اول مرض غیری علاجله هیچ دفع

اولمزدیر **معدەنڭ وقزل اوکوکڭ امراضنڭ**
علاجی بیاننده‌در معلوم اوله‌کم بوغازدن اشغه ایکی
یول واردر ◉ بریسی نفس یولیدر عربجه قصبة الرئه ترکجه
بوغورتلاق دیرلر یوقاری وجی بوغازه متصلدر اشغه
اوجی اق جکره متصلدر نفس اندن اینر اق جکره واراندن
یورکه واردر اکر طعامدن یا شربتلردن ازاجق انڭ ایچنه
دوشسه صقلوب بایلور خلق ککرینه صحرادی دیرلر
اوکسورمکله دفع اولور ◉ بریسی دخی طعام وشربت یولیدر
عربجه مری دیرلر ترکجه قزل اوکوکل دیرلر یوقاری وجی بوغازه
متصلدر کندکجه اشغه‌سی کنکش اولور تا معده‌یه وارنجه
اشغه اوجی معده‌یه متصلدر معده‌یله قزل اوکوکل صراحی
قبو شکلنده‌در طعام وصو اندن کیدر معده‌یه وارر
معده‌نڭ صاغ جانبندن قزل جکر واردر صول جانبنده طلاق
واردر معده اشغه‌سنده بردلك واردر اثنی عشری دیدکلری
بغرسقه متصلدر قچان طعام تمام معده‌یه اینسه باذن الله
تعالی اول دلك قپانر تا طعام هضم اولنجه اچلماز طعام
هضم اولسه معده‌نڭ دلکی اچلور طعامڭ کیثفی اندن

بغرسقه

بغرسقره اینر کیدر ◉ وجکر ایله معده ما بیننده اینجه
طمرلر واردر اکا ماساریقا دیرلر اول هضم اولان طعامڭ
صافیسیکه اکا کیلوس دیرلر اول طمرلردن جکره وارر
وجکرده بردخی پشر اکا کیموس دیرلر اخلاط اربعه یعنی
قان وبلغم وصفرا وسودا انده حاصل اولور قان طمرلردن
اعضایه یایلوب غدا اولور ◉ صفرا اوده چکلور زیرا
صفرانڭ یتاغی وخزینه‌سیدر لازم اولدقده طبیعت
اندن صفرایی الوب محلنده استعمال ایلر وسودا طلاغه
چکلور وارر انده قرار ایدر زیرا طلاق سودانڭ مکانی
وخزینه‌سیدر محلنده طبیعت اندن سودایی الوب استعمال
ایلر ◉ اما بلغمڭ باشقه مکانی یوقدر اعضایه قانله
بله یایلور طبیعت غدا بولمادوغی زمان بلغمی پشروب قان
ایلر وبعض اعضایه غدا اولور مثلا دماغ ومرداریلکه
غدا اولور ◉ معلوم اوله‌کم مری دیدکلری یکه قزل اوکوکدر
اکا عارض اولان امراض معده‌یه دخی عارض اولور پس
معده امراضنده ذکر اولنه‌جق علاجلر بوکا دخی علاج
اولور **امراض المعده** معده صوقلوغنڭ سببی

یا طبیعتی بارد شیلر یمکدن اولور مثلا چوق خیار و قوق
یمک خصوصا اوستونه صوق صو اچمک کبی و زیاده پك
صوق صو اچمك معده‌یی صوغوددر و حرارت غریزیه‌نك
ضعفندن اولور اکثریا معده‌یه دماغدن نازله دوکلمکدن
اولور کاهیجه جکردن و طلاقدن دخی اولور علامتی
صوسز اولمیه و اغزندن صو اقه و هضمی ضعیف اولور
و سیجق شیلردن حظ ایلیه و اکشی اکشی ککره و طعام
یدکدن صکره معده ثقیل اوله و معده ده یللر اولوب
کرولدوا اولمقدر العلاج اکر ماده بلغمیه و ارسیه
توروب طبیخیله سکنجبینی قرشدروب ایچوب [illegible]صه‌لر اکر
مزاجی قوی ایسه بوچق درم بیاض زاجی یاغلی اتصوی ایله
ایچره‌لر قوصدروب بلغمی چقره ● ویا کل یالی و بو
میدیتی ویره‌لر بلغمی سورر صفتی بودر ● اون التی درم
مسهل کل یالی قدرت حلواسی سکز درهم بتونکای قیندوب
صوینی الوب اول صو ایله بونلری ازوب ایچره‌لر و اکر بلغم
پك غلیظ ایسه زوفا شربتنی مغلاب یرینه ویره‌لر و بال
صویی و سکنجبین عنصلی دخی مناسبدر بعده ایارج

فیقرا

فیقرا و حب الافاویا و حب اسطماچیقون ویره‌لر ●
و حب الافاویة الصغیر صفتی بودر صبر سکز درم و قرنفل
و جوز بوا هر برندن بر درم زنجبیل و مصطکی هر برندن
بوچق درهم زعفران ثلث درهم بونلری سحق ایلیوب نعناع
یاپلین صو ایله اوفق حبلر ایلیوب بر درهمدن ایکی درهمه دك
استعمال ایلیه‌لر معده پاك اولدقدن صکره معده‌یی قوردجق
شیلر ویره‌لر دواء العنبر کبی و قرمز معجونی و عود الجوارش
و قرنفل جوارشی کبی ● و بو سفوف غایت مجربدر صفتی
بودر ● عود ایکی درم قرنفل و مصطکی هر برندن بر درم
زنجبیل و [illegible]لنجان هر برندن نصف درم عنبر بر دانك مسك
ایکی حبه بونلری سحق ایلیوب براغری قدر شکر قوب صباح
صباح ایکی درم قدر استعمال ایده‌لر ● و بو معجون غایت
کوزل معجوندر صفتی بودر ● ایودار چینی اون التی درهم
خولنجان بربوچق درهم قرنفل و اغاج قاوننك قبوغی و بسباسه
و مسحوق مرجان هر برندن بر درم مصطکی ایکی درم کلبشکر
یکرمی دورت درم بونلری سحق ایلیوب کلبشکر له قرشدروب
ایوه شربتیله معجون اولجق قدر اوله قرشدروب حفظ ایده‌لر

وبو صوغرابیه مجرّبدر حتی معده نك اكسیر یدر دیرلر معده
قوّت ویرر و قبزد ردو اشتهایی اچر ویلی تحلیل ایلر وسدهٔ ری
اچر و یورکه فرح ویرر صفتی بودر ۝ جوز بوّا و قرنفل و کبابه
هر برندن اون ایکی درم دارچینی و بسباسه و زرنباد
و قاقله هر برندن سکز درم خولنجان اوچ درم فلفل
و دارفلفل هر برندن التی درم قرنفل بستانی چیچکی و گل و لسان
ثور چیچکی و نعناع و یارپوز و پلین هر برندن یارم طوطام
خاص اتمك ایچی سکسان درم بونلری برچینی کاسه یه قویه لر
اوزرینی دورت برمق اورتجك قدر دارچینی صوینی قویه لر
اغزینی اورتوب سکز کون قدر بر سیجاق یرده قویه لر بعده
الی درم بادم گل صوینی و لسان ثور صوینی هر برندن یوز درم
بادمجی دوکوب صولر ایچنده حل ایلیه لر بعده اوزرینه اوتوز
درم اطنه بالی قویه لر بعده اولکی اصلنمش اجزا ایله قریشدروب
قرعه یه قویه لر انبیقله تقطیر ایلیوب صوینی اله لر بو صودن
بر قاشق ویره لر معده نك صوقدن اولان جمیع مرضلرینه
غایت نافعدر هیچ نظیری یوقدر ۝ و بو یاغی معده نك
اوزرینه سوره لر معده یی قزدرر و قوّت ویرر و یللری تحلیل

ایلر غایت مجرّبدر صفتی بودر ۝ پلین و سنبل و صاتر
و نعناع یاغلری هر برندن اون درم جوز بوّا و نعناع
و عود و قرنفل و پلین و مصطکی هر برندن بر درم عنبر
بوچق درم بال مومی بش درم بال مومنی یاغلرله اریدوب
بعده اجزایی دوکوب ایچنه قریشدروب حفظ ایلیه لر
وقت حاجتده معده اوستنه سوره لر ۝ و بر چوق تجربه
ایتدك یالکز صاتر یاغی و پلین یاغی معده یه سورمك
قوّت ویرر لکن جوز بوّا یاغی جمله یه غالبدر ۝ اکر معده نك
بوزلماسی صیجقدن اولورسه سببی زیاده ایسی شیلر استعمال
اتمکدن اولور مثلا خردل یمك و صوغان و صرمسق
و بو بری چوق استعمال ایتمکدن اولور و زیاده ایسسی
هوادن کزمدن اولور و کاهی حماده اولور علامتی
ککردیکی زمان معده دن تتون کبی شیلر چقمق و صوسق
و اغزی و طوطاقی قورومق و صوق شیلردن حظ ایلمك و ایسسی
شیلردن ضرر چکمکدر علاجی اکر معده ده صفرا وارسه
سکنجبینی بوتب صوییله یا نار به صوییله ایچروب قوصدره لر
بعده صفرایی سورر مملین ویروب صفرایی سوردوره لر بعده

حلواسی کبی و تمر هندی و خیار شنبر و کل مکرر شربتی کبی بونلر
ایله صفرایی سورلر و بو ملین صفرایی سورر و معده یه قوت
ویرر صفتی بودر ⊙ یلین برد مدمر دینا دیکی یکرمی بش دانه
تمر هندی بش درهم هندبا صو بیله قیندوب سوزه لر بعده ایچنه
ایکی درهم راوندی خرده طوغریوب و بش التی بغدادی اغری
سنبل هندی قویوب اول صوده اصلده لر برکون برکیجه طوره
بعده سزوب یکرمی بش درهم کل مکرر شربتیله ویره لر غایت
صفرایی کوزل چقروب معده یی پاك ایلر ⊙ بعده بو مطبوخی
ویره لر غایت مجربدر معده نك حرارتنی سوندرر صفتی بودر
⊙ کونیك کوکی و تمر هندی هر برندن درر درهم صندل ایکی
درهم بونلری یوز درهم اریه صو بیله قینده لر بعده سزوب
ایچنده سکز درهم کلبشکری ازوب ینه سوزه لر اوزرینه
دورت قطره روح زاجدن طامله لر وایچره لر معده نك
حرارتنی غایت سوندرر و هیچ نظیری یوقدر ⊙ و بو مرضه
اشربه لردن ریباس و قوروق شربتلری مناسبدر ⊙ و معجونلردن
صوق انجو معجونی و جوارش صندلین مناسبدر و معده اوستونه
ضماد الصندلین و کل یاغی و بنفشه یاغی دوره لر ⊙ و بو مرهم

غایت مجربدر معده یه قوت و حرارتنی سوندرر ⊙ و ودر
صفتی بودر کل قوروسی بیاض صندل و قزل صندل هر برندن
ایکی درهم نارچیچکی و مرسین یمشی و مسحوق مرجان هر برندن
بر درهم بعده اوتوز درهم کل یاغی بالمومی بش درهم
بالمومنی یاغیله اریدوب سایر اجزایی سحق ایلیوب
قرشدروب معده یه دوره لر ⊙ و غذالردن طبیعتی صوق
شیلر ییه لر سمز اوتی و ماروله کبی و پرنج لیمون صو بیله و یا
قوروق صو بیله و قبق ایله پشمش اوله ییه لر ⊙ و یمشلردن
ایوه و لفان نار و میخوش الما مناسبدر **معده شیشوب**
ویللرینك علاجی بیانندهدر بو سفوف معده
شیشنه غایت نافعدر صفتی بودر ⊙ انیسون و رازیانه
و کراویا هر برندن ایکی درهم زنجبیل و دارچینی و خولنجان
هر برندن بر درهم قرنفل و بسباسه و قاقله و زرنباد هر
برندن ثلث درهم شکر دورت درهم بونلری دوکوب سفوف
ایلیوب بوندن بوچق درهم قدر الوب انیسون صو بیله و یا کرویه
و سناب یاغی و یا پدیه یاغی برز قند زخایه سیله قرشدروب
معده اوستونه سورلر و طاریقی قاویره لر سجقله برکیسه

ایچنه قیوب معده اوستونه قویه‌لر تکرار طاریجی قزدروب
ینه قویه‌لر و یللر ادرر شیلردن صاقنه‌لر مرجمک کبی و بقله
کبی و صویی آز ایچه‌لر و صویرینه صاقز صویی ایچه‌لر
و اکر معده شیشی اخلاط اربعه‌نک بریندن اولورسه
اکر خلط حاردن ایسه حرارتی اولور و صوسزلغی و اغرسی
اولور و اویقوسزلق اولور و یورکی یانر و اکر دماغک
مشارکیله اولورسه عقلی پریشان اولوب مختل اولور
و اکر یورک مشارکیله اولورسه بایلمق عارض اولور
العلاج علاجی بودر اکر بدن زیاده ممتلی اولوب قان
غالب ایسه بر زقان آلدرلر اما زیاده اقمیه‌لر زیرا بو بر
عضو شریفدر چوق قان چقمغه تحملی یوقدر زیرا بو عضوه
سکر ایلدر قانی چوق دکلدر اکر چوق قان آلنجق اولورسه
هضم ضعف کلوب ماده چوغلمغه باعث اولور و بو مرضه
ایقلرینی اوغمق غایت نافعدر و بالدرلرینه قورو شیشه چکمک
یا حجامت ایدوب بعده شیشه چکمک غایت نافعدر
و اطبای متاخرین بو مرضده قوصماغی و اسهالی جائز کوردیلر
زیرا ماده‌نک معده‌یه انجذابنه سبب اولور بلکه حقنهٔ

لینه ایله احتقان ایده‌لر بو صفتله بنفشه یپراغی و ابم
کومجی یپراغی و یا پشقان و اربه هر بریندن بر طوطام آلوب
یکرمی دانه بونلری قیندروب صوینی سزوب یوز درم بو صودن
الوب اون ایکی درم خیارشنبه یالی اون بش درم بنفشه شربتی
طاتلی بادم یاغی یکرمی درم قوشوب حقنه ایده‌لر طبیعتی ملاین
اولدقدنصکره اطبای متاخرینیدن بعضیسی و متقدمین
خیارشنبر ایله اسهالی تجویز ایتدیلر زیرا خیارشنبه ورمه
یعنی شیشلره نافعدر بنفشه شربتی بادم یاغیله ایچمکی دخی
جائز کوردیلر زیرا اسهالی زیاده دکلدر بعده قباقی رندلیوب
و عنب الثعلب و قیه قوروغی و اربه اونی و کل صویی بونلری
خلط ایلیوب معده اوستونه یاقو ایلیه‌لر ○ و بو ضماد دخی
ابتداده غایت نافعدر صفتی بودر ○ اربه اونی سکز درم
کل قوروسی دورت درهم قزل صندل ایکی درم کل ارمنی بوچق
درم بونلری صویله بشروب بر زکل یاغی قتوب قیندروب بعده
معده اوستونه یاقو ایلیه‌لر بعده بو یاقویی قویه‌لر صفتی بودر
○ اربه اونی دورت درم کتان تخمی و کل قوروسی و پاپدیه هر
بریندن ایکی درم کافور بوچق درم بونلری سحق ایلیوب بر زکل

یاغیله وکل صوییله قیندوب مرهم کبی اولنجه بعده معده
اوستونه یاقوایده لر ⊙ اکر اغریسی زیاده ایسه بو یاقولره
برز تاوق یاغی ویا زنبق یاغی قته لر بعده برزور بارده مستجلی
برز شکر وکل صوییله ایچره لر بعده بلیغی بشروب صوینی الوب
بوچق درم قدر قرص الورد یله ایچره لر واکر اغریسی شدید ایسه
کاهیجه خشخاش شربتی ایچره لر ⊙ وبو مرضک اخرندن بو یاقو
قویه لر صفتی بودر ⊙ خطمی کوکی وبابونج وپلین واکلیل الملک
هر بریندن سکز درم سنبل هندی وصندل هر بریندن ایکی
درم زعفران بوچق درم کل یاغی وبابونج یاغی قرق درم بال
مومی اون ایکی درم بال مومنی یاغلر یله اریدوب سایر
اجزایی قرشدروب مرهم ایلیه لر ومعده اوستونه سوره لر بو مرهم
غایت لطیفدر هایت ایلر ⊙ اکر معده ده اولان شیش بو
علاجلر یله تحلیل اولوب کتمزسه بلکه دشیلمکه میل ایدرسه
اوزرنه بشرجی شیلر یاقوایده لر ⊙ بو یاقو غایت اییدر صفتی
بودر صغر انجکک ایلکی واوردک یاغی هر بریندن اوچ درم
مصطکی بر درم چادر اوشاغی ومقل هر بریندن ثلث درهم
خطمی تخمنک لعابی وکتان تخمنک لعابی هر بریندن بربوچق

درم

درم هایت قدر یاپدیه یاغیله مرهم بشروب معده اوزرنه
طلا ایده لر ودشیلمک ایچون انجیر وقزل اوزوم وپیان کوکی
وخطمی کوکی بونلری قیندوب ایچره لر وبادم حریره سی دخی
شکر ایله ایچرمک مناسبدر اکر دشیلمزسه بو یاقویی قویه لر
دشر صفتی بودر ⊙ بوی تخمی اونی یکرمی درم دورت درم وامک
مایه سی خمیرندن سکز درم کوکرجن نجاستی دورت درهم
یاپدیه یاغی اون التی درم بال سکز درهم بونلری خلط ایدوب
معده اوستونه یاقوایده لر شیشنی دشرو غیری یرلرده اولان
شیشلره دخی یاقوایلسه لر دشر غایت لطیفدر دشلدکدن صکره
بال صوبی ایچره لر یا کل بالی صوبی ایچره لر ادیه صوییله وغافث
قیندوب صوینی بال ایله شربت ایدوب ایچره لر غایت نافعدر
وبو معجوندن کاهیجه ویره لر بو معجون ایچریده اولان یاره لره
جمله سنه نافعدر هم یارنی ایتلیوب پاک ایدر وهم
اوکولد جیدر صفتی بودر ⊙ کوندرک ایکی درم مصطکی ومتو
معدنی کل ارمنی وقزل بهمن ویا نمشک بوینوزی وکهربا
وکثیرا وصمغ عربی هر بریندن بر درم جوزبوا وبسباسه هر
بریندن نصف درهم کلبشکر سکز درهم هایت قدر کل شربتیله

یامرسین شربتیله معجون ایلیوب ایکی درهم استعمال ایده لر
ولازمدر که اکشیلردن وطوزلولردن وحدتلی شیلردن
صاقنه و اریه صوینی ایچه لر وغدا ماورد و هندبا و لسان
ثور و بلج صوینی قبقله وسمز اوتیله بشمش اوله ابتداء علتده
طعام مثلث ایچنه ایوه بزاقلر ولفان نار صوینی قویه لر اما
صکره اکشیلردن صاقنه لر ایچنه برز دارچینی قنه لر سدر
اکر معده نك شیشی صوقدن اولورسه علامتی اغزیسی
از اوله وحرارتی اولمیه وهضمی ضعیف اوله و اغرلق اوله
وشیشی بدنده ظاهر اوله ابتداسنده بو یاقویی اوره لر
صفتی بودر ایه اوتی وبقله اوتی ودوکلمش کتان
تخمی واکلیل الملك هر برندن بر درهم افسنتین واذخیر
هر برندن ایکی درم کل قروسی ومرسین یمشی وصبر هر برندن
بوچق درم کل یاغیله وتاوق یاغیله قرشدروب یاقو
ایده لر ومعده یی نعناع یاغیله وکل یاغیله و پلین یاغیله
یاغیله لر و پلین ونعناع بشروب ایچره لر بعده قوی
محللر قویه لر صفتی بودر افسنتین یاغی و پاپدیه یاغی
هر برندن اون ایکی درم تره منتی اوچ درهم مصطکی بر

بوچق درم قرنفل بر درم خطمی تخمی و بوی تخمی هر برندن
بوچق درم بال مومی اوچ درم بال مومنی یاغلریله اریدوب
سایر اجزایی قتوب مرهم ایلیه لر واستعمال ایده لر و باقی
علاجی بحقدن اولان شیشك اخرنده اولان علاجلریله
علاج ایلیه لر **الفواق** یعنی انجقرق علاجی بیانندهدر
اکر معده ده بلغم وارایسه بر درهم غاریقونی سکنجبین ایله
ویروب قوصدوره لر بعده بقله قدر فلونیای فارسیدن
یا رومیدن ویره لر ویا بر بقله قدر ایکی تریاقدن ویره لر
اکر معده ده صفرا وارایسه صفرایی قوصدوره لر ویا اك
صوییله مکرر بنفشه شربتی ویره لر صفرایی سوردر اکر انجقرق
زیاده چوق اسهالدن صکره عارض اولورسه ایو علامت
دکلدر اکثری علاج پذیر اولمز اکر علاج اولنورسه بزور بارده
مستحلبی ویره لر وطاتلو بادم یاغی و بلج صوینی ایچره لر و مرطبات
ویره لر وکاهیجه حدتلی معجون یا حدتلی اجزا یمدن حاصل اولور
مثلا زیاده بوبر ویا خردل ویا زنجبیل یمك کبی علاجی تره
یاغی یالکه مقدر واما اکر سببی بلنمزسه بو معجون عجایبدر
انجقرقك جمیع انواعنه نافعدر صفتی بودر طورقاو تی

تخمی وکاردو سنطو یعنی شوکة المبارکه دیدکلری اوتك
تخمی واغاج قاوننك چکردکی وکیك بوینوزی وپانزهر
هر برندن بردرم اوغلاوتی واغاج قاونی قبوغی هر برندن
بر بوچق درم مرجان وخولنجان وبسباسه ودارچینی هر
برندن بوچق درم زمرد وانجو هر برندن التی چکردك بونلری
سحق ایلیوب کفایت قدر شکر ایله معجون ایلیه لر بوندن بر درم
قدر استعمال ایلیه لر **اسلوی** یعنی قوصمق علاجی بیاننده در
اکر قبضی واریسه حقنه لینه ایده لر واللرینی وایاقلرینی اوغه لر
وبازولرینی وبالدرلرینی محکم بغلیوب بوغه لر بعده اکشی انار
صوینی نعناع ایله قیندوب بعده بوندن بر قاشق ویره لر غایت
مجربدر بو قرص قوصمغی منع ایلمکده مجربدر صفحتی بودر
کل قروسی وطباشیر وسرکه ایچنده اصلنمش وقورومش
کمون هر برندن بر درم سماق اوچ درم وقاورلمش انار
چکردکی وسرکه ده اصلنمش وقاورلمش کشنیج هر برندن ایکی
درم فستق طمشره قبوغی ومصطکی هر برندن بوچق درم
بونلری سحق ایلیوب ایوه ربیله قرص دوزوب وقت حاجتده
استعمال ایلیه لر یا کلبشکر ویره لر دوح ناجدن اوچ قطره

طاملدوب

طاملدوب ویره لر وبو یا قوقوصمغی کیدردر غایت مجربدر
صفحتی بودر سرکه ده اصلنمش اتمك اون التی درم وطباشیر
ومصطکی ونعناع ومرجان وقزل صندل وبیاض صندل هر
برندن بر درم مصطکی یاغی وایوه یاغی هر برندن دورت
درم کفایت قدر اربه اونیله خلط ایلیوب معده اوستنه
یاقو ایلیه لر واکر معده ده غلیظ بلغم علامتی واریسه
کلبشکر له نعناع ویره لر ومصطکی وکونلك وتریاق ومتربونلر
دخی غایت نافعدر وایوه صوییله اصلنمش دارچینی
تقطیر ایلیوب ایچره لر وپلین ومصطکی ونعناع وقرنفل
بونلری دوکه لر وکلبشکر له قرشدوره لر وبر زسرکه دخی قتوب
معده اوستنه یاقو ایلیه لر **قان قوصماغك علاجی**
بیاننده در اکر قان غلبه سی واریسه قوتی قدر جکر طمرندن
قان الهلر بعده سکرلی پیراق شربتی ومرسین شربتی ایچره لر
وبو سفوف قان قوصمغه وقان توکومسنه نافعدر بو بر
سفوفدر که فرانسه ولایتنده چوق استعمال ایدرلر مجربدر
صفحتی بودر طباشیر وکل وکل ارمنی وطین مختوم وشادنج
هر برندن دورت درم صمغ عربی وکثیرا هر برندن ایکی درهم

بیاض خشخاش تخمی و سمزاوتی تخمی و سکزلی یپراق تخمی
ویا نمش کیك بوینوزی وقاورلمش نشاسته هر بریندن اوچر درم
بونلری سحق ایلیوب بوندن ایکی درهم مقداری الوب مرسین
شربتیله ایچره‌لر غایت مجرّبدر وبو مرضه کهربا قرصی
وطباشیر قرصی وطین مختوم قرصی مناسبدر وبر مجرّبدر
ایکی درم طامله دم اخویندن الوب سحق ایدوب سکزلی یپراق
صوییله ایچره‌لر غایت مجرّبدر **عطش** یعنی صوسموق علاجی
اگر صوسزلق زیاده اولورسه خصوصا ستمه‌لرده برقاچ
طامله زاج روحنی بزوربارده‌نك مستحلبی اوزرینه طاملدیلر
وایچره‌لر حرارتی غایت سیوندورر ویا نیلوفر شربتیله
ثلج الحکمادن بردنك قرشدروب ایچره‌لر وبوجنی اغزده
طوتمق صوسزلغی کیدررصفتی بودر ماروللی تخمی وخیار
چکردکی ایچی وشین خیار چکردکی ایچی وقبق چکردکی ایچی
هر بریندن بشر درهم سمزاوتی تخمی اون درم جمله سین دوکوب
بزرقطونا لعابیله قرشدروب حبلر ایده‌لر اغزده طوته‌لر
ضعف الهضم طعام هضم ایلمك علاجنك بیانندەدر
اگر ماده ایله ایسه ماده‌یی استفراغ ایتدوره‌لر وهضمه معین

شیلر استعمال ایده‌لر مثلا دارچینی ایوه عصاره‌سندن
تقطیر ایلیوب مقطر صودن استعمال ایتمك هضمه غایت قوت
ویرر وبو سفوف هضمه غایت معیندر طعامدن اوّل وصکره
استعمالی جائزدر صفتی بودر گل قروسی دورت درم ایو کسکین
دارچینی سکز درهم زنجبیل وقرنفل وجوزبوا وخولنجان هر
بریندن ایکی درم کشنیجکه سرکه‌له مدبر اوله اوچ درم عود
بربوچق درم بونلری سحق ایلیوب اجزا اغری قدر شکر ایله
سفوف ایلیوب بر مثقال طعامدن اوّل وصکره استعمال
ایلیه‌لر اگر معده‌ده حرارت وار ایسه روح الزاج
غایت مناسبدر اشتها گتورر وحرارتی دفع ایلر وهاضمه‌در
ومعده‌یه قوت ویرر گل شربتیله برقاچ قطره طاملدوب ویره‌لر
مجرّبدر **هیضه** بو بر مرضدر که هم یوقاری هم یوقاری
یك سورر بونك سببی معده‌ده طعام فاسد اولور طبیعت
رقیقنی قوصمغله کثیفنی سورمکله دفع ایلر وگاهیجه معده‌ده
آغری اولور وصقلوب مضطرب اولور وبودن نیجه لر اولور
ویا قصوغور وگاهیجه بایلور بو بر مرض مخوفدر **علاجی**
اول گون طعام یمیه‌لر وبرقاچ یوطوم صیجق صو یوده‌لرکه

معدەیی و بغرسقلری ییقیه ○ اکر خلط چوق ایسه بر اسهاله
اسهال ایده لرکه اول مسهل اولا اسهال ایلیه بعده بغرسقلره
قوت ویروب ینه قبض ایلیه مثلا بو مسهل کبی صفتی بودر
○ صاری هلیلهنک قبوغی ایکی درم راوند بر بوچق درهم
سنبل هندی ایکی چکردك بونلری سکزلی بر اقصو ییله
اصلدوب صبحی کل اوستونده یا ملایم آتش اوستونده بر
زمان طورسون صوزه لر ایچنه اون التی درم کل مکرر شربتی
قویه ایچره لر و احتیاج اولورسه بو حقنه ایله احتقان
ایلیه لر بغرسقلری ایتلیوب پاك ایلر صفتی بودر ○ خطمی
وایه کوبجی بپراقلری هر برندن بر طوطام و پاپدیه یارم طوطام
بونلری اریه صوییله قیندەلر بو صودن یوز درم الوب
یکرمی درم شکر و بنفشه یاغی و بر دانه یمرطه صاروسی
قرشدروب احتقان ایلیه لر ○ و اکر اغریسی زیاده
ایسه یعنی کوبکی زیاده بورورسه اول احتقانك ایچنه
بر فنجان قدر سمز تاوق صویی قوب بعده احتقان ایدەلر
بعد التنقیه معدەیه قوت ویره جك و اسهالی کسه جك
شیلر ویره لر اکر صفرا علامتی اولورسه کل لیمون شربتی

و صندل و قروق و ریباس شربتلری ایچره لر و ایوه پروردەسی
و قزلجق پروردەسی ویره لر ○ و اکر ییلرا اولوب بلغم علامتی
وار ایسه بو معجونی ویره لر صفتی بودر ○ عود و مصطکی
هر برندن ایکی درم جوز بوا بر درم قاورلمش انیسون اوچ
درهم کشنیج سرکله مدبر اوله بر بوچق درم قورو نعناع بر درم
جملهسنی سحق ایلیوب باسکی کلبشکر له یا ایوه ربیله یا مرسین
ربیله قرشدروب معجون ایلیه لر بر مثقالدن ایکی مثقاله
وارنجه تناول ایلیه لر معدەیه قوت ویرر و هم حرارتی چوق
دکلدر بعده حرارت قالمدوغی زمان ایو غدالر ویره لر مثلا
قروق صوییله پلج ویره لر اکر صفرا و اکر بلغم وار ایسه نعناعله
پلج ویره لر بعده اکر حرارتی یوغیسه حمامه کرمك نافعدر
معتدل صودن و افردوکنه بعده حمامدن چقوب یاتوب
اویویه اویقو اویومق بو مرضه غایت نافعدر و اکر کوبك
بوروسی زیاده اولوب دفع اولمزسه و اویقو اویومزسه فلونیای
فارسیدن نصف درهمدن بر درهمه دك استعمالنی جائز کوردیلر
امراض الامعا یعنی بغرسقلرده اولان مرضلرك علاجی
بیانندەدر ○ معلوم اولا که انسانده اولان بغرسقلر

التیدر اوچی اینجه اوچی قالکدر اول اینجه بغرسقك برینه
اثنی عشریه دیرلر زیرا اوزونلغی صاحبنك اون ایکی پرماغی
بربرینه منضم اولسه اول اوزونلق قدر اولور اندن
اوتوری اثنی عشریه دیرلر ○ یوقاری اوجی معدەنك
قعرینه متصلدر اشغه اوجی ایکنجی بغرسغه متصلدر ایکنجی
بغرسغه صائم دیرلر زیرا اکثر زمانده فضلاتدن خالی
اولدوغندن اوتوری زیرا اوددن اکا صفرادوکلکله
ثفلدن یتقرتقلی انده اکلنمکه قومز ○ اشغه اوجی
اوچنجی بغرسغه متصلدر بو اوچنجی بغرسق طولاشق
طولاشقدر بوکا لفایف دیرلر و معاء الدقیق دیرلر
بونك اشغه اوجی دوردنجی بغرسقکه غلیظ بغرسقلك
اولکیسیدر اکا متصلدر بو دوردنجی بغرسغه اعور
دیرلر زیرا بونك بر اغزی واردر معدەدن اینن ثفل
اندن کیرر و اندن چیقر ○ و بشنجی بغرسقکه قولون
دیرلر انك دخی یوقاری جانبی اعورك اغزینه متصلدر
بو قولونك اعلاسی معاء دقاقك اسفلیله معاء اعورك
اغزنده اشتراك ایله متصللردر ○ و قولونك طرف اسفلی

التنجی بغرسقك طرف اعلاسنه متصلدر التنجی بغرسغه
معاء مستقیم دیرلر و طرف اسفلی مقعده متصلدر ○
معلوم اوله که معدەیه عارض اولان مرضلرك اکثریسی
بغرسقلره دخی عارض اولور و علاجلری بری برینه یقیندر
زیرا ایکیسی دخی سکرلردن مرکبدر لکن معدەده بعض
مرضلر واردر بغرسق مرضلرنده یازه کلمشلردر بزدخی
انلره تبعیتله بغرسقده یازدق مثلا اسهال کبی زیرا
اسهال بغرسقلرده اولدوغی کبی معدەده دخی اولور پس
اسهالك علاجنی بیان ایلیه لم ○ اسهال ایکی درلودر
بریسی قانله قارشق اولور بریسی قانسز اولور اکر قانسز
اولورسه یونانجه اکا دیشاریا و اکر قانله بله اولورسه
دیسنطاریا دیرلر ○ قانسز اولان اسهال یا معدەدن
یا بغرسقلردن یا جکردن یا طلاقدن یا دماغدن یا جمیع
اعضادن اولور ○ بونك سببی خلط زیاده اولمغله
طبیعت انی طشره دفع ایلمك استر اسهالیله دفع ایدر
و اسهالیله چقن خلط کونا کون چقر کاه صفرا ایله چیقر
کاه بلغم ایله چیقر کاه سودا ایله چیقر کاه صو کبی چیقر

وکاه یاغ کبی چیقر ۞ معلوم اولاکه اکر اسهال مرضنك
آخرنده اولورسه اکا اسهال بحرانی دیرلر بو جنس اسهالی
ابتدادن کسمیه لر بلکه طبیعتك اسهالده قصوری
وار ایسه طبیعته اسهالده یاردم ایدجك شیلر ویره لر
ماده یی سوردروب بعده امساك ایلیه لر بو مطبوخی
بویله اسهالده استعمال ایلمك غایت مناسبدر صفتی بودر
۞ هندباکوکی اوچ درم گلسان ثور چچکی و بنفشه چچکی
و نیلوفر چچکی هر برندن بر درم تمر هندی دورت درهم
صاری هلیله قبوغی ایکی درم راوند بر درم دارچینی
و مکه اذخری هر برندن ثلث درم سنبل اون بغدای اغرلغی
بونلری قیندروب سوزه لر بونلرك ایچنه دورت درم قدرت
حلواسنك ایوسندن و دورت درم گل مکرر شربتی قرشدروب
ایچره لر ۞ و اکر اسهال ایله بله بلغم وار ایسه صاری
هلیله یرینه کابلی قابلی قویه لر و اکر ماده حدتلیسه و مریض
مسهل اچمکه تحمل ایلمزسه اول زمان احتقان ایلیه لر
۞ صفة حقنه بودر ریوزدرم اپه صویی قزل شکر و گل یاغی
هر برندن سکزر درم گل یاغی اون ایکی درم بریره قرشدروب

احتقان

احتقان ایلیه لر بعد التنقیه گلبشکر و مرسین شربتی
و دیناس شربتی و ایوه شربتی ویره لر و اکر اسهال بغرسقلردن
ایسه سببی بغرسقلرك قوة ماسکه سی ضعیف اولدوغندن
اولور یا بغرسقلرده صیربجق خلط بلغمی اولمقدن اولور
اکا زلق الامعا دیرلر یا قوة دافعه نك حدت طبیعیدن
زیاده تجاوزندن اولور ۞ علاجی اکر صیربجق بلغمدن
ایسه پلین شربتنی مغلاب یرینه دیش اوتی و رازیانه
صویله قرشدروب ایچره لر بعده بو مطبوخی ویره لر بر
خوشجه پاك ایلر ۞ صفتی بودر کابلی ایکی درم غاریقون
بر درم رازیانه ثلث درم زنجبیل اون بغدای اغرلغی گل
قوروسی و پلین اوچ پرمغله الجق قدر بونلری بشره لر اوتوز
ایکی درم بو صودن الوب سکز درهم گل بالی قرشدروب
ایچره لر و مصطکی حبی و حب الافاویا بو مرضده مستعملدر
بعد التنقیه بو معجونی ویره لر اسهاله و زلق امعایه غایت
مجربدر صفتی بودر ۞ املج و ایوه مرباسی و اغاج قاونی
قبوغی هر برندن سکزر درم بهالی گل سفوفی ایکی درم مرجان
و تاوغل قایتسی ایچنده کی صاری زاج هر برندن بر درهم

ترياق ايكى درم بونلرى جمع ايليوب مرسين شربتيله قرشدرلر
معجون ايليه‌لر بوندن ايكى درم ويره‌لر اوج دوت درهم
وصاقز ياغى وپلين ياغى وسنبل وجوز بوا ياغى قارنه
سوره‌لر ◉ واكر قوة ماسكه‌نك ضعفندن ايسه اكر صوقله
بله اولورسه ترياق ويره‌لر ومثرو ويره‌لر وفلونياى فارسى
انواع اسهالى كسر ◉ وبوجه اسهال بلغميه وزلق الامعاء
وصوقدن اولانه وقوة ماسكه‌نك ضعفندن اولانه غايت
نافعدر صفتى بودر ◉ افيون وسندروس ومرصافى وكوندك
وزعفران وصمغ عربيكه قاورلمش اوله وجوز بوا جمله برابر
دوكه‌لر جملة ايليه‌لر ويره‌لر ◉ غداسى سرچه اتنك قاورمه‌سى
وككلك اتى وسوكلون اتلرينك قاورمه‌سى وپلج اتى
قاورلمش كموّنله وسماقله يييه‌لر ◉ اكر قوة ماسكه‌نك
ضعفى حرارتله اولورسه ايوه پروردهسى وموشموله
وقزلجق پرورده‌لرى مناسبدر وكل ليمون شربتى ايودر
◉ وكهربا قرصى غايت ايودر وكاه بو اسهال بركسكين
خلطدن اولور بغرسقلرى ياره ايلر علامتى بغرسقلرك
اغريسى زياده اولور علاجى صارى هليله قبوغى بردرم

داوند بربوچق درم ادپه صويله قيند وب سوزه‌لر ايچنده
سكز درم كل شربتى ازوبا ايچره‌لر ماده تمام تنقيه‌دن صكره
بوداروى ويره‌لر صفتى بودر ◉ اسكى كلبشكر اون التى
درم مرجان وكل ارمنى وكشنج وطين مختوم هر بريندن بردرم
سنبل هندى بردنك بونلرى معجون ايليوب بوندن ويره‌لر
◉ اكر قوة دافعه‌نك زياده دفعندن اولورسه اكر حرارت
واريسه خشخاش شربتى ويره‌لر مرسين شربتيله اكشى وير
وفلونياى فارسى بويله محلده غايت نافعدر ◉ اكر اسهال
معده‌دن ايسه علامتى طعام هضم اولمدن چقر غلاجى
اكر معده‌ده رطوبات واريسه اوّلا رطوباتى اسهال ايله
چيقره‌لر ويوقارودة ذكر اولنان علاجلر بعينه بوكا دخى
نافعدر لكن انده مذكور اولان ياقوتى بونده معده اوزره
قويه‌لر ◉ بوياقو غايت مجربدر صفتى بودر ◉ مرسين ياغى
ومصطكى هر بريندن ايكى درهم لادن اوج درهم نارقبوغى
وجوز بوا وكوندك هر بريندن بردرم كل ياغى وصاقز ياغى
هر بريندن اوچر درم بال مومى ايكى درم بونلرى مرهم كبى
ايدوب معده اوستونه ياقو ايليه‌لر ◉ اكر اسهال جميع بدندن

ایسه چقن خلطی کوره لر اکر فاسد خلط ایسه طوتیه لر
حتی اول خلط فاسددن بدنی پاك ایتمدکجه اکر بواسیر
ویا حیض قاننك احتباسی وارایسه قان الدره لر واکر طبیعتك
دفعنده تکاسلی وارایسه طبیعته اسهالده یاردم ایلیجك
شیلر ویره لر اکر بله صفرا اولورسه مسهل صفرا ویره لر اکر
بله سودا وارایسه مسهل سودا واکر بله بلغم وارایسه
مسهل بلغم ویره لر لکن بومقوله مسهللرده عضوه قوت
ویره جك شیلر اولمق کرك وقوة قابضه سی دخی اولمق کرك
مثلا راوندکبی وهلیلجات وکل بالی وکل شکری کبی وبعد
التنقیه قابض شیلر استعمال ایدن لر اسکی کلبشکر کبی قاوردلمش
راوندیله ویره لر وموشموله وایوه پروردهلری مناسبدر
وبو حب غایت مجربدر صفتی بودر کلنار واکشی نار
قبوغی وسماق وقاوردلمش کل ارمنی وقاوردلمش صمغ عربی هر
برندن بر درم مرجان بوچق درم بونلری سحق ایلیوب قروق
صوییله قرشدروب حبلر ایلیه لر طعامدن اول بوندن
بش التی دانه حب ویره لر وصو یرینه صاقز ویادمرصوی
ایچه وانوونی ویاکومشی قزدروب برقاج کره صویه صوقه لر

ووقه

واول صویی ایچه لر غایت نافعدر واکر اسهال جکردن
اولورسه بونك اکثر اسهالی بجیله زیاده اولور واکثر یا
حرارتله بله کلور وبولی متغیر وبکزی ضاری اولور
اکر ماده وارایسه ماده یی تنقیه ایده لر اکر سده وارایسه
سده لری آچیجی شیلر ویره لر وجکره قوت ویره جك شیلر
استعمال ایلیه لر وبونلرك سایر علاجی جکر امراضی یازلدیغی
یرده یازیلر انده کوره لر لکن بونده دخی بر مقدار
علاج یازه لم وبو مسهل اوچون دخی نافعدر هم سده لری
آچر وخلطلری دفع ایلر وجکره قوت ویرر صفتی بودر
ضاری هلیله قبوغی ایکی درم راوند بر درهم سنبل هندی
اون بغدای اغرلغی اوله هند باصویی وسکرلی پیراق صوی
هر برندن اوتوز ایکی درم بوصولرك ایچنده اجزایی ملایم
آتشده قیندروب سوزه لر اون درهم کل شربتی قتوب ایچره لر
بو معجون دخی اسهال کبدده غایت نافعدر قبض ایلر
صفتی بودر اسکی کلبشکر سکز درم قاوردلمش راوند بر
درم مرجان نصف درم کل ارمنی وطین مختوم قاوردلمش
اوله هر برندن ربع درم دورت درم ریباس ربی ایله بونلری

قرشدروب صباح اخشام اوچر درهم قدر استعمال
ایدەلر وراوند وکلبشکرله وانجق دارچینیله استعمال
اولنسه مناسبدر وبو حب غایت نافعدر خصوصا
اسهال کبدی قانله بله کلورسه صفتی بودر کهربا وراوند
وجلنار وقاورلمش کل ارمنی وصمغ عربی ودم الاخوین بونلردن
برابر الوب دوکوب سکزلی یپراق صوییله خمیر ایدوب
حبلر دوزەلر بو حبلردن ایکی درهم قدرینی الوب قابض کل
شربتیله یا مرسین شربتیله ویرەلر بو مذکور علاجلر حرارتله
بله اولورسه اما اکر برودتله اولورسه بو سفوف غایت
نافعدر هم جکره قوت ویرر وهم اسهالی کسر صفتی بودر
قاورلمش راوند وسنبل هندی هر برسندن التی درم پلین
کل قروسی اوچر درم دارچینی وجوز بوا هر برندن بربوچق
درم صندل بر درم بونلری سحق ایدوب سفوف ایدوب بر
درم ویرەلر اکر اسهال طلاقدن ایسه بونک سببی سودانک
چوقلغندن اولور علامتی صول طرفده کیرک التنده بر
اغرلق حس اولنور وهم اشغه دن چقن سیاه اولور بو بر
یرامز اسهالدر اکر ابتداده علاج اولنمزسه سوء القنیه یه

ویا استسقایه مؤدی اولور بونک علاجی سنالری اجمقدر
واکر جکر حرارتی وار ایسه جکرک مزاجنی تعدیل ایلمکدر
واکر قوتی وار ایسه صول الثا سیلم طمرندن قان الەلر
وسودایی برملین ایله اسهال ایلیەلر بو مسهل هم سنالری
اچر وهم طلاقی تنقیه ایلر وهم طلاقه قوت ویرر وهم اسهالی
طوتار صفتی بودر پلین والتون اوتی ایکیشر درم بالدری
قره وشاهتره هر برندن بر ازاجق طوطام بسفایج وقره هلیله
اوچر درم بونلری سکزلی یپراق صوییله یا هندبا یا شاهتره
صوییله قیندەلر وسوزەلر بعده مکرر کل شربتندن اون
درم ازوب ایچرەلر طلاغی کوزل تنقیه ایلر شربتلردن
الما شربتی وشاهتره ولسان ثور شربتلری مناسبدر تنقیه
ایدوب تفتیح سنه ایتدکدنصکره قابضدوالر ویرەلر بو
سفوفا بودر صفتی بودر قاورلمش راوند التیدرم دارچینی
وصاری هلیله قابیکه کل یاغیله قاورلمش اوله بر درهم
کهربا بوچق درم بونلری سحق ایدوب بر درهمدن بربوچق
درهم وارنجه بوندن الوب کلبشکرله خلط ایدوب ویرەلر
غایت مجربدر وبو سفوفا ولکیدن قوی در صفتی بودر

کهربا بر بوچق درم شادنج بر درم یانمش کچی بوینوزی
وقاورلمش کل ارمنی هر برندن بوچق درم بونلری دوکوب
بر درم بونلردن الوب قزل همن صویله ویا سکز ایلك
یپراق صویله ویره لر و باقی تدبیری مالخولیا و مراقیا
تدبیری کبیدر ۞ واکر اسهال دماغدن ایسه بونك
سببی دماغده رطوبت بلغمیه چوقلوغندن خصوصا
طوزلو بلغم کثرتندن نازله طریقیله معده یه اندکدن
بغرسقلره دوکولور معده ضعیف اولوب اسهال عارض
اولور اکثریا کیجه لرده ویا اویقودن قالقدوغی وقتن
بر قاج مجلس اجابت ایلر بعده کسیلور و اشغه دن چقن
بیاض کپوك کبی چیقر ۞ علاجی نازله یا زیلان علاجی
بوکا دخی نافعدر اکر ماده سی اینجی ایسه خشخاش شرابی
ویره لر بعده بو صویله غرغره ایده لر مرجمك وقزل کل
و مرسین یمشی و کشنج و عناب و خشخاش قبوغی بونلری
قینده لر و غرغره ایلیه لر ۞ واکر ماده سی صوق ایسه
تریاق و مثرکبی نافع شی اولمز بعد التنقیه استعمال ایلیه لر
واکر بو مرض دفع اولمیوب اسکیرسه ایکی قولاقلرندن چشمه

اچوب

اچوب نخود ایله اشلتمکدن اوزکه علاج اولمز غایت نافعدر
۞ اکر اسهال ایله قان چقرسه اکر بغرسق صیرندیسیله بله
اولورسه اکا دیسنطاریا و سحج الامعا دیرلر اکر بغرسق
صیرندیسی اولمایوب طمرلرك اغزی اچلدیغندن اولورسه
اکا اسهال الدم دیرلر ۞ و دیسنطاریا و سحجك سببی بر حار
خلطدن اولور بغرسقلری صیروب کیدرك یاره ایلر یا صفرادن
اولور ویا طوزلو بلغمدن ویا اکشی سودادن ویا محترق
صفرادن ویا سمی خلطدن اولور ایام وباده اولدوغی
کبی و حمای محرقه عقبنده دخی اولور ویا بغرسقلرده بثور
اولوب ویا شیش اولوب یاره اولمقدن اولور علامتی
تیز تیز قالقر و اسهال ایله بغرسق صیرندیسیله قان چقر
وکوبك بورر و اشغه دن بد رایحه اولور و اغزی ققوسی
بد اولور وکرمك چوق اولور و قنقی خلطدن ایدوکی
چیقن شیدن معلوم اولور اسهال کبدیدن بونك فرقی
بودر که کبدیده چقن قان خالص اولور وکوبك برویسی
اولمز و چقن شی بد رایحه لی اولمز دخی چوق فرقی واردر
مطولاتده یازلمشدر اکا مراجعت اولنه علاجی اولا اغزسنی

تسکین وخلطك حدتنی تعدیل ایلمکدر ویارەلرینی
اوکولدیجی شیلر استعمال ایلمکدر ودواء سمیدن اولانی
بادزهر ویرەلر ○ لکن بو مرضده فصد ایلمکدە اطبانك
اختلافی واردر بعضیلر قان آلنماق کرکدر دیرلر زیرا
بو مرضك سببی اخلاط ثلثەدن دم قاندن دکلدر دیرلر
اما جالینوس واسکندر یونانی قان المغی تجویز ایتمشلردر
زیرا دیرلر کە قان المدە اوچ فائدە واردر ○ اولا
جکرك حرارتنی تعدیل اولور وحمانك حرارتنی تسکین
ایدر ○ وثانیا فصد استفراغ کلیدر قان ایلە جمیع
اخلاط بلە چیقر ○ ثالثا بدنك امتلاسی دفع اولور
خصوصا بواسیر ویا حیض قانی محتبس اولدوغی زماندن
○ وبو فقیر دیرکە فصد ایلمك مادەیی عکس وخلافە
جذب ایلمك فائدەسی دخی واردر اکر قوتی مساعدە ایسە
باسلیقدن یا اسیلمدن قان آلدرلر قانی آز آز چیقرەلر
برقاج دفعەدە اکر قوتی آز ایسە ارقەدە ایکی کورك
اورتاسندن حجامت ایلیەلر اما مسهل ویرمکی اکر خلط
وار ایسە کمسە منع ایلمدی خصوصا راوند ایلە اسهال

ایلمك

ایلمك غایت مناسبدر زیرا راوند قوة اسهالیەسی ایلە
مادەیی تنقیە ایلر وقوة قابضەسی ایلە عضوە قوت ویرر
ویارەلرینە مناسبدر وراوند فائدەسنی افادە ایدر
شمدیکی زماندن فرنکلرك یکی دنیادە بولدوغیکە اکا
مجوقان دیرلر وآق راوند دیرلر بلکە بو راوندن ایودر
زیرا راوندك رایحەسی اغر اولمغلە نازك مزاج اولنلر
استعمالندن استکراه ایدرلر اما بو مجوقانك رایحەسی
یوقدر استعمالی آساندر وهلیلجات مطبوخی دخی مناسبدر
بعد التنقیە بر حقنە ایلە احتقان ایلیەلر کە اندە جلا اولە
واخلاطك حدتنی تسکین ایدیجی اولە وغسال اولە بو
حقنەنك صفتی بودر ○ اربە صویی یوز درم خام شکر
اون التی درم کل مکرر شربتی سکز درم کل یاغی سکز درم
قریشدروب احتقان ایلیەلر ○ بو حقنەیی بز تجربە ایتدك
تسکین وجعدە غایت نافعدر ○ صفتی بودر اربە
اللی درم سمز تاوق صویی اللی درم کل یاغی اون التی درم
یمرطە صاروسی ایکی دانە قریشدروب احتقان ایلیەلر
بعدە سودە دموری یا چاقل طاشنی قزدروب برقاج

کره صوقه لر بعده اول سودك ایچنه ایکی یمرطه صاروسی
قویوب احتقان ایده لر ○ و تسکین وجع ایچون بو قاروردن
بعض مخدرات ویره لر خشخاش شرابی کبی ویا زمردرم
فلونیای فارسیدن الو باکی بغدای قدر یانزهر یله
ویره لر غایت نافعدر بعده بو احتقانی ایده لر هم اغزسنی
تسکین ایدر و هم یاره لرینی اوکلدر صفتی بودر قاورلمش
ارپه و پرنج هر برندن بر قبضه مرسین یپراغی و کل قوروسی
بر پاره بونلری قیندوب یوز درم قدر صو بیندن
الهلر ایچنده سکز درم چکنك بوکرك یاغی کل یاغی اون
التی درهم بونلرله احتقان ایدهلر و اقتضا حسبیله بو
احتقانه صمغ عربی قورلر و کچی بوینوزی دیدکلری یشلدن
و دم اخوین قورلر ○ و معلوم اولا که ابتداده قابض
شیلر ویرمیه لر مادامکه تنقیه اولوب حرارتی تسکین
اولمادقجه اگر ویررلرسه مریضك هلاکنه سبب اولورلر
○ بو ترکیب بزمدرقانزچنه و سحج الامعایه نافعدر
صفتی بودر دم اخوین کطامله اوله ایکی درم یانمش
یکك بوینوزی قاورلمش صمغ عربی هر برندن بر درهم

بوینوزی

بونلری یا سفوف ایلیه لر یا سکرلی یپراق عصاره سیله
یاقره قولاغی عصاره سیله حب ایلیوب استعمال ایلیه لر
○ و تنقیه دن صکره بو سفوف غایت مجربدر صفتی بودر
○ طین مختوم و یانمش کیك بوینوزی اوچر درم قزل مرجان
بر بوچق درم انجو و کل ارمنی بر ر درهم پازهر و زمرد صعیدی
هر برندن بوچق درم بونلر غایت سحق ایلیوب غبار ایدوب
اسکی کلبشکرله نصف درهمدن بر درهمه وارنجه ویره لر
غایت مجربدر هم قانی کسر بغرسقلردن و اگر جکردن و اگر
غیری یرلردن و اعضاء رئیسیه قوت ویرر و حرارت
غریزیه یه امداد ایدر خصوصا طاعوندن صکره و یا
حمای محرقه عقبنده اولانه غایت نافعدر و صوق جواهر
معجونی کلبشکرله ویررلرسه غایت کوزلدر ○ و طشره دن
کل یاغی و ایوه و مرسین و صاقز یاغلرینی سورمك مناسبدر
○ و اگر سحج الامعا اوزانورسه و اریك چقرسه اول
زمان بغرسقلری یقه مق کرك بال صوینی اچمك و احتقان
○ ایلمك و بال صوینی غافث صوییله ایچرمك مناسبدر
یاغلی شیلردن و طوزلو شیلردن و رطوبتلو یمشلردن صاقنه

وغداسی قاورلمش فندق سودیله بشمش برنج لاپه‌سی یاسماقله
لاپه‌یدورلر و قاورلمش فندق و قاورلمش بادم یمك ویك
بشمش برطه ضاروسی سماقله یمك مناسبدر و قبوغی
چقمش مرجمکی قیندوب برقاج کره صوینی دوکوب بعده
لاپه کبی بشروب قوروق صوییله یا سماقله یدوره‌لر و بو
مرضك طعاملرنده ساده یاغی قومیه‌لر بلکه ایوه یاغی
یا مرسین یاغی یا بادم یا فندق سودیله بشره‌لر ⊙ اکر
اسهال ایله کلن صافی قان اولوب بغرسق صیرندیسی اولمزسه
برطمرك اغزی اچلدیغندن اولور یا جکردن یا بغرسقلردن
وکاهجی جمیع بدندن کلور ⊙ و جمیع بدندن کلنك علامتی
یعنی امتلاء بدندن کلن قانك علامتی دورله کلمکدر یعنی
آیده بریا اون بش کونده برکلور بواسیر کلدوکی کبی و بو
مرضه چوق کمسه‌لر مبتلا اولور بواسیر صانورلر اما بواسیر
دکلدر ⊙ متاخریندن شیخ داود انطاکی بو مرضه مرض
افواه عروق تسمیه ایلمشدر ⊙ و اکر جکردن ایسه چقن
قانك چیکلاتك یقندی صوینه کبی قزل صو اولور و هم مریضك
بکنی بیاض اولور و هم کوزنك قپقلری شیشر و کاهیجه ستمه

و صوسزلق و یانقن اولور و کاهیجه بو اسهال کیدر دن اولدوغی
زمان اخرنده منجمد قانله چکر پاره‌لری چیقر بونك
فرقی بودرکه اکر ملایم اتش اوستونه قویه‌لر اکر اریرسه منجمد
قاندر اکر اریمیوب کباب کبی بشرسه چکر پارچه‌لریدر اکر
بو علامتلر اولمزسه و هم بغرسقلرده قراقر اولورسه اسهال
دم بغرسقلردندر العلاج اکر امتلاء بدندن ایسه قانی
⊙ کسمیه‌لر اکر فصد ایدرلرسه مناسبدر بعده قان کسجك
شیلر ویره‌لر بو صوینی ویرمك مناسبدر قزل صندل ایکی
ایکی درهم انجبار اوج درهم سکزلی یپراق برطوطام بونلری
یوزدرهم صو ایله قیندره‌لر الی درهم قالنجه بعده سوزوب صوق
ایچره‌لر و صوینه قاورلمش ادیه(?) صوینی و سکزلی یپراق
صوینی ایچره‌لر و انجبار شربتی و ایوه شربتی و قزل کل شربتی
بوکا مناسبدر و کهربا قرصی نافعدر و بو معجون قانی کسر کرك
جکردن اولسون و کرك بغرسقلردن و کرك سایر اعضادن
اولسون صفتی بودر ⊙ صاری صندل و طباشیر و صاقز
و دم الاخوین بونلری سحق ایلیوب اسکی کلبشکر ایله قرشدروب
ویره‌لر و اکر چقن قان جکردن ایسه قاورلمش فندق شام

اوزومیله یمك بالخاصّه نافعدر دوتا وقجکرنی کباب
ایلیوب یه‌لر وراوندی قاورو‌ب برازاجق دارچینی
قتوب اسکی کلبشکرله قرشدروب ویره‌لر زحیر بو
مرض معاء مستقیمده اولور فضلاتی دفع ایلمك استر
مسترّاحه وارد‌قده قانله قرشق یاقانسز بغرسق صیرندیلری
چیقر ● سببی حاد صفرا بغرسغه کلور بغرساغی انجیدر
طبیعتانی دفع ایلمك تقضاسین ایلر یاطوزلو بلغم ویا
حاد سودا اینر بغرسغه دوکلور یا بغرسقده شیش ●
اولدوغندن اولور وکاهیجه قبضدن اولور بوکا زحیر
کاذب دیرلر اوّل مذکور اولنلره زحیر صادق دیرلر
● اگر اسهال عقبنده اولدیسه بو احتقان غایت مجرّبدر
وجعن تسکین ایلر صفتی بودر ● قاورلمش اریه وصیغر
قویروغی هر برندن برطوطام کل یا دم اوج صوغلجان
سکز درم بزر قطونا وبوی تخمی وایوه چکردکی هر برندن
بر درم بونلری سودله قینده‌لر سوزه‌لر اللی درم قند
بو سوددن الوب اون الی درم کل یاغی وبر دانه یمرطه
ضاروسی قیوب احتقان ایلیه‌لر واگر اسهالیله بله ایرك

چیقرسه بغرسقلری یتقر احتقانله احتقان ایده‌لر بو
صفتله ● اریه وقره قوزاون الیشر درم سکرلی یپراق
وکل هر برندن یا درم قبضه بونلری صویله قیندروب اللی
درم بو صودن الوب بانجن اون الی درهم کل یاغی وایکی
دانه یمرطه ضاروسی قیوب احتقان ایده‌لر ● واگر قبضدن
ایسه علامتی اولدرکه برقاچ دانه کجی بو ینوزی چکردکی
یوتدوره‌لر اگر اشغه‌دن تیز چیقرسه زحیر صادقدر
● اگر چیقمزسه زحیر کاذبدر قبضدن اولور بو زحیر
کاذبده قابض شیلر ویرمیه‌لر جهّال اطبّا فرق ایتمیوب
قابض شیلر ویروب خسته‌یی هلاك ایلرلر علاجی
طبیعتی تلیین ایلیه‌لر مثلا خطمی کوکنی قیندروب صوینی
الوب بنفشه شربتی یا بنفشه خمیره سنی اول صویله
اتوب ایچره‌لر طبیعتی تلیین ایلر یا خیار شنبه بالندن
التی یا سکز یا اون درم خسته‌نك قوتّنه کوره بادم
یاغیله ویره‌لر بونکله بالکلیه دفع اولیوب بقیّه قالورسه
انجبار شربتی یا سکرلی یپراق شربتی یا مرسین شربتی ویره‌لر
● واگر شیشدن اولورسه خسته بغرسقلرینده

محتبس فضلات وارضا نوزرقا لقوب دفع اتمك تقضا
ايلرينه برشى چيقمز علامتى مغاء مستقيمده براغرلق
حس ايلر علاجى اولا فصد ايليه لر برايكى كوز غدا
يميوب يلح واربه صولريله اكتفا ايليه لر وبو اجزايى
قيندوب ايچنه اوتوره لر ابه كومجى يپراغى وبنفشه
يپراغى ويا پشقان واربه وخطمى بونلرى قيندره لر بو
صويله استنجا ايليه لر وبو صونك ايچنه كيروبا وتوره لر
وتسكين وجع ايچون ممكن اولورسه كل ياغى ويمرطه صارسى
وزعفران وسود بونلرى دبردن ايچرى زرقا قرايله
قويه لر اكر زحير صوقدن ويا صوق طاش اوستونه
اوتورمدن اولديسه مقعدنى سجق ياغيله ياغليه لر
سناب ياغى ويا پديه ياغى كبى ومقعدنه كوتلك وضاقز
ومقل ايله بخور ايليه لر واكر تقضا چوق چوق اولورسه
كوكرد ومقل ايكيشر درم برزايح ياغيله قرشدروب
حمام لكنى ايچنده آتش قيوب بوندن اوستنه قيوب دخانه
دبرنى طوته واطرافنى محكم اورته تتون اصلا طشره چقميه
وطاردى ويا كچكى فا وروب سجقله مقعدنه قيوب

اوستونه اوتوره وسجق شيلر اوستونه وبوتومق صوقدن
اولان زحيرك جمله سنه نافعدر واكر سببى يلدن
وصوقدن ايسه اوچ درم جوز رومى ونخوه هندى
وكوتلك هر بريندن بوچق درم دوكوب استعمال ايلمك
غايت نافعدر بو تركيب تنقيه دن صكره يلدن وصوقدن
اولنلره وساير انواع زحيره غايت نافعدر يلدرى
دفع ايلر ومقعده قوت ويرر كندى مجربمزدر صفتى بودر
قسط ودفنه يمشى وتوپلاق هر بريندن دورت درم
سنبل ومصطكى ومقل ازرق هر بريندن ايكيشر درم سناب
كمون وسندروس وكهربا وعود برر درم بونلرى سحق
ايليوب اوچ آغرى باليله معجون ايليه لر برر مثقالدن
ايكيشر مثقاله دك استعمال ايليه لر وعنبر معجونى ونخوانجان
معجونى يلدن اولان زحيره غايت نافعدر غدالرى
اكر قبضى وارسه اسفناخله پلج چورباسى ويا اسفناخ
بورانيسى ويا تازه روغندن يمرطه مناسبدر اكر اسهالى
وارسه بشمش ايوه وقاورلمش فندق وپرنج لاپه سى
سماقله مناسبدر وبو شياف زحيره كه شياف سكندرى

دیرلر غایت مناسبدر صفتی بودر ○ کوندلك وزعفران
وصمغ عربی ودم اخوین ومرصافی بوتلری دوکوب یومرطه
آغیله قرشدروب شافلر دوزه لر وایچنه پچه ایلك
قیوب اندن شاف ایلیه لر ابلکك فائده سی اولدرکه
قضای حاجت محلنده چیقردقلری بعده ینه قورلر بیوك
آدم ایچون خرما چکردکی قدر ومعصوملره ارپه قدر
ایده لر وبو شافی هر زمان ایتمیه لر اکر اغریسی مشتد
اولوب الم ویررسه وتیز تیز مستراحه قالقرسه او
زمان ایلیه لر وضعیف کشیلره ایتمیه لر کوبك دوشمه سی
عربجه اکا سقوط السرّه دیرلر بو مرض خلق ایچنده مشهوردر
بو مرضی متقدمین یازمامشلردر شقاصاجی یازمشدر
بز دخی اکا تبعاً یازدق بو مرضه واقع کوبك دوشمك
بوقدر اکثریا کوبکه یقین یرده صو نیله یل محتبس اولور
خلق اکا کوبکی دوشمش دیرلر ○ بونك سببی جکرك محدبندن
سن اولور ما ئیتا ولجانبدن نفوذ ایدن مزکیر وجکرك
مقعرینه اینر جکرك مقعرندن کوبکه بر یول واردر
آدم انا رحمنده ایکن حیض قانی کوبکدن غدا ایدوب

اول یولدن جکره وارور اندن بدنه یایلور ایدی اول
آدم دنیایه کلوب طوغدقدن صکره کوبکی کسرلر اول
یول منسد اولور قالور پس اول یوله اول مائیت اینوب
دوکلور بر زریح دخی قاریشور کوبکه واربنجه چیقه جق
یر اولمامغله انده طیانور قالور اضطراب ویرر کوبکی
بورر خلق کوبکی دوشمش دیرلر اکر بو مرضه علاج اولنمیوب
اسکیرسه استسقایه مؤدی اولور علاجی اولا جکرك
سددنی اچه لر شراب اصول ایله یا بزنتین شربتیله وبو
مرضده مجرّبدر قره بالدر صوییله بر درهم قریموطرطرو
اوچ کونه دك هر کون ویره لر بعده بو مسهلی ویره لر صفتی
بودر ○ راوند بر درهم مجوقان بر بوچق درهم بونلری سحق
هندبا صوییله اصلده لر برازاجق سنبل هندی وزنجبیل
قویه لر بعده سوزه لر سکز درهم قدرت حلواسی اون ایکی درم
کل مکرر شربتی ازوب ایچره لر بعده ینه مغلاب ویروب
ینه بو مسهلی برقاج کرّه ویره لر ویا دیافنیکون یعنی تمر
معجونندن بش درم ویره لر وبعد التنقیه مدرّات استعمال
ایتدوره لر ومعجون خولنجان وجوارش العود ویره لر دخی

تحلیل ایلر ۞ واکر سُدّه یك قوی اولوب آچلمزسه حبّ الملك
معجوننه محتاج اولور ۞ وبعضلر کوبك اوستونه برقاج
کرّه چولمك اورورلر یعنی چولمکك ایچنه اوستونی قیوب آتش
ویروب تتوشدوررلر کوبك اوستونه قودلر کوبکی چکر ایچری
آلور صقراول محتبس اولان صورودیح تحلیل اولوب راحت
بولور و مسخّن و محلّل یاغلریله یاغلمق و اوغمق دخی نافعدر
سذاب یاغی کبی و زنبق یاغی و پاپدیه یاغی کبی و صولو
میوه لردن و یکلر ترشیلردن صاقنه لر بقله و بورکلجه
کبی **مغص** کوبك بروسیکه عربجه مغص دیرلر بوبر اغریدر
بغرسقلرده اولور کوبکی بوررر ۞ کوبك دوشمسیله بونك
فرقی اولدرکه کوبك دوشمه ده اغری بر یرده طورورکن
۞ اما کوبك بورمه ده اغری کزر بر یرده طورمز مکر
خلط سودا اویدن اوله اول زمان بر یرده ثابت اولور
اما احتقان لریله ینه یرندن ایریلور ۞ اما کوبك
دوشمه ده احتقان دخی اولسه یرندن ایرلماز بونك
سببلری چوقدر اکثریا یلدن و صفرادن و سودادن
وصوقدن اولور و آچ قرنله صوق صو ایچمکدن اولور اکر

یلدن ایسه علامتی قرنی شیشروکرولدر و ریح چقدقجه
راحت بولور **علاجی** ریحی تحلیل ایدیجی شیلر ویره لر
کمون معجونی و خولنجان معجونی کبی و ضا قرسفوفی غایت
مناسبدر و بوحب غایت ایودر خصوصا قبض ریح اولدوغی
زمان بو کاحب افاویا دیرلر ۞ صنعتی بودر فلفل زنجبیل
ودارچینی و مصطکی و قرنفل و انیسون هر برندن برر
درم محموده یدی درم بونلری سحق ایلیوب خیارشنبه
بالیله یا بنفشه شربتیله نخود قدر حبلر ایلیه لر هر بر
حبّ بر مجلس اجابت ایلر ایکی حب ایکی مجلس اجابت ایلر بو بر
مبارك حبدر صفراوی و بلغمی سوررو یللری تحلیل ایدر
و اشتها کتوررو قولنجه دخی نافعدر و کوبکك اوزرینه
طاری قاووروب قویه لر و یا بزرلری قزدروب کوبك اوستونه
قویه لر و یا ایسی یاغ سوره لر سذاب یاغی و پاپدیه یاغی
کبی ۞ واکر صفرادن اولورسه علامتی کوبکی یك بوره
و یا نفتی اولوب صوصیه و اشغه دن صفرا چیقه علاجی
ابوه چکردکنك لعابیله یا بزرقطونا لعابیله یا لوده یشروب
کل یاغیله یا طاتلو بادم یاغیله ویره لر و اکر صفرا چوق

یلدن

ایسه برملیّن ایله صفرایی چیقرمق مناسبدر مثلا قدح
حلواسنی ارک صوییله یا خیارشنبه بالیله ویره لر صفرایی
سوردر چیقررو کوبکی کل یاغیله و تاوق یاغیله یاغلیه لر
وسودادن اولانک دخی علاجی بویله در وسودادن ۞
اولان مقعدده قوجه خروسی برز بسفایجله و برز طورق
اوتیله قیندروب صوینی ایچره لر غایت مناسبدر ۞

قولنج بو بر اغریدر که بغرسقلرده اولور زیاده پک اغرر
وطبیعتی حبس اولوب یل وغیری شی چیقمز و بو اغری
قولون دیدکلری بشنجی بغرسقده اولور اول سببدن بوکا
قولنج دیرلر بونک سببلری چوقدر یا یشق بلغمدن اولور
ویا بلغم زجاجیدن اولور ویا غلیظ یلدن اولور بغرسغک
ویا طبقه لرینک ایچنده محتبس اولور صیجز ویا جکرک حرارتندن
ثفلی یبوست کلوب طاش کبی اولور ویا بغرسغک کندنده
حرارت اولوب ثفلک رطوباتی تحلیل اولوب قورور ویا
هوانک زیاده ایسیلکندن ثفلی یبوست کلور ویا مجفف
قابض غدالر تناول ایلمکدن اولور ویا صوغلجاندن اولور
ویا اتی شیشدن اولور ۞ مطلق قولنجک علامتی اکثریا

کوبک

کوبک التنده بر اغری اولورکاه ثابت اولورکاه کزرکاه صاغ
جانبنده جکر التنده اولورکاه صول جانبنده طلاق
التنده اولورکاه بتون بکی قابلرکاه اغری معده یه
یقین اولور و بلغم قوصر و ثفل وریح محتبس اولور اگر اشتغه دن
برشی چیقرسه قرو فندق کبی شیلر چیقر بو قولنج مرضی وجع
کلی ایله وجع الرحمه مشابهدر ۞ فرقی بودرکه وجع کلیده
اغری ارقده بر یرده اولور غیری یره کزمز و وجع رحم
قاسقده اولور کزمز و وجع رحمده احتباس ثفل دخی
اولمز **علاجی** اولا لازم اولان اغریسنی تسکین ایلیوب بعده
احتقان ایلیه لر کاهیجه بعد الاحتقان اغریسی زیاده اولور
اندن قورقمیوب تکرار احتقان ایتمک لازمدر ۞ معلوم
اولا که اگر قولنج صوقدن ایسه ابتدا حقنۀ لینه ایله احتقان
ایلیه لر بعده حقنۀ حادّه ایله احتقان ایلیه لر بو حقنه
صوقدن و بلغمدن و یلدن اولان قولنجه نافعدر ۞
صفتی بودر یا یشقان و طورقاوتی هر برندن ایکی قبضه
ومرورییه اغجی بر طوطام یا یتدیه چیچکی یا رم طوطام رازیانه
تخمی اوچ درم بونلری قیندروب یوز درم بو صودن الوب

اون التی درهم شکری ایچنده حل ایلیه لر ایکی درهم صبر اون
درهم بادم یاغی بونلر ایله احتقان ایلیه لر ۞ شفا صاحبی
صبری احتقانلره قتمقدن منع ایلمشدر اما فرنکلر استعمال
ایدرلر و بز دخی استعمال ایلدک ضررین کورمدک مگر بو اصلی
کیشی اوله بو اصلی کشیه اشغه دن و یوقاریدن استعمالی
جائز دکلدر مگر که اصلاح حیله استعمال ایدنلر مثلا احتقان
یاغلری زیاده قومغله و مقل ازرق ایله استعمال ایلسه لر
ضرر ایلمز و ارالقده وجعی تسکین ایچون بو حقنه استعمال
ایلیه لر صفتی بودر ۞ یا پشقان و ابه کومجی و پاپدیه و طورق
اوتی هر برندن سکزر درهم کتان تخمی و بوی تخمی هر برندن
دورت درهم بونلری قیندروب سوزه لر یوز درهم بو صودن
الوب طاتلو بادم یاغی اون التی درهم و تاوق یاغی سکز
درهم اول صویه قوب احتقان ایلیه لر و پاپدیه و طورق
اوتی و اکلیل ملک و ابه کومجی بیراغی بونلری قیندروب سوزوب
دخی ایچنه زیت یاغی و یا بزر یاغی قوب سونکری صویه
باتروب اغری اولان یره صیجقله اورلر تکرار بر قاج کره
ایده لر اغریسنی ساکن ایلر ۞ و بو حقنه حادثه در اگر قولنج

بلغمدن

بلغمدن و یلدن اولورسه بو حقنه هایت ایلر صفتی بودر
۞ بیان فسلکانی و یا پشقان و ابه کومجی بیراغی و خطمی
بیراغی و بنفشه بیراغی بر طوطام سنداب و پاپدیه
و اکلیل ملک هر برندن یارم طوطام بسفایج ایکی درهم
انجیر یدی دانه طورق اوتی تخمی و کرا و یا و دفنه یمشی
هر برندن ایکیشر درهم بونلری قیندروب بعده سزوب
صویندن یوز درهم الوب جوارش تمر یدن التی درهم
و ایارج فیقرا معجوننده دورت درهم سنداب یاغی
و پاپدیه یاغی هر برندن اون ایکیشر درهم بونلر ایله
احتقان ایلیه لر بو حقنه بلغمی سوررور و یللری تحلیل ایدر
غایت کوزل حقنه در و کاهیجه نقدر احتقان اولنسه
فائده ایلمز اول زمان یوقاریدن مسهل شیء ویرمک
کرک که اسهال ایلیه ۞ سنیرتوس حکیم ایدر بر کمسه وار
ایدی حبس ریحدن قولنج عارض اولدی اوتوز کره احتقان
ایلمدم فائده ایلمدی عاقبت قدرت حلواسندن اون
ایکی درهم مقداری بر صو ایله و طاتلو بادم یاغیله ویردم
سوردی خلاص اولدی دیر ۞ و معلوم اولا که تحلیل

ریح ایچون یا پدیه صوینی مجرّبدر قیندوب ایچره لر امّا
نازك مزاج اولنلره یا پدیه نڭ تقطیرا ایله کلاب کبی
صوینی چیقرد لر و ویررلر ایچمه سی آساندر و هم نفعی چوقدر
یللری طاغدر ۞ واکر قولنج یالکز قبضدن اولورسه بوکا
قولنج ثقلی دیرلر ۞ علامتی طبیعتی قبض اولور و اغرسی
از اولور ۞ علاجی حقنهٔ لیّنه ایله احتقان ایلیه لر امّا
یاغلری چوق قویه لر و یا غلو جرب شیلر ایله احتقان
ایلیه لر و قوجه خروسی الوب برقاج کون کچکله ر ازیتّه
تخمینی قرشدروب یدورلر بعده خروسی قواليه كر
تا یوریلوب دوشنجه بعده بوغازلیوب طورق و تیله
و اِصبِر تخمیله و بسفایجله بشروب ازاجق طوز قوب
بعده صوینی سزوب ایچره لر قبضی سوکلدکدن صکره کورلر
اکر جکر حرارتی وار ایسه جکر حرارتنی سویندورلر اکر
قان اقتضا ایدرسه قان الدلر و برقاج کون اشری بش التی
درم خیارشنبه یالنی ازاجق دارچینی و بادم یاغیله
استعمال ایلیه لر ۞ اکر قولنج صفرادن و یا خلط حادّدن
اولورسه علامتی اسباب متقدّمه دن معلوم اولور

مثلا

مثلا تازه یکت اولمق و اسّی شهرلرده اولمق و اسّی فصلده بولنمق
کبی و یا نفخا اولوب ستمه سی اولمق کبی و کا هیجه صفرا قوصمق
کبی علاجی اوّلا حقنهٔ لیّنه ایله احتقان ایلیه لر مثلا بو
حقنه ایله احتقان ایلیه لر صفتی بودر ۞ اربه و ابم
کومجی یپراغی و بنفشه یپراغی و نیلوفر چچکی هر برسندن
بر اوُج بونلری قیندوب صوینден یوز درم الدلر و ایچنه
اون درهم کل یاغی و یکرمی درم بنفشه شربتی قویه لر و
یکرمی دورت درهم بنفشه یاغی قیوب احتقان ایلیه لر
و یوقاریدن قدرت حلواسنی یا پدیه صوییله حل
ایلیوب برز بادم یاغی قتوب ایچره لر و تمرهندی صوییله
یا ماءِ جبنله کل مکرّر شربتندن یکرمی دورت درهم
اتوب ایچره لر کاهیجه مطلق قولنجده مُخدِّره محتاج
اولنور حقنه لر ایله یا ایچرمکله و یا یاقو ایلمکله مثلا
یکی تریاق کبی و فلونیای رومی و مثر کبی اما پك ضرورت
اولورسه استعمال ایده لر ضرورت اولمادقجه مخدّردن
استعمال ایتمیه لر مخدّری یوقاریدن ویرمکدن اشغه
احتقان ایله ایلمك ایودر ۞ مثلا فلونیای رومیدن

بر درم الوب یوز درم قدر یاپدیه صو بیله حل ایلیوب
اون ایکی درم بادم یاغی قتوب احتقان ایلیه لر اغریلری
تسکین ایلر بو جمله دن بیکدر ۝ وبالخاصه قولنجك
اغریسنی تسکین ایلینلر بونلردر ۝ مثلا قوردترسندن بر
درم ازاجق طوزله وبوره ایله ویره لر ویا ایکی درهم حقنه
ایله احتقان ایلیه لر ویا قوردك بغرسقلرین قورودوب
بر درم مقدارینی دوکوب یاپدیه صو بیله ایچره لر ۝
شیخ ابو علی سینا و امام رازی دیرلرکه کیك بوینوزندن
بر درم سحق ایلیوب ایچره لر ۝ اما متاخرین انك قورومش
خصیه سندن بر درم قدر دوکوب ایچرلر فی الحال
دفع ایلر ایلاوس قولنج انواعندن بر مرضدر اطبا
اسلامیون ایلاوس دیمك ترجمه سی رب ارحم دیمکدر ۝
یعنی بو مرض غایت مشکل مرض اولمغله همان الله رحمت
ایلسون دیمکدر دیمشلر اما غلط ترجمه ایلمشلردر بو مرض
اینجه بغرسقلرده اولور اکا یونانجه ایلیا کا دیرلر بو مرض
اول بغرسقده اولمغله اول مرضه ایلاوس دیمشلردر نتکه
قولون بغرسغنده اولان مرضه قولنج دیدکلری کبی و بو مرض

بر شدید مخاطره لی مرضدر ۝ بو مرضك سببی قوه دافعه نك
ضعفی و فعلنك تشوشیدر ۝ وعلامتی پك قوصمق و نفسی
طار اولمق و کوبك اوستونده زیاده اغری اولمق و قبض
اولوب اشغه دن برشی چیقمیه بلکه تفلی یوقارودن
چیقه و کاهیجه سته عارض اولور والی و ایاغی صوغور و صوق
صوق ترلر بو مرضك الی قولنجدن زیاده در علاجی
ملین یاغلرله یاغلیه لر و ملین نطوللر ایلیه لر و ابزن ایچنه
کیروب اوتوره لر و یوقارودن ملین یاغلر ایچه لر ۝ مثلا
یکرمی درم طاتلو بادم یاغی شکر شربتیله یا خطمی ویا
ابه کومجی صو بیله ویره لر و قوتنه کوره اوتوز درم بزر
یاغی ویا قرق درهم ویره لر ابه کومجی ویا خطمی صو بیله
وشیروغن یاغی دخی بو فائده ایلر و تره یاغی بو خاصه
افاده ایلر و خیار شنبه بالندن اون بش درم الوب بادم
یاغیله ویروب اوستونه ابه کومجی صوینی یا خطمی صوینی
ایچره لر ۝ وبعضلر اون درهم دیری زیبوه ایچرلر حرب
شیلر ایچردکدن صکره بعضی چالقرکر زیبوه بغرسقلردن
تیز اشغه اینر اچلور خلاص اولور ۝ ابن شریف ایدر بروسه

شهرنده بو مرضه معجون الراحه ایله وحب فاویا ایله و حقنه لر
ایله چوق کشیلره علاج ایلدم هب فائده ایلیوب قولنجلری
اچلدی ژیوه یه حاجت اولمادی دیر ● حب فاویا یی
مغص مرضنده یازدق ● صفة معجون الراحه قرنفل
ومصطکی وزنجبیل وفلفل ودارفلفل وجوز بوا هر برندن
ایکی درهم محموده اون ایکی درم دوکوب الیوب وقیو
جلاب ایله یا کیملیوه صوییله وشکرله وکلاب ایله بشرلمش اوله
قرشدوره لر شربتی ایکی درم یا اوچ درهم اوله ● معلوم
اولا که قولنج مرضلرینک جمله سنده شافله یا حقنه ایله
اشغه دن فتح اولمادقجه یوقارودن مسهل ویرمیه لر

الدیدان

یعنی قوردلر دورت نوعدر ● برینه صوغلجان دیرلر یوقارو
بغرسقلرده متولد اولور اوزون اولور کیمیسی بر
ذراع اولور بلکه دخی زیاده اولور بونلره حیات دخی دیرلر
● ایکنجیسی دخی قولون واعور دیدکلری بغرسقلرده
اولور برسی یعنی اولورا که حب القرع دیرلر قبق چکردکی
کبی یعنی اولورکه هیچ چقدوغی زمان کیسه سیله بله
چیقر اوزون اولورکه هیچ کیسه سز قبق چکردکی کبی اوفق

اوفق یعنی چیقرلر خلق بوکا نماز بوزن قوردی دیرلر
وتاتار قوردی دیرلر ● بردرلوسی دخی مدور اولور بو
قوردلردن کا هیجه اغزی بیدا اولور قولنج کبی اغروییرر ●
بردرلوسی دخی مقعده متصل اولان معاء مستقیمده
اولورسرکه قوردی کبی اوفق اولور ● سببی اکثریا ضعف
هضم وامتلا اولمق سببیله حاصل اولان متعفن یاش
بلغمدن اولور ● وطعاملردن بغدای اشی وبورکلجه
وبقله وچیک ات وسودلر ویاش میوه لردن ویاش اوتلر
ییمه دن اولور وبعد الطعام حمامه کرمک وطوق قرنله
جماع ایلمکدن حاصل اولور علامتی کیجه یاتجق اغزینک
صوبی اقر وکندز طوطاقلری قورور واویورکن دشلرینی
قجردادیرو ویقوا راسنده صچرادر وقورقر وچاغرر
ومضطرب اولور واویاندقلرنده غضبه کلور

علاجی

قوردلری اولدورجی اوتلر استعمال ایلیه لر شمدی فرنک
حکماسی اراسنده مشهور اولنلردن بر اوت واردر
دریا ایچنده کنارلرده بتر اشنیه بکزر فرنکلر اراسنده
قورد ایلشا دیرلر بو اوتدن بردرم مقداری دوکوب صودله

یا بالیسله یا کلبشکرله ویره‌لر سورر قرد چیقرد و خراساندن
وکافوریه‌دن و پلپن و فراسیون وسقوردیون وزرنباد
وجنطیانا و لاهنه تخمی واغاج قاونی چکردکی بونلردن هر
قنغیسی استعمال اولنسه قوردلری چیقرر ○ اکر حرارتی وار ایسه
یانمش کیک بوینوزی وسمزاوتی وسکرلی یپراق وهندباوج
زاج وکوکردیاغی بونلرهپ نافعدر وایرلتی کوکی دخی کرک
قیناتسنلر کرک دوکوب سفوف ایلسونلر قوردلری چیقرر
○ ومرکّباتدن تریاق کبیری لیمون صویله یا سرکله ازوب
ایچره‌لر قوردلری قرر ○ ومسهلاتدن ایارج فیقرا وحب الهی
نافعدر وتربد معجونی دخی مجرّبدر ○ ومعصوملره قدرت
حلواسیله اغاج قاونی اکشیسنی شربت کبی ازوب ایچره‌لر
وشفتالو چچکندن شربت یاپوب ایچرسه‌لر هم سوررر وهم
قوردلری قرر چیقرر ○ وبو حب هم سوررر وهم قوردلری قرر
چیقرر صفتی بودر ○ صبر ایکی درهم قورالینا بر بوچق
درهم راوند بر درم مرصافی بوچق درم شحم حنظل طقوز
بغدای اغری بونلری سحق ایلیوب پلپن عصاره‌سیله حب
ایلیوب بوچق درم ویره‌لر قوردلری قرر چیقرر ○ وبو سفوف

دخی

دخی غایت مجرّبدر قورومش صوغلجان ایکی درم ویانمش کیک
بوینوزی واشنهٔ بحریه یعنی فرنکلر قورالینا دیدکلریدر
ومشک طرامشیع وخراسانی هر برندن بر درم بونلری سحق
ایلیوب بوچق درهمدن بر درهمه دک ویره‌لر ویاخود
ایکی درهم خراسانی وبر درهم شفتالو یپراغی دوکلمش اوله
بونلری یتوب اوستونه صوق صو ایچه‌لر بعده اوستونه بر
ملیّن ویره‌لر قوقاجی کبی سوررر چیقرر ○ واکر سمزاوتی
تخمنی دوکوب بز ایچنه قیوب سودنی اوغوب چیقره‌لر
اوغلنجقلره ایچره‌لر ویا دوکوب طعامنه قتوب معصوملره
یدوره‌لر غایت بوزی زیانسز چیقرر ○ معلوم اولا که بو
قوردلری چیقرمقده قاعدهٔ کلیه در برقاچ کون سود ایچه
بعده بر پاره اتی کباب ایلیوب اول کون بر زاخ اوتورلراندن
کبابی اغزینه الوب چینیه اول محلده جمله صوغلجانلر اغزینه
اچوب طعامه منتظر اولورلر اول حینده اول صوغلجان
قره جوق دوایی بر غیری مکانده حاضر ایده‌لر حتی قوقوسی برونه
کیرمیه فی الحال دوایی کتوروب بورنی طوتوب دوایی ایچه علی
الغفله صوغلجانلرک اغزینه دوا کیروب هلاک اولورلر اکر

بویله ایتمزلرسه دوانڭ قفوسنی الدقلرندن صکره اغزلرینی
قپارلر دوا تاثیر ایلمز بو طریقله حیله ایله ایچرلرسه فائدهسنی
کوررلر واکر محموده دن ربع درم بر درهم تربد ایله سحق
ایلیوب سود ایله قرشدروب آج قرنله ایچه‌لر قوردلرك
جمله‌سنی قرر چیقرر ویا قیدردن بو یا قوبی معصوملرك
کوبکی اوستونه قویه‌لر قوردلری قرر صفتی بودر پلین
وشفتالو یپراغی وصغراودی هر برسندن درر درم
کشنج وصبر هر برندن بر درم بونلری سحق ایلیوب بالیله
وسرکه ایله قرشدروب کوبکه یاقه ایلیه‌لر ویاش شفتالو
یپراغنی دوکوب سرکه قرشدروب معصوملرك کوبکنه
یاقه ایلیه‌لر وچورك اوتی دخی دوکوب سرکه قرشدروب
معصوملرك کوبکنه یاقه ایلمك غایت نافعدر صوغلجانلری
قرر وبو دخی مجربدر فقرا وکوپکلر علاجیدر
صرمسغك قبوغنی صیوب برابری اوزمله دوکوب صباح
آج قرنله جوز قدر ایکیشر بواللق یوده‌لر صوغلجانی قرر
چیقرر وبو دوالری یوقاریدن استعمال اتمکه قادر
اولمیان نازك مزاجلره اولا سود ایله احتقان ایلیه‌لر

صوغلجانلر

صوغلجانلر سودك رایحه‌سنی دویوب اشغه اینسه‌لر کرکدر
بعده بو حقنه ایله احتقان ایلیه‌لر صفتی بودر پلین بر
طوطام اکشی انار اغاجنك کوکنك قبوغی وتوت اغاجنك
قبوغی هر برندن دورت درم ایرلیجی کوکی بش درم بونلری
قیندروب بونك صویندن اللی درهم الهلر واوتوز درهم
شفتالو یپراغنك عصاره‌سندن الوب قرشدره‌لر بر درهم
طوزقته‌لر یا دخی یا صویندن یکرمی درم یا طوزلو زیتون
صویندن قتوب حقنه ایلیه‌لر ومقعد ایچنده اولان
اوفاجق قورد جغزلر ایچون صبر وصغراودی ویارپوز
بواوجی برابر قرشدره‌لر ویا بنوغه بولاشدروب اشغه‌دن
کتوره‌لر یا ارپوز صویی یرینه شفتالو یپراغی صویی قرشدرسه‌لر
دخی یکا اوله غدالردن اتلری وطوزلو پصدرمه‌لر
وکوکرجن اتی وطوزلو نخود صویی ودیمشدرکه شیر وغنله
وبکمز ایله بشمش اون حلواسی یمك غایت مجربدر وابنجه
شیلر دخی مناسبدر توب کبی وخردل وسناب کبی وحاد
تخمه‌لر دخی نافعدر کرا ویا کبی وکسکین سرکه دخی ایودر
وجوز رومی وهندستان جوزی خصوصا انیسون ایله استعمال

ایلیه‌لر وطوزلو صو وکبریتلی صو اچمك نافعدر وقرنفل صوینی دوکلمش انیسون الله مجربدر وجمیع طوزلو واجی شیلر قوردلری قورو بارد رطبا اولوب بلغملر ترغدالردن ضاقنه‌لر و یاغیلردن وسودلردن وبالقلردن وصغراتندن ضاقنه‌لر

قارنه بیلان کردیکنك علاجی بیانننده‌در معلوم اولا که اغزدن قارینه بیلان کرمده اختلاف ایلمشلردر بعضلر ممکن دکلدر دیرلر زیرا قارنه کیردکده البته معدنه‌نك ایتر معده‌نك حرارتی انی بشررا فنا ایلر ضاغ قالمق احتمالی یوقدر دیرلر اما بز بوکا جواب ویریرز که ایچری کیرن بیلان دیری اولمغله اندن حرارت غریزیه‌سی معده‌نك حرارتنك تاثیری منع ایلر معده انی بشره مزسته که صوغلجانلری بشره میوب افنا ایده مدیکی کبی زیرا دریا ولماغله معده‌نك حرارتی اکا تاثیر ایلمز اکر دیرلرسه که صوغلجان ایچریده حاصل اولمشدر معده‌نك حرارتیله مالوف اولمشدر تاثیر ایلمدیکنك اصلی اولدر اما طشره‌دن حاصل اولان بویله دکلدر زیرا معده‌یه کیردکده معده‌نك حرارتندن البته متاثر اولوردی قالمق احتمالی یوقدر دیرلرسه

بزدیرز که طشره‌دن ایچری کردیکی زمان جائزدر که معده‌نك حرارتندن برز متاثر اولوب خسته شکل اولور بعده بر قاچ کوندن صکره معده‌نك حرارتیله مالوف اولوب متاثر اولمیه زیرا کندی مادامکه حیاتده‌در انك حرارت غریزیه‌سی کندینی حفظ ایلر متاثر اولمز ۞ اما بعضلر دیرلر که قارنه بیلان کردیکنی بز کوردك وبنه چیقدوغنی مشاهده ایلدك دیرلر ۞ ومعلوم اولا که بعض کمسنه‌لرك سوداسی حرکت ایلیوب سودادن ریح تولد ایلیوب معده‌ده کزمك ایله انی بیلان صانوب واغزندن بیلان کردی صانورلر بویله کسیلره بز سوداسی سودیجی شربتلر ایچردك سوداسی کیدوب بو وهمدن قورتلدی اما بعضلرینك واهمه‌سی قوی اولماغله وهمنی دفع ایچون شربتدن صکره بر بیلانی بولورلر بر قاچ پاره ایلیوب کوسترمزلر شربت یوردکی سوردیکی زمان اوتورادوغی اب زیرك ایچنه کورمدین براغوب بعده کوسترلر یوردکندن چقدی صانور وهمی دفع اولوب اول مرضدن خلاص اولور ۞ اما مقعده‌یه بیلان کردیکنك علامتی مقعده‌سنده اغری اولوب والی وایاغی صوغومقدر **علاجی** صوغلجان

چیقر مقعده یازیلان علاجلر بوکا دخی علاجدر لکن
بونده تریاق ییدورمك کرکدر که یبلانك زهرندن بدنی
حفظ ایلیه ومثر دخی نافعدر وبو صوغایتله نافعدر
● صفتی بودر ● خراسانی اللی التی درم یکك بوینوزینك
اکه لنمشی یکرمی دورت درم شفتالو چیچکی سکز درم صبر
دورت درم پلپن وشفتالو یپراغی وایرلتی یپراغی هر برینی
دوکوب صقوب صوینی الوب ایکیشر یوز درم اول صولردن
الهلر واجزایی دوکوب بو صولر ایچنده اوچ کون اوچ
کیجه اصلده لر بر سیجق یرده مقویلر بعده قرع وانبیقله
تقطیر ایلیه لر بو صودن سکز درهمدن اون التی درهمدك
ایچره لر هم صوغلجانی چیقرر وهم یبلانلری اولدورر
چیقرر و بر مجرب دخی واردر اکشی انار اغاجنك قابغی قیندروب
صوینی سوزوب بر درم سنا بتخمنی دوکوب یدوب اوستنه
اول صوینی ایچه لر مجربدر ● اما بعضلر خسته یی یکدردرلر
وسکرتدرلر تا یوریلوب بایلوب دوشنجه بعده ایاغندن
اصه لر واغزینك قرشوسنه سودی قیندروب قودلر تا سودك
بخاری اغزنه کیده یلان سودك بخارنه طوغری اینوب چیقر

واکر خردلی قینده لر وصوینه ازاجق نشادر وکبریت قته لر
وحقنه ایده لر یلان اغز جانبنه قاچر و قوصاغله چیقمه سی
آسان اولور **مقعد مرضلرینك علاجی بیانندهدر**
معلوم اولا که معدهنك اشغهسی بغرسقلره وبغرسقلرك
اشغهسی مقعده متصل اولمغله بو ترتیبه رعایت ایدوب
بر برینك اردنجه یازدق ● معلوم اولا که مقعد مرضلرینك
علاجی کوجدر زیرا بدنك اشغه سنده اولوب فضلاتك
مجراسی اولمغله علاج از تاثیر ایدر ● بو مقعدك مرضلری
چوقدر جمله دن بریسی بواسیردر بواسیرك اصنافی چوقدر
● کیمیسی ثؤلولیدر یعنی سکل کبیدر ● کیمیسی عنبیدر یعنی
اوزوم کبیدر ● کیمیسی توتیدر یعنی توت کبیدر ● کیمیسی تینیدر
یعنی انجیر کبیدر ● وکیمیسی کوچك وکیمیسی بیوکدر وکیمیسی
مقعدك ایچنده وکیمیسی طاشره سنده در وکیمی اقر سیاله دیرلر
وکیمی اقمز عمیا دیرلر وکیمی سرطانیدر یعنی یرامزدر وکیمی سلیمدر
یعنی ضررسزدر وکاهیجه دورله کلور یعنی اچلور حیض قانی کبی
اقر کیمی ایده بر وکیمی ییلده بر کره یا ایکی کره یا زیاده کلور
وبونك سببی یا سودادر یادم سوداویدر جکرك حرارتندن

ویا طلاغك مزاجنك فسادندن اولور وکاهیجه بلغمدن
دخی اولور علاماتی طوطاقلری بیاضه مائل اوله ورونقسز
اوله وقورو اوله وبکزی صاری اوله وخفقانی اوله ودیلی
سیاه وقوتی ضعیف اوله واشغه دن تفل ازاز چیقه
واکثر بو اسیرلی کشنك بکزی صاریلق ایله یشللك اوره سنده
اوله وکاهیجه قیللری دبنده بکیمك عارض اولور علاجی
اکر عمیا اولوب اقمزسه اکر قان غلبه سی وارسیه باسلیقدن
قان الهلر قاندن صکره اکر اغری دفع اولمزسه اوستونه
سلوك یاپشدره لردم فاسدی چکوب الورودائما طبیعتنی
بو معجون ایله ملین طوته لر صفتی بودر ۞ قره هلیله ومقل
ازرق ومرور تخمی هر برسندن اون درم بونلری دوکوب
ازاجق بادم یاغیله یوبوستنی الوب اوج اغری بال ایله
معجون ایلیه لر اوچ دورت درم بوندن استعمال ایلیه لر
غایت مجربدر ۞ واکر بو اسیر سیال اولوب اقرسه
کسمیه لر زیرا انك اقمه سنده چوق فائده واردر مثلا
مالخولیا وصرع کبی مرضلردن خلاص اولور اما اکر زیاده
افراط ایله اقرسه وضعف کلورسه اول زمان قانی کسمك

لازمدر

لازمدر زیرا افراطنده استسقایه ویا سوء القنیه یه
مؤدی اولور اولا اصول الله اسیلمندن قان الهلر وارقیه
قورشیشه اورلر واکر اقن قان رقیق وحدتلی ایسه قاینی
قیولدوب حدتنی کسجك شیلر استعمال ایلیه لر مثلا قرو
قولاغی شربتی وکل شربتی ومرسین شربتی وریباس شربتی کبی
واکر بدنده رقیق اخلاط وصفرا وارسیه اولا بدنی تنقیه
ایده لر بو مسهل ایله صفتی بودر ۞ صاری هلیله قبوغی
بر بوچق درم قره هلیله بربوچق درهم راوند بر درم
بونلری دوکه لر سحق هندباصوینده سکز ساعت قدر
اصلده لر بعده سوزه لر اون ایکی درم کل مکرر شربتی
واون ایکی درهم فرنکی قدرت حلواسی اول صویله حل
ایلیوب اوستونه ازاجق دارچینی اکوب ایچه لر ۞ بو مرهم دخی
طلا ایلسه لر قانی کسر غایت مجربدر صفتی بودر ۞ کونلك
وصبر وکلادمنی هر برندن بوچق درم ودم اخوین ایکی درم
بونلری سحق ایلیوب یمرطه اغیله قرشدروب طوشان یوکنی
یاتروب مقعدنه یاقو ایلیه لر ۞ اکر مقعدده شیش اولورسه
ابم کوبجی پیراغی ویا پدیه وصیغر قویروغی وکتان تخمی بونلری

بشروب یاقوایلیه لر اکر اغرسی زیاده ایسه اول یاقونك
اوزرنه خشخاش یاغی سوروب یا بزربنج یپراغی قیوب مقعده
یاقوایلیه لر ۞ وقواق مرهمی غایت نافعدر و بو مرهم دخی
نافعدر خصوصا مقعدده شیش اوله صفتی بودر ۞ تره
یاغی و کل یاغی هر برندن سکز درهم بیقنمش اوستوبج دورت
درهم بونلری قرشدروب مقعده سوره لر و صوغانی کوله
ایچنده بشروب یمرطه صاروسیله دوکوب کل یاغیله
قرشدروب مقعده سوره لر غایت مجربدر ۞ و مقل مرهمی
دخی بواسیرك شیشن کیدررو اغرسین تسکین ایلر ۞
وصغر قویروغی فرنکلر بواسیر ایچون استعمال ایدرلر هم
یدوردلر و هم یپراغی و چچکنی قیندروب بواسیره یاقو
ایلرلر اغرسنی و شیشنی کیدرر حتی بچورایلمه سی بله نافعدر
۞ خاصلی ایچردن و طشره دن استعمالی بواسیره غایت
نافع اولدوغندن بعض دیارلرده بواوته بواسیر اوتی
دیرلر و ادرنه شهرنك اطرافنده قتی چوق بتر ۞ و یبانی
لسان ثوری کوکله و یپراغیله قیندروب برقاج زمان
ایچوب مداومت ایلمك یاقوسنی یاقوب کوللیوب بالیله

قرشدروب معجون کبی استعمال ایلمك بواسیری یوردکدن
کسر و مملرین کیدرر غایت نافع و مجربدر و یلان یصدوقی
دخی دوکوب برابری مقل ازرقایله قرشدروب حبلر یاپوب
استعمال ایلمك بواسیرك انواعنه نافعدر ۞ و سنتلوحه
اوتی دخی دوکوب بالیله معجون ایلیوب بردرم مثقال
استعمال ایلمك دم بواسیره و سکللرینه غایت نافعدر
۞ ابن شریف ایدر سکللرك هر نوعنی ازاله ایلر حتی نادر بله
طوغمش اولسه کیدرر هیچ اثری قلمز وقتا ولورکه اوچ کون
یمکله فائده ایدر و قانی اسهال اولنه عجایب فائده ایلر قانی
کسر کیدرر و زوره دخی فائده ایلر و بواسیر قانی هیچ بر اوت
کسمسه بو اوتی برقاج کون استعمال ایدسه لر اولیرا مز قانی
سورر بعده طوتر بو بر غریبدر بو خاصه دکمه اوتده
بولنمز هم بواسیری کیدرر هم قانی طوتر و هم زحیری
کیدررر ۞ انتله یعنی پیغمبر چچکی کوکنی دوکوب بالیله
برقاج کون استعمال ایده لر بواسیره غایت نافعدر و قانی
کسر بی نظیردر **مقعد یارلدیغنك علاجی بیانندهدر**
اکثریا قبضدن و یا یبوستدن و یا طوزلو بلغمدن اولور

بو مرهم غایت نافع و مجربدر صغرایلکی و تاوق یاغی و قاز
یاغی و تره یاغی و طاتلو بادم یاغی و سوسم یاغی و خشخاش
یاغی هر برسندن اوچ درم کثیرا بر درم مردسنك یارم درم
غایت قدر بال مومیله مرهم ایلیوب دورته لر و کل مرهمی دخی
غایت نافعدر و کافور مرهمی دخی ایودر اکر حرارتله اولورسه
و بزم تجربه مز اولان یاغ بودر چکیندن ایچ یاغی اون درهم
کل یاغی بش درم تاوق یاغی بش درهم بونلری حل ایلیوب بو ادویه‌لری
اوستنه قویه لر مرضی محکم سحق اولنمش اوچ درم اسفیداج
ایکی درم کونلك و حصلبان بر درم بونلری مرهم ایلیوب
بونکله یاغلیه لر و قبض اولمقدن صاقنه لر **مقعد شیشنك**
علاجی بیانندهدر اولا بر زعفرانله برطه صارو بسیه
و کل یاغی قرشدروب سوره لر و ایکی بمجی و خطمی و اکلیل
الملکی قینادوب بونك صوییله استنجا ایلیه لر اکر مقعدك
شیشی بیقه یك اولورسه مرهم باسلیقونی برطه صاروب سوسیله
یا کل مرهمیله قرشدروب دورته لر و اکر اچیلورسه مقعد
یاره لرینك علاجنی ایلیه لر بو مرهم مقعدك یاره لرینی اوکلدر
غایت مجربدر صفتی بودر اسفیداج و مردسنك هر

برندن دورت درهم کونلك و شاب هر برندن اوچ درم صبر
بر درهم زعفران نصف درم غایت قدر بال مومیله و مرسین
یاغیله مرهم ایلیه لر **مقعد ناسورینك علاجنی بیلدورر**
ناسور دیدکلری بر دلکدر مقعدك کنارنده اولور ایدك
اقر بر شیشك دشلمسندن و یا بر یاره‌دن اولور و کاهی
معاء مستقیمه اولور و کاهیجه مثانه جانبندن دلینور
بو مرضك علاجی کوجدر لکن اولا بدنی اخلاط فاسده‌دن
تنقیه ایلیه لر بعده اکر اول دلکك اغزی کوچك ایسه
اغزینی سوده لر چنطیا ناقومغله بعده غافث و زیتونی
قینادوب صوینه ازاجق شاب قتوب زراقه ایله اول دلکدن
بو صویی ادخال ایلیوب بیقیه لر بعده دلوکه مرو شاب
قویه لر و بو شیاف محمد بن زکریانکدر غایت نافع و مجربدر
صفتی بودر صبر و کونلك و انزروت و دم اخوین و جلنار
و اثمد و شاب هر برندن بر جزء جنکار بش جزء بونلری شیاف
ایدوب استعمال ایلیه لر **مقعد چقدوغنك علاجی**
بیانندهدر بونك سببی مقعدك عضلاتنه زیاده رطوبت
عارض اولمادن اولور و یا زیاده صوقدن و یا صووق طاش

اوستونه اوتورمقدن اولور ویا زحیر طریقیله زوردن
ویا شیشدن اولور علاجی اولا مدین شیلر یاقوایدلر
مثلا به کوجی یپراغی وخطمی یپراغی ویا پدیه وکتان
تخمی وبوی تخمنی بونلری قیندوب تره یاغیله یاقوایلیه‌لر
خصوصا شیشدن اولدوغی زمان بو یاقو یومشادر بعده
مقعدی ایچری قویه‌لر بعده اوزرنه قابض شیلر قویه‌لر بونک
کبی کونلک دم اخوین وضا قز وکل وکلنار ومازو ومرسین
بونلری دوکوب اوزرنه اکه‌لر اکر زحیردن اولدیسه اولا
احتقان‌له ماده‌یی استفراغ ایلیوب بعده بو مذکور علاجله
علاج ایلیه‌لر اکر ارتخاء عضلاتدن اولورسه کوندلک
وجام ضاقزی ومصطکی ولادن بونلری بخور ایلیه‌لر
ویا مقل ویا جوزبوا ویا قرنفل ویا بسباسه بخور ایلیه‌لر
وقوزی وسالو یاپی وقره باش بشروب یاقو ایلیه‌لر بعده
سنبل یاغیله یا دفنه یا قسط یا غاریله یاغلیه‌لر جکر
خسته‌لقلرینک علاجنی بیان ایلر معلوم اولا که
جکر صاغ ایا کولرک التنده اولور محدب یعنی یومری یانی
ایا کولر جانبنده در مقعری یعنی چقور یانی معده جانبنده در

معده ده

معده ده هضم اولان طعامک صافیسی ماساریقا طمرلرندن
چکلوب جکره کلور جکرده بردخی پشر اخلاط اربعه بو جکرده
حاصل اولور قان طمرلر واسطه‌سیله اعضایه یایلور بدنه
غدا اولماغیچون صفرا اوده وار در اودجکرک چقور جانبنه
متصلدر وسودا طلاقه وارر وبلغم قانله قریشق طمرلرده
اولور وجکره چوق مرضلر عارض اولور وهضم ثانی جکرده
اولمغله جکر مریض اولیجق سایر اعضا دخی مریض اولور وبو
کتابده بز جکر مرضلرینک مشهورلرندن بعضیسنی بیان ایلیه‌لم
معلوم اولا که جکرک سوء مزاجی اکثریا مادی اولور زیرا
کندی ماده تولدینک محلی اولمغله سوء مزاجی ماده‌دن خالی
اولمز زیرا سوء مزاج حار اولسه صفرا تولدنی موجبدر اکر
بارد اولورسه بلغم تولدنی ایجاب ایلر پس اکا تیزه‌یه ماده مقارن
اولور سوء مزاج حارک سببی یا یورکلک حرارتندن یا حار
شیلردن اولور یا بهارلی شیلر یمکدن اولور مثلا قرنفللی
وبوبرلی شیلر کبی یا زیاده طوزلو شیلر یمکدن ویا ایسی
هواده چوق کزمکدن اولور علامتی بک صوصمق وطعام
اشتهاسی آز اولمق وبولی زیاده صاری اولمق ونبضی سریع

اولمق و دیلی قروا اولوب والی و ایاغی یانمق و اسی شیلردن
متضرّر اولوب صوق شیلردن منتفع اولمقدر علاجی
اکر قوّتی وار ایسه قان آله‌لر زیرا قان المق حرارتی تسکین ایلر و هم
مادّه‌یی تقلیل ایدر و تمر هندینی هندبا صوییله اصلدوب نیلوفر
شربتیله صباح صباح ایچه‌لر غایت نافعدر و ریباس شربتی
و رمّانین شربتی و صندل شربتی نافعلردر ○ و بو مطبوخ جکر
حرارتنه غایت نافعدر صفتی بودر ○ اجی مارول یپراغی
و لسان ثور یپراغی و قزوزولاغی یپراغی هر برندن بر اوج نیلوفر چچکی
یدی دانه مردین اریکی اون بش دانه بونلری صوییله بشروب
بعده ایچنه اکه‌لنمش ایکی درم صاری صندل و بر درهم کل
دوکوب اکه‌لر بر یرده قویه‌لر طوره بعده سزوب صوینی بنفشه
شربتیله ایچره‌لر اکر ایچنه روح زاجدن برقاج طامله طاملدوب
بعده ایچرسه‌لر زیاده نافع اولور و جکر اوستونه ضماد
الصّندلین قویه‌لر روایتا و زومی و مارول عصاره‌سی قویه‌لر
و قباغی رنده‌لیوب ایچنه برقاج طامله کل سرکه‌سی قیوب جکر
اوستونه یاقه‌لر ○ و غداسی اجی مارول یا اجی مارول صالتاسی
یا پلج ایله بشروب یدوره‌لر و قباغی دخی پلج ایله بشروب ییه‌لر

دمغی

و معلوم اولا که ماء الجبن واریه صویی غایت نافعلردر
و خیارک ایچنی ییمک غایت نافعدر خصوصا سکر ایله
سکنجبین ایله اوله ○ سوء مزاج بارد علامتی اکثری رطوبتله
اولور ○ و سببی صوق شیلر تناول اولنده اولور قبق و یوغورت
کبی و صوق صویی چوق ایچمک و قانی چوق اقتمق کبی و کاهیجه
احتباس دمدن اولور علامتی طوطاقلری و دیلی بیاض اولور
و صوسزلغی از اوله و طعامه اشتهاسی زیاده اوله و بولی
بیاض اوله و نبضی کج کج حرکت ایلیه و بو مرض تیز تدارک
اولنمزسه استسقایه مؤدّی اولور علاجی اکر بلغم وار ایسه
بلغمی چیقروب بدنی تنقیه ایلیه‌لر اکر قان احتباسی وار ایسه
قان آله‌لر ○ و معجونلردن مناسب اولان دارچینی معجون ○
و دواء اللك و دواء الکرکم و اقراصدن غافث قرصی
و بو قرص غایت مجرّبدر جالینوسک ترکیبندندر اجزاسی بودر
○ انیسون و کرفس تخمی و اسارون و پلین و اجی بادم
بونلردن برابر الوب سحق ایلیوب بیان بالیله قرصلر دوزوب
بر درم بوندن بال صوییله ویره‌لر بعده سحق یاغلریله
یاغلیه‌لر پلین یاغی و سنبل یاغی کبی و بو مرهم غایت مجرّبدر

جکر برودتنه بزم ترکیبمز در صفتی بودر سنبل یاغی و پلپین
یاغی و مصطکی یاغی هر برندن اون درم سنبل و عود و
قرنفل و پلپین هر برندن ایکی درم مصطکی و غافث و زعفران
برر درم بونلری غایت قدر بال مومیله مرهم ایدوب و جکره
طلا ایلیه‌لر ○ وغدالرده بارد شیلردن صاقنه‌لر قبق کبی
وخیار کبی و مقطر دارچینی صویی ایچمک غایت مناسبدر
وکوکرجن و ککلک کبابلری مناسبدر **وجکرک سده‌سی**
خلق ایچنده سده دیدکلریدر بوندن چوق مرضلر حاصل اولور
وعلامتی صاغ جانبده برشیش اولوب و براغرلق حس ایدروب
وجع اولوب نفسی طار اولور ولونی متغیر اولور وادرارلری
طمرلردن منسد اولمغله اعضایه غدا وارمیوب ارقلردن واشغه‌دن
تقل چوق چیقر امابول از اولور وکاهیجه حماسی بله اولور ○
علاجی اکر قان زیاده ایسه باسیلقدن ویا صاغ الک
اسیلمندن قان الدرلر بواسیر ویا حیض قانی احتباسندن ایسه
صافن طمرندن قان الدرلر یا بواسیر اوزرینه سولوک یاپشدره‌لر
اکر حرارت وارایسه هندبا شربتی وپرزنتین شربتی ویره‌لر
وبزوری بارده مستعجلی ایچره‌لر وشراب دینارید ن مستعمل‌له

ویره‌لر اکر برودت وارایسه اصول شربتی و پلپین شربتی و غافث
شربتی ایچره‌لر ودواء الکرکم ایله وقرص لراوند ایله بیله
ایچره‌لر وپرزنتین شربتنی راوندله ایچرمک مناسبدر ○
ومعلوم اولاکه بوعلاجلر اسکی علاجلردر کتابلرده
چوق یازمشلردر لکن شمدیکی زمانده بوعلاجلرک ایچنده
روح زاجدن برایکی طامله ویا قریموطرطرودن بردرم قدر
قتوب ایچرسه‌لر غایت کوزلدر اکر علت اسکی اولوب علاجلر
تاثیر ایلمزسه چلک معجونی ویا شربتنی ویرمک کرکدر وبو
چلک جوارشی مجربدر صفتی بودر ○ مدبر سحق اولنمش چلکدن
سکز درم شکر اللی درم غافث صوییله حل ایلیوب ایچنه
دورت قطره قرنفل یاغی قاتوب قوامه کتوروب برمرمر
اوستونه دوکوب پارچه پارچه کسوب حفظ ایدرلر وقت
حاجتده اوج درهمدن دورت درهمه دک استعمال
ایدرلر استعمالی عقبنده طورمیوب چوق کزمک کرک
تا یوریلنجه کزه ○ وغلیظ طعاملردن صاقنمق کرک
پرنج پلاوی کبی ولاپه وهریسه وپنیز و پصدرمه کبی
واوزوم ایله شام فستقی یا فندقیه‌لر ویمکلرنده

معدنوسیله ویا کرفسله ویا ادرچینیله بله‌یه‌لر پیچ
یا ککلك معدنوسن کوکیله ویا کرفس کوکیله بشروب یدوره‌لر

جکر شیشنك علاجی بیاننده در جکرده ایسّی
شیش اولمق یا صافی قاندن ویا صفرا ایله قرشق قاندن اولور
ویا بلغم ویا سودا قرشق قاندن اولور ○ سببی جکرك
زیاده حرارتی اولمغله اخلاط جکره چکلور ویا جکر
ضعیف اولدوغندن اکا دوکولن مادّه‌یی قبول ایلر علامتی
صاغ جانبده زیاده اغرلق اولور و زیاده حرارتله وقرو
اوکسورکله ستمه‌سی اولور و نفسی طار اولور و ستمه‌سی کیجه
اولور و صاغ طرفه یاتدقده اغریسی زیاده اولور و نبضی
سریع اولور و صوصز و دیلی قورور و کاهیجه سیاه بله اولور
و طبیعتی قبض اوزرنه اولور و بو مرض ذات الجنبه مشابهدر
لکن حاذق طبیبلر قتنده خفی دکلدر نبضدن و اوکسروکدن
بیلنور **علاجی** جالینوس ایدر صاغ الك باسلیقندن
بایلمق مرتبه‌سنه وارنجه قان الهلر اما بزم یانمزده قوتنك
تحمّلنه کوره اقیدوب بعده طوتوب ینه المق یعنی تدریجله
ازاز اقیتمق دخی معقولدر لکن تیزجه قان المق تاخیر ایتمك

واجبدر ○ اکر ورم محدب کبدده ایسه حقنه لینه مسهلدن
مناسبدر ○ اکر مقعرنده ایسه مسهل انسبدر کل مکرری
شرابی کبی و بنفشه مکرری کبی و قدرت حلواسی و خیار
شنبه و تمر هندی کبی ○ و مرکبّاتدن دیاقاتیلیقون معجونی
کبی اکر بلغم علامتی وار ایسه غاریقونله و مجوقاتله اسهال
ایلرلر و اکر سودا علامتی وار ایسه مسهلنه افتیمون و سنا
و بسفایج قتهلر و جکر اوستونه ایوه یاغنی صندل و کل سرکه
سیله قرشدروب قویه‌لر و یا بو ضمادی قویه‌لر صفتی بودر ○
مارول و هندبا یپراغی و ایت اوزومی و سکرلی یپراق
بونلری دوکوب ازاجق سرکیله قرشدروب جکر اوستونه
یاقوایلرلر و ضماد الصندلین یاقوایلمك مناسبدر بونا قورلر
ابتداده اولور بعده بویا قوی قویه‌لر کل یاغی و ایوه یاغی
درد درم پاپدیه یاغی و پلین یاغی و طورق اوتی یاغی
هر برندن ایکی درم کل سرکه‌سی اوچ درم کایت بال مومیله
مرهم ایدوب یاقوایده‌لر ○ و مرضك تزایدی زماننده
بونا قویه پاپدیه و بوی تخمی و کوك سوسن یاغی و زیت
عتیق و زوفا و یا دیوز طیبخاری قتهلر اما مرضك انتهاسنده

يالكز بومذكورلرى ياقوايدلر ۞ وغليظ طعاملردن ضاقنه لر
حلوا كبى هريسه كبى ۞ ومارول ايله وياهندبا ايله وبالسان
الثور ايله پيلجى بشروب صوين ايچه لر ۞ وكاهيجه جكرك شيشى
بك اولور صلابة الكبد ديرلر بونك علاجى كوجدر علاجى
اوستونه بومشادجى وتحليل ايديجى شيلر قويه لر بومرهم كبى
داخليون مرهمى اون التى درم وچادرا وشاغى ومقل هر
برى سركله حل اولمش اوله ايكيشر درم قاز ياغى وصغر ايلكى
هر برسندن اون التى درم بونلرى كفايت قدر بال موميله
مرهم ايليوب جكرك اوستونه قويه لر غايت ايودوا ايچريدن
صاقز ايله چادرا وشاغى حب ايليوب دائما استعمال
ايده وره لر اكر بومرض اسكيرسه علاج تاثير ايلمز صبا دينه
ايله ايرلتى كوكنى قندوبا ايچه لر وبوندن قويدر بومرضه
چلك معجونى وچلك شربتى سوء القنيه بوبر مرضدر كه
جكر ضعفندن ويا سده سندن ويا طلاغشيشندن
وياصلابتندن وكاهيجه معده دن ودماغدن دخى اولور
اما نادردر وكاهى اوزون خسته لكلر عقبنده وكاهى دم
بواسيرك وحيضك احتباسندن وافراطندن اولور ال

واياق ويوز كوز شيشر مقدمهٔ استسقادر علاجى سببنى
ازاله ايلمكدر بومرضده فصدى منع ايلمشلردر اما ابن
سينا اكر احتباس حيضدن ويادم باسورك احتباسندن
اولورسه فصد اولنور ديمش باقى علاجى جكرك سوء
مزاج بارده ذكر اولنان علاجلر بوكا دخى علاجدر
۞ وبوحب بومرضه غايت مناسب ومجربدر راوند ايكى
درم سنبل هندى بردنك بونلرى سحق ايليوب حبلر ايده لر
پلين شربتيله هر كون بوحبدن نصف درهمدن بر درهم
وارنجه استعمال ايليه لر غايت نافعدر ۞ وبو سفوف
فرنك طبيبلرى اراسنده مشهوردر بومرضه استعمال
ايدلر غايت نافع ومجربدر صفتى بودر پلين صويله وسركله
تكرار يتقنمش وقورومش تاوق قورصاغى يكرمى دورت درم
خولنجان ودارچينى اوچر درم قرنفل ربوچق درم زعفران
بر درم قورومش قورد جكرى اون التى درم كل شكرى يكرمى دورت
درم بونلرى سحق ايليوب ايكى درهمدن اوچ درهمه دك
دارچينى صويله استعمال ايليه لر استسقا بومرض
اوچ درلودر برى زقيدر يعنى زق عربجه تولومه ديرلر بو

ادمك دخی قرنی صویله طلوتولومه بکزه دیکیچون زقی دیدیلر
و بو مرضك قرنی صویله طولار حتی بغرسقلری صوایچنده
یوزر کبی اولور **علاجی** مناسب شربتلرله صوینی چیقرمقدر
زمانِ اولده قولایه استعمال ایدرلرایدی مخاطره لی اولمغله
شمدیکی زمانده یکی دنیاده بولنمشلردر چلاپه دیرلر بو مرضه
غایت مناسبدر صوینی سروب چیقرر ضرری یوقدر بر درهم اندن
ویررلر برازجق زنجبیل ایله و بوندن خفیفدر مجوقاندر بر
درهم قدرینی ازاجق زنجبیل ایله ویره لر اما بر صمغ واردر
غوتاغنبا دیرلر بو مرضه غایت نافعدر بوندن بردنك یاریم
دنك دوح زاجله ویره لر مسهلاتدن صکره جکره قوت ویره جك
شیلر استعمال ایلیه لر قرص افسنتین کبی و قرص غافث کبی و قیو
طرطوردن بر درهم قدر بالدری قره صویله و غافث صویله
ویررلر ادرار ایلر و تلیین ایلر و سننه لری اچر و ادرار
و تجفیف و قوت ویرمك ایچون یکی دنیاده بولدقلری صاصفراس
غایت نافعدر قینیدوب صوینی ایچرلر غیری دوایه حاجت
قومز استرلرسه سفوف ایلسونلر هر نه طریقله استعمال ایدرلرسه
جائزدر و قرنی اوزرینه طاری طوزله قاوروب کیسه یه قیوب

یاقو

یاقو ایلرلر و بو ضماد مجربدر طاشره دن قورلر صوینی
اسهال ایلیوب چیقرر صفتی بودر قرقه دوکلکی کوکی
و سمز قبق سکز درهم بونلری زیتله بشره لر تا محکم بشوب مرهم
کبی اوله و بونك ایچنه شحم حنظل و غاریقون هر بریندن
ایکی درهم و مرور یمشی و محموده برر درهم خربق اسود مود
بوزن هر بریندن بوچق درهم اولکی یه قرشدروب بال مومیله
مرهم ایلیوب قرنینه یاقو ایلیه لر و چلك معجونی و سفوفی
بو مرضه غایت نافعدر و خسته یه لازم اولان بودرکه
صو اچمیه و یاش یمشلر و یاش طعاملر یمیوب قورودجی شیلر
استعمال ایلیه لر و کتکلك و کوکرجن و سرچه و بکسماد و فستق
ایله اوزوم و صو یرینه صاصفراس صوینی ایچه لر و

استسقانك برینه دخی استسقای طبلی دیرلر بو مرضده
دیجدن قارنی شیشر علامتی قارنی اورسه لر طبل کبی اوتر
و اغریسی اولور کوبك یاننده و بل اغریسی اولور و طبیعتی
قبض اولور **علاجی** یل طاغدجی شیلر ویره لر ایارج
فیقرا ایله غاریقون غایت مناسبدر بعده بو سفوفی
ویره لر یللری طاغدر و معده یی قزدرر و جکره قوت ویرر

صفتی بودر خولنجان و دارچینی هر برندن بر بوچق درهم
اغاج قاونی قبوغی و عود اغاجی و جوز بوا هر برندن بر درم
انیسون و کراویا هر برندن ایکی درم جمله اجزا قدر شکرله
سفوف ایلیه لر و قرنی اوزرینه بکل طاغدجی شیلر قویه لر طاتلی
طوزله قاوروب قویه لر و سذاب یاغی و دفنه یاغی سورمك
غایت نافعدر ۝ و فقرا ایچون مجرب علاجدر صغرك
ویچنك ترسنی کوکرد ایله قرشدروب بول صبیان ایله قرشدروب
یاقوا ایلیه لر و مریض ممکن اولدوغی قدر اتمك یمسون و ککلك
اتی مناسبدر و صو یرینه طاقز و یا طاصفراس صویی ایچره لر

واستسقانك برینه دخی استسقای لحمی دیرلر معلوم
اولا که بو استسقای لحمی سوء القنیه نك نهایتیدر سوء القنیه
مقدمه استسقادیدکلری مطلق دکلدر بلکه استسقای
لحمینك مقدمه سیدر و بونکله سوء القنیه نك فرقی بوندر
مرض زیاده اولوب سوء القنیه ده از اولمقدر و استسقای
لحمیده سوء مزاج مستحکم اولماسیدر علامتی جمیع بدن
شیشر برمق باصسه لر خمیر باتر کبی باتر برمغی قالدردقده
برزمان یری چقور قالور و لونی بیاض اولور و براز اجق

کز یلجه حرارتی اولور و نفسی طار اولور **علاجی** ماده دن
بدنی تنقیه ایلمکدر مجوقانله و غاریقونله و دواء القرطم ایله
و ییرم وبدینك عصاره سی بو مرضه غایت نافعدر و بو
مرضك دوالرنده و مسهللرنده سنبلدن و بکلندن البته بر
قته لر و اعضاسنی دائما اوغه لر و اوزرینه کوکرد و شاب و کونلك
سحق ایلیوب سرکیله قرشدروب بدننه و قارننه سوره لر ۝
و بر مجرب واردر قورباغا کری زیتله قیندروب بدننه سوره لر
شیشلرینی طاغدرجق تجربه اولنمشدر بالخاصه نافعدر و کرجی
اتنی یمك بالخاصه استسقای لحمیه نافعدر و واجبدر که
صو یرینه پیغمبر اغاجی و طاصفراسی قیندروب ایچره لر
و لازم کلدکده بونکله ترلده لر غایت نافعدر ۝ و طعاملری
سرچه کبی و بیان کوکرجنی و ککلك و چیل قوشی کبی اوله ۝
و معلوم اولا که جالینوس تنبیه ایلمشدر امراض حاده نك
تدبیرنده اکر استسقای لحمینك سببی حیض و یا بواسیر
قاننك و یا معتاد اولمش برون قاننك احتباسلرندن اولورسه
و یا طمرلرك امتلاسندن اولورسه تحلل از اولماغله و یا
قان ارترجی شیلر تناول ایلمکله اول زمان طاقنه رق تجری

ایدوب ماده‌یی تقلیلدن و حرارت غریزیه‌یی ترویجدن اوتوری
قانی الەلر امتلادن اولانه مشترکدن و باسلیقدن الەلر
احتباس حیض و دم بواسیردن اولانه صافندن الەلر و
هفته‌ده بر قوصمغی عادت ایده‌لر توروب تخمینی سکنجبین ایله
ایچوب قوصه‌لر ۞ و شربتلری بزنین شربتی و شراب اصول
و سکنجبین عنصلی اوله **طلاق مرضلرینك علاجی**
بیاننده‌در معلوم اوله که طلاق صول طرفده ایاکولر
التنده اولور ۞ و بو طلاق سودانك محلیدر نتکه اود
صفرانك مکانی اولدوغی کبی و جمیع جکره عارض اولان
مرضلر بو طلاقه دخی عارض اولور و اکا اولان علاج بوکا
دخی اولور لکن بونك علاجی دخی قویجه کرکدر **طلاق**
سنّ لرینك علاجی بیاننده‌در بو مرضك سببی
اکثریا بر غلیظ خلطدر اکثری سودا اویدر و اکثریا بواسیر
قانی و یا حیض قانی محتبس اولمقدن و یا طلاقك حرارتندن اولور
یکلوس هضم اولمدن کندنه چکر و یا معده‌نك هضمنك ضعفندن
اولور ۞ علامتی صول جانبده بر اغرلق اولور و حرکت
ایتدکجه اغرر و بدنینك لونی بولانق اولور و بعضیلرینه

خفقان و قرو اوکسروك و ضیق نفس و مالیخولیای مراقیا عارض
اولور و بو مرض اسکیدیکی وقتن چوق مرضلره مؤدی اولور
استسقا و جذام و اویوز و کچیك کبی **علاجی** بدنی ماده‌دن
تنقیه ایلیه‌لر و سدّه‌لرین اچه‌لر و بو مغلاب مجرّبدر صفنی یوردر
۞ ایرلتی کوکی و بسفایج و الغین اغاجنك قبوغی هر برندن
دورت درهم کمادریوس و التون اوتی هر برندن بر طوطام
و چکردکسز اوزوم سکز درهم بونلری قیندوب صوینذن
اللی درهم الوب نصف درهم قریموطرطر و قنوب و بالدرقی
شربتیله ایچه‌لر و کاهیجه لینتا ایچون شاهتره جی و امق معجونی
مناسبدر اکر بونلر تاثیر ایلمزسه چلك معجونی ویره‌لر و طلاقك
اوستونی کبره یاغی و اجی بادم یاغیله یاغیله‌لر و قرص کبره
و قرص ایرسا غایت نافعلردر ۞ و غلیظ غذالردن صاقنه‌لر
پرنج و هریسه کبی و بیدوکی طعاملره قوش قونماز و رازیانه
و خردل قته‌لر و توروب یه‌لر و الغین اغاجی صوینی ایچه‌لر
و الغین اغاجندن بر ظرف یاپوب دائما صوینی اندن ایچه‌لر
بالخاصّه نافعدر **طلاق شیشنك علاجی بیاننده‌در**
اکر شیشی قاندن اولورسه صول طرفده اغری زیاده اولور

وجمله بدن اغراولورا اكر صفرادن اولورسه اغرسی صنجو
كبی صنجر وصوسزلق اولور واغزی اجی اولور وا ویقو ویومز
وكاهیجه هدیان سویلر وكاهیجه كون اشری ستمه سی اولور
واكر بلغمدن اولور بدنی اقا ولور واغرسی از اولور وصو
اولمز واكر سودادن اولورسه بكزی قرمترق اولور وكاهیجه
اوچ كونده برستمه سی اولور علاجی صول الك باسیلقندن
یا اسیلمندن قان الهلر واكر شیش حیضك ویا دم بواسیرك
احتباسندن اولورسه صافندن الهلر وقانی اقتمغه سعی
ایلیه لر بعده اوزرنه ابتداده سركیله كل یاغی قویه لر بعده
مغلاب ویروب بعده مسهل ویره لر وماده سینی بو شربتلرله
بشره لر بزنتین شربتی كبی وبنفشه شربتی كبی وهندبا صوبی
وشاهتره صوبی وسكنجبین سكری كبی بعده طبیعتی اسهال
ایلیه لر التی درم دیافا تیلیقون معجونن شاهتره صوییله
وهندبا صوییله ازوبا ایچنه یكرمی درم كل مكرر شرابنه
قتوب ایچره لر بعد التنقیه بو یاقوتی قویه لر صفتی بودر
ارپه اونی وبقله اونی وكل قروسی وپلین ویا پدیه هر برندن
دورت درم بونلری دوكوب كل یاغیله یا كبره یاغیله وزرن

زعفران

زعفران قرشدروب یاقو ایلیه لر بعده اول موضعی كبره یاغی
وزنبق یاغی ویا پدیه یاغیله یاغلیه لر اغرسی وحرارتی
ساكن اولدقدنصكره اكر بر پكلك قالورسه بو یاقوتی قویه لر
صفتی بودر كتان تخمندن اونی وبوی تخمندن اونی وارپه
اونی هر برندن سكز درم سركده اصلنمش انجیر التی دانه
وقاز وكوك سوسن وكبره یاغلری بر اوچندن كفایت قدر
الوب مذكور اجزا الریله قرشدروب مرهم كبی ایلیوب اوزرنه
سوده لر هم بو مشادر وهم شیشنی طاغدر **طلاق
پكلكنك علاجی بیاننده در** بونك صاحبنك
طلاقی بیوك اولور وپك اولور خلق اكا طلاقلی دیرلر علامتی
بودر كه صول طرفده ایاكولرا النده بر قاتیلق اولور وبیوك
اولور وبدن ضعیف اولور وبدنك رنكی قرمترقا اولور وطعام
یدكدنصكره اغرلق دوشر وتیز تیز صولور **علاجی** ابتدا
بادم یاغیله برقاچ كون اصول شربتی ویره لر والتون اوتیله
بشمش سكنجبین ویره لر برقاچ كون وبزنتین وغافث شربتلری
دخی مناسبدر بعده مسهل ویره لر وبو معجون كندی مجربمزدر
غایت مناسبدر هم سده لری اچر وشیشنی كیدرر هیچ نظیری

بو قدر غايت نفيسلردندر صفيتى بودر ⊙ كبره كوكنك قبوغى
وكريدا افتيمونى وسنا مكى هر برندن بش درم قريموطرطرو
اوج درم انيسون بر درم قرنفل نصف درم بونلرى سحق ايليوب
سكنجبين ايله معجون ايليه لر ودورت بش درم قدر بوندن
ويره لر وكا هيچه ماء جبن ايله ويررلرسه مناسبدر بو معجونه
كون اشرى ايكى كون اشرى ملازمت ايليه لر اوزرنه ماء جبن
ايچه لر غايت نفعن مشاهده ايدرلر وبو حبى اوشقلر طلاقك
يكلكنه غايت مناسبدر ⊙ وفرنك حكيملرينك غايت
مناسب اولان حبلردندر صفيتى بودر ⊙ سركيله حل اولمش
چادرا وشاغى اوچ درم صبر التى درم راوند وغاريقون
وصاقز وبلين طوزى هر برندن بر درم انيسون ياغيكه
تقطير ايله چيقمش اوله فرنكستانده چيقررلر استنبوله
كلور بز چوق استعمال ايلدك اون ايكى طامله قوب حبلر ايدوب
بو حب درم قدر ايچه لر اوستونه ايرلتى كوكى قيندوب صويندن
ايچه لر وشمديكى زمانده علاجلر فائده ويرمديكى طلاق
شيشنه وسدّه لرينه چلك معجونى وشربتى قدر علاج اولمز هم
سدّه لرينى اچر وهم يكلكنى كيدرر غايت نافعدر واوزرينه

داخليون

داخليون مرهمى ياقوا يليه لر واجى بادم ياغى وكبره ياغى
سوده لر ⊙ بو مرهم غايت نافعدر صفيتى بودر پاپديه ياغى
دورت درم كبره ياغى التى درم صغر ايلكى اوچ درم سنا
ياغى وسركه هر برندن ايكى درم زعفران اون بغداى اغرلغى
بونلرى بال موميله مرهم ايدوب دورته لر خواص يازمشلر كه
بوزاغى طلاقنى قورودوب بر درهم قدرينى دوكوب ايچره لر
طلاقى اريدر ⊙ ابن شريف ايدر جميع طلاق اوتلرندن
فائده لودر نقدر اسكى اولورسه كيدرر كوك سوسن دبندن
بر مثقال دوكوب اليوب اون درم سكنجبين سكريله قرشدروب
امّا سكنجبينك سركه سى غايت كسكين اوله اوچ كون صباح
اچ قرنله برى بر كاردنجه استعمال ايليه لر واوزرينه ترتيزه
يمك يميه لر كچه يميه لر طلاقى اريدوب كيدرر **يرقان**
تركجه صاريلق ديرلر ايكى درلو اولور برينه صارى يرقان
ديرلر صفرادن اولور برينه قره يرقان ديرلر سودادن اولور
⊙ بر دخى اولور بو ايكيسندن مركبدر يشل رنك اولور
صفرا ايله سودانك قرشمه سندن حاصل اولور ⊙ يرقان
اصفرك سببى چوقدر كيمسى جكرله اودك ما بيننده سدّه

اولور صفرا اوده وارە مز بدننه یایلور کمسی دخی اوده بعز سقلر
ما بیننده یوللر واردر اوددن برز صفرا اورب بغرسغه
دوکلمك ایچون اول یوللره سدّه واقع اولوب اوددن اول
صفرا طاشر بدننه یایلور صاریلق اولور وکمسی جکرك حرارتندن
اولور صفرا زیاده تولّد ایدوب حاصل اولان صفرا اوده
صغشمز بدننه یایلور وکاهیجه اشك اروسنك ویا عقربك
ویا بعض زهرلو جانورصوقماسندن حاصل اولور علامتی
بدننك جملهسی صارو اولور وکوزك بیاضی بله صارو اولور
وبوکلی زیاده صاری اولور حتّی برپنبهیی اول بول ایله
اصلدوب بعده قورتسەلر اول پنبه بویانمش صاری اولور
علاجی اکرسدّه وارایسه شراب بزنتین ودیناری
شربتی ایچرهلر مناسبدر وصفرایی سورمیکچون بومسهلی
ویرەلر صفیّی بودر بربوچق درم راوند چینی زاجی سنبل
هندیله سحق هندبا صوینده اصلدهلر دورت بش ساعت
قدر بعده سوزەلر ایچنه فرنکی قدرت حلواسندن وکل
مکرّر شربتندن اون ایکیشر درم قنهلر ازه لر صباح ایچهلر
ویا فاتیلیقون معجوننندن سکز درم الوب بردرهم

قریموطرطرودن قتوب ایچهلر هم سدّهلری اچر وهم اخلاط
محترقهیی دفع ایلر غایت مجرّبدر ویا ایکی درم راوندی ماء
الجبنله اصلدهلر برازاجق دارچینی قتوب بعده سزوب
ایچهلر اکر طعملر طلو اولوب قان علامتی وارایسه قان الهلر
وبعد التنقیه هلالیه تخمندن بربوچق درم سحق ایلیوب
کلبشکر لهیهلر غایت مجرّبدر وبالخاصّه نافع اولاندندر
حرزه دن ایکی چکردك سحق ایلیوب سکنجبینله ازوب ایچرهلر
اما کمیا اطبّاسی بو مرضه شمدی قریموطرطرو وطوز روحی
استعمال ایدرلر واکر جکر حرارتندن اولورسه علامتی ایکی
وایاغی یانرو ستمهسی اولور وبولی واشغهدن چیقن صاری
اولور علاجی قان الهلر وماده یی تنقیه ایلیهلر وجکرك سوء
مزاج حارده یازیلان علاجلر له علاج ایلیهلر وبزور
بارده یی مستحلب ایلیوب ویرەلر اما زهرلو حیوانك اصردیغندن
حاصل اولان صاریلغك علاجی پانزهرلی شیلر ویرەلر
اغاج قاونی اکشیسی کبی واکشی الما صوبی کبی وقزوقولاغی
شربتی کبی هندبا صوییله ایچرەلر اما قیق صوییله پانزهری
ازوب ایچرمك نافعدر وزمرّددن سکز بغدای قدر ازوب

قارپوز صوییله ایچره لر وهلالیه دیدکلری اوتی صوییله
قیندروب اوچ صباح ایچسه لر ویا دوکوب صقوب صوینی
ایچسه لر صاریلغک انواعنه نافعدر ○ وبردرلو دخی
مجربدر طاتلو صودن بردری بالغی طوتوب بریشل چناقه
صوقیوب اول بالغی اوچناقک ایچنه صالی ویره لر بعده
صاریلق دوشن کشی باشنه برسنه بوریوب اول چناق
اوستنه اکلوب ایکی کوزین اول بالقدن هیچ ایرمیه اول
بالق صوده دونه دونه صاپ صاری اولوب قارنی اوستنه
کله اول صاریلق اول کشیدن کیده ○ بردرلو دخی مجربدر
سکوت اغاجنک یپراغنی دوکوب صوینی صقوب هر صباح
برقاشق ویا ایکی قاشق ایچه لر ایکی دفعه ده یا اوچ دفعه ده
صاریلغی کیدرر ○ وبردرلو دخی مجربدر نخود قدر چوید
ازوب سوزلمش یوغورد له یا سکنجبینله ایچره لر صاریلغی
کیدرر وارک وزردالو وقارپوز وانار صولری بونلری دخی
ایچمک صارولغه غایت نافعدر ○ بردرلو دخی قرلنقج
یاورویسنی زعفران بویایوب ینه یواسنه قویه لر اناسی
کلوب انی کورنجک صارولق اولدی صانور فی الحال کیدر

وادر

وادر صارولق طاشنی کوکرجن یاوروسی یاننه قویوب قلوب
اول طاشی اله لر صارولق دوشن کشی اول طاشی کوره صارولغی
کیده ○ ودیوارلره صارولن صارمشق یپراغنی دوکوب
صوینی صقوب الوب اوچ صباح بر ویا ایکیشر قاشق ایچه لر
ایکیده ویا اوچده صاریلق کیدر مجربدر **سیاه**
صارولغک سببی طلاقک یا ضعفندن ویا سددندن
اولور علامتی بدنی سیاه اوله وصول جانبده براغرلق
اوله **علاجی** طلاقک سددلرنده یازیلان علاجلرله
علاج ایلیه لر وامق معجوننن سکز درم الوب بر درهم
قرمیوط طوردن قنوب یدوره لر وحب لاجورد وحب شاهتره
دخی غایت نافعدر وبعد التنقیه قرص الغافث وقرص
الکبردن سکنجبینله ویره لر وچلک معجونی وشربتی غایت
نافعدردر ○ وانواع صارولغه نافعدر حمامه کیروب
ترلمک ○ وصاری یرقانه ترلمک ایچون تجربه اولندی بالدر
قره وقزل بویه ونعناع بونلری قیندروب ایچه لر ترلدر صاریلق
کیدر ○ وقره یرقانه یا پدیه بی را زیانه ایله قیندروب ایچرمک
ترلدر دفع ایلر وحمامده سرکه ایله کلابی برونینه چکه لر

وكوزی انكله بیقیه لر كوزدن صارولغی كیدررو بر مجرب
دخی واردر لكن نازك مزاجلره آل ویرمز زیرا یاوزدر
تحمل ایده مزلر اما قوی مزاجلولره اتسه لر فی الحال دفع
ایلر قرقدوكلكنك صوینی بر ایكی طامله قدر برونه چكه لر
برونددن واقر صاری صاری صولر اقیدر صاریلق كیدر
○ و بخور مریمك كوكنی دخی دوكوب صوینی برونه چكسه لر
اول دخی دفع ایلر لكن قوی مزاجه ایده لر ضعیفه ایتمیه لر
اما بونلردن خفیف و ضررسز و مجرب در پازوینی دوكوب صقوب
صوینی برز سركه ایله قرشدروب برونه چكه لر صارلغی كیدر ○
غدالری خفیف اولوب تفتیح سده ایلینلردن اوله مثلا
قیه بالغی كبی و یا طاشلو صولرده اولان بالقلر كبی سركه ایله
و معدنوس ایله پشروب صوینی ایچه لر و بلج صوینی معدنوس ایله
ییه لر و معدنوس صلاته سی و كبره تورشیسی مناسبدر ○

بوكرك مرضلرینك علاجی بیانندەدر بوكركلر شیشسه
اكر اسیدن اولورسه ارقه ده اغری اولور و هم اغرلق اولور
و بوكرك یری اسی اولور و قنی بوكركده اولورسه اولجانبنده
اولان ایاق اویوشق اولور و ستمه سی اولور و كاهیجه صفرا

قوصرو بوینی بعض وقتده طوتلور و بولی بتداده ابجه و بیاض
اولور بعده قویلور و قزل اولور **علاجی** اولا باسیلیقدن
بعده صافندن الهلر اكر قاندن مانع وار ایسه بالدرلرینه
حجامت ایلیه لر بعده ملین حقنه ایله احتقان ایلیه لر بو
صفتله ○ یا پشقان و ابه كومجی بر رطوطام كل قورویسی
یاررطوطام كتان تخمی و یا پدیه چچكی ایكیشر درهم بو
اجزایی ادیه صو ایله قینده لر بو صودن التی درم قدر الوب
ایچنه دورت درهم خیارشنبه یالی و اون التی درم مكرر
كل شرابندن ازه لر و اون ایكی درهم بنفشه یاغی و بردانه
یمرطه صارو سی قتوب جمله قرشدروب احتقان ایلیه لر و اكر
صفرا غالب ایسه كل مكرر شربتنی تمرهندی صو ایله ازوب
ایچره لر و یا دیاقاتیلقون معجوننددن و یا ارك معجوننددن
یاراوندله خیارشنبه یالی ویره لر ○ تبرید ایچون
بزور بارده مستحلبنی بنفشه شربتیله ویره لر و بلنك اوزرینه
ماده یی دفع و اغریسنی دیكدرر یاقو ایلیه لر بو یاقو كبی كل
صوینی او توز ایكی درم ماروله و سكزلی پیراق عصاره سی
و نیلوفر صوینی و كل یاغی هر بر ندن اون التی درم كل سركه سی

اون ایکی درم وقزل صندل سکز درم جمله سنی قرشدروب
بر بزی یاسونکری اصلدوب اوستونه قویه لر بو یاقوا ابتداء
مرضده اولور ازدیادی زماننده خطمی پیراغی وکتان
وبوی تخملری وبقله اونی وپاپدیه بو اجزالردن اولـ
مذکور یاقویه زیاده ایلیه لر انتهاء مرضده بو مذکور اجزاسی
یالکز یاقوا ایلیه لر بعده معتدل مدر شربتلر ویره لر نزنین
شربتی کبی وپرسیاوشان شربتی کبی ویا پشقان وایرق کوکی
وبالدری قره ورازیانه پیراغی وهیلون بونلری قیندوب
صوینی ایچره لر اکر شیشی طاغلمزسه بلکه دشیلمکه میل
ایدرسه علامتی ضانجموق وستمه سی خفیف اولمقدر بشرجی
شیلدویره لر خطمی ویا پشقان وپیان کوکی کبی اکر ابم
کومجی چکندن خمیره یاپوب یدورسه لر بو بابده نظیری
یوقدر ○ وبو یاقو دخی نافعدر ابم کومجی پیراغی ویا پشقان
وزنبق کوکی وانجیر وبوی تخمی بونلری سودله بشروب یاقو
ایلیه لر وسودله احتقان ایده لر غایت نافعدر اچلدقدن
صکره رازیانه صوبی وکوک سوسن دبی وپرسیاوشان
وپیان کوکی بونلری قیندوب شکریله یا بالیله ایچه لر

وکسکین شیلردن خردل وبوبر کبی وطوزلو شیلردن وقوای
مدر کردن ضاقنه لر وادویه وپیج صولری که هندبایله ومارولی
ایله خاص ایتمک اچیله بله بشمش اوله ایچه لر وادویه صوینیدن
وپیان کوکی صوبیندن ایرلمق کرک بو کرکده طاش

وقوم اولماسنک علاجی بیانندهدر سببی معدهنک
وجکرک سوء هضمندن اولور وغلیظ طعاملر تناولندن
اولور هریسه ویک بشمش یمرطه وپینر وپصدرمه کبی واز
حرکتلیلوب چوق اوتورمقدن وبولانق صودن دخی حاصل
اولور وایوه وخام امرود ونخ وموشموله چوق ییمکدن
اولور وبعضیسنه بابادن میراث طریقیله اولور علامتی
ارقهده بر اغری اولور اوزون تاخصیه لرینه وارنجه
وبولی ازاولوب کاهی محتبس اوله وطبیعتی قبض اوله وکاهیجه
بولندهده قرمزی قوم ظاهر اوله علاجی اولا غلیظ
طعاملردن پرهیز ایلیه وکاهیجه اجی بادم وچام فستقی
وبطم بونلری چرزنه لر وقاون وقاپوز چکردکلرینی دخی
ییمک مناسبدر ومسهل برینه خیارشنبه بالینی ترمنتیله
ویره لر وقریوطرطودن بال صویله ویا هیدون صویله

ایچره لر و تره منتینڭ بو مرضه بالخاصه عظیم فائده سی
واردر زیرا مجرالرینی یقار و طاشلری پاره لر و طبیعتی
ملاییم طوتر ○ و بو جمله غایت مجربدر تره منتی اون ایکی درهم
راوند اوچ درهم دارچینی بر درهم کهربا و پیان کوکی
والتون اوتی هر برسندن بوچق درهم بونلری جمله ایلیوب
هفته ده بر کره بو جملدن بر درهمدن ایکی درهمه وارنجه
استعمال ایلسه لر غایت نافعدر و طبیعتی تنقیه دن صکره
اکر قانده زیاده لك وار ایسه باسیلقدن قان الدلر بعده
طاش پاره لیجی شیلر ویره لر مثلا عقرب معجونی کبی خصوصا
شمدیکی زمانده سرای عالیده یاپلان عقرب معجونی غایت
کسکیندر نهایت بوچق دانك قدر استعمال ایتدوره لر زیاده
ویرمیه لر زیرا بز چوق کوردك چوق استعمال ایلینلر صوکنده
سلس البوله مبتلا اولوب چوق زحمتلر چکدیلر و بو خصوصده
غایت مجرب و ضرری یوقدر یقنمش تره منتیدن جوز قدری
شکرله یا بنفشه شربتیله استعمال ایده لر غایت نافعدر
○ وینه بو قبیلدندر خطمی کوکی اوزومله قیندروب ایچره لر
هم طبیعتی ملاییم طوتر غایت نافعدر ○ و مجرباتدندر

یکرمی

یکرمی درهم قدر اجی بادم یاغنی ایچره لر غایت نافعدر
و صاصفراس دخی طاشی اریدوب قردورور ازیانه وانسله
و طاش کسن طاریسی و التون اوتی و قره بالدر و یا پشقان
و قره نخود و قریموطر طورو و روح الزاج و طوزروغی
و اغاج قاونی اکشیسی و لیمون اکشیسی هب بونلر استعمال
ایلمکله طاشی اریدر ○ و معلوم اولا که اکر اغری
زیاده اولورسه وجعی تسکین ایلیه لر حقنه لر ایله و یا
یاقولر و یا اشربه لر له و کاهی اغرینی تسکین ایچون فلونیای
استعمال ایلمك جائزدر و یا پشقانی سودله قیندروب بوکرکلر
اوستونه یاقو ایلسه لر غایت نافعدر طاشلری چیقرر
و دهن عقربیله صوغانی پشروب یاقو ایلمك دخی هم وجعنی
تسکین ایلر و هم طاشی پاره لیوب چیقرر ○ و خواصده
نقل ایلمشلردر طعام اراسنده صوق صو اچمك و اچ
قرنله صوق صو اچمك طاش تولدندن منع ایلر دیمشلر
و کتان بزندن چار شاف اوستونده یاتمق دخی بالخاصه
نافعدر دیمشلر و بو مرضه مبتلا اولان کشی دائما طبیعتنی
تلیین ایلمك کرکدر قبضدن صاقنه و جالینوس ایدر

دموردن یوزك یا پدروب پرماغنده کوزسه وکیدو
مست وبابوج التنه دمور میخلر قاقدروب دائم لیتنی
کیسه بوکرکلرده اولان طاشلر پاره لنوب چیقه وغری
بردخی پیدا اولمیه دیاویطوس بو بر مرضدر که
ایچدوکی صو فی الحال بول یولندن چیقر فلق لامعاده
ییدوکی طعام طوتمیوب چقدوغی کبی ودائما صو ایچوب
تبول ایلر وصوسزلغی کتمز وبونك سببی جکرك وطلاغك
حرارتیدر وبوکرکلرك ضعفیله جکرك دفع ایلدوکنی
بوکرك تیز قبول ایلیوب بول یولندن دفع ایلر علاجی
جکرك وطلاقك حرارتنی دفع ایلیوب اعتداله کتورمکدر
جکر وطلاق حرارتنده یازیلن علاجلرله علاج ایلیه لر
اکر قان غلبه سی علامتی وار ایسه قان آله لر واکر حدتلی اخلاط
علامتی وار ایسه مثلا صفرا کبی قوصدرمق معقولدر بعده
بوکرکلره قوت ویره جك شیلر ویره لر بو معجون کبی صفتی بودر
اسکی کلبشکر اون التی درهم صندل ایکی درهم یانمش کیك
بوینوزی وکل ارمنی ومرجان بر بر درهم بونلری قرشدروب
معجون ایلیوب صباح اخشام اوچر درهم قدر استعمال ایلیه

وبو سفوف دخی مجربدر کل قروسی بر بوچق درهم قره قوز ایکی
درهم کلنار بر درهم کل ارمنی وجوز بوا هر برندن بر دنك بونلری
سحق ایلیوب سفوف ایدوب ییه لر واوزرنه سکزلی پیراق
صولی ایچه لر وکاهیجه بعض مخدرات ویرمکه محتاج اولور
یکی تریاق وفلونیای فارسی واسترا خیا کبی وبوکرکلر وجکر
اوستنه صوق یا قولرقویه لر ضماد الصندلین کبی ایت اوزومی
صویله ویا سمزاوتی صویله قروح الکلی بو بر
مرضدر که بوکرکلرك ایچنده یاره اولور واریك آقر علامتی
بکده اغرلق واغری اولور وبول ایله ارینك چیقر وکاهیجه
بولی یا قرق چیقر علاجی اکر قانده زیاده لك علامتی
وار ایسه قان آله لر بعده ماده یی تعدیل ایلیه لر بنفشه
شربتی ونیلوفر شربتی ایچره لر وبزور بارده مستحلبی ایچره لر
وبونده کسکین شربتلر ویرمیه لر بلکه ملین ویره لر خیار
شنبه بالنی پیان بالیله ویا کل مکرر شربتی ویا بنفشه شربتی
ویره لر وتنقیه قروح ایچون بر مجرب وار دره منیی
یمرطه صاریسیله وپیان کوکیله ویره لر غایت نافعدر بعده
اریه صوینی بالیله ویره لر بر خوشجه ییقسون وکچی سودنی

اچ قرنله شکرله ویرمك غایت مناسبدر صیقرپاك ایدر
بعده بترجی شیلر ویره لر کاکنج قرصی وطباشیر وکهربا قرصلری
کبی ○ وبو سفوف غایت مجربدر طین مختوم وگل ارمنی وبهمن
احمر ومصطکی وکثیره هر بریندن بر درهم دم الاخوین بوچق درهم
بونلری سحق ایلیوب کلیه شکریله قرشدروب ایکیشر درهم
استعمال ایلیه لر ○ ومعلوم اولاکه پیغمبر اغاجی دیدکلری
کوکی بعض مناسب شیلرله قیندروب استعمال ایلمك غایت
نافعدر خصوصا فرنك مرضندن عارض اولمش اوله ومرض
اولان کمسنه طوزلو وکسکین شیلردن احتراز اتمك لازمدر
وبرنجله بشمش بلچور باسی وسکری یالوده وسودلی
اشوا وغلاقا وتی وروفدن یمرطه بیه لر واته بمدن وچوق
صوایچمکدن حذر ایلیه لر **مثانه مرضلرینك**
علاجی بیاننده در اولا مثانه ده شیش اولسه علامتی
فاسقده پکلك واغرلق اولور وطبیعتی قبض وستمه سی اولور
والی وایاغی صوغور **علاجی** ابتدا قان الدرلر اگر بدن
ممتلی ایسه بعده یاقو قویه لر اگر حرارت وایسه اریه اوتنی
وبقلا اونی وابم کومجی ویا پشقان بونلری بشروب قویه لر

وبو مرهم وجعنی تسکین ایلر هم تحلیل ایلر وهم بشر جیدر ○
طتلو بادم یاغی وبنفشه یاغی سکزر درهم خطمی وبوی
وکتان تخملری هر برینك لعابلرندن التی درهم کانج بر
بوچق درهم غایت قدر بال مومیله مرهم ایلیوب مثانه
اوزرنه یاقو ایلیه لر وبزور بارده وبیاض خشخاش تخمنی
مستحلب ایلیوب اریه صوییله وبنفشه ونیلوفر شربتلری
ویره لر ما ورد صوییله کا یجه قبض اولدقجه حقنه لینه
ایله احتقان ایده لر ویا خیارشنبه بالنی طاتلو بادم
یاغیله ویره لر ○ **مثانه ده طاش اولماغك**
علاجی بیاننده در علامتی مثانه نك ذکر دبنده
اولان موضعنده اغری اولور وبولی طامله طامله کلور
وکوجله کلور وبعض کمسه لرده بیاضه مائل طاش وقوم
چیقر بول ایله بله وذکرینك دبی کجیشر کبی اولوب علیك
الی اوراسندن کتمز وادرقه سی وزورنه یا توب تبول اتسه
بولی برخوشجه چقر زیرا مثانه نك اغزندن ایرلمغله بولی
اچلور **العلاج** اغریسنی تسکین ایلیوب طاشنی چقرمقدر
وبو کرکلرك طاشنده یازیلن تدبیرلر وعلاجلرله علاج

ايليه لر لكن بو مثانه نك طاشنى پارهليجى مخصوص دوالر
وار در مثلا سونكر طاشى ويرطه قبوغى وانسانك مثانه سنده
وصغرك مثانه سنده بولنان طاش وطورق طوزى كرفس
صويله اجمك وبلور معدنى وقرعه وانبيقله چقن بقله
صوينى وطوشان كوئلى وعقرب كولى وكوكرجن ترسى وروح
الزاج وروح الملح بونلر هپ نافعلردر وعقرب معجوينى
غايت نافعدر اكر قره چالى تخمندن دوكوب قندوب صوين
ايچسه لر يدى سكز كون مقدارى طاشى كرج كبى اوفدوب
چقرر مجربدر مثانه ده اولان جراحتلرك وايرينك
اقمه سنك علاجى بيانندهدر علامتى بوكه ايله
ايرينك چقوب وچركين قوقمقدر وقاسقده اغرى اولقدر
علاجى اربه صويله بنفشه شربتى ويره لر وخطمى
كوكى وسپستان وعناب بوا وچى قندوب صوينى الوب
نيلوفر ويا بنفشه شربتيله ويره لر ويا بو مذكورلرى زراقه
ايله ذكردن مثانه ايچنه اقيده لر حتى يارهلى برخوشجه
ييقيوب ايرينى ايتليه ۝ ومسهلاتدن خيارشنبه بالندن
سكز درهم الوب ايكى درهم ترمنتى ايله قرشدروب كون

كونى

اشرى ويره لر وازيانه كوكى قندوب صويله بالى شربت
ايدوب ايچره لر مثانه يى برخوشجه ييقر واصول شربتى دخى
استعمال اولنسه مناسبدر زيرا هم مثانه يى ييقر وهم
ايرينى ايتليوب پاك ايلر ويا ليتا شربتى بو بر شربتدر
فرنك حكيمى يكى پيدا ايلمشدر غايتله نافعدر هم اغريسنى
تسكين ايلر وطاشلرينى قرر چيقرر وايرينى ييقيوب پاك
ايدر ويارهلرينى اوكولدر غايت نافع ومجربدر بو شربتك
اجزاسى چوقدر بو مختصرده يازمدق محتاج اولنلر حكيملره
مراجعت ايده لر ۝ وبو حب بزم مجربمزدر هم ايرينى ايتلر
وهم اوكولدر صفتى بودر ۝ كوك سوسن كوكى ايكى درهم
زراوند طويل بردرهم راوند بربوچق درهم مصطكى وبيان
بالى هر برندن بوچق درهم كافور ايكى حبه بونلرى ترهمنتى
ايله حبلر ايليه لر بشر حب استعمال ايليوب واستونه قره بالدر
شربتى ايچه لر ۝ وبو معجون دخى مثانه ده اولان جراحته
مجربدر كلبشكر سكز درهم كل ارمنى وطين مختوم وصاقز هر
برندن بردرهم نشاسته ايكى درهم بونلرى دوكوب ايلوب
قره قوس شربتيله معجون ايده لر بعده صباح اخشام اوچ

دورت درم قدر استعمال ایلیه‌لر ○ و بر غریب قصه‌در
فقرا علاجیدر لبلبی اونی برابر چریشله و پکمزله قرشدروب
معجون کبی استعمال ایلیه‌لر غایت مجربدر و مثانه ایچنه
سودله بالی ازوب ایچنه برپاره مومیا قوب زراقه ایله
ذکردن احتقان ایلیه‌لر و طشره‌دن بو یاقویی قویه‌لر
مصطکی و طین مختوم و گل ارمنی و لحیة التیس و مرسین
یمشی ایکیشر درم اربه اونی اون ایکی درم بونلری جمع
ایلیوب بر زوم مرسین و گل یاغلریله قرشدروب یاقو ایلیه‌لر

حرقة البول بول یاره‌سز یاقق چیقرا اکر علاج
اولنمزسه کیدرک یاره ایلر **علاجی** سود ایچره‌لر
و بزور بارده مستحلبی ایچره‌لر و بنفشه یاغیله قز سودینی
ذکردن ایچری زرق ایلیه‌لر و شیاف ابیض اربه صوییله
یا سکرلی پیراق صوییله حل ایلیوب ذکردن ایچری زرق
ایلیه‌لر و خطمی کوکنی قیندروب دائما اچمک غایت نافعدر
و اینوه چکردکی لعابندن پالوده پشروب ملازمت ایده‌لر
و سودلو اش و سکری پالوده و ارشته چورباسی و سمز
اوتی بوزانسی یه‌لر **حبس بول** بول طوتلوب

قمه غنك

اقمه غنك سببی چوقدر سدده جهتیله اولانك یعنی بولنك
یا طاش و یا بلغم غلیظ طورمدن اولانك علاجی طاش چقرن
شیلرله علاج ایلیه‌لر حکایت ایدر ○ و قوة دافعه‌نك
ضعفندن و یا حسنك ضعفندن دخی اولور علامتی مثانه‌نك
شیشر و کریلور اما اغرسی اولمز ○ و اکر قوة دافعه‌نك
ضعفندن اولورسه ایکی ایله مثانه‌نی ایکی جانبدن صقسه‌لر
بول چیقر ○ و اکر مثانه‌نك عضله‌تنك استرخاسیله بله اولورسه
بول قوتیله چیقمز کوشك کوشك چقر ○ و اکر عضله‌تنك
تشنجیله بله اولورسه بول ازاجق ازاجق چقر اما صحر امغله
چیقر **علاجی** قوتلو احتقانلریله که حسنه قوت ویره احتقان
ایلیه‌لر مثلا کرفس و سذاب و یا ربوز بونلری قینده‌لر برز
فرفیون یاغیله قرشدروب ذکردن احتقان ایلیه‌لر حسنه
قوت ویرر و اکر قبضی وار ایسه بال صوییله بر زبوره و زیت
یاغی قرشدروب احتقان ایلیه‌لر و فرنکستاندن بر اینجه
بال مومندن فتیل کلور غلطه‌ده صاترلر انی یاغلیوب بولك
مجراسنه صوقه‌لر اچوب بولی اقیدر و مثانه‌نی زنبق و سنبل
و سذاب و فرفیون یاغلریله یاغلیه‌لر و کافور و طورقاوتی

ویا پدیه وبیبریه ودیش اوتی بونلری قیندروب صونیک
ایچنه کیروب اوتوره لر وصونکری بو صویه باتروب مثانه یه
قویه لر غایت نافعدر وذکرک دلوکنه بر زعفران تلی صوقه لر
ویا ذکرک دلوکندن ایچری برکهله یی دریله صالی ویره لر غایت
مجربدر بولی اچر ویا طوزله ویا بالیله یاپلمش بر شیافی مقعدنده
کوره بولی اچر مجربدر وعقرب یاغنی ذکردن ایچری اقتمق
بولی اچوب اقیدر ○ ومعلوم اولاکه بو سببلردن اولان
احتباس بوله یعنی ضعف دافعه دن وضعف حسدن اولان
حبس بوله یوقاریدن مدرر شیلر ایچرمیه لر زیرا ضرردر بلکه
خسته نک هلاکنه سببدر نیچه جاهل طبیبلر بلمیوب بو جنس
مرضه یوقاریدن مدرر شیلر ایچردلر مریضک هلاکنه سبب
اولورلر ابن شریف ایدر اکر حبس بول غلیظ ییلدن اولورسه
ماء اصول ویره لر اجی بادم یاغیله واکر سببی مثانه نک
قوتنک ضعفلکندن اولورسه کوکردلی صویه کیروب اوتوره لر
وبوره طاتلو وطوزلو صو ییله قرشدروب ایچنه کیروب ○
اوتوره لر نافعدر ○ وبو مرهم ییلدن وصوقدن اولان
حبس بوله مجربدر صفتی بودر ○ دیاکلیتا مرهمی وعقرب یاغی

واجی بادم مرهم برندن سکز درم تره منتی وتره یاغی دردر درم
زعفران بوچق درم بونلری مرهم ایلیوب سوره لر **تقطیر**
البول بو مرضده بول طامله طامله چیقر اغریله وکاهی
سلس البول کبی کندی کندندن اقر وکاهی حبس البول کبی زور ایله
چیقر کانه بوغز صقلدرک زحیری کبیدر ○ سببی بولک حدتندن
اولور مثانه یی انجیدر مثانه بولی اشغه دن دفع ایلر مجرایه
کلیجک مجرایی یاقر مجرا بویی طوترا شغه صالی ویرمز ○ وبعض
طبیبلر مثانه نک ضعفندن وبرودتندن دخی اولور دیمشلر
اما بو جنس از واقع اولور وکاهیجه شرابی چوق اچمکدن
ویا صویی چوق اچمکدن اولور **علاجی** اکر اخلاطک
حدتندن اولورسه علامتی بول یاقرق چیقر کل مکرر شربتی
ویره لر وقدرت حلواسنی راونداه ویا ارک معجونی
ویا خیار شنبه بالی ازاجق تره منتیله ویره لر وبنفشه شربتی
ونیلوفر شربتی وخشخاش شربتی ایچره لر وخطمی کوکی بیان
کوکیله قیندروب ایچره لر وماء الجبنی مستحلب البزورله ایچره لر
○ اکر صوقدن اولورسه علامتی بولی بیاض اولوب اغرسی
از اوله وحرقت اولمیه علاجی ابنی معجونلر ویره لر خولنجان

جواش کبی و تریاق و مثر کبی و مثانه یی یا پدیه و سذاب
یاغلریله سحقله یاغیله لر و بو یاقویی قویه لر هم مثانه سنی
قیزدرر و هم قوت ویرر صفتی بودر ○ لادن اون درهم
مصطکی و کوندک و قرنفل ایکیشر درم نعناع و پلین بر
درهم بونلره ازاجق سذاب یاغی قتوب یاقو ایلیه لر و طادی
کسکین شیلردن صاقنه لر طاتلو و اکشی کبی و اجی شیلردن
صاقنوب یمیه لر و روفدن برطه صارووسی و بادم حریره سی
و اوزوم خوشابی ویره لر و چوق حرکتدن و صقلمدن و غضبدن
و غمدن و حزندن صاقنه لر ○ **سلس البول و دوشکه**
اشمک علاجنی بیان ایدر سلس البول دیدکلری
بول کندی کندندن چیقر اختیارسز اکثر یا صوقدن اولور
و دوشکه اشمه نک سببی دخی اکثر یا صوقدن اولور خصوصا
اویقویه یک وارد وغی زمان واقع اولور **علاجی**
مثانه یه قوت ویره جک شیلر استعمال ایلیه لر معجون
کمونی کبی و جوارش کوندک و اطریفل معجون کبی و بو معجون
غایت نافعدر هم سلس البوله و هم دوشکه اشنلره
صفتی بودر ○ کوندک و صاقز و طباشیر و مرجان هر برندن

ایکی

ایکی درم کبابه و قرنفل و بسباسه و قاقله و طوبلاق و ذار
فلفل و زنجبیل و تاوقک قانسی ایچنده اولان زاردن
قورومش اوله هر برندن بر درهم بونلری سحق ایلیوب ایوه
شربتیله و یا مرسین شربتیله معجون ایلیه لر ○ و بو
سفوفی فرنککابلرندن یا زدق فرنکلر یاننده چوق
استعمال اولنمشدر و مجرب و مقبولدر صفتی بودر ○
تاوق قورساغنک ایچنک زارندنکه قورومش اوله و غافث
هر برسندن دورت درم کرسنه کوکلی اوج درم کوندک
ایکی درم بونلری سحق ایلیوب سفوف ایدوب یمکدن
اول بر درهم قدرینی بلج صویله ویره لر ○ و طشره دن
بو یاقویی قویه لر کوندک سکز درم لادن و مصطکی و طباشیر
و بلامدک ایچ قبوغی و عود و دارچینی هر برندن بر درم
و اسطرک یعنی قره کوندک طامله سی و صاقیسی ایکی درم
و نعناع عصاره سی دورت درم بال مومی کفایت قدر
بونلری بریره جمع ایلیوب قاینتوب و ستونه و بین السبیلین
یاقو ایلیه لر ○ **ذکرک و خیالرک شیشلرینک**
علاجی بیانندهدر بو مرضک ایچه قانله قرشو خلطدن

اولور برشی طوقمدن ویا دوشمکدن ویا آته بنوب زیاده
یك سکرتمکدن اولور علامتی شیشی اسّی اولورسه اغزسی
اولور ویا ترو ستمه سی اولور ورنکی قزل اولور **علاجی**
اوّلا باسلیقدن قان الهلر اکر شیشی صاغده ایسه صاغدن
وصولده ایسه صولدن اکر شیش ایکی طرفده ایسه ایکی
قولدن دخی الهلر اکر خلط وار ایسه طبیعتی تلیین ایلیوب
وصفرایی اسهال ایلمکدر وطعامی اززیره لر وآت بیمیه لر
ومزاجنی تعدیل ایلمك کرك ارپه صویله نیلوفر شربتی
وبنفشه شربتیله وابتداده اوستونه صوق شیلر قومق
کرك شیشی ازتمق ایچون ○ مثلا ارپه وبقله اونلری وکل
قورسی بونلری سحق ایلیوب برز سرکه وبرز لسان الحمل عصاره سیله
قرشدروب یاقوایلیه لر وتازه کشنیج ارپه اونیله وایت
اوزومی صویله یاقوایلمك غایت نافعدر بعده اغزسنی
تسکین ایدجی شیلر قویه لر ○ مثلا ابم کومجی وبنفشه یپراغی
ویاپشقان ویاپدیه بونلری قینده وب صوینی واوستونه
دوکه لر وتفلنه برز کل یاغی ویمرطه صاروسی قرشدروب
یاقوایلیه لر ○ وبوضماد غایت نافعدر ارپه اونی اون

التی درهم کتان وبوی تخمدی هر برندن سکز درهم خطمی
وابم کومجی یپراقلری براوج قدر بونلری صویله قینده لر
ایچنه برز بنفشه یاغی وبرز قاز یاغی قته لر ویاقوایده لر
○ واکر شیشی بلغمدن اولورسه رنکی بیاض اولور و
اغزسی ازویومشق اولور علاجی بلغم چیقرجی شیلرله
قوصدرمقدر ○ مثلا اوج درهم ترب تخمنی بالیله وسرکه ایله
قرشدروب سحق صویله ویره لر ○ اکر اقتضا ایدرسه بلغم
اسهال ایلیجی شیلر ویره لر غاریقون کبی بعده اوزرینه خطمی
کوکی وکتان وبوی تخمدی وپاپدیه وبقله اونی بونلری
دوکوب سکنجبینله قرشدروب یاقوایلیه لر ○ واکر شیشی
یك اولوب وانده سودا علامتی وار ایسه سودا اسهال
ایدجی شیلر ویره لر واوزرینه یومشادجی وملیّن یاغلر قویه لر
اوردك یاغی وقاز یاغی کبی ومرهم داخلیونی پاپدیه یاغیله
حل ایلیوب اوستونه سوره لر ○ وبو یاقو غایت نافعدر بکلکی
کیدرر نقدر اسکی اولورسه ویومشادر کراتله تجربه اولنمشدر
○ صفتی بودر خطمی کوکی وبانك یپراغی وکانج یپراغی
هر برندن بر طوطام اصل لقاح اللی درهم بونلری صویله

وبکمزله قینده لر تام مهرا اوله بعده الکدن سوزه لر بعده
چاوشیر ومقل واوشق هر برندن التی درم الوب سرکه ایله
حل ایلیوب واسطر اکدن اوچ درم اله لر بونلری ملایم
آتش اوستونده قرشدوره لر غایت قدر بال مومیله و یاپد
یاغیله قرشدروب مرهم ایلیوب یاقو ایلیه لر بوندن ایو
یاقو اولمز و مجربدر **ذکرده وخیالرده اولان**
جراحتک علاجی بیانندهدر بونلرده اولان جراحتلرک
علاجی کوجدر خصوصا فرنك زحمتندن اوله قتی یرامزدر
علاجی اولا بدنی تنقیه ایلیه لر قان المغله واسهال
ایلمکله اولا باسلیق طمرندن بعده صافندن قان اله لر
بعده مسهل ویره لر تنقیه بدندن صکره اکر اغریسی وار ایسه
اغریسنی تسکین ایچون شیشلر قویه لر اکر شیشی وار ایسه شیشنی
کیدرجی شیشلر قویه لر سکز درم تره منتیکه کل صویله صقینمش
اوله کل یاغی دورت درم بر دانه یمرطه صارو سیله قرشدره لر
بعده کتان تفتیکی اوزرینه سوروب یارهنک اوستونه قویه لر
○ اکر شیش وار ایسه بونک اوستونه اونلری یاقوسنی قویه لر
یعنی ارپه و بقله و مرجمك اونلری سکنجبین ایله قرشدروب

اوستونه یاقو ایده لر شیشی کیدکدن صکره بو اجزانک
صویله ییقیه لر ○ کل قوروسی وسکوتلی یپراق ومرسین
یپراغی بونلری قیندوروب صویله یارهلری ییقیه لر
بعده کل باللی ارپه اونیله قرشدروب یارهلرک اوستونه
قویه لر بعده اکر حرارتی وار ایسه کافور مرهمی ویا توتیا
مرهمی قویه لر اکر بوغیسه مرهم الرسل ویا صاق قرمزی مرهمی
قویه لر و بو مرهم ذکرده وخایه ده اولان جمیع یارهلره نافعدر
○ صفتی بودر توتیای مرضی وسلوکن و یانمش قورشون
وانتیمون یعنی دمر بوزن دیدکلری هر برندن ایکی درم
مرسین یاغی وبال مومی غایت قدر بونلری مرهم ایلیوب
استعمال ایلیه لر ○ و بو بر ترکیبدر که بو بابده مثلی یوقدر
صفتی بودر راستق طاشنی یدی کره سرکه ده اصلدوب
ینه قورودوب اله لر ومازو وشاب وانار قابی ومرسین
یپراغی شبی یاقه لر وهر برسنی ایرو ایرو دوکوب الیه لر ذکرده
اولان جراحته اکر غایت نافعدر قورودوب بتوررر ○
ولازمدر که خسته بر معتدل یرده اوتوره وصویی چوق
○ اجمیه و اربه صویی ایچه وطوزلو شیلردن صاقنه

وشربتلردن هندبا ونیلوفر ولسان ثور وبنفشه شربتلری
مناسبدر وغافث انجبارله قیند وبادیه صوییله ایچرسه
غایت نافعدر یاره لرینك اوكلماسنه یاردم ایدرلر

فتق یعنی فاسق یاریغنك علاجی بیاننده در بو یارق

کاهیجه فاسقده اولور وکوبك التنده دخی اولور وکاهی
کوبك وستونده بله اولور اول یارقدن چیقان یابعض سقد
ویا ایچ یاغیدر ویا غلیظ یلدر ویا بر صودر **علاجی**

ملین حقنه لر ایلیه لر ویللری تحلیل ایلیجك شیلر استعمال
ایلیه لر انیسون ورازیانه ودفنه یپراغی کبی بونلری
حقنه سنده ادخال ایلیه لر ۞ ومعجونلردن خولنجان
معجونی وجوارش کمونی کبی وتریاق فاروق ومثرو دیطوس
زرنباد صویی ویا پدیه صویی غایت نافعلردر واکر
اغریسی وار ایسه پاپدیه یاغی وتاوق وبادم وسدف
ودفنه یاغلری بو یاغلردن سوره لر وابتداده بو یاقولری
قویه لر ۞ بقله اونی وکمون ویا پدیه بونلری بالیله قرشدروب
دفنه یاغیله یاقو ایده لر وطشره چیقان شیئی ایچری رد
ایلیوب اوستونه بو یاقوسنی قویه لر غایت نافعدر صفتی بودر

سرو قوزلاغی وطوپلق ومازو وانار قابی ومرزنجوش وکوندلك
ونانخواه وچریش بونلری جمله برابر دوکوب الیوب وبالق
توتقالیله قرشدروب بر پاره اسکی پنبه اوستنه سوروب
اول یره یاقو ایلیه لر ومحکم بغلیه لر تا کندی دوشنجه طوره
برقاج کره ایده لر غایت نافع ومجربدر ومعصومدرك
فقنه چریشی اریه اونیله وبر پاره سرکیله قرشدروب
یاقو ایلیه لر ۞ واطباء متقدمین بو مرضه چوق یاقولر
یازمشلردر اما بو زمانده فرنکلرك قتنده مشهور اولان
قره قوزی هم ایچرلر وهم یاقو ایدرلر غایت نافعدر ۞ وبو
معجون فتق ایچون مجربدر صفتی بودر ۞ کلبشکر اون ایکی
درم قره قوز وانجبار وقزل بهمن واکرهربندن سکزر
درم دیش اوتی دورت درم دارچینی ایکی درم بونلری
دوکوب مرسین شربتیله معجون ایلیه لر صباح واخشام
اوچر درهمدن بشر درهمه دك استعمال ایلیه لر ۞
وجرمانیا حکیمی سنارتوس ایدر بر کمسه کوردم فتقه
بر غریب علاجله علاج ایلر علاجی بودر که بر پاره مقناطیس
سحق ایلر وایچر بعده دمور براده سنی بالیله قرشدروب

فتق اوزرنه یاقو ایلر بو علاجی نیچه کره تکرار ایلر بو علاجله
چوق کمسه لر بو مرضدن خلاص اولدیلر دیر ابن شریف
دیر که فتق ایچون علاج ایدرکن بر پاره مقناطیس طاشنی
مریضک تقیه سنه دیکه لر باشنده بیله کوزره عجایب
فائده ایلر مجرّبدر بلکه یالکز باشنده کوتورمک فائده
ویرر دیر وفقه بر مجرّب دخی واردر نقدر اسکی
اولورسه نافعدر آنتله یعنی پیغمبر چچکی کوکنی دوکوب
بالیله معجون ایلیه لر هر صباح چوق چوق ییه لر فتقی بترر
بو بابده نظیری یوقدر وبر مجرّب نسنه که اوغلنجقلر
خایه سنه اینن ییله فائده ایلیوب کیدره انسندن بیله
طوغمش اولسه تجربه ایتدک کیدردی قره چالتی تخمنک
ایچیکه چشم زنه بکزر دکر میجه ایچی اولور اول چشم زن
صورتلو تخمک قابنی صویوب ایچندن یدی دانه بردفعه
وطقوز دانه بردفعه یدوره لر هیچ اثرین قومیوب کیدره
اکر ممه امر اوغلان اولورسه اناسی سود ایله ازوب ایچره لر
اکر بیوک اوغلان اولورسه اول دانه لری یدوره لر بیوک
کشیلره طقوز دانه یدوره لر یدی کون قدر ییه یا دخی ارتق

یدوره

یدوره لر نافع اوله واکر فتق لحمی ایسه یعنی آت پارچه سی
کبی اولورسه سببی قالنله قرشق خلط ویا بر غلیظ خلط اول
موضعده دوکلوب اوراده آت کبی منعقد اولور وکاهیجه
دوشمکدن ویا بر شی طوقمقدن اولور علاجی جمیع بدنی تنقیه
ایلیه لر واول موضعی یاروب اول متحجّر اولان شیئی چیقره لر
امّا بو علاج خطرلودر ویا اوزرنه یاقولر قویه لر امّا یاقو
ایله دخی دفع اولماسی کوجدر و بو بابده بو یاقو نافعدر
صفتی بودر ابه کومجی ویا پشقان ویا پدیه واکلیل
الملک هر بریندن بر طوطام پلین یارم طوطام بونلری صوقو ایله
قینده لر مهرّا اولنجه بعده بقله اونی و بورچق اونی هر
بریندن اوتوز ایکی درم کتان تخمی و کمّون سکز درهم
هایت قدر لاهنه عصاره سی و بال قتوب یاقو ایلیه لر

ضعف الباه

یعنی قوة جماعک ضعیف اولدوغنک
علاجی بیاننده در جماع ضعفنک سببلری چوق قدر حدّی
وحسابی یوقدر کاهی نفس منینک فسادندن اولور وکاهی
آلات منینک یعنی ذکر وخایه و بوکرکلرک ضعفندن اولور
وکاهی اعضاء رئیسه نک یعنی دماغک و یورکک وجکرک

ضعفندن وكاهى غايت سمزلكدن وكاه غايت ارقلقدن اولور
وكاه چوق زمان جماعى ترك ايلمكدن وكاه قوة واهمه نك
غلبه سندن اولور مثلا كندوبى باغلوصانور تقرب مراد
ايتدكده وهمنه بغلولق وهمى غلبه ايدر حركتدن قالور

العلاج قرمز معجونى يا دواء العنبر صباح ايله بر
مثقال يوب وستونه بر ايكى فنجان شكر يله سود ايچه لر
ونصف درهم قرنفلى سحق ايليوب صباحله سودله قرشدروب
ايچه وچام فستقى وشام فستقى قزل اوزوم ايله صباحله
يمك غايت قوت ويرر ⊙ وبو معجون بزم مجربمزدندر
غايت مقويدر صفتى بودر خصية الثعلب يكرمى درهم
دارچينى وقرنفل وخولنجان هر بريندن بشر درم عنبر بر
مثقال بونلرى سحق ايليوب اوچ اغرى باليله معجون ايدوب
صباح اخشام استعمال ايليه لر ⊙ وبو سفوف غايت مقويدر
صفتى بودر خروسك طاشقلرينى قروده لر وسكز درهم
قدر اندن الهلر كبابه وخولنجان بر بوچق درم بونلرى سحق
ايليوب شكر يله سفوف ايدوب صباحله بوندن بر درم
استعمال ايليه لر واوستونه بر سود ايچه لر ودوفدن بشمش

يمرطه صاروسنى دارچينيله استعمال ايليه لر وبوداغى
اتنك كبابى وسمز تاوق وككلك وكوكرجن ياوروسى
واسترديا وبقله اشى ونخوداب وبوكرلجه اشى وهاوج
وقوش قونمازى اتيله بشروب يه لر وبر مجرب دخى كبابلردن
يا زمشلردر وسقنقوردن يكدر كوچك دوه نك مايه سندن
نخود قدرى استعمال ايلمك غايت مقويدر هيچ نظيرى يوقدر
⊙ وصيداده بر قيو واردر ايچنده اوفق بالقلر واردر
سمكة الصيدا ديرلر انلر ارككندن واركككلك علامتى بودركه
التچكه سى التنده نقطه لر اولور وايقدى بنكه شك
اولمقدر وچفت لشديكى زمان دشيسنك اوزرينه بنز
اول زمان اوليوب طوزليوب قورودرلر اندن يا درم
قدرينى دوكه لر يا دارچينيله يا روفدن يمرطه يه قتوب
يه لر غايت مقويدر ⊙ وبو ياغى طشره دن سوره لر غايت
نافعدر جوز بوا ياغى دورت درم بوبر ياغى ايكى درهم
سنبل وقرنفل هر بريندن اون بغداى اغرلغى مسك دورت
بغداى بونلرى بر يرده حل ايليوب ذكره وخايه يه وقاسغه
وبوكركلره سوره لر ⊙ وبو ياغ بزم مجربمزدندر زدين قدح

صوغانك یاغی وهندستان جوزینك یاغی هر برندن
سكز درم فرفیون ایكی درم قرص غالیه بر بوچق درهم
مسك ثلث درم نهایت قدر بال مومیله مرهم ایلیوب ذكره
وخایه لره وقاسغه وبوكركلره سوره لر **فریابسموس**
بو بر مرضدر كه آدمك دائما ذكری قالقوب طورر هیچ اینمز
وهم اوزون اولور ⊙ سببی منینك كثرتی ویا حدتیدر ویا
یللرك كثرتندن اولور علامتی منیسی دائما سیلان ایلر ⊙
العلاج اكر قان غلبه سی علامتی وار ایسه قان الدر
واكر اخلاطك حركتی وار ایسه اخلاطی سوره جك مسهللر
ویره لر ⊙ وبو معجون اول مرضه مجربدر صفتی بودر ⊙
نعناع ونیلوفر چچكی اون ایكیشر درم ماروللتخمی سكز درم
آند تخمی ایكی درم مرجان بر درم بونلری سحق ایلیوب نیلوفر
شربتیله معجون ایلیوب یدوره لر وكندر تخمی بر درم قدر
استعمال ایلمك مجربدر ومعدنی بلوردن یا زمرددن استعمال
ایلمك غایت نافعدر هم سیلان منیی دفع ایلر ⊙ وسیلان
منی انواعندن بر مرض دخی واردر كه خلق ایچنده اكا بل
صوقلوغی دیرلر دائما ذكرندن بر یاپشق شی اقار اثوابنی ملوث

ایدر

ایلر كیمی اغریله كلور وكیمی اغریسز كلور وكیمی بدنی غایت ارقلدر
وكیمی ارقلدمز ⊙ بونك سببی كاهیجه صوقدن اولور مثلا
صوق طاش اوزرنه اوتورمقدن ویا صوق صو ایچمكدن
اولور ویا كثرت جماعدن قوت ماسكه یه ضعف كلوب منیسی
اقمغه باشلر علامتی اقن شیئك حدتی واغریسی اولمز
وكاهی بر یرامز حدتلی خلطك آلات منیه ده دوكلمسندن اولور
ومنیی افساد ایلیوب طبیعت انی طشره دفع ایلمك استر
وذكر یولندن دفع ایلر علامتی یا قرق چیقر وبدنی ارقلدر
وبیاض اولور وكوزلری چقورلنور وبو ماده اقرق یوی
یاره ایلر وكاهی بوندن بول چقمیوب طامله طامله چقمق
عارض اولور **علاجی** آلات منیه قوت ویره جك شیلر
استعمال ایلمكدر اكر صوقدن ایسه خولنجان معجونی ومثر
استعمال ایلمك نافعدر وكاهیجه كوندلك وضاقز استعمال
ایلمك كرك واكر حدتلی خلطدن ایسه ماده یی تنقیه ایلمك
واجبدر راوندله وهلیلجاتله ومكرر كل شرابیله وخیار
شنبه بالنی تره منیله وراوندله استعمال ایده لر بعده بزور
بارده مستحلبی هندبا ونیلوفر شربتیله ویره لر ⊙ وبو قرص

بو مرضه مجرّبدر بل صوقلوغنه و مثانه ده و بول یولنده
اولان یاره لری و کلدر صفتی بودر ○ ایذ تخمی و ماروول
تخمی و کل قروسی و کلنار دهر برندن اوچر درهم طباشیر
و کهربا هر برندن دورت بوچق درم کل ارمنی التی درم سکر ثلی
بیراق تخمی دورت درم صاصفراس ایکی درم بونلری سحق
ایدوب نیلوفر صویله ایوه چکردکنی اصلدوب و لعابنی
آلوب اول اجزایی بو لعاب ایله خمیر ایلیوب قرصلر یاپه لر و هر
کون بو قرصدن بر درم استعمال ایلیوب اوستونه قاون چکردکی
و خشخاشک مستحلبنی ایچه لر ○ اکر سیلان منی فرنک جماعندن
ایسه قوی دوالر ایلمک کرک مثلا بیغمبر اغاجی قیندوب
صوینی اجمکه مداومت ایلیه لر تنقیۂ بدن ایتدکدن
صکره و فرنک مرضنده یازه جاغیمز علاجلر ایله علاج
ایلیه لر **امراض الرحم** رحمده اولان شیشلرک
علاجی بیلدردر ○ بو شیش یا حیضک محتبس اولدوغندن
اولور و کاهی کوجله طوغورمقدن و یا اولاد دوشورمکدن
و یا بر شی طوقمقدن و یا بر یردن دوشمکدن اولور علامتی
رحمی اغر اولور و اغرسی اولور و سته سی اولور ○ جالینوس

ابیدیمیا شرحنک التنجی مقاله سنده ایدر مشول خاتونلرکه
رحملرنده اسّی شیش اولور انلرک باشلری اغرر و اغریسی
کوزلرک دبنه دک اوزار و اویلوقلرندن انجکلرینه وارنجه
اغری اولور و ضیق النفس عارض اولور و کوبکی التنده قاسغنه
وارنجه شیش اولور و کوکل دونمک و قوصمق و انجقرمق
عارض اولور ابتداده نبضی ضعیف و مختلف اولور مسرعتله
والی و ایاغی صوغورو بایلمق و طبیعتی قبض اولمق و بولی
محتبس اولمق عارض اولور **العلاج** اکر بو شیش اولاد
دوشرمکدن اولمزسه اولا باسلیقدن قان الهلر بعده صافندن
الهلر خصوصا احتباس حیض دخی اوله بعده برملین مسهل
ویره لر خیارشنبه کبی و کل مکرّر و بنفشه شربتی و دیاقا
تیلیقون معجونی کبی ○ ابو علی ابن سینا بو علتده قوصدرمغی
تجویز ایلدی اما بز جائز کورمز بعده اغرسینی تسکین
ایلیوب اویقو کتوره جک شیلر ویره لر مثلا خشخاش شربتی
بزور بارده مستحلبی ایله ویره لر ابتداده قاسغنه و بکنه
کل یاغی و صندل مرهمی و ایوه یاغی سوره لر و اربه اونی
کتان و تخمنی کل یاغیله یا قوایلیه لر ○ و رحمنه بو حقنه

ایله احتقان ایلیه لر صفتی بودر ● سکزلی یپراق وقیه
قروغی ومارول یپراغی هر برندن بر طوطام کل قوروسی
یارم طوطام بونلری صویله قینده وب بعده سوزه لر بو
صونکا ایچنه سکز درهم مرسین یاغی قته لر ودورت درهم
سرکه قوب رحمنه احتقان ایلیه لر واغرسنی بستکین ایچون
اتمک ایچینی سودله قینده وب ایچنه بر زعفران قوب
یاقو ایلیه لر وتاوق یاغی برطه اقیله وبرز زعفران
قوب طشره دن سوره لر وبرز کوره لر بعده اوزرنه پایدیه
وبوی تخمی واکلیل ملک وکافوریه اوتی یاقو ایده لر وطوق
اوتی یاغی وزنبق وتره یاغی سوده لر اگر شیش گیتمزسه
بلکه دشیلمکه یوز طوترسه داخلیون مرهمی ودیا
لتیا مرهمی قویه لر ● وبو یاقوی قومق غایت ایودر صفتی
بودر ● خطمی کوکی وپاپدیه واکلیل ملک وکتان
وبوی تخمی هر برندن سکز درهم انجیر سکز دانه
بونلری مهرکا اولنجه قینده لر بعده ایچنه دورت دانه
برطه صاروسی وسکز درهم زنبق یاغی قرشدروب یاقو
ایلیه لر اگر دشلمزسه بونی اشغه دن یوکیله کوره لر صفتی

بودر قاز یاغی سکز درهم تره منتی ایکی درهم سنابو
بوره وزنبق کوکی یارم شر درهم بونلری سحق ایلیوب
بریره جمع ایدوب یوکیله اشغه دن کتوره لر وشلدکدن
صکره اشغه ده قروحده کلجک علاجلر له علاج
ایلیه لر وغداسی لطیف اولمق کرک پلج صویی واریه
صویی واریه جلابی وانار صویی واجی مارول
وطاتلو مارول کبی وحرکات بدنیه دن ونفسانیه دن
صاقنه لر وطبیعتی احتقان لینه ایله دائما ملایم
طوته لر **صلابة الرحم** یعنی رحمده اولان پک
شیش بو مرض اکثریا ورم حارک علاجنده تقصیرات
اولوب وچوق صوق شیلر یاقو ایلمکدن ورم متحجر
اولور وکاهی بر غلیظ خلطدن یا بلغمدن وسودادن
اولور وکاه صفرانک قانله قرشقلغندن دخی اولور
علامتی قاسقده پکلک اولور واغری اولور وحیض
قانی از کلور **العلاج** بدنی خلط غالبدن تنقیه
ایده لر اگر قان علامتی بله وارایسه قان الدرله لر وبو یاقوی
اوزرنه قویه لر صفتی بودر ● مقل ازرق وچادر اوشاغی

وقاصنی هر برندن برابر الهلر بان یاغیله وزنبق یاغیله
حل ایلیه لر بعده کتان وبوی تخمنك لعابلری وانجیر
بالی بونلردن برابر الوب ولکی محلولیله ملایم آتش
اوستونده قرشدوره لر بعده یاقوایده لر ومقلی سرکله
وکافوریه صویله حل ایلیوب وطاتلو بادم یاغی قتوب
رحمه احتقان ایلیه لر شیش یومشادقدن صکره محلل
شیلر قویه لر یارپوز کبی وسمزقبق وپاپدیه کبی وطلاق
پکلکنده یازد غمز ایچه جك شیلری ایچره لر **قروح**
الرحم یعنی رحمده یاره لر اولمق رحمده کاهیجه
یاره لر اولوب آریدلر کاهی بو شیشلرك دشلمسندن
اولورلر وکاهی فرزند زحمتندن اولور علامتی آسقده
اغری اولور واغریسی باتروارید اقو وچیقان شی بد
قوقوسته سی اولور وبکل اغریسی اولور **العلاج** اولا
طبیعتی ملایم ایلیه لر احتقانلریله ومادّه یی تنقیه ایلیه لر
واغریسنی تسکین ایلیه لر مثلا دمری قزدروب سود ایچینه
برقاج کره صوقه لر اول سودی احتقان ایلیه لر واربه
صویله کل یاغینی ازوب سجاجق احتقان ایلیه لر ○ وبو

قزجیه

قزجیه یی کتوره لر ○ بورچق اونی وکوك سوسن کوکی هر برندن
برابر الوب دوکوب بالیله قرشدروب بوکیله کتوره لر وبو
مرهم یاره لری اوکولدر غایت مجرّبدر صفتی بودر ○
مغسول مرضی دورت درهم مردسنك واوستوبج وانزروت
هر برندن ایکی درهم کل یاغی وبال مومی کفایت قدر بونلری
مرهم ایلیوب استعمال ایده لر ○ اکر فرزند زحمتندن ایسه
کوندلك ومرصافی وزنجفره برابر الوب اشغه دن بخور
ایلیه لر وبر درهم راوند رومیدن ویا قنطریوندن
هرکون استعمال ایتدوره لر وچوبچینی قزل اوزمله
قیندوب هرکون ایچره لر **احتباس حیض** یعنی
حیض قانی اقمامق یاقانك آزلغندن اولور **علاجی**
کثیر الغذا قان ارتجی شیلر یمکدر دوفدینه رطبه کبی وکاه
غم وقساوت وحزندن اولور علاجی تسلّی ایلمك
ومفرّح معجونلر استعمال ایلمکدر قرمز معجونی وجواهر معجونی
کبی ومفرّح شربتلر ایچه لر الما شرابی کبی ومفرّح یرلرده
وباغچه لرده کزمکدر واکثریا رحمده سدّه اولمقدن
اولور رحمك طمرلری طوتلور اخلاط غلیظه دن

ویا سمزلکدن ایچ یاغی طمرلرك یوللرینی قپادوب بودم حیضك
احتباسندن درلو درلو خسته لکلر عارض اولور باش
اغریسی وباش دونمك وکوز قرارمق وقوصمق وکوکل بولنمق
کبی وکاهی سوء القنیه واستسقا عارض اولور وجکرك
وطلاقك ومعدەنك شیشلری وطعامه اشتها ازلغی
وضعف هضم وخناق ووجع مفاصل ونازله واوکسرك
واویوزو بجیك وقورد اشنی وسودا وخفقان عارض
اولور ○ حاصل کلام نساطائفه سنك اکثر مرضلری
بودم حیضك احتباسندن عارض اولور العلاج اولا
اکر بدن پك ممتلی ایسه قولدن قان الەلر بعده ضافندن
الەلر بعده ملین احتقانلر له ومسهللر له طبیعتنی تلیین ایدەلر
○ وفرنك حکیملری اتفاق ایلدیلرکه بو مرضده دورت درم
ایارج فیقرا ایچرمك غایت نافعدر هم رحمی تنقیه ایدر
وهم سنەسنی ایچر وهم حیضی اقیدر وشراب اصول وپرزتین
شربتی ویرەلر انضاج وتفتیح سده ایچون اکر مریض پك
سمزسه پیغمبر اغاجی وصاصفراس ومشك طرامشیع قینتلر
اون اون بش کون ایچرەلر ومسهل چلك معجونی بو بابده غایت

نافعدر صفتی بودر ○ تربد سفوفی دورت درم محموقان
ایکی درم غاریقون بر درم سفوف دیا الروزون ودار
چینی هر برندن بوچق درم حل اولمش چلك سکری درم بونلری
دوکوب اوزم بالیله معجون ایلیوب بش درم استعمال
ایلیەلر وبو بابده سفوف جوارش ودیا فنیکون معجونی
وحب غاریقون وحب المنتن غایت مناسبلردر ○ وبو
حبلری غایت نافعدر صفتی بودر ○ غاریقون ایکی درم
قزل بویه کوکی بر درم بونلری سحق ایلیوب کافوریه صوییله
قریشدروب حبلر ایدوب جمله سنی ویرەلر برشربتدر و
حیض قانی کلجکی زمان یقین اولیجق مسهل ویرمیەلر
بلکه اوچ دورت کون اول ضافندن قان الەلر وحیض
قانی اقیدیجی شیلر ویرەلر وبالدرلرینه قروشیشه چکەلر
بعده بو مغلابی ویرەلر حیضی اقیدر بزم مجربمزدر صفتی
بودر ○ قزل بویه کوکی بش درم کافوریه وبالدری قره هر برندن
بر طوطام خیارشنبه قبوغی اوچ درم بونلری قینده لر
صوینی شکریله یا بالیله ایچرەلر وبوندن کسکندر بخور
مریمی ویا قبا قینه دوب صوینی بالیله ایچرەلر فی الحال

حیض قانینی اقیدر ۞ و مرکباتدن قرص مر و تریاق اربعه
استعمال ایلمک غایت نافعدر و خامور مایه سندن هر
کون فندق قدر استعمال ایلمک نافعدر خصوصا قرص
مر ایله استعمال ایلمک غایت نافعدر ۞ و یا پشقانی قیندوب
ایکی اوج کون ایچمک حیضی اچر مجربدر و بعضلر دیدیلر که
قیندوب یازلدوب اوستونی کوک بز ایله اورتمک شرطندندر
دیرلر بویله اولسه فائده سی دخی زیاده اولور و حالا
استنبولده و رومده سلیخه دیو مشهور اولان کوکدن
بر مثقال استعمال ایلسه‌لر حیضی اچر مجربدر **احتناق**
الرحم بو بر مرضدر که نسا طائفه‌سنه عارض اولور صرع
طوتر کبی اولور نوبتی دخی صرع کبی کلور یعنی یا ایده بر یا بر
قاچ ایده بر کلور و کاهی ماده سنه کوره صق صق کلور یا هر
کون و یا کون اشری و یا دخی زیاده نوبتله کلور بو بر
بخاردر سمیتلی رحمدن طمرلر واسطه سیله دماغه چیقر
و قوة محرکه‌یی ابطال ایلر ۞ و بو بخارک سببی رحمده و رحمک
طمرلرنده بر یرامز خلط محتبس اولور حیض قانی اقمدیغندندر
بونک علاجی مقدما چون حیض قانی محتبس اولدقده

یازیلن

یازیلن علاجلر ایله علاج ایلیه‌لر فصد کبی اسهال کبی و حیض
اقدیجی شیلر استعمال ایلمک کبی ۞ و یا منینک احتباسندن
اولور منی فاسد اولوب سمیت کیفیتیله متکیف اولور بو
اکثر یا کنج اولوب ار اولمیان نسا طائفه سنه عارض
اولور علاجی ار ویرمکدر خصوصا قز اوغلان قز اوله
ار ویرمکدن ایو علاج اولمز ۞ و نوبتی کلدیکی زمان جمله
احتناق رحمک علاجی بودر که ایکی قوللرینی و ایکی بالدرلرینی
اینجیتنجه صقوب باغلیه‌لر و پک پک آلن و ایاغن اوغه‌لر
و قیللرین چکوب قوپاره‌لر و ایقلرینه حجامت ایلیه‌لر
و چرکین قوقولی شیلر قوقوله‌لر مثلا قیل و یوک کبی شیلری
یاقوب بورننه یاقین کتوره‌لر خصوصا کیکلک تیتوینی
تتوتمک بالخاصه نافعدر و قندز خایه سی و حلتیت و
قاصنی و کهربا یاغی بونلری قوقوتمق نافعدر و اشغه‌دن
مسک و زباد کتوره‌لر و حصلبان و قرنفل دخی اشغه‌دن
کتورمک نافعدر ۞ اما نوبت اولمدوغی زمان علاج
بدنی تنقیه ایلیه‌لر اکر فصد لازم ایسه فصد ایده‌لر
اکر اسهال لازم ایسه مسهل شربتلر ویره‌لر بعده بالخاصه

نافع اولان شیلری استعمال ایلیه لر مثلا شمدیکی زماندن
فرنکستاندن کلور ایکی کوك واردر اینجه چکدر کسکین کوکلردر
بو مرضه بالخاصه نافعلردر بلکه طاعونه و سایر سمّه لره
و زهرلی شیلری دفع ایلمکده استعمال ایدرلر فائده سی چوق
اولدوغندن بو زمانده تریاق اکبره قاتر اولدیلر غایت
نافع شیلردر ⊙ برینه انجلیقا و برینه انبراتوریا دیرلر
حالا فرنکستاندن استنبوله کلورلر غلطه ده شربتجیلرده
بولنور بز الوب چوق استعمال ایلدك چوق نفعنی کوردك و لکن
سمز قبق دیدکلری کوك قدر نافع شی اولمز بر ییل قدر استعمالنه
⊙ ملازمت ایلیه لر کونده بر مثقال قدر و کاهی بو مرض
مشتد اولوب صرعه تبدیل اولور اول زمان صرع علاجی
ایلیه لر ⊙ بو مرضك صرعدن فرقی بودر که صرعده آلـ
و ایاق بوزیلوب و اغزی کپوردر بو مرضده بونلر اولمز و بو
مرضده چیغرسه لر طویار جواب ویره مز اما صرعده طویمازلر

حیض قانی چوق اقوب کسلمدیککك علاجی بیانندهدر اکر بدنی ممتلی ایسه و قوتلو ایسه باسلیق طمرندن
قان الدلر و اکر قوتی یوق ایسه ممه لری التندن چکوك یا طلاغنك

اوستوندن قورو شیشه چکه لر یا حجامت ایدوب بعده
چکه لر و بازولرینی بغلیه لر و اللرینی محکم اوغه لر و اکر قانله
اخلاط وار ایسه مسهلر ایله اخلاطی اسهال ایلیه لر کل مکرر
شربتی کبی و قدرت حلواسی و سنامکی و راوند کبی خصوصا
صفرانك حدتندن اوله و اکر قانده رطوبات وار ایسه
ایکی درهم مجوقان ایچره لر بعده قانی تغلیظ ایدجی شیلر
ویره لر که بزانلری رعافده یازدق ایدی انده کوره لر و عصا
الراعی عصارهسندن و سکزلی یپراق عصارهسندن برز
صمغ عربی حل ایلیوب رحمنه احتقان ایده لر و قرص الکهربا
ویره لر و انجبار شربتی ایچره لر ⊙ و بو حب غایت نافعدر
بزم ترکیبمزدر صفتی بودر دم اخوین و مرجان و کل ارمنی
⊙ هر برندن ایکی درهم کهربا و زمرد و صمغ عربی هر برندن بر
درهم صندل حدیدی و زعفران الحدیدی هر برندن یارم
درهم بونلری سحق ایدوب اصرقن دیکنی عصارهسیله خمیر
ایلیوب حبلر ایلیه لر بو حبلردن بوچق درهم قدرنی سکزلی
یپراق صوییله یا انجبار صوییله استعمال ایلیه لر و
بالخاصه حیض قانی کسر بلکه جمیع قانلری کسر انتله دن

بردرهم مرطه ضماد وسیله استعمال ایلیه لر غایت مجربدر
وهلیله عصاره سنی طشره دن مه اوستونه یا قوایلسه لر
بالخاصه نافعدر ○ وغدالردن پاچه وپرنج وتازه
پیشرلیه لر ویمشلردن ایوه وامرود واجریه لر وصو
یرینه دموز صوینی ایچه لر ویا ایچنده صاقز ویا بالدری
قره قینانمش صو ایچه لر وحرکتدن وجماعدن صاقنه لر
وطوزلو واجی شیلردن وجمیع مفتحات ومدرات دن صاقنه لر
○ وکاهیجه رحمدن بعض رطوبات فاسده اقار انك علاجی
○ مجوقان ورا ونده ویروب بدنی رطوباتدن پاك ایلمکدر
وبو فرزجه رحمك رطوباتدن اولان جمیع مرضلرینه نافعدر
○ چادر اوشاغی وقندز خایه سی بر دردرم زعفران وعوداَر
چینی هر برندن بوچق درم عنبر ایکی حبه بونلری سحق ایدوب
سذاب صویله قرشدروب بر یوك پاره سیله اشغه دن
کوره لر غایت مجربدر **العقر** بو بر مرضدرکه خاتونلره
عارض اولور قصرقا لور لر حامله اولمزلر بو حامله اولمق
کاهی ار جانبندن اولور مثلا ارك منیسنك فسادندن
ویا قلتندن اولور ویا سرخوشلق جماع ایلمکدن ویا ان

کوچکلکدن

کوچکلکدن ویا پك قوجه اولدوغندن ویا کثرة جماعدن
ویا اعضاسنده بر آفت اولمقدن اولور ○ وکاهی خاتون
جانبندن اولور اکثریا رحملرینه سوء مزاج بارد عارض
اولمقدن اولور ویا رحملرنده سده اولمقدن ویا رحمه
رطوبات عارض اولمقدن ویا رحمه بر اعوجاج عارض
اولمقدن اولور وکاهی خاتونك زیاده سمز اولماسندن اولور
وکاهی حرکات نفسانیه دن اولور مثلا زیاده غم وقساوت
چکمك کبی ○ حاصل کلام بو مرضك سببلری قتی چوقدر
جمله سنی بو مختصرده یازمق اولمز همان جمله سنه
شامل علاج مشترك یازه لم **العلاج** اکر خاتون
جانبندن ایسه اکر سببی برودتدن ایسه قزدرجی شیلر
ایله قزدره لر اسیجقدن ایسه صووق شیلرله علاج ایده لر
اکر سمزلکدن ایسه ارقلدجی شیلر ویره لر واکر سده لردن
ایسه تفتیح سده ایلیجی شیلر ویره لر ○ حاصلی هر سببك
ازاله سیله علاج ایلیه لر بعده بالخاصه حامله اولمغه
معین اولان شیلر استعمال ایلیه لر مثلا قلیه مسکی جماعدن
اول سورنه لر وبخور ایلیه لر وقورومش دلکو خایه سنی دوکوب

اره ویرمك وطوشانك قورومش رحمندن دوكوب خاتونه
ویرمك بالخاصه حامله اولمغه سببدر ویبان فستغی
دوكوب بالیله قرشدروب باشغه دن كتورمك حمله معیندر
وبو فرزجه بزم مجربمزدر حمله معیندر هم رحمك رطوبتی
دفع ایلر ومزاجنی اصلاح ایلر برایوایی الوب كول ایچنده
بشره لر بعده پاپدیه یاغی وشب بوی یاغندن اون
درهم قدر اوله برتاوه ایچنده ایوه یی یاغله بشره لر
ایچنه اون دانه قرنفل وایكی چكردك سنبل هندی
وزعفران وعنبر وقلیه مسك هر برندن بر چكردك
بونلرك جمله سنی بریره قرشدروب باشغه دن كتوره لر
غایت نافعدر وكعبه دن كلان عبیثرانی دوكوب
بالیله قرشدروب باشغه دن كتورمك حمله معیندر
وفیل كمكك براده سندن معجون ایلیوب ار وعورت
استعمال ایلمك غایت نافعدر وارد دائما مثرودیطوس تریاق
استعمال ایلمك وجماعدن اول ارسلان یغی ووزادوب كیجه كیجه
جماع ایلمك حمله معیندر وحملك اركك اولماسنه سببدر
دیشلر وبو جوارش حمله معیندر وهم جماعه قوت ویرر

صفتی بودر بادم وشام فستقی وچام فستقی وفندق هر
برندن سكزر درهم اغاج قاونینك قبوغی وزنجبیل وقرنفل
ودارچینی هر برندن دورت درهم وصوتره سی تخمی ایكی
درهم غایت قدر شكری مرزنجوش صوییله حل ایلیوب
وقوامه كتوروب بو اجزایی قرشدروب معجون ایلیوب
استعمال ایلیه لر

الرجا

بو بر مرضدر كه نساطاهره عارض اولور كه كویا قارنی شیشر كندینی كبه صانورلر وحیض
قانی كسیلوب كلمز اولوب وغثیان عارض اولور واكثیه
وطوزلویه مائل اولورلر وبعضلرینك قارننده قملدی اولور
كه خاتونلرك قرننده اولدوغی كبی وكاهی اوغلان
طوغورمق ترسی طوتركندینی طوغوردی صانورلر وكاهی
براتی پاره سی طوغوردی صورتسز وكاهیجه صورتله طوغر
مثلا خروس صورتی كبی ویلان وبالق صورتی كبی واكسك
انسان صورتی كبی ودرلو درلو صورتله طوغرر وبونك سببی
قوت مصوره نك ضعفندن وتشوشندن اولور اكر اول
خاتونك اری وارایسه واكر اری یوق ایسه سببی خاتونك
منیسندن اولور دیشلر وبعضلر حیض قانك احتباسندن

اولور دیمشلر ۞ و بو مرض دورت آیه دکلو حامله دن فرق
اولنمز بعده حرکتندن فرق اولور زیرا بو مرضه اولان
حرکت جنینک حرکتی کبی دکلدر و هم بو مرضه مه لرده سود
اولمز اما حامله ده سود اولور و بو مرضده استسقا
و سوء القنیه اعراضی اولور و بل اغرسی اولور و بعض
اطبا دیدیلر که حمل ایله رجا بر خوشجه فرق اولنمز تمام
اون ایکی آی کچمدکجه العلاج اکر بدنی طلو ایسه باسلیقدن
و صافن طمرندن قان الهلر بعده تیز حقنه لر ایله احتقان
ایلیه لر بعده دوشریجی و قورتلری قریجی شیلر ایچره لر زراوند
و سمز قبق کوکی کبی و غیری بونلره بکزینلردن ۞ اکر سده
علامتی وار ایسه شراب اصول ایچره لر و تریاق اربعه
و ایارج فیقرا استعمالی دخی مناسبدر و اختناق رحمده
نافع اولان علاجلر بونده دخی نافعدر ۞ و بو حب هم
اختناق رحمه و هم رجا مرضنه غایت نافعدر صفتی بودر
۞ جند بیدستر و مرصافی و چادرا و شاغی هر برندن
بر درم حلتیت یارم درم بونلری یومشق دوکوب پیاز
صوییله قرصلر حبلر ایلیوب هر کون ثلث درم قدر استعمال

ایلیه لر ۞ کذلک علامتی و کبه خاتونلر تدبیرینه
و قرنده اولان ولدلرینی حفظ ایلمک تدبیرینی بلدردر
۞ استاد ابقراط دیرکه قچن حیض قانی محتبس اولسه و حمّا
عارض اولسه و اعراض ردیه دخی عارض اولسه لکن
غثیان و معده بولانتسی عارض اولسه و آجی و طوزلو
شیلره مائل اولسه و طبراق و کل کبی شیلره مائل اولسه
و بو عارضه لر دائما اولسه بو جمله حمل علامتندندر و
دورت آی کچدکدن صکره جنین قملدمغه باشلر و سود
کلمکه باشلر و جماعدن نفرت ایلر و یوزنه لکه دوشر ۞
کبه خاتونلر تدبیری بونلرک تدبیرنده زیاده حرکات
بدنیه دن و حرکات نفسانیه دن صاقنه لر مثلا غم
چکمک و محزون اولمق و زیاده غضبه کلمک کبی و بد
رایحه لی شیلر قوقمقدن صاقنه لر کبریت و حلتیت و سذاب
قوقولری کبی و زیاده طوزلودن و آجیدن صاقنه لر کر
صوغان و صارمسق و خردل کبی و کرفس کبی و فارن
شیشیریجی شیلردن صاقنه لر بقله و بورلجه و مرجمک
و لاهنه کبی و غداسی کوزل نفیس طعاملر اوله ککلک

وسوکلون وپلج کبی ودائما اوزوم ایله بادم یبه‌لر و
مسکی الما وایوه ییه‌لر بونلره مداومت ایلمکله طوغان
اوغلان کوزل یوزلو اولور ○ وجنینی حفظ ایچون یعنی
که خاتونلرک قارننده اولان معصومی وشرمیوب
حفظ ایلمیکچون ومعصومی خسته لکدن صقلمق ایچون
بو معجونی استعمال ایلمک ایو در صفتی بودر ○ لسان ثور
خمیره‌سی وکلبشکر هر بریندن اون التیشر درم اوغل
اوتی واغاج قاوونی قبوغی وکابلی هر بریندن سکز درم
عود وقزل یاقوت وکوک یاقوت واغنایی طاشی وزمرد
هر بریندن ثلث درم انجو بوچق درم مرجان وفیل دیشی
هر بریندن بر درم جوز بوا ایکی درم بونلری سحق ایلیوب
الما شربتیله ویا لسان ثور شربتیله معجون ایلیوب
هر کون ایکی درهم استعمال ایلیه‌لر ○ وبو سفوف دخی
غایت مجربدر مرجان وقرمز وفیل دیشی هر بریندن بر
درهم انجو ومصطکی هر بریندن بوچق درم شکر ایکی درم
بونلری سحق ایلیه‌لر بر درم هر کون استعمال ایلیه‌لر

اسان طوغورمق تدبیرینی بیان ایلر ○

خاتون کشی طوغورمق مدتی یقین کلدکده اکشی وقابض
شیلردن صاقنه ویا غلو جب شیلر استعمال ایلیه وبرو
طوتمغه باشلدقده طاتلو بادم یاغنی قرننه ورحمنه طلا
ایده‌لر وهم ایچره‌لر وخرما وبوی تخمنی قینده‌لر بو قینتینک
صوندن یوز درم قدر الوب بر ز بادم یاغی قته‌لر بر قاج
دفعه ایچره‌لر وبالخاصه مجربدر ولا نلردن در یشم طاشنی
ومرجانی کندیلرنده کتوره‌لر اکر طوغوررکن بایلوب و دخی
مجال اولورسه قرمز معجونینی وجواهر معجونی ویره‌لر ○

○ مفاصل اغریلری وعرق النسا ونقرس مرضلرینک علاجنی بیان ایلر

بو مرضلر اکثریا
قاندن اولور وبلغمدن وصفرادن دخی اولور اما
سودادن اولماسی نادر واقع اولور علاجی اولا
طبیعتنی حقنه لینه ایله تلیین ایلیه‌لر بعده قان الدیرلر
بو امراضده قان المق پک لازمدر هر قنقی خلطدن اولورسه
زیرا قانله دورت خلط بله چیقر مرضک ماده‌سنه خفت
کلور اکر اغریلر جمیع مفاصلده اولورسه ابتدا صاغ
طرفدن جکر طمرندن قان الدیره‌لر واکر اغری بر طرفده ایسه

قانی اغری اولیان طرفندن اله لر بعده بالکلیه دفع اولمز
اغری طرفندن دخی اله لر و ایکی قان المق اراسنده اخلاطی
بشرجی منضج مغلا بلر ویره لر بعده مسهل ویره لر اکر ماده سی
صفرا ایله مخلوط قان ایسه راونده خیارشنبه ویره لر
یا صوکوالروزاتم معجوننی ویره لر اکر اخلاطی سودا ایله
قرشق اولورسه اون درم دیاقاتیلیقون معجوننندن
الوب بر درم سورنجان ایله ویره لر و بو مسهل بزم مجربمزدر
بدندن اخلاط مختلفه یی چیقرر و وجع مفاصله غایت
نافعدر صفتی بودر سنامکی اوچ درم راوند بر
مثقال صاری هلیله قبوغی بر مثقال انیسون یارم
درم سنبل هندی بردنک بونلری هندباصویله ملایم
آتشده یدی سکز ساعت قدر اصلده لر بعده سزوب
ایچنه اون بش درم قدر کل مکرر شربتی و اون بش درم
قدر قدرت حلواسی قویوب ایچه لر و اکر ماده سنده
غلیظ بلغم بله قرشق ایسه بو حبدن بر مثقال ویره لر
بو حب بزم ترکیبمزدر و مجربمزدر غایت نافعدر صفتی
بودر ○ سورنجان و صاری هلیله قبوغی و صبر هر

برندن اونر درهم حنظل اییچی و محموده ایکیشر درهم
زنجبیل بوچق درم مصطکی بردنک بونلری سحق ایلیوب
حب ایلیه لر کل مکرر شربتیله بوندن بر مثقال قدر ویره لر
غایت مجرب و بی نظیردر روشمه فرنک ولایتنده بر معجون
پیدا اولمشدر بو معجونی فرنک اطباسندن بر حاذق طبیب
پیدا ایلمشدر بر کمسه بو مرضه یکرمی بش سنه مبتلا اولور
بو قدر اطبا چوق علاجلر ایلدیلر دفع اولمز عاقبت اول حکیم
بو معجونی پیدا ایدوب ییدرمشدر اول مرض دفع اولمش بر دخی
اول مرضی کورممشدر بعده بو معجونی اول مرض ایچون نیچه کمسه لره
ویرمشلر جمله سی اول مرضدن قورتلمشلر اول معجونک صفتی
بودر ○ سورنجان و محموده ایکیشر درم قسط و کمون
و قرنفل و زنجبیل بر درهم زعفران یارم درم هکایت قدر
بالیله معجون ایلیوب ایکی درهمدن دورت درهمه دک
ویره لر ○ و بر مجربکه وجع مفاصله و بل اغریسنه و عرق
النسایه غایت مجربدر بعضلر بر دفعه اچمکله دفع ایلدیلر
و بعضلر ایکی کره و یا اوچ کره اچمکله دفع ایلدیلر ○ سورنجان
واق انزروت هر برندن اوچر درم قدر دوکوب اکیه لر

اون درم قدر قوز یاغیله قرشدروب صباح اچ قرنله
ییوب اوزرینه اون درم قینمش طورقاوتی صویی ایچه‌لر
دورت بش کره سوروب طوپ طوپ بلغملر چیقر اول
دردن خلاص اولور ۞ واسکی صزیلره بو حب غایت
نافعدر صفتی بودر کمافیطوس دورت درم کمادریوس
وقره باش چچکی هر برندن اوچر درم سورنجان وصبر
دردر درهم هیوفاریقون تخمی بر درم بونلری سحق
ایلیوب تره منتیله قرشدروب نخود قدر حبلر ایلیه‌لر
بو حبلردن بش حبدن یدی حبه دکین هر کون استعمال
ایلیه‌لر وغلیظ شیلردن پرهیز ایلمک لازمدر مثلا
بالقدن وپینردن وسوددن پرهیز ایلیه‌لر وشتار
غلیظ شیلردن پصدرمه کبی وصغراتی کبی وجماعدن
وچوق ییوب امتلادن اولمقدن صاقنه‌لر ووجع مفاصلده
وصزیلرده مسهل ویروب سوردکدن صکره وقاندن صکره
اغریلرک اوستونه یاغلر ویاقولر قومق کرک اکر صزیلرده
حرارت واریسه اوزرینه رادع شیلر واغریسنی تسکین ایدیجی
شیلر یاقو ایلیه‌لر بو طلا کبی ۞ ماورد وبرزینج وقیه قورو اغی

هر برسیندن عصاره‌لری وکل یاغی هر برندن اون التی درم
ادیه اوتی سکز درم بردانه یمرطه صاروسیله قرشدروب
اغریینک اوستونه یاقو ایلیه‌لر هم حرارتنی سوندرور وهم
اغریسنی تسکین ایلر وبو یاقودخی اوکلکی کبی نافعدر ادیه اوتی
وبابونه یپراغی وکل یاغی بونلری بشروب یاقو ایلیه‌لر ۞
وسنارتوس حکیم دیرکه وجع مفاصلک شیشنده اکر
قزللق واریسه یا قوسنه یاغ قویمق کرک همان ادیه اوتی
وسکرلی یپراق وایتاوزومی بونلری ازاجق زعفرانله وبر
دانه یمرطه صاروسیله قرشدروب یاقو ایلمک غایت اعلادر
۞ ودخی دیرکه وجع مفاصله تازه پینردن تازه یاهو
ایلمک قدر نافع شی کورمدم دیر ۞ وبو یاقودخی وجع
مفاصلی تسکین ایلر غایت مجربدر اتمک ایچی اون التی درم
صغر قویروغی چچکی سکز درم بونلری سودله قینده‌لر ایچنه
سکز درم قدر خیارشنبه بالی قتوب یاقو ایلیه‌لر ۞ اکر
صزی صوقدن اولوب حرارتی اولمزسه اغریسنی تسکین
ایلمک ایچون بو یاقویی قویه‌لر ۞ اتمک ایچی اللی درم سودله
قینده‌لر وایچنه خطمی تخمنک لعابندن اون التی درم

قته لر یا پدیه واكلیل ملك هر برندن سكز درم كتان
وبوی تخملری ایكیشر درم زعفران بر درهم كل یاغی
ویا پدیه یاغی سكزر درم بونلری بربره خلط ایلیوب
اوستونه یاقوا ایلیه لر ○ یاغلردن ابتداء امرده مناسب
اولان كل یاغی سورمكدر بعده كل یاغی یا پدیه یاغیله
قرشدروب سوره لر بعده یالكز پا پدیه یاغی سوره لر
○ آخر الامرده محلل یاغلر قویه لر اكلیل ملك یاقوسی بكیجی
وزعفران یاقوسی كبی ○ وتلكی یاغی صوقدن اولان وجع
مفاصله غایت نافعدر هم اغریسنی تسكین ایدر وهم تحلیل
ایلر مجربدر ○ وبو صو اغریسنی تسكین ایلمكده غایت نافعدر
صفتی بودر ○ پلین وخزامه واكلیل الملك وپا پدیه
وبابونه ودیش اوتی وكمافیطوس وقره باش هر برندن
بر طوطام الهلر صویله واناجق سركه وبر اناجق طوز قوش
قوب قینده لر بعده سونكری بو صویه باتروب اغرین یره
قویه لر اما بو علاجلر كاهیجه عرق النسایه تاثیر ایلمز اول
زمان احتقانلر ایلمك لازمدر زیرا عرق النسانك مادهسی
بدنك ایچنده اولمغله دكمه علاج كار ایلمز كسكین

علاجلر

علاجلر ایلمك كرك حب منتن وحب سورنجان كبیر وحب
شیطرج كبی حبلر استعمال ایتدوره لر ○ جالینوس
تازه سركله یی دوكوب ایچ یاغیله قرشدروب عرق النسایه
یاقوا ایلردی صاری صولر اقدردی خلاص اولورلردی
بو مرضه بوندن ایو علاج بولمدم دیردی ○ ومعلوم
اولا كه بدنی تنقیه دن صكره مطلق وجع مفاصلده
كاهیجه اوزرنه سلوك یاپشدرمغه ویا حجامت ایتمكه
ویا طاغلمغه محتاج اولور لكن بونلری كندیلكندن
ایلمیه لر بلكه بر طبیبك رأییله ایلیه لر كه حتی خطا واقع
اولمیه **دوردنجی مقاله** بر عضوه
مخصوص اولیوب بدنه شامل اولان امراضك بیاننده در
بودخی ایكی بابدر **اولكی باب** حمیات یعنی
ستمه لر بیاننده در ستمه دیدكلری بر غریب حرارتدر كه
یوركده شعله لنور و روح واسطه سیله وطمرلرده
اولان قان واسطه سیله جمیع بدنه یایلور وبدنك
اول حرارت اولقدر شعله لنور كه افعال طبیعیه یه ضرر
ایلر ○ وحمادخی اوچ درلودر زیرا اول حرارت یا كو

اوّلا ارواحه تعلّق ایلرسه حمّای یومیّه دیرلر زیرا
اکثریّا برکونده دفع اولور ۞ واکر اول حرارت اوّلا
اخلاطه تعلّق ایلرسه اکا حمّای خلطیّه دیرلر ۞ واکر
اول حرارت اوّلا اعضای اصلیّه‌یه تعلّق ایلرسه مثلا
جکر ویورك کبی اکا حمّای دق دیرلر ترکجه قوروخسته‌لك
دیرلر ۞ ومطلق حمّا دخی ایکی قسمه منقسم اولور برینه
حمّای مرض دیرلر ۞ بریسنه حمّای عرض دیرلر اکر حمّانك
سببی مرض آخردن اولمیوب بلکه صوقدن ویا اسجقدن
ویا عفونتدن اوله اکا حمّای مرض دیرلر واکر سببی بر
مرض آخردن اولورسه مثلا ایچروده وطشره‌ده شیشلردن
اولان سته‌لر کبی وذات الجنبده وسرسامده اولان سته‌لر
کبی اکا حمّای عرض دیرلر **اوّلکی فصل** حمّای
یومیّه‌نك سببی وعلاجی بیاننده‌در ۞ بو حمّای یومیّه
برسته‌در که ارواحك قزمسندن اولور بونك سببی
انفعالات نفسانیه‌دن اولور مثلا پك سونمك کبی
ویك تاسه‌لنمق کبی وزیاده غضبه کلمك کبی وامتلادن
واسهالدن ونازله‌دن وزیاده یورولمقدن وکونشده

وسیجق هواده چوق کزمکدن دخی اولور علامتی بوسببلك
مقدّم واقع اولماسندن بلنور وحرارتی پك زیاده اولمز
وقاروره‌سی ونبضی متغیّر اولمز **العلاج** سببی نه
ایسه سببنی ازاله ایلمکدر مثلا یورغون ایسه راحت
اولوب اوتوره وروحك مزاجنی تعدیل ایلمکدر مثلا
نیلوفر وبنفشه ولسان ثور شربتلریله وارپه صویله
وبعض مفرّح معجونلر ویره‌لر اکر سببی غمدن ایسه جواهر
معجونی کبی لسان ثور شربتیله والما شرابی ایچره‌لر ۞ اکر
معده‌نك ضعفندن اولورسه دیا الرّوزون یا نوشدارو
کبی معجونلر ویره‌لر وایوه شرابی دخی ایودر ۞ واکر امتلادن
اولورسه معده‌یی تنقیه ایلیه‌لر قوصغله واسهالیله
وغذایی ترك ایلیه‌لر وصاقز صقوفی ویره‌لر وبلین شربتی
ایچره‌لر ۞ ومعلوم اولا که حمّای یومیّه برقاچ کون
ممتد اولور خصوصا حمّای سددیّه اوله وبو امتداد
سببیله قان قزرو قزمغله حمّای سونوخوس پیدا اولور
وبوسته‌لر اکثریّا اتی چوق یبوب وسیجق شربتلر ایچمکه معتاد
اولان کشیلره عارض اولور بونك علاجی قان المقدر وسکنجبینله

وهندباصویله سدّه‌لرینی تفتیح ایلمکدر و اربه صویله
ونیلوفر یا حماض یا لیمون شربتلریله حرارتنی تسکین ایلمکدر
○ ومعلوم اولاکه بو حمّاده یکرمی دورت ساعت کچمدکجه
قانالیه‌لر و اولا لازمدرکه طبیعتنی تلیین ایلیه‌لر احتقانلرله
ویا خیارشنبه ویاکل مکرّرله بعده قانالهلر ○ وبو زماننده
فرنکلر بو حمّای سد دیه‌یه برایو علاج بولمشلردر هم تفتیح
سدّه ایدر وهم حرارتنی سوندورور اول علاج بودرکه
روح زاجدن برایکی طامله نیلوفر ویا هندباشربتلریله
ایچررلر غایت نافعدر و اکر اول حمّا نازله‌دن ویا
اسهالدن اولورسه نازله و اسهال بابلرنده یازیلان
علاجلرله علاج ایلیه‌لر زیرا اصل علاج سببنی قطع
ایلمکدر ○ **ایکنجی فصل** اخلاطه متعلّق اولان
حمّای عفنیه بیاننده‌در ○ معلوم اولاکه بو عفونتکه
اخلاط اربعه‌یه یعنی قانه وصفرایه وسودایه وبلغمه
متعلّق اولور ایکی قسمدر یا خارج عروقده اولور ویا
داخل عروقده اولور اکر خارج عروقده اولورسه بو حمّا
کلور کیدر خلق بوکاسته دیرلر اکر داخل عروقده اولورسه

حرارتی

حرارتی دائم اولوب کتمز بوکا حمّای لازمه دیرلر امّا خلق
بوکا اغر خسته‌لغی وترلمه خسته‌لغی دیرلر و حمّای محرقه بو
حمّا اقسامندندر ○ اکر حمّایه سبب اولان تعفّن داخل
عروقده اولان قانه تعلّق ایلرسه سونوخوس عفنیه دیرلر
وحمّای مطبقه دیرلر وروم خلقی ترلمه خسته‌لغی دیرلر واغر
خسته‌لغی دخی دیرلر بونک علامتی حرارتی دائم ومتّصل
اولور ایرلماز تا بحران ایلینجه ونبضی سریع وبیوک اولور
ومختلف اولوب قرشمش حرکتلر ایلر وقاروره‌سی بولانق
وقویو وقزل اولور ویوزی کوزی قزل وطمرلری طلو اولور
واکر قانی صفراوی اولورسه حرارتی زیاده اولور و اویقو
کلمز ومحرقه‌یه مشابه اولور واکر قانی بلغمی اولورسه حرارتی
ملایم اولور وبدنی اغر اولور واکل ایله یاپشسه‌لر اولقدر
حرارت حس اولنمز ○ علاجی اولا قانالهلر بعده سدّه‌لرینی
فتح ایلیوب مزاجنی تعدیل ایلیه‌لر وحقنه لیّنه ایله احتقان
ایلیه‌لر ویا کل مکرّر شربتنی تمر هندیله ویره‌لر اکر قانده صفرا
واکر بلغم وار ایسه خیارشنبه ایله غاریقون ویره‌لر
○ شربتلردن بو مرضه مناسب لیمون وحمّاص واغاج

قاوونی وبنفشه شربتلری وسکری سکنجبین ویره لر و
زاجك روحی ارپه ویا هندبا ویا حماض صولریله ویره لر
وبنفشه ولسان ثور خمیره لری وکلبشکر مناسبدر
وبو ترکیب دخی غایت مناسبدر کلبشکر وهندبا چچکنك
خمیره سی واغاج قاوونی خمیره سی هر بریندن سکز درهم
ماورد کوکم باسی دورت درم صاری صندل وانجو
سفوفی هر بریندن ثلث درم زاج روحی سدس درم بونلری
بریره جمع ایلیوب استعمال ایلیه لر غداسی ارپه صوینی
وهندبا ایله ویا قزو قولاغیله بشمش بلج چورباسنی لیموی
ویا اکشی انار ویا قروق صولریله ویره لر وسکنجبین ایچره لر
آتدن وغلیظ غدالردن صاقنه لر اکر عفونت خارج
عروقده اولان صفرایه تعلق ایلرسه حمای غب دائره
دیرلر نوبتی برکون اشری کلور علامتی ابتدا دتره مکله کلور
بعده زیاده حرارتله براغز اکثریا تریله ایریلور وکاه قی
ایله وکاه ادرار بول ایله وکاه اسهال ایله ایریلور وعلامت
بعضی بودرکه نبضی سریع ومختلف اولور وزیاده صوصر
واویقو کلمز وکاهی هدیان سویلر وبولی قزللغه مائل

قيوز

اولوب پك صاری اولور وبونك نوبتی اون ایکی ساعتی کچمز
اکر صافی صفرادن اولورسه اکر قاروره ده بیاض بلوت کبی
برشی اولورسه بو ایو علامتدرکه دورت نوبتده یا اکسکده
حما دفع اولماسنه دلالت ایلر العلاج اولا حقنه لینه
ایله طبیعتنی تلیین ایلیه لر اکر غثیان واریسه قوصدورلر
وطبیعتنی تلیین ایلیه لر تمر هندی صوینی بنفشه شربتیله
ویا خیار شنبه ایله ویا کل مکررله ویره لر اما فاز المغی
بو حماده جالینوس وابن سینا یازمدیلر اما فرنکلردن
متاخرون بو حماده فاز المغی تجویز ایلدیلر اما حق بودرکه
اکر متعفن اولان ماده نك مبدائی عروقدن ایسه فان
الهلر دکل ایسه الیه لر بعد الفصد حرارتنی سیوندرجی
وخلطی تعدیل ایدجی شربتلر ویره لر حماض شربتی کبی وقبق
وخیار وقاربوز وقاوون چکردکلرینك مستحلبنی ایچره لر
وهندبا صوییله سکنجبین ویره لر واکر اول حما یالکز
صفرادن اولمیوب بلکه سودا ویا بلغم مختلط ایسه
مغلابنه رازیانه وهلیون وایرقته لر وبسفایج
وکاندروسنطو والتون اوتی قته لر واکر خلط غلیظ ایسه

پزنتین شربتی و اصول شربتی ویره لر ماده نضج بولدقدن
صکره صفراوی و بلغمی و سوداوی سودیجی شربتلر ویره لر
○ سنامکی و تربد و غاریقون ورا وندکبی و بر درهم
قرنیوطرطر و سکز درهم دیا قاتیلیقون معجونیله ویرسه لر
غایت مناسب مسهلدر ○ جالینوس ادویهٔ مفرده کتابنده
ایدر یاپدیه یی بشروب صوینی دن اجمل جمیع ستمه لره
نافعدر خصوصا قرنی ایچنده شیشی اولنلره و معده سی
شیشنلره ستمه سنه غایت نافعدر ○ و معلوم اولا که
ستمه کونی قانالیه لر و شربت ویرمیه لر بو حمالرده اکر تر
کلمزسه ترکلمکه یاردم ایلمک جائزدر ترکنوردجی شیلرله
○ مثلا ارپه صوینی شکریله ویره لر و یا بنفشه شربتیله
ویره لر و یا نبات شکرینی قیندوب کل صویله سجاجق
ویرسه لر ترکنورمکه معین اولور ○ و اکر ماده سی بلغم
ایله مخلوط ایسه جلابنی یاپدیه یی قیندوب انکله صوقسیله
ازوب ویره لر ○ و بعضلر بلکلرینه نبض اوستونه تریاق
فاروقله صوغانی و یا صرمساقی و یا اوروجمک اغنی
زیتله یا کل یاغیله خلط ایدوب یاقو ایدرلر ○ غداسی

ایکی

ایکی اوچ کون طعامی تاخیر ایلیه لر بعده ارپه جلابنی
شکریله ویره لر یا نیلوفر شربتیله و قوروق صویله قبق
و ثمادول بورانیلرنی ویره لر و پلیجی ماولیله و لسان
ثور پراغیله بشروب صوینه لیمون صقوب ایچره لر
و اکر صفرا ایله بلغم بله اولسه پلیجی دارچینیله قینادن
صوینی ویره لر ○ و بو حمانک اواخرنده روفدن یمرطه
صارودسی و پلچ اتی و اوغلاق و بوزاغی اتلری ویره لر
○ و اکر صفرادن اولان حمانک ماده سی جکره و یورکه
یقین اولان طمر ایچنده اولورسه اکا حمای محرقه دیرلر
و کاهیجه حمای محرقه طوزلو بلغمدن دخی اولور و بعض
اطبا دخی خلط سوداویدن دخی حمای محرقه اولور دیدیلر
اما اکر متعفن اولان خلط یورکه و جکره یقین طمرلر
ایچنده اولمیوب بلکه سایر طمرلر ایچنده اولسه اکا
حمای غب لازمه دیرلر و بو حما اکثریا یکثره مزاجی یابس
اولان کمسه لره عارض اولور علامتی دیلی صارو اولمق
و کاهی سیاه اولمق و کوکسی حرارتی و تکیدن زیاده سی
اولمق و کوزنه اویقو کلممک و قورو اوکسروک اولوب و طوطاقلر

قروا اولمق اما محرقه ده بو علامتلرك شدتيدر و كوز اشرى
حرارتنه فتور كلميوب بر دوزيه اولماسيدر علاجى اولا
طبيعتنى حقنهٔ لينه ايله تليين ايلمكدر يا تمر هندى و بنفشه
شربتيله لينت ويره لر بعده فاذا لدلرا اكر قوت و علامت
مساعد اولوب و طعم طلو اولوب قاروره ده حمرت و غلظت
واريسه ○ و بونك باقى علاجى حماى غب علاجى كبيدر
لكن بونده زياده تبريد و ترطيب و انضاج ماده لازمدر
و بو حمانك مسهلاتنده سقمونيادن صاقنمق كرك مسهلاتدن
مناسب اولان ارك معجونى و خيار شنبه معجونيدر اما
فرنكلر ماء جبنى راونديله يا كل مكرر شربتيله و يررلر
بعده ليمون و نيلوفر و حماض شربتلرى كبى شربتلر ويره لر
اكر اسهالى واريسه و يا صفرا غايت رقيق ايسه كل ليمون
شربتى و قوروق شرابى و كل ايله ريباس شربتى مناسبدر و بو
حماده غايت اغتنا ايليوب جكر اوستونه صندل مرهمى
قومق كرك يا سركله كل صويى و يا ماروللو عنب الثعلب
صويى قويه لر ○ و اكر حمايه سبب اولان عفونت خارج
عروقده اولان بلغمه تعلق ايلرسه بوكا حماى نايبه

وحماى

و حماى بلغميهٔ دائره ديرلر و بو حما اكثريا معصوملره
و قوجه لره و تازه بالق و يوغورت و بلغمى شيلرى چوق
استعمال ايلين كيشيلره عارض اولور علامتى بدنى بياض
اولوب و كوشك اولمق و بولى بياض اولوب غليظ اولمق
و قاروره دبنده خام خلطلر چوكمك و كاهى قاروره صفرته
و كاهى حمرته ميل ايدر خصوصا سن اچلدوغى وقت
و نبضى كوچك اولوب و يومشق اولوب كيج كيج حركت ايلمك
و اغزى صوصمق و اشتها ساقط اولمق و معده سى شيشمك
و كاهيجه يوزى و كوزى شيشمك و سته كلديكى زمان يك
اوشومك و اويقو بصمق و سستلك عارض اولمق و بو
حمانك نوبتى اون سكز ساعت قدر اولور و التى ساعت
قدر افاقت كلور اكر ماده سى يالكز بلغم اولورسه بو
حمايه بلغميهٔ خالصه ديرلر و اكر بلغمله صفرا قريشق
ايسه نوبتى بوندن از اولور اول زمان حماى بلغميهٔ
غير خالصه ديرلر العلاج اولا حقنهٔ لينه ايله طبيعتنى
تليين ايليه لر بو حقنه كبى صفتى بودر ○ يبان

فسلكانی ویازی وبغدای كپكی ویا پدیه هر برندن بر
قبضه اكلیل الملك یا درم طوطام كتان تخمی دورت درم
بونلری قینده لر صوینی دن یوز درهم الوبا یچنه سكز
درم دیاقاتیلیقون واوچ درم دیافنیكون واوچ درم
ایارج فیقرا معجونی قته لر وسكز درم كل بالی واون التی
درم زیت یاغی وبر درم افلاح طوزی قتوب احتقان
ایلیه لر اگر خسته احتقانی قبول ایلمزسه كل بالی ویره لر
ویاسكز درم دیاقاتیلیقون بر درم مجوقا نله ویا درم
درهم انیسون له قرشدروب ویره لر ویا اون درهم
خیارشنبه بالنی بر درهم مجوقا نله ویا درم درم ذاز جنیله
ویره لر ابتدا بوندن زیاده كسكین شربت ویرمیه لر مگر
ماده نضج بوله اول زمان جائزدر اگر معده ده غثیان
وبلغم واریسه ایكی درم توربت تخمنی دوكوب سكنجبینله
ویره لر سیجق صو یله قوصدوره لر اما بو حماده قان المغی
حكماء یونانیدن كمسه ذكر ایلممشدر اما ابن سینا دیركه
اگر قارورده حمرت وغلظت واریسه قان المق جائزدر

دیر

دیر بز دخی اگر خسته نك قوتی اولوب ووقت مساعده
ایدرسه فصد ایلرز اگر ایلمزسه تجویز ایلمیز وبو
بلغم خلط غلیظ اولمغله بونی انضاج ایچون سكنجبین
عسلی ویره لر بالدری قره ویا رازیانه صویله ویا سكنجبین
بزوری ویا اصول شربتی ویا زوفا شربتی ویره لر ماده
پشدكدنصكره مذكور مسهلدن قوتلو مسهللر ویره لر
ایكی درم ایارج فیقرادن بر درم غاریقونله ویره لر
ویا بش درهم فنیكون معجونن ویره لر وتربد معجونی
وسفوفی بوكا غایت مناسبدر ○ ومعلوم اولاكه
بو حماده بر ایكی مسهلده ماده كلیتله كتمز بلكه تكرار
بتكرار مسهل ویرمك گرك وایكی مسهلك اراسنده منضج
مغلیلر اچرمك گرك بعده مدرشیلر استعمال اتمك
گرك مثلا قره نخود وایرق وهلیون وكرفس كبی وبونكا
وزوفا كبی قیندوب ایچره لر بعده تركوتوجی شیلره
محتاجدر باقی قلان ماده یی تحلیل ایلمك ایچون انیسون
ورازیانه وكارد وسنطو ویا پدیه كبی بونلری قیندرون
سیجق سیجق صوینی ایچره لر ○ اما فرنك حكماسندن متأخرین

پیغمبر اغاجی وصاصفراس وچوبچینی وصپا ردینه‌دی
قیندوب صوینی ایچردلر وکاهیجه تریاق بله ویررلر مروّد
یمشنك ربیله وبو حمّا زمن اولمغله اعضای رئیسه
ومعده‌یه پك ضعف ویرر پس اعضاء رئیسه ومعده‌یه قوّت
ویره‌جك شیلر استعمال ایلمك کرك راوند قرصی وپلین
قرصی وغافث قرصی وکل قرصی کبی وجوارش عود بله معده‌یه
قوّت ویره‌لر ومعده‌یه قوّت ویره‌جك یاقولر قویه‌لر وقوّت
ویریجی یاغلر یله یاغلیه‌لر پلین وصاقز ونعناع یاغلری
کبی ۞ وغذالردن نخوداب وبادم حریره‌سی شکرله
ویره‌لر واربه جلاّبی بالیله ویره‌لر بعده پلج صوینی
دارچینی وصاقزله ویره‌لر واکر قوّتی ضعیف ایسه
مرض اخرنده روفدن یمرطه وپلج وبوزاغی واوغلاق
اتلرینی دارچینی وقرنفل وصاقز ایله ویره‌لر ۞ واکر
بلغمك تعفّنی داخل عروقده اولورسه بوکا حمّای
لثقه دیرلر بو حمّانك حرارتی حمّای دقّه مشابهدر لکن
بونده نبض یومشقدر وبعد الطعام حرارت زیاده
اولمز اما حمّای دقده زیاده اولور علامتی بو حمّانك

حرارتی لازم اولور وکون اخرنده حرارتی مشتد اولور بونده
اوشومك ودتره‌مك اولمز وصوسوزلغی از اولور مکرکه
متعفن اولان بلغم طوزلو بلغم وله وبولی بیاضه مائل
بولانوق اولور ونبضی مختلف اولور سایر ستمه‌لردن عرقی
از اولور ۞ علاجی بو حمّانك علاجی بعینه حمّای
بلغمیّه دائره‌ده ذکر اولان علاجلردر لکن بونده
پك اسی شیلردن حذر ایلیه‌لر ۞ واکر حمّانك سببی اولان
عفونت خارج عروقده اولان سودایه تعلّق ایلرسه
اکا حمّای ربع دائره دیرلر وبو متعفن اولان سودا یا سودای
طبیعیه‌نك احتراقندندر ویا دمك احتراقندندر ویا
بلغمك ویا صفرانك احتراقندندر ۞ شیخ رئیس ابن
سینا دیرکه سودای طبیعیه‌دن دخی حمّای ربع اولمق
ممکندر ۞ وبونك سببی سودا ارتجی شیلر استعمال
ایلمکدندر ویا اخلاطی یاقجی شیلر تناول ایلمکدندر
مرجمك وبادنجان وصغراتی وپصدرمه وصوجوق کبی
وصوغان وصرمسق وخردل وطوزلو لاهنه تورشیسی کبی
وبو حمّانك اکثریا ظهوری مختلف ستمه‌لر عقبنجه واقع اولور

کاذبه

وكا هيچه دم بواسيرك احتباسندن اولور علامتى بر
كون طوترايكى كون طوتمز وقاروره سى اينجه وبرز سياهمتراق
اولور وبدنى اغراولوب كرلمه سى اولور وابتدا طوتدوغى
زمان صوقلوغندن صكره طوتدوغندن صوقلوغى ارتق
اولور ونوبتى ماده سنه كوره اولور اكر ماده سى غليظ
ايسه يكرمى دورت ساعته دك سورر اكر ماده سى اينجه
ايسه نوبتى تيز كچر وشول ديعكه احتراق اخلاطدن
اوله حرارتى شديد اولور وزياده صوصر وبولنك رنكى
محترق اولان خلطه مناسب اولور العلاج بو حمانك
علاجى بر طبيب حاذقه محتاجدر وخسته دخى طبيبه غايت
موافق اولوب مخالفت اتممك كرك زيرا بو حماده منضج
مغلا بلرى تكرار تكرار اچمكه محتاجدر زيرا بو حمانك
ماده سى بر شربتله ايكى شربتله چيقمز تكرار تكرار شربت
اچمك لازمدر بو حمانك علاجنده اولا طبيعتى تليين ايليه
حقنه لينه لر ايله بو حقنه بو مرضه غايت مناسبدر صفتى
بودر ○ خطمى كوكى وبسفايج هر برندن دورت درهم
ابم كومجى وبان فسلكانى ويا پشقان ويانى هر برندن

بر طوطام طورقا اوتى ويا پنديه هر برندن يارم طوطام
انجير التى دانه بو نلرى صو ايله قينده لر وسوزوب وبو صودن
يوز درهم قدر الهلر وايچنه سكز درهم دياقاتيليقون
معجوننيندن اازه لر وزنبق ياغى ويا پنديه ياغى هر برندن
اون ايكيشر درهم قريموطرطر و بر درهم بونلرى بر يره قرشدروب
احتقان ايليه لر بعده اكر قان الموق علامتى وار ايسه قان
الهلر خصوصا اكر ماده سى دمدن يا صفرادن محترق اوله
واكر ماده سى سوداى طبيعيه نك يا غليظ بلغمك احتراقندن
اولور سه ماده نضج بولنجيه دك قان اليه لر ماده نضج
بولدقدن صكره كوره لر اكر قان الموق اقتضا ايلرسه قان
اله لر وبو حماده منضج مغلا بلر ايچرمك لازمدر بو مغلابك
صفتى بودر ○ لسان ثور واوغل اوتى وبالدرى قره
وشاهتره هر برندن بر طوطام پيان كوكى والتون ايكنجه
اوتا ايكيشر درهم بسفايج بش درهم قزل اوزوم يدى درهم
بونلرى قيندروب سوزه لر بنفشه شربتيله ويره لر
تا نضج ظاهر اولنجيه دك بعده دياقاتيليقون معجوننندن
اون درهم الوب بر درهم قريموطرطر وقرشدروب ويره لر

ویا بو مسهلی ویره لر صفتی بودر ◉ سنا مکی اوچ درهم
راوند بر مثقال قره هلیله بر مثقال سنبل هندی بر
دنك بونلری ماء جبنله سحق قیلوب وستونده برکیجه اصلده
ایرتسی کون سوزه لر بونك ایچنه اون درهم قدر ترنجبین حلواسی
واون درهم کل مکرر شربتی قتوب ایچره لر وافتیمون معجونی
وسنا معجونی وحب لاجورد دخی بو حماده مستعملدر وبعد
التنقیه بدنه قوت ویره جك شیلر ویره لر قرمز معجونی
وجواهر وانجو معجونلری کبی ◉ واکر سودا ایله بله خلط
غلیظ بلغمی واریسه ایارج لوغاذیادن بر شربت
ویروب سوردوره لر ◉ وبو مسهل نزمجرب در بلغمله
مختلط سودایی چیقرر صفتی بودر ◉ افتیمون دورت
درهم غاریقون ایکی درهم مغسول لاجورد ایکی درهم
محموده انطاکی بربوچق درهم قرنفل وتوزدانه بونلری
سحق ایلیوب بوندن بربوچق درهم مقداری تاووق صوییله
یا الما صوییله ایچره لر ◉ وبو زمانده فرنکلر انتیمونك
صرچه سندن دورت بغدای قدرینی کلبشکرله یا بنفشه
خمیریله نوبت کونی ویررلر لکن بونی هر کس تحمل ایلمز

کبجی

مزاجی قوی آدملره ویره لر ضعیفلره ویرمیه لر وکاهی انتیمونك
زعفران معدنی یا پرلر بوندن یا دمردن بر درهم دانك
آدمیسنه کوره ویررلر یا کلبشکرله یا بنفشه خمیری ایله
ویررلر یا صوییله ایچررلر وکاهی ترکوتمکه محتاج
اولور باقی علاجی اخلاطی چیقرمق ایچون اما جالینوس
تریاق ویرر ترلمك ایچون وبو حبه ترکوتمك ایچون مجربدر
صفتی بودر ◉ مرصافی وقند زخایه سی وچاوشیر وحنظل
ویلین بونلردن برابر الوب دوکوب مثریله خمیر ایدوب
جبلر دوزرلر نوبتدن بر یا ایکی ساعت اول بوجبدن
بر درهم قدر ویره لر ویا بونجی قیندوب بوغنی ویروب
اوروب ترلده لر واما بو حمای ربعه بالخاصه نافع اولنلر
بر درهم غاریقون وثلث درهم مرصافی دارچینی صوییله
نوبتدن بر ساعت اول ویره لر نافعدر وکیمیاوی طبیبلر
ایدرلر نوبتدن بر ساعت اول مصاعد نشادر دن زاج
حبه قدر ایچرسه لر بو حمایه نافعدر وبو حماندن صوقلوغی
دفع ایلمك ایچون ارقه سنه یا بونج یاغی یا اسناب یاغی
ویا قسط یاغی قند زخایه سیله قرشدروب یا مثریاق

قوشدروب سوده لر ومعده یی اصلاح ایتمکه چالشه لر
وجکرك وطلاغك سده لرینی آچمغه مقید اوله لر
سوداء ارترجی شیلر تناولندن صاقنه لر مثلا مرجمك
وصوغان وصرمسق وصغراتی کبی شیلر یمیه لر وطعامدن
رطوبت ویرجی معتدل الحرارتلی شیلر تناول ایلیه لر وقدن
یرطه صاروسی وپلچ وبوزاغی وچیل وسوکلون اتلری
کبی وبادم حریره سی واوزوم خوشابی ومسکت المایسی
خوشابی ولسان ثور طولماسی وبوراینی کبی ونوبت کونی
غدادن صاقنوب یمیه لر مکرکه نوبتی اخشامه یقین کله
اول زمان صباحلاین پلچ صویی ویا اریه جلابی اچمك
مناسبدر وصو یرینه اریه صویی ولسان ثور صویی
واوغلوتی صویی اچمك مناسبدر بو ذکر اولنان حمالر
جمله سی مفرددر ○ اما مرکب حمانك انواعی چوقدر کمیسی
صفراویه ایله بلغمیه دن مرکب اولور وکمی صفراویه ایله
سوداویه دن مرکب اولور وکمی صفراویه ایله دمویه دن
مرکب اولور وکمیسی بلغمیه ایله سوداویه دن مرکب اولور
وکمیسی بلغمیه ایله دمویه دن مرکب اولور وکمیسی سوداویه ایله

دمویه دن

دمویه دن مرکب اولور وکمیسی صفراویه وبلغمیه
وسوداویه ایله مرکب اولور وکمیسی هم صفراویه وبلغمیه
وسوداویه ودمویه ایله مرکب اولور لکن شهری مشهور
اولوب وکتابلرده مذکور اولان حمای شطر الغبدر
بو حما بر دردی یرامز حمادر علاجی کوجدر وبو حما
خارج العروق صفراویه ایله داخل العروق بلغمیه دن
مرکب اولور وبو حما نادر واقع اولور اولدوغی زمان
صالغن کبی هر یرده اولور وبو حما اکثریا فالجه وسکته یه
منتقل اولور وکاهیجه شدتلیجه اولوب تیز هلاك
ایلر وکاهی مزمنه اولوب چوق زمان طوتوب قوایی
ضعیف ایلر ○ وبونك سببی صفراوی اولان کمسه
بارد ورطب غدالری چوق استعمال ایلیوب وزیاده
بك حرکت ایلیوب یوروب ساکن اوتورمقدن پیدا
اولور ویا جکری سیجق اولوب صفرا متولد اولوب ومعده نك
هضمی ضعیف اولوب انده بلغم متولد اولوب بو حما
پیدا اولور بو حمانك علامتی نوبتی بر کون شدید وبر کون
خفیف اولور وکاهی اوشوتمه سی بر کونده تکرار اولور وکاهی

١

بدن صوق ایکن بینه سیجقلغی حس اولنور علاجی اولا ملیّنات
ویره لر ویا ملیّن احتقانله حقنه ایلیه لر و منضجات ویره لر
هندباشربتی ویا اصول شربتنی ماء جبنله ویره لر بعده
بو مسهلی ویره لر صفتی بودر ۞ راوند وغاریقون هر
بردن بر بوچق درم سنا مکی ایکی درم سنبل هندی
دورت بغدای اغزی انیسون یارم درم بونلری هندبا
صوییله اصلده لر التی ساعت قدر ملایم کول وستونده
قویه لر بعده سوزوب اون درهم قدرت حلواسی و اون
درهم کل بالنی بونکله ازوب ایچره لر اما بو حماده فصددن
یک صاقنه لر اکر بدن یک ممتلی ایسه و دم زیاده اولوب
زمان مساعد اولورسه صاقنه رق قان الهلر و باقی علاجی
حمای غب غیر خالصده مذکور اولان علاجلرله علاج
ایلیه لر

اوچنجی فصل حمای دق بیانندهدر

یونان دلنده بو حمایه اقطیقوس دیرلر ترجمه‌سی قوروخسته‌لق
دیرلر ۞ بو بر غریب حرارتدر که اولا اعضای اصلیه‌یه
متعلق اولور وخصوصا قلبه متعلق اوله و بو حمانک
سببی اکثریا غمدن وغصه دن اولور بو حمانک ابتدادن

وقوعی

وقوعی نادر اولور اکثریا حمای محرقه دن صکره و حمیات
مزمنه دن صکره واقع اولور وغیری سببلردن دخی واقع
اولور علامتی بش نسنه در ۞ اولکیسی بودر که حرارت
جمله بدننه مستوی در المسز زیرا بو حرارت مزاجنه مستقر
اولمغله حرارت اصلیه کبی اولمشدر ۞ ایکنجی علامتی نبض
طمرلرینک یرلری سایر بدندن اسی اولمقدر ۞ اوچنجی
علامتی طعامدن صکره حرارتی زیاده اولمقدر و نبضی
عظیم اولمقدر حتی ایله صانیلور که حما نوبتی کلدی ۞
دوردنجی علامتی نبضی صلب وصغیر وسریع اوله و جمیع
بدنی ضعیف اوله ۞ بشنجی علامتی ابتداده قاروره‌ده
برشی اولمیه بعده قارورنک یوزنده دهنیت ظاهر اولوب
کتدکجه ارته بو علامت ظاهردر وکاهیجه حمای دق مرکب
اولور حمای عفنیه ایله خصوصا حمای خمسیله یعنی بش
کونده بر طوتن ستمه ایله علاجی بو مرضک ابتداسنده علاج
اساندر لکن بو حمای ابتداده تشخیص کوجدر اما اخرنده
بو مرضی هرکس بیلور حتی جهال اطبا بیله بیلورلر اما علاجی
کوجدر و بو مرض سوء مزاج حار یابس اولمغله مبرّد و مرطّب

شیدره محتاجدر لکن تبریدده افراط ایتمك کرك تاکه
حرارت غریزیه سیونمیه اکر بو حمایله حمای عفنیه وار ایسه
تنقیه یه محتاجدر بر لطیف ملین ایله و مفتح شیلرله مثلا
خیارشنبه بالی تمر هندیله و قدرت حلواسی ارك صوییله
و ملین احتقانلرله حقنه ایلیه لر ۝ واشربه لردن بنفشه
ولسان ثور و نیلوفر شربتلری مناسبدر و صوقانجو سفوفی
مناسبدر و صوق تخملردن مستحب ایلیوب ایچره لر و بو
مستحب زیاده نافعدر قبوغندن صویلمش بادم اوزالتی
وقاون و قبق و قرپوز و خیار چکردکلرینك هر بریندن بر
درهم بیاض خشخاش تخمی ایکی درهم بونلری دوکوب ارپه
صوییله مستحب ایلیوب نیلوفر شربتیله طاتلو ایلیوب
ایچره لر و بو معجون غایت مجربدر ۝ هندبا چچکنك خمیره سی
ولسان ثور چچکنك خمیره سی هر بریندن سکز درهم انجو
سفوفی بر درهم صاری صندل بوچق درهم بنفشه شربتیله
معجون ایلیوب ویره لر و خسته یی معتدل ابزن ایچنه
اوتورده لر که مرطبات تلردن اولمش اوله مثلا ماروللی
و بنفشه و نیلوفر و ابه کومجی و خطمی و سوود کبی ابزندن صکره

مریضنك بدنینی بنفشه یاغیله یا طاتلو بادم یا نیلوفر
یا قبق یاغلریله یاغلیه لر ۝ و بو قیر و طلی حمای دقاپچون
ترکیب اولنمشدر بدنی ترطیب ایلر صفتی بودر بزرقطونا لعابی
وایوه چکردکی لعابی هر بریندن سکز درهم عورت سودی
و بنفشه یاغی هر بریندن التی درهم تازه تره یاغی دورت درهم
کافور سدس درهم بونلری ازاجق بالمومیله مرهم کبی ایدوب
خسته نك ارقه سنه سوره لر کل و صندل مرهملری کبی دخی
سورمك نافعدر بو مرضك تدبیری مبرد و مرطب شیلرله
اولور و طاتلو صولرکا رنده اوتوره لر و غداسی دوفدن
یرطه صاروسی و پلج و اوغلاق اتلری و قیه بالغی و ماروللی
و هندبا و صوق تخملر و فستق و بادم بونلر مناسبدر و عورت
سودی و یا اشك و یا کچی و یا صغر سودلری اچمك دخی
نافعدر لکن هر کسه ایچرمك مناسب دکلدر بر طبیب حاذق
رایله ایچه لر ۝ و بو زمانده سموکلو بوجکدن غدالر
و شربتلر و سفوفلر و معجونلرده و زوب حمای دقه ویررلر
وایرمق بنجکندن دخی دوزوب استعمال ایتدوررلر و بوزاغی
و تاوقلرندن صولر تقطیر ایلیوب ایچررلر و اریه وارن

وپیان کوکی صولری ازاجق دارچینی وکشنجله اچمك
مناسبدر **دوردنجی فصل** حمای وبائیه
وحمای ردیه نك علاجی بیاننده حمای وبائیه دیدکلری
اکثریا طاعون زماننده اولور وبربرندن خلقه
سرایت ایلر وحمای ردیه نك اعراضی وبائیه نك اعراضندن
اشغه اولور بوحمای ردیه وحمای وبائیه کاهی غب
لازمه وکاهی غب دائره اولور وکاهی دموی اولور وبلغمیه
لازمه ودائره اولور وسوداویه لازمه ودائره اولور
حتی دیدیلرکه حمای دق وبائیه اولور ○ حاصل کلام
بوحمای وبائیه ینه مذکور اولان حمالر کبیدر لکن
فرقی بودرکه بوحمیات وبائیه ده اعراض زیاده مشتد
ومادهسی سمی اولور علامتی باش اغریسی واویقوسزلق
ویك صوصهمق وایچنك حرارتی طشرهسندن زیاده
اولمق والی وایاغی صوق اولمق وبایلمق وتیز تیز
صولومق وبدننك واغزینك بد رایحهسی قوقمق وبر
علامتی دخی بوحما خلقه عام اوله وهواده وبا علامتی
ظاهر اوله وبوحمایه مستعد اولنلر انواع مختلف

طعام ییندلر وچوق حرکت ایتمیوب سکون اوزرنه اولنلردر
اما یرامز حمانك علامتی ابتدا بلنمهسی کوجدر اما صکره
معلوم اولور بوحما دخی وبائیه کبیدر لکن بونك مادهسی
زهرلی دکل وهم خلقه ساری دکلدر العلاج بوحمانك
علاجنده غرض ایکی شیدر بری حرارتنی صوندرمکدر
ایکنجی پانزهر ایله سمیتی دفع ایلمکدر اکر حما قوی ایسه
قازالهلر و ملین شربتلر ویرهلر واکر زهری زیاده ایسه
پازهردن دورت قیراط قدر الوب لیمون صویله ویرهلر
وحرارتی تسکین ایچون لسان ثور وقزوقولاغی واغاج
قاوونی اکشیسینك ولیمون شربتلری مناسبدر وجواهر
معجونی وانجو معجونی ویرهلر وکل ارمنی ویا طین مختوم بر
بوچق درم قدر اوله لیمون شربتیله ایچرهلر وبردانك
تریاقدن مذکور شربتلرك بریسیله ویرمك مناسبدر
اکر حرارتی شدید اولمزسه واکر اسهال عارض اولورسه
طین مختومله قزوقولاغی وریباس شربتلریله ویرمك
مناسبدر ویانمش کیك بوینوزندن بر درم قدر اسکی کلبشکر ایله
ویرهلر وترکوردجی شیلر طشرهدن سورهلر اکر ترلتمك

اقتضا ایدرسه مثلا پاپدیه یاغی و طورق اوتی یاغی
كبی اما حمای ردیه نك علاجی اكر بدن ممتلی اولوب اخلاط
چوغیسه اخلاطی استفراغ ایلمك كرك ملین احتقانلرله
و اكر قان زیاده ایسه قان الهلر و شربتلردن مستعمل اولان
قورنكی قدرت حلواسیدر ماء جبنله زیرا بو حرارتی سیوندرور
و قانك غلیانی تسكین ایدر بعده زهری دفع ایدیجی شیلر
ویره لر كل ارمنی و طین مختوم كبی و بادزهر كبی لیمون
شربتیله یا قزوقولاغی شربتیله ویره لر و كیك بوینوزی
و كهربا دخی نافعلردر و جواهر معجونی ویره لر بعده مفتح
و اخلاطی پشیریجی شیلر ویره لر و بو مرضه زاج روحی
نیلوفر و یا بنفشه شربتیله ویرمك مناسبدر زیرا بو
عفونتی منع ایدر و سده لری اچوب حرارتی تسكین ایدر
و رازیانه و عنبر باریس صولرینی اچمك بو علته غایت مناسبدر
⊙ و معلوم اولا كه بو حمالرده كافور و صندل و سركه
و خیار و كل و نیلوفر قوقلمق مناسبدر و بو حمای ردیه دن
بر حما واردر اكا ترلمه خسته لغی دیرلر و انكلیس ستمه سی
دیرلر بو حما اول یوقایدی شمدیكی زمانده چوقدر

خصوصا استانبولده چوق واقع اولور بونك دخی سببی
بر زهرلی كیفیتدر و بعض زمانده طاعون كبی خلقه ساری
اولور و چوق زمان محرقه دن و وبائیه دن صكره بو حمایه
منتقل اولور و بو بر حمادركه قروخسته لكه مشابهدر لكن
قروخسته لك اعضای رئیسه متعلق اولور اما بونده
اخلاطه متعلق اولور و بونك علامتی هر كون طوترو اوشوتمز
لكن چوق تركنور و باش اغریسی و خفقان چوق اولور و بو
حما چوق اوزانور و كاهیجه اوچ سنه قدر ممتد اولور بونك
علاجی دخی حمای وبائیه علاجی كبیدر پانزهر و تریاق
و جواهر معجونی ویره لر و اغاج قاونی اكشیسی شربتی و قزو
قولاغی شربتی ویره لر و نیلوفری قندوباجمك غایت نافعدر
و لسان ثور و لوك قزلا و زومله قند و باچره لر پشنجی

فصل

حمیاته ملحق اولان امراضك بیاننده در جدری
كبی و حصبه كبی و طاعون كبی ⊙ جدری دیدكلری تركجه
چیچك دیرلر ⊙ و حصبه دیدكلرینه تركجه قزامق دیرلر
بو ایكیسنك دخی سببی بردر لكن چیچكك ماده سی و رطوبتی
چوقدر و حصبه نك ماده سی نك اكثری یابس صفرادر

بو مرضك ایكیسی دخی قانڭ غلیاننندن اولور چیچكڭ علامتی
سنه سی اولمق و حرارتی اولمق و تاسه لنمق و كوزی یاشرمق
و باشی و بلی اغرمق و بورنی كیچیمك و اویقوده بلكلمك
و نفسی طار اولمق و قروا و كسروكی اولمق و اوازی طوتلمق
و بوغازی و كوكسی اغرمق و كاهیجه قوصمق و كوبك برویسی
عارض اولمق اكثری اوچ كوندن صكره طشره چیقر و دُرلو دُرلو
چیقر كیمسی بیاض كیمسی مُوَرّد و كیمسی سیاه و كیمسی قرمزی تیزجه
چیقوب طشره اورن خطرسزدر امّا كوك و یا قره اوله و كیج
چیقه اكثریا خطرلیدر ○ امّا حصبه بو دخی چیچك كبیدر
لكن بو كوچك اولور و بدنه یاپشقدر و هم چیچك كبی كوزده
چیقمز بونڭ علاماتی ینه چیچك علامتی كبیدر لكن بونده
حرارت و اضطراب چوق اولور و بل اغرسی آز اولور و اكثریا
چقمه سی دفعة اولور چیچك كبی تدریجله اولمز العلاج
ایكسنده دخی اكر قان المق ممكن ایسه الهلر اكر ممكن دكل ایسه
حجامت ایدرلر و قانی المق لازم كلجك دردنجی كوندن اوّل المق
كركدر و قنه یی كل صویله و بزر سركله قرشدروب خسته نڭ
طبانننه اورهلر اما بو مرضده مسهل جائز دكلدر امّا ابتداده

قبض

قبض اولورسه حقنهٔ لینه ایله احتقانی تجویز ایلدیلر
و یا قدرت حلواسنی مَرْدِین اریكی صویله ایچره لر و فرنكلر
كل مكررّی تمرهندی صویله ویرمكی جائز كوردیلر بعده
تركوز بچی و طشره اورمغه معین اولان دوالر استعمال
ایدوره لر بو مطبوخی ایچرمكی ابن سینا معقول كورمشدر
صفتی بودر ○ انجیریدی دانه مرجمك اوچ درم كثیرا
و رازیانه هر برندن ایكی درم بونلری یوز اللی درهم صویله
قیندره اللّی درم قالنجه بوندن اون بشر درهم قدر او توز
درهمه وارنجه سجقله ایچره لر امّا بوزمانده فرنكلر
بادزهر ایچردلر هم تركوزدر و هم طشره اورر و هم سمیتنی
دفع ایلر ○ شربتلردن مناسب اولان بنفشه و عنّاب
شربتلری و بنفشه خمیره سی دخی مناسبدر و ایوه
چكردكنڭ پالوده سنی ویره لر و كوزنی حفظ ایلمك ایچون
كل صوینی زعفرانله اصلدوب كوزنه طاملده لر و اقشافدن
سماق صویله ازوب كوزڭ ایچنه طاملده لر و چیچك تمام
بشدكدن صكره طوزلو صویی زعفرانله سوزه لر ○ و پرنج
اونی طوزلو صویله بشروب بولامج كبی اولوجق بدننه

سورنجلر قورودر اکر اسهال عارض اولورسه بو مرضده فائدر
تیز طوتمق کرک قزوقولاغی شربتی و سکرلی یپراق شربتی
ایچرەلر اکر بوغاز اغریسی عارض اولورسه توت شرابیله
ویا جوز ربیله ویا کل بالیله غرغره ایدەلر اکر اوکسروک
عارض اولورسه عناب شربتی ایچرەلر ویا ایوه چکردکی
لعابنی ویرەلر اکر اویقوسزلق عارض اولورسه نیلوفر
شربتی ویرەلر وماروللا تخمی وخشخاش تخمنک مستحلبنی
ایچرەلر ● اما طاعون بودخی خلقه شامل وساری
اولان مرضلردندر بو مرض غایت یرامز مهلک مرضدر ●
بو مرضک سببلرنده اطبا اختلاف ایلدیلر جالینوس و
بقراط ایدرلر بو مرض بر فساددندرکه هواده یا یرده
اولور وبعضلر ایدر بر زهرلو کیفیتدرکه بعض دیارلره
مخصوص اولور مثلا استانبول کبی ومصر کبی وانساندن
انسانه ساری اولوب نقل ایدر وبر دیاردن بر دیاره نقل
ایلر نیچه کرە تجربه اولنمشدر ودیمشلردرکه اول فسادک
کیفیتی اولا قلبه بعده روحه سرایت ایلر وبعضیلر
اسباب سماویەدن اولسوردیرلر مثلا بعض کواکبک

قراناتندن اولمق کبی اما حق بودرکه بو مرضک سببی کثرت
عصیاندن وزنادن ولواطەدن وقتل نفسدن وظلمدن
اولور حق سبحانه وتعالی قوللرینک اوزرینه حواله ایلر یا ملک
یا جن واسطەسیله ویا هوانک تعفنیله ویا مذکور
سببلر واسطەسیله خلقه اولاشر ● وطاعونک
ظهورینه علامت یلدزلر چوق دوشمک وقویرقلو یلدز
کورنمک کبی وجانورلر وقورتلر تولدی چوق واقع اولمق
کبی وچوق یغمورلر اولمق وحیوانات چوق قرلمق کبی
وچچک وقزامق خلقده چوق ظهور ایتمسی کبی ● وبعض
آدملرده زهرلی چبانلر ظهور ایلمک کبی وبعض یرامز
مهلک ستمەلر ظهور ایتمک کبی وطاعونک یرامزی اولدرکه
طاعون کوچک اوله قره ویا کوک اوله واعضاء رئیسه
یقین اوله وبعض یرامز عارضەلر اوله قوصمق کبی
واسهال کبی وخفقان کبی والی وایاغی صوغومق کبی
ولونی متغیر اولمق کبی ● واسلمی اولدرکه طاعون
بیوک اوله واعضاء رئیسه یقین اولمیه ولونی متغیر
اولمیه ویاخود قزله مائل اوله قره وکوک اولمایه ویرامز

عارضه لرله اولیوب کوزل علامتلرله اوله وخفت اوله
خصوصا بش کون ویا یدی کون کچمش اوله ⊙ طاعوندن
احتراز ایلمك تدبیری کرکدرکه بو ذکر اولنان علامتلر
ظهور ایدرسه تنقیهٔ بدن ایلمك کرك مسهلات ایله وفصد ایله
وغداسنی وشربتنی اصلاح ایلمك کرك ویا زهرلی شیلر
یمك کرك جواهر معجونی کبی وتریاق کبی واولدوغی یرك
هواسنی اصلاح ایلمك کرك کل صوییله سرکه یی قریشدروب
اوده ایچنه صاچه لر واردج یمشی ویا سذاب ویا کچی
بوینوزی توتسی ایلیه لر ویا بو بخور ایله بخورلیه لر
مشهور ومجربدر صفتی بودر ⊙ اردج یمشی دورت
قبضه سذاب واندز واردج یپراغی وکچی بوینوزی
هر برندن ایکی قبضه بلوط یپراغی ومرصافی سکز
درم بونلری سحق ایلیوب بخور ایلیه لر اما بدنی اخلاطدن
تنقیه ایلمك اول ادویه لرله ایلیه لرکه عفونتی دفع ایلیه
واعضاء رئیسیه قوت ویره وحب الهی بو بابده زیاده
مجربدر صفتی بودر ⊙ صبر اون درم مرصافی وزعفران
هر برندن بشر درهم بونلری کل صوییله یوغروب حبلر ایلیه لر

وبو حبلردن بشر دانه استعمال ایلیه لر زیرا صبر معده یه
قوت ویرر واخلاطی سورر ومر عفونتی دفع ایلر وزعفران
قلبه فرح ویرر وحرارت غریزیه یه قوت ویرر وکرکدرکه
هفته ده ایکی کره یا اوچ کره بو حبلردن ویره لر اما بواسیر
اولان آدم وحامله خاتون استعمال ایلمك جائز دکلدر ⊙
اما فرنکلر بو حبلری زیاده تجربه ایتمشلردر صفتی بودر
⊙ کل صوییله مغسول صبر اوچ درم راوند بربوچق
درم غاریقون بر درهم مرصافی ومصطکی هر برندن
بر دانك قرنوقولاغی شربتیله حبلر ایلیوب بر درم استعمال
ایلیه لر اما کیمیاوی طبیبلری کبریت چیچکنی کلبشکر ایله
طاعون ایامنده استعمال ایلمك عظیم فائده ایلر دیرلر
واول زمانده بالق وسود ویاش یمشلر یمکدن احتراز
ایلیه لر واکثریا قورو غدالر ییه لر وطعامنه قوروق ویالیمون
اکشیلری قته لر وقوروق ولیمون وریباس وعنبرباریس
شربتلری ایچه لر وجماعدن وحمامه کرمکدن احتراز ایلیه لر
وکوزل قوقولو شیلر قوقه لر کافور ایله صندل کبی وقرنفل وعود
ولادن کبی وبو شمامه یی الده طوتمق نافعدر صفتی بودر ⊙

لادن دورت درهم بنفشه كوكى بر درهم قرنفل وجوز
بوا هر برندن يارم درهم كافور سدس درهم سناب ياغى
وقرنفل ياغى هر برندن بر قيراط مسك وزباد وعنبر هر
برندن اوچر حبه كتره يى كل صوييله ازوب غايت قدر
بوندن الوبا اجزا ايله تخمير ايليوب شمامه يا په لر ومزاجى
حار اولنلر ياز كونلرنده بو شمامه يى كتوره لر صفتى بودر
۞ كل قورسى وبنفشه قورسى هر برندن بر درهم صندل
وبخور مريم هر برندن يارم درهم اغاج قاونى قابى وبسباسه
هر برندن بردانك كافور سدس درهم سناب ياغى وزباد
ومسك وعنبر التيشر حبه بونلرى كل صوييله ازلمش ۞
كتره ايله تخمير ايدوب شمامه ايليه لر وترياقى سركه
قوقلمق غايت نافعدر وليمون شربتيله كل ارمنى ويا
طين مختوم اچمك غايت نافعدر وزمرد كتورمك
طاعون ايامنده نافعدر وزيتون قدقا ايچنده ويا
غيرى شى ايچنده كتورمك غايت نافعدر وپادزهر
معجونى يمك غايت نافعدر صفتى بودر ۞ طين مختوم
دورت درهم اغاج قاونى چكردكى وقرنوقولاغى تخمى

هر برندن اوچر درهم كل ارمنى وزراوند وسقوردينون
وزرنباد ومثلث طرامشيع هر برندن ايكيشر درهم ترياق
ويانمش كيك بوينوزى وپازهر هر برندن اوچ درهم بجو
وزمرد واغد ايلى طاشى وكافور وزعفران هر برندن
بر درهم وبردانك صندل وقزل مرجان وبياض مرجان
ويانمش ابرشيم هر برندن بر درهم غايت قدر اغاج قاونى
شربتيله معجون ايليوب ايكيشر درهم استعمال ايليه لر بو
مذكورات طاعون اصابت اتمزدن اولدر اما اكر طاعون
اصابت ايلرسه علاجى بودركه بو مرضده قان المده
اطبا اختلاف ايلمشلردر بعضلرى قان الموق جائزدر
ديديلر وبعضلرى تجويز ايلمديلر اما حق بودركه شيخ
ابن سينا ايدركه طبيب اولان كركدركه مطعونك
مزاجنى وقوتنى كوره اكر طمرلرى طلو اولوب قان علامتى
كورورسه فصد ايليه قوتى مقداريجه اكر قان علامتى
يوق ايسه قان اليه لر واكثر متاخرين اطباء فرنكدن
بو مذهبه وزرنه ذاهبلردر ونمسهلى سنيرتوس ديخى
بويله ديرلكن بونلر ديديلركه قان المق طاعون اولدوغى

طرفدن الهلر مثلا اکر طاعون صاغ قولتوغنك ویا صاغ
قولاغی اردنده اولسه صاغ قولدن قان الهلر واکر
صول جانبده ایسه صول قولدن الهلر واکر طاعون صاغ
قاصقده اولورسه صاغ ایاغنك صافن طمرندن قان
الهلر واکر صول قاصقده اولورسه صول ایاغنك صافن
طمرندن قان الهلر امّا اسهال شیخ ابن سینا اکر حاجت
اولورسه جائزدر دیر واکثر متاخّرین وفرنك طبیبلرینك
جملهسی اسهالی تجویز ایلمدیلر وافضل اولان زهری دفع
ایدیجی شیلری ایچرمك کرکدر دیدیلر جملهدن افضل خالص
پانزهردن سکز بغدای اغرلغی کل صویله ویرز لیمون صویله
ویا اغاج قاونی کشنیسیله ایچرهلر وبو سفوفی بو
زمانده فرنك ولایتنده چوق استعمال ایدرلر طاعون
ایچون صفتی بودر زمرّد طاشی وپادزهر برندن یدی
حبّه مدبّر مسحوق اغدالی طاشی اوچ حبّه بونلری برکرّه ده
یا ایکی کرّهده ویرهلر وبو سفوف طاعونده چوق استعمال
اولنور زیرا دوزمهسی اساندر وزهری دفع ایدر وعفونتی
منع ایدر صفتی بودر نبات شکری اوچ درهم اقونجید

ایکی درهم کافور بر درهم بونلری سفوف ایلیوب بوندن بر
درهم قدر مناسب شربتلرله یا صولرله ویرهلر ومذکور
اولان پانزهر معجونی بونده دخی استعمال اولنور وبو فقیر
دیرکه اکر قبض اولورسه حقنه لینه ویرمك جائزدر وقدرت
حلوا سی خیار شنبرله استعمال اولنورسه اولدخی جائزدر
وبو مرضه شربتلردن مناسب اولان قزو قولاغی ودیباسی
ولیمون شربتلریدر ونفس طاعونك علاجی اکر
اغرسی واعراضی قوی ایسه منضجات ومحللات وقت تحمّل
ایلمزهمان حجامت ایلمك ویا طاغلمق کرك بعده اوزرینه
وجع تسکین ایدیجی شیلر قومق کرك ایلجق سودکبی ویا بدنه
طبیخی کبی ویاخود کتان تخمنی سودله قینده لر اوستونه
یاقو ایلیه لر ویا مرطه ضا روسنی کل یاغیله قرشدروب
یاقوایده لر واکر بلیجی دریکن یاروب اوستونه اوزرلرسه
زیاده نافعدر زهرینی چکر الور واکر اچلمغه احتیاج
اولورسه اوزرینه بشرجی شیلر قویه لر خطمی وکتان وبوی
تخملری بونلری قیندوب اوستونه یاقو ایلیه لر ویا
بشمش قوق کوکنی انجیر یله ویا خمیرله قرشدروب یاقو

ایلیه لر و یاخود کوکرجن بوقنی پاپدیه ایله قیندوب یاقو
ایلیه لر و یا بشمش صوغانی تریاقله قرشدروب یاقوایده لر
اکر اچلمزسه نشتر ایله اچه لر و یا اچیجی شیلر یاقوایده لر
اچلدقدن صکره تره منتیسی برطه صارو سیله قرشدروب
فتل ایله قویه لر و یا اولدقدن صکره باسیلیقون مرهمیله
و یا صاری مرهمله اوکوله لر ○ و غدالردن یادم حریره سی
و جلاب و مرجمك اشی مناسبدر و برقاچ کون کچدکدن صکره
پلچ صوینی لیمونله و یا سماقله ویره لر و میوه لردن المه
و ناردیه لر ○ **ایکنجی باب** شیشلر و بثورلر
و فرنك زحمتی و جذام و بجیك و اویوز و تمرکو و طوزلو
بلغم و بعض جلده حادث اولان امراض غریبه نك علاجی
بیاننده در **اولکی فصل** اسی شیشلرك بیاننده در
اکر شیش قاندن اولورسه اکا فلغمونی دیرلر علامتی حرارتدر
و قزللق و اغری اولمق و شیش زیاده اولمقدر علاجی اکر بدن
ممتلی ایسه قان الهلر و اکر اخلاط زیاده ایسه اسهال ایده لر
اکر خسته نك حرارتی وار ایسه ارپه صوینی و قزوقولاغی شربتی
ایچره لر و شیشك اوستونه ابتداده رادع شیلر قویه لر

اسکولی

سکولی پیراق کبی و سمزاوتی کبی ارپه اونیله یاقوایده لر و
کاهیجه شیشه یقین یردن جذب ماده ایچون حجامت
ایده لر که شیش ارتیه و اکر دفع اولمزسه بشرجی شیلر قویه لر
کتان و بوی تخمدی کبی سودله قیندوب یاقوایلیه لر و
اکر اچمغه احتیاج اولورسه نشترله اچه لر و یاخود
اچیجی شیلرله اچه لر طوزیله خمیری و کوکرجن بوقنی خلط
ایدوب یاقوایده لر دلوب اچر اچلدقدن صکره تره منتی
برطه صارو سیله قرشدروب فتیله اشلده لر بعده
سایر یاره لرکبی باسیلیقونله و صاقزمرهمیله و یا کافور
مرهمیله اوکوله لر ○ اسی شیشلرك برسی دخی یانی
قره در بوکا شیرپنجه و نار فارسی دخی دیرلر بودخی یانمش
صفراوی قاندن اولور خصوصا مزاجی اسی اولنلرده
و دائما قانی یاقجی اسی شیلر استعمال ایدنلرده صوغان و صرمسق
کبی اکثریا طاعون زماننده چوق عارض اولور علامتی
بونك حرارتی فلغمونیدن زیاده و لونی قره یه مائل اوله
و کاهیجه اوزری فسقه فسقه قبره علاجی اولا قان الوب
و حجامت ایلمکدر و اغاج قاونی اکشسنك شربتنی اچمك

وهندباشربتی ایچه لر وجواهر معجونی ییه لر وقبرجق
اوستونه سکرلی پیراغی ومرهمك واتمك ایچی برابر قرشدروب
اوستونه اوره لر یاخود بورچقی اونی سکنجبین ایله قرشدروب
یاقوایده لر ۞ یاخود اریه اونی برطه ضا روسیله قرشدروب
اوستونه قویه لر وکاه هیجه یقمغه محتاج اولور وبا بعضی
علاجی فلغمونی علاجی کبیدر ۞ وبردرلوسی دخی اولور که
سمی دکلدر یالکز صفرادن اولور بونك دخی علاجی بونك
کبیدر لکن بونده صفرایی اسهال ایلمك کرکدر واوزرنه
کل ارمنی ویا طین مختوم قویه لر سرکیله واکر دفع اولمز سه
فلغمونی کبی علاج ایلیه لر ۞ واسی شیشلردن برسی دخی
قان چبانیدر بودخی فاسد وغلیظ قاندن اولور واتلی
یرده ظاهر اولور بونك دخی علاجی اوزرنه منضجات قویه لر
مثلا بغدای اونی کبی یاخود قروا اوزوم ایله چینمش بغدای
کبی یاخود انجیر کبی وداخلیون مرهمی کبی ۞ اکر بر کمسه
قان چبانی چیقرمغه مبتلا اولسه اولا بدننی تنقیه ایلمك
کرك فصد ایله واسهال ایله وشراب شاهتره اچمکه ملازمت
ایلیه لر ۞ واسی ورملردن برسی دخی داحس درکه ترجه

طنه بوری

طنه بورنی دیرلر بودخی محترق صفراوی قاندن اولور الکن
ویا ایقلك برمقلری اوجنده چیقر بر کوجك ورمدر
اما اغرسی زیاده در علاجی اولا قان آله لر وصفرایی اسهال
ایلیه لر واوزرنه اغرسنی تسکین ایلیجی شیلر قویه لر بقله اونی
واریه اونی برازاجق کافور وقوب وبزر قطونا ایله وسرکیله
قرشدروب یاقوا ایلیه لر ویا بزر قطونایی کل ارمنی ایله یاقو
ایده لر اکر بوبارد یاقولرله ساکن اولمز سه خصوصا ابتدا
وقتی کچمش اوله بارد شیلر قومیه لر مجفف ومحلل شیلر قویه لر
ظاهرده اولان حرارتنه بقمیه لر اکرچه اتش کبی اسی ایسه ده
اکر یاغی قیزدروب برماغنی ایچنه باتروب باسیسنه صبر ایلیه
نفعی تیز مشاهده اولور اکر دفع اولمیوب باریك بغلمغه
میل ایلرسه اوزرنه بشرجی شیلر یاقوایده لر کتان تخمی کبی
برطه ضا روسیله واچلدقدن صکره بو مرهمی قویه لر صبر
اوج درم مرضافی وکونلك وانزروت هر برندن بردرم تره منتی
سکز درهم کل بالی ایکی درم بونلری مرهم ایلیوب اوزرنه قویه لر
۞ واسی ورملردن برسی دخی سرطاندر وبونك دخی ماده سی
یانمش قاندر سوداور واکر ماده سی پك یانمش ایسه اچیلو

يا ره اولور علامتی بر فندق کبی یا کوچك یومری بر ورم آغریله
ظهور ایلر و اطرافنده چوق طمرلر اولور اینچون سرطان
دیرلر و بیودکجه اغریسی زیاده اولور ولونی قره یه مائل
اولور اکر آچلوب یاره اولورسه بد رایحه چیقر بونك
علاجی کوجدر اما اکر علاجه مباشرت اولنورسه اولا
بدنی یانمش خلطلردن تنقیه ایلمکدر افتیمون شربتیله
ویا امرق معجونیله ویا شاهتره جبیله ومزاجنی شاهتره
شربتیله اعتداله کتوره لر وجواهر معجونی ویا پازهر استعمال
ایلیه لر و ورم اوزرنه تازه هندبا یپراغنی قویه لر ویانمش
ینکج کولی ویا سمو کلو بوجك یا قوایده لر و بو علته قورشون
وتوتیام مرهملری مناسبدر ○ واسبی ورملردن برینه
دخی خنازیر دیرلر بو بر ورمدرکه قاصقده چقر خنازیر
کبی اوزونجه اولور وکاهیجه مستدیر اولور بو بر اسبی
ورمدرکه بحران طریقیله ویا بعض اعضاء رائسه نك
اول موضعه دفعندن اولور ماده سی یا لکز قاندن اولور
وصفرا ایله ویا بلغمله ویا سودا ایله قرشق قاندن اولور
وبو خنازیر نوعندندر قولتقلرده و قولاق آردنده

بحکی

چقن ورملر بونلره عربجه اورام الغدد دیرلر بونلر دخی
اعضاء رئیسه نك اول مواضعه دفعندن اولور علاجی
اکر اول ورم بحران طریقیله چیقدیسه اوزرنه جاذب دوالر
قویه لر صابون کبی وچام صاقزی کبی ودا خلیون مرهمی کبی
○ اکر بحران طریقیله اولمیوب بلکه بدنك امتلاسندن
اولورسه قان آلهلر و مسهل ویره لر ود شلدکدن صکره علاجی
فلغمونیده ذکر اولنان مرهملرله علاج ایلیه لر

ایکنجی فصل صوق وقاتی شیشلر بیاننده در

صوق شیشلردن بریسی اودیما در ترکجه یومشق ورم
دیمك اولور ○ و بو بر شیشدرکه حرارتی یوقدر اکر
ماده سی اینجه ایسه زیاده یومشق اولور بر مغله بصدیسه
خمیر کبی باتر اکر ماده سی غلیظ ایسه صلابته مائل
اولور علاجی بدنی بلغمی خلطدن غاریقونله یا مجوقانله
ویا تربد ایله پاك ایلیه لر و بلغم دترر غدالردن و یاش
میوه لردن پرهیز ایلیه لر بعده ورم اوستونه قوردن بیجی
وطاغدجی شیشلر قویه لر وسونکری صویه باتروب اوستنه
قویه لر یا کول صوینه باتروب اوستونه قویه لر ویا بنجو زیت

یاغنی طوزله قرشدروب اوستونه سوره لر ویا شابیله
سرکه ازوب اوستونه سوره لر ویاخود کبریتی بالیله وسرکه ایله
قرشدروب اوستونه سوره لر ویاخود قرقه دو کلکی کوکنی
یاغله قیندوب اوستونه سوره لر اکر دشیلرسه سایر ورملر
کبی علاج ایلیه لر ○ صوق شیشلردن برسی دخی سقیروس
دیرلر بودخی غلیظ بلغمدن یاسودادن ویا ایکسندن
بله اولور علامتی برقتی شیشدر آغریسی یوقدر علاجی
بدنی اخلاط غلیظه دن پاک ایلیه لر بعده اوزرنه یومشادیجی
وطاغدجی شیلر قویه لر بادم یاغی ویا پدیه یاغی وزنبق
یاغی سوره لر وتاوق وقاز یاغی سوره لر وخطمی کوکی
وزنبق کوکی ودوه دیکنی کوکی انجیریله قیندوب اوستنه
یاقوایلیه لر ویاخود بویاقوی قویه لر مقل ازرق وقاصنی
وچاوشیر واسطراک واوشق هر بردن سکز درهم
مرده سنک اون درم صمغلری سرکیله اصلده لر بعده هیئت
قدر بال مومی وزنبق یاغی قیوب قینده لر وعود القهر
وکبریت دردر درم دوکوب قرشدروب اوزرنه اوره لر
○ صوق شیشلردن برسی دخی ورم مائیدر یعنی صولو

ورمد

ورمدر بودخی بر رطوبتدر عضوده جمع اولور انک ایچون
بر عضوک استسقاسیدر دیدیلر علاجی صلو بلغمی
استفراغ ایلمک کرک واوزرنه قورودجی شیلر قویه لر سنا
کبی وطورق اوتی کبی قیندوب اوستونه اوره لر یا بقله اونی
طوزله وکبریتله وسرکیله قرشدروب یاقوایده لر ○
وشیش انواعندندر قبرجقلرکه ایچی طولو صو اولور
علاجی بدنی اخلاطدن پاک ایده لر واوزرنه نارقابغی
قیندوب سوره لر ویامرجمک ومرسین قیندوب اوستنه
قویه لر ویا بومرهمی قویه لر صفتی بودر ○ مرده سنک ومرسین
پیراغی وکبریت جمله برابر اوله سرکیله وزیتله مرهم ایده لر
اوزرنه قویه لر ○ وشیشلر انواعندندر خنازیر دخی
ترکیجه بوکا سراجه دیرلر اکثریا بوینونده ظاهر اولور
○ وسببی بلغمدن ویا سودادندر واز اولورکه قانله
بله اولور اکثریا بومرض بابادن ویا انادن میراث اولور
وغلیظ یمکلر یمکه معتاد اولنلره وقارلو صو ایچمکه
معتاد اولنلره عارض اولور علاجی بدنی ودماغی
اخلاط غلیظه دن پاک ایلیه لر واکر قان غلبه سی وارسه

قانالولربعضده خاصیتله فائده ایدن دوالرله علاج
ایلیه لر مثلا پیغمبر چچکی کوکنی دوکوب بالیله قرشدروب
استعمال ایلیه لر ویاخود اصرقن دکنی کوکنی دوکوب بالیله
قرشدروب بیه لر ویاخود خام سونکری بال صو ایله
قینده لر اول صوینی ایچه لر وباقی علاجی سقیروس ده
یازدیغمز علاجلر کبیدر وشیشلر انواعندندر دنبلات
بودخی اوچ درلودر بری شحمیدر یعنی ایچی طوك یاغی
کبیدر بری عسلیدر یعنی ایچنده بال کبی شی اولور
وبری دخی کلسیدر یا ایچنده بیاض کرج کبی شی اولور بونلرك
سببی مادۀ بلغمیه در علاجی بدنی یرامز خلطلردن
پاك ایدهلر بعده ورمی اوستنه طاغدجی وبشرجی شیلر
قویهلر وبومرهم بومرض علاجنده کافیدر صفتی بودر
لادن ومقل وقاصنی واوشق وکونجد صقندیسی ویره
جمله برابر اولوب مرهم دوزوب اوستنه قویهلر وکرجی ایچ
یاغیله وزیتله مرهم ایلیوب اوستنه اورهلر **اوچنجی**
فصل یرامز ویازهرلو مرضلرکه جلدده ظاهر اولور
انی بیان ایلر بونلرك بریسی جذامدرکه اکا داء الاسد

دخی دیرلر زیرا بومرضك صاحبنك یوزی اولقدر بد
اولورکه کورن آدم ارسلاندن قورقدوغی کبی قورقر
ویاخود بومرض صاحبنك اوزرینه ارسلان کبی هجوم ایلر
اندن اوتوری بواسمیله تسمیه اولندی سببی یانمش
سوداوی خلطلردر ویاخود صفراوی قاندر وکاه بچه
بابادن وانادن میراث اولور وبربرینه سرایت ایلر واکثریا
بومرض شول کمسه یه عارض اولورکه قانی یاقجی شیلر استعمالنه
معتاد اوله مثلا طوزلو پصدرمه وصوغان وصرمسق
وخردل ومرجمك کبی وزیاده اتی اولان وصوق
اولان ولایتلرده عارض اولور علامتی بدنك لونی قرلغه
ویوزی قزللغه وکوزینك اطرافی کوکلکه مائل اولور وطبیعتی
قبضه میل ایلر وجمیع بدنده بد رایحه اولور وکتدکجه
ساچلری دوکلمکه بشلر وطرنقلری کورا اولور واوازی
بوغولور وبورنده وسایر بدنده یرامز چبانلر چیقر
وبعض اطبا تجربه ایلمشلردر جذام مرضنه مبتلا اولان
آدمدن قان آلورلر قانی صو ایچنه آقیدرلر اکر قان صونك
دبنه اینرسه علاج ممکندر اکر اینمیوب صونك اوستنه

كلورسه علاج اولمز دیرلر ⊙ العلاج اكر علاج قبول
ایدندن ایسه بدنی معتدل غدالرله اصلاح ایلیه‌لر
بعده قان اصلاح ایدیجی شربتلر ویره‌لر لسان ثور وقوزو
قولاغی واغاج قاونی شربتلری كبی بعده قان الهلر بعده
بدنی امق معجونیله ویا دیاقاتیلیقون معجونیله ویا
افیتمون شربتیله وماء جبنله شاهتره شربتنی ایچروب
تنقیه ایلیه‌لر بعده خاصیتله فائده ایلین شیلری
استعمال ایلیه‌لر مثلا كیك بوینوزینی قند وب صوینی
شكریله ایچره‌لر ویا یانمش كیك بوینوزینی تریاقله ولسان
ثور خمیره سیله قرشدروب ویره‌لر ویاخود تریاق
وسفوف دیا الروزون الماش بتیله قرشدروب باج
قرنله جوز قدر ویره‌لر بعده حمامه كوتروب مناسب
طلالر سوره‌لر ⊙ فرنك زحمتی دخی ماده‌سی زهرلو
اولان امراضدندر بو مرض یكی ظهور ایدن امراضدندر
اطبای متقدمین كتابلرنده یازمامشلردر بونك ابتدا
ظهوری تاریخ هجریه‌نك طقوز یوزنه یقین زمانده
ظهور ایلمشدر زیرا اول زمان اسپانیه قرالی یكی

دنیا

دنیا سمتنه عسكر كوندروب اول یكی دنیانك بعضن یرلرینی
ضبط ایلدیلر واول دیارك ادملریله اختلاط ایلدیلر
وبو مرض اول دیاره مخصوص‌دی بونلره دخی سرایت ایلدی
كندی ولایتلرینه كلدكده جمله فرنكستانه اولشدی بعده
سایر ولایته یایلدی خصوصا استنبولده ومصرده وسایر
ولایتده شایع اولدی بو مرض برساری مرضدر اكثری جماع
ایله سرایت ایلر ویا اختلاط ایله سرایت ایلر وبابادن
واناادن دخی میراث اولور وبعضلر دیدیلركه طاعون
كبی بعض دیاره دوشر بربرندن سرایت ایلر وبو مرضك
سببی بر كیفیتدركه اخلاط افساد ایلر انك ایچون مخصوص
علامتلری یوقدر علامتلردن بعضیسی كمكلرده صزی اولور
وبعض یرامز چبانلر ویرامز یاره‌لر اولور وبعضیسنك
ساچی وصقالی دوكلور وبعضیسنكده بدننده یرامز
قوقولر صوقلوغی اولور وبعضیسنك بدننده قاتی
ورملر ظاهر اولور بو مرضك علاجی ابتداده اسانندر
اما اسكیدكدن صكره علاجی كوجدر العلاج اولا بدنی
اخلاطدن تنقیه ایلیه‌لر اكر قان غلبه‌سی وار ایسه قان

الهلروبدن پاك اولدقدن صكره بومرضه خاصيتله فائده
ايلين شيلري استعمال ايليه لر مثلا صپاريته و چوپ چيني
و پيغمبر اغاجي و صاصفراس كبي بونلردن قيندروب صوينه
ايچروب ترلده لر قينتمسنڭ طريقي بودر كه پيغمبر اغاجي
و صپاريته و چوپ چيني هر برندن اون ايكي درهم صو اون
ايكي رطل صو ايله بونلري قينده لر يا ربعي قالنجه بعده هر
كون التمشر درهم قدر ايچه لر و سجق برده اوتوروب ترلده لر
○ و اكر مريضڭ مزاجي حرارتلو ايسه بونلري قيندركن
ايچنه صندل و نيلوفر قويه لر ○ و اكر مريضڭ مزاجي بارد
ايچنه قره اوزوم و پيان كوكي قويه لر و كاهيجه صپاريته دن
سفوف ايليوب يديره لر ○ و بر علاج دخي واردر جيوه
ايله ايدرلر يا حب ايليوب يدوررلر و يا توتسي ايلرلر و يا
طلا ايليوب سوررلر لكن بو علاج مخاطره لي اولمغله
طبيبه محتاجدر بويله اولدوغندن بز ترك ايليوب يازمدق
و بو مرضه پرهيز لازمدر بكسماد ايله قره اوزوم يديره لر
و پلچ صويني ايچه لر و اكر ضعف عارض اولورسه پلچ كبابي
ويره لر ○ يرامز زهرلو مرضلردن بري دخي اسكوربوط

بو مرض دخي يڭي ظهور ايدن مرضلردندر اطباء اسلاميون
كتابلرنده يوقدر ○ بو مرضڭ سببي زهرلو خلط سوداويدر
جميع بدنه يايلور و ماساريقا طمرلرنده سده اولور و بو
مرضڭ علامتلري مريض صقلمقدر و كاهي نفسي طار
اولمق و بدنڭ كوني قره يه مائل اولمق و بالدرلرنده يرامز
و اوكلما زيارهلر اولمقدر و ديشڭ اتلري يمنك و طلاقي
شيشمكدر و كاهيجه دوري نظامسز ستمه سي اولور يعني
كاه كون اشري كاه ايكي كون اشري طوتر و چوقكره بوندن
يرامز مرضلر حاصل اولور اسهال كبي و استسقا كبي و صرع
كبي ○ و بو مرض اكثريا نمسه و فلمنك و يمن و حجاز سمتنده
چوق اولور بو مرضڭ علاجي ابتداده كوجدر اخرنده
مهلكدر علاج اولنمز ○ العلاج اكر علاج قبول ايدندن
ايسه اولا اخلاط سوداويي پشرجي و سده اچيجي
شيلر ويره لر بعده اخلاطي تنقيه ايدجي شربت ويره لر
بعده باسيلقدن يا اسيلمدن قان الهلر اكر بواسير
و يا حيض قانلري طوتلمش اولسه ايقده صافن طمرندن
قان الهلر بعده مطبوخ اصول و يا هندبا و يا بسفايج

شربتلری ویره لر بعده مسهلاتدن معجون امرق ویا
معجون سنا ویره لر ویا بو مسهلی ویره لر که بو مرضه خاصیتله
فائده ایلر صفتی بودر ۞ چلاپه وقریموطر وبرر درهم
خردل وتره تخملری هر برندن اوچ قیراط بونلری دوکوب
سکنجبینله حبلر ایلیه لر جمله سی بر شربتدر بعد التنقیه
بو ادویه لری استعمال ایلیه لر که خاصیتله فائده ایلر تازه
خردل یپراغی بستانیسندن ویبانیسندن وتازه تره
یپراغی ویبان توربی یپراغی ومامیران ویبلان یصدوغی
بونلردن هر قنقیسی اولورسه الوب قیندروب صوینی شکریله
ایچره لر وکبریت صوینی وزاج روحی لیمون شربتیله ایچره لر
وبو مطبوخ غایت مجربدر ۞ بر قبضه خردل یپراغی قزو
قولاغی یپراغی برطوطام ماء الجبن سکز رطل بونلری قیندروب
صوینیدن التمش درهم ایچره لر وبو سفوف غایت مجربدر
۞ خردل تخمی دورت درهم دارچینی وبسباسه وقرنفل
هر برندن بر درهم هر صباح ازاجق ویره لر وصپاریته
وچوب چینی وپیغمبر اغاجی بونلری قیندروب ایچره لر
ترلده لر تریاق ومتردیطوس وجواهر معجونی بو علته

غایت

غایت نافعدر ۞ وزهرلو مرضلردن برسی دخی بلیکادر
بو مرض دخی یکی ظهور ایدن مرضلردندر اطبای اسلامیون
کتابلرنده یوقدر ۞ وبو مرض ابتدا الکه وروس دیارنده
ظاهر اولدی ۞ وبو مرضک سببی قانک واخلاطک فسادندندر
وچوق زمان انادن بابادن میراث اولور علامتلری
ساچلری غلیظ اولوب بر بریله بوکلوب طولشمقدر
واکر اول قللری قطع اتسه لر اندن صولوقان اقر واول
قان اقر دیکمز حتی اولنجیه دک واکر اول زهرلو فاسد
ماده بدنه یایلورسه بدنده یرامز مرضلر ظهور ایلر
اکر باشه وارورسه باشده شیش اولور واکر سکرلره
دوکلورسه فلج ولقوه وتشنج کبی مرضلر عارض اولور
واکر طمرلره دوکلورسه جکرده وطلاقده شیش اولور
وسوء القنیه مرضی ظاهر اولور واکر طبیعت قوتده
ایسه ماده یی طشره دفع ایلیوب بدنده یرامز چبانلر
حاصل اولور ۞ ودیمشلر که اکر بو مرض اجنک طرناغی
اوزرسه وقره ررسه وکجی بوینوزی کبی اولورسه اول
کمسه اول مرضدن خلاص اولمز ۞ العلاج بو مرضک

دخی ابتداده علاجی کوجدر اما آخرنده علاج ممکن
دکلدر بو مرضك علاجی اولا ملین ایله طبیعتنی تلیین
ایلیه لر بعده معجون مبارك ایله ویا قرطم معجونیله
ویا سنا و قریموطرطرو و شاهتره شربتنك مدبرسیله
ایچردلر ○ و بو سفوف بو مرضه پانزهر کبیدر صفتی بودر
○ بنفشه کوکی یعنی کوك سوسن کوکی و خردل تخمی و اکر
و صوتره سی تخمی و زعفران هر برندن بردنك دارچینی
بر درهم قریموطرطرو ایکی درم بونلری سفوف ایلیوب هر
صباح بر درم قدر استعمال ایلیه لر قرمز معجونی و جواهر
معجونی دخی بو مرضه عظیم فائده سی واردر و اول
ولایت اهلنك بو مرضه تجربه ایتدکلری ادویه لر بونلردر
○ دوه دیکنی و صوتره سی و یبان تره سی بونلری برکز
زیرا بونلر بو مرضه غایت نافعلردر و کرپی اتی یمك دخی
بو مرضه مجربدر و بو مرضك باقی علاجی اسکوربوط علاجی
کبیدر **دوزدنجی فصل** بدننده ظهور ایلین
مرضلرك علاجی بیلدررر ○ بجیك و اویوز و تمرکو و قورد
اشنی کبی شرا بو کاترجه قوردا شنی دیرلر بو بر مرضدرکه

انسانك بدننده بقله کبی دخی کوچك قزل قزل دفعة چقر
قبرر و غایت کچیشر بونك سببی اسی بخاردر حدتلی صفراوی
ویا سوداوی قاندن ویا طوزلو بلغمدن اولور قاندن
اولانك اکثر ظهوری صباحلرده اولور و سوداویدن
اولان کون آخرنده ظهور ایلر و بلغمیدن اولان کیجه ایله
ظهور ایلر بو مرضك بعضیسی علاجله تیز دفع اولور بعضیسی
بش اون ایه دك ممتد اولور خصوصا ماده سی بلغمی ویا سوداوی
اوله ○ العلاج اولا قان الهلر و صفرایی راوند ایله و هلیلجات
ایله سورد ورهلر و صفرانك حدتنی قروق و ریباس شربتلریله
تسکین ایلیه لر و مستحلب البزور ایله ماء الجبن ویره لر
و اکر ماده سی غلیظ سوداوی ویا طوزلو بلغم اولورسه
افتیمونی ماء جبنله ویره لر ویا امق معجونی و شاهتره حبی
ویا شاهتره نك مدبر شربتندن تکرار تکرار ویره لر و مزاج
لسان ثور و هندبا شربتیله اعتداله کتوره لر و اکر کتمزسه
صباریله و چوبچینی اربه صوییله ایچره لر ترلده لر و کشنی
و طوزلو و یصدرمه و پینیر یمیه لر و مارول ایله و سمزاوتیله
پیلجی بشروب صوینه لیمون قوبایجه لر و بالخاصه نافع

اولنلردن کلنجلن چچککی قیندوب صوینی ایچه‌لر نافعدر
اما کچیك واویوز وطوزلو بلغم بونلرك سببی
فانك فسادندندر یا یانمش صفرا ویا سودا ویا طوزلو
بلغمدر بودخی ایکی درلودر بری صولودر بری قورودر
العلاج بونلرك دخی علاجی اولا غذالرینی اصلاح ایلیه
طوزلو وقتی اکشی یمیه‌لر بعده ملین شربتلر ویره‌لر سنا
ودیا قاتیلیقون کبی بعده برقاج کره قوتنه کوره قان الەلر
بعده اخلاطنی بشرجی شیلر ویره‌لر اکر صولو ایسه هندبا
شربتی وهمیل شربتی وبالدری قره وپیان کوکی وصاصفراس
بونلرك مطبوخنی ویره‌لر بعده مسهل ویره‌لر غاریقون
وراوند وسنا مثللی مسهللر ویره‌لر واکر قورو ایسه
لسان ثور وشاهتره وبنفشه شربتلری ویره‌لر ومسهلاتدن
بسفایج وسنا وانیتمون وخربق اسود ویره‌لر واما مق
معجونی وشاهتره جی وشاهتره شربتی جربك قوسنه
ویاشنه وطوزلو بلغمه نافعدر وماء الجبنی کل مکرر شربتیله
وشاهتره شربتیله تکرار تکرار ویره‌لر غایت نافعدر
وتمام تنقیه بدن ایتدکدن صکره طشره دن طلالر

سوره‌لر بو مرهم جربه وطوزلو بلغمه فائده ایلر صفتی
بودر لابطه صوینی واندز عصاره سی ولیمون صوینی
هربرندن اون ایکی درم تره منتی اون التی درم مرده سنك
سکز درم اوستوبج دورت درهم طوز بر درهم کفایت قدر
کل یاغیله مرهم ایلیوب بدننه سوره‌لر **طلای اخر**
تره منتی سکز درهم کل صوییله بیقیه‌لر وتورنج صوینی التی
درم ویمرطه ضاروسی ضایغی وکل یاغی کفایت قدر اوله
مرهم ایلیوب طلا ایلیه‌لر **طلای اخر** تره منتی اوتوز
ایکی درم کبریت دورت درهم انذرو مقناطیس هربرندن
یارم درهم ملح اندرانی اوچ درم شاب ایکی درم مرده سنك
واوستوبج هربرندن بر درهم ایکی دانه یمرطه ضاروسی
کفایت قدر سرکه وکل یاغیله مرهم ایلیوب طلا ایده‌لر
البرص والبهق بونلردخی برقاج درلودر قره سی اولور
بیاضی اولور برص ایله بهقك فرقی بودرکه بهقك ماده سی
دریده ده وظاهر بدنده اولور اما برصك ماده سی
ایچرولرده اولور العلاج اولا اخلاطی بشرجی
شربتلرله اخلاطنی بشره‌لر ومزاجنی اعتداله کتوره‌لر

ومعده سنه وجکرنه قوت ویره لر اما بیاض برصده
وبیاض بهقده فازالیه لر ومسهل ویره لر مجوقان
وتربد وغاریقون وحنظل کبی شیلرله بعده ظاهر بدنه
قازیجی ادویه لر طلا ایلیه لر فرفیون کبی وقرقر دوکلکی
کوکی واجی بادم وعاقرقرحا وکبریت ونطرون بونلردن
هرقنقیسی بولنورسه سرکیله یا لابطه صوییله یا لیمون
صوییله قرشدروب طلا ایلیه لر ۞ برصه بر مجرب
دوا واردرکه نظیری یوقدر بر درهم طربلالی بوچق درم
عود القهر ایله دوکوب بالیله قرشدروب بیدوره لر بعده
اول برص اولان یرلره چوب کونشه قرشو اوتوره ایکی ساعت
قدر تاکه ترلیه اول برص یرلری فسقه فسقه قباروب
آق وصاروصولر اقوب اول مرض دفع اولور بعضلرنده
برایکی کره بیدورمکله کیدر بعضیسنه چوق زمان
مادده سنه کوره بیدورمك استر لکن بونی استعمال غایت
استی کونلرده اولمق کرکدر کریسوب کونش اسیتسنده اوتوره
وقره بهقه خردلیله صابون سورسه لر نافعدر قوبا
ترکجه تمرکو دیرلر بو دخی ایکی درلودر برسی یاشدر وبرسی

قرودر

قرودر بونك دخی سببی طوزلو بلغمدر یا یانمش سودادر
یا غلیظ بلغمله قرشقدر اکثریا دائما طوزلو شیلر وطوزلو
بالق وزیتون وپصدرمه وصرمسق وصوغان ییمکه معتاددر
اولنلره عارض اولور وچوق حرکت ایلیوب چوق غم
وغصه چکنلره عارض اولور علاجی اولا اخلاطی پشوره جك
شیلر ویره لر بعده فاناله لر وشربت ویروب اسهال
ایلیه لر بعده لابطه صوینی سرکیله وصمغله سوره لر
ویا یمرطه یاغنی طرطر یاغیله سوره لر یاخود نخودی او
شاب ایله وبالیله سوره لر ونشادری یومشق دوکوب
صرف سرکیله ازوب تمرکویه سوره لر کیدره وپرنج یاغی
وبغدای یاغی دورتمك دخی مجربدر وهلالیه صوینی دخی
تمرکویه سورمك مجربدر کیدرر ۞ سعفه بو علت اکثریا
باشده اولور قرو اولور ویاش اولور صولنور واریکلنور
وبربرینه اولاشوب قرشق وزیاده اولوب یارامز اولیجق
کلّه یقلشورو اوغلنجقلرده چوق اولور وبیولك کشیده
دخی اولور علاجی اکر قورو اولورسه قولقدن حجامت
ایده لر واول اقن قاندن باشه دورته لر بعده مرهم احمر

دورته‌لر صفتی بودر ○ مرده سنك وزرد چوب ایكسین
ایرو ایرو دوكوب مقدار نجه سركله نیت یاغیله قرشدروب
دورته‌لر نافع اوله ○ یاش اولانده وقرو اولانده علاج
مشترك بودركه معصوملره اكر ممكن ایسه شاهتره شربتی
ایچره‌لر ویا نمشكك بو ینوزی ایچره‌لر اكر سود امر معصوم
ایسه امزردن خاتون طوزلو شیلردن پرهیز ایلیه ومسهل
لازم اولورسه امزردن خاتونه ایچره‌لر مثلا امق معجونی
كبی ویا قاتیلیقون وشاهتره حبی وشربتی كبی ○ اكر بیوك
ادم ایسه اولا باش طمرندن قان الدره‌لر بعده بو مذكور مسهلدن
ایچره‌لر وبو مرضه سنامكی وصاری هلیله یی ماء جبنله
ایچرمك غایت نافعدر بعده ابه كومجی وادیه ولابطه كوكی
وشاهتره بونلری قیندوب بونلرك صوییله باشنی بیقیه‌لر
وباشنی بیقه‌دقدنصكره بو مرهمی سوره‌لر صفتی بودر
○ شاهتره ولاهنه ولابطه واندز بونلرك عصاره‌لری
هر برندن اون ایكیشر درهم مرده سنك دورت درهم بونلری
حكایت قدر سنا ب یاغی وتاوق یاغی وبالموم‌ایله مرهم
ایلیوب باشه دورته‌لر واوغلنجقلره بو مرهم غایت مجربدر

زرده چوب وحنا وزراوند ومرده سنك وانار قابوغی
برابر الوب دوكوب وسركله وكل یاغیله قرشدروب
باشنه سوره‌لر **نوع دیكر** اسا نجه ومجربدر كوكرد
وشاب ایكیسنی دوكوب قویرق یاغیله ویا غورد یله
قرشدروب دورته‌لر ○ وبو تركیب تركویه وكل باشه
غایتله نافعدر راسخت طاشی وكتره وزرد الو
چكردكلی ایچی هر برندن اوچ درهم بش پرمق كونه جلب
مقداری قنا بونلری غایتله سحق ایدوب صربسركله
اوسكوره ایچنده قشقله چلقیالر شولقدر كم تمام
كتره اصلنوب مرهم صورتن بغلیه حمامده كل باشلی
اولان صابونله باشنی بیقیه‌لر وحمامدنصكره بو مرهم
ایله دورته‌لر نافعدر **بادشنام** بو مرض یوزده
بر قزللقدر كه بثورلر ایله بله ظاهر اولور وكاهیجه
یاره اولور وكاهیجه اولمز ○ بونك سببی دخی قانك
فسادندندر وجكرك سوء مزاجندندر **العلاج**
اولا بدنی تنقیه ایده‌لر وقان الدره‌لر وهندباو شاهتره
شربتلرینی چوق زمان ایچره‌لر بعده طشره دن طلالر ایده‌لر

وطرطر یاغی سوره‌لر یاخود مرده سنکی شابیله وسرکه
قیندوب سوره‌لر یا بوطلایی سوره‌لر صفتی بودر
مرده سنك سکز درم بوره اوچ درم شاب بر درم
اوستوبج دورت درم سرکه اون التی درم کل صوییه
وسکرلی پیراق صویی قرق درهم بونلری قیندرلر وطلا
ایلیه‌لر ویا اجی بادم یاغی یا نمش شابیله سوره‌لر
یا بر یمرطه‌یی کسکین سرکه ایچنده بر کون بر کیجه اصلده‌لر
حتی قبوقی یومشایه بعده یمرطه‌نك بیاضنی الەلر و
کونلك وضاقز واوستوبج هر برندن بر درم الوب
قرشدروب مرهم کبی اوله بعده سوره‌لر **ثالیل** یعنی
سکلر بونلرك سببی سوداوی وبلغمی ماده‌در **علاجی**
اولا بدنی تنقیه ایلیه‌لر اکر قان علامتی وار ایسه قان
الەلر بعده سکوت پیراغنی دوکوب سرکیله سوره‌لر
ویلان یصدقی سوره‌لر ویا بخور مریمی دوکوب سوره‌لر
ویا هلیلە سوره‌لر ویا تازه هندیبایی دوکوب اوستنه
قویه‌لر خاصیتله فائده ایدر ویا خردلی سرکیله وطوزیله
قرشدروب اوستنه سوره‌لر یا زفتی نشادریله طلا ایده‌لر

ویا کبریت

ویا کبریت صویی سوره‌لر وسنتلوجه اوتونی دوکوب
بالیله قرشدروب بش اون کون صباح اچ قرنله ییه‌لر
بدنده نقدر سکل وار ایسه کیده‌ره حتی انادن بله طوغمش
اولسه کیدرر ضامر بوماکه ترجه کونه بقن دیرلر انك
تخمندن بر اوچ قدر الوب دوکوب یمرطیله ویا بالیله
قرشدروب اوچ دورت کون ییه‌لر نقدر سکل وار ایسه
هب دوکلور کیدر وقیه قروقندن بیوجك دانه‌لرندن
کونده اوچ دانه‌سنی اوچ صباح ییه‌لر بدنده نقدر
سکل وار ایسه هب دوکلوب کیده واکر برقاج صباح قیه
قروغی صویندن اوچ قاشق ایچه‌لر وهم صویندن سکل
اوزرنه دورته‌لر نقدر سکل وار ایسه هب دوکلوب کیده

بشنجی فصل اسکی یاره‌لر وتازه یاره‌لر یعنی قلیج
وتوفنك یاره‌لری وکمك قرلمق وکمك چقمق علاجلرنده‌در
اسکی یاره‌لرك علاجنده بدنی اخلاطدن تنقیه ایلیه‌لر
واکر قان زیاده ایسه قان الەلر وغداده دخی تدبیر لازمدر
اتلردن وپاشمشلردن صاقنه‌لر بعده یاره‌نك علاجنه
مباشرت ایده‌لر اولا یاره‌یی یقیه‌لر اکر ناسور اتی وار ایسه

مصری مرهمی یا پرنج بی‌تا تو قویه‌لر و اکر یاره اریکنمدیسه
بشرجی شیلر قویه‌لر مثلا تره منتی یمرطه صاروسیله و برز
کل یاغیله قرشدروب مرهم کبی ایدوب اوزرنه قویه‌لر اکر
یاره‌نك حرارتی یوق ایسه مرهم باسلیقون قویه‌لر اکر
حرارتی وار ایسه اسفیداج مرهمی ویا سلوکن مرهمی
قویه‌لر و اکر شیش وار ایسه بشمش اتمك ایله مرسین پیراغنی
بشروب یا قوایده‌لر و یا ارپه اونی و بقله ومرجمك
اونلری بونلری سکنجبینله قرشدروب یا قوایلیه‌لر و یا
بقله اونی یا پنیر چیچکله قیندوب اوستونه اورتلر
و اکر شیش قتی ایسه خطمی کوکنی کتان تخمیله قیندوب
اوستونه اورتلر و یا بویی تخمنی بادم یاغیله قیندوب
اورتلر و یا داخلیونی تاوق یاغیله اریدوب اوستونه
اورتلر و اکر اغریسی شدید اولور ایسه یمرطه صاروسنی
کل یاغیله قویه‌لر و یا تره منتیله یمرطه صاروسی و برز
زعفران قرشدروب اوستونه قویه‌لر اما تازه
یاره‌لرك علاجی اکر یاره یوفقه ایسه اوستونه زرور
اکرلر دم الاخوین کبی و انزروت کبی و کوندلك کبی و اکر

یاره بیوك و درین ایسه اولا ایچنی ایتلیوب تمزندن
و قورشوندن و سایر شیلردن نه وار ایسه چیقره‌لر اکر
دیکیلجك ایسه دیکه‌لر بعده اوستونه بشرجی شیلر قویه‌لر
اکر یاره‌نك قانی دیکلمزسه اوستونه یمرطه اغنی برز طوزله
قرشدروب اوستونه و اوزرنه قیوب اوستونه قویه‌لر و یاخود
کوندلك و صبری برابر دوکوب یمرطه اغیله قرشدره‌لر طوشان
توییله یاره‌نك اوستونه قویه‌لر قانی کسر بعده اوستونه
بشرجی شیلر قویه‌لر مثلا یمرطه صاروسی و ارپه اونی تره منتیله
قرشدروب اوستونه اورتلر و یا تره منتی صاغیله برز
کوندلك و برز مصطکی قرشدروب اوستونه اورتلر و ازکلندکدن
صکره بو مرهمی قویه‌لر چام صاقزی و بال مومی و تره منتی
و کل یاغی هر بریندن اون التی درم کوندلك و مرصافی و صاقز
هر بریندن ایکی درهم بونلری مرهم ایلیوب اوستونه قویه‌لر
نوع دیکر بترجیدر چام صاقزی و بال مومی و زفت
و زاج و اوستوبج و کوندلك هر بریندن اوتوز درهم تره منتی
اللی درهم مرصافی و یمرطه یاغی هر بریندن ایکی درم کافور
بوچوق درم غایت قدر کل یاغیله مرهم ایلیه‌لر بو عجایب بترجیدر

مرهمدر **دیکر** بو مرهم سکز اوستونده اولان یاره‌لره
نافعدر صنعتی بودر ⊙ زیت یاغی اون التی درهم بالموم
یکرمی دورت درهم چام صاقزی وزفت هر برندن اون
التی درهم کتان تخمی لعابی وبنفشه کوکی هر برندن اون التی
درهم بونلری قینده‌لر واخر طنجرده کوندلك وصاقز وتره منتی
سکز درهم قته‌لر مرهم ایدوب استعمال ایلیه‌لر اکر مجروحك
قبضی وار ایسه کل مکرر وقدرت حلواسی وخیار شنبه ویره‌لر
وعفونتی منع ایدجی شیلر ایچره‌لر قزوقولاغی شربتی وسکر الی
ییراق شربتی وصندل شربتی کبی واول شیلر که خاصیتله
فائده ایلر انجبار شربتی اچمك کبی وزراوند اچمك کبی وراوند
چینی وموميا وکل ارمنی وپیغمبر اغاجی وهیوفاریقون
بونلردن هر قنقیسی حاضر اولورسه قندوب مناسب شربتله
ایچره‌لر ⊙ اتش یاقمقدن حاصل اولان یاره‌لرك علاجی
اکر یانه‌لی ازایسه سونکری سیحق صویه باتروب اوستونه قویه‌لر
⊙ واکر زیاده یك یاندیسه ابتدا صوغانی طوزیله دوکوب
اوزرنه قویه‌لر ویاخود صابونی کل یاغیله قرشدروب اوزرنه
قویه‌لر ویاخود ایوه چکردکك لعابنی ترمنتیله قرشدروب

اوزرنه

اوزرنه قویه‌لر بعده قبوغنی قلدرمق ایچون کل یاغی یمرطه
اغیله برازاجق کافوریله قرشدروب اوستونه قویه‌لر وقبو
قالقدقدن صکره باسلیقون مرهمنی یادم یاغیله
یازنبق یاغیله قویه‌لر واکر اغریسی وار ایسه کل یاغیله کل
ارمنی ویره‌لر ⊙ کمك قرلمق وچقمق وبریردن واتدن
دوشوب بره‌لنمك علاجنی بیان ایدر اولا چیقن ویا قریلن
کمکی یرینه قویه‌لر بعده یمرطه اغی وکل ارمنی ودم الاخوین
وکوندلك وقره قوس بوجمله‌یی سحق ایلیوب یمرطه اغیله
قرشدروب وبزلری کل صویله اصلدوب بو یاقویی اوزرنه
قیوب بغلیه‌لر ⊙ ویاخود بو یاقویی ایده‌لر صنعتی بودر ⊙
چودار اونی اللی درم مصطکی وصمغ عربی اون ایکیشر
درم موميا وکل ارمنی هر برندن دردر درهم بونلری یمرطه
اغیله قرشدروب اوزرنه یاقو ایلیه‌لر بو یاقویی هفته‌ده
بر ایکی کره دکشدوره‌لر ومریض اولان کمسه غلیظ طعام
ییمیه واکر قانی زیاده ایسه قان اله‌لر اکر اخلاطی زیاده
ایسه اسهال ایلیه‌لر ⊙ وغداسی پرنج لاپه‌سی وهریسه
وپاچه ویمرطه صاروسی اوله وغافث قیندروب صوینی ایچره‌لر

وجمله دن زیاده فائده لی اولان قره قوزدر معجونی وشربتی
ومطبوخنی اچمك جمله دن زیاده نافعدر وچنطیانه‌یی
بالیله قرشدروب یمك عظیم فائده ایلر وزراوند
دخی بویله نافعدر واخر علاج کموکه قوت ویرمك ایچون
زعفران یاقوسی قویه‌لر ○ ویاخود بو یاقوتی قویه‌لر صفتی
بودر ○ صوغلجان یاغی اون بش درم اردج یمشی ایکی درم
قوری مسحوق صوغلجان سکز درم بزاوستونه قیوب بغلیه‌لر
واکر یاره اولورسه توتیا ویا کافور مرهملریله علاج ایده‌لر

التنجی فصل زینته متعلق اولان علاجلر

بیاننده‌در ○ کونشده یانمش یوزك اثرینی کیدروب
ولونینی کوکجك ایلمك ایچون کل صوینی یمرطه اغیله سوره‌لر
○ ویا ایوه چکردکی لعابنی کل صوییله سوره‌لر ○ ویا بز
قطونا لعابنی وستو بجله وکل صوییله سوره‌لر ○ ویا صمغی
سرکیله ازوب سوره‌لر ○ یوزده اولان کلف که اکا ترجه
چیغید دیرلر اکثریا قزلرده وکبه خاتونلرده اولور
انك علاجی اول بدنی اخلاطدن پاك ایلیه‌لر بعده
دوکلمش دفنه یمشنی بالیله سوره‌لر ویا کافوری ونطرونی

بالیله

بالیله سوره‌لر ○ یاخود لاهنه تخمنی بالیله سوره‌لر
○ ولونی کوزل ایلین شیلر بونلردر طرطر یاغی ومقطر
بقله صوبی ویا کافوری کل صوییله حل ایلیوب یوزه سوره‌لر
○ وانجیر یمك ونخود صوبی اچمك ویمرطه صاروسی یمك
یوزك لونینی کوکجك ایلر حصلبان صوینی یوزه سورمك لونینی
کوکجك ایلر وقان کتوروب قرمزی ایلر ○ بدننده عارض اولان
یرامز قوقونك علاجی بدنی اولا اخلاطدن تنقیه ایلیه‌لر
اسهالیله وقانیله ○ وغدالری اکثریا یبوسته مائل
غدالردن اوله وغدالرینه کل سرکه‌سی ویا لیمون صوینی
صوبی قویه‌لر وقاون وخیار وبالقدن احتراز ایلیه‌لر
وبدنی عسلبند واسطراك ایله قوقولده‌لر ساچ از
تمنك علاجی اکر بدننده فاسد خلط وار ایسه اسهالیله
تنقیه ایده‌لر بعده لادنی مرسین یاغیله حل ایلیوب سوره‌لر
وبو یاغ ساچلری اوزادر وکوکجك ایلر ایوه داناوینی
اون بش درهم یانمش ازی بر درم لادن اوچ درم سکز
درم بالیله قرشدروب سوره‌لر وطورقا وتی یاغی اطه
صوغانیله قیندوب ساچه سوره‌لر ساچلری اوزادر

وخزامه یاغی دخی ساچلری اوزادر و چورك اوتینی
یمرطه اغیله مرهم کبی ایلیوب سورلر بو دخی ساچی اوزادر
۞ ساچ دوکلمك علاجی بدنی یرامز خلطدن تنقیه ایلیوب
قان الهلر بعده مرسین یاپراغی یاغلری سورلر ویا محروق
قامش کوکی مناسب یاغیله سورهلر ویا یانمش کرپی کونی
بالیله قریشدروب سورلر ویا مرسین یپراغنی دوکوب
زیتله قیندروب مازویله قریشدروب سورلر **ساچلرده**
بر مرض دخی وار داء الثعلب دیرلر وداء الحیه دیرلر
ترکجه تلکی اویوزی ویلان اویوزی دیمکدر اکثریا بو مرض
تلکیده ویلانده چوق اولمغله بو اسمله تسمیه ایلدیلر و بو
مرضلرك سببی یرامز حدتلی خلطلردن ویا طوزلو بلغمدندر
علاجی فصدیله واسهالیله بدنی تنقیه ایلیهلر بعده
باشی تراش ایلیوب بزایله محکم اوغهلر بعده کسکین یاقجی
شیلر سورهلر مثلا مسحوق خردل کبی واطه صوغانی کبی
ویا فرفیون کبی ویا موزك کبی ویا زفتی دفنه یاغیله سورهلر
ویا بورنی کبریتایله سورهلر بعده قبل بترجی شیلر سورهلر که
یوقاروده ذکر اولندی **ساچ وصقال** تیز اغرمق

علاجی

علاجی بدنی یرامز فاسد بلغملردن تنقیه ایلیهلر ویاش
میوهلر وغدالر چوق یمیهلر واطریفل معجوننك استعمالنه
مداومت ایدهلر وکابلی مرباسی و آمله مرباسنه مداومت
ایدهلر وساچه وصقاله قسط وچورك اوتی یاغلری
سورلر ۞ وبو معجون غایت مجربدر ساچی وصقالی کیچ
اغردر صفتی بودر ۞ قره هلیله قرق درم زنجبیل وتخم
هندی اونر درم بونلری سحق ایلیوب بالیله وتره یاغیله
معجون ایلیهلر وهر کون بر مثقال ییهلر **باشده**
اولان قوناق علاجی بوی تخمنی قیندروب صوییله
باشی یقیهلر ۞ ویا پازو عصارهسن بوریله سورهلر
۞ ویا ابهکومجی سرکهله قیندوب اول سرکهله باشی یویهلر
۞ ویا صغر اودینی بوریله وکبریتله وکل یاغیله سورهلر
طرنقلر کور اولوب قالن اولماسنك علاجی اکر
بدنده یرامز خلط وار ایسه بدنی تنقیه ایلیهلر بعده
بورچق اونی ویا مرجمك اونی سرکهله سورلر ویا کبریتی زیتون
یاغیله وسرکهله قریشدروب سورلر ویا زفتله سورهلر
ویا زرده چوبی زفتله سورهلر مجربدر ویا بالق توتقالینی

سركله سوره لر **ال و اياق چاپ تلمسی علاجی** مرصافی
ومرده سنك وزنجبيل جمله برابر اوله دوكوب زيت ياغيله
وبال موميله مرهم ايدوب سوره لر مجربدر **نوع ديكر**
مصطكی اوچ درم تره ياغی اوتوز درم كافور بر درم بونكره
ليمون صويله وكل صويله الشدروب مرهم ايليوب سوره لر
◉ وبو مرض صوقدن اولبجق بنفشه ياغی ويا سمين ياغی
سوره لر **يدنجی فصل** زهرلردن صاقنمق وزهر
ايچه نك علاجی بياننده در ◉ كذينه زهر ايچرمكدن
قورقان كمسه يه لازمدركه شبهه سی اولدوغی زمان قاتی
اكشی وقاتی طوزلو وقاتی طاتلو طعاملردن صاقنه ويك
اچغوب يمك يميه ويا پك صوصه يوب اچميه وهر كمكه
هر كون زيت ياغی ويا اغاج قاونی مرباسی وسنابی جوزله
يميه اكا زهر كار ايلمز واكر هر كون بقله قدر مثرديطوس
ويا ترياق يرسه اكا زهر كار ايلمز جواهر معجونی ويا پازهر
معجونی يين ادمه دخی زهر تاثير ايلمز وهر كم ياد زهر
ويا كل ارمنی ويا طين مختوم ويا يامش كيك بوينوزی ويا
مدبر زمرد طاشنی يه زهر اكا تاثير ايلمز واكر هر كمكه ايو

زمرد

زمرد ويشب طاشی وطوپاج طاشی ويا پازهر ومرجان
كتوره اكا زهر تاثير ايلمز **زهرلنمش ادمك علاجی**
كركدركه اولا قوصدوره لر زيت ياغيله ويا ات صويله
ويا طورقاو تونی توربيله قيندوب صوين ايچره لر اكر
زهر معده دن بغرسقلره ايتمش ايسه ملين حقنه ايله
احتقان ايليه لر واكر طبيعت اسهاله توجه ايلديسه اسهاله
معين اولان شيلر يدوره لر مثلا خيار شنبه يا قدرت
حلواسی غاريقون له يدوره لر واكر طبيعت ادرار بوله توجه
ايلديسه مستحب بزور ويره لر واغاج قاونی چكردكنی
خيارشنبه باليله ويره لر بعده ذكر اولنان پازهرلر
ويا پازهرلی معجونلری چوق كره ويره لر حتی زهرك كيفيتندن
براثر قلميه ◉ وغداسی سود وتره ياغی وانجير واتسی صو
اوله وحركتدن وغضبدن وخوفدن وغم وقساوتدن
احتراز ايليه لر **يلان صوقن كمسه نك علاجی** ابتدا
يلان اصردغی يری چيزه لر وحجامت ايده لر بعده ترياقی
سركله حل ايليوب اول موضعی يقه لر بعده بلچی دريكن
قادنن يا روب اول موضعك اوزرنه قويه لر ويا خود اطه

صوغاننی سرکیله بشروب اول موضعه سوره لر ویا انجیری
سرکیله قیندوروب اول یره سوره لر ویا چکنک ایچ یاغنی زفتله
وکبریتله قرشدروب اول یره سوره لر وایچرودن تریاق
ویره لر ویاخود بر درهم اید تخمنی یدوره لر خاصیتله
فائده ایلر ویا تریاق اربعه دن برنیچه کره ویره لر **عقرب**
صوقنه علاج صوقدوغی یری جیزه لر وحجامت ایده لر
واول صوقن عقربی دوکوب صوقدوغی یره اوره لر ویا مموکلو
بوجکی دوکوب اوزرنه اوره لر ویا صر مستی سذابیله دوکوب
اوزرنه یاقوا یلیه لر ویا کبریتی زیتله سوره لر وافسنتین
ایچره لر ویا چنطیانه ایچره لر ویا توربت تخمی ایچره لر و
تریاق اربعه نک دخی فائده سی چوقدر یدوره لر **چیان**
صوقنه علاج صوقدوغی یری کول صویله وسرکیله
یقیه لر واطه صوغاننی زفتله سوره لر ویا صر مسلق انجیر
اغاجی یپراغیله دوکوب سوره لر ونراوند وسناب وراوند
ایچره لر **اورومجك وبوی صوقنه علاج** اولا
قوصدوره لر وتریاق ایچره لر ویا سرکیله کل ارمنی ایچره لر
واوزرنه سوره لر **اری صوقنه علاج** زیت یاغیله

کل ارمنی سوره لر وطوزلو صویله یقیه لر وابه کومجنی اربه
اونیله وسرکیله سوره لر ویا تازه هندبایی سحق ایلیوب اوزرنه
سوره لر **قدوز کلب اصردغنه علاج** بو قدورمق
بر مرضدرکه اکثریا کلبلره عارض اولور بونك علامتی
قویروغنی قیصوب باشینی اکوب کزروا ست کلدوکی کبی
اصرر واغزینك صلیاری اقر وهر قنقی حیوانی اصررسه
اول دخی قدورر واکر انسانی دخی اصررسه یا بریاب
تاثیر ایلیوب قرق کونه دك اثری ظهور ایلیوب اول
ادم دخی قدورر وبعضلر دیدیلرکه التی ایدن صکره بله
تاثیر ایلر واصرن کلب قدوزمیدر ویا دکلمیدر
بلمسنك طریقی بودرکه خمیری ویا جوزی یارن اوستنه
سوره لر توتاوقلره ویره لر اکر یرلر تاوقلر اولورسه
تحقیق اول کوپك قدوزدر اکر اولمزسه قدوز دکلدر و
قدورن ادمك علامتلری بودر قدوز کلب اصردقدن صکره
برقاچ کون کچجك بدنی اغرر وقوتی ضعیف اولور ومعده سنده
اغری پیدا اولور واویقوسزلق ویرامز فکرلر ویرامز
واقعه لر کورمکه وصایقلمغه بشلر وبو مرض محکم

اولدقدن صکره یوزی وکوزی قزل قزل اولورو کاهی کلب کبی
اورر وانحترق عارض اولور و صوسزلق غلبه ایلر واغزی
قورر و اوازی طوتلور و صودن قورقمغه بشلر واکر سودا
قی ایدرسه علامت موتدر علاجی اولا کرکدر که یاره
اوکولمغه قومیه لر و اطرافنی محکم بغلیه لر که زهر سایر بدنه
تاثیر ایلمیه و یاره اوزرینه جاذب شیلر قویه لر زفت
ویا چاوشیر ویا اوشق بونلری سرکیله حل ایلیوب اوزرینه
سوره لر ویا یانمش انجی بغنا عله وجنطیانا ایله سوره لر
بعده مسهلات ویره لر ایارج لغاذیا کبی ویا امق معجونی
ویا معجون مبارک کبی ویا افتیمون ایچره لر ویا لاجورد
ویا خربق اسود ویا سنا ویا افتیمون بونلر حب مناسبدر
بعد التنقیه خاصیتله بو علته فائده ایلین شیلری ویره لر
مثلا یانمش یکج کبی وقنطریون صغیر وجنطیانا ویا پدیه
وشوکة المبارک و اغاج قاونی شربتی وسقوردیون ومشک
طرامشیع وتریاق ومثرودیطوس بو مذکوراتدن قرق کون
قدر هر کون ویره لر واکر قرق کوندن زیاده استعمال اولنسه
دخی علادر **خاتمة الكتاب** بعض خواصلر

بیاننده در **طوشان باشنی** یمک خاصیتله الی وایاغی
دترهینه وفلجه فائده ایلر **کوکرجن یاوروسی** یمک
خاصیتله سکته یه و اعضا کوشکلکنه واعضا اویوشقلغنه
نافعدر **قرنفلی** محکمدر وکوب بعد التراش باشنه
اکسه لر نازله دن امین اوله **نرکس چچکی** قوقمق معصوملرک
صرعنی دفع ایلر وجالینوسک عود الصلیبده یازدوغی
خاصه لر بونی قوقمقده موجوددر **کندر تخمنک** یاغی
قولاقه طاملدسه لر صوقدن اولان قولاق اغرسنی دفع ایلر
واسکی مرضلرینی کیدررر **خردل یاغی** اکر قولاقه طاملدسه لر
صاغرلغی باذن الله تعالی کیدرر **یمرطه صاروسنک**
یاغی قولاقه طاملدسه لر اغرسنی دفع ایلر وشیشنی کیدرر
مجربدر **کل مکرری** کوزه چکسه لر کوزه قوت ویرر **سرچه**
قوشنک باشنی یسه لر کوزه قوت ویرر **التوندن** میل
یاپوب کوزه جلایی انکله چکسه لر کوزه بالخاصه قوت ویرر
اکر التونی حل ایلیوب کحل ایدسه لر کوزه چکسه لر کوزه قوت
ویرر **اردج قطرانیله** مضمضه ایلیوب دشلره
سورمک دیش اغرسنی ساکن ایلر و صوقلوغنی کیدرر و دیش

دبلرین محکم ایلر دلکو اویکننی قرودوب دوکوب ایچرلرسه
ضیق نفسه و اسکی اوکسروکه نافعدر ایوه نك بشمشنی
یمك معده یه وار واحد قوت ویرر اغاج قاوننك
قبوغنی ییسه لر قلبه قوت وفرح ایلر التون طعام
ایچنده بله بشسه اول طعامدن ییسه لر قلبه قوت
ویرر و التوندن تجره ایچنده بشن طعام جمیع بدنه
قوت ویرر زمرد طاشنی معده اوستونه اصمق بالخاصه
معده یه قوت ویرر مصطکی قیندوب صوینی اچمك
معده و جکر مرضلرندن امین اوله هلیلجدن یارم
درم قدر ایچسه لر معده یه قوت ویرر عود هندی
معده یه غایت قوت ویرر قوردجکرینی قرودوب دوکوب
اچمك و یا معجون ایدوب یمك جکر مرضلرینه بالخاصه
نافعدر بوزاغی طلاقنی قرودوب بعده دوکوب ایچسه لر
بالخاصه طلاقی کیدررخولنجانی یمك قرین ایچنده اولان
یللرینی طاغدرو بواسیری کیدررسورنجان یمك
نقرسه و بواسیره بالخاصه نافعدر قاترقویروغی
اوتونی هر کم یرسه بواسیرینی کیدرر ییلان یصدوغنی

قرودب

قرودوب اوچ جزبوندن برجزاریه اونیله ییسه لر بواسیری
کسر کیدرر باذن الله تعالی کیك ذکرینی قرودوب دوکوب
استعمال اولنسه غایت مقویدر کرپی ایتنی قرودوب
سکنجبینله ایچسه لر بوکرك اغرسنه و استسقایه و بوتدنی
طوتامینه غایت نافعدر قره نخودك صوینی ایچسه لر
جماعه قوت ویرر و بوکرکده اولان طاشی اریدر زمرد
طاشنی سحق ایلیوب هر صباح طقوز جبه قدر ایچسه لر
اکا اصلا زهر کار ایلمیه اکشی الما پیراغنك عصارهسنی
ایچسه لر جمیع زهرلری و زهرلو حیوانلرك زهرنی دفع
ایلر تریاقدن هر کمسه که اون کونده برکره یارم درم
قدر قیش کونلرنده استعمال ایلسه لر صرعدن و قولنجدن
و حمادن و زهرلو حیوانلر زهرندن و یرامز صولرك ضررندن
امین اولور و کچ قوجروا ولادی اولمیانك ولادی اولمغه
سببدر ۞ و خاتونلر دخی بومنوال اوزرینه استعمال
ایلسه لر حامله اولمغه سبب اولور ۞ وکان
الفراغ من تالیف هذا الکتاب المستطاب فی یوم الجمعة
المبارکة لثمانیة ایام خلت من جمادی الاخرة ۞ لسنه

خمس وسبعين والف من الهجرة النبوية على صاحبها افضل
الصلوة واكمل التحية بدار النصر ادرنة المحمية
حرست عن الافات والبلية وذلك بامر السلطان
الاعظم والخاقان المعظم ظل الله فى العالم
السلطان ابن السلطان السلطان غازى محمد خان
ابن السلطان ابراهيم خان عليه الرحمة والرضوان
خلد الله دولته وابد سلطنته ويرجو
مولف هذا الكتاب صالح بن نصر الله
الحلبى رئيس الاطباء بالدولة العثمانية
ممن وقف عليه ان وجد فيه
سهوا او خطا ان يصلحه
ويستر عيبه ويظهر ملحه
وله بذلك الذكر الجميل
فى الدنيا والاجر
الجزيل فى الاخرة
تمت

مم